Sven Wimnell 5 april 2017:

Tidningsartiklar 27 februari - 2 April 2017 om utrikes förhållanden. Kommentarer och sammanfattning om samhällsplaneringens problem.

http://wimnell.com/omr36-39zzzzg.pdf

Sven Wimnell 5 april 2017:
Tidningsartiklar 27 februari - 2 April 2017
om utrikes förhållanden. Kommentarer och
sammanfattning om samhällsplaneringens problem.
http://wimnell.com/omr36-39zzzzg.pdf

Innehåll

Sida

DN TORSDAG 23 MARS 2017
11 Grattis, med vissa förbehåll

12 DN MÅNDAG 27 FEBRUARI 2017
Livet i ett otrevligare sekel
l4 Vi tjejer har inte lärt oss att prata om våra rättigheter
15 Debatten om Sverige trappas upp
17 Om Foxpubliken slutar tro faller Trumps sista bastion
19 Putinkritiker släppt ur fängelse
20 Nordkoreaexpert: Han levde under hot
21 USA: Ryssland bryter mot eldupphöret
21 Grekland hoppas slippa mer besparingar
22 Så kan en nation utradera sitt humanistiska arv på bara några år
25 Jag vinner var jag än är

27 DN TISDAG 28 FEBRUARI 2017
Lär av de amerikanska medierna
29 Tillbaka med huvudet i sandstranden
30 Misstänkt Tibetspion anhållen i Sverige
31 Nils Bildt försökte medla i kidnappningsdrama
35 Trump hoppas få tyst på försvarshökarna
36 Inbördeskrigsstämning i valupptakten
37 Tusentals barn hjärntvättas i Islamiska statens skolor
40 Gravskändning ökar oro för hatbrott
41 Domare slåss för oberoende rättsväsende
42 Fler självmord är att vänta
43 Solidaritet. I Trumps Amerika börjar det med muslimerna

44 DN ONSDAG 1 MARS 2017
Nya EU-nätverk ska ge bättre vård
45 Brexit väcker liv i gamla motsättningar
48 Malta berett kämpa för ny gemensam asylpolitik
50 Polis slog till mot extrem islamism
51 Donald Trump skyller protester och läckor på Barack Obama
52 Kritik mot Netanyahu för beslut under Gazakriget
53 I en packad metrovagn är romarna renakonstnärer
54 Papperslösa kan få tillstånd att jobba
54 Koreanska mobiljätten jagas av kinesiskauppstickare
56 Muthärvan i Samsung riskerar fälla Sydkoreas president
57 Ekonomiskt toppmöte i Islamabad
57 Svårt att säga hur exporten påverkas
58 Tre industriprojekt som kan ge Sverige fossilfri ledning

60 DN TORSDAG 2 MARS 2017
Möt lögn med sanning
62 Mirakel är inget program
63 200 miljoner Sveriges svar på Trumps frysta bistånd
64 Nya fossilfynd tidigarelägger livets uppkomst
65 Disciplinerad Trump levererade få nyheter
67 Juncker pekar ut fem vägar för EU:s framtid
69 Kina väntas svara på Trumps utmaning
70 200 miljoner Sveriges svar på Trumps frysta bistånd
71 Våldet försvårar samtalen

72 DN FREDAG 3 MARS 2017
Något är ruttet när reportrar jagas bort
73 Lågt betyg till en dyr insats
74 Trumps minister hoppar av ryska utredningen
76 Oavsett valutgång hade Kreml intresse av att så kaos hos rivalen USA
78 IS-hotet ger Peking skäl att trappa upp kontrollen
80 EU öppnar för åtal mot Le Pen
80 Sjunkande väljarstöd tvingar ut Wilders
82 Trump saknar idéer som får USA-ekonomin att lyfta
84 Rekord för makarna Obamas bokkontrakt.
84 Casablanca" mer aktuell än någonsin

88 DN LÖRDAG 4 MARS 2017
Smutsiga ränker rena fördärvet
89 Den fridlysta folksjälens logik
91 Fabrikens svarta rök håller hoppet vid liv
95 Fillon slåss för att rädda sitt politiska eftermäle
96 Inställt valmöte upprör Turkiet
97 Nya avslöjanden pekar ut Trumps närmaste
99 Barnkroppar hittade vid katolskt boende
99 USA:s handelspolitik oroar EU-ministrar
101 Linus Larsson: Onda dockor gör livet surt för barnen – och de kan spionera i hemmen
102 Putin tar över The New Yorker
103 Soldaten som talar med fienden
111 Här styr världens mäktigaste drogkartell över vägen till USA: Det enda muren kommer att ge oss är skugga

119 DN SÖNDAG 5 MARS 2017
Tony Blairs demokratiska uppror
121 De kristna minoriteternas existens i Irak måste säkras
124 UNGDOMARNAS ARABISKA VÅR BLEV PATRIARKERNAS HÖST
130 Atomdetektiver hjälper till att stoppa attentat
132 Twitterattacken nytt försök att flytta fokus
133 Brexiteffekt lyfte Sinn Fein
134 Rädslan för ebola tog livet av hjälparbetaren Salome
136 Gardasjön för strövtåg och äventyr

141 DN MÅNDAG 6 MARS 2017
Skamlig tystnad om kristna
142 Slutenhetens sorgliga illusion
144 Asylsökande i EU ska inte fritt kunna välja asylland
147 Sista fria medierna på väg att krossas
149 Ny grundlag slår hårt mot journalister
149 Tyskland anklagas för nazimetoder
150 Ny informell EU-grupp vill stärka demokratin

152 DN TISDAG 7 MARS 2017
Fifflande Fillon leder högern på ökenvandring
154 Det går inte att köra över vårt land på några timmar
156 EU:s skräck är att avtalet med Turkiet sägs upp
158 Höjda tonläget oroar turkiska minoriteten
160 Republikanerna letar efter en möjlig ersättare till Fillon
161 Nya inreseförbudet blir svårare att utmana rättsligt
162 Unicefchef slår larm om flyktingbarnen
163 Betydande risk att britterna får ta smällen

164 DN ONSDAG 8 MARS 2017
Historien görs till hatets måltavla
165 Framsteg för kvinnors rätt – trots bakslag

167 Jag har aldrig funderat på hur jag ska klara mig
169 Sönderbombad spökstad väntar återvändare
173 Viktigt att ett tomrum efter IS snabbt fylls av statsapparaten
174 Amerikanskt missilförsvar i Sydkorea retar Peking
175 Så vill Republikanerna ersätta Obamacare
176 Radikalt förslag väntas leda till tuff strid om EU:s asylsystem
177 Katolska aktivister trotsar förbud mot bussar med transfobisk paroll
178 OECD vill se ytterligare stimulans

179 DN TORSDAG 9 MARS 2017
Nordkorea eldar på i krishärden
180 Immigranterna lever i ständig skräck för att bli deporterade
185 Ungern måste sättas under press
186 Oro för sekteristiskt våld när IS besegrats
187 Civila flyr när offensiven i västra Mosul trappas upp
188 Polen vägrar välja om Tusk
180 Män förklädda till läkare dödade 30 på sjukhus
191 Familj till saknad agent hoppas på Trump
192 Erdogan och Putin möts trots motvind
193 Är detta vårt svar till de nödlidande?

195 DN FREDAG 10 MARS 2017
Trumps revolutionära dilemma
197 I Kina gör Xi som han vill
198 Nu dras snaran åt kring IS-ledaren al- Bagdadi
201 Macron i ledning för första gången
202 Sprickan i EU tydlig när Polen kördes över
203 Vårdinstanser sågar Trumps modell
204 En ung generation irakiska kvinnor trampar upp nya vägar
206 Asylsökande försökte hänga sig vid protest
207 Fröken Friman till FN
207 Därför har inte Trump lyckats rubba den ljusa bilden av Sverige

211 DN LÖRDAG 11 MARS 2017
En jättelik ö, helt ensam i sitt slag
213 Giftfria” barn är en giftig idé
214 Fördjupat samarbete om försvaret kan spara miljarder
216 Ryska gasjätten hjälpte Karlshamns kommun
218 Skärpta straff för matfusk välkomnas
220 Många svåra nötter att knäcka vid skilsmässan
221 Ex-president vill att Löfven vittnar
222 Avsättning öppnar för mjuk linje mot Nordkorea
224 Irans krav på Golan ställer Putin inför svårt dilemma
226 Branddödade flickor inlåsta på 16 kvadrat
227 Slitningar mellan IS fiender bromsar offensiv mot Raqqa
228 Delstaterna utmanar nya inreseförbudet
229 Afrikanska trender lockar – men Ikea stänger dörren för nya butiker
231 Kvinnorna fick slåss för rätten att bestämma
233 Islam för mig är att veta vad jag ska säga vid min pappas grav
240 Trita Parsi vill rädda arvet efter Obama: De ser hela sitt livsverk raseras
249 När jag var människa

252 DN SÖNDAG 12 MARS 2017
Trumps republikaner i behov av intensivvård
254 Dags för en politisk satsning på kunskap i samhällsdebatten
256 Nu dansar alla efter Wilders politiska pipa
260 Annika Ström Melin: Inte bara högervindar blåser i Europa
263 Europa ger Erdogan hjälp att framstå som landsfader
263 Ny koralldöd drabbar Barriärrevet

264 Ministerbråk trissas upp
265 Plus på de flesta stora marknaderna
266 Sverigefonder tung vinnare under tio år
268 Brexit och Trump hotar vetenskapens historiska ställning

269 DN MÅNDAG 13 MARS 2017
Rätt sätt att bjuda motstånd
271 Spänt läge när AKP kampanjar i Stockholm
273 Svenska rösterna är viktiga för presidenten
274 Nya varningar från Erdogan
276 Allt fler britter vill bli svenskar efter Brexit
277 Många svåra nötter att knäcka vid skilsmässan
278 FN slår larm: Läget för barnen blir allt svårare
280 Hemlighetsmakeriet spär på misstankarna mot Vita huset
282 Experter i protest mot resestoppet
282 Birgitta Forsberg: Nitlott att ansvara för statliga bolag
284 Ny strejk kommer slå mot svenska resenärer
284 Den giftiga nationalismen
286 Vinklad historia. Joris Luyendijk beskriver ett Nederländerna som aldrigfunnits

287 DN TISDAG 14 MARS 2017
En falskspelare på valturné
288 Merkel väntas sätta hårt mot hårt i Washington
291 Toppmötet kan bli början på en ny epok
292 Tullnotan kan slå hårt efter Brexit
295 Svensk kvinna misstänks ha kidnappats
295 Tio år efter kraschen – kapitalet släpps fritt

297 DN ONSDAG 15 MARS 2017
Den sista svälten
298 Brexit blir inte bättre av att Skoxit följer efter
299 Okänd tog över kraftstationen och stängde av elen
302 Laddat val väntas få komplicerat resultat
304 Både Haag och Ankara vill trappa upp konflikten
306 May lovar starta Brexit före mars månads slut
307 Fillon mot presidentval trots brottsmisstankarna
309 Kineser vägrade besöka sydkoreansk ö
310 Slopad Obamacare slår mot miljoner
311 Spekulationer sätter press på oljepriset
314 Svindlare på ABB mystiskt försvunnen

315 DN TORSDAG 16 MARS 2017
Rätt beslut om slöja och kors
316 Flera misstänkta spioner utreddes av Säpo under 2016
318 Rutte störst enligt tidiga prognoser
321 Pentagon vinnare i Trumps budget
322 Ministern optimistisk trots dagliga förluster i kriget
324 Riskfritt att återvända till Fukushima
325 Erdogan hotar riva upp flyktingavtal
326 Auktionerna är en brutal studie i segregation
327 Erdogan upprepar folkmordsanklagelse
327 Ikeachaufför lever i bilen i flera månader
329 Lönefest för vd trots bristerna
330 USA:s räntehöjning kan driva upp svenska räntor

331 FREDAG 17 MARS 2017
Trassel för transatlanter
332 Konsten att välja som vanligt
334 Bakom de populistiska och högerextrema sajterna finns brotts-dömda, nolltaxerare och personer som söks av kronofogden
340 Nu ska Skatteverket inleda granskning av föreningar

342 Ryssland största hotet mot svenska intressen
343 Stora skillnader mellan Le Pen och Wilders
345 Erdoganeffekt bakom segern över PVV
347 Merkel andas ut efter valet
348 Åtta skadade när elev sköt mot skola
349 Trumps islamofobi fäller de egna lagförslagen
350 May: Inte läge för skotsk omröstning
350 Om två år börjar Brexitkostnaderna slå mot Sverige
352 Donald Trumps budget slår hårt mot kulturen

353 DN LÖRDAG 18 MARS 2017
Presidenten på spökjakt
354 Männen bakom extremsajternas annonspengar
356 FN vädjar om tips om försvunna svenskan
357 Wallström till möte om IS i USA
358 President Niinistö: ”Varje människa är sitt lands försvarare
365 Finland talar vänligt med Kreml – och stärker försvarsmakten
367 Märkbart ansträngt när Trump tog emot Merkel
368 Trumps kärnväljare kan ta största smällen
369 Vita huset pudlar om påståenden om brittisk spioninblandning
370 Tyska medier noterar motvillighet vid handskakning
370 Flyktingavtal hotas av gräl med Turkiet
373 Angrepp på Nordkorea ett möjligt alternativ
374 Twittrare döms till fängelse för katalanofobi
374 Stopp för inreseorder överklagas
375 Riksbanken tvingas minska valutareserv
376 Handel känslig fråga på mötet
377 Scania anställer fler medarbetare
378 Dean Baquet: ”Det Donald Trump håller på med är att genomföra en revolution, han spränger sönder hela styret av landet

386 DN SÖNDAG 19 MARS 2017
Inte heller Venezuela
387 13 procent röster, 100 procent uppmärksamhet
389 Misstänks ha koppling till cyberbrottshärvor
391 Ruttet kött kan ha kommit till Sverige
391 Martin Schulz kan peta Merkel från tronen
394 Merkeltröttheten kan bli hennes fall
395 Attacken på flygplatsen utreds som terrordåd
396 Snabbutvisning av papperslösa i tolv städer
397 Ryskisraeliska bråket riskerar att urarta
398 Elva kandidater gör upp om presidentposten

399 DN MÅNDAG 20 MARS 2017
Fördomar är inte bara vita
400 Nordkorea sätter Trump på prov
402 Rektor: Trumps budget slår mot utsatta elever
404 Jämnt opinionsläge bäddar för attacker i tv-debatten
406 Utmanaren Schulz väntas hålla kursen
407 Europarådets experter varnar för auktoritärt styre i Turkiet
409 Mannen sköts när soldat föll ihop

410 DN TISDAG 21 MARS 2017
Envar sitt eget lands försvarare
411 En hemskt komplicerad historia
413 Här ska rysk påverkan av nästa val upptäckas
414 Brittisk strid om vikingarnas dna-spår
415 Trump slipper inte det ryska problemet
417 Våldet slår blint mot de innestängda barnen
420 Hopp om fred trots våldsamma strider
422 Nu är norrmännen lyckligast i världen
422 Burkinin fick tv-debatten att hetta till

423 Brasilianskt kött stoppas världen runt
424 I min kultur pratade man inte om sex

426 DN ONSDAG 22 MARS 2017
I väntan på nästa terrordåd
427 Låt Christo slå in Trumps mur
429 Mittfältaren Macron leder försvaret
430 Gråzonen mellan fred och krig är besvärlig
432 Wallström vill veta Trumps plan för Mellanöstern
433 Allt fler av president Trumps medarbetare dras in i ryska härvan
436 Spåren av terrorn tydliga i Bryssel
438 Ingen naturlag att det ska vara krig och förtryck
440 Europa ännu sårbart för terrorattacker
441 Fillon i nytt blåsväder när härvan växer
442 Presidenten tonar ned köttskandal
443 Storbanker pekas ut i penningtvättshärva
445 Prisad ordförande om Ericssons kris
447 Rekordförsäljning för BMW – men Trump oroar München
448 Jag oroar mig för tiden när Elizabeth II inte är Storbritanniens monark
450 Vi måste visa oss värdiga uppdraget

453 DN TORSDAG 23 MARS 2017
Grattis, med vissa förbehåll
455 Soran Ismail ställer frågan vi alla borde ställa
456 Misstänkte terroristen sköts ihjäl
458 En attack mot Storbritannien var oundviklig
460 Omvärlden sörjer med britterna
461 Dådet skedde på en symboliskt viktig plats
462 Schimpanser kan bli extremt långlivade
463 Utökade sanktioner är troligare än krig
465 Stabila områden ska få flyktingar att återvända
466 Bombflyg intensifierar attacker
467 Känsliga regeringssamtal skjuts på framtiden
468 Aktieprogrammet miljonklipp för vd
470 Ökningarna är ett globalt fenomen
471 Brexit kan ge SAS flygtrassel
472 Rädslan för zika visar hur svårt vi har att bedöma risker
473 Inreseförbud. Julija Samojlova blev bricka i politiskt spel
474 Lever i den bästa av världar

475 DN FREDAG 24 MARS 2017
Ni angrep fel stad
477 Sverige bör bli utsläppsfritt tidigare – vi vet att det går
479 London möter terrorn med stoiskt lugn
481 Grannen berättar om den utpekade 52- åringen
483 Tre frågor. Dådet följer ett känt mönster
484 Londonbor har levt med terrorn i årtionden
485 Beväpnad bilist greps i Belgien
486 Säpo: Ett attentat i Sverige skulle begås av en ensam person
487 IRA-dåden var värre
488 Ordkrig ska samla röster åt Erdogan
489 Omröstning sköts upp om vårdreform
480 FBI-källor: Läckor kan ha samordnats
492 Utlandet misstror svenska klädjätten
494 Johan Schück: Frankrikes val kan bli en chock för Europa
496 Trump är korrupt men han hade rätt
500 Kreml protesterar mot Kievs inreseförbud
500 Kvinnorna intar gamla Jerusalem
502 Katrine Marçal: Londons långa historia av terrordåd kan hjälpa
504 Ordkrig ska samla röster åt Erdogan

505 DN LÖRDAG 25 MARS 2017
Störst av dem alla var Chuck Berry
507 Dags för S att säga nej till religiösa friskolor
510 Sjukvårdsreformen fick för litet stöd
512 Obamas vårdreform har nio liv
513 Annika Ström Melin: Unga tror på EU trots pyspunkan
517 Rom spärras av inför mötet
521 Öppen splittring i partiet kan fälla PiS ännu en gång
523 Imamen nämnde inte terroristen vid namn
525 Första riktiga kraftmätningen mellan Merkel och Schulz
527 Mubarak tillbaka i sitt lyxresidens
528 Kraven på fria val i Hongkong föll platt
529 Brexit kan bromsa i tyskt bilrace
531 Rysk ränta sänks
531 Ryssland säger nej till att tävla via länk i Eurovision
532 Storartad roman om Rom
534 Sean Spicers stil speglar den paradoxala politik som förs i USA

535 DN SÖNDAG 26 MARS 2017
Mutkolvar på karneval
537 Peter Wolodarski: Trump vinner den dagen vi slutar att upprörs
539 Återseendet
545 Även om IS störtas kvarstår problemen
547 EU-ledarna förnyade sina löften under rigoröst säkerhetspådrag
548 Hundratals greps vid protest mot lösdriverilagen i Minsk
550 Kaos när Trumps ledarstil mötte verkligheten
552 Kvinnokämpe fick sitt pris till slut
553 Samarbete en tidstjuv som gör att färre hinner med jobbet

554 DN MÅNDAG 27 MARS 2017
I väntan på nästa flopp
556 Euron – sjuk men inte döende
558 Vingårdar kämpar för att möta ett varmare klimat
560 Oppositionens Navalnyj fick makten att framstå som löjlig
562 Flyttkarusell på väg i Londons finanscity
563 Kina vill gärna leda globaliseringen
565 Utländskt öl tas bort i brittiska mataffärer
565 Mitt namn står på islamisternas dödslista

568 DN TISDAG 28 MARS 2017
Protester mot Putins tjuvgäng
569 Protesterna en ny generations uppvaknande
571 Massgripanden av demonstranter fördöms
572 Sverige vill se krympt EU-budget efter Brexit
573 Folkomröstningen ännu öppen fråga
574 Regeringen tvingar oss att driva självständighetsfrågan
576 Slakten i Syrien går vidare och vi passiva lär få hårda straff

578 DN ONSDAG 29 MARS 2017
Storbritanniens stora steg rätt ut i mörkret
581 Farväl, kära vänner
583 Sammanbrott hotar inför skilsmässan
585 Ny gräns kan väcka liv i blodig konflikt
593 Wallström: Vår oro har noterats
594 Kidnappade svenska FN-medarbetaren död
595 Alla flyktingar blir inlåsta i containrar
596 En rysk joker som Putin inte vet hur han ska ta
598 Myndigheter varnar turkar efter spioneri
599 Över 300 döda civila i västra Mosul
600 Börje Ekholm: Jag tog inte jobbet för att sälja
602 Erkänn underskattningen av Volvos kinesiska ägare
605 Måttlig löneökning trots högkonjunktur

606 Framtidstron ökar bland lantbrukare
606 Så har den svenska bonnturen gjort det svårt att förstå nationalismen

610 DN TORSDAG 30 MARS 2017
Trump höjer värmen
611 Lövin svarar Trump med nytt klimatavtal
613 Svenska fotografer svarar Trump
615 USA:s besparingar hotar freden
616 Jag visste att hennes uppdrag var riskfyllt
618 Sverige är en viktig partner för det brittiska näringslivet
620 Försonlig ton från May när startskottet gick
621 Britterna får vänta på enighet
623 Svårt fylla hålet i EU:s budget
624 EU-ministern tror på ett avtal före utträdet
627 Tuff fransman företräder EU i förhandlingarna
629 Förortsgrabben som blev Brexitminister
631 Utvisningshotade Khan fruktar för sitt liv
632 Huvudsaken är att man säger sin åsik
634 Putin satsar hårt på valseger för Le Pen
635 Sunita äter kött bland vegetarianer i hemlighet
636 Hongkong straffar elfenbenshandlare
637 Venstre vill samregera efter valet
638 Arabländer söker försoning med Israel
638 Erdogan vill ha Gülen utlämnad från USA
639 Vi vet att maskiner kommer att operera människor
641 Pensionärerna – de nya emigranterna

641 DN FREDAG 31 MARS 2017
Fåtalets värderingar har regerat
642 Lycka är att få läsa om eländet
644 Nu knakar Storbritanniens egen union i fogarna
645 Pinsamt av S att ta hårdare tag mot utsatta människor
648 Oviss framtid för militära spaningsplan
651 Flera djurarter hotas – men luften är bättre
653 Lavrovs känga till Löfven: ”Barnsligt
654 Regeringen vill hindra att barn blir bortgifta
655 Gruvkonflikt med urfolk kan avgöra valet
658 Putins välsignelse ska ge vinst i presidentval
659 Turkiet gör ny framstöt för att få Gülen utlämnad
660 Varför väljer Manuel Valls att inte rösta på det egna partiet?
661 Nytt bakslag för Trump – inreseförbudetdröjer
662 Johan Schück: Brexit tvingar EU tänka nytt
664 När mörket föll över Kreml

666 DN LÖRDAG 1 APRIL 2017
Turkiet jagar regimkritiker i svenska skolor
668 Partierna överens om ökad säkerhet vid valet
670 Civila fast i Raqqa när kriget rycker närmare
672 Splittring gör kampen mot IS svårare
673 Det blir svårt för Flynn att skydda sig mot åtal
675 Tillerson gjorde skarp markering mot Ryssland
676 Ny bosättning tillåts trots hård kritik
677 Sverige och Finland med på mötet
678 De flyr för att slippa giftas bort
680 Tuffa EU-krav – men med viss öppning
681 På skarpt uppdrag med Sveriges hemliga spaningsflyg

687 DN SÖNDAG 2 APRIL 2017
Dyrt och ensamt att begära skilsmässa från 27 länder.
690 Erdogans kampanj sprider rädsla bland turksvenskar
705 Zuma klamrar sig fast vid makten trots skandalerna

707 En frihetshjälte som byggde broar
709 Valet avgör Assanges öde
710 De dödades i en lavin av lera
711 Trump avskräcker svenska turister
712 Med blick för maktens politiska och privata rum

Tyvärr måste förteckningen avbrytas här men några senare artiklar kan komma med:

714 DN MÅNDAG 3 APRIL 2017
Trump måste vara kinesisk agent
717 Kriminologen: ”Det går att bryta gängens makt

720 DN TISDAG 4 APRIL 2017
Hotet kommer från många håll
721 Vi vill stötta företag som tar steg mot hållbart samhälle
724 Trumps sanning – ord för ord

732 Kommentarer.

732 Artiklarna om utrikes förhållanden.
733 Mänskligheten har förändrats mycket sedan tidernas begynnelse.
734 Sven Wimnells hemsida på Internet: Samhällsplaneringens problem.Hur ska man kunna förbättra världen ?
737 Ämnet om samhällsplaneringens problem
738 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.
741 Utvecklingens krafter
742 Systemet för mänskliga verksamheter
745 Den fundamentala påverkanskedjan
747 22 politikområden för politiken 26 maj 2016
749 Sammanfattningsvis
750 Inkomstskatterna
752 Konsumentverkets beräkningar 2017
759 Månadskostnader år 2017, förvärvsarbetande icke-pensionärer
759 Årskostnader år 2017, förvärvsarbetande icke-pensionärer
760 Pensionärer 2017
760 Årskostnader år 2017, pensionärer
761 Ekonomi för unga
761 Flytta hemifrån

762 Inkomstskatt i procent av inkomst 2017 (Tillägg 21 mars 2017)
763 2006- 2016. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
768 Underskott och överskott i hushållsbudgetarna
768 2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn. Jobbskatteavdragens inverkan
769 2017 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
770 Ensamstående missgynnas och makar/sambor gynnas i inkomstskattesystemet.

770 Mer om skatter och bidrag.
775 Fyra förslag som förbättrar för de lägsta inkomsterna
776 1 Bostadsbidrag införs för barnlösa ickepensionärer
778 Kommentarer till försäkringskassans regler om bostadsbidrag för unga 18-28 år.
781 2 Systemet för pensionärernas bostadstillägg
781 3 Bostadsbidrag för barnfamiljer
782 4.TV-avgiften avskaffas för privathushåll
784 Problem med bostadslån. Varken amorteringskrav eller sämre ränteavdrag i huvudregeln bör föreslås av regeringen.

DN TORSDAG 23 MARS 2017

“ Grattis, med vissa förbehåll

EU upplever inte sin största stund. Men unionen är bra på att klara motgångar.

Nej, Theresa May kommer inte till Italien på lördag när Romfördragets 60-årsdag ska firas. Dokumentet byggde vidare på kol- och stålunionen, och blev starten för det EU vi känner. Men Storbritannien är i full färd med att lämna unionen, och dess premiärminister skulle bli en synlig påminnelse om fredsprojektets skröplighet.

Egentligen har det harvat på hyfsat. Tyskland och Frankrike har inte gått i krig med varandra, och blotta tanken känns orimlig trots att det förr i världen brukade hända stup i kvarten. Rivna tullmurar gav plats för tämligen friktionsfri handel på den inre marknaden. Efter Berlinmurens fall 1989 såg Europa ut att komma till ro, EU utvidgades österut och självförtroendet visste inga gränser.

Men Brexit är bara en indikation på att den ”allt fastare sammanslutningen” mellan EU-länderna inte var självklar. Visst har 6 medlemmar blivit 28, men snart krymper alltså antalet. Även i övrigt har problemen hopat sig.

Valutaunionen och östutvidgningen var barn av kalla krigets slut. Tyskarna bytte ut D-marken mot euron för att få tillstånd att återförena sig. Länderna som plågats av Sovjetkommunismen måste släppas in i gemenskapen. Tyvärr rymde det politiskt nödvändiga diverse defekter.

Finanskrisen avslöjade euron som ett fuskbygge. Ekonomierna var för olika, den tänkta utjämningen hände inte. EU splittrades, nord krävde åtstramningar och syd kollektivt ansvar för skulder. Det är dock inte lättare att få tyskar att acceptera en transferunion än att avskaffa den grekiska korruptionen. Harmonisering av skatter och a-kassa var inget land intresserat av, om inte de egna nationella reglerna överfördes till alla. Den finanspolitiska unionen förblir en hägring.

Flyktingkrisen skapade andra konflikter. Medelhavsländerna tyckte med rätta att de inte kunde sköta all mottagning, Tyskland och Sverige att de inte kunde vara allas slutadress. Solidarisk fördelning anbefallddes från Bryssel. Polen och Ungern hånskrattade åt propåerna, andra gömde sig och hoppades att flyktingarna skulle försvinna någon annanstans. Hot kan uttalas om att vägrarfronten ska förlora sina EU-bidrag. Den som försöker dunka igenom det lär bryta isär snarare än samla.

Samtidigt sålde EU sin själ till det auktoritära Turkiet. Unionens yttre gräns måste skyddas. Flyktingavtalet sågs som nödvändigt för att stoppa migranterna och rädda välfärdsstaten. Det var inte gripet ur luften, inte heller vackert. Ett kaotiskt Libyen står närmast på tur.

Polen och Ungern har gått sina egna auktoritära vägar, med inskränkningar av yttrandefrihet och rättsväsendets oberoende. I öster tornar Ryssland upp sig. President Putin har rustat upp, överfallit Ukraina och bombat Syrien. President Trump har spottat på Nato och ifrågasatt de ömsesidiga försvarsförbindelserna. Kittet i Europas säkerhet är i fara.

Trumps släktingar härstädes flinar. De gapar när EU gör för mycket, liksom när EU misslyckas, för de vill inte ha något EU alls. Geert Wilders gjorde ett svagare val än väntat i Nederländerna, men i maj gör Marine Le Pen sitt anlopp i Frankrike. Vänsterpopulister stormar i sin tur mot frihandel och budgetdisciplin, och vill resa protektionistiska murar runt arbetsmarknaden.

Klart är att nästan alla länder i unionen har trubbel med regeringsduglighet. Svaga minoritetsstyren och breda identitetslösa koalitioner blir allt vanligare, och det är inget som ökar effektiviteten inom EU heller.

Unionen bygger på att ta sig an utmaningar gemensamt. Däri ligger något både vettigt och attraktivt. Enighet är samtidigt svårfångad: nationer har olika traditioner, vänster-höger-skalan lever och det som är smart i staden kan låta idiotiskt i byn.

Den inre marknaden har genererat välstånd, men behöver överstatliga regler och juridik för att skapa rättvisa förutsättningar. På samma sätt finns drivkrafter för samverkan kring klimatpolitik, organiserad brottslighet och terrorism. Men när besluten upplevs hamna för långt bort får demokratin bekymmer.

EU-kommissionen har presenterat fem scenarier med lite olika hastigheter i samarbetet. De som vill får integrera, andra slipper, ungefär som med euron och Schengen. Realistiskt, kanske, och föga visionärt. Unionen stretar framåt, ibland åt sidan eller bakåt, och väcker begränsad entusiasm under färden. Men halvdana kompromisser har alltid byggt EU, och mycket av dagens samarbete är ändå både klokt och funktionellt.

Pessimister larmar, federalister drömmer, populister söndrar. Trots allt har EU också visat betydande överlevnadsinstinkt under de 60 åren sedan Rom.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN MÅNDAG 27 FEBRUARI 2017

“ Livet i ett otrevligare sekel

Århundradet har inte börjat bra. Tillväxten i USA tycks ha fastnat på en lägre nivå, fler står utanför arbetsmarknaden och färre unga människor startar företag med kraft att växa.

De flesta av oss blev vuxna under den andra halvan av 1900-talet och vår uppfattning av vad som är ”normalt” formades under den perioden. Det var, när allt kommer omkring, en ovanligt lycklig period. Inga världskrig, ingen riktigt djup ekonomisk kris, färre inbördeskrig, färre farsoter.

Det verkar inte som vi att kommer att få uppleva en sådan tid igen. 2000-talet ser mycket otrevligare och knöligare ut: Tilltagande etnisk nationalism, sviktande tillit till demokrati, en världsordning i upplösning.

Grunden till detta ligger, kanske, i en avtagande ekonomisk tillväxt. Som Nicholas- Eberstadt påpekar i sin kraftfulla essä ”Our miserable 21st century” i det senaste numret av Commentary, växte den amerikanska ekonomin, räknat per capita, med omkring 2,3 procent om året mellan 1948 och 2000.

Men sedan förändrades något. I detta århundrade har tillväxten per capita legat under 1 procent i genomsnitt och till och med efter 2009 har den bara varit 1,1 procent om året. Om USA hade förmått att hålla kvar tillväxttakten från 1900-talets efterkrigstid in i 2000-talet skulle USA:s BNP per capita ha varit 20 procent högre än den är i dag.

Trög tillväxt bromsar allt annat, vilket medför färre möjligheter, svagare optimism och mer av det slags nollsumme- och roffa-åt-dig-det-du-kan-tänkande som är Donald Trumps specialitet. Den ekonomiska avmattningen har drabbat USA:s arbetare hårt. Mellan åren 1985 och 2 000 ökade det totala antalet betalda arbetstimmar med 35 procent. Under de följande 15 åren ökade antalet bara med 4 procent.

På varje enskild amerikansk man mellan 25 och 55 år som söker arbete går det tre som har fallit ur arbets-kraften. Om amerikanerna hade arbetat i samma omfattning som de gjorde i inledningen av detta sekel skulle mer än tio miljoner fler ha jobb. För att citera Eberstadt: ”Det är ett faktum att 2000-talets USA har bevittnat en arbetskollaps.”

Det innebär att det finns en armé av amerikaner som har svag anknytning till samhället, som kämpar för att få göra en insats, att utnyttja sina förmågor och upprätthålla sin värdighet.

57 procent av de vita män som är utan arbete drar sig fram med hjälp av någon form av statligt stöd. Omkring hälften av männen i utanförskap tar dagligen smärtstillande mediciner. En undersökning i Ohio visade att det under en tremånadersperiod skrevs ut opiater till 11 procent av delstatens invånare.

Så ska våra egna medborgares liv inte se ut. Eberstadts artikel bekräftar en sak: Den viktigaste uppgiften för många av oss nu är inte att göra motstånd mot Donald Trump. Han kommer att besegla sitt eget öde. Det är att fundera ut hur vi ska ersätta honom, hur vi ska finna en radikalt annorlunda kombination av åtgärder som svar på den långsamma tillväxt och det samhälleliga missnöje som gjorde det möjligt för honom att slå igenom.

Det knepiga är att USA på en gång måste bli mer dynamiskt och skapa bättre sociala skyddsnät. Förr i världen kunde amerikanska reformmakare åtminstone räkna med att de arbetade med ett dynamiskt samhälle som alltid kunde samla den nödvändiga energi som behövdes för att lösa nationens problem. Men, som Tyler Cowen visar i sin övertygande bok ”The complacent class”, amerikanerna har tappat stinget.

Cowen visar, på område efter område, att de har blivit mindre äventyrslystna och mer orörliga. Amerikanerna brukade, till exempel, flytta en hel del för att utnyttja tillfällen och förändra sina liv. Men andelen amerikaner som flyttar över delstatsgränsen har störtdykt med 51 procent jämfört med siffror från 1950- och 1960-talen.

Amerikanerna brukade vara entreprenörer, men i den senaste generationen har antalet nystartade företag med en strategi för att växa snabbt minskat som andel av hela näringslivet. Den generation som blev vuxen kring millennieskiftet kan komma att bli den sista entreprenörsgenerationen i amerikansk historia. Andelen amerikaner yngre än 30 år som har ett företag har minskat med 65 procent sedan 1980.

Amerikanerna säger sig att den gamla modellen, att jobba på samma ställe hela livet, är död. Fast i själva verket byter de jobb mer sällan nu än för en generation sedan, inte oftare. Omsättningen av anställda har sjunkit med mer än en fjärdedel sedan 1990.

Det finns tecken som tyder på att USA är mindre innovativt. Om man tar hänsyn till befolkningsväxten skapar amerikanerna 25 procent färre internationella patent än 1999. Till och med längtan att ge sig ut och njuta av vägarnas frihet har minskat. 1983 hade 69 procent av 17-

åringarna körkort. Nu är det bara hälften av amerikanerna som har skaffat körkort när de är 18.

Eberstadt och Cowen beskriver på olika sätt ett land som håller på att stanna av, koppla ifrån, förlora hoppet, bli sorgsnare. Ekonomisk nedgång, socialt missnöje och riskobenägenhet förstärker varandra.

Givetvis är ingenting förutbestämt. Men var finns den samhällskraft som reflekterar över grundorsakerna till den dåliga start som detta århundrade fått och ser framför sig en alternativ väg? Om nu Trump inte är svaret, vad är det då?

David Brooks amerikansk journalist och författare.

Översättning: Lars Ryding “

DN MÅNDAG 27 FEBRUARI 2017

”Vi tjejer har inte lärt oss att prata om våra rättigheter”

“Mahboba Madadi kommer från ett land där ”en bra tjej är en tyst tjej” – Afghanistan. Nu är hon nybliven ordförande för Ensamkommandes förbund.

Andelen tjejer bland de ensamkommande växer.

– Det är inte lätt, men man måste börja någonstans. Det funkar, men det är svårt, säger Mahboba Madadi om sitt nya uppdrag.

Hon kom till Sverige via Spanien för tre år sedan. Hon är fortfarande osäker på om hon kommer att få stanna i Sverige, samtidigt är en av förbundets uppgifter att försöka hjälpa ensamkommande barn och unga som brottas med självmordstankar på grund av utvisningshot.

– Vi försöker att ge hopp, gå ut på boenden och prata med ungdomar. Det är jättesvårt att ge dem hopp, men vi försöker att fixa aktiviteter så att de kommer in i samhället.

Antalet ensamkommande barn och unga som söker asyl har sjunkit kraftigt, samtidigt växer andelen tjejer och är nu uppe i 19,9 procent. Som ordförande vill hon vara en förebild och visa att tjejer har samma kapacitet som killar. Hon hoppas att fler tjejer ska aktivera sig och ta steget ut i samhället.

– Jag vet att det är jättesvårt. Vi tjejer har inte lärt oss att prata om våra rättigheter. Vi har lärt oss att vara tysta. En bra tjej i Afghanistan är en tyst tjej – vi växte upp så.

Utbildning är nyckeln, anser hon. Därför drömmer hon om att i framtiden arbeta med utbildningsprojekt i Afghanistan. Hon beskriver sin mamma som stark och Mahboba Madadi fick under hela barndomen höra att hon hade samma rättigheter som sin bror. Av andra har hon många gånger fått höra att hon borde bära burka, men det ville hon absolut inte, däremot har hon varit tvungen dölja sitt hår och klä sig i långa klänningar.

Jämställdhetspratet i hemmet krockade med verkligheten utanför.

– Tänket är jättepatriarkaliskt. Man blir arg. Man känner att man är en fånge – du kan inte gå ut, du får inte säga vad du vill, du kan inte utbilda dig.

TT

DN MÅNDAG 27 FEBRUARI 2017

“ Debatten om Sverige trappas upp

”Titta vad som hände i Sverige”, sade USA:s president Donald Trump i ett tal förra helgen. Det blev startskottet för ett enormt intresse för bilden av Sverige i hela världen.

Först uppstod förvirring om vad presidenten syftade på, men enligt Vita huset grundade sig uttalandet på ett inslag som Donald Trump hade sett på sin favoritkanal Fox News. Där beskrevs Sverige som ett land hårt drabbat av våldtäkter och annan kriminalitet kopplad till invandringen.

I fredags debatterades frågan i den konservative Foxprofilen Bill O’Reillys program. Det var där som Nils Bildt dök upp. Han presenterades som ”svensk försvars- och nationell säkerhetsrådgivare”. I tv-inslaget bekräftade han Donald Trumps negativa syn på Sverige.

Nils Bildt, som själv inte har varit bosatt i Sverige under de senaste 20 åren, sade att kriminaliteten inte diskuteras ”ärligt och öppet”. Det går ”inte att diskutera invandringen i Sverige”, och de svenska politikerna ”har inte någon som helst plan” för hur integrationen ska gå till.

– Den svenska politiska debatten är helt falsk. Om man inte håller med om den liberala agendan då ses du som en outsider eller tas inte på allvar, sade Nils Bildt.

I intervjun säger han också att ”det finns problem med kriminalitet” i de tre storstäderna Malmö, Göteborg och Stockholm och deras förorter och att ”dessa saker inte diskuteras öppet”.

Presentationen av Nils Bildt som ”rådgivare” gav intrycket av att han är knuten till den svenska regeringen. Men för utrikesdepartementet och Försvarsmakten är han helt okänd.

– Vi har ingen talesperson som heter så, säger Marie Pilsäter på Försvarsmakten till DN.

Johan Wiktorin, försvarsanalytiker med bakgrund på Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten (Must) har aldrig hört talas om Nils Bildt.

– Han är inte någon expert på nationell säkerhet som är känd i Sverige. Det är en oroväckande trend när vi framställs i amerikanska medier som ett problemland, säger han.

Efter DN:s avslöjande om den okände experten uppmärksammades historien i en mängd amerikanska och europeiska medier, bland annat Washington Post, BBC, Der Spiegel och The Guardian.

I ett mejl till DN förklarar Nils Bildt bakgrunden till att han kal-lades ”svensk försvars- och nationell säkerhetsrådgivare” i sändningen:

”Jag deltog i Bill O’Reillys program på Fox News, det var Fox News redaktör som använde den titeln – jag hade själv ingen kontroll över deras val av titel. Jag är en oberoende analytiker baserad i USA”, skriver han.

Producenten för Foxprogrammet ”The O’Reilly factor” förklarar i ett mejl till Dagen Nyheter att redaktionen blivit tipsad om Nils Bildt när den letade efter lämpliga experter att intervjua i frågan.

”Vår bokare gjorde en rad förfrågningar och talade med folk som rekommenderade Nils Bildt. Efter att ha förintervjuat honom och granskat hans cv kom vi överens om att han skulle bli en bra gäst för ämnet den kvällen”, skriver producenten David Tabacoff i ett uttalande.

Nils Bildt, som tidigare hette Nils Tolling men bytte till Bildt i början av 2000-talet, emigrerade från Sverige redan 1994. Han har bott i USA i många år, och dessförinnan bodde han bland annat i Japan. Nils Bildt har flera säkerhetsföretag registrerade i USA, men det är oklart om något av dem är verksamt.

Nils Bildt är dömd för våld mot tjänsteman och övergrepp i rättssak, enligt en dom i en distriktsdomstol i delstaten Virginia, Arlington District Court. Han var enligt domen också berusad på allmän plats vid händelsen som inträffade den 19 juni 2014. Domen fastställdes den 10 november samma år till ett års fängelse. Enligt domstolens handlingar erkände han sig skyldig till brotten. I en kort mejlväxling med DN hävdar Nils Bildt att uppgifterna inte stämmer. Han dementerar att han är dömd för våldsbrott men han vill inte utveckla saken närmare.

Fox News kommer att ta upp situationen i Sverige på nytt i måndagens ”The O’Reilly Factor”, skriver kanalen i ett mejl till Dagens Nyheter. Det är inte känt vilka gäster som kommer att medverka i programmet, som sänds klockan två på natten svensk tid.

Donald Trump återkom till Sverige när han talade på den konservativa konferensen CPAC i fredags. Enligt presidenten rapporterar inte svenska medier om ”vad som händer”.

– Folket där borta förstår att jag har rätt. Jag älskar Sverige. Men titta på vad som händer där.

Efter presidentens första utspel skickade flera mediebolag medarbetare till Sverige.

Under knappt två dygn har den amerikanske journalisten Tim Pool synat USA:s ”farliga” bild av Sverige, rapporterar TT. I Malmö har dock inte bilden bekräftats.

– Om detta är det värsta Malmö kan erbjuda – kom aldrig till Chicago, säger Tim Pool om sitt besök i Rosengård.

Svenska ambassaden i Washington har i syrliga ordalag erbjudit sig att informera president Trump om integrationsarbetet i Sverige, men inte fått något svar från Vita huset.

Josefin Sköld josefin.skold@dn.se

Mia Holmgren mia.holmgren@dn.se

Mattias Carlsson mattias.carlsson@dn.se

Clas Svahnclas.svahn@dn.se

Anders Bolling anders.bolling@dn.se “

“ **Bildt ville sitta i riksdagen för SD**

Nils Bildt ville 2013 bli riksdagsman för Sverigedemokraterna. Men partiet tackade nej, skriver Aftonbladet.

Bildt kontaktade själv SD och hans villkor för att engagera sig i partiet var att hamna högt upp på riksdagslistan. Mikael Jansson, tidigare partiledare, försökte hjälpa Bildt. Intresset från partiledningen uppges ha varit svalt och ingen var villig att träffa Bildt.

Mia Holmgren “

DN MÅNDAG 27 FEBRUARI 2017

“ Om Foxpubliken slutar tro faller Trumps sista bastion

Analys. I sitt eskalerande krig mot medierna har Donald Trump konsekvent lyft fram Fox News som den enda trovärdiga nyhetskällan. Men om kärnpubliken på Fox börjar tvivla på det som sprids i kanalen kommer Trumps hårdföra linje att få problem.

Det är inte bara Sverige som hamnat i fokus i den amerikanska politiska debatten de senaste tio dagarna, utan också Fox News själva. Medier över hela världen har rapporterat om kanalens falske Sverige-expert, vilket väckt ytterligare frågor om hur Fox sprider ”fejkade” eller icke-verifierade nyheter, i syfte att driva en politisk och ideologisk linje.

Det är ju knappast första gången Fox avslöjats med att uppge felaktiga uppgifter om sina experter. Så sent som i fjol dömdes tidigare Fox-kommentatorn Wayne Simmons till fängelse för bedrägeri, efter att bland annat felaktigt ha påstått att han hade en mångårig bakgrund inom CIA.

Att Fox är en starkt vinklad konservativ mediekraft är naturligtvis ingen nyhet. Det var ju själva syftet när mediemagnaten Rupert Murdoch gav den karismatiske Roger Ailes uppdraget att lansera kabelkanalen 1996, med slagordet ”We report, you decide”. Ailes, som tvingades avgå från Fox i fjol efter anklagelser om grova sextrakasserier, är på många sätt en parallellfigur till Donald Trump: lika högljudd och hårdhänt som företagsledare och lika drastisk i sitt förakt för

”liberala medier”. Det fanns till och med de som tyckte att Ailes borde kandidera i presidentvalet 2012: flera i styrelsen för Fox tryckte upp klistermärken med ”Ailes 2012”, berättas i biografin ”The loudest voice in the room”, som kom i fjol, och som ger en detaljerad bild av hur mediejätten styrs.

Normalt brukar Fox vara okänsligt för extern kritik, men den här gången är det annorlunda av flera skäl. Framför allt handlar det om hur starkt presidenten satsat alla sina kort på Fox som nyhetskälla – men också om hur kanalens kärnpublik reagerar.

Donald Trump gjorde under hela valrörelsen Fox News till en tydlig allierad – i synnerhet morgonprogrammet ”Fox and friends” och kvällsshowerna med Bill O’Reilly och Sean Hannity, där han var flitig gäst.

I takt med att presidentens krig mot medierna tilltagit har det sedan bara blivit tydligare att Fox är den enda nyhetsplattform han accepterar. Den 15 februari twittrade han ”De falska nyhetsmedierna är galna med sina konspirationsteorier och sitt blinda hat. MSNBC och CNN går inte att titta på. ’Fox and friends’ är strålande!”.

Trumps krig mot medierna har dock väckt protester även internt på Fox News. Nyhetsankaret Chris Wallace reagerade starkt på tweeten om medierna som folkets fiende och konstaterade i ett skarpt inslag i sändningen för en vecka sedan att Trump ”gått över gränsen” i sin mediekritik. Även Foxankaret Shepard Smith har vid flera tillfällen försvarat CNN och andra medier, och i sändning slagit fast att presidenten har fel som kallar deras rapportering för ”fake news”. Efter att medierna stängts ute från pressträffen i fredags gick Smith till ny attack mot Trump och läxade upp presidenten på vad ”fake news” egentligen är.

Att Foxpubliken nu inför öppen ridå möts av detta från kanalens egna ankare, samtidigt som övriga medier fylls med historier om hur Fox har falska experter och extremvinklade inslag, kan leda till problem för kanalen – och därmed också för presidenten.

Fox hade ju ett väldigt starkt 2016 och ökade antalet tittare med nära 30 procent. På bästa sändningstid har kanalen 2,4 miljoner dagliga tittare: det var till och med något fler som såg inslagen om Sverige hos Tucker Carlson och Bill O’Reilly. Fox publik är tydligt mer konservativ än övriga mediers och självklart mer grundläggande positivt inställd till Trump än andra nyhetskonsumenter.

Men det finns en gräns även för Foxfansen. Om de tappar förtroendet för kanalen förlorar presidenten sin enda stora plattform. Det borde bekymra både Trump och Foxledningen betydligt mer än hur läget är i Sverige.

Martin Jönsson martin.jonsson@dn.se “

DN MÅNDAG 27 FEBRUARI 2017

“Putinkritiker släppt ur fängelse

En av Rysslands mest kända åsiktsfångar, Ildar Dadin, 34, frigavs på söndagen. Hans fru vill lämna landet, men Dadin säger att kampen för rätten till fredliga demonstrationer fortsätter.

Moskva.
– Det sägs att Ryssland inte har något civilsamhälle. Om det var sant skulle jag antagligen vara död. Tack till er alla hederliga människor, jag älskar er, sade Ildar Dadin då han lämnade fängelset IK-5 utanför Altaj i Sibirien.

Dadin hade planerat att delta i minnesmarschen över den mördade ryska oppositionspolitikern Boris Nemtsov, som hölls i Moskva i går. Han släpptes emellertid för sent. Fängelset hade dragit ut på frigivandet trots att Högsta domstolen redan den 22 februari meddelade att domen mot Dadin är upphävd.

Ildar Dadin är den första och hittills enda personen i Ryssland som dömts enligt den nya, åtstramade artikeln 212 i den ryska strafflagen, som stiftades år 2014. Den innebär att en person som håller så kallade obehöriga offentliga sammankomster fler än två gånger under 180 dagar har gjort sig skyldig till brott. Dadin greps i januari 2015 då han demonstrerade till stöd för den franska satirtidningen Charlie Hebdo och dömdes till tre år i fängelse. Han hade hållit fredliga enmansdemonstrationer som inte behöver något förhandstillstånd av myndigheter i Ryssland.

I Segezjafängelset i Karelen blev han misshandlad fyra gånger av tio till tolv män, som turades om med att slå honom. Han blev även upphängd i handlederna och hotad med våldtäkt. Därefter flyttades Dadin till IK-5-fängelset i Altajregionen.

Hans hustru Anastasija Zotova säger till ryska medier att hon vill att paret ska lämna Ryssland. Dadin själv försäkrar att kampen fortsätter.
– Jag fortsätter kämpa mot vår lögnaktiga regim och för att mänskliga rättigheter ska respekteras, sade Dadin till bland andra Novaja Gazeta.

Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se “

“ Fakta. Fallet Ildar Dadin

Ildar Dadin har under det senaste året var en av Rysslands mest högprofilerade åsiktsfångar. Amnesty International har kampanjat för honom internationellt.

Den 22 februari meddelade Högsta domstolen i Ryssland att domen mot honom upphävs. Det är ovanligt att Högsta domstolen fattar sådana beslut i Ryssland. Domen går inte att överklaga och Dadin har rätt att ansöka om rehabilitering. “

DN MÅNDAG 27 FEBRUARI 2017

“ Nordkoreaexpert: Han levde under hot

Den mördade halvbrodern till Nordkoreas diktator Kim Jong Un var förföljd under sitt sista år i livet och anade att något skulle hända. Det säger en av de ledande experterna på den styrande eliten i den slutna diktaturen, som även träffat den mördade Kim Jong Nam.

– Det sista året levde han under hot. Han anade att något skulle hända. Det är väl belagt att Kim Jong Nam under det senaste året var förföljd av en av de nordkoreaner som polisen i Malaysia nu letar efter, säger Michael Madden.

Han är gästforskare vid US-Korea Institute vid SAIS-Johns Hopkins-universitetet och grundare av sajten North Korea Leadership Watch, som bevakar ledarskiktet i den slutna diktaturen Nordkorea. Han har under flera år varit i kontakt med personer som står Kim Jong Nam nära och träffade även den nu mördade halvbrodern en gång.

– Personer i hans närhet är smått paranoida just nu – eller försiktiga – av rädsla för att bli måltavlor. I det här fallet är skillnaden hårfin mellan att vara paranoid och försiktig, säger Michael Madden.

Enligt den sydkoreanska underrättelsetjänsten fanns det en stående order sedan 2012, utfärdad av diktatorn Kim Jong Un, om att mörda halvbrodern.

– Min känsla är att nordkoreanska agenter mördade Kim Jong Nam och att de gjorde det på ett väldigt smart sätt. Men jag tror inte att vi någonsin kommer att få veta hela sanningen.

Michael Madden anser att det faktum att den kemiska stridsmedels-klassade nervgasen VX användes vid mordet stärker misstankarna om att det finns en koppling till den nordkoreanska staten. Men han ser flera troliga motiv till att mörda Kim Jong Nam och tror att mordet även kan ha beordrats av någon annan i den nordkoreanska eliten än halvbrodern.

– Han utgjorde inget verkligt hot mot Kim Jong Un. Han hade hållit en väldigt låg profil under många år.

Ett tänkbart motiv kan vara de affärer som Kim Jong Nam under många år skötte på uppdrag av -deras far, Kim Jong Il.

– Det innebar även att träffa en hel del tvivelaktiga personer i den kriminella världen i Macao och Europa. Han kan ha hamnat på kant med någon av de nordkoreaner som drar in miljoner dollar till regimen. De människor som kan mörda någon på en flygplats tillhör samma nätverk som är involverade i narkotikaaffärer, cigarettsmuggling eller andra kriminella affärer som Nordkorea ägnar sig åt, säger Michael Madden.

TT “

DN MÅNDAG 27 FEBRUARI 2017

“ USA: Ryssland bryter mot eldupphöret

USA uppmanade på söndagen Ryssland att omedelbart upphöra med vad man anser vara brott mot vapenvilan i östra Ukraina.

Styrkor som stöds av Ryssland ska enligt det amerikanska utrikesdepartementet ha anfallit internationella observatörer från OSSE, en organisation för samarbete och säkerhet i Europa.

”Det är ett absolut krav att dessa styrkor nu avbryter sina attacker mot den civila infrastrukturen, inklusive vattenreningsanläggningen i Donetsk”, står det i uttalandet.

Enligt OSSE har man inte kunnat fastställa från vilket håll beskjutningen av vattenreningsverket utförts.

Ryskstödda rebeller har bland under vapenhot tagit en obemannad flygande övervakningsfarkost i beslag när OSSE-personal den 24 februari var på väg att skicka upp den för att övervaka en pågående beskjutning av staden Donetsk.

På sin webbplats rapporterar OSSE ett mycket stort antal brott mot vapenvilan. Under några dagar i slutet av den gångna veckan noterades 1 200 explosioner i Donetskregionen.

Clas Svahn clas.svahn@dn.se “

DN MÅNDAG 27 FEBRUARI 2017

“Grekland hoppas slippa mer besparingar

Grekland har seglat upp i strålkastarljuset igen. Oro finns för att nytt kaos sammanfaller med flera viktiga val i Europa. Men premiärministern Alexis Tsipras är optimist och tror på en snar lösning med långivarna.

1 Svångremsdagarna är över. Grekland måste inte spara en euro mer, påstod premiärminister Alexis Tsipras när han talade inför parlamentet i fredags. Stämmer det?
Nja, där ropar nog Tsipras hej för tidigt. När den möttes i måndags berömde visserligen euro-gruppen, euroländernas finansministrar, Grekland för de tuffa besparingar som gjorts sedan finanskrisen drog ned landet i en depression 2008. I stället för nya besparingar lade eurogruppen betoningen på att Grekland framöver behöver genomföra strukturreformer. Det handlar om ett mer effektivt pensionssystem, ett förbättrat skattesystem och arbetsmarknadsreformer. Mötet var en ”exceptionell succé” som visar att EU förstår att Grekland inte klarar av mer åtstramningar, sade Tsipras till parlamentet. Men att de internationella långivarna, EU och IMF, aldrig mer skulle kräva att Grekland stramar åt är överoptimistiskt.

2 Varför ska Grekland bry sig om vad EU och IMF säger?
Utan de räddningsprogram som EU och IMF har gett landet, Grekland är nu inne på sitt tredje, skulle Grekland ha gått i konkurs och tvingats lämna euron för länge sedan. Landets ekonomi rasade i en sådan takt och statsskulden är så hög att man hade tvingats ställa in betalningar

till långivarna. Men programmen, som är förmånliga lån, kommer med krav på motåtgärder. Struntar Grekland i kraven betalas inga pengar ut.

3 Så hur går det för grekisk ekonomi, syns något ljus i tunneln?
Möjligen kan ett väldigt svagt ljus skönjas. Grekisk BNP ökade lite, med 0,3 procent, förra året och spås stiga med över 2 procent i år. Men för majoriteten av grekerna märks inga förbättringar, tvärtom. Arbetslösheten är fortsatt skyhög. Pensioner och löner har sänkts, samtidigt som besparingspolitiken har försämrat kvaliteten i skolor och på sjukhus. Grekland och långivarna är nu inne i en förhandling om nästa utbetalning från det tredje nödpaketet. Parterna verkar ha närmat sig varandra. Grekland åtar sig nu att för varje euro som belastar skattebetalarna ska de få lika mycket tillbaka. Samtidigt ska inspektörer från EU skickas till Aten och fortsätta samtalen om när nästa utbetalning kan ske.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

DN MÅNDAG 27 FEBRUARI 2017

“ Så kan en nation utradera sitt humanistiska arv på bara några år

Tjeckiens utveckling från upplyst demokrati till auktoritär populism utgör ett varnande exempel för resten av världen. Och även här spelar Sverige en stor roll i den rasistiska propagandamaskinen, skriver Tjeckienkännaren Peter Larsson.

Den 17 november 2015 framträdde Tjeckiens president Milos Zeman på studentcampuset Albertov i Prag inför en jublande folkmassa. I talet slog han fast att islam utgjorde det största hotet mot den europeiska civilisationen och avvisade alla former av flyktingmottagning. Mötet anordnades av det högerextrema Blok proti Islamu, på svenska Blocket mot islam.

26 år tidigare, den 17 november 1989, startade på samma plats en studentdemonstration för att uppmärksamma den Internationella Studentdagen, instiftad till minne av nazisternas stängning av de tjeckiska universiteten. Upplösningen av studentdemonstrationen 1989 slutade i blod på gatan Narodni Trida – en händelse som kom att betyda slutet för den kommunistiska regimen en vecka senare.

2015 var scenen en annan. I stället för att studenterna skulle få fira årsdagen befolkades podiet på Campus Albertov av rasister, antisemiter och Putinkramare. Arrangörerna hade aktivt valt att blockera platsen så att inga officiella ceremonier kunde äga rum och man avvisade bryskt representanter från student- och lärarorganisationer som ville lägga ned blommor vid minnesmärket.

Mötet var förstås en medveten provokation, en indirekt attack på Tjeckiens numera bortgångne president Václav Havel.

För att förstå innebörden av Zemans agerande måste man placera in det i en historisk kontext. Den tjeckiska självbilden är rotad i medvetenheten om att landets historia består av återkommande avbrott och den tjeckiska identiteten har formats av ett pärlband av ockupationer och frigörelsekamper. Den första katastrofen skedde 1620: katolska Habsburg krossade det protestantiska adelsupproret i Prag, vilket ledde till nästan 300 år av vad tjeckerna sedan kom att kalla ”mörkret”.

1918 bildades den första republiken, men den nyvunna självständigheten blev kortvarig. Endast två decennier senare, 1938, skedde det som tjeckerna kallar diktatet; Münchenöverenskommelsen som slöts över tjeckoslovakernas huvuden, följt av motstånd mot den nazistiska ockupationen 1939 till 1945. Tre år senare inleddes en ny era av förtryck i och med kommunisternas maktövertagande 1948. När diktaturens kontroll sedan lättade något under Pragvåren 1968 rullade ryska stridsvagnar över den tjeckoslovakiska gränsen och den sovjetiska invasionen slog ner allt motstånd.

Dessa dramatiska händelser är brytpunkter som konstituerar föreställningen om tjeckisk identitet. Kommunismens fall 1989 har länkats till denna kedja och benämns officiellt som det tredje motståndet. När Zeman på talarpodiet förenade sig med grupper och individer som i stället är förknippade med de nazistiska och kommunistiska ockupationerna bröt han mot viktiga delar i denna berättelse.

Zemans framträdande 2015 bestod till övervägande del av antimuslimsk retorik. Huvudpunkten var att islam inte är förenligt med demokrati. Han gick till generalangrepp på pressen, de intellektuella, experter och ”självutnämnda eliter” som propagerar ”multi-kulti”. Zeman beskrev muslimer som potentiella terrorister och representanter för andra värderingar än vad det tjeckiska samhället håller högt: demokratiska institutioner, jämlikhet mellan könen och religionsfrihet. Kravet från EU på en europeisk solidaritet att ta emot flyktingar framställdes som ett hot mot landets självständighet. Påståendet plockades genast upp av Blok proti islamu, som nu har börjat tala om Zemans kritiker som landsförrädare som förtjänade att hängas.

Redan under sina första år som president hade Zeman gjort en rad xenofobiska uttalande. Nu gick han ett steg längre och gav sitt stöd till rasistiska, proputinska grupper. Allt sedan presidentvalet 2012 har det stått klart att Milos Zeman intar en Putinvänlig hållning. Stora delar av hans valkampanj var finansierad direkt eller indirekt via det ryska oljebolaget Lukoil. Han var den enda västliga ledare som deltog i firandet i Moskva av Sovjetunionens seger över nazisterna den 9 maj 2015.

I den tjeckiska diskussionen om identitet och geopolitik har metaforen ”Bron” spelat en framträdande roll. Landets första president Tomas G Masaryk angav under mellankrigstiden tonen genom att hävda att tjeckerna kulturellt och politiskt befann sig på den ”vänstra stranden”. Under ett par år efter andra världskrigets slut levde föreställningen att landet skulle kunna fungera som en bro mellan öst och väst. Denna uppfattning gick ett brutalt slut till mötes i samband med kommunisternas kupp i februari 1948. Efter kommunismens fall 1989 markerade Tjeckien åter sin tillhörighet till den vänstra stranden genom sitt medlemskap i Nato 1999 och genom att bli medlem i EU 2004 – ställningstaganden som rasistiska och Putinvänliga grupper är högröstade motståndare till.

Med sitt linjetal bröt Zeman inte bara med traditionen från Tjeckoslovakiens första president Tomas G Masaryk utan också med Václav Havels tolkning av den tjeckiska historien, en uppfattning som fortfarande var levande i början av 1990-talet när landet tog emot fler än 5000 flyktingar. Flyktingvågorna kom från Balkan, först från Bosnien och sedan Kosovo – i båda fallen var merparten muslimer.

Till skillnad från i dag resulterade 90-talets flyktingmottagande inte i rasistiska utbrott. I dag däremot behandlas de få flyktingar som hittat in i Tjeckien hårdhänt. Under 2015 kom 1525 flyktingar vilka sågs som förbrytare och låstes in i olika fängelseliknande anläggningar. Endast 71 personer beviljades asyl och 399 beviljades temporärt uppehållstillstånd på ett till tre år. I januari i år fanns totalt 68 asylsökande i de tre migrantförvaren.

Det fanns förvisso en aggressiv antiislamsk opinion redan före Zemans tal. Boulevardpressen hade tidigt varit ute med att sprida negativa uppfattningar om flyktingar och islam, men i november 2015 släppte plötsligt alla spärrar. Allt blev möjligt att säga. Presidentens ställningstagande sågs som ett klartecken; antimuslimska föreställningar och språkbruk tog sig in i medierna och diskussionsklimatet påverkades snabbt i en negativ riktning. Utan källkritik började medier hämta och publicera uppgifter om flyktingkrisen från framför allt engelska hatsidor och tabloider. De främsta måltavlorna var situationen i Tyskland och Sverige, vilka beskrevs befinna sig i ett totalt samhälleligt haveri.

Det förekommer en mängd teorier om vad som är orsaken till att tjecker blivit så negativt inställda till flyktingar. Den vanligaste förklaringen är att man i ett land som varit hotat genom historien – ockuperat av fientliga stater och fått kämpa för sin frihet – nu har lagt till muslimer bland de grupper som hotar Tjeckiens existens.

Ytterligare en möjlig aspekt som inte ska underskattas är känslan av att ett accepterande av flyktingar skulle tvinga tjeckerna att avstå sin nyvunna standardhöjning efter kommunismens fall. De senaste årens terrorattentat har skrämt upp opinionen. Det används flitigt av både politiker och medier för att motivera den förda politiken. En annan faktor är den historiskt djupt rotade, och socialt accepterade vardagsrasismen mot romer. Det finns 606 utanförskapsområden där det lever 119000 människor, de flesta romer. 85 procent av dessa lever under existensminimum.

Ett arv från den kommunistiska tiden är den utbredda tron på konspirationsteorier. Något som får sin näring från föreställningen om att alla makthavare, oavsett ideologi, ljuger. En vanlig uppfattning är att politiken är ett spel för gallerierna där de verkliga makthavarna är oligarkgrupper som drar nytta av den förda politiken. Så mycket som 25 procent anger att de anser att alternativmedia är mer trovärdiga än ”mainstreammedia”. När det gäller spridande av falsk och förvrängd information spelar en ekokammare av rasistiska och Putintrogna nättidningar och webbsidor en avgörande roll. Dessa sprider rasistiska uppfattningar blandat med stöd till annekteringen av Krim och utbrytarna i östra Ukraina. Enligt beräkningar av den tjeckiska säkerhetstjänsten finns det omkring 40 sådana verksamma i Tjeckien.

Ingen av dessa förklaringar utesluter varandra. Troligtvis är det en rad samverkande orsaker som har gjort att den främlingsfientliga retoriken har fått ett så starkt fäste, men presidentens ställningstagande har spelat en avgörande roll. President Zeman har med ett folkligt och

populistiskt tilltal blivit den främste talesmannen för en inskränkt nationalism. Han representerar i hög grad det som fritt översatt från tjeckiska kan kallas ”småtjeckeri”: avund, grälsjukhet och fördomsfullhet. Rasismen och xenofobin finns i vardagen och blommar upp i de mest överraskande sammanhang: för en tid sedan utsattes varuhuskedjan Lidl för en skitstorm som övergick till en orkan av rasistiska tillmälen när de använt sig av en färgad modell i en flygbladskampanj för fritidskläder.

Tjeckien har tillsammans med staterna i Visegradgruppen avvisat alla tankar på gemensamma europeiska flykting-kvoter. De etablerade partierna är i stora drag överens om synen på det nästan obefintliga flyktingmottagandet även om några partier som socialdemokrater, liberaler och katolikerna försöker rida spärr mot de värsta utslagen av främlingsfientlighet. Den förda politiken har också ett starkt stöd inom breda grupper av befolkningen, opinionsundersökning efter opinionsundersökning visar på en alltmer negativ inställning till flyktingar. Över 90 procent anger att de är motståndare till all flyktingmottagning från utomeuropeiska områden.

President Zeman har likt sin föregångare Václav Klaus arbetat hårt för att krossa det humanistiska arvet efter Václav Havel och Tjeckoslovakiens förste president Tomas G Masaryk. För tillfället verkar det som att de har lyckats.

Peter Larsson frilansjournalist och historiker, bosatt i Prag. “

DN MÅNDAG 27 FEBRUARI 2017

”Jag vinner var jag än är”

Sagan om Zlatan får ständigt nya kapitel. Han är, och förblir de stora matchernas mästare. Med tre minuter kvar av ordinarie matchtid avgjorde han ligacupfinalen mot Southampton genom att nicka in slutresultatet 3–2. Southampton dominerade matchbilden, United såg tröttkört ut, hade dålig organisation. Men man hade Zlatan. Matchvinnaren.

Zlatan var på ett lysande humör efteråt. Stannade och pratade med reportrar i drygt tio minuter, vilket hör till ovanligheterna.

– I dag tog vi tillbaka klubben till den nivå den tillhör, att vinna titlar, säger Zlatan.

– Vi hade 2–0, de kom tillbaka och kvitterade, det var inte lätt. Men vi trodde på vad vi gjorde, och det var viktigt.

Zlatan konstaterade också att klubben visste vad de gjorde när de skrev kontrakt med honom.

– Det här var andra titeln vi vann den här säsongen. Nu finns det tre kvar att spela om.

Lagkamraten Ander Herrera konstaterade att Zlatan är som en 28-åring, inte som en 35-åring.

– Sa han det? Ja, jag känner mig i bra form, jag känner mig som ett djur, som ett lejon, konstaterar Ibrahimovic.

– Jag har aldrig varit bekymrad över min ålder, jag vet vad jag klarar att göra.

Tänker du stanna nästa säsong?

– Vi får se vad som händer. Jag kom hit till England för att jag kände att tajmingen var rätt. Men om inte Jose (Mourinho) ringt och bett mig komma hade jag inte varit här.

Zlatan berättade också att sönerna varit med och pushat en flytt till Manchester.

– Jag hade mina tankar på annat håll, sade han. Men sedan ringde Jose, och jag har ett speciellt förhållande till honom.

– Jag tror att mina barn är nöjda med vad jag presterar, men det är jag som bestämmer. Det återstår tre månader av säsongen, sedan får vi se. Just nu gillar jag det jag gör.

– Men jag är aldrig nöjd. Jag vill hela tiden göra mer. Det här är min 32:a titel, jag har spelat i fem olika länder, i de bästa klubbarna, och jag upprepar alltid vad jag gör.

– Men jag kommer att sluta på topp. Jag kommer aldrig att fortsätta spela bara för att jag heter Ibrahimovic och har en historia.

– Om jag inte levererar på den här nivån spelar jag inte. Jag vill inte upprepa vad andra gjort, spela vidare på sitt namn och på en karriär som varit.

– Jag försöker hela tiden vara mig själv, jag levererar ett paket, byggt på mina erfarenheter. Folk säger att jag är svår att ha att göra med, att jag har en jobbig karaktär, men jag vinner var jag än är. Så vad är problemet? De som pratar om mig, eller jag själv?

United tog ledningen i den 19:e minuten. Oriol Romeu drog på sig ett kort sedan han kapat Ander Herrera. Zlatan tog frisparken, från drygt 20 meter. Skruvade den bredvid muren, utan chans för Fraser Forster i målet. Southamptonklacken, bakom målet tystnade och Zlatan sprang ett halvt varv runt planen i glädje.

Ledningsmålet speglade inte matchbilden. Men Zlatan visade på nytt vilken inspirationskälla han är i Manchester United. Han tar ansvar, och förvaltar det.

När Jesse Lingard sedan placerade in 2–0 efter 38 minuters spel såg det tungt ut för Southampton. Anthony Martial, Juan Mata och Marcos Rojo tråcklade upp Southamptons vänsterdefensiv, serverade Lingard som hittade luckan mellan benen på Maya Yoshida och placerade in bollen vid stolproten.

Men Southampton orkade resa sig. På tilläggstid i första halvlek reducerade Maonolo Gabbiadini till 2–1, framspelad av James Ward-Prowse. Ett mål som var en kopia av det tidigare bortdömda. Gabbiadini skakade på nytt av sig Eric Bailly och petade bollen mellan benen på David De Gea.

För att täcka upp för de brister United mittförsvar visade i första halvlek valde Jose Mourinho i halvtid att sätta in rutinerade Michael Carrick i stället för Juan Mata.

Det blev i stället en kalldusch för Mourinho. Southampton jobbade fram en hörna tämligen omgående i början av andra halvlek. United klarade inte att rensa undan, och Gabbiadini stack in en fot mellan Bailly och Chris Smalling, och skickade in kvitteringen utan chans för De Gea.

Och Southampton fortsatte att dominera matchbilden. Ägde mittfältet, vann närkamperna, visade större hunger.

Efter 63 minuter hade Romeu en nick i stolpen, efter hörna, sedan United på nytt tappat markeringen i boxen.

Men trots den stora dominansen lyckades inte Southampton få till ett avgörande.

I stället kunde Zlatan avgöra, när tre minuter återstod av ordinarie matchtid. United lyckades för en gångs skull fästa bollen på offensiv planhalva och Herrera hittade Zlatans panna med ett perfekt inlägg från höger. Omarkerad kunde han med en stenhård nick avgöra matchen.

Anders Sännås Lundqvist anders.lundqvist@dn.se “

“ Fakta. Zlatans alla titlar

Ajax: två ligatitlar, en ligacuptitel, en supercuptitel.

Juventus: två ligatitlar (dock återkallade sedan det framkommit att Juventus varit inblandat i en korruptionshärva).

Inter: tre ligatitlar, två supercuptitlar.

Barcelona: en ligatitel, två supercuptitlar, en Uefa supercuptitel, en seger i klubblags-VM.

Milan: en ligatitel, en supercuptitel.

Paris Saint-Germain: fyra ligatitlar, tre supercuptitlar, tre ligacuptitlar, två cuptitlar.

Manchester United: en supercuptitel (Community shield), en ligacuptitel. “

DN TISDAG 28 FEBRUARI 2017

“ Lär av de amerikanska medierna

Medierna i USA har hållit fast vid tron på ett offentligt samtal där man respekterar kunskap, sanning och nyanser. Tyvärr kan man inte säga detsamma om den brittiska pressen.

Jag är så gammal att jag minns när det bästa med populism var att det var impopulärt. Etnocentrism applåderades inte heller och ekonomisk protektionism var ingen vinnande valfråga. För väljarna, även de som oroade sig över invandringen, var ekonomi och välfärd det viktiga, och medierna rapporterade tämligen korrekt om dessa frågor.

Men i dag verkar en annan politik bli alltmer i ropet. Storbritannien beslöt att lämna EU i fjol och Donald Trump vann det amerikanska presidentvalet. I Polen och Ungern ser vi oroande tecken på att politiker använder en nationalistisk och populistisk retorik för en auktoritär agenda.

Det finns förstås skillnader mellan hur verkligt auktoritära regimer och partier i demokratiska länder använder nationalismen. I likhet med västerländska politiker använder Kinas president Xi Jinping och Rysslands Vladimir Putin nationalismen som ett slagträ för sin politik, men de slipper besväras av demokratiska principer eller ett rättssamhälle.

Xi burar in sina kritiker. Putins kritiker blir ofta mördade, men om man får tro Trump är den ryska säkerhetstjänsten inte inblandad. Och även om den vore det, säger han i en intervju, är det inget vi kan

moralisera över: ”Det finns gott om mördare. Tror ni att USA är så oskyldigt?”

Oavsett om USA kan kallas ”oskyldigt” eller ej måste den amerikanske presidenten, till skillnad från sina ryska och kinesiska kollegor, hålla sig till konstitutionen. Han kan varken överse med, eller organisera, mord på sina kritiker. Kamrat Trump må förakta systemet men slipper det inte.

Det innebär förstås inte att Trump inte kan försöka. När det varit möjligt har han avskedat dem som inte hållit med honom. I andra fall försöker han misskreditera sina meningsmotståndare. Ett exempel är hans rasande kritik mot domstolsbeslutet som upphävde presidentordern om tillfälligt inreseförbud.

Trump har också startat krig mot medierna, som hans chefsstrateg Steve Bannon kallar ”oppositionspartiet”. Trump stämplar mindre smickrande eller kritiska reportage om sin administration och politik som ”falska nyheter”. Journalister är enligt honom ”den lägsta livsformen”. Under Trumps valkampanj bar anhängare T-tröjor med texten: ”Rep. Träd. Journalist.”

Taktiken är inte unik för Trump. De polska och ungerska regeringarna har undergrävt pressfriheten, bland annat genom att begränsa mediernas tillgång till olika myndigheter. I auktoritära eller halvauktoritära samhällen ses medierna alltid som ett hot och utsätts ofta för repressalier.

Men i USA har de inte gett efter för Trump. I stället har många publikationer blivit ett värn för de institutioner och värderingar som garanterar friheten. De håller fast vid tron på att en sund demokrati behöver ett offentligt samtal där man respekterar kunskap, sanning, åsiktsskillnader och nyanser. Undantaget är det som mer eller mindre har blivit Trumps språkrör: Rupert Murdochs Fox News.

Det här innebär inte att medierna bör skriva under på Bannons syn på dem som ett oppositionsparti. De bör i stället fortsätta att sköta sitt jobb genom att avvisa ”alternativa fakta” och söka sanningen. Den italienske författaren Primo Levis vetenskapliga erfarenhet hjälpte honom att hantera sitt liv under Mussoliniregimen och i Auschwitz. På samma sätt bör en journalist bekämpa lögnaktiga politiker genom att mer än någonsin hänge sig åt sitt arbete.

Här har brittiska journalister mycket att lära av sina amerikanska kollegor. Sedan Brexitomröstningen har de flesta inte gjort sitt för att skydda vår demokrati från förenklade tankar om majoritetsstyre. Tvärtom har våra tabloider – och även en av våra traditionella och etablerade dagstidningar – underblåst populistiska fördomar precis som Fox News i USA.

För de här tidningarna, som sammanlagt fortfarande har en upplaga på över fyra miljoner, har en knapp majoritets beslut att rösta för utträde ur EU blivit själva definitionen av ”folkviljan”. Glöm vad väljarna menade med sina röster. Glöm de 48 procent som ville stanna kvar. Hudfläng den som frågar hur denna destruktiva process ska genomföras.

Storbritanniens populistiska medier larmar om att parlamentets rätt att stifta lagar oberoende av EU måste återställas (som om den någonsin har varit i fara), men brännmärker enskilda parlamentsledamöter som

ifrågasätter vart landet nu är på väg. De har till och med rasat över rättssamhället, garantin för den frihet de själva så ofta har missbrukat.

När High Court beslutade att rege-ringen inte hade rätt att själv aktivera EU-fördragets artikel 50 om utträde, kallade pressen domarna ”folkets fiender”. Trump själv kallade nyligen de amerikanska medierna för samma sak på Twitter.

USA:s journalister bör ta det som en hedersbetygelse, ett tecken på att de kämpar för att försvara samhället från populismens värsta excesser. Kontrasten är stark till flera stora brittiska nyhetsmedier. När de ifrågasätter de värderingar som är själva grundvalen för en levande demokrati riskerar vårt samhällsklimat att bli gemenare och vårt välstånd utarmat.

Chris Patten före detta EU-kommissionär och Storbritanniens siste guvernör i Hongkong.
Översättning: Niklas Hellgren “

DN TISDAG 28 FEBRUARI 2017

“ Tillbaka med huvudet i sandstranden

EU:s och IMF:s inspektörer var tillbaka i Aten på måndagen. De har hållit sig undan i två månader medan dragkamp har pågått i olika riktningar samtidigt. Ordet Grexit mumlas igen. Men med den europeiska valsäsongen snart i gång ser processen ut att fortsätta sin vanliga lunk mot evigheten.

Det tredje räddningspaketet sedan 2010 rullar. Nya utbetalningar krävs för att Grekland inte ska gå i konkurs till sommaren. Fast till stor del handlar det om att euroländerna ska skicka pengar som grekerna girerar vidare till centralbanken ECB.

En nyhet för året är den offentliga sprickan inom IMF mellan européer och övriga världen. IMF:s officiella hållning har länge varit att Grekland behöver skuldnedskrivningar. Inte alls, hävdar EU, räntorna är låga och löptiderna långa. Valutafonden påpekar dessutom att det är en utopi att grekerna i åratal ska klara ett budgetöverskott på 3,5 procent av BNP. EU vill upprätthålla illusionen och gör prognoser som visar finfina tillväxtsiffror.

Tyskland har alltid sagt att IMF måste delta i processen, eftersom man inte litar på att EU-kommissionen klarar rollen som polis. Samtidigt säger tyskarna tvärt nej till att efterskänka skulder. Grekland avskyr ändå IMF mest, eftersom valutafonden också ställer de hårdaste kraven på besparingar och strukturreformer.

Den grekiska ekonomin har krympt med mer än en fjärdedel sedan 2008. Det fanns tillväxt 2016, men fjärde kvartalet blev det åter motorstopp. Skatterna illustrerar en del av dilemmat. Ett problem var alltid att för många betalade för lite skatt eller slank undan helt. Höjda skatter är logiskt, men får också en åtstramande effekt.

Kruxet är att Grekland var för svagt från början för att klara valuta-unionen. Euron gav en falsk kreditvärdighet, som avslöjades brutalt när finanskrisen kom. Så sitter landet nu där med både ett skuldberg och en ekonomi som lär behöva decennier för att bygga tillräcklig konkurrenskraft.

Övriga EU-länder har ett dilemma som av politiska skäl är svårt att lösa. Räkna med ännu en skraltig kompromiss som gör Greklands-frågan marginell när Nederländerna, Frankrike och Tyskland ska rösta.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “*

DN TISDAG 28 FEBRUARI 2017

“ Misstänkt Tibet-spion anhållen i Sverige

En man har anhållits, misstänkt för så kallat flyktingspionage mot personer med kopplingar till Tibet i Sverige. Enligt Säpo har han lämnat uppgifterna till ”främmande makt”.

Det är inte ovanligt att personer på flykt fortsätter att dra på sig intresse från sina tidigare hemländer. I det här fallet misstänks en man ha spionerat på personer med koppling till den ”tibetanska miljön” i Sverige.

– Det har skett på mer än en plats och det har skett under en tid. Säkerhetspolisen har kunnat se hur den här mannen har arbetat i den tibetanska miljön, agerat där och samlat in uppgifter som han sedan har lämnat till en underrättelseofficer, säger Säpos presschef Nina Odermalm Schei.

– Mannen har bott i Sverige i flera år och haft ett uppdrag, som vi ser det, av en främmande makt.

Mannen greps av Säpo i går, misstänkt för grov olovlig underrättelse-verksamhet. Han har anhållits av en åklagare vid Riksenheten för säkerhetsmål.

Tibet är sedan 1950 en del av Kina. Vilket land som ligger bakom det misstänkta flyktingspionaget vill Säpo dock inte gå in på.

– Vi vill inte peka ut den främmande makten i nuläget. Men generellt kan man säga att de länder som i dag bedriver flyktingspionage i Sverige är stater som ogillar både mänskliga rättigheter och yttrandefrihet, säger Odermalm Schei.

– Vi ser allvarligt på detta. Det drabbar personer som redan är utsatta, som har flytt sitt land och som sökt en fristad i Sverige.

Kina ett av länderna som tidigare nämnts bland nationer som misstänks bedriva flyktingspionage i Sverige. 2010 dömdes exempelvis en uigurisk man av Svea hovrätt för spionage mot andra personer ur minoritetsgruppen från västra Kina.

– Jag vet inte vad som ligger bakom i det här ärendet. Men den kinesiska staten ser rörelser som strävar efter ökat självbestämmande som ett hot, säger Björn Jerdén på Utrikespolitiska institutet (UI).

TT “

DN TISDAG 28 FEBRUARI 2017

“ Nils Bildt försökte medla i kidnappningsdrama

Svensken Nils Bildt försökte på egen hand agera medlare i förhandlingar med jihadister om en kidnappad japansk journalist i Syrien – helt emot familjens och den japanska regeringens vilja. Samtidigt visar DN:s kartläggning att Nils Bildt använt flera meriterade experters namn i sitt företag utan deras vetskap.– Jag hade ingen aning om att jag var involverad i hans företag, säger säkerhetskonsulten Charles “Don” McFetridge.

I förra veckan framträdde svensken Nils Bildt, 41, på Fox News i USA. Han presenterades som ”svensk försvars- och nationell säkerhetsrådgivare”. Men varken Försvarsmakten, UD eller svenska försvarsexperter kände till honom. Sedan dess har historien om den falske säkerhetsrådgivaren spridits över världen.

I slutet av 2015 var Nils Bildt bosatt i Japan och drev där företaget CTSS Japan, som uppgavs syssla med säkerhetsfrågor. Kidnappningssituationer var ett av de områden som företaget beskrev som sin specialitet. Under denna period kontaktade Nils Bildt den japanska regeringen för att förhandla fram ett frisläppande av en kidnappad journalist, Jumpei Yasuda, som fördes bort i Syrien i juni samma år.

Varken journalisten Jumpei Yasudas familj eller regeringen var dock intresserad av någon mellanhand.

– Men när den japanska regeringen ignorerade hans initiativ kontaktade Nils Bildt till slut också Yasudas fru. Även hon vägrade låta sig

företrädas av Bildt eftersom hon inte kunde betala så stora summor som det var fråga om, säger Ryoji Fujiwara, frilansjournalist på byrån The Japan Press och vän till Yasuda.

Trots att ingen stod bakom hans försök att förhandla tog Nils Bildt i januari 2016 kontakt med kidnapparnas representant, enligt Ryoji Fujiwara. Då ska Bildt ha uppgett att han representerade både familjen och regeringen. Nils Bildt fick fotografera av ett meddelande från den kidnappade journalisten som bevis för att han levde.

– Nils fortsatte under tiden att skicka e-postmeddelanden till japanska utrikesministeriet och Yasudas hustru. Han skrev att Yasuda skulle dödas och att han skulle säljas till IS. Men det var inte sant, säger Ryoji Fujiwara.

Samtidigt satt ytterligare en japansk journalist fången i Syrien, Kenji Goto. När han avrättades av IS i januari 2016 kommenterade Nils Bildt händelsen i japansk tv.

”Jag kan inte säga att den japanska regeringen hade kunnat rädda honom, men det finns fall där IS befriat kidnappade efter att man förhandlat och betalat ut en lösesumma. Om en förhandling går bra är chansen mellan 20 och 30 procent att IS befriar den kidnappade, det är ändå en ganska hög siffra”, sa Bildt i tv.

I detta skede tog Nils Bildt även kontakt med föreningen Reportrar utan gränsers kontor i Asien. Han var väldigt påstridig och ville att organisationen skulle gå ut med information om kidnappningen, enligt DN:s källa. Vid den tidpunkten var kidnappingen av Jumpei Yasuda inte känd för allmänheten.

Planen var att sätta press på den japanska regeringen. Den lokala chefen lät sig övertygas och skickade ut ett pressmeddelande om gisslansituationen. Men redan efter några dagar tvingades Reportrar utan gränser dra tillbaka informationen. I ett meddelande förklarade organisationen att uppgifterna inte bekräftats.

Generalsekreteraren Christophe Deloir gick ut och bad om ursäkt offentligt:

”På Reportrar utan gränsers vägnar vill jag framföra mina djupaste ursäkter till Jumpei Yasudas familj, vänner, kollegor och till japanska medier och publik”, skrev han i meddelandet.

Flera av Jumpei Yasudas vänner och kollegor kontaktade Nils Bildt:

– Min vän skrev till honom att han skulle sluta ljuga om Yasuda. Efter det stängdes hans telefon av. Jag och min kollega gick ut i japanska tidningar och magasin och berättade om detta. Sedan försvann han från Japan, säger Ryoji Fujiwara.

Försöken att få Jumpei Yasuda fri har sedan fortsatt utan Nils Bildts inblandning. I maj 2016 visade japanska tidningar en bild på vad som förmodas vara Yasuda. I händerna höll han en skylt, ”Snälla hjälp. Detta är sista chansen”. Såvitt känt är han fortfarande kvar i Syrien.

Bland sina meriter, på en av hans numera nedlagda hemsidor, skriver Nils Bildt bland annat att han är medlem i en förening för före detta underrättelseofficerare, AFIO. Han framhåller även sina medlemskap i The Foreign policy association och World affairs council. Alla tre föreningarna är i själva verket öppna för vem som helst att gå med i.

– Du får också vara med om du vill, säger en kontaktperson på AFIO när DN ringer.

Nils Bildt har enligt Rekryteringsmyndigheten inte gjort värnplikten i Sverige.

Den 1 april 2003 bytte Nils Gustav Tolling namn till Nils Bildt. Namnbytet godkändes av Patent- och registreringsverket och fördes in i folkbokföringen. Trots namnbytet har han fortsatt att använda sitt tidigare namn i olika sammanhang. Bland annat är hans amerikanska bolag North East Training Center, FFOs&F och Corporate and Transportation Security Solutions registrerade på Nils Tolling. Det japanska bolaget CTSS Japan som startades 2011 är däremot registrerat på Nils Bildt. Bolaget är nu nedlagt.

Fram till inslaget i Fox News hävdade Nils Bildt att han var grundare till bolaget Modus World LLC med adress i Washington. Men under helgen försvann företagets hemsida.

Bolaget registrerades i mars 2016 av en bolagskonsult. Vem som står bakom framgår inte.

– Mitt uppdrag var att sköta registreringen av bolaget, jag kan inte säga något om vem som ligger bakom, säger bolagskonsulten Joel C Weingarten.

På bolagets hemsida uppgavs flera i branschen kända namn som partners.

Charles ”Don” McFetridge, säkerhetskonsult, var en av dem.

– Det var nyheter för mig. Jag träffade Nils Bildt i Washington för ett par år sedan genom gemensamma bekanta. Vi drack ett par öl. Han var väldigt charmerande och trevlig. Vi pratade visserligen om potentiella samarbeten i framtiden, men att jag stod som partner på hans företag hade jag som sagt ingen aning om, säger han.

Inte heller säkerhetsrådgivaren Enders Wimbush, som också angavs som delaktig i bolaget, känner till att han involverats i Modus World.

”Jag varken är eller har varit medlem i styrelsen för Modus World. Det upptäckte jag för bara ett par dagar sedan. Det har gjorts utan överenskommelse eller min tillåtelse. Jag har inga som helst affärsförbindelser med Modus World”, skriver han i ett mejl till DN.

Nils Bildt har tidigare uppgivit för DN att det inte var han som satte titeln i samband med sin medverkan i Fox News. Något han upprepade när han svarade på frågor i Sveriges Radios P1 under måndagseftermiddagen.

– Jag var inte medveten om vilken titel de skulle använda, jag hade inte ens sagt någonting om svensk utan jag hade sagt internationell konsult och säkerhetsrådgivare, sa Bildt till SR.

Dagens Nyheter har sökt Nils Bildt.

Josefin Sköld josefin.skold@dn.se

Mattias Carlsson mattias.carlsson@dn.se “

”Jag är inte engagerad i några förhandlingar”

Nils Bildt lämnade på måndagskvällen en skriftlig kommentar till DN. Han medger att han känner till fallet med den kidnappade japanska journalisten och att han har haft kontakt med japanska myndigheter om fallet. Men han skriver att han inte vill kommentera av säkerhetsskäl:

”Kan enbart säga att jag personligen inte är engagerad i några förhandlingar vad det angår personen i fråga.”

Flera av de personer som presenterats på Nils Bildts företagssajt säger till DN att de inte har någon som helst anknytning till företaget Modus World. Det bemöter han så här:

”Vad det angår Modus så var alla som var listade på team webbsidan anknutna till firman på ett eller annat sätt. Vad du säger låter således lite konstigt, framför allt med tanke på all kommunikation, kontrakt osv. som finns.”

Mattias Carlsson

Detta har hänt.

”Titta vad som hände i Sverige”, sade USA:s president Donald Trump i ett tal för drygt en vecka sedan. Det blev startskottet för ett enormt intresse för bilden av Sverige i hela världen. Först uppstod förvirring om vad presidenten syftade på, men enligt Vita huset grundade sig uttalandet på ett inslag som Donald Trump hade sett i sin favoritkanal Fox News. Där beskrevs Sverige som ett land hårt drabbat av våldtäkter och annan kriminalitet kopplad till invandringen.

I fredags dök svensken Nils Bildt upp i Fox News (i ”The O’Reilly factor”) som ”nationell säkerhetsexpert”. Han vittnade om problem med kriminalitet i svenska storstäder. ”Den svenska politiska debatten är helt falsk. Om man inte håller med om den liberala agendan då ses du som en outsider eller tas inte på allvar”, sade Nils Bildt bland annat.

Presentationen av Nils Bildt som ”rådgivare” gav intryck av att han skulle vara knuten till den svenska regeringen. Men för utrikesdepartementet och Försvarsmakten är han helt okänd.

Johan Wiktorin, försvarsanalytiker med bakgrund på Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten (Must), har aldrig hört talas om Nils Bildt: ”Han är inte någon expert på nationell säkerhet som är känd i Sverige. Det är en oroväckande trend när vi framställs i amerikanska medier som ett problemland.”

Nils Bildt, som tidigare hette Nils Tolling, har inte varit bosatt i Sverige sedan 1994. Han har flera säkerhetsföretag registrerade i USA, men det är oklart om något av dem är verksamt.

Nils Bildt är dömd för våld mot tjänsteman och övergrepp i rättssak, enligt en dom i en distriktsdomstol i delstaten Virginia, Arlington District Court. I en mejlväxling med DN hävdar Nils Bildt att uppgifterna inte stämmer.

I ett mejl till DN förklarar Nils Bildt att han inte hade någon kontroll över den titel som visades i tv-rutan av Fox News. Själv beskriver han sig som en oberoende analytiker baserad i USA.

Producenten för Foxprogrammet ”The O’Reilly factor” förklarar i ett mejl till DN att redaktionen blivit tipsad om Nils Bildt när den letade efter lämpliga experter att intervjua i frågan.

I söndags blev det känt att Nils Bildt tog kontakt med Sverigedemokraterna inför valet 2014 och erbjöd sig att kandidera som riksdagsman. SD tackade nej.

DN “

DN TISDAG 28 FEBRUARI 2017

“ Trump hoppas få tyst på försvarshökarna

Analys. Donald Trump föreslår en ”historiskt stor” ökning av USA:s militärutgifter för nästa år. Det ska ske till priset av drastiska nedskärningar av u-hjälpen och miljöskyddet. Satsningen lär glädja republikanska hökar, men kan också syfta till att få tyst på dem som kräver klarhet om Trumps ryska relationer.

Det handlar om väldiga summor som Trump bollar med. De nya 54 miljarderna dollar till militären som ska läggas till dagens cirka 600 miljarder. Det är lika mycket som biståndet och utrikesdepartementet kostar varje år. Troligen skrotas inte all u-hjälp och utrikesdiplomati, utan pengarna kommer att sparas in från en rad olika icke-militära utgiftsposter.

Fyrtio dygn efter att Trump tillträdde sitt ämbete visar mätningar att ingen ny USA-president har haft lägre opinionsstöd. En rad faktorer ligger bakom hans impopularitet. Allmänheten har en bild av att Vita huset befinner sig i kaos. Trump skyller det på medierna, som han har stämplat som ”det amerikanska folkets fiende”.

Till det kommer att presidentens ouppklarade samröre med Ryssland och beundran för Putin gör många amerikaner bekymrade, trots hans upprörda tal om att alla uppgifter om märkliga ryska förbindelser är ”fake news”.

Det är i ett tal inför kongressens båda kamrar under natten till onsdagen svensk tid som Trump ska visa att han är en handlingens man genom att mer detaljerat lägga fram sitt ekonomiska program.

Kongressledamöterna kommer att uppmärksamt lyssna efter vad Trump har att föreslå när det gäller hans stora vallöften, som att omedelbart ”döda” sjukförsäkringsreformen Obamacare och att förenkla skattesystemet (läs=sänka skatten för höginkomsttagare).

De flesta bedömare räknar nu med att det lär dröja till tidigast nästa år innan ett nytt sjukförsäkringsförslag ligger på kongressens bord. Skattefrågan är inte heller enkel att lösa, eftersom budgetbalansen – i dag på mer än minus 500 miljarder dollar – försämras ytterligare med minskade skatteintäkter.

Det verkar inte bekymra Trump. Och Republikanerna, som brukar betrakta ökad statsskuld som en dödssynd när Demokraterna styr landet, tycks plötsligt ha botats från sin allergi mot budgetunderskott.

Enligt vad som hittills har läckt ut kommer Trump inte att föreslå nedskärningar av stora socialförsäkringsprogram som Social security och Medicare, trots att republikaner i åratal krävt det.

Däremot blir det drastiska besparingar i andra budgetposter. Under yxan hamnar miljö-myndigheten EPA och det federala forsknings- och kulturstödet, liksom den statsstödda public service-radion. Men dessa institutioner står för en bråkdel av andra utgifter och de slaktas av rent politiska skäl.

Genom en upprustning som i sin storlek kan påminna om Ronald Reagans på 1980-talet kastar Trump ett saftigt köttstycke i gapet på försvarshökarna. Vapenindustrin applåderar givetvis också nya lukrativa försvarsbeställningar.

Vad Trump vill använda pengarna till framgår om man tittar på vad han sade under valkampanjen: Dussintals nya örlogsfartyg och en armé som är lika stor som den var då George W Bush startade två stora landkrig i Asien.

Om det får tyst på John McCain och andra kritiska republikaner som vill reda ut den potentiella skandalen om Trumps oegentliga kopplingar till Ryssland, återstår att se.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se”

“**Fakta. Försvarets anslag**

I Donald Trumps första budgetförslag finns en jättesatsning på försvaret. Försvarshögkvarteret Pentagon får ett tillskott på 54 miljarder dollar, motsvarande drygt 487 miljarder kronor, uppger en Vita husettjänsteman för journalister, enligt Reuters. Tillskottet skulle, om det klarar sig igenom budgetprocessen i kongressen, motsvara en ökning av försvarsutgifterna med 10 procent.

Den ökade försvarsbudgeten kommer att finansieras med motsvarande nedskärningar på andra områden i den federala budgeten, bland annat utlandsbiståndet.
TT “

DN TISDAG 28 FEBRUARI 2017

”Inbördeskrigsstämning” i valupptakten

Paris. ”Inbördeskrigsstämning” råder inför det franska presidentvalet, varnar högerns kandidat François Fillon, som halkar allt längre efter de båda favoriterna: extremhögerns Marine Le Pen och den oberoende mittenkandidaten Emmanuel Macron.

”Jag anklagar härmed premiärministern och den franska regeringen för att inte garantera förutsättningarna för ett fredligt demokratiskt val”, skriver François Fillon i en kommuniké som har väckt stor uppmärksamhet i Frankrike.

Den traditionella högerns kandidat hävdar att det råder ”närmast inbördeskrigsstämning” i landet, något som ”gynnar politiska extremister” i valrörelsen.

Premiärminister Bernard Cazeneuve avfärdade snabbt anklagelserna på måndagen:

– Ärligt talat … ”inbördeskrigsstämning”? I går pratade han om ”institutionella statskupper”. Vad blir det i morgon? ”Förintelse av kandidater”?

Men med mindre än två månader kvar till presidentvalet är det tveklöst så att tonen har hårdnat.

Fillon svingar alltmer vildsint för att skaka av sig skandalen kring hans frus misstänkta skenanställningar, som nu ska granskas av undersökningsdomare.

I en ny opinionsmätning som tidningen Le Figaro låtit göra får Fillon 20 procent av väljarstödet, klart efter Marine Le Pen (27 procent) och Emmanuel Macron (25 procent).

Macron har fått värdefullt stöd av mittenpolitikern François Bayrou, och han ses nu som favorit till segern i en andra valomgång. Marine Le Pen – som liksom Fillon granskas av polis – har därför inte oväntat börjat rikta in sina attacker mot Macron:

– Medierna har redan utsett honom till sin kandidat. De kampanjar hysteriskt för sin älsklingspolitiker. De sätter sig på höga hästar, låtsas framföra fakta och ylar sedan om pressfrihet så fort någon kritiserar dem, sade Le Pen i ett tal i Nantes, där hon lät påtagligt inspirerad av Donald Trump.

Samtidigt möttes Socialistpartiets kandidat Benoît Hamon (14 procent i Le Figaros mätning) och vänsterradikale Jean-Luc Mélenchon (10 procent) på en restaurang i Paris – men båda kom senare ut och sade att de står för långt ifrån varandra om bland annat EU för att kunna enas om en gemensam kandidatur.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

“ Fakta. Valet

Presidentvalet i Frankrike hålls den 23 april. Om ingen kandidat får mer än 50 procent av rösterna, hålls en andra omgång mellan de två främsta kandidaterna den 7 maj.

I en sådan andra omgång skulle Emmanuel Macron få 58 procent av rösterna och Marine Le Pen 42 procent om de ställdes mot varandra, enligt en ny opinions-mätning. François Fillon skulle besegra Le Pen med 55 mot 45 procent, enligt samma mätning. “

DN TISDAG 28 FEBRUARI 2017

“ Tusentals barn hjärntvättas i Islamiska statens skolor

Gaziantep/Sanliurfa. Omar, 10, kastar sig fram och nickar in bollen. För bara några månader sedan hängde han IS flaggor på familjens hus. Tusentals barn har gått i terrorrörelsens skolor och fått en snedvriden bild av världen. Men det finns inget stöd för dem när de har lämnat IS självutropade ”kalifat”.

”Om ni ser pappa röka eller mamma gå ut utan att täcka sig, då ska ni berätta det för oss”.

Att spionera på sina föräldrar var en av de saker som Omar lärde sig när han gick i terrorsekten Islamiska statens (IS) skola för barn i åldern 7–12 år tillsammans med hundratals andra barn. Han blev snabbt besatt av de islamistiska terroristerna och deras vapen. Efter några veckor kom han hem med en gigantisk IS-flagga som han satte upp på balkongen. Han gick ständigt med telefonen och lyssnade på IS-sånger.

– Så fort vi hade lämnat Syrien raderade vi sångerna men han laddade ner dem igen i smyg. Det tog många månader innan han glömde vad IS lärt honom, säger hans mamma.

Vi möter henne och Omar i den turkiska staden Sanliurfa dit de flydde för elva månader sedan. Hon vill inte uppge sitt namn eftersom de har familj kvar i Deir al-Zor.

IS tog kontroll över Deir al-Zor 2014 då de också lade städerna Mosul och Raqqa under sitt så kallade kalifat. Deir al-Zor var strategiskt viktigt eftersom där finns gas och olja. Sedan en tid har den lokala människorättsorganisationen VDC Deir al-Zor samlat in material om IS-skolor och militära barnläger.

– Tidigare har det mest pratats om de militära lägren, det har inte varit fokus på de vanliga skolorna men det är där hjärntvättningen börjar. Bara i Deir al-Zor handlar det om 350 barn men över hela IS område är det tusentals barn, säger Mahmoud Mahmoud.

Han är en av dem som i hemlighet samlat material kring IS-utbildningen för barn. Syftet är att kunna ge barnen stöd efter att deras familj flytt.

Mahmoud Mahmoud kommer själv från Deir al-Zor och såg hur barn drogs som magneter till de mobila bildskärmar som IS-anhängare flyttade runt i staden för att basunera ut sitt budskap.

– I en stad där det inte finns tv, musik eller internet så blir förstås de där skärmarna med IS-budskap otroligt lockande, säger han.

Omars mamma berättar att de försökte att hålla låg profil efter att IS tog kontroll. De ville stanna i Syrien. Men det var viktigt för dem att barnen fick utbildning. När den syriska oppositionen tog kontroll över delar av Deir al-Zor 2012 öppnade alternativa skolor i källare. När IS kom fortsatte de skolorna att verka och såväl Omars familj som många andra familjer lät sina barn gå kvar där.

Mariam Yousef, en av lärarna i Deir al-Zor som vi träffar i Gaziantep, berättar att till en början ignorerade IS de små barnen. De hade mer akuta saker att bry sig om. Men efter några månader började även skolor för de yngre få besök och det infördes regler om att flickor och pojkar skulle separeras. Lärarna fick inte längre undervisa i filosofi, psykologi, bild eller musik.

2015 kom IS läroplan.

– De sade att en lärd man i Mosul hade skapat den och att vi bara fick följa den, säger Mariam Yousef.

IS gav skolorna namn efter terrorister. Krigen i Afghanistan och Irak beskrevs som krig mot islam. Skolplanen innehöll nästan bara IS tolkning av Koranen och islam. Det påstods också att IS står över alla andra, till och med barnens föräldrar. Föräldrar som höll barnen hemma skulle bötfällas eller fängslas.

Mariam Yousef berättar att de försökte lura IS genom att låtsas använda sig av deras lära, men i själva verket bedrevs undervisningen enligt den gamla läroplanen.

– Det var farligt men jag kände att vi måste hitta ett sätt att behålla de här barnens förstånd.

Efter ett tag blev kriget mot IS mer intensivt och extremisterna hämtade alla manliga lärare för att strida. Det blev svårt att hålla skolan vid liv och till slut fick den stänga. Då fanns bara de kontrollerade IS-

skolorna kvar. Många föräldrar valde att hålla sina barn hemma trots att de riskerade fängelse.

En av dem var trebarnsmamman Baraa som vi möter hos Omars familj i Sanliurfa. Hon såg hur andra barn drogs till IS-männen och blev rädd att hennes barn skulle snärjas i terrorsektens garn. Och IS lyckades att attrahera hennes äldste son, i dag 16 år.

– Han hängde vid de mobila skärmarna och jag märkte att han blev mer och mer som dem.

En kväll när de var på väg hem tog hon av sig ögonslöjan för att inte snubbla. Sonen blev arg och krävde att hon skulle ta på sig ögonslöjan igen. En bit bort stod en av IS-männen och tjuvlyssnade.

– Dagen efter gav de honom handklovar som en form av beröm och sade att han hade rätt att gripa folk som inte betedde sig korrekt. Jättestort för en tonåring.

Baraa visste inte vad hon skulle göra. Sonen vägrade att fly till Turkiet. Men en kort tid senare bombades deras hus av ryska stridsplan och hon skadades i halsen. Då gick han med på att följa med henne till Turkiet där hon kunde få vård.

– Det tog lång tid för honom att anpassa sig. Han är fortfarande strikt religiös men har rakat sig, klär sig normalt och har börjat umgås med mer vanliga ungdomar, säger hon.

Omars mamma säger att hon förstår Baraas oro. IS-propagandan i skolan var som ett gift för barnen.

– Vi trodde att vi hade förlorat Omar. Vi visste att det var en tidsfråga innan de skulle locka honom till ett militärt läger och där kan föräldrarna inte längre nå barnen. Vi valde att fly, säger hon.

Det var först efter ett par månader i Turkiet som Omar började glömma det han lärt sig i Syrien. Numera går han i en syrisk skola i Turkiet och undervisas åter i filosofi, musik och historia.

Alla har inte samma möjlighet.

Turkiet har tagit emot runt tre miljoner syriska flyktingar, många av dem barn. En del av dem går i turkiska skolor, andra i syriska privatskolor men enligt Unicef saknar 380 000 syriska barn utbildningsmöjligheter.

– Tänk om dessa barn kommer från en IS-skola, då får de ingen möjlighet att omvärdera vad de lärt sig. Vi förlorar hundratusentals barn, säger Mahmoud Mahmoud.

Det är inte bara i Turkiet som barnens utbildning orsakar oro. Frågan har lett till splittringar inom den syriska oppositionen där en del anser att barnens utbildning används som redskap i fredsförhandlingarna.

Bland annat är Samira Masalmeh, ett av de politiska språkrören i den syriska oppositionen, mycket kritisk till hur oppositionen förhandlar

om att låta al-Qaidagruppen Jabhat al-Nusra, som numera kallar sig Hayat Tahrir al-Sham, sköta utbildningen.

– Det är oacceptabelt. Barnen är vår framtid och vi kan inte låta en radikal grupp utbilda dem. Med rätt utbildning kan de bygga upp Syrien igen, säger hon.

Omar har sin framtid klart utstakad. Han har redan bestämt sig vad han ska göra som vuxen.

– Jag ska bli arkitekt så att jag kan bygga upp Deir al-Zor igen, säger han.

Terese Cristiansson terese.cristiansson@dn.se “

“Fakta. Kriget mot IS

Det pågår just nu en tredje och sista offensiv för att driva ut IS ur staden Mosul ur Irak. Det är ett av terrorgruppens huvudfästen där de har haft tillgång till bland annat sjukvård.

Det pågår även en offensiv mot staden Al-Bab i norra Syrien. Det är turkisk militär och Fria syriska armen som genomför operationen.

Nästa stora slag kommer att gälla Raqqa, IS självutnämnda huvudstad i Syrien. Det är fortfarande inte bestämt vilka som kommer genomföra offensiven mot Raqqa.
Andra viktiga städer att återerövra från IS är Deir al-Zor i Syrien och Tal-Afar i Irak. “

DN TISDAG 28 FEBRUARI 2017

“Gravskändning ökar oro för hatbrott

Mer än 500 gravstenar på en judisk begravningsplats i Philadelphia har välts eller slagits sönder. Vandaliseringen är en i raden av attacker eller hot mot judiska platser i USA den senaste tiden. Även hatbrott mot andra minoriteter skapar oro.

Enligt polisen har händelsen i Philadelphia troligen inträffat efter mörkrets inbrott i lördags.

– Jag hoppas att det bara var några fulla ungdomar, men med tanke på att det är så många tror jag att det skulle kunna vara en målinriktad attack, säger Aaron Mallin, som besökte sin pappas grav, till en lokal tv-station.

En del av gravstenarna är över hundra år gamla. En rabbin säger att det på gravplatsen också finns muslimer begravda.

Israels utrikesdepartement har twittrat sin oro efter det inträffade, med förhoppning om att myndigheterna i USA griper de skyldiga.

För omkring en vecka sedan vandaliserades omkring 170 gravstenar på en judisk begravningsplats i St Louis. Dessutom har omkring 70 bombhot, som visat sig vara falska, den senaste månaden framförts mot judiska samlingslokaler i USA. På måndagen evakuerades en rad judiska samlingslokaler i minst fem delstater i östra USA efter att nya bombhot hade riktats mot dem, rapporterar israeliska Haaretz med hänvisning till lokala medier.

Några judiska grupper sätter vandalismen och hoten i samband med valet av Donald Trump till USA:s president, sedan hans kampanj fått stöd av nationalister och högerextrema grupper. Trump fördömde i tisdags de antisemitiska hoten som ”hemska” och ”smärtsamma”. Att uttalandet dröjt har kritiserats av bland annat New York-baserade organisationen Anne Frank-centret för ömsesidig respekt.

TT-AFP-Reuters “

“ Fakta. 860 fall på tio dagar

Enligt organisationen Southern Poverty Law Center (SPLC), som bevakar extremism i USA, rapporterades över 860 hatbrottsrelaterade händelser de första tio dagarna efter presidentvalet. Ungefär 300 riktades mot immigranter eller muslimer, och SPLC kopplar händelserna till Donald Trumps retorik under valkampanjen.

Även antalet extremistgrupper har ökat. Antalet antimuslimska grupperingar nära trefaldigades, från 34 grupper 2015 till 101 i fjol. Även detta kopplar SPLC till Trumps retorik. “

DN TISDAG 28 FEBRUARI 2017

“ Domare slåss för oberoende rättsväsende

Högt uppsatta domare i Polen kritiserar regeringens nya försök att få kontroll över rättssystemet.

Den polska regeringens senaste försök att få kontroll över landets rättssystem har lett till protester från flera av landets högst uppsatta domare. Malgorzata Gerdorf, ordförande i Polens Högsta domstol, har enligt tidningen The Guardian skickat ett brev till sina kolleger där hon skriver att varningarna om politisering av rättsväsendet ”håller på att bli verklighet”.

Regeringen i Warszawa har tidigare fått skarp kritik av EU-kommissionen för behandlingen av landets författningsdomstol, men det nya förslaget handlar om tillsättning av domare.

Regeringen vill att sammansättningen av KRS, ett oberoende nationellt juridiskt råd som utser domare, ska förändras. Rådet ska bestå av två kamrar, med jurister i den ena och politiker i den andra, och politikerna ska kunna stoppa domar-utnämningar som de inte gillar. Nuvarande ordföranden för KRS anser att förslaget innebär slutet för ”det oberoende rättsväsendet”.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

DN TISDAG 28 FEBRUARI 2017

“ Fler självmord är att vänta

Sedan årsskiftet har tre afghanska barn tagit livet av sig på boenden för ensamkommande. Viktor Banke ser en oroväckande tendens i spåren av den skärpta flyktingpolitiken.

På kort tid har ett flertal ensamkommande barn tagit livet av sig. Barnombudsmannen höll därför nyligen krismöte, medan Socialstyrelsen ringde runt till kommunerna och fick bilden bekräftad: läget är akut. De som tagit livet av sig har alla varit ensamkommande afghaner. Frågan är varför de mår så dåligt.

Många av dem tillhör den förföljda folkgruppen hazarerna, och har föräldrar som flydde Afghanistan under talibanväldet. De har därför tvingats växa upp i Iran eller Paki-stan, utan rättigheter. De har fötts till enkla förhållanden och arbetat illegalt sedan tioårsåldern. Precis som sina föräldrar och syskon har de fått utstå både våld och diskriminering genom barndomen.

Andra har vuxit upp i hemlandet. Vissa under hot från nomaderna, som attackerar byar för att stjäla mark eller mat, andra från talibanerna som i delar av landet för ett regelrätt krig mot regeringens väpnade styrkor. En del har en annan tro eller sexualitet än den förväntade. Några har sannolikt bara kommit för möjligheten till ett bättre liv. Gemensamt för samtliga är att de blev tonåringar och på olika sätt tog sig hela vägen hit. Och när de somnat här den första kvällen, i något boende någonstans, kunde de för första gången vakna till ett land som gav dem rätt till vård, skola, trygghet och utbildning.

Ett land som ännu var känt för generös asylpolitik, ett rykte som visserligen inte alltid låg i linje med verklig-heten. Men för de afghanska barnen stämde det ganska bra. Många av dem ansågs inte ha skyddsskäl, men fick ändå permanenta uppehållstillstånd. Det saknades nämligen ofta ett ordnat mottagande i hemlandet, eftersom föräldrarna var i exil eller onåbara. Och då Migrationsverket inte får utvisa barn utan ordnat mottagande, gavs i stället permanenta uppehållstillstånd.

Barnen som kommit under 2015 såg alltså sina vänner och rumskamrater få permanenta uppehållstillstånd, ibland också de som kommit senare, men råkat hamna på en snabbare enhet. Barnen gick i skolan och lärde sig språket och väntade på sina beslut. Vissa slets sönder av ovisshet, hemska minnen eller saknad av familjen. Andra höll ut ganska bra. Spelade fotboll, tränade glosor, träffade någon.

Hemlandet fanns såklart med i bakgrunden. Säkerhetsläget som blev allvarligare. Hazarer som kidnappades, precis som under talibanväldet. Bilbomber i Kabul, regelrätt krig i provinsen Helmand. Sådant de aldrig skulle behöva riskera igen, eftersom regeringen under sin presskonferens i samband med omläggningen av asylpolitiken förklarat att barn som kom innan den 24 november 2015 skulle undantas från den nya lagstiftningen, som bland annat innebar tillfälliga uppehållstillstånd.

Men så plötsligt en dag under sommaren 2016 kom en ny giv från Migrationsverket: ensamkommande barn över 16 år, utan skyddsskäl, skulle hädanefter få tillfälliga uppehållstillstånd, eftersom de kan utvisas när de blivit 18. Reaktionen lät inte vänta på sig. Lärare, gode män, och boendepersonal fick hantera en kraftig ökning av sömnsvårigheter, depressioner och även självmordsförsök. Och så har

det fortsatt, tills nu, när frågan efter tre fullbordade självmord hamnat på bordet. Så vad ska man göra?

Tja. Man kan, som vissa, torrt konstatera att de som saknar skyddsskäl ska utvisas, att det måste vara skillnad mellan ja och nej. Och det stämmer ju, men det är inte hela sanningen: den punkt efter vilken ett skyddsbehov föreligger är en punkt på en glidande skala. För vissa har den redan nåtts, och i takt med det eskalerande våldet i hemlandet närmar den sig för allt fler. Dessutom finns det gott om expertis som gör en annan, allvarligare bedömning av säkerhetsläget än Migrationsverket. Om barnens bästa verkligen skulle ha beaktats utifrån dessa bedömningar vore utvisningarna otänkbara.

Nu har man att välja. Fortsätter utvisningarna har man sannolikt fler självmord att vänta. Fler unga människor kommer att gömma sig, varpå fler poliser får leta efter dem. Ger man i stället barnen permanent uppehållstillstånd ger man dem också en möjlighet att få leva i trygghet, att få en utbildning. (De allra flesta har redan hunnit lära sig svenska). Även ett rättviseperspektiv talar för en sådan lösning: barnen kom till en viss lagstiftning, men drabbas nu av en oväntad förändring.

Att välja det senare alternativet är inte att släppa invandringen fri, ty det gäller en begränsad grupp som kom under en begränsad tid. En anstormning av ensamkommande barn är inte heller trolig: de kommer inte fram genom gränskontroller och ID-krav. För två veckor sedan sökte 30 stycken asyl, veckan före det bara 13.

Sverige har gjort en fantastisk insats för människor i nöd under de senaste åren. Mäktar man med även detta?

Viktor Banke “

DN TISDAG 28 FEBRUARI 2017

“ Solidaritet. ”I Trumps Amerika börjar det med muslimerna”

För en månad sedan högtidlighölls den internationella minnesdagen över Förintelsens offer.

Människor samlades på gator och torg för att hedra minnet av dem som mördades och lyssna till vittnesmål av de sista överlevande. Samtidigt passade Sverigedemokraterna på att putsa sin demokratiska image genom att delta i manifestationen i Göteborg till minne av Auschwitz befrielse den 27 januari.

De allra flesta svenska judar har genomskådat detta sverigedemokratiska hyckleri. De överlevande reagerade starkt mot att medlemmar i ett högerextremt parti skulle medverka – med tanke på SD:s nazistiska idéarv.

Men det finns de som – av rädsla eller desperation – uppfattar Sverigedemokraternas muslimhat som ett uttryck för solidaritet med Malmös judar som drabbats av både inhemsk och en från Mellanöstern importerad antisemitism. På samma sätt finns det amerikanska judar som har röstat på Donald Trump (cirka 26 procent av de judiska väljarna) i övertygelsen om att USA:s Mellanösterpolitik under dennes ledning skulle vara mer ”pro-israelisk”.

De tror på den amerikanske presidentens kärleksförklaringar till Israel, liksom på Netanyahus hyllningar av Trump för hans ”vänskap med det judiska folket” – i hopp om att denne patologiske lögnare till president i gengäld välsignar den israeliska bosättningspolitiken på Västbanken.

Det finns till och med de som är beredda att närma sig högerextremister och andra främlingsfientliga grupper i Europa – till exempel

Frihetspartiet i Österrike, Marine Le Pens Front National i Frankrike och radio- och tv-nätet Radio Maryja i Polen – vars islamofoba och rasistiska retorik går hem i populismens spår.

Israels president Reuven Rivlin är en av dem som uppmärksammat utvecklingen. I ett brev den 20 december förra året till ledarna för judiska samfundet i Wien skrev han: ”Vår generation, med minnet av Auschwitz ständigt närvarande, måste vara glasklar med att inga (politiska) intressen kan motivera en skamlig allians med partier och individer som, genom sin invandrar-fientliga och rasistiska ideologi, skändar Förintelsens offer.”

För några decennier sedan myntade den dåvarande Folkparti-ledaren Per Ahlmark uttrycket ”Det börjar med judarna …” – underförstått: men det slutar inte med judarna.

I dag, i Donald Trumps Amerika, börjar det med muslimerna, det är de som pekas ut, registreras och avvisas vid gränsen. Men det slutar inte med muslimerna, andra står på tur enligt ett gammalt mönster: mexikaner, invandrare, feminister, journalister, intellektuella, kosmo-politer – och judar.

”När Trump tvingar muslimer att registrera sig skall vi alla svara med att registrera oss som muslimer”, sa den amerikansk-judiska feministikonen Gloria Steinem i sitt tal under kvinnomarschen i Washington nyligen. Det är detta budskap som kommer att göra Amerika ”*great again”* – ett land som välkomnar främlingar och ger dem ett hem, som värnar om rättvisa och pluralism, som står för mångfald och humanism. Och för värderingar, djupt grundade i den judiska traditionen, såsom de formulerades för två -tusen år sedan av rabbi Hillel:

”Om jag inte är för mig själv, vem skall då vara för mig? Men om jag bara är för mig själv, vem är jag då? Och om inte nu, så när?”

Jackie Jakubowski “

DN ONSDAG 1 MARS 2017

“ Nya EU-nätverk ska ge bättre vård

Den som har en sällsynt sjukdom kan ha svårt att få rätt behandling eftersom det ofta saknas expertkunskap i landet. Nu ska ett EU-initiativ förbättra vården för de 30 miljoner människor i EU som har en ovanlig sjukdom.

Bryssel.

Det finns fler än 6 000 kända sällsynta sjukdomar. En sjukdom räknas som sällsynt om den förekommer hos högst fem per 10 000 människor, enligt EU:s defini-tioner. I vissa fall har kanske bara ett par personer i ett helt land en specifik diagnos. Det kan handla om ett medfött genetiskt syndrom, en ovanlig cancerform eller en immunbristsjukdom.

– Många sjukdomar är genetiska och de drabbar ofta barn. Sjukdomarna kan vara kroniska, degenerativa och livshotande. Eftersom patienterna är få och geografiskt spridda blir de ofta isolerade eftersom de inte känner till någon med samma sjukdom, säger Yann Le Cam, vd för patientföreningen Eurordis.

Eftersom det handlar om så få patienter kan det också vara svårt för dem att få rätt diagnos eller behandling då det ofta saknas expertkunskap i landet. Nu har EU-kommissionen bildat europeiska referensnätverk, ERN, för att sjukvårdsenheter från hela EU systematiskt ska kunna dela kunskap med varandra om ovanliga sjukdomar.

– Jag har som läkare mött patienter med sällsynta sjukdomar som inte kunnat få rätt diagnos eller behandling. Inget land kan behandla alla sjukdomar självt, vi måste samarbeta och dela kunskap och resurser.

De europeiska referensnätverken visar EU:s styrka, hur vi gemensamt kan förbättra patienternas liv, säger Vytenis Andriukaitis, EU-kommissionär med ansvar för hälsa och livsmedelssäkerhet.

I den första omgången har EU bildat ERN inom 24 temaområden, där 300 sjukhus och 900 vård-enheter ingår. Fem svenska universitetssjukhus ingår i samarbeten runt 20 av vårdområdena.

Många patienter behöver resa för att få behandling, men tanken med nätverken är att de ska få vård på hemmaplan och bara någon gång per år besöka ett expertiscenter. I dag behöver många patienter själva söka efter rätt vård, men nu ska den behandlande läkaren höra av sig till nätverket. Genom att diskutera patientfall och utbyta erfarenheter kan läkarna i nätverket se till att fler patienter får rätt diagnos och optimal behandling.

– När vi kan samla många patienter kan vi också genomföra fler kliniska studier och det kommer förhoppningsvis också att leda till nya behandlingar för människor med sällsynta sjukdomar, säger Vytenis Andriukaitis.

Amina Manzoor amina.manzoor@dn.se “

“ Fakta. Sällsynta diagnoser

I EU räknas sjukdomar som sällsynta om de drabbar som mest fem per 10 000 människor.
Runt 30 miljoner människor i EU lever med någon sällsynt diagnos.
Det uppskattas att det finns över 6 000 sällsynta diagnoser.
Källa: EU-kommissionen “

DN ONSDAG 1 MARS 2017

“ Brexit väcker liv i gamla motsättningar

Mordhot och ökad polarisering mellan katoliker och protestanter präglar valrörelsen i Nordirland inför torsdagens val. Brexit har lett till oro för det snart 20 år gamla fredsavtalet – samtidigt som många unga är trötta på den äldre generationens politiska logik.

Belfast.
Pistolkulan satt fasttejpad på ett A4-ark, som lagts i ett kuvert. Ingen text fanns skriven på papperet. Det enda budskapet var kulan.
– Och på kuvertet hade någon textat mitt namn och adress, säger Nichola Mallon sakligt.

Vi möts på hennes kontor i norra Belfast, där hon, som tidigare borgmästare och parlamentsledamot för det republikanska partiet SDLP, dagligen möter sina väljare.

Innan polisen ringde och berättade att brevet med kulan fastnat i en rutinkontroll på ett postkontor i Belfast, brukade Nichola Mallon känna sig trygg bakom glasrutorna i gatuplanet.

Det har ändrats nu.
– Ärligt talat blev jag chockad. Det har gått nästan 20 år sedan fredsavtalet skrevs under och mitt parti är inte särskilt radikalt, utan förespråkar samförståndslösningar. Jag är gravid, som du ser, och nu undrar min familj vad jag håller på med. De vill att jag ska dra mig ur valet. Men jag tänker inte låta mig skrämmas, säger hon.

Nichola Mallon är övertygad att de som skickat patronen är protestantiska paramilitärer.
– Jag har ställt högljudda frågor om hur det kan komma sig att statliga pengar fortsätter slussas till en organisation som polisen misstänker har band till paramilitärer. Jag tror att det handlar om det, säger Nichola Mallon.

Sedan fredsavtalet skrevs under av Storbritannien, Irland och partierna på Nordirland 1998 har Belfast präglats av ett spänt lugn. Längs den en gång ökända Falls Road ger taxichaufförer i dag guidade turer för turister som vill lära sig mer om den långa konflikten mellan IRA och unionisterna och se muralmålningarna.

Men såväl de synliga som de osynliga barriärerna finns kvar. Många bostadsområden är fort-farande hårt segregerade, och över hundra barriärer, så kallade ”fredsmurar”, skär genom Belfast.

Mindre väpnade grupper dyker upp med jämna mellanrum, parader skapar spänningar i staden – och så här i valtider ökar motsättningarna ytterligare mellan katoliker och protestanter.

– Det finns en tendens på båda sidor – såväl hos katolska Sinn Fein som protestantiska DUP – att mobilisera genom att utmåla varandra som fiender. Men det är ett tungt ansvar som faller på de politiker som använder sådan retorik. Häromdagen utsattes till exempel en av Sinn Feins bilar för ett brandattentat, säger Nichola Mallon.

Sinn Fein var tidigare IRA:s politiska gren, men efter fredsavtalet och avväpningen har partiet successivt tagit över det pacifistiska SDLP:s plats som största katolskt republikanska parti på Nordirland. Sedan 2007 har Sinn Fein suttit i samlingsregeringar med protestantiska partier.

Nu kan denna sköra maktdelning vara i fara.
Nyvalet på torsdag kommer sedan Sinn Fein lämnat regeringen i protest mot en skandal kring ett stödprogram för omställning till förnybar energi (RHI). Kostnaderna för programmet har skenat och försteminister Arlene Foster har anklagats för att vara skyldig till vänskapskorruption.

Men i bakgrunden finns också en gryende kris som orsakats av Storbritanniens beslut att lämna EU.

I dag är gränsen mellan Irland och Nordirland i stort sett öppen. Om den blir svårare att korsa -efter Brexit är det inte bara ett slag för den lokala ekonomin på ön, utan också en symbolisk seger för unionisterna. Vreden väntas i så fall växa på den katolska sidan, eftersom en majoritet i Nordirland röstade för att stanna i EU. En del bedömare tror också att Sinn Fein kommer att kräva en folkomröstning om att lämna Storbritannien, något som kan hota hela fredsprocessen.

– Vi vill att det i Brexitavtalet klargörs att Nordirland i händelse av en återförening med Irland auto-matiskt blir en del av EU, sade Irlands regeringschef Enda Kenny i förra veckan, ett utspel som knappast uppskattades av Theresa Mays regering i London.

Mycket tyder på att det efter torsdagens val kan bli svårt att bilda en samlingsregering, vilket i så fall enligt lag leder till en period av brittiskt direktstyre.

I Sinn Fein har förre vice försteministern Martin McGuinness gått i pension av hälsoskäl, något som gett mer makt till partiets högste ledare, den mer radikale Gerry Adams. Samtidigt har unionisternas ledare Arlene Foster utmålat hela Sinn Fein som en livsfarlig ”krokodil”.

Mer moderata, kompromissvilliga partier, som Nicola Mallons SDLP och protestantiska UUP, försöker få stöd för ett gemensamt regeringsalternativ. Men deras utsikter är inte alltför goda.

– Risken är uppenbar att vi kommer att stå utan en regering när Theresa May aktiverar artikel 50, och därmed inte ha något att säga till om angående Brexit, denna för Nordirland helt avgörande fråga, säger UUP:s partiledare Mike Nesbitt till DN.

Många unga i Nordirland är frustrerade över låsningarna i partipolitiken. I synnerhet de som finns på de platser där katoliker och protestanter trots allt möts och umgås.

En sådan plats är Ulster University i Belfast.
– Den äldre generationen tänker väldigt mycket i termer av katoliker och protestanter, och för mig har studierna varit ett sätt att lämna allt det där bakom mig. Här på universitetet är det praktiska sakfrågor som är viktiga, som arbetslösheten, studieavgifter och sådant, säger -Jessica Snoddy, som studerar konst, är engagerad i studentkåren och uppväxt i ett katolskt område.

En av hennes bästa vänner är 23-åriga Vikki Lutton, som är protestant.
– Folk frågar inte om ens bakgrund här, utan vad man är intresserad av och vad man kan göra tillsammans. Det tog flera månader innan jag förstod att Jessica var katolik, säger hon.

Samtidigt intygar vännerna att motsättningarna lever kvar bland många unga i Belfast – i synnerhet bland de som inte läser vidare på universitet, utan bara träffar medlemmar i den egna gruppen.

– Många skolor är ju fortfarande väldigt segregerade. Men på universiteten är nya politiska partier, som vänsterpartiet People Before Profit, populära eftersom de tar avstånd från de gamla uppdelningarna, säger 22-årige Eamon McKernan.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

“Fakta. Nordirland

Från 1920-talet till 1970-talet dominerades Nordirland nästan helt av den protestantiska delen av befolkningen – merparten var ”unionister”, vilket betyder att de ville behålla unionen med Storbritannien. En ansenlig del av den katolska befolkningen ville dock ansluta sig till Irland och sågs därför som ”nationalister” eller ”republikaner”.

I slutet av 1960-talet inleddes en väpnad konflikt, med republikanska IRA och dess politiska gren Sinn Fein på ena sidan och den brittiska armén och en rad protestantiska paramilitära grupper som ledande aktörer på den andra. Mellan 1969 och 1998 dödades minst 3 500 människor i politiskt våld.

1998 nåddes en fredsuppgörelse som kallas Långfredagsavtalet. Åren därpå skedde en successiv avväpning av de väpnade grupperna. Fredsavtalet kräver att katoliker och protestanter regerar tillsammans, annars infaller brittiskt direktstyre. “

DN ONSDAG 1 MARS 2017

“ Malta berett kämpa för ny gemensam asylpolitik

Analys. Förhandlingarna om EU:s asylpolitik är fortfarande helt låsta. Vissa framsteg har gjorts, men det är mycket långt kvar innan Sveriges förhoppning om en mer gemensam flyktingmottagning i EU kan bli verklighet.

När Maltas premiärminister Joseph Muscat på tisdagen träffade Stefan Löfven inleddes besöket med en kransnedläggning vid Olof Palmes grav.

”En viktig inspiratör”, förklarade en rörd Muscat efteråt, under en presskonferens i regeringskansliet Rosenbad. ”En stor internationalist”, sade Löfven om sin mördade partivän och företrädare som Sveriges statsminister.

Samtalet mellan de båda socialdemokratiska regeringscheferna dominerades dock helt av EU-frågor.

Malta är EU:s allra minsta medlemsstat, men under våren håller landet i klubban för EU:s rullande ordförandeskap.

EU:s framtida asyl- och migrationspolitik prioriteras och Joseph Muscat har lovat att göra allt han kan för att det ska bli en EU-uppgörelse under våren.

– Vi har gjort vissa framsteg, men mycket återstår, förklarade Muscat under tisdagens presskonferens.

I realiteten är förhandlingarna om EU:s asylpolitik helt låsta. Flera länder i östra EU, med Polen och Ungern i spetsen, säger fortfarande nej till att ta emot flyktingar via EU.

Motsättningen är välkänd, men de pågående samtalen gäller flera nya förslag från EU-kommissionen (se faktaruta).

Under våren sker förhandlingarna om allt detta parallellt i EU-parlamentet och i rådet, mellan EU-ländernas regeringar.

Kommissionen föreslår bland annat ett permanent system för omfördelning av asylsökande inom EU.

Om tillströmningen av asyl-sökande till ett EU-land når en viss nivå ska det sedan automatiskt ske en omfördelning till andra EU-länder.

Det nya förslaget är med andra ord en utveckling av det beslutet som fattades hösten 2015. Den gången skulle sammanlagt 160 000 asylsökande under två år skickas från Italien och Grekland till andra EU-länder.

Det var ett tillfälligt och hittills i huvudsak misslyckat system. I början av februari hade knappt 12 000 asylsökande omfördelats och om ett halvår är den tvååriga perioden över.

Polen och Ungern har inte tagit emot en enda asylsökande och hittills har alltså de ländernas vägrarstrategi lyckats.

Så varför skulle staterna i östra EU ändra ståndpunkt och gå med på ett permanent system?

Det enkla svaret är att de kanske måste, om de vill vara kvar som fullvärdiga EU-medlemmar. Ilskan över vägrarländerna växer.

Om Polen och Ungern fortsätter att säga blankt nej kommer det politiska trycket att öka. Kraven på att länderna i så fall ska straffas med till exempel indragna EU- bidrag är inte heller nya men hörs allt oftare, från allt fler håll.

En stor majoritet av EU:s medlemsländer vill dessutom ha en mer gemensam asylmottagning.

Rent formellt skulle därför beslutet om en permanent mekanism för omfördelning kunna drivas igenom med kvalificerad majoritet, mot Ungerns och Polens och eventuellt övriga motsträviga länders vilja.

– Ja, det finns redan en tillräcklig majoritet. Men att tvinga fram ett beslut är ingen bra väg framåt. Det vore kortsiktigt, svarade Joseph Muscat på DN:s fråga om detta under presskonferensen.

Så finns det något sätt att lösa upp motsättningarna om asylpolitiken?

Slovakien har tidigare föreslagit att EU-länder som inte vill ta emot asylsökande skulle kunna bidra på annat sätt, med pengar eller andra resurser.

Men det går inte Sverige med på.

– Nej, det är en fråga om principer. För att nå en uppgörelse måste förstås alla länder kompromissa, men samtliga medlemsstater måste ta emot asylsökande, förklarade Stefan Löfven.

Några snabba resultat under vårens förhandlingar väntas därför inte under Maltas halvår som EU-ordförande.

Joseph Muscat verkade också vara långt ifrån säker på att det blir en uppgörelse om asyl-politiken. Han flaggade dessutom under presskonferensen i Stockholm för att han inte vill ha en uppgörelse till varje pris.

– Vi ska hålla på till sista minuten. Men svåra frågor måste lösas och jag vill inte ha en överenskommelse på papper, utan en upp-görelse som betyder något i praktiken, sade Joseph Muscat.

Det är med andra ord mycket långt kvar innan Sveriges drömmar om en mer gemensam asylpolitik i EU eventuellt kan förverkligas.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se DNs korre-spondent “

“Fakta. EU:s nya asylpolitik

EU-kommissionen lade 2016 fram sju lagförslag som syftar till att harmonisera – göra EU:s asylpolitik gemensam och bindande.

Det innebär att medlemsländerna i framtiden varken får ha mer generös eller mer restriktiv politik.

EU-kommissionen föreslår bland annat:

Att ett permanent kvotsystem för asylsökande införs. Om antalet människor som söker skydd i ett EU-land överstiger en viss nivå ska asylsökande automatiskt skickas till andra EU-länder.

Att asylproceduren ska gå fortare. Beslut om asyl ska fattas inom sex månader.

Att flyktingar ska kunna få tillfälliga uppehållstillstånd i tre år och skyddsbehövande i ett år.

Att alla som söker skydd ska ha rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd, men samarbete med myndigheterna blir ett krav.

Att vissa länder ska betraktas som säkra i hela EU och att människor som söker skydd från dessa länder ska skickas tillbaka.

Malta, ordförande för EU:s rullande ordförandeskap under våren 2017, vill slutföra förhandlingar om detta före sommaren, men det har hittills gått trögt. “

DN ONSDAG 1 MARS 2017

“ Polis slog till mot extrem islamism

Totalt 460 poliser deltog på tisdagen i en razzia mot ett stort antal Berlinadresser med kopplingar till källarmoskén där julmarknadsterroristen Anis Amri uppehöll sig. Moskén är välkänd som rekrytringsbas för våldsbejakande islamister.

Tidigt på morgonen inleddes den samordnade antiterrorrazzian mot sammanlagt 24 lägenheter, föreningslokaler och häkten runt om i Berlin. De olika adresserna har kopplingar till den moské som islamisten Anis Amri ofta besökte – senast samma dag som han begick attentatet mot julmarknaden vid Breitscheidplatz i centrala Berlin strax före jul, då tolv personer dog.

Moskén, belägen i en källare i ett anonymt hyreshus i stadsdelen Moabit, har sedan länge funnits på myndigheternas radar då den varit välkänd som rekryteringsbas för våldsbejakande islamister. Målet med tisdagens razzia var att säkra bevis och ta kontroll över föreningens finanser, uppger polisen för tyska medier.

På tisdagsmorgonen blev det även känt att delstaten Berlins inrikesministerium beslutat att förbjuda föreningen ”Fussilet 33” som driver moskén. Det var också bakgrunden till varför moskén stängde i förra veckan.

– Människor som rekryterar islamister är inte välkomna här, sade delstaten Berlins inrikesminister Andreas Geisel under en presskonferens och riktade ett tydligt budskap till andra våldsbejakande extremister.

Geisel tillade att det inte ska ha funnits några konkreta bevis på att personer med kopplingar till moskén har planerat ytterligare attentat.

Lina Lund lina.lund@dn.se “

DN ONSDAG 1 MARS 2017

“ Donald Trump skyller protester och läckor på Barack Obama

Analys. I en tv-intervju ger Donald Trump högsta betyg till sig själv som president. Han lade även fram en plan för kraftiga utökningar av försvarsanslaget, en reform av sjukvårdssystemet och tuffare gränsbevakning. Trump attackerade även Barack Obama som ansvarig för de landsomfattande protesterna mot honom.

USA:s president Donald Trump förklarade i en intervju i Fox News-programmet ”Fox & Friends”, där de tre värdarna generellt är vänligt inställda till Donald Trump, att han är mycket nöjd med sin första månad i Vita huset. På en fråga om vilket betyg han skulle ge sig själv svarade han ”A”, högsta betyg.

Men han erkände samtidigt att kommunikationen från Vita huset har orsakat förvirring, i synnerhet när det gäller inreseförbudet för sju länder med i huvudsak muslimsk befolkning.

– Jag tycker att jag får ett A i betyg när det gäller vad jag åstadkommit, men när det handlar om kommunikationen skulle jag ge mig själv ett C i betyg, sade Trump, vilket är en hänvisning till det amerikanska betyget för godkänt.

Inför Trumps första tal till den samlade kongressen på tisdagskvällen försökte han ge en föraning om Vita husets sakpolitiska målsättningar i den längre tv-intervjun. Han utlovade bland annat 54 miljarder i ökade försvarsanslag.

– Vi måste börja vinna krig igen. Vi brukade aldrig förlora. Amerika förlorade aldrig. Men nu vinner vi aldrig. Vi vinner aldrig, sade Trump i ett tal tidigare i veckan om försvarsbudgeten.

Den kraftiga ökningen av försvarsanslaget måste dock godkännas av kongressen, där den kan stöta på problem hos såväl republikaner som oroar sig för budgetunderskott som demokrater som ogillar Trumps förslag på nedskärningar i andra myndigheter och program.

Men enligt Trump ska de nya investeringarna främst finansieras genom att ekonomin helt enkelt ska gå mycket bättre.

– Jag tror att pengarna kommer att komma från en ekonomi på högvarv. Jag menar, titta på siffrorna i dag. Vi har en tillväxt på lite mer än 1 procent, men om vi kan få upp det till 3 procent eller mer än så, då har vi ett helt annat utgångsläge, sade Trump i tv-intervjun.

Trump vill även kompensera för utgiftsökningarna genom att göra kraftiga nedskärningar i bland annat miljödepartementet, utrikesdepartementet och flera stora bidragsprogram. Han lovar dock att inte röra de två största statliga välfärdsprogrammen, pensionsförsäkringarna och Medicare, den statliga sjukförsäkringen för äldre. Dessa program är populära, inte minst bland Trumps äldre väljare, men de är också de två i särklass dyraste inrikespolitiska utgifterna för staten.

Han vill även lägga ned kulturdepartementet, vilket dock bara skulle ge besparingar på 148 miljoner dollar, mindre än en promille av den statliga budgeten.

I tv-intervjun gick Trump även till attack mot Barack Obama, som anklagades för att ligga bakom demonstrationerna och protesterna mot Trumps agenda. På högersajter i USA har det blivit vanligt att påstå att Obama leder en hemlig organisation, baserad i Washington, för att motarbeta Trump. Den teorin tycks nu även komma från presidenten själv.

Martin Gelin martin.gelin@gmail.com “

DN ONSDAG 1 MARS 2017

“ Kritik mot Netanyahu för beslut under Gazakriget

Premiärminister Benjamin Netanyahu och en lång rad andra makthavare får underkänt för sitt agerande under kriget mot Hamas sommaren 2014. De israeliska riksdagsrevisorernas färska rapport är en diger lista över militära och politiska misslyckanden under två månaders strider.

Jerusalem.
Den centrala fadäsen, enligt rapporten, är Netanyahus och det inre kabinettets oförmåga att förstå att Hamas attacktunnlar in i Israel var ett strategiskt hot, inte bara ett irritationsmoment. Den ende beslutsfattare som begrep tunnlarnas betydelse och vädjade om resolut aktion var nuvarande utbildningsministern, bosättarpartiets unge ledare Naftali Bennett, som nu solar sig i glansen från rapporten:

– Det här visar att våra ledare är tvehågsna, trötta och fantasilösa. Vi behöver nya krafter i toppen.

Riksdagsrevisorerna understryker att dåvarande försvarsministern Moshe Yaalon varit väl medveten om att det desperata ekonomiska läget i Gazaremsan kunde leda till en explosion. Bakgrunden till kriget var Hamas mord på tre israeliska tonåringar på Västbanken. Som vedergällning ströps alla penningförsändelser till Gaza, vilket betydde att Hamas inte kunde avlöna sin mäktiga och stridslystna väpnade gren.

När Hamas började avfyra raketer mot civila israeliska mål och kriget bröt ut gjorde Hamas flera spektakulära attacker via tunnlarna. Trots att Israel känt till dessa tunnlar sedan 2006 saknades konkreta planer för att bemöta hotet. ”Ingenjörstrupper och flygvapnet som skickades att förstöra tunnlarna tvingades till total improvisation, utan beprövade metoder och verktyg”, slår riksdagsrevisorernas chef Yacov Shapira fast i sin summering.

Den pensionerade domaren Shapira, som utnämndes av Netanyahu i egenskap av ofarlig allierad, har chockat både sin gynnare och allmänheten med sina hårdhänta granskningar av regering och myndigheter. ”Ingen tydlig regeringspolitik formulerades och inga klara krigsmål definierades”, heter det också i rapporten.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

“Fakta.

Kriget 2014 var smärtsamt för Hamas, som sedan dess gör allt för att undvika konfrontationer. Men Hamas medier gör stor sak av att den lilla islamiströrelsen höll ut och nådde ”oavgjort” under nästan två månaders strider mot Israels övermakt.

Hamas har på sistone närmat sig Egypten och slutat bistå terrorrörelsen IS på Sinaihalvön. I gengäld har egyptierna öppnat övergången i Rafah mellan Egypten och Gazaremsan för varor och personer. “

DN ONSDAG 1 MARS 2017

“ I en packad metrovagn är romarna rena konstnärer

Jorden runt. Rom. Varje land har sitt kösystem. Det brittiska har kollapsat konstaterar Corriere della Sera. Engelsmännen har slutat att snällt stå i kö och har börjat knuffas och skuffas på sydländskt maner för att vara först att äntra en buss eller ett tåg, skriver den italienska tidningen.

D e italienska köerna är däremot som de alltid har varit. De växer på bredden. Det vet alla som har stått på en italiensk flygplats. Plötsligt har man tio personer intill sig, som likt en druvklase samlats i ”pole - position” med avsikten att tränga sig förbi alla när incheckningen - börjar. Eller om kön blir så lång att den svänger. Ja då tillstöter garanterat en ny kö från det motsatta hållet. Den som köat i två minuter har nu samma plats som den som redan stått i kön i en halvtimme.

I Roms centrum finns det fortfarande kvar en hel del gammaldags affärer, där man måste köa tre gånger. För att bli betjänad vid disken, för att betala i kassan och när man går tillbaka för att hämta sina varor.

Damerna är värst (förlåt!), men det är som om en del romarinnor tycker att det är ovärdigt att behöva köa. Jag ser den eleganta signoran när hon kommer in långt efter mig. Rätt som det är står hon intill mig och när jag plötsligt tittar bort ett ögonblick smiter hon raskt förbi. Förr brukade jag knacka en sådan person på ryggen och säga något ”vänligt”, men numera har jag i det närmaste gett upp.

I en packad metrovagn eller en överfull buss är romarna däremot rena konstnärer. Här är reglerna mycket precisa. Det gäller att i tid arbeta sig mot utgången. Nyckelordet är att säga ”Scende?” i en frågande ton. Det vill säga ”Skall ni gå av nästa?”. Personen framför en kan då svara ”Si” och då får man ge sig till tåls. Men ett nej följs alltid av ordet ”Si accomodi”. Det vill säga: ”Varsågod!” Är man riktigt desperat skriker man ”Permesso” (”med ert tillstånd”). Då drar alla omedelbart in tentaklerna. För ordet ”Permesso” betecknar en nödsituation och efter det är det tillåtet att fara fram som en stridsvagn mot utgången.

I Stockholms tunnelbana är det tyst. Om jag säger: ”Skall du gå av nästa?”, så får jag en misstänksam blick som betyder ”Vad angår det dig?”. Svenska resenärer knuffar sig försiktigt mot utgången, nuddar varandra utan att någonsin säga ett enda ord. När hörde du ordet ”Förlåt” senast i tunnelbanan? Eller ”Varsågod”? Det ordet verkar över huvud taget vara avskaffat, med undantag för middagstillfällen.

Peter Loewe loewe@tin.it “

DN ONSDAG 1 MARS 2017

”Papperslösa kan få tillstånd att jobba”

Donald Trump överväger lagstiftning som möjliggör för papperslösa migranter i USA att få rätt att jobba och betala skatt – men utan att direkt få medborgarskap, uppger CNN med hänvisning till högt uppsatta källor i Vita huset.

Enligt tv-kanalen anser presidenten att ett mer omfattande lagförslag om migration – som skulle tillåta personer som befinner sig olagligt i USA att ha ett jobb och också betala skatt – skulle ha lättare att klara sig igenom kongressen.

Ett sådant tecken på kompromissvilja skulle kunna blidka motståndarna, är tanken. Det behövs ”en mjukare linje från båda sidor”, säger Vita huset-källan till CNN.

Analysen är att ett mjukare inspel inte skulle göra Trumps väljarbas särskilt upprörd, speciellt om båda sidor måste kompromissa.

– Det måste bli en förhandling, säger tjänstemannen och tillägger att en ny migrationslag skulle kunna tillfredsställa personer både på höger- och vänsterkanten.

Enligt CNN:s källa kan Donald Trump komma att omnämna sina tankar under talet till kongressen i natt svensk tid.

TT “

DN ONSDAG 1 MARS 2017

“ Koreanska mobiljätten jagas av kinesiska uppstickare

Samsung är starkt på smarta mobiler, men fiaskot med brinnande lurar förra året har slagit mot försäljningen. Konkurrensen ökar dessutom, både från kinesiska tillverkare och från ett pånyttfött Nokia.

Det var för drygt ett halvår sedan som rapporterna började droppa in om att Samsungs flaggskeppstelefon Galaxy Note 7 kunde börja brinna. Förtaget kallade först tillbaka de miljoner som redan sålts. Sedan stoppade man helt produktionen.

Den indragna försäljningen har påverkat Samsungs anseende och marknadsandelar, men kanske inte i den utsträckning som en del hade väntat sig.

– Vi tog itu med problemet och lärde oss av det. Vi har gjort konsumentundersökningar sedan dess och förstått vilket förtroende som finns i vårt varumärke, säger David Lowes, Samsungs marknadschef för Europa.

Han är därför optimistisk och tror att försäljningen kommer att utvecklas bra under 2017.

Under fjärde kvartalet förra året tappade Samsung positionen som marknadsledare till Apples Iphone, enligt undersökningsföretaget

Strategy Analytics. Sett på årsbasis är det koreanska företaget fortfarande störst i världen.

Bakom topptrion Apple, Sam-sung och Huawei dyker för många helt okända varumärken upp: Oppo och Vivo. De är relativt nystartade kinesiska företag. Oppo grundades 2004, Vivo 2009 och båda växer snabbt i framför allt Asien.

– Generellt är det bra för konsumenterna när konkurrensen ökar. De här företagen har sett att marknaden som helhet har vuxit och att det har funnits utrymme för dem. Vår fördel är att vi har ett helt ekosystem för våra produkter, säger David Lowes.

Han nämner att Samsung har mobiler i alla priskategorier, liksom tv-apparater, annan konsumentelektronik och tillbehör som fungerar tillsammans.

Men konkurrensen ökar också när Nokia återlanseras som varumärke för mobiler.

– Det är intressant med allt surr som är runt Nokia och ur ett nordiskt perspektiv ska man inte underskatta vilken påverkan de kan ha. Men marknaden har utvecklats snabbt under de år som Nokia har varit borta. Jag tror att de kan få det tufft, säger David Lowes.

Huaweis Nordenchef Kenneth Fredriksen är inne på samma resonemang.

– Världen är ganska annorlunda numera. Visst är Nokia ett starkt varumärke, men jag tror inte det är så enkelt att det räcker med det. Då hade de aldrig gått ned så mycket som de gjorde, säger han.

De kinesiska konkurrenterna Oppo och Vivo är förstås välbekanta för Huawei.

– Vi möter dem i Kina, men jag tror det tar tid innan vi gör det på andra marknader. Det är mycket som ska vara på plats innan dess. Till exempel måste man bygga ett varumärke, vilket vi har gjort i många år. Det går inte att runda den processen, säger Kenneth Fredriksen.

Han är ändå säker på att det över tid kommer att dyka upp nya konkurrenter.

Huawei har stora ambitioner att fortsätta växa i Norden. I Sverige vill man under året befästa sin position som tredje störst på mobilmarknaden. Bolaget presenterade en uppföljare till sin smarta telefon P9 på mobilmässan Mobile world congress i Barcelona denna vecka.

Samsung har inte visat några nya mobiler i Barcelona, däremot bland annat en surfplatta och ett vr-set. Sin kommande prestigemodell ska man i stället visa upp i New York i slutet av mars.

Vr, virtuell verklighet, är ett av temana i Samsungs stora monter i Barcelona. Bolaget har här byggt något som påminner om åkattraktioner på ett tivoli.

Pia Gripenberg pia.gripenberg@dn.se “

DN ONSDAG 1 MARS 2017

“ Muthärvan i Samsung riskerar fälla Sydkoreas president

Arvtagaren till Samsungimperiet Lee Jae Yong åtalades på tisdagen för mutbrott och förskingring i den stora härva som riskerar att fälla Sydkoreas president. Därtill åtalas fyra höga chefer i koncernen.

1. Vad är det egentligen som brottsanklagelserna mot arvtagaren Lee gäller?

– Han misstänks bland annat för givande av mutor på över 300 miljoner kronor till en stiftelse som drevs av en vän till presidenten Park Geun Hye. Det skedde, enligt anklagelsen, som betalning sedan Parks regering gett klartecken till en sammanslagning av två delar av Samsung som var avgörande för att kontrollen av företaget skulle kunna gå i arv från Lees far till honom själv. Lee Jae Yong har erkänt att summan betalats ut, men förnekar att han krävde fördelar i gengäld.

2. Hur viktigt är Samsung för Sydkoreas ekonomi?

– Koncernen står för cirka en fjärdedel av värdet av samtliga börslistade företag i landet och en femtedel av Sydkoreas export. Samsung grundades av Lee Jae Yongs farfar och togs över av pappan, som formellt fortfarande leder företaget, men som är oförmögen att arbeta efter en hjärtattack. Bolaget har lidit svårt de senaste veckorna av det tomrum som uppstått när Lee pekats ut i härvan.

3. Hur är presidenten Park Geun Hye inblandad i fallet?

– Hon har ställts inför riksrätt och berövats sin makt som president i väntan på det utfall som kan komma inom kort. Hennes vän sedan 1970-talet, Choi Soon Sil, anklagas för att ha använt sin nära koppling till presidenten för att tvinga företag att donera miljonbelopp till hennes stiftelser. Samsung har i detta sammanhang varit den största bidragsgivaren. Samsungchefen Lee har medgett att han gett Chois dotter en häst. Choi Soon Sil har ingen officiell ställning men misstänks ha haft tillgång till hemligstämplade uppgifter.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

DN ONSDAG 1 MARS 2017

“ Ekonomiskt toppmöte i Islamabad

På tisdagen möttes representanter för de tio asiatiska medlemsländerna i Economic cooperation organization i Pakistan. Bland dem fanns toppolitiker som Irans president Hassan Rouhani och Turkiets president, Recep Tayyip Erdogan. ECO vill knyta närmare band och öka handeln i regionen. DN

DN

DN ONSDAG 1 MARS 2017

”Svårt att säga hur exporten påverkas”

“Export- och turismfrämjande myndigheter och organisationer har ännu inte märkt någon negativ effekt av den Sverigebild som sprids i USA.

Under förra veckan fick Sverige mycket uppmärksamhet utomlands och framför allt i USA. Allt tog sin början då Fox News visade ett reportage om brottsligheten i Sverige, ett reportage som innehöll flera felaktigheter.

Under veckan fick Svenska Insti-tutet (SI) besvara många förfrågningar från utländska medier som framför allt var intresserade av fakta om migration och brottslighet. Henrik Selin, pressansvarig på SI, tror ändå inte att Sverigebilden har påverkats negativt.

– Kortsiktigt kunde det ha skadat Sverigebilden om ingen hade bemött utländska mediers frågor om Sverige. Men nu fick de faktasvar på sina frågor.

Enligt Carina Kampe, press-ansvarig på Exportkreditnämnden (EKN), påverkas varumärket Sverige av flera olika saker och den pågående debatten om Sverige utomlands är en av dem. Varumärket Sverige är viktigt för små och medelstora företags export, enligt undersökningar som EKN tidigare gjort.

– Det är klart att det samlade intrycket av Sverige kan få effekt på konkurrensen för svenska företag. Men det är svårt att säga hur

omfattande effekt den pågående debatten kan få på svensk konkurrens, säger Carina Kampe.

Visit Sweden, som marknadsför Sverige i världen, har inte märkt någon större effekt av den pågående debatten.

– Debatten kan påverka varumärket för ett land kortsiktigt men i regel tar det många år innan varumärket påverkas, säger Bitte Olsson, pressansvarig på Visit Sweden.

Enligt Bitte Olsson kan vissa resenärer påverkas negativt på kort sikt men enligt undersökningar av Good Country Index och Nations Brands Index står Sverige för något positivt.

Tobias Bergman tobias.bergman@dn.se “

DN ONSDAG 1 MARS 2017

”Tre industriprojekt som kan ge Sverige fossilfri ledning”

“ Kilmatförändringarna är nu så akuta att det krävs tekniksprång för att nå målet om ett fossilfritt Sverige. Tre språng är fullt möjliga att genomföra om de politiska förutsättningarna ges: Skifte till fossilfri stålindustri, en modern fabrik för elbilsbatterier samt bioraffinaderier, skriver Svante Axelsson, nationell samordnare för Fossilfritt Sverige.

Planeten jorden blir fortsatt varmare men det globala politiska ledarskapet i klimatfrågan är kyligare. När Donald Trump försöker bromsa utvecklingen i USA är det viktigare än någonsin att fler länder visar att fossilfrihet inte bara är bra för klimatet utan också för de enskilda ländernas ekonomi.

Med tre stora industriprojekt har Sverige möjlighet att leda utvecklingen, men det kräver att de rätta politiska förutsättningarna ges.

I OECD:s senaste rapport över den svenska ekonomin får Sverige beröm för hur höga miljökrav förenas med god ekonomisk utveckling. Det är dags för Sverige att sträcka på ryggen och sprida våra erfarenheter internationellt. Vi måste våga både visa upp vad till exempel företagen och kommunerna faktiskt har gjort för att minska koldioxidutsläppen, och nu genomföra de tekniksprång som vi har möjlighet till för att bli helt fossilfria.

Historien har visat att när politiken lagt fast spelplanen har industrin genomfört förändringarna på ett imponerande snabbt sätt och exemp-

len är många. Efter oljekrisen i början av 1970-talet byggde Sverige ut kärnkraften på ett decennium. I dag ersätts gammal kärnkraft med förnybar el, och enligt den blocköverskridande energiuppgörelsen ska Sverige ha hundra procent förnybar el 2040. Politiken har också varit avgörande för att göra biobränsle till Sveriges största energikälla som det är i dag – större än olja och kol tillsammans. Inte minst den blocköverskridande skattereform som genomfördes 1990 som innebar att världens första koldioxid-skatt infördes i Sverige.

El och värme är alltså nästan helt fossilfritt i Sverige i dag, vilket är unikt i ett internationellt perspektiv. Dessa omställningar har gått lättare än vad de flesta vågat tro. Klimatmålen har nåtts före utsatt tid, och utsläppen av växthusgaser har minskat med 25 procent sedan 1990. Mycket återstår att göra, inte minst när det gäller de konsumtionsrelaterade utsläppen. Den andra stora utmaningen är trafiken som bara har minskat sina utsläpp med knappt 10 procent jämfört med 1990.

Framgångarna i det svenska klimatarbetet bygger på att vi kunnat kombinera utsläppsminskningar med ökad tillväxt och välfärd. Det är den kombinationen som vänder upp och ned på den slentrianmässiga föreställningen att det är en börda att vara ett föregångsland i klimatarbetet. I praktiken har det visat sig vara tvärtom. Nationer och företag visar genom otaliga exempel att de har vunnit ekonomiska fördelar av snabbare utfasning av fossil energi, snarare än tvärtom.

Sveriges mål om att vara ett av världens första ”fossilfria välfärdsländer” är inte bara ett uttryck för ett klimatpolitiskt ansvar, utan också en medveten affärsidé för Sverige. Klimatförändringarna är nu så akuta att det krävs tekniksprång och transformation av hela ekonomin, och det måste genomföras på mindre än 30 år. Ska företagen klara av att göra dessa enorma investeringar i en gränslös ekonomi krävs det åter igen tydliga spelregler som gör de stora klimatsmarta investeringarna konkurrenskraftiga. Den blocköverskridande energiuppgörelsen tillsammans med förslaget på nya klimatmål och en klimatlag är mycket viktiga steg som i kombination med annan klimatpolitik sänker risken för investerare.

Vid mina möten med företag inom Fossilfritt Sverige runt om i landet har tre tydliga tekniksprång utkristalliserats som fullt möjliga om de politiska förutsättningarna ges.

1 Teknikskifte i stålindustrin. Sverige kan bli det första landet i världen som framställer ett i princip fossilfritt stål. Genom att byta ut kol mot vätgas som framställs av förnybar el kan Sveriges totala koldioxidutsläpp minska med hela tio procent. SSAB, LKAB och Vattenfall har skapat ett gemensamt utvecklingsprojekt och enligt planen ska de fossilfria processerna börja användas kommersiellt cirka 2035. Ska det vara möjligt bör EU:s regler för statsstöd förändras, så att stater kan stötta de företag som genomför stora tekniksprång och därmed bidrar till att minska EU:s totala utsläpp av växthusgaser.

2 Modern bilbatterifabrik. Priserna på elbilsbatterier sjunker snabbare än vad de flesta vågat tro. Volkswagen och Mercedes säger att de ska producera elbilar som går längre än 40 mil på en laddning till samma pris som dagens dieselbilar redan 2020. Men batterierna är en flaskhals. För det första behöver produktionen av billiga batterier öka snabbt och för det andra är det viktigt att utveckla en cirkulär ekonomisk affärsidé som omvandlar gamla batterier till nya. Att öka återanvändningen av kobolt och litium är en viktig förutsättning för en hållbar batteriproduktion. Sverige har nu möjliget att skapa den största bilbatterifabriken i Europa i sitt slag och som kan bli mer hållbar än

den jättefabrik som Tesla byggt upp i Nevada. Energimyndigheten har beslutat om ett lån till SFG Energy AB om att bygga en stor bilbatterifabrik och om det sker en ökad satsning på batteriforskning och införs ett nationellt program för att implementera energilagring kan Sverige bidra till elbilsutvecklingen både på kort och lång sikt.

3 Bioraffinaderier. Inom kort kan den svenska bioekonomin nå nya framgångar genom byggandet av ett antal bioraffinaderier som framställer biobaserad diesel och bensin. Men ska investerarna våga satsa på detta krävs en lag om årlig ökad inblandning av biodrivmedel i all diesel och bensin (reduktionsplikt). En sådan lag säkrar en växande marknad för investerarna om målet är tillräckligt ambitiöst. Eftersom det finns en blocköverskridande uppgörelse om en 70-procentig minskning av växthusgaser från trafiksektorn till 2030 bör det vara tillräckligt tydligt. Det finns dock en osäkerhetsfaktor. Sverige måste skärpa kvalitetskraven på biodrivmedel både när det gäller klimatnytta per liter och spårbarhet på allt biodrivmedel. I annat fall riskerar svenska biodrivmedel att utkonkurreras av ohållbar palmolja och dess restprodukt som kallas PFAD.

Om de rätta politiska förutsättningarna ges kan dessa industriprojekt utvecklas snabbt och vara viktiga delar i den gröna industrialism som utvecklar Sverige. Dessa tekniksprång underlättar den globala omställningen vilket också är en viktig anledning till att ett litet föregångsland som Sverige kan göra skillnad globalt.

De val av tekniska lösningar som vi gör i dag är det som avgör hur våra utsläpp ser ut om 20-30 år. Därför är långsiktiga satsningar och stabila regelverk inget som kan vänta till i morgon.

Svante Axelsson, nationell samordnare för Fossilfritt Sverige “

DN TORSDAG 2 MARS 2017

“ Möt lögn med sanning

Traditionella medier är under fortsatt attack. Donald Trump har gjort journalistangrepp till en specialgren. I Sverige är det framför allt Sverigedemokraterna som med avsmak talar om ”pk-medier”, ohederliga vinklingar och mörkanden, men deras tolkningar och föraktfulla ton vinner mark och sprids i sociala medier även från mer traditionella högerröster.

På tisdagen skrev Medievärlden att SVT just nu utreder att starta av en faktagranskningstjänst. Projektledaren Mikael Pettersson beskriver det som att en arbetsgrupp på företaget skulle välja ut olika uppgifter att granska och sedan publicera resultaten på nätet med full transparens av metod och källor.

Det är en intressant idé. Enligt en ny undersökning från Ipsos tror i dag åtta av tio svenskar att falska nyheter påverkar vår syn på fakta. Självklart är det ”public service” att avslöja lögner, myter och ohederliga vinklingar som florerar i den politiska debatten – att exponera fejknyheterna, helt enkelt.

Det hänger bara på att SVT verkligen skulle arbeta helt opartiskt och inte för ensidigt sikta in sig på vissa makthavare eller vissa politiska åsikter. På det området har både SVT och Sveriges Radio tappat förtroende under senare tid – kanske kunde en framgångsrik granskningstjänst återvinna det.

Det gäller också att undvika fällan att ”faktagranska” vad som i själva verket är åsikter och tolkningar av fakta. Betydligt värre än om det till exempel sprids en felaktig Sverigebild är att det bara skulle finnas en tillåten, officiellt sanktionerad sådan.

Det finns en missuppfattning, med glädje förmedlad av dem som vill medierna illa, att allt bara handlar om vinklingar och presentation. De vanliga nyhetsbolagen ger sin bild, de alternativa sin, och sedan får man välja vilken sanning man tror på. Men det finns naturligtvis många och avgörande skillnader.

Visst publicerar traditionella medier ibland felaktigheter, det görs tendentiösa vinklingar och publiceras uppgifter som inte hade klarat en faktagranskning. Skillnaden är att de vanliga medieföretagen följer pressetiska regler. Dessa ger inget heltäckande skydd men har som syfte att värna mot smutskastning och förvrängning. Producenterna av fejkmedier är däremot ute just efter att vilseleda, smäda och ljuga, eller bara att tjäna pengar, vilket tydligt visades i DN:s granskning av ”trollindustrin” i Makedonien (16/2).

Traditionella svenska medier har fortfarande högt förtroende bland publiken, inte minst gäller det public service. Men i tider av Trump-attacker och högerkritik finns anledning att se upp så att inte förtroendet urholkas. All kritik mot hårdvinklingar och tendentiös bevakning är inte grundlös, det finns gott om exempel där medierna av olika skäl gått vilse.

”Trump vill göra massmedierna till sin fiende, och då är det lätt att många reportrar sväljer betet och tänker att de ska bekämpa Trump”, sa DN-medarbetaren Niklas Orrenius i ett inslag i lördagens ”Medierna” i P1. Han varnade för att nyhetsredaktionerna tappar bort sin roll. Den varningen är befogad.

Det finns en stor fara när nyhetsjournalister ser sig som aktörer i en konflikt. Donald Trump må ljuga om New York Times varje dag från måndag till torsdag, det får aldrig innebära att New York Times ägnar fredagen åt att ljuga om Donald Trump. Motmedlet mot ”fejknyheter” är inte mer fejk.

Nyhetsmediernas roll är inte att driva politik, den är att informera medborgarna så att de själva kan fatta rationella politiska beslut. Visst ska en reporter avslöja Trumps lögner, men hen ska även avslöja osanningar från Trumps motståndare. Visst kan man som svensk nyhetsförmedlare irriteras när någon sprider en ”Sverigebild” man uppfattar som orättvist mörk – det betyder inte att man ska svara med en som är obefogat ljus.

Skönmålning av Sverige är en av många verksamheter som nyhetsjournalister måste överlåta till politiker, resebyråer och debattörer. Annars ger man kritikerna rätt i att medierna är tendentiösa.

”Det är omöjligt att vara objektiv”, är en fras som ofta nämns när journalistik debatteras. Och det är sant, men det är sannerligen inte omöjligt eller ens överambitiöst att försöka.

Just nu målas en mörk bild upp av journalistikens framtid. Men domedagsprofetiorna behöver inte slå in. I stället kan detta bli en era då de traditionella medierna återvinner förlorad förtroendemark genom att vara alternativet till propaganda och fejknyheter.
DN 2/3 2017 “

DN TORSDAG 2 MARS 2017

“ Mirakel är inget program

Tonen var onekligen en annan. I installationstalet i januari målade Donald Trump en dystopisk bild av ett USA skövlat av eliten. Tisdagskvällens framträdande i kongressen var i stället en appell till folklig och politisk enighet, från mannen som gjort mer än de flesta för att splittra amerikanerna.

Genom att läsa talet undvek Trump de vanliga urspårningarna. Han var tvungen att ge en motbild till det kaos som har präglat Vita huset. Efter några timmar kan det komma en ny ogenomtänkt presidentorder eller en gapig tweet om fejkmedierna. Kanske händer något i Sverige som intresserar honom.

Lyssnarna gillade den ”nye Trump”, enligt opinionsmätarna. Inget talar egentligen för att han har förnyats.

Budskapet lät annorlunda men var i grunden detsamma som under valkampanjen och de första veckorna på jobbet. Löftena är stora, detaljerna få och kursen allt annat än rak. Nationalismen är den röda tråd som går att hitta, invandrare är måltavlor och protektionism något vackert.

Militären ska rustas, men 54 miljarder dollar är bara 19 mer än Obama ville ha. Miljoner jobb är på väg, genom massiva skattesänkningar, vägbyggen, avregleringar och tullar. Det låter sig sägas att här ska det bli mirakel. Ekonomiska under brukar ha mer substans.

Obamacare ska skrotas och ersättas, fort ska det gå och briljant blir det. Före talet hade han ojat sig över att sjukförsäkringssystemet är så komplext. Republikanerna i kongressen är delade mellan dem som vill begrava rubbet och dem som oroar sig för miljoner människor som förlorar sitt skydd.

Skatterna är också föremål för olika uppfattningar i partiet, och själv har Trump bara angett vaga ramar. Samtidigt tänker han inte röra de sociala förmånsprogram som sväljer större delen av den federala budgeten och som republikaner vill reformera.

Presidenten säger, som i valrörelsen, att han ska fixa en hejdundrande tillväxttakt. Därmed kan alla godsaker betalas och skatterna sänkas. Det är populismens kännemärke, att vägra befatta sig med finansiering och avstå från tydliga prioriteringar. Verkligheten kommer att ha invändningar, liksom förr eller senare kongressen.

Utrikespolitiken fick knapert med utrymme. Trumps linje för dagen var stöd till Nato, vilket tyder på att vissa vettiga ministrar har inflytande. Inte ett ord blev sagt om Ryssland, eller Kina, eller Mellanöstern. Världen har fortfarande anledning att vara orolig över USA:s nye president.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN TORSDAG 2 MARS 2017

“200 miljoner Sveriges svar på Trumps frysta bistånd

Sverige satsar 200 miljoner kronor för att fylla gapet som uppstår när USA fryser biståndet till familjeplanering i fattiga länder. Den svenska regeringen vill motverka president Donald-Trumps beslut att stoppa biståndet till organisationer som stödjer abort.

Under rubriken ”She decides”, ”Hon bestämmer”, samlas företrädare för ett femtiotal länder under torsdagen i Bryssel. Syftet är att samla in pengar till biståndsorganisationer som arbetar med familje-planering och SRHR, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, i fattiga länder.

I klartext betyder det att organisationerna också erbjuder eller stödjer abort, vilket är skälet till att USA:s president Donald Trump har beslutat att stoppa allt bistånd till sådan verksamhet.

Konferensen i Bryssel är ett försöka att motverka USA:s biståndsfrysning och den svenska regeringen kommer under torsdagens sammanträde fatta beslut om att Sverige ska bidra med 200 miljoner kronor i ytterligare bistånd.

– Mörka krafter i stora delar av västvärlden vill begränsa kvinnors rättigheter och möjligheter att bestämma över sin egen kropp, säger finansminister Magdalena Andersson (S).

– Det här är ett mycket förnuftigt sätt att använda bistånd. Vi vet att tidigt mödraskap riskerar att bli en väg in i fortsatt fattigdom.

– Vi vet också att antalet osäkra aborter ökar när information om familjeplanering minskar. För kvinnor i fattiga länder gäller det alltså liv eller död, hävdar finansministern.

Belgiens biståndsminister Alexander De Croo är initiativtagare och värd för dagens konferens i Bryssel. Ambitionen är att dels samla pengar, dels upprätta ett globalt nätverk för bistånd till kvinnors hälsa och rättigheter.

Sverige, Danmark, Finland, Neder-länderna, Kanada, Estland och Kap Verde är några av de länder som redan står bakom initiativet. Biståndsminister Isabella Lövin (MP) är en av huvudtalarna under dagens konferens.

– Utan tillgång till preventiv-medel och familjeplanering har inget land under de senaste femtio åren tagit sig ur fattigdom. Bistånd till kvinnors sexuella och reproduktiva -hälsa är en nyckel för utveckling.

Men 200 miljoner kronor lär inte räcka för att fylla det gap som uppstår när USA fryser biståndet?

– Hur mycket som krävs är inte klart. Risken är att det blir mycket mer omfattande än under president Bush, som fattade ett liknande beslut. Men den gången gällde det enbart finansiering till organisationer som sysslade med familjeplanering, nu stoppas också stöd till organisationer som håller på med hälsoarbete, säger biståndsministern.

Även EU:s kommissionär för bistånd, -Neven Mimica, deltar under givarkonferensen i Bryssel. Också i EU är bistånd till familjeplanering en kontroversiell fråga.

– En del medlemsstater är motsträviga, men EU:s skrivningar om sexuell och reproduktiv hälsa finns kvar och det är viktigt att Sverige driver på och att EU inte backar, -säger Isabella Lövin.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“ Fakta. Svenskt hälsobistånd

Sverige ger redan ett omfattande stöd till bistånd som går till SRHR, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Det utgör drygt 60 procent av svenskt hälsobistånd genom Sida.

Sverige är också största kärnstödsgivaren till FN:s befolkningsfond (UNFPA) som bland annat inriktar verksamheten på att främja sexualundervisning, distribution av och rådgivning kring preventivmedel samt motverka mödradödlighet. “

DN TORSDAG 2 MARS 2017

“ Nya fossilfynd tidigarelägger livets uppkomst

Livet kan ha uppstått långt tidigare än vad som tidigare varit känt – inte långt efter det att jorden formades. Det visar nya fossilfynd i norra Québec i Kanada, enligt forskare. Fynden visar att liv fanns på jorden redan för 3,8 till 4,3 miljarder år sedan. Fossilerna är betydligt äldre är något som tidigare hittats, enligt en studie som publicerats i den vetenskapliga tidskriften Nature.

De kan innebära att liv startade på planeter liknande jorden vid ungefär samma tid.

– Om livet startade så snabbt på jorden, varför kan vi då inte tro att det är en enkel process som även startat på andra planeter?, säger Matthew Dodd, doktorand vid University College i London och en av forskarna bakom studien.

Men det kan även vara så att vår planet är ett specialfall. De små fossilerna som nu hittats är inte bredare än ett mänskligt hårstrå. De ser ut som blodröda tuber formade av havet och kan ha varit vår planets första livsformer.

Tidigare uppskattningar har gjort gällande att livet uppstod för omkring 3,6 miljarder år sedan.

TT-AFP “

DN TORSDAG 2 MARS 2017

“ Disciplinerad Trump levererade få nyheter

Analys. I Donald Trumps första tal inför USA-kongressen var det enda nya hans relativt försonliga tonläge och avsaknaden av förolämpningar. Annars saknades nyheter, och han gav ingen antydan om hur alla vallöften ska uppfyllas. Om USA:s roll i världen hade han mycket lite att säga.

Slående i Trumps med spänning emotsedda framträdande på Kapitolium var att han så pass disciplinerat läste upp sitt tal från en rullande textremsa på en genom-skinlig skärm – utan att fara ut i improviserade attacker på ”mycket, mycket oärliga medier” eller andra politiska fiender.

Det var uppenbart att Trump hade bestämt sig för att bete sig statsmannamässigt och ”presidentlikt”, efter 40 dygn i Vita huset som har präglats av tumult, palats-intriger, det misslyckade försöket att införa ett reseförbud för muslimer och opinionssiffror som är nere på en rekordlåg nivå.

I motsats till sitt installationstal den 20 januari, då han gav en mörk och dystopisk bild av landet, försökte presidenten denna gång måla upp en mer solig och optimistisk framtidsbild för USA. Och han manade till enighet över parti-gränserna och sade sig vilja se ett slut på ”triviala bråk”.

Ett problem är förstås att det i första hand är Trump själv som har satt i gång gräl om trivialiteter, sådant som storleken på publiken vid hans installation eller med ogrundade påståenden om hur invandringen har påverkat – Sverige.

Samtidigt har han också ägnat sig åt mer allvarliga attacker – mot domarkårens oberoende ställning och mot kritiska massmedier som ”nationens fiender”.

Graden av trovärdighet i Trumps uttalade ambition till försoning kommer snart att visa sig. Om inte förr kan den spricka när den för kritik hyperkänslige Trumps finger börjar klia för att sända i väg ett ilsket Twitterinlägg.

I sakfrågorna upprepade Trump kända ståndpunkter: om att bygga en ”väldig mur” mot Mexiko, deportera illegala invandrare, satsa miljarder på infrastruktur, skrota Obamacare, sänka skatterna och rusta upp USA:s militär.

Han gav dock inga besked om hur detta ska uppnås. Alla dessa åtgärder kostar pengar och kräver kongressbeslut. Det lär inte bli så enkelt, trots republikansk majoritet i både senaten och representanthuset. I måndags, när uppgifterna om nedskärningarna av utrikesdepartementet kom ut, sade den republikanske senatorn Lindsey Graham att en sådan budget var en ”katastrof” och ”dödfödd”.

Budgetunderskottet kommer oundvikligen att växa när försvarsutgifterna ska öka och miljarder dollar ska satsas på vägar och broar, samtidigt som skatterna ska sänkas.

Trumps föreställning att ekonomisk tillväxt på ett magiskt sätt ska ordna den biffen är omstridd, och många påminner om George Bush den äldres beteckning på Ronald Reagans försök till något liknande som ”voodoo economics”. Det blir intressant att se om republikanska

budgethökar låter sig övertygas om att USA åter ska öka budgetunderskottet och upplåningen.

Den omvärld som vill förstå vad Trump har för utrikespolitiska mål fick ingen vidare upplysning i det timslånga talet, utöver floskler som att *”våra allierade kommer att finna att Amerika än en gång är redo att leda”* och *”alla nationer i världen – vän som fiende – kommer att finna att Amerika är starkt, Amerika är stolt, och Amerika är fritt”*.

Om man ser till vad Trump gör, inte vad han säger, är det snarast motsatsen till att leda. Det Trump är på väg att genomföra – att kraftigt dra ner USA:s diplomati, banta utlandsbiståndet, bygga nya tullmurar och riva sönder frihandelsavtal – innebär inte att USA leder, utan att supermakten frivilligt drar sig undan sin ledarställning.

Trump slog fast att ”mitt jobb är inte att representera världen, utan att representera USA”.

En klen tröst för europeiska bundsförvanter var att Trump trots allt sade sig stödja Nato, en allians som han för inte så länge sedan dömde ut som ”föråldrad”. Dock måste de betala sin ”rättvisa del”.

Att Trump undvek att nämna Ryssland, som han annars har sagt sig vilja ha goda relationer med, kan bero på att frågan är alltför känslig. Flera kongressutredningar pågår om Trumps relationer med Ryssland.

Rysslands cyberattacker i samband med USA-valet, som enligt amerikanska säkerhetstjänster var ägnade att gynna Trump, kom inte upp, och inte heller den ryska invasionen i Ukraina.

Det kan också noteras att Trump inte med ett ord nämnde Afghanistan och Irak, två länder som USA:s bedriver krig i sedan mer än 15 år, och inte heller Syrien, där amerikanskt bombflyg opererar.

Inom det republikanska partiet förefaller de flesta vara mycket nöjda med talet. Men det svåra kommer nu: att få en budget och olika lagförslag igenom en kongress som är lika kluven som det amerikanska folket.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

“ Fakta. Utdrag ur talet

Två ifrågasatta påståenden i Trumps tal:

Min administration vill arbeta med medlemmar i båda partierna – för ren luft och rent vatten.

Trump har skrivit under en order som upphäver skyddet av vattendrag och våtmarker. Begränsningar av utsläpp från kolkraftverk ska slopas och miljövårdsverket kapas kraftigt.

Majoriteten av individer som gripits för terrorbrott sedan 11 september kom utifrån. Vi har sett attacker, från Boston till San Bernardino till Pentagon och World trade center.

Enligt New America Foundation var alla ”jihadister” som utförde en dödlig attack medborgare eller hade uppehållstillstånd i USA. Och ingen av dem som utförde dåden i Boston, San Bernardino och 11 september kom från de sju länder som Trumps inreseförbud riktas mot. “

DN TORSDAG 2 MARS 2017

“Juncker pekar ut fem vägar för EU:s framtid

EU står inför ett vägskäl och det behövs en omfattande diskussion om unionens framtid. Det anser EU-kommissionens Jean-Claude Juncker som pekar ut fem framtidsalternativ där ett innebär att unionen struntar i allt utom den inre marknaden.

Den vitbok om EU:s framtid som kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker presenterade på onsdagen fick omedelbart kritik från alla håll.

– Jag är besviken, förklarade bland andra Gianni Pittella, Socialist-gruppens ledare i EU--parlamentet.

Pitella hade hoppats på djärvare förslag för att göra något åt EU:s pågående kris. Det krävs mer för att unionen ska återfå medborgarnas förtroende, anser han.

– Vi behöver ett socialt Europa som skyddar medborgarna, pläderade Pittella.

På just den punkten får dock Socialist-ledaren stöd av Juncker, som anser att EU måste ta sig an de sociala frågorna.

EU-kommissionens ordförande, som hör till den konservativa och kristdemokratiska gruppen, passade därför på att skälla på sina konservativa partivänner i EU-parlamentet.

– Här i kammaren finns ingen majoritet för ett mer socialt Europa. Ni borde skämmas! Den frågan är avgörande för EU:s framtid, hävdade Juncker.

I övrigt var det en rätt självkritisk EU-ledare som talade.

– EU-samarbetet är inget självändamål, det ska tjäna människorna, hävdade Juncker.

Han förklarade också att EU inte kan och inte ska lägga sig i allt.

– Vi ska inte få människor att tro att EU kan styra solen och månen.

Juncker anser dock att den nuvarande kommissionen har kommit en bit på rätt väg när den har rensat bort en hel del EU-lagar.

– Den tidigare kommissionen presenterade 130 lagförslag varje år, vi enbart 23. Folk vill inte ha EU-regler om hur toaletter ska spolas och vi har kommit bort från reflexen att EU ska reglera allt, påstod Juncker.

Men EU-kommissionens ord-förande manade EU:s politiker att ta krisen på allvar och pekade ut fem vägar framåt.

Ett första alternativ är enligt Juncker att EU fortsätter som nu och försöker hanka sig fram, så gott det går.

Den andra väg som Juncker föreslår är att EU backar rejält och skalar bort allt EU-samarbete som inte handlar om den inre marknaden.

Ett tredje sätt att gå vidare skulle enligt Juncker vara att EU fortsätter i flera hastigheter.

EU-länder som vill fördjupa samarbetet när det till exempel gäller militärt försvar eller ekonomisk och social politik ska tillåtas göra det, utan att övriga bromsar.

Ett fjärde alternativ är att alla EU-länder enas om att göra vissa saker gemensamt, men struntar i annat.

Den femte och sista vägen framåt är enligt Juncker att EU tar det slutliga steget mot en ännu mer sammansvetsad union.

För egen del ville Juncker inte ta ställning, utom när det gäller ett av alternativen.

– Jag förkastar tanken att EU bara skulle vara ett frihandelsområde.

– I övrigt utfärdar jag inga dekret, även om det är populärt för tillfället, sade Juncker.

I stället hoppas han att vitboken ska sätta i gång en bred debatt om EU:s framtid.

– Det är upp till medborgarna och civilsamhället att bestämma. Kommissionen ska inte föreskriva lösningar.

Politikerna måste också ta ställning. Sedan blir valet till EU-parlamentet 2019 ett tillfälle för medborgarna att välja väg, hoppas Juncker

Frågan är dock om medlemsstaterna uppskattar Junckers initiativ.

Även om kommissionens ordförande inte har utfärdat något dekret om framtiden, försöker han sätta ramar för den politiska diskussionen om EU.

Politiker i medlemsländerna brukar värna om den nationella demokratin och därför värja sig mot att kommissionen sätter den politiska agendan.

Från början var det inte heller meningen att vitboken skulle handla om EU:s framtid, utan framför allt om EMU, det ekonomiska och monetära samarbetet.

Men Juncker tycks ha drabbats av oro över att EU faktiskt kan vara på väg att falla ihop och därför har vitboken fått ett betydligt bredare perspektiv. Hans tal är också ett inlägg inför ceremonin i Rom den 25 mars, då EU ska fira 60-årsdag.

Mötet i Rom sker ungefär samtidigt som regeringen i London har aviserat att Storbritannien ska lämna in landets formella ansökan om att lämna EU.

I EU:s korridorer talas det därför om att ”det måste vara slutsörjt över Brexit” och att högtidlig-hållandet i Rom också ska bli ett firande för unionen som består av 27 medlemsländer.
– Vi får inte ge upp! Låt oss nu vända blad och inleda ett nytt kapitel i EU:s historia, manade Juncker inför EU-parlamentet.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“ Fakta.
Fem alternativa vägar framåt för EU pekas ut i kommissionens vitbok.

1 EU fortsätter som nu och försöker hanka sig fram.

2 EU skalar bort allt samarbete som inte handlar om den inre marknaden.

3 EU fortsätter i flera hastigheter. EU-länder som vill fördjupa samarbetet när det till exempel gäller militärt försvar ska tillåtas göra det, utan att övriga bromsar.

4 Alla EU-länder enas om att göra vissa saker gemensamt, men struntar i annat.

5 EU blir en ännu mer sammansvetsad union. “

DN TORSDAG 2 MARS 2017

“ Kina väntas svara på Trumps utmaning

Donald Trump meddelade nyligen att han planerar en ökning av militärutgifterna i USA med 10 procent. I helgen väntas svaret från Kina då Folkkongressen i Peking öppnar.

Relationen mellan Kina och USA är mer ansträngd än på länge – och ingenstans tar det sig större uttryck än i Sydkinesiska havet.

Kina är mitt uppe i en modernisering av sitt försvar. Omvandlingen består i att fasa ut den gamla modellen som kopierades av Sovjetunionen. Målet är att bygga upp en förnyad militär maskin som lägger stor vikt vid havet utanför landets östkust. De territoriella bråken och upprustningen i Sydkinesiska havet har på kort tid gjort området till ett av de mest känsliga i världen.

I fjol förvånade Kina genom att endast öka försvarsanslaget med 7,6 procent till 139 miljarder dollar efter en rad år med höjda anslag på långt över 10 procent.

Summan är cirka en fjärdedel av vad USA lägger på militären, men säger, enligt diplomater i Peking, inte hela sanningen om Kinas försvarsutgifter. Andra poster som inte öppet redovisas tillfaller också militären.

Sedan Donald Trump meddelat att han vill se USA:s militärbudget växa till 603 miljarder dollar höjs röster i Peking för att Kina inte får hamna på efterkälken.

Den statskontrollerade tidningen Global Times uppmanar till minst 10 procents ökning i år.

– USA är en militär stormakt, men vill ändå utvidga sin militär, vilket förebådar oundviklig framtida strategisk turbulens, skriver tidningen.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

DN TORSDAG 2 MARS 2017

“200 miljoner Sveriges svar på Trumps frysta bistånd

Sverige satsar 200 miljoner kronor för att fylla gapet som uppstår när USA fryser biståndet till familjeplanering i fattiga länder. Den svenska regeringen vill motverka president Donald-Trumps beslut att stoppa biståndet till organisationer som stödjer abort.

Under rubriken ”She decides”, ”Hon bestämmer”, samlas företrädare för ett femtiotal länder under torsdagen i Bryssel. Syftet är att samla in pengar till biståndsorganisationer som arbetar med familje-planering och SRHR, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, i fattiga länder.

I klartext betyder det att organisationerna också erbjuder eller stödjer abort, vilket är skälet till att USA:s president Donald Trump har beslutat att stoppa allt bistånd till sådan verksamhet.

Konferensen i Bryssel är ett försöka att motverka USA:s biståndsfrysning och den svenska regeringen kommer under torsdagens sammanträde fatta beslut om att Sverige ska bidra med 200 miljoner kronor i ytterligare bistånd.

– Mörka krafter i stora delar av västvärlden vill begränsa kvinnors rättigheter och möjligheter att bestämma över sin egen kropp, säger finansminister Magdalena Andersson (S).

– Det här är ett mycket förnuftigt sätt att använda bistånd. Vi vet att tidigt mödraskap riskerar att bli en väg in i fortsatt fattigdom.

– Vi vet också att antalet osäkra aborter ökar när information om familjeplanering minskar. För kvinnor i fattiga länder gäller det alltså liv eller död, hävdar finansministern.

Belgiens biståndsminister Alexander De Croo är initiativtagare och värd för dagens konferens i Bryssel. Ambitionen är att dels samla pengar, dels upprätta ett globalt nätverk för bistånd till kvinnors hälsa och rättigheter.

Sverige, Danmark, Finland, Neder-länderna, Kanada, Estland och Kap Verde är några av de länder som redan står bakom initiativet. Biståndsminister Isabella Lövin (MP) är en av huvudtalarna under dagens konferens.

– Utan tillgång till preventiv-medel och familjeplanering har inget land under de senaste femtio åren tagit sig ur fattigdom. Bistånd till kvinnors sexuella och reproduktiva -hälsa är en nyckel för utveckling.

Men 200 miljoner kronor lär inte räcka för att fylla det gap som uppstår när USA fryser biståndet?

– Hur mycket som krävs är inte klart. Risken är att det blir mycket mer omfattande än under president Bush, som fattade ett liknande beslut. Men den gången gällde det enbart finansiering till organisationer som sysslade med familjeplanering, nu stoppas också stöd till organisationer som håller på med hälsoarbete, säger biståndsministern.

Även EU:s kommissionär för bistånd, -Neven Mimica, deltar under givarkonferensen i Bryssel. Också i EU är bistånd till familjeplanering en kontroversiell fråga.

– En del medlemsstater är motsträviga, men EU:s skrivningar om sexuell och reproduktiv hälsa finns kvar och det är viktigt att Sverige driver på och att EU inte backar, -säger Isabella Lövin.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“ Fakta. Svenskt hälsobistånd

Sverige ger redan ett omfattande stöd till bistånd som går till SRHR, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Det utgör drygt 60 procent av svenskt hälsobistånd genom Sida.

Sverige är också största kärnstödsgivaren till FN:s befolkningsfond (UNFPA) som bland annat inriktar verksamheten på att främja sexualundervisning, distribution av och rådgivning kring preventivmedel samt motverka mödradödlighet. “

DN TORSDAG 2 MARS 2017

“ Våldet försvårar samtalen

Regimen och oppositionen är oense om agendan för fredssamtalen om Syrien, som just nu pågår i Genève.

Delegationen som företräder president Bashar al-Assad vill att samtalen ska handla om terrordåd och extremistgrupper. Medan oppositionens representanter vill sätta fokus på hur Syrien ska styras efter en fredsuppgörelse.

– De försöker provocera oss att bryta förhandlingarna, säger Hind Kabawat som ingår i oppositionens förhandlingsgrupp till al-Jazira.

Förhandlingarna har försvårats av det pågående våldet i Syrien. De senaste dagarna har regimen genomfört flyganfall mot flera av oppositionens fästen. Attackerna ses som ett svar på ett omfattande bombdåd den senaste helgen som drabbade den syriska säkerhetstjänstens högkvarter i Homs.

Oppositionens delegater väntades på onsdagen möta Rysslands förhandlare. Den FN-ledda samtalsrundan i Genève kommer enligt planerna att avslutas i morgon fredag. FN:s sändebud Staffan de Mistura hoppas att förhandlingarna ska kunna återupptas den 20 mars.

Erik Ohlssonerik.ohlsson@dn.se “

DN FREDAG 3 MARS 2017

“ Något är ruttet när reportrar jagas bort

Stackars Tim Pool, amerikansk journalist. Han kom till Sverige för att undersöka om våra förorter verkligen är no go-zoner. I stället förvandlades han till en vit duk där alla med minsta åsikt sprayar sina förutfattade meningar över hela hans gestalt. Bäst sammanfattar han det själv, på Twitter: ”Vänstern jublade när inget hände i Malmö. Högern jublar när något händer i Rinkeby.”

För i Rosengård var hans besök stillsamt. I Rinkeby hettade det till. Pool hävdar att människor runt hans team började ropa och maskera sig varpå polisen rekommenderade honom att sticka därifrån: ”De sa att om de griper en kan det snabbt komma 50 andra.”

Detta förnekas av en polistalesman som dock medger att ”folk runtomkring började bli oroliga, vilket ofta händer, för de vill inte medverka på bild eller motsvarande”. Pools respons: Talespersonen var inte på plats, poliserna som var det ville inte uttala sig framför kameran på grund av ”politics”.

Vad som står utom diskussion är Tim Pools Twittersammanfattning. Den så hett omdiskuterade Sverigebilden är svartvit som en gammal journalfilm, det finns inga gråskalor alls. Förorterna blir ofta antingen slagfält där doften av kebab blandas med tårgas och död, eller missförstådda utanförskapsområden där inget är trasigt som inte kan lagas med extra fritidsgård, kulturhus eller kamelpark.

Så fort bilden tippar över åt ena hållet jublar Herr Höger som en tipsmiljonär medan Fru Vänster väser kötteder i armvecket tills något händer som kan tolkas lika extremt av henne själv. För en som är övertygad om att detta – förorter, invandring, kriminalitet – är ämnen som är i synnerligt behov av nyanser är utvecklingen sorglig.

Tim Pool ska åka vidare genom Sverige och det blir säkert fler rubriker. Det är säkrast att avvakta. En fundering bara: Att det kan vara mycket svårt, för att inte säga livsfarligt, att filma och ställa frågor i vissa svenska områden har bevisats flera gånger på senare tid, bland annat av ”Nya efterlyst”, australiensiska ”60 Minutes” och norska NRK. När kameror provocerar fram hot och våld är något allvarligt fel. Det borde vi kunna slå fast utan hjälp av hitresta reportrar.

Erik Helmerson erik.helmerson@dn.se “

DN FREDAG 3 MARS 2017

“ Lågt betyg till en dyr insats

Analys. – Ni har klockorna, vi har tiden.Så sade en taliban till mig för flera år sedan och det sammanfattar också regeringens utredning av insatsen i Afghanistan som släpptes under torsdagskvällen. Stark kritik riktas mot bristande samordning och att få mål nåtts.

Om han fortfarande lever fick han rätt, talibanen i den norra provinsen Kunduz som var spion på det afghanska ministeriet och på nätterna tog på sig lösskägg och peruk för att slåss med sina talibanbröder.

I går släpptes regeringens utredning SOU 2017:16 av den svenska insatsen, både civilt och militärt, i Afghanistan. Den riktar skarp kritik mot resultaten av den tolv år långa och 18,2 till 27,5 miljarder kronor dyra insatsen. De förbättringar som skett är små och det svenska avtrycket tämligen blygsamt.

Det har gått två år sedan de svenska och andra internationella trupper drog sig tillbaka från Afghanistan och lade säkerhetsansvaret i knäet på den afghanska armén.

De svenska trupperna hade då haft säkerhetsansvar i de fyra provinserna Balkh, Jowzjan, Sar-E-Pul och Samangan sedan 2006. Fyra provinser som i dag delvis och stundtals kontrolleras av talibaner, uzbekiska islamister och diverse krigsherrar. Det är inget bra betyg för den svenska insatsen som ska ses i ett stort pussel av bland andra Nato, USA, Turkiet, Australien och såklart giganter som FN och Världsbanken. Samtidigt har andra saker gått framåt. Flickor som jag mött i ödsliga bergsbyar går i skolan, kvinnliga domare jobbar i rättsväsendet och mödradödligheten har minskat.

Onekligen har många enskilda individer gjort en stor insats med livet som spelbricka. Under åren jag bodde i Afghanistan mötte jag såväl svenska soldater som biståndsarbetare som brann för ett bättre Afghanistan, men många var också tveksamma över uppdragets utformning och om det verkligen bidrog till en förbättring. Det var många frågor som dröjde sig kvar efter att soldaterna åkt hem.

Hade de civila framstegen varit möjliga även utan den militära insatsen? Ledde den i någon form till ett säkrare Afghanistan? Bidrog Sverige med något?

Utredningen om huruvida den civila och militära insatsen i Afghanistan var en flipp eller flopp kom dagen efter att huvudstaden Kabul ännu en gång skakats av en komplex attack mot flera säkerhetsmål. Och kritiken är stundtals hård.

”De svenska militära insatserna har inte lyckats bidra till hållbar säkerhet. Insatserna har dock haft en positiv inverkan på Försvarsmaktens utveckling.” Utredningen skriver också att deltagandet i Isaf har bidragit till att Sveriges partnerskap med Nato stärkts.

När det gäller biståndet konstaterar rapporten att Sveriges bistånd varit relevant för landet, men att den inte lyckats bekämpa fattigdom eller biståndsberoendet. Den markerar också att Sveriges roll är liten i den större internationella kontexten.

Det riktas också kritik mot det samarbete som regeringen ville skulle ske mellan den militära och civila insatsen. Det ska ha lett till spänningar och friktioner.

Men regeringens utredning skapar också fler frågor än svar, bland annat över hur frihetsberövande hanterats. Den skriver att det inte gjorts något avtal med Afghanistan, men den förklarar inte vad som hände med de personer som svenska soldater var med och grep.

Utredaren Tone Tingsgård rekommenderar att det vid framtida svenska komplexa engagemang inrättas en särskild funktion i regeringskansliet som ska samordna och förtydliga uppdraget.

Med tydligare målbild och ledning hade kanske insatsen i Afghanistan lett till vad många riskerade sina liv för: fred.

Terese Cristiansson terese.cristiansson@dn.se “

DN FREDAG 3 MARS 2017

“ Trumps minister hoppar av ryska utredningen

USA:s justitieminister Jeff Sessions erkänner att han träffade ryska ambassadören Sergej Kisljak under fjolårets valkampanj. Sessions avstår nu från att leda justitiedepartmentets utredning om Rysslands roll i valkampanjen, men försöker tona ner betydelsen av mötena. Demokraterna i kongressen kräver Sessions avgång.

New York.
Efter avslöjandet att USA :s justitieminister Jeff Sessions haft flera möten med den ryska ambassadören Sergej Kisljak avsäger han sig ansvaret för en pågående utredning om Rysslands kopplingar till Trump.

Under en presskonferens på torsdagen erkände Sessions att han träffat ambassadören under valkampanjen, men förnekade att det handlat om “kontinuerliga möten”. Jeff Sessions kan därmed ha ljugit under ed i de tidigare förhören med den amerikanska senaten. Under förhör inför Sessions godkännande som justitieminister fick han raka frågor om sina kopplingar till Ryssland, men förnekade då att han haft kontakter med Rysslands regering under valkampanjen.

– Jag har inte haft någon kommunikation med Ryssland, svarade Sessions under förhöret, på en fråga från Al Franken, en demokratisk senator, om Trumpkampanjens kopplingar till Rysslands regering.

Sessions svarade även “nej” på en skriftlig fråga om kontakter med Ryssland, från den demokratiska senatorn Patrick Leahy.

Demokraterna kräver nu att Sessions avgår som justitieminister.
– Vi vet nu att justitieministern ljög under ed till sina kollegor i senaten och till det amerikanska folket om sina kontakter med ryska regeringen. Det är fog för avgång, sade Nancy Pelosi, demokraternas ledare i representanthuset.

Även Chuck Schumer, demokraternas ledare i senaten, kräver Sessions avgång.
– För landets bästa bör justitieminister Sessions avgå, sade Schumer i en presskonferens på torsdagen.

Under torsdagens presskonferens försökte Sessions tona ner betydelsen av sina två möten med ambassadören. Samtidigt förklarade Sessions att han efter råd från sin stab beslutat att avstå från att leda justitiedepartementets undersökning om den ryska regeringens kontakter med Trumps valkampanj.

Sessions kan nu själv bli en av de personer som granskas i undersökningen. I februari tvingades Trumps säkerhetspolitiska rådgivare Michael Flynn avgå efter att det avslöjats att han haft kontakt med just ambassadören Kisljak och sedan ljugit om det för bland andra vicepresidenten Mike Pence.

De amerikanska underrättelsetjänsterna har en tidigare påbörjad undersökning om Rysslands inblandning i presidentvalet och Trumps egna kopplingar till Rysslands regering. Kraven på att Sessions skulle avstå från att leda undersökningen kom även från flera republikaner i kongressen.

– Han behöver klargöra sitt vittnesmål och avstå från undersökningen, sade Jason Chaffetz, en inflytelserik republikansk kongressledamot. Donald Trump sade dock att han fortfarande har ”fullt förtroende” för Jeff Sessions som justitieminister och avrådde honom från att avstå från Rysslandsutredningen. Trumps problem med kopplingar till Rysslands regering fortsätter att vara ett mörkt moln över hans första månader som president. Hans republikanska kollegor i kongressen försökte ursprungligen avfärda kritiken om detta som politiskt motiverade attacker från bittra demokrater, men efter Flynns avgång och de nya avslöjanden om Sessions kontakter med Ryssland växer även kritiken mot Trump inom det egna partiet.

För Trump kommer nyheten särskilt olämpligt, efter att han de senaste dagarna har hyllats av politiska tyckare i USA efter ett relativt återhållsamt tal till kongressen tidigare i veckan. Nu handlar rubrikerna i stället än en gång om nya skandaler i Trumps administration.

Jeff Sessions var redan tidigare ett kontroversiellt val som justitieminister. 1986 nekades han ett jobb som federal domare efter avslöjanden om rasistiska uttalanden. Han röstades igenom som justitieminister med minsta möjliga marginal, utan en enda röst från demokraterna.

Under förhören av Sessions skrev 1 400 juridikprofessorer på ett gemensamt upprop där de protesterade mot Sessions nominering. Sessions har bland annat försvarat sydstatsflaggan, kritiserat 1960-talets medborgarrättslagar och kal-lat islam en ”förgiftad ideologi”. Under fjolårets valkampanj var han den första senatorn som ställde sig bakom Trumps kampanj.

På torsdagen samlades även ett hundratal demonstranter utanför justitiedepartementet och krävde Sessions avgång.

Martin Gelin martin.gelin@gmail.com “

“Fakta. Jeff Sessions

Jefferson Beauregard Sessions III föddes 1946.

Senator för delstaten Alabama från 1997 till 2017, då han tillträdde som justitieminister under Donald Trump. Förhören av Sessions inför godkännandet som justitieminister präglades av högljudda protester från juridikprofessorer, människorättsorganisationer och antirasister. Han röstades igenom som justitieminister utan en enda röst från Demokraterna i senaten.

1986 nominerades Sessions till ett jobb som federal domare av Ronald Reagan, men nekades efter avslöjanden om rasistiska uttalanden.

Var den första senatorn som ställde sig bakom Trumps presidentkampanj.

Sessions kritiseras nu för att under ed ha sagt att han inte haft några kontakter med Ryssland, men enligt Washington Post träffade han ryska ambassadören Sergej Kisljak under Trumps valkampanj. “

DN FREDAG 3 MARS 2017

“ Oavsett valutgång hade Kreml intresse av att så kaos hos rivalen USA

Ouppklarade förbindelser med Ryssland är ett problem som tycks förfölja Donald Trump. Nu är en andra nära medarbetare till presidenten illa ute på grund av att ha mörkat sina kontakter med Kreml. DN:s utrikeskommentator Michael Winiarski svarar på tre frågor om affären.

1 Vad skulle Ryssland ha för intresse av att aktivt blanda sig i den amerikanska valrörelsen?
Ledarna i Kreml har länge avskytt Hillary Clinton. Vladimir Putin anklagade henne personligen för att i december 2011, då hon var utrikesminister, ha uppmuntrat till regimkritiska massdemonstrationer i Moskva efter valet till den ryska statsduman som många betraktade som riggat. Lika viktigt var att Clinton hade en hård linje mot Rysslands politik i Ukraina och Syrien.

Ett annat skäl är att Trump länge signalerat stor välvilja till den ryska politiken; han hyllade Putin som en ”stark ledare”, han mer än antydde att annekteringen av Krim inte var så mycket att bråka om, att han kunde tänka sig att slopa sanktionerna mot Ryssland, och att han inte hade mycket till övers för Nato. En sådan man i Vita huset föreföll vara rena önskedrömmen.

Clinton angrep Trump för det i den tredje presidentvalsdebatten i oktober:

”Ryssland har tagit till cyberangrepp mot USA, och du har uppmuntrat till spioneri mot vårt eget folk, du är redo att stödja Putins linje, bryta upp Nato, och du fortsätter att få hans hjälp eftersom han har en klar favorit i detta val.”

En tredje anledning kan vara att Ryssland oavsett valutgången ansåg sig ha haft intresse av att så kaos hos sin främsta geopolitiska rival.

2 Vilka kontakter fanns mellan Kreml och Trumps kampanj, utöver de som Sessions och förre säkerhetsrådgivaren Michael Flynn hade med ryske USA--ambassadören?
Det lär utredningarna visa. Att de var omfattande har bekräftats från Moskva. Den 10 november, två dagar efter valet, sade Rysslands vice utrikesminister Sergej Rjabkov i en intervju med den ryska nyhetsbyrån Interfax att Moskva före valet hade haft kontakter ”med inflytelserika personer i Trumps omgivning”:

”Jag säger inte alla av dem, men en stor samling av dem upprätthöll kontakter med ryska företrädare”, sade Rjabkov.

Såväl amerikanskt som brittiskt kontraspionage bevakade också en serie kontakter som Trumps medarbetare hade med ryska företrädare i Europa inför president-installationen.

3 Vad är känt om Trumps egna kontakter i Ryssland, särskilt affärsmässiga, i Ryssland?
Hans eget Twittersvar på frågan är: ”Jag har NOLL investeringar i Ryssland”. Så länge Trump vägrar att visa sina skattedeklarationer vet vi inte hur långt från sanningen det uttalandet är. Att han verkligen har haft affärer i Ryssland står klart, och då inte bara hans beryktade Miss Universutävling i Moskva 2013.

Trump har skrutit om sina goda kontakter med rika ryssar. Och 2008 sade hans son, Donald Trump jr, att ”det ryska utgör ett oproportionerligt tvärsnitt av våra tillgångar. Vi ser mycket pengar strömma in från Ryssland”.

Att några av Trumps närmaste män har varit djupt insyltade- i ryska affärer är fastslaget; -däribland Paul Manafort, kampanjchefen som fick avgå sommaren 2016 när det framkom att han varit konsult åt den proryske ukrainske presidenten Viktor Janukovytj. Trumps utrikesrådgivare Carter Page arbetade för ryska Gazprom, och Michael Flynn deltog med Putin i en galabankett i Moskva på propagandakanalen RT.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

DN FREDAG 3 MARS 2017

“ IS-hotet ger Peking skäl att trappa upp kontrollen

Analys. Terrorsekten IS pekar i en video ut Kina som målet för kommande attacker. Det är första gången organisationen hotar landet direkt – av allt att döma som hämnd för Kinas hårda behandling av den muslimska minoriteten uigurerna.

En IS-krigare talar om att mål i Kina ska angripas så att ”floder av blod flyter” i den halvtimmeslånga videon. Kina har stått utanför koalitionen ledd av USA som bekämpar IS.

På hemmaplan har den kinesiska ledningen i flera år anklagat militanta uigurer för terrordåd och för att ha band till islamistiska separatister utanför landets gränser.

Tvärtom, menar företrädare för den etniska gruppen, handlar det från kinesiska myndigheter om ett religiöst och kulturellt förtryck av uigurer.

Situationen har trappats upp. De senaste veckorna har tusentals halvmilitära poliser i skottsäkra västar gått i parader i flera städer i Xinjiang. Det har handlat om maktdemonstrationer för att visa ”järnnäven” och avskräcka potentiella terrorister.

De senaste åren har uigurer utfört terrorangrepp mot framför allt polisstationer, men även mot civila. Hundratals invånare har dött. Ofta har attentatsmännen skjutits till döds direkt på platsen av polisen.

Mestadels har det handlat om småskaliga angrepp med knivar och hemmagjorda brandbomber, där dåden sett ut som hämndattacker mot polis och myndigheter.

Det är dessa våldsverkare som Kommunistpartiet i Peking anklagar för att ha kopplingar till islamister i utlandet. Kina har bland annat anklagat East Turkestan islamic movement, ETIM, för att ligga bakom dåden. Det är en organisation som Kina i efterdyningarna till 11 septemberdådet 2001 med USA:s hjälp fick uppsatt på FN:s lista över terroristgrupper. Men några bevis för att internationella terrorgrupper opererat i Xinjiang har aldrig presenterats.

Samtidigt har Kina fortsatt att slå järnringar kring orter i Xinjiang efter attentat. Insynen har varit minimal. Myndigheternas öron och ögon finns överallt, beredda att rapportera.

Den växande kontrollapparaten av militär, halvmilitär, polis och statstjänstemän utplacerade i varje by i Xinjiang är omöjlig att dölja.

Exakt vad det ligger i hotet från IS att börja angripa mål i Kina är svårt att uppskatta. En orsak är sannolikt Kinas behandling av den muslimska minoriteten. Den kinesiska staten lägger sig enligt vittnesmål från invånare och människorättsorganisationer i hur uigurer utövar sin religion och kväver deras kultur. Det har funnits rapporter om att invånare i Xinjiang tvingats äta lunch under ramadan. Inflyttningen av hankineser, majoriteten i Kina, är snabb. Den har förvandlat många uigurer till andra klassens med-borgare på arbetsmarknaden på deras egen hemmaplan.

Kina förnekar att något förtryck äger rum.

Svaret på om de hårdare tagen hjälper Kina att slå ned terrorismen beror på vem som yttrar sig. I Peking vill ledningen gärna se det så, men samtidigt kan nya attentat, trots den enorma säkerhetsapparaten, inte förhindras. Hårdheten riskerar också att föda hårdhet.

Enligt kritiska uigurer har attentat överdrivits. De har använts som en förevändning för den kinesiska staten att slå ned med ännu större tyngd.

Den ökade kontrollen har lett till en radikalisering av vissa uigurer. Tidigare moderata krafter har anslutit sig till fundamentalistiska grupperingar. Över hundra uigurer från Xinjiang har gått med i IS, enligt en amerikansk tankesmedja.

När IS nu hotar att utföra terrordåd i Kina ger det den kinesiska staten ytterligare skäl att trappa upp sin kontroll. Det löser inga problem.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

DN FREDAG 3 MARS 2017

“ EU öppnar för åtal mot Le Pen

EU-parlamentet hävde på torsdagen åtalsimmuniteten för Nationella frontens partiledare Marine Le Pen, vilket gör det möjligt för franska myndigheter att åtala henne för att ha spridit terrororganisationen IS bilder av en avrättning.

Paris.
I Frankrike är det under vissa omständigheter olagligt att sprida våldsamma bilder på sociala medier. Brottet kan ge upp till 75 000 euro i böter eller tre års fängelse, skriver tidningen Le Monde. EU-parlamentet ger nu franska åklagare möjlighet att gå vidare med utredningen av Le Pen, som i december 2015 lade ut bilder från avrättningen av amerikanen James Foley på sitt Twitterkonto – ett drygt år efter själva mordet.

Le Pen hävdar att hon gjorde det för att bemöta en fransk journalist som jämställt hennes ultranationalistiska parti Nationella fronten med IS. Hon tog senare bort bilderna, sedan anhöriga och andra protesterat. Le Pen leder just nu i opinionsmätningarna inför det franska presidentvalet. Någon rättegång väntas inte före valet. Utöver publiceringen av bilderna utreds hon dock också för misstänkt förskingring av flera miljoner kronor i EU-stöd.

Le Pen fick sin åtalsimmunitet hävd även 2013, för att ha jämfört muslimska böner med andra världskrigets tyska ockupation av Frankrike – vilket hon senare -friades för av en domstol i Lyon.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

DN FREDAG 3 MARS 2017

“Sjunkande väljarstöd tvingar ut Wilders

Inför valet i Nederländerna -sjunker stödet för islamfientliga PVV och partiledaren Geert Wilders har därför återupptagit valkampanjen på gator och torg, men han nobbar fortfarande debatter i radio och tv.

Vi är tillbaka! Väljarna vill se oss och vi vill möta väljarna!

Det beskedet kom häromdagen från Geert Wilders, ledaren för -Nederländernas islamfientliga och EU-kritiska populistparti PVV.

Bakgrunden är att stödet för Wilders parti har sjunkit påtagligt under senare tid.

Under flera månader har PVV toppat opinionsmätningarna med mellan 20 och 25 procent av rösterna, vilket har satt skräck i stora delar av Europa.

Även om ett sådant valresultat inte räcker för att ta över regeringsmakten i Nederländerna, skulle det vara en stor seger för de politiska strömningar i Europa som -Geert Wilders företräder. Men i den senaste sammanställningen ligger PVV på 16 procent och hamnar därmed på delad förstaplats med högerliberala regeringspartiet VVD.

En del av förklaringen kan vara att Wilders inte har synts till i offentligheten på sistone.

PVV:s enväldige ledare ställde in alla framträdanden under valkampanjen sedan det avslöjats att en av hans livvakter hade haft kontakt med kriminella.

Wilders är ständigt mordhotad och har haft skydd dygnet runt sedan 2006.

Nu ska polisens livvakter bytas ut mot en grupp specialtränade elitsoldater som ska följa med PVV:s ledare under kampanjresorna fram till valet om knappt två veckor.

Men några tv-debatter verkar det inte bli.

PVV:s ledare har redan tackat nej till RTL:s stora, avslutande val-debatt i protest mot att tv-bolaget sänt en intervju med Geert Wilders bror Paul där denne var mycket kritisk mot populistledaren.

Han har också ställt in en lång rad intervjuer. I måndags kväll hoppade Wilders av ett planerat framträdande i tv-programmet Nieuwsuur och gav förklaringen att han ”inte tycker om” det programmet.

Hur det blir framöver är svårt att veta. Det är väl känt att den egensinnige Wilders har kort stubin och efter-som PVV inte är ett vanligt -parti, utan saknar andra medlemmar än Wilders själv, bestäms strategin av ledarens ibland plötsliga infall.

Väljarnas preferenser tycks också vara rörliga. Enligt den senaste sammanställningen ökar stödet för tre partier.

Det gröna partiet Groen links och kristdemokratiska CDA går framåt och hamnar på 11 procent vardera. Dessutom ökar djurrättspartiet PvdD, men till blygsamma 3 procent.

För vänstern ser det däremot inte ljust ut. Det en gång så stora socialdemokratiska partiet verkar gå mot ett stort nederlag och får bara kring 8 procent i den senaste mätningen och socialistpartiet SP hamnar på 9 procent.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“ Fakta. PVV leder i den senaste mätningen

15 mars är det val till Nederländernas representanthus som har 150 platser.

28 partier ställer upp i valet och det finns ingen formell tröskel, men mandaten fördelas i ett komplicerat kvotsystem. I förra valet krävdes drygt 60 000 röster för att få ett mandat.

Sedan 2012 styrs landet av en koalitionsregering med höger-liberala VVD och socialdemokratiska PvdA.

I den senaste opinions-mätningen leder premiärminister Mark Ruttes VVD och Geert Wilders PVV med omkring 16 procent vardera, krist-demokratiska CDA, Groen links och liberala D66 får alla 11 procent, socialistpartiet 9 och PvdA 8. “

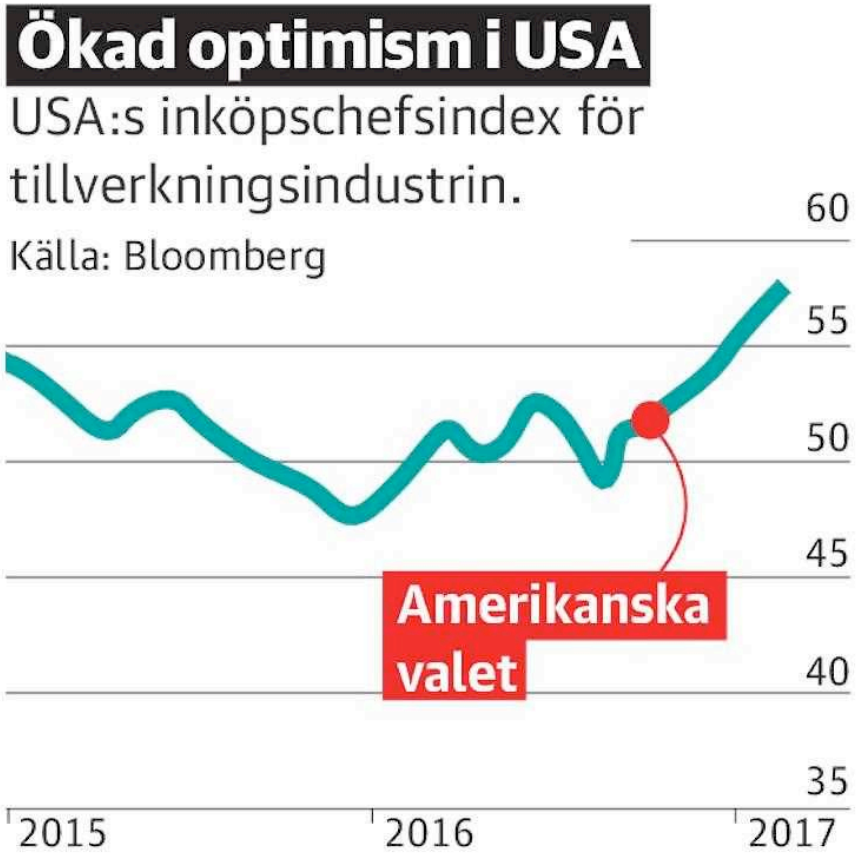

DN FREDAG 3 MARS 2017

“ Johan Schück: Trump saknar idéer som får USA-ekonomin att lyfta

Donald Trump förmår inte att lyfta USA, även om han påstår det. Hans idéer kretsar kring att återställa vad som varit, men där finns en ekande tomhet när det gäller framtiden.

Polariseringen när det gäller Donald Trump är närmast total. Men även kritiskt inställda borde medge att allt från honom inte behöver vara dåligt.

När det gäller ekonomin är det lättast att se det kortsiktiga. Valet av Trump har åstadkommit ett börsrally och gett ökad optimism i USA:s näringsliv (se grafiken).

Men även på längre sikt finns några inslag som kan bli till fördel:

Avregleringar, där Trump har satt som norm att för varje ny regel som införs ska två gamla tas bort.

Satsningar på infrastruktur, som kan riktas mot eftersatta behov. Tidigare har den republikanskt dominerade kongressen bromsat.

Skattereform, främst i fråga om företag. USA:s system är fullt av kryphål som lockar till skatteflykt. Alla känner till det, men nu har Trump utlovat en ändring.

Dessutom vill han, vilket kanske överraskar, verka för utbyggd barnomsorg och betald föräldraledighet.

Vad som verkligen blir av detta är ännu oklart. Därför sågs det tal som Trump i tisdags skulle hålla inför kongressen som så viktigt.

Några konkreta besked gavs där dock inte inför den budget som han ska lägga fram i mars. I stället kommer nu uppgifter om att viktiga avgöranden får dröja betydligt längre.

Handlingskraften är inte bedövande, trots vad Trump själv anser.

Ännu har han inte lagt fram lagförslag som ska tas av kongressen, utan enbart styrt genom president-dekret. När det gäller stopp för invandring har detta lett till ett välförtjänt bakslag i domstol.

Problemet, i längre perspektiv, är dock att Trump saknar bärkraftiga idéer om hur USA ska lyfta.

Han vill skydda vad som redan finns och återställa vad som varit, dessutom på sätt som är skadliga:

Handelshinder som inte bara slår mot övriga världen, utan också drabbar USA:s konsumenter och företag.

Energipolitiken, som främjar fossila bränslen som olja och kol, leder heller knappast framåt.

Skattesänkningar för dem med allra högst inkomster vidgar de redan stora sociala klyftorna.

Resultatet kan bli en sluten ekonomi, med högt beroende av miljöskadliga energislag, och ett allt större gap mellan olika samhällsgrupper.

Men inte nog med det. Trumps program – som han beskrev för kongressen – ekar tomt i de viktiga framtidsfrågorna om hur USA ska få ökad tillväxtkraft och hur fler amerikaner ska bli delaktiga.

Han hade ytterst litet att säga om utbildning, trots att dåliga skolor i underprivilegierade områden är ett av USA:s största problem.

I talet fanns inget om hur arbetsmarknaden ska kunna fungera bättre, till exempel med insatser för omställning och ökad rörlighet.

Där saknades också idéer om hur produktiviteten ska höjas. Tänkbara åtgärder kunde gälla ökad öppenhet för konkurrens och mer stöd till innovationer.

Trumps mål är att tillväxten i ekonomin ska höjas till tre procent per år – närapå en fördubbling.

Detta är också kravet om hans skattesänkningar och utgiftsökningar ska kunna finansieras.

Annars väntar ett växande budgetunderskott och en stigande statsskuld. Tillfälligt kan en sådan finanspolitiskt stimulans sätta fart på USA-ekonomin.

Längre fram väntar dock större sårbarhet och ökade obalanser. Och ödesdigert nog hinner Trump – och hans medarbetare från investmentbanken Goldman Sachs – till dess ta bort de regler som ska skydda mot en ny finanskris.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN FREDAG 3 MARS 2017

”Rekord för makarna Obamas bokkontrakt.”

Financial Times citeras flitigt efter nyheten att Barack och Michelle Obama skrivit kontrakt med förlaget Penguin Random House för världsrättigheterna till två böcker. De påstås få över svindlande 60 miljoner dollar. De tidigare presidenterna George W Bush och Bill Clinton fick 10 respektive 15 miljoner.

DN FREDAG 3 MARS 2017

”Casablanca" mer aktuell än någonsin

”Casablanca” är känd som en av filmhistoriens mest romantiska klassiker. Men tittar man bakom den exotiska dekoren hittar man en film inspirerad av möten med nazisternas offer, och med flyktingar i nästan alla roller.

Alla vet vad ”Casablanca” är: en tjusande romantisk film där Ingrid Bergman och Humphrey Bogart inte kan få varandra eftersom hon måste flyga i väg i ett plan tillsammans med sin make, jagad av nazisterna.

Men lägg skärpan djupare. Bakom ikonerna Bogart och Bergman framträder en film om krigsflyktingar.

I boken ”We’ll always have Casa-blanca” berättar Noah Isenberg om människorna och avsikterna bakom filmen. ”Casablanca” visar sig vara en melodram ur vilken man nästan kan vaska fram en dokumentär. Filmen är sprungen ur möten med nazisternas tidiga offer i Europa. I rollerna ses nästan uteslutande flyktingar.

I år fyller ”Casablanca” fyller 75. Det har gett Isenberg idén att titta på filmens bakgrund och ställning i dag, något som föranlett honom att prata med många, även mig, bör sägas, jag är flyktigt citerad.

Men även utan jubileet vore boken vältajmad, av sorgliga anledningar. I dag kan vi i väst på ett nytt sätt identfiera oss med Humphrey Bogarts Rick Blaine. I sitt Rick’s Café Americain möter han ju inte bara sitt

livs kärlek, utan också en flyktingström som tvingar honom att ta moralisk ställning.

”Casablanca” handlar om människor på flykt. Filmen inleds med en berättarröst som förklarar hur människor från hela Europa tar sig till Casablanca och sedan väntar, ”och väntar … och väntar”. De behöver visum för att ta sig till Lissabon och vidare till USA. Bogart, Rick Blaine, driver det flotta ställe där de som har råd fördriver tiden.

Dit kommer Ingrid Bergmans Ilsa Lund. Hon och Rick har tidigare haft ett förhållande. Nu har hon sällskap av sin tjeckiske make Victor Lasz-lo (Paul Henreid). Han är en motståndshjälte, känd i hela Europa. För att komma undan nazisterna, som i Casablanca utövar inflytande genom den samarbetande franska Vichyregimen, behöver Ilsa och - Victor två visum. Rick har dem.

Jag har sett ”Casablanca” många gånger, ändå var det först när jag 2015 i radions filmprogram ”Kino” skulle tala om ”Casablanca”, aktuell i samband med Stig Björkmans Ingrid Bergman-dokumentär ”Jag är Ingrid”, som jag verkligen slogs av att filmen beskriver en flyktingkris.

På ett plan är ju ”Casablanca” så uppenbart och underbart konstlad och artificiell och verklighetsfrämmande. Det är allt från den roterande jordgloben under berättarröstens introduktion till Ricks Tusen och en nattartade kafé till den förtjusande lilla modellen som låtsas vara Casablancas torn med sökarljus. ”’Casablanca’ är inte en film, den är filmer” har den italienska författaren och essäisten Umberto Eco sagt.

”Casablanca” bygger på pjäsen ”Everybody comes to Rick’s” skriven av Murray Burnett och Joan Alison. Burnett, jude, hade med sin hustru 1938 åkt på försenad smekmånad till Europa. Rubriker som han inte riktigt tagit in blev verklighet då paret kom till hustruns familj i Antwerpen i Belgien.

Burnett och hustrun uppmanades att åka till Wien. Där fanns anhöriga som behövde hjälp att smuggla ut pengar. Paret kom till Wien efter Österrikes anslutning till Tyskland. Antisemitiska lagar hade antagits. Burnett beskrev efteråt Wien som ”en obeskrivlig fasa, en stad full av marscherande kängor”.

I Wien fick Burnett höra om tragiska öden – och om flyktingarnas krångliga väg genom Europa, mot Lissabon. Detta var inspirationen när han senare skrev pjäsen ihop med Alison. Burnett var rasande, sa han 1991 till en journalist, ”över dumma människor som vägrade medge att Hitler och nazismen var farliga”.

Vid den tiden debatterades i USA om man skulle lägga sig i kriget i Europa. Filmerna tog ofta ställning mot nazismen, öppet eller förtäckt. I filmindustrin arbetade många med europeiska rötter, åtskilliga var judar, och Hollywood hade sedan flera år fyllts på med skådespelare, manusförfattare och regissörer som tvingats lämna sina hemländer. Hollywood var motsatsen till världsfrånvänt. Det var en plats i USA där man var ovanligt väl informerad om nazisternas avsikter och framfart.

Politiker som ville att USA skulle vända Europa ryggen såg filmbranschen som fienden. ”Se på Hollywood. Det är en vulkan mullrande av krigspropaganda. Stället är översvämmat av flyktingar”, sa den republikanska senatorn Gerald P Nye. Ihop med en demokratisk kollega drog Nye i gång en utredning för att ta reda på vilka skumma krafter som infiltrerat Hollywood.

En av de som kallades till förhör i senaten var filmbolaget Warners Harry Warner. Han var ett givet namn. Hans och hans bröders bolag hade utmärkt sig genom att -tidigt och särskilt envetet göra filmer som innehöll ställningstaganden mot nazisterna.

Så det är följdriktigt att det blev Warner som köpte filmrätten till ”Everybody comes to Rick’s”. Affären blev klar ett par veckor efter att den japanska attacken mot Pearl Harbor i december 1941 fått USA att gå med i kriget. Isenberg visar att filmen använder mycket av struktur och dialog ur pjäsen, som annars ofta viftas bort som mest ett uppslag åt Warners manusförfattare.

Det finns en del klassiker där det faktum att de tillkom under kriget är en del av deras nimbus, som den franske regissören Marcel Carnés praktverk ”Paradisets barn” (1945).

Så har det inte blivit med ”Casablanca”, man tänker inte på den som en film gjord under press, men känslan av molande hot kan aldrig ha varit långt borta under filmens tillkomst. Tvillingarna Julius J och Philip G Epstein, som ihop med Howard Koch stod för det Oscarsbelönade manuset, tog itu med skrivandet när de kom tillbaka från ett uppdrag i Washington: de hade hjälpt regissören Frank Capra med ett par av de propagandadokumentärer som han på regeringsuppdrag gjorde under rubriken ”Why we fight – Därför strider vi”.

Och skådespelarna, de som gestaltade de som kom och gick på Rick’s Café Americain, spelade i många fall upp sina egna öden. Peter Lorre, som gjorde fixaren Ugarte, var jude och hade tagit sig till USA från Tyskland. Conrad Veidt, tysk, hade en hustru som var judinna, och fick nu ironiskt nog göra filmens skurk, major Strasser. Marcel Dalio, fransk jude, spelade Ricks eleganta croupier.

Dessa tre namn är förknippade med europeiska klassiker (”M”, ”Doktor Caligari”, samt ”Den stora illusionen” och ”Spelets regler”) och många ”Casablanca”-fans vet att de var krigsflyktingar.

Men Isenberg visar att nästan alla satt i samma båt. S Z Sakall spelar den runda, faderliga, glas-ögonprydda kyparen Carl. Sakall kom från Ungern men hade varit stor även i Österrike och Tyskland. Hans fru skriver brev hem om hur deprimerad hennes ”Yani” är när ingen känner igen honom. Isenberg fortsätter att rada upp dem: bartendern, en kvinna som försöker sälja ett smycke, en naziofficer som bara skymtar förbi – alla är de europeiska skådespelare som fått lämna allt.

Fler än man tror har skrivit självbiografier. Där uttrycker de sorg, bland annat över hur nazisterna visserligen inte dödade dem, men deras karriärer. I USA fick de börja om från noll. Man kan undra om en del av ”Casablancas” appeal kommer ur att den ända ut i birollerna har överkvalificerade europeiska skådespelare. Flera som skrivit om filmen har menat att den aldrig blivit detsamma med amerikanska skådespelare med låtsasbrytningar.

”Casablanca” visar upp Hollywood som ett stort ”café americain” för europeiska skådespelare och filmarbetare på väg till ingenstans. Av de fjorton skådespelare som fick sina namn i förtexterna var endast tre födda i USA: Bogart, Dooley Wilson, som spelade pianisten Sam, och Joy Page, Jack Warners styvdotter, som spelade bulgarisk flykting.

Tyska hördes vid denna tid så mycket i Hollywood att det blev ett skämt. Regissören och skådespelaren Otto Preminger ska ha kommit

på ett gäng ungrare inbegripna i ett samtal på sitt modersmål. Han sa ifrån: ”Vet ni inte att ni är i Hollywood? Tala tyska!”

Det är konstigt att leva i en tid då filmer man tyckt att man känt plötsligt tycks röja en annan, hemlig identitet. För många år sedan såg jag den enda film Peter Lorre regisserade, ”Der Verlorene” från 1951. Den utspelade sig till stor del i ett läger för ”displaced persons” i Hamburg. Miljön tycktes autentisk, jag har alltid undrat men inte fått klarhet i om Lorre filmade i ett verkligt läger.

Jag hade inte hört talas om ”displaced persons”. Det föreföll så underligt att det på 1950-talet i Europa fanns jätteläger med människor som av kriget drivits från sina hem och nu inte hade någonstans att ta vägen. Nu ser jag tillbaka på filmen och tänker att Lorre visade mig framtiden, inte det förflutna.

Kommer ”Casablanca” att bli kontroversiell igen? I Sverige beordrade censuren, Statens biografbyrå, flera klipp i ”Casablanca” innan den fick premiär i oktober 1943. Fyra minuter av stick mot nazisterna och den franska lydregimen i Vichy utgick.

I efterkrigstidens Tyskland var filmen ännu farligare. Först 1952 fick filmen premiär i dåvarande Västtyskland. Det var en kraftigt censurerad version. Tjugofem minuter hade försvunnit. Major Strasser fanns inte med alls. Allt tal om Tredje riket var borta. Det gällde att ta hänsyn till tyskarnas känslor. Behandlingen av ”Casablanca” säger mycket om hur illa det gick för avnazifieringsprocessen, och vilket motstånd den mötte.

I Sverige 1942 och Tyskland 1952 var ”Casablanca” dynamit. I dag finns åter laddning i den. Rick Blaines omkväde i filmen är: ”I stick my neck out for nobody – Jag tar inga risker för någon annan.” Hela poängen med filmen är att det ska visa sig att det är det han gör när det gäller. Det är vad vi vill se för det är vad hjältar gör.

Ricks formulering var svar på frågan om han tänkte sätta sig upp mot nazisterna, men syftade även på flyktingarna. I dag kan man säga att Rick Blaine-doktrinen är central igen. Den debatteras både i Europa och USA.

I ”Casablanca” förkastar Rick med eftertryck sin egen tes. Han och filmen tar en ställning som åter är kontroversiell.

Men det är svårt att se ett politiskt budskap verkligen tränga fram ur ”Casablanca”. Den vita tropikkavajen, kapten Renaults (Claude Rains) ironiska ögonkast, sången ”As time goes by”, den spirituella, dubbeltydiga dialogen – nej, ”Casablanca” är något att drömma sig bort i mycket mer än den någonsin kan bli en spegel att hålla upp mot dagens verklighet.

Fast det är inte helt förryckt att leka med tanken på att en rörelse kunde ta sig an ”Casablanca” och skapa en sorts ”Casablanca”-kult där det blev en politisk handling att se filmen. Under tyskarnas ockupation av Danmark blev det en form av motståndshandling att gå och se svenska ”Kalle på Spången” (1939) med Edvard Persson. Den handlade också om en restaurangägare och hans ställe, och hade en sång som blev en hit.

Det är kanske trots allt dags för ”Casablanca” att göra en insats på nytt. Play it, SF!

Mårten Blomkvist film@dn.se “

DN LÖRDAG 4 MARS 2017

“ Smutsiga ränker rena fördärvet

Det är inte orimligt att en amerikansk senator, tillika högt uppsatt rådgivare till en presidentkandidat, träffar utländska diplomater. Om möten med en rysk ambassadör förnekas inför kongressen uppstår dock avsevärda problem. Nog ser det ut som om något fuffens är i görningen.

Justitieminister Jeff Sessions har kanske inte ljugit lika grovt som hans chef Donald Trump brukar göra, men har definitivt lämnat vilseledande uppgifter. Det första han tvingas göra på nya jobbet blir därför att diskvalificera sig själv från viktiga utredningar om Rysslands försök att påverka presidentvalet i USA.

Inblandningen var av två slag. Dels tog ryska hackare fram uppgifter för att misskreditera Trumps motståndare Hillary Clinton. Dels hade Trumps kampanj direkta kontakter med Moskva. Den nationelle säkerhetsrådgivaren Michael Flynn tvingades avgå i mitten av februari just för att han ljugit om sådana kopplingar. Med den förhistorien ser Sessions extra ohederlig ut.

Bilden förstärks av Trump själv. Presidenten har avfärdat alla anklagelser som fejknyheter. Dessutom säger han aldrig ett ont ord om kollega Putin.

Allt framstår som skumt, men framför allt konstigt och onödigt. Inkompetens och felbedömningar är i och för sig en naturlig del av Trumps hela väsen. Han är samtidigt särskilt lättstött när hans mandat ifrågasätts. Även medarbetarna sprider motsägelsefulla uttalanden omkring sig som gör röran värre. Därför tar sig Trump inte ur den ryska skuggan.

Redan är ett antal utredningar i gång, i kongressutskott och hos FBI. Demokraterna kräver att en särskild åklagare tillsätts. Republikanerna försöker hålla emot och spela ned. Dels vill de hellre ägna sig åt konservativa hjärtefrågor, dels är Trump fortfarande populär bland partiets väljare. Men i det djupt polariserade Washington kommer storyn aldrig att avslutas.

Putin hoppades på en vänligt inställd amerikansk president, men kan ha bitit sig i svansen. En sidoeffekt av Trumps ryska förvecklingar är att det blir svårare att drömma om sympati och samarbete. Vanliga republikaner begriper hur misstänkt det skulle se ut att skrota sanktionerna mot Ryssland.

Trump har antytt att det skulle gå att byta lite skrotade ryska kärnvapen mot något annat, men utlovar nu en kraftig upprustning av den egna arsenalen. Ingen borde inbilla sig att Putin hade gått med på en sådan deal. Fallet Sessions gör den ännu mer omöjlig.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN LÖRDAG 4 MARS 2017

“ Den fridlysta folksjälens logik

Den nya postkoloniala nationalismen som överallt är på framsmarsch axlar det långa arvet av antiupplysning och misstro mot förnuftet. Individen får ta skeden i vacker hand och invänta order från gemenskapens uttolkare.

För fyra veckor sedan (4/2) publicerades en synnerligen intressant artikel i denna tidning. Det var en utförlig intervju med den ryske statsvetaren och nationalistideologen Alexander Dugin gjord av Michael Winiarski. Om någon trott att denna rörelse byggs av affekter, hopkokt tankegods, okunnighet och skrål var det slut med det nu. Den har en sammanhållen filosofi med trådar bakåt i idéhistorien, till anti-upplysningens misstro mot förnuftet och övertygelse om folkens särart.

I Winiarskis artikel står allt i klartext. Den liberala demokratins tillfälliga seger ska enligt Dugin ses som att ”den västeuropeiska upplysningen och moderniteten hade funnit sin högsta form i den brittiska imperialismen som sedan övergick i den amerikanska imperialismen”.

Synsättet hänger logiskt samman med föreställningen att en nation utgörs av ett folk som formar en enhetlig metafysisk kropp. Ingen sådan kropp ska styras av främmande makt. Främlingar stoppas därför vid gränsen. Att styras av främmande makt kan innebära allt från frihandel och utländska företags närvaro i landet till konstiga seder som sliter isär gemenskapen till följd av invandring. Folken har rätt till självbestämmande över sin egen kropp i form av murar och protektionism.

Vad vi har att göra med är således en bisarr pervertering av, och snyltning på, den klassiska liberalismens idégrund som är individens självägande och den därpå följande rätten att freda sin egendom, sin kropp, sina tankar och frukten av sitt arbete. Nationalismen flyttar ograverat detta självägande till nationen.

Då uppstår total kulturrelativism mellan grupper men ingen alls inom grupperna. Relativistisk laissez-faire globalt men betongfasta värden på nationsnivå där det råder likriktning eftersom alla inom stammen förmodas likna varandra och dela intressen, eller tvingas till det.

Den klassiska liberalismen -opererar utifrån motsatsen: universalism och betongfasta värden på den stora nivån där individernas frihet gentemot kollektivet och staten är absoluta och inte underställda några metafysiska folkgemenskaper, medan individen är fri att både förverkliga och fördärva sig själv på den lilla nivån där var och en åtnjuter suveränitet.

Principen i båda fallen är att den minsta relevanta enheten har maximal frihet inom ramarna för ömsesidigheten. I det ena fallet nationen, i det andra individen. De två idéerna står därför i en evig konflikt eftersom individens frihet per definition upphör när gruppen ges status av minsta enhet.

”Det handlar om att alla ska ha rätt att försvara sin identitet”, säger Alexander Dugin, och menar alla folk. ”Det finns ingen universell sanning, utan … varje land ska göra det som är bäst för det.

Demokrati, liberalism, mänskliga rättigheter, gay pride och annat är inte allmängiltiga. Om Sverige vill ha det, så är det okej. Men om till exempel norrmännen inte vill ha homoäktenskap, så har de rätt till det, och ska inte fördömas som reaktionära.”

Det är tacknämligt med en kulturrelativist som talar ur skägget och inte som den postkoloniala vänstern börjar skruva på sig och skifta fokus till den vita mannens skuld när konsekvenserna blir synliga. Dugins uttalande är ett flagrant exempel på det absurda i ett frihetsbegrepp vars minsta enhet är kollektivet. Om ”norrmännen” inte vill ha homoäktenskap är det naturligtvis oväsentligt ifall det finns ett enda norskt homosexuellt par som vill ingå homoäktenskap.

Mänskliga rättigheter är, som -Alexander Dugin så riktigt konstaterar, en ”ideologi som betraktar människan som en individ”. Han menar att denna ideologi är stum inför att ”i andra civilisationer, låt oss säga Kina, islam och Ryssland är människan något annat än individen, eftersom individen där endast är en del av en familj, kanske en stam, kanske en kyrka eller ett trossamfund”.

”Civilisationer” har dock inget medvetande. De utgörs endast av sina tänkande och kännande delar – som tänker och känner olika. Dessutom är det så finurligt ordnat med den individuella friheten att den är vilande när den inte utnyttjas. Om mot all förmodan ingen mänsklig varelse inom islam, i Kina eller Ryssland vill nyttja friheten att göra opassande yttranden eller bryta mot tradition, tro och sedvänjor stör inte de mänskliga rättigheterna den lokala kulturen det minsta. De finns där som en garanti den dag någon behöver dem.

Så vad Dugin i själva verket säger är att människor i dessa civilisationer har en tradition av att vilja tvinga -människor till underkastelse, och att det är ett tvång som de inte ska behöva avstå från på grund av några utländska upplysnings-idéer om individer och deras frihet.

När alltså kulturrelativismens chefs-ideolog hävdar att ”den liberala idén är över som universellt värde” säger han att man från och med nu ska slippa känna sig som en barbar när man kväser människors önskan att styra sina egna liv. I stället ska man med stolthet kunna säga att det ingår i de egna traditionerna att göra så. Traditionerna är del av en folksjäl, och folksjälen är fridlyst. Som blåsippan.

Lena Andersson författare, skribent och fristående kolumnist i Dagens Nyheter. “

DN LÖRDAG 4 MARS 2017

“ Fabrikens svarta rök håller hoppet vid liv

Precis vid frontlinjen i östra Ukraina ligger en av Europas största koksfabriker. Den spyr ut koldioxid dag och natt – men för invånarna i staden Avdiivka är den en symbol för normalitet. Så länge kolet brinner i ugnarna finns det hopp. Trots att fabriksarbetarna kan dö på sin post.

Avdiivka.
Ur höga, smala skorstenar väller tjock grågulaktig rök mot en nästan färglös himmel. När den kommer drivande är det svårt att andas. Luftstrupen säger stopp.

Koldammet fastnar i öron, mun, näsa och hår. Det knastrar mellan tänderna och svider i ögonen.

Vi står på taket ovanpå gigantiska schaktugnar som bränner stenkol i temperaturer på över 1 000 grader. Det gäller att se upp var man ställer sig – om man står på de kokheta locken av järn kan sko-sulan smälta. Plötsligt känner jag en varm luftvåg i ryggen. Ett jättelikt tråg fyllt av färdig koks kommer glidande längs plattformen. Koksen är genomglödgad, den brinner fortfarande och höga lågor slår upp i luften.

Bortom fabrikspiporna på andra sidan fälten ligger ett höghuskvarter som kallas Kievskaja. De tillhör Donetsk, Ukrainas största industristad som sedan 2014 kontrolleras av ryskstödda separatister. Att de snötäckta fälten i själva verket utgör en front går inte att se. Det är bara

det dämpade ljudet av skottlossning man hör då och då som avslöjar att vi befinner oss precis invid fronten i ett krig.

Koksfabriken i Avdiivka, en av de största i Europa, hamnade mitt i det här kriget av en slump. Att fronten löper precis intill fabriken har att göra med flygplatsen i Donetsk, som ligger på några kilometers avstånd och som bägge sidor ville kontrollera. I början av år 2015 lyckades separatisterna överta kontrollen över flygplatsen genom att helt enkelt bomba ut den. Koks-fabriken är kvar under ukrainsk kontroll, liksom staden Avdiivka och dess 22 000 invånare som är helt beroende av fabriken för att få centralvärme.

Fabriksområdet är gigantiskt. Det är flera kvadratkilometer stort och snön längs vägen som löper genom området är grå av koldamm. Den miljöförstörande effekten är uppenbar, liksom kol- och koks-industrins allmänt negativa inverkan på folkhälsan i Donbass.

Men för invånarna i Avdiivka är fabriken en symbol för normalitet. Så länge fabriken inte stängs ned finns det hopp. Mina frågor om hur koldammet påverkar lungor och andningssystem skrattar alla åt. De lever i en stad som inte skulle finnas utan kolet, och som nu klarar sig mitt i ett krig tack vare just kolet. Närmare bestämt koks, det vill säga en produkt som uppstår när man hettar upp stenkol i syrefri miljö. Det som blir kvar är ett viktigt bränsle inom stålindustrin, en annan stor arbetsgivare i östra Ukraina.

Koksfabriken i Avdiivka levererar sin produkt till två stålverk i Mariupol. Om stålverken inte längre får sin koks är de tvungna att lägga ned. Den tunga industrin i Donbass är sammanflätad och det är framför allt kol och stål som går hand i hand.

För dem som bor kvar i Avdiivka finns det bara två alternativ: Att fortsätta jobba på fabriken eller flytta. Få tänker på framtiden längre än en dag i taget.

– Dammet är bra! Det renar strupen, säger arbetsledaren Vladimir Borsenko när jag frågar hur arbetarna mår efter att ha jobbat i tiotals år på fabriken.

Han har samma inställning till kriget som jag ofta har noterat hos människor som bor nära fronten – en blandning av trots och fatalism.

– Jag har flera gånger varit med om att granater flyger över våra huvuden. Men arbetarna bara fortsätter lasta kol, säger Borsenko stolt. Före kriget betraktade Donbassborna sig som landets arbetshästar, de som håller ekonomin i gång med hjälp av sitt tunga, smutsiga och ofta farliga arbete. Nu känner man samma stolthet i förhållandet till dem som krigar. ”Låt dem kriga. Vi arbetar.”

Ibland med dödlig utgång. På fabriksområdet står ett nybyggt minnesmärke, en svart sten med förgylld text ingraverad. Den hedrar minnet av fabriksarbetaren Sergej Kruglenko som dödades i ett granatanfall mot fabriken i februari 2015.

Under en stor del av år 2014 och in på år 2015 pågick intensiva strider i området. Granater slog ned i fabriken hundratals gånger.

– Vi har haft 320 granatanfall. Nu är det mesta reparerat, säger Julija Minenko.

Hon är pressekreterare och förser oss med hjälmar och skyddsutrustning inne på huvudkontoret. Innan vi går ut passerar vi en skylt

med texten ”Bombskydd” och en pil som pekar mot källartrappan. Kriget är närvarande överallt. Men fabrikens 4 000 anställda kommer till jobbet varje dag, vilket inte bara handlar om lojalitet. En vanlig arbetare tjänar omkring 5 000 grivna, motsvarande cirka 1600 kronor, i månaden. Det är inte mycket, men det är en säker inkomst i ett område där ekonomin ligger i spillror.

Uppe på taket ovanpå ugnarna träffar vi svetsaren Vadim Bonov, som har jobbat på fabriken i trettio år. Han har inte en tanke på att sluta.
– Jag jobbade varje dag under hela kriget. När de sköt som värst bodde vi på fabriken i två månader. Den här fabriken betyder allt för Avdiivka, utan den har vi ingen stad, ropar Vadim Bonov genom bullret.

Ögonvitorna blänker. Han är alldeles svart i ansiktet av koldamm. Det kommer DN:s utsända snart också att vara.

Alla arbetare vi talar med är lika stolta över sin fabrik och inte minst stolta över sin egen insats.

– Jag har inte missat en dag på jobbet. Inte på 26 år, säger Ihor Barysjnikov som vi träffar inne på ett kontor i närheten av ugnarna. Barysjnikov är vice arbetsledare och håller uppsikt över bland annat tidtabeller för förbränningen.

– Det har inte varit så lätt de senaste åren, vi ligger ju precis vid frontlinjen. Klart att folk blir nervösa när granater kan komma flygande när som helst. Ibland har vi varit tvungna att göra ett uppehåll i produktionen, men vi har alltid kunnat fortsätta senare, säger Ihor Barysjnikov.

Hans fru och barn har flyttat till Nikopol i södra Ukraina medan kriget pågår. En stor del av familjerna i Avdiivka är splittrade – mannen vill inte ge upp arbetet på fabriken och stannar kvar, medan kvinnor och barn flyttar. Men många familjer väljer också att stanna. Daghem och skolor fungerar som de gjorde före kriget. De stängs bara tillfälligt när det skjuts som värst.

När fabriken ligger nere får staden Avdiivka ingen centralvärme. Också elavbrott är vanliga. Flera elkablar har förstörts och det innebär att fabriken inte får tillräckligt mycket el för att kunna hålla produktionen uppe. Den har rasat, från 10 000 till 5 000 ton färdigproducerad koks per dag.

Problemet är inte bara den minskade eltillförseln, utan också minskad tillgång till stenkol. En stor del av kolet som fabriken köper in bryts på separatistkontrollerat område. Sedan kriget utbröt har järnvägar skurits av och en del av kolproduktionen upphört.

Det innebär ironiskt nog att koksfabriken i Avdiivka måste importera stenkol, bland annat från USA och Indonesien.

– Vi har inte fått något betalt av staden på åratal för centralvärmen som vi levererar. De är skyldiga oss sju miljoner grivna i obetalda räkningar, konstaterar arbetsledaren Vladimir Borsenko.

Fabriken ägs av bolaget Metinvest, som i sin tur ägs av Rinat Achmetov. Oligarken från Donetsk, som har gjort sin förmögenhet på att köpa upp tung industri, undviker att klart och tydligt ta ställning för någondera parten i konflikten. Samtidigt delar Achmetovs välgörenhetsfond ut mat och förnödenheter i området. I Avdiivka har

koksfabriken i praktiken agerat som en humanitär organisation, i synnerhet när beskjutningen pågick som intensivast.

– När de krigade som värst var det bara vi som reparerade hus i Avdiivka. Vi hjälper alla våra anställda om de får sina hus förstörda och i motsats till ukrainska staten gör vi det utan byråkrati, säger Musa Magomedov.

Han är verkställande direktör och tar emot oss på sitt kontor klädd i verkstadskläder. Magomedovs roll är i dagens läge inte bara fabriksdirektörens. Hela Avdiivka räknar med att fabriken ska ställa upp på alla plan när det behövs. Själv är Magomedov av samma åsikt.

– Vår största prioritet just nu är staden, inte fabriken. När elen inte räcker till för både staden och oss är det staden som får el. Då blir vi tvungna att stänga ner våra ugnar. Det är ett stort arbete för vi kan inte släcka elden helt – om ugnarna svalnar blir de obrukbara. Vi konserverar dem i stället och det är ett omfattande jobb som vi ibland är tvungna att göra på mycket kort varsel.

Just nu gör fabriken förlust. Magomedov vill inte säga hur mycket, han konstaterar bara att det är svåra tider.

– Men vi har haft det betydligt värre. Vi har inga planer på att stänga ner. Om vi stänger fabriken blir stålverken i Mariupol utan koks, då går de också i konkurs. Det påverkar hela regionen.

Enligt Magomedov har ägaren Rinat Achmetov sagt att fabriken inte ska stängas så länge arbetarna -själva vill komma och arbeta.

– Han har gett oss fria händer – det är vi själva som beslutar om vi vill fortsätta jobba i de här förhållandena. Jag samlade ihop arbetarna när kriget pågick som värst och frågade om vi skulle kasta in handsken. De svarade med en mun att de vägrar lämna fabriken och därmed jämnt. Så vi ger inte upp.

Musa Magomedov tar inte ställning till vem som har rätt och fel i kriget. Det enda han säger är att det är dags för en politisk lösning.

– Vi har politiker som påstår att Ukraina är berett att kriga i trettio år för att få tillbaka Donbass. Det är bara struntprat. Det här är ett krig som det går att få slut på, det har startas av politiker och det är politikerna som måste avsluta det.

Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se “

“ Fakta. Koks

Koks framställs genom en process som kallas pyrolys. Det innebär att man hettar upp stenkol i syrefri miljö. Produkten är ett viktigt bränsle inom stålindustrin och den används också som reduktionsmedel när man framställer järn.
Ukraina är en av de största kokstillverkarna i Europa. Inom EU tillverkas koks främst i Polen och Tjeckien.
Fakta. Kriget i Ukraina

Kriget mellan ukrainska armén och ryskstödda separatister utbröt i östra Ukraina våren 2014. I februari 2015 godkändes Minskavtalet II. Det stipulerar vapenvila, att lagliga val hålls i den separatistkontrollerade Donetsk- och Luhanskregionen och att förhandlingar inleds om autonom status för dessa områden.
En stor del av industrin i krigsområdet har gått i konkurs på grund av kriget. De mest lönsamma fortsätter trots kriget och har förblivit ukrainskregistrerade även på separatistkontrollerade områden.
Nu har separatistmyndigheterna i den så kallade Donetsk- och Luhanskrepublken meddelat att företagen måste omregistrera sig hos dem, trots att de inte är erkända stater. “

DN LÖRDAG 4 MARS 2017

“ Fillon slåss för att rädda sitt politiska eftermäle

Analys. De närmsta dagarna kommer att avgöra François Fillons öde. Den korruptionsanklagade högerkandidaten i Frankrikes presidentval pressas av rättsväsendet, medierna och stora delar av sitt eget parti – men han tänker inte ge upp sin kandidatur utan en rejäl fajt.

Paris.
Föreställ dig att du är 62-årig man som har ägnat hela ditt vuxna liv åt en förhållandevis framgångsrik karriär som politiker. Du har varit senator, minister och premiär-minister. Du är van vid att bli tagen på största allvar och att åtnjuta förmåner som andra i ditt samhälle bara kan drömma om.

Men på något sätt har du alltid hamnat lite i skymundan, bakom mer lysstarka personligheter som din förra chef, expresidenten Nicolas Sarkozy. Du minns att det till och med fanns de som kallade dig mr Nobody när du var premiärminister.

Men nu är det din tur att stå i rampljuset.
I november valdes du – mot alla odds – till den traditionella högerns presidentkandidat. Du slog Sarkozy, som inte ens tog sig vidare till andra valomgången. Du slog den av många favorittippade Alain Juppé, som fick återvända till Bordeaux och uppdraget som borgmästare. Opinionsinstituten hade fel, experterna likaså. Det var du, och ingen annan, som blev vald till -Republikanernas kandidat. Du känner en stark övertygelse om att du förstår de franska väljarna bättre än någon annan i ditt parti. Du har ett ansvar att föra deras talan – och att rädda ditt älskade Frankrike.

Voilà.
Nu har du tagit ett steg in i François Fillons filterbubbla.
För utomstående kan hans envisa kamp tyckas svår att förstå. Men kom ihåg, Fillon slåss inte bara för sin presidentkandidatur, utan för hela sitt politiska eftermäle.

För en dryg månad sedan avslöjade tidningen Le Canard Enchainé att Fillon avlönat sin fru Penelope Fillon och två barn med statliga pengar. Det är inte olagligt i sig – många franska politiker anställer anhöriga som medhjälpare. Men arbetet måste också utföras, och flera vittnen har intygat att åtminstone Penelope Fillon aldrig satt sin fot i parlamentet, där hon var anställd och fick lön under flera år.

I torsdags gjorde polisen husrannsakan i paret Fillons bostad i Paris. Den växande utredningen ser ut att kunna utmynna i åtal, och ett formellt förhör med Fillon ska hållas den 15 mars.

Det datumet är laddat – för senast den 17 mars kan en ny -kandidatur lanseras inför det franska presidentvalet, som hålls den 23 april.
Vid en presskonferens i veckan förklarade Fillon att han inte ens vid ett åtal kommer att stiga åt sidan. Han målade upp bilden av en stor konspiration som inkluderar rättsväsende, medier och den politiska eliten, och förkunnade att ”Frankrike är större än mina misstag”.

Att toppolitiker i Frankrike har en förmåga att undvika straff för korruption är knappast någon hemlighet. Men Fillon har framställt sig

som den obefläckade kandidaten – och på bara ett par veckor har han fallit med 5 procentenheter i opinionen.

Hos Republikanerna sprider sig nu paniken: uppemot ett sextiotal tunga namn i partiet har tagit avstånd från Fillon på bara några dagar. Alain Juppé förklarade på fredagen att han är beredd att kliva in som högerns kandidat, om det skulle krävas. Enligt medieuppgifter arbetar hans anhängare just nu febrilt med att få ihop 500 underskrifter av politiskt folkvalda, vilket krävs för att kunna lansera en presidentkandidatur.

Den stora frågan är därför om Fillon kan hålla ut fram till den 17 mars. Ett första svar lär komma på söndag, då hans kampanj kallat till valmöte på Place du Trocadéro i Paris för att protestera mot destabiliseringsaktionen – det vill säga polisutredningen och rapporteringen kring den.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

“ François Fillon är 62 år gammal och högerpartiet Republikanernas kandidat i vårens presidentval. Han var Frankrikes premiärminister åren 2007–2012.

Fillon utlovar en ekonomisk chockterapi för att få fart på fransk ekonomi, med stora besparingar och 500 000 färre jobb i stats-apparaten.

I värdefrågor är han social-konservativ, med förslag om striktare invandringspolitik och beskuren rätt till adoption för homosexuella.

Fram till nyligen var han favorit i Frankrikes presidentval, men i de senaste opinionsmätningarna ser han ut att missa den andra och avgörande valomgången.

DN LÖRDAG 4 MARS 2017

“ Inställt valmöte upprör Turkiet

En tysk korrespondent som fängslats i Turkiet och två inställda besök av turkiska ministrar har kastat in Tyskland och Turkiet i en diplomatisk kris.

Berlin.
Mitt under förbundskansler Angela Merkels Tunisienresa – i syfte att få till stånd ett liknande flyktingavtal som EU tecknat med Turkiet – ställdes Tysklands relationer med Turkiet på sin spets. Bakgrunden till den diplomatiska kris som briserade under fredagen var småstaden Guggenaus beslut att med kort varsel ställa in ett besök av Turkiets justitieminister Bekir Bozdag som hade planerat att hålla ett valmöte i staden på torsdagen. Den officiella förklaringen var att säkerheten inte kunde garanteras och borgmästare Christof Florus betonade att beslutet inte var politiskt.

De turkiska reaktionerna blev starka. Tysklands ambassadör -kallades på fredagsförmiddagen till UD i protest, och Bozdag ställde in ett möte med sin tyske kollega Heiko Maas.

– Det är oacceptabelt att tyska myndigheter, som ständigt läxar upp oss i fråga om mänskliga rättig-heter, demokrati, rättvisa inför -lagen och yttrandefrihet inte tillåter ett möte organiserat av den turkiska gruppen, sade Bozdag.

På fredagsförmiddagen ringdes ett anonymt bombhot in till rådhuset i Guggenau. Enligt tyska medier ska inringaren ha sagt att hotet var en

hämnd för det inställda valmötet. Rådhuset fick evakueras, men vid lunchtid blåstes faran över.

Från sin resa i Tunisien kommenterade Merkel debaclet och sade att det var en fråga för staden och inte för regeringen. Några timmar senare kom så nästa besked. Denna gång nekade staden Frechen utanför Köln den turkiska ekonomi-ministern Nihat Zeybekci att hålla ett planerat kampanjmöte. Även här avblåstes mötet med hänvisning till säkerheten, uppger Deutsche Welle.

De inställda valmötena var del av den turkiska ledningens kampanj att förmå väljare att rösta ja till det kontroversiella förslaget om en förändring av den turkiska grundlagen i april. Förslaget skulle ge presidenten ökade befogenheter, vilket fått kritiker att varna för att den parlamentariska demokratin i Turkiet kan vara på väg att avvecklas.

Att 1,4 miljoner röstberättigade turkar bor i Tyskland gör landet till en viktig spelplan för att vinna folkomröstningen. Bozdags besök var tänkt att bli det andra valmötet i landet inom loppet av ett par veckor med närvaro av en turkisk toppolitiker. Förra helgen drog premiärminister Bilal Yildirim tiotusen anhängare till sitt valmöte i Oberhausen.

De tysk-turkiska relationerna försämrades tidigare i veckan efter att turkiska myndigheter beslutat att häkta Die Welts tysk-turkiske -korrespondent -Deniz Yücel. Turkiets president Recep Tayyip Erdogan anklagade på fredagskvällen Yücel för att vara ”tysk agent”, och Tyskland för att ”understödja och härbärgera terror”.

Lina Lund lina.lund@dn.se “

DN LÖRDAG 4 MARS 2017

“ Nya avslöjanden pekar ut Trumps närmaste

Efter turbulensen kring justitieminister Jeff Sessions kommer nya avslöjanden om kontakterna mellan Trumps kampanj och representanter för Ryssland. De involverar både Trumps son och svärson.

Washington.
President Donald Trumps svärson och nära rådgivare Jared Kushner träffade den ryske ambassadören Sergej Kisljak i Trump tower i New York i december förra året. Närvarande vid mötet var Michael Flynn, som nyligen sparkades som nationell säkerhetsrådgivare.

Mötet är ett nytt exempel på -tidigare okända kontakter mellan personer i Trumps närhet och -representanter för Ryssland.
Att mötet ansågs känsligt stöds av att Kisljak använde en bakväg in och ut ur Trumptornet – vid den vanliga ingången stod mediernas tv-kameror.

Vad som diskuterades mellan Kushner, Flynn och den mångårige ambassadören är inte känt, men uppgifterna om att mötet ägt rum är besvärande av flera skäl. Det visar att Jared Kushner var medveten om att pressekreterare Sean Spicer for med osanning när han häromveckan bedyrade att Flynn inte haft andra kontakter med Kisljak än de som ledde till Flynns avgång.

Även under Republikanernas parti-konvent i somras var kontakterna fler än som hittills har varit känt. Flera Trumplierade personer träffade Kisljak i Cleveland, varav en är oljekonsulten Page Carter, som då även var utrikespolitisk rådgivare åt Trump. Carter ska vid samma tid ha fört samtal med Igor Setjin, vd för det ryska oljebolaget Rosneft, om en lukrativ uppgörelse med Rosneft – som också inbegrep lättade sanktioner mot Ryssland.

I det partiprogram som antogs ändrades i ett sent skede formuleringarna om Ukraina, och kritiken mot Ryssland mildrades. Ryssland stod även i medialt fokus under partikonventet: Det var då det uppdagades att Demokraternas nationella kommitté hade hackats. Trump uppmanade under en stormig presskonferens Ryssland att rota fram fler av Hillary Clintons mejl.

Wall Street Journal rapporterar nu också att Trumps son, Donald jr, fått minst 50 000 dollar i arvode för ett tal han höll förra året på en fransk tankesmedja, vars grundare aktivt stöder Rysslands agerande i inbördeskriget i Syrien.

De olika avslöjandena kommer i kölvattnet av uppgifterna om justitieminister Jeff Sessions kontakter med Kisljak och hans missvisande information om dem. Sessions meddelade på torsdagen att han inte kommer att blanda sig i kongressens utredningar om kopplingarna mellan Ryssland och Trumps kampanj. Kraven från ledande demokrater på Sessions avgång kvarstår, och det ifrågasätts om han begick mened under en tidigare utfrågning. För att fällas för ett sådant brott måste en åklagare dock visa att han uppsåtligen ljög. Sessions, som i över ett år har varit en nyckelperson för Trump, har hittills presidentens fulla stöd.

Den ryske utrikesministern Sergej Lavrov kallade i en kommentar uppmärksamheten kring Sessions för en häxjakt och liknande den vid mccarthyism. Också Trump använder i ett tweet ordet häxjakt, och menar att den verkliga frågan rör läckorna till medierna.

Men frågorna om kontakterna mellan Trumps kampanj och Ryssland släpper inte. Visst samröre kan vara helt naturligt, men varför det i så fall hemlighållits är en gåta. Kontakterna utreds nu både av FBI och av kongressens utskott – där ledamöter nu riktar kritik mot FBI för att inte berätta allt de vet.

Parallellt har det framkommit att vice president Mike Pence under sin tid som guvernör i Indiana använde sig av en privat mejladress, där han kommunicerade också om säkerhetspolitiska frågor. Mejlkontot hackades förra sommaren.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN LÖRDAG 4 MARS 2017

“ Barnkroppar hittade vid katolskt boende

Irland.
Kvarlevor efter ett stort antal foster och barn upp till tre år gamla har upptäckts i flera underjordiska kammare vid ett katolskt hem för ogifta mödrar och barn i Tuam i grevskapet Galway på Irland, skriver The Irish Times. Dokumentation om hemmet i Tuam, som drevs av katolska Bon Secourssystrarna mellan 1925 och 1961, visar att 796 spädbarn och barn avled under åren det var i drift. Kommissionen som begärde undersökningen utreder påståenden om övergrepp vid omkring 20 institutioner under åren 1922–1988.
TT “

DN LÖRDAG 4 MARS 2017

“ USA:s handelspolitik oroar EU-ministrar

Riskerna för ett globalt handelskrig ökar, om USA struntar i världshandelsorganisationen WTO. EU måste i så fall bereda sig på mot-åtgärder, menar handelsminister Ann Linde.

Ann Linde (S) befinner sig i Maltas- huvudstad Valetta på ett möte för EU:s handelsministrar där diskussionen kretsar kring president Donald Trumps protektionistiska politik.

Det senaste är att USA nu planerar att ställa sig utanför den konfliktlösning i handelsfrågor som finns inom världshandelsorganisationen WTO.

Avgöranden som anses gå emot amerikanska intressen ska fortsättningsvis kunna ignoreras. Trumpadministrationen kommer att ”aggressivt försvara den amerikanska suveräniteten i handelspolitiska frågor”, enligt ett dokument som just har lämnats till kongressen.

Ännu har inte innehållet i dessa uttalanden satts på prov, men Ann Linde och hennes kolleger bland EU:s handelsministrar är djupt oroade.

Det gäller även WTO:s generalsekreterare Roberto Azevêdo som närvarar vid EU:s handelsministermöte och som hon har haft egna överläggningar med.

– Om USA sätter sig över WTO:s principer på ett sätt som går ut över andra länder, så måste EU reagera. Det kan bli nödvändigt med mot-åtgärder, trots de risker som sådana för med sig, säger Ann Linde till DN.

Hon räknar i så fall även med reaktioner från andra håll, däribland Kina. I förlängningen finns hotet om ett handelskrig där de inblandade länderna stegvis utökar sin vedergällning mot varandra.

– Det är verkligen inte bra för Sverige som är så beroende av utrikeshandel. Men för oss finns självklart inget annat val än att hålla ihop med de andra EU-länderna, framhåller Ann Linde.

Hennes förhoppning är dock att det inte ska behöva gå så långt. EU-ministrarnas förstahandsval är att ta upp en diskussion med USA och försöka få fram en modifiering av som hittills har sagts därifrån.

– Om det redan har lyckats beträffande Nato, så kan det vara möjligt även i fråga om WTO, resonerar Ann Linde.

En svårighet än så länge är dock att Trumpadminstrationen ännu inte har fått senatens godkännande, när det gäller bemanningen av olika nyckelposter inom handelspolitiken. Så här långt finns, exempelvis, ingen amerikansk chefs-förhandlare som EU kan tala med.

Ann Linde tror därför att det dröjer- innan den dialog med USA som hon efterlyser kan komma till stånd.

För WTO väntar det främsta provet till slutet av detta år, då det ska hållas en ministerkonferens i Buenos Aires.

Denna konferens – bestående av handelsministrar från alla 164 medlemsländer – är WTO:s högsta beslutande organ som möts vartannat år. Vad som händer denna gång blir avgörande för världshandelsorganisationens framtid, anser Ann Linde.

– Det har gått trögt för WTO att komma framåt med multilaterala avtal som omfattar alla länder. Tonvikten i handelspolitiken har därför allt mer blivit att försöka upprätta regionala avtal, såsom senast mellan EU och Kanada, betonar hon.

Men vad gäller USA riskerar nu även den vägen att stängas, samtidigt som Trumpadministrationen ifrågasätter WTO:s roll som konfliktlösare i handelsfrågor.

EU:s handelsministrar vill dock inte avvakta, utan försöker samla sig till en gemensam linje inför WTO:s ministerkonferens i Buenos Aires.

Ann Linde har tre svenska prioriteringar som hon försöker få gehör för inom EU-kretsen. Det gäller internationella regler för e-handeln, minskade handelshinder för jordbruket och slopade subventioner till fisket:

– Inom e-handeln ligger Sverige långt framme och där har vi lättast få de andra med oss. Svårast är det som vanligt med jordbruket.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN LÖRDAG 4 MARS 2017

“ Linus Larsson: Onda dockor gör livet surt för barnen – och de kan spionera i hemmen

Söta nallar läcker barnens röster på internet. Tyska staten beordrar förstörelse av högteknologiska dockor. Aldrig har skräckfilmens onda docka Chucky känts så nära som i de senaste veckornas it-nyheter.

Det är lite synd att vi inte fick det vi blev lovade. Tekniken utvecklas blixtsnabbt. Men vi står inte här med flygande bilar och evig energi utan med nallar som läcker barnröster till dödshackare och utpressare.

Lite synd är det.
Det handlar om en sorts nallebjörnar, kallade Cloudpets, med en bedårande grundtanke. De ser ut som vanliga leksaksdjur, men har inbyggda mikrofoner som spelar in barnets hälsningar. De laddas upp via nätet och föräldrar kan lyssna på dem via en app. Där kan de också spela in ett svar. Det skickas till nallen, ett hjärta börjar blinka och det spelas upp för barnet.

I en presentationsfilm syns en nedstämd amerikansk soldat som talar in i sin mobil. Snart ska han komma hem, säger han till appen och får sina välkammade reklambarn där hemma att mysa så. Tänk att höra militärpappas röst komma ur ett plyschdjur. ”It’s a message you can hug!” kvittrar reklamfilmen.

Så, i veckan avslöjades att Cloudpets hade råkat läcka hela sin databas med namn och lösenord helt öppet på nätet. Onda hackare kunde, om de lyckades knäcka lösenordskrypteringen, logga in och få tag på röstmeddelandena.

821 000 personer fanns i databasen. 2,2 miljoner inspelningar mellan barn och föräldrar. Företaget tycks ha råkat ut för kriminella som kopierar en databas, raderar originalet och kräver lösensumma för att lämna tillbaka den.

Välkända säkerhetsexperten Troy Hunt kollade saken med några Cloudpetägares tillåtelse och såg att det stämde. På en av ljudfilerna hörde han en flicka i fyraårsåldern: ”Hello mommy and daddy. I love you so much.”

Bara någon dag senare kom det fram att även själva nallarna kan hackas och förvandlas till spionmikrofoner. Därmed kan de avlyssna rum och spela upp ljud utan ägarens kontroll. Visserligen inte över internet, hackaren måste befinna sig i närheten, men sittande i en bil på gatan skulle man kunna nå en nalle i närmaste hus och få den att säga vad man vill.

Vi lever i en märklig tid av leksaksskandaler. För bara två veckor sedan uppmanade den tyska staten sina medborgare att förstöra en helt annan docka – Cayla. Hon har rosa kjol och blont hår, men mikrofon och radiosändare på insidan. Därför utgör hon olaglig buggningsutrustning, slog myndigheten Bundesnetzagentur fast och beordrade destruktion. (Leverantören tonade ner problemet.)

Det är sådant som har gjort teknikfolk till totala skeptiker. Ofta är de mest insatta också de minst entusiastiska för att koppla upp allt till höger och vänster.

De flygande bilarna och allt vackert tekniken skulle ge oss visades ofta upp i filmer, speciellt på den tiden då science fiction orkade vara optimistisk. Nu känns det inte som att det var där framtidsvisionen stämde. Om någon film tecknade ett trovärdigt framtidsscenario var det snarast skräckfilmen ”Den onda dockan” från 1988.

Där vaknar den rödhårige Chucky till liv och börjar mörda efter att en döende seriemördare har flyttat sin själ till dockan. Chucky slår ihjäl folk med hammare. Han kväver dem med plastpåsar.

Till leksakstillverkarnas försvar ska sägas att några sådana effekter inte är kända, varken i Cayla eller Cloudpets. De drar bara åt samma håll, fast de är fyllda med billig Asientillverkad elektronik i stället för en ond själ.

Ett Youtubeklipp visar en hackad Cloudpet, en fluffig enhörning med rosa tassar och ett sött leende. Hackaren trycker på en knapp och enhörningen skriker för allt högtalaren är värd: ”FÖRINTA. UTPLÅNA. FÖRGÖR.”

Linus Larsson linus.larsson@dn.se “

DN LÖRDAG 4 MARS 2017

“ Putin tar över The New Yorker

Det bevisas om och om igen – i den amerikanska politiska krisen firar satiren och journalistiken triumfer (läs också notis om Alec Baldwins Trumpbok på sidan 13). Lagom till att justitieminister Jeff Sessions är under tryck på grund av sina ryska kontakter, kommer The New Yorker ut med ett utsökt omslag med tidningens namn i kyrilliska bokstäver. Illustratören Barry Blitt gör Vladimir Putin som dandy, som genom sin monokel undersöker den slipsprydda fjärilen Donald Trump. Bilden är en blinkning till New Yorkers första omslag 1925, som just bestod av en teckning av magasinets maskot Eustace Tilley.

Inne i tidningen finns ett långt dokument om den handfasta ryska inblandningen i det amerikanska valet. Återstår nu att få eventuellt besked på Twitter om vad Donald Trump känner inför att avbildas som knubbigt litet objekt för den ryske ledarens avmätt granskande blick.
Malin Ullgren

Malin Ullgren malin.ullgren@dn.se “

DN LÖRDAG 4 MARS 2017

“ Soldaten som talar med fienden

Hon kunde ha förblivit en hyllad hjälte i Ukraina. I stället gjorde hon sig obekväm. Nadija Savtjenko är soldaten som är beredd att skaka hand med fienden. DN:s *Anna-Lena Laurén* har träffat Ukrainas första kvinnliga stridspilot.

Tåget från Kramatorsk bromsar in med ett skärande gnissel. Fotografen Anders Hansson och jag står beredda vid dörrarna och kliver bland de första ner på perrongen. Vi banar väg genom järnvägsstationen i Kiev, släpande på vår blytunga skottsäkra utrustning som vi har haft med oss på reportageresan till östra Ukraina.

Vi har bråttom. Klockan är elva på kvällen och om exakt en halvtimme har vi en intervju på hotell Khreschatyk med stridspiloten Nadija Savtjenko. Halv tolv på natten är den enda möjliga tidpunkten för intervjun eftersom Savtjenko själv reser i väg till fronten följande dag.

Kriget i östra Ukraina är inne på sitt tredje år. Enligt Minskavtalet ska vapenvila råda, i praktiken skjuts det ständigt. Civila och soldater dör nästan varje vecka. Under tiden har världen fått annat att tänka på med Trump, Brexit och flyktingströmmar i Europa.

Nadija Savtjenko har kallats många saker. Somliga kallar henne Ukrainas Jeanne d’Arc. Andra kallar henne en Trump i kjol. Det sistnämnda epitetet har hon föga överraskande fått av en man, en rysk liberal intellektuell vid namn Nikolaj Svandize.

Savtjenko och han borde egentligen stå på samma sida eftersom de delar en ytterst kritisk inställning till Vladimir Putin. Men Savtjenko är inte en bekväm person för någon, vare sig för ryska liberaler eller ukrainska nationalister.

År 2004–2005 blir Nadija Savtjenko känd i Ukraina som den enda kvinnliga soldaten i Ukrainas fredsbevarande trupper i Irak. Därefter vill hon bli stridspilot, en utbildning som är stängd för kvinnor. Savtjenko lyckas utverka specialtillstånd av försvarsministern och blir pilot för attackhelikoptrar, vilket ur hennes synvinkel är en missräkning. Hon vill flyga jaktplan – men där säger försvarsministeriet stopp.

Savtjenko har ofta problem med disciplinen. Hennes överordnade kallar henne uppstudsig och instabil. Två gånger blir hon relegerad medan hon studerar på det prestigefyllda Universitetet för luftstridskrafter i Charkiv. Två gånger lyckas hon återfå sin plats.

I juni 2014 pågår fullt krig mellan ukrainska armén och ryskstödda separatister i östra Ukraina. Löjtnant Nadija Savtjenko befinner sig på sitt flygregemente utanför Lviv men blir inte uttagen för att skickas till fronten. Då lämnar hon regementet och anmäler sig som frivillig till Ajdarbataljonen.

Den 17 juni 2014 tillfångatas hon av separatistsoldater utanför Luhansk. Kort därefter lägger separatisterna ut videosnuttar på nätet där en sårad, mager och trotsig Savtjenko förhörs, fastkedjad i ett gasrör.

I början av juli meddelar plötsligt Ryssland att Savtjenko frivilligt har korsat gränsen till Ryssland kamouflerad som flykting. Där ska hon ha

åkt fast och placerats i ett fängelse i Voronezj. Nu drar Ryssland Ukrainas mest kända stridspilot inför rätta för mordet på två ryska journalister, som dog i en granatattack utanför Luhansk.

Allt tyder på att separatisterna hade överlämnat Savtjenko till Ryssland. Det är förbjudet att kidnappa andra länders medborgare och ställa dem inför rätta. När rättegången mot Savtjenko inleds blev den därför en stor propagandaframgång för Ukraina – helt enkelt därför att olagligheten i spektaklet är så uppenbar.

Savtjenko är emellertid ingen idealisk hjälte. Hon beter sig inte som någon storsint Nelson Mandela. Under rättegången sitter löjtnanten med fötterna nonchalant uppallade mot gallerstängarna i sin bur, blänger som en tonåring och visar finger åt domaren.

Hon genomför flera hungerstrejker och när hon leds in i rättegångsburen är ansiktet ofta magert och blekt. Men blicken är alltid densamma: fylld av ett kallt förakt mot den process hon är centrum i.

När hon frisläpps i en fångutväxling i maj 2016 och landar på flygplatsen i Kiev har tusentals människor samlats för att välkomna sin hjältinna. Savtjenko skriker åt dem att inte komma nära – hon har suttit i fängelse så länge att hon har ”vant sig av med människor”.

Dagen därpå gör hon entré i det ukrainska parlamentet Rada, dit hon har blivit invald i sin frånvaro. Barfota håller hon ett ursinnigt tal där hon skäller ut hela det ukrainska politiska etablissemanget som genomkorrupta skurkar. Inom några månader har hon lämnat sitt parti, Batkyvsjtjyna.

Att beslutsfattarna är korrupta är inget kontroversiellt uttalande i Ukraina. Kontroversiellt är däremot att uppmana till dialog med fienden – det vill säga separatistledarna i Donbass. Men det är precis vad Savtjenko gör. I Minsk träffar hon personligen den så kallade Donetskrepublikens ledare Aleksandr Zachartjenko för att diskutera utväxling av krigsfångar. Hon samtalar även med Luhanskledaren Igor Plotnitskij, som personligen hade förhört henne medan hon satt fastkedjad i ett gasrör.

Nya rykten får spridning i Ukraina. Samma nationalistkretsar som hyllade Savtjenko tar nu sin hand ifrån henne och kallar henne förrädare. De påstår att Savtjenko gjorde en överenskommelse med det ryska ledarskapet medan hon satt i fängelset.

Sanningen är att Nadija Savtjenko helt enkelt är en obekväm person. Hon finner sig aldrig i givna roller. Det gjorde hon varken som soldat, som pilot, som fånge i Ryssland eller som ukrainsk politiker.

Och jag är helt övertygad om att hon inte heller kommer att göra det som intervjuobjekt. Jag förväntar mig att hon avbokar i sista stund, eller att hon dyker upp klockan två på natten. Jag är inställd på en besvärlig intervju där hon, precis som i andra intervjuer jag har läst, kommer att meddela att det egentligen är lönlöst att träffa journalister. Jag vet att hennes ryska, som alla Kievbors, är perfekt, men jag är beredd på att hon ger alla svar på ukrainska. Det är hon i så fall i sin fulla rätt till, men det kommer att betyda vissa praktiska problem för mig.

Tjugo minuter i tolv står Nadija Savtjenko tillsammans med sin syster Vira nere i hotellreceptionen. Vi hälsar och jag tackar henne för att hon ställer upp för DN mitt i natten.

– Ni kommer ju från fronten, säger Savtjenko. Om ni har gjort er besväret att åka till fronten så kan jag göra mig besväret att träffa er sent.

Rösten är mörk, hes och vacker. Savtjenko är kedjerökare.

Dessutom är hon en pragmatiker och vi talar ryska genom hela intervjun.

Nyligen kallade ni Ukrainas president Petro Porosjenko folkets fiende. Vad menade ni?
– Jag menade bara vad jag sade. Porosjenko har inte sålt sina chokladfabriker (under märket Roshen) och har en massa egendom kvar i Ryssland. Det är inte bara chokladfabriken i Lipetsk utan också alla fabriker som reparerar örlogsfartyg åt ryska flottan på Krim. Vi är i krig och presidenten tjänar pengar med hjälp av fienden. Det är illa.

Jag frågar Savtjenko varför hon valde att träffa sina värsta fiender, separatistledarna Aleksandr Zachartjenko och Igor Plotnitskij.

– Jag är beredd att skaka hand med djävulen om det behövs för att befria våra fångar. I Ryssland och på separatistområdena finns minst 44 politiska fångar och 50 bekräftade krigsfångar från Ukraina. Dessutom en mycket stor mängd personer som har försvunnit utan spår. De är alla våra medborgare och vårt ansvar.

Savtjenko talar lugnt och mycket precist.

– Jag träffade både Zachartjenko och Plotnitskij i Minsk. De är olika personer. Plotnitskij lärde jag känna redan som krigsfånge. En slug typ. Zachartjenko har mer karaktär, honom går det att tala med. Men problemet är att de båda två är mycket starkt beroende av Ryssland. Det betyder ändå inte att man inte ska försöka komma överens med dem.

Problemet är väl att om de går med på något kommer Ryssland omedelbart att avlägsna dem och installera ett annat ledarskap?
– Ja, de kan avlägsna dem och installera nya. Men i de här situationerna finns det alltid ett element av oförutsägbarhet. De kan plötsligt göra en helomvändning. Förstår ni, livet har tvingat mig att tro på människan. Också hos den absolut sämsta tänkbara människa går det att hitta något gott. Också den värsta tänkbara människan går att övertyga, om du jobbar för en bra sak. Det måste gå att komma överens, åtminstone när det gäller krigsfångarna.

Folk kallar er förrädare på grund av den åsikten.
– Det bryr jag mig inte om. Jag ödar mycket lite tid på ukrainska politiker eftersom de bara är clowner. Naturligtvis är det mycket ofördelaktigt för många ukrainska politiker om jag är en hjälte. Ju oftare de kallar mig förrädare, desto mer bevisar de hur rädda de är för mig.

Savtjenko, soldaten som var redo att gå i döden för Ukraina, anser att man måste visa förståelse för människor på andra sidan frontlinjen.

– På de här territorierna bor vårt folk. De är ockuperade. De trodde på det här med den ryska världen, de har blivit dragna vid näsan. Men det betyder inte att vi ska överge dem, utan att vi måste tala med dem. Om du knyter band till fienden stärker det dig själv. Därför borde vi under alla dessa tre år ha talat med de här människorna. Vi borde ha sagt att vi lyssnar på dem, att vi älskar dem, att vi vill att de ska återvända till vår familj. Att vi kan leva tillsammans. Om vi hade gjort det hade vi haft mycket färre kulsprutor som vänder sig mot oss från deras håll.

Hon anser att hela formatet för fredsförhandlingarna borde ändras.

– Minskgruppen har arbetat i tre år utan resultat. Då måste man åtminstone kunna byta ut förhandlarna och kanske också formatet. Det måste finnas personer i Minskgruppen som vet vad de talar om. Där borde finnas tidigare fångar, militärer, släktingar till fångarna. Det borde inte bara vara politiker som aldrig har behövt förlora något.

Ni har varit beredd att förlora mycket. Ni fick en fängelsedom på 22 år.
– Jag skulle aldrig ha suttit av hela den tiden. Aldrig i livet. Jag hade i så fall återvänt till Ukraina i en kista.

Ni var alltså redo att löpa linan ut i en hungerstrejk?
– Ja! säger Savtjenko, närmast glättigt. Jag var övertygad om att jag aldrig skulle sitta i fängelse längre än jag själv beslöt. Jag visste att jag skulle återvända till Ukraina, död eller levande. Det spelade ingen roll på vilket sätt.

Varifrån kommer er mentala styrka?
– Det vet jag inte. Kanske för att jag fick en sträng uppfostran. Våra föräldrar hade genomlevt andra världskriget. De visste livets pris, de visste vad hunger är. De visste att man aldrig får tillåta sig själv mer än andra, att man måste hjälpa andra. På det sättet blev vi fostrade. Det har påverkat mig. Medan jag tjänstgjorde i armén klarade jag av mer än många män.

Vad då till exempel?
– Jag hade en starkare motståndskraft, jag klarade ofta bättre av alla de hårda träningarna som vi utsattes för. Jag gnällde aldrig, jag var alltid redo att jobba. Många gillade det inte. Jag har alltid valt den svåraste vägen och därför ansetts vara knäpp.

Det märks väldigt tydligt när Savtjenko talar att hon är van vid att betraktas som egendomlig. Hon beklagar det inte ens.

– Det handlar ju bara om en vilja att arbeta. Det var ingen som arbetade lika hårt som jag och därför blev de sura när jag klarade av saker som de också hade gjort – om de hade kämpat. Och så var det många som inte gillade att jag hade en principiell inställning till rättvisa. Jag tål inte orättvisor, jag klarar inte att hålla mun när jag ser dem. Det ogillade befälet väldigt mycket.

Vissa befäl har kallat er en odisciplinerad soldat.
Savtjenko skrattar mörkt och sardoniskt.

– Det är vad de säger, ja. De kallar det disciplin. Men vad betyder egentligen disciplin? Att man gör det man ska på ett kompetent sätt. I

armén ville de ibland tvinga mig till något skitgöra för att knäcka mig. Jag skulle bli ett får i flocken, precis som de ryska ledarna vill att deras medborgare ska vara. När jag sade emot kallade de det för ”dålig disciplin”. Men jag hade alltid putsade stövlar och putsade spännen. Jag klippte håret. Jag var alltid i tid. Det fanns inget att anmärka på när det gällde mitt yttre eller hur jag utförde mina uppgifter.

Varför ville ni bli pilot?
– Jag tycker om att jobba med teknik i stället för med människor, det är mycket lättare eftersom människor är så besvärliga. Jag älskar höjd och snabbhet. Jag älskar flygplatserna. Och framför allt älskar jag doften av jetbränsle!

Samtidigt är Nadija Savtjenko besviken över att hon som kvinna aldrig fick lära sig flyga jaktplan.

– Jag kan flyga planet Yak-52 och attackhelikoptrarna MI-26 och MI-24. Att flyga jaktplan var förbjudet för kvinnor medan jag var pilot. Det fanns ingen grund för ett sådant förbud, ingen förnuftig eller laglig sådan i alla fall. Vi har ett mycket stort problem med diskriminering i Ukraina, en mycket stor ojämlikhet mellan könen – i all synnerhet inom armén. Hela mitt liv har gått ut på att män talar om för mig vad jag kan och inte kan göra och jag bevisar för dem att jag kan.

Är det sant att ni är redo att ge upp Krimhalvön på vissa villkor, som jag har läst i nyhetsrapporteringen?
– Nej, det är en lögn. De har förvridit vad jag sade. Så här är det: År 2014 när Ryssland invaderade Krim var jag stridspilot. Jag väntade på order om att börja kriga, precis som alla andra i armén. Men av någon anledning fick vi aldrig något kommando. Vi borde ha krigat då, medan vi hade chansen. Men vår regering valde att skänka Krim till Ryssland – samma personer som nu skriker i högan sky: ”Vi ger aldrig upp Krim!” Faktum är att de redan har gett upp Krim. De skriker ”Vi ger aldrig upp Donbass!” Jag är rädd för att de gör det, med den politik de för. Om vi i dag vill få tillbaka Donbass på fredlig väg är det bara till priset av att vi ger upp Krim. Vilket redan har skett – våra politiker har ju redan sålt Krimhalvön.

Men ni anser ju att man måste förhandla i Donbass, att man måste tala?
– Man borde ha gjort det för tre år sedan. Än har vi lite tid kvar för att förhandla med dem – men inte mycket. Problemet är att Ryssland i praktiken håller på och tvingar den ukrainska regeringen att återfå Donbass på ryska villkor. Och det är inte en fredlig väg, det är en väg mot krig. För det kommer ju inte att innebära fred utan att kriget fortsätter, att det blir ett inbördes- krig som plågar Donbass och att vi ukrainare fortsätter att gräla med varandra.

I motsats till många andra tror Savtjenko inte att Ryssland har något större intresse av att annektera Donbass.

– Faktum är att Ryssland inte alls behöver det här området. Det blir bara besvärligt för dem. All infrastruktur och alla kommunikationer i området är kopplade till Ukraina. Om de annekterar Donbass blir de tvungna att göra en lika stor satsning som på Krim, bygga upp alla elsystem och vattenledningar på nytt. Att fortsätta använda sig av ukrainsk infrastruktur skulle betyda ett evigt krig. Det vill inte Ryssland ha. Vad man alltså gör är att hota Ukraina: om ni inte gör som vi vill annekterar vi Donbass och så får ni ett andra Krim. Problemet är att inga beslutsfattare träffar varandra och diskuterar.

Savtjenko vill ha breda politiska samtal, som involverar både Ryssland och samtliga grannar i regionen.

– Alla länder som har gräns mot Ryssland borde vara med. De baltiska länderna, Belarus, Moldavien, Rumänien, till och med Georgien och Turkiet. När vi är många länder och Ryssland är ensamt borde det gå att komma fram till något. Rysslands kommunikationer går via dessa länder. Både över och under jord. Stäng av korridorerna i luften, stäng av gasledningarna! Köp inte rysk gas. Då kommer Ryssland att vara villigare att komma överens.

Nadija Savtjenko anser att västvärlden har varit alldeles för senfärdig i sitt agerande mot Ryssland.

– Väst borde ha agerat mycket skarpare mycket tidigare. Visat styrka och inte den mjuka återhållsamhet som man har visat nu. Man borde ha uteslutit Ryssland ur SWIFT-systemet på en gång (vilket skulle ha inneburit att det inte längre går att göra banktransaktioner mellan Ryssland och andra länder). Övertalat Saudiarabien att tvinga ned oljepriset till 5 dollar under ett halvår. Det hade varit en katastrof för det ryska ledarskapet eftersom de stjäl ur sin egen budget. Därför hade det också lett till resultat.

Ni vill ha stränga sanktioner men samtidigt anser ni att man ska tala med Ryssland?
– Ja. Det gäller att använda både morot och piska. Så dresserar man vilket cirkusdjur som helst, inklusive björnar.

Ni har tidigare sagt att även många ryssar stödde er. Ni fick brev i fängelset, bland annat av den kända ryska skådespelerskan Lilija Achedzjakova. Hur förhåller ni er till Ryssland nu?
– Det finns inga dåliga folk, det finns bara dåliga människor. I Ryssland finns många förnuftiga personer. Där finns många som förstår vad som egentligen pågår mellan Ryssland och Ukraina, många som skäms. Tyvärr är de bara människor, inte gudar, de kan inte stoppa kriget. Men det finns också många människor som inte är rädda för att ta risker och sitta i fängelse, som Ildar Dadin (en rysk politisk fånge som nu är frisläppt). Jag är mycket tacksam gentemot dem i Ryssland som har valt att vara riktiga människor. Resten, som väljer att vara boskap – dem tycker jag bara synd om.

Det har inte ens gått ett år sedan ni frigavs. Hur har ni vant er vid livet i frihet efter nästan två år i fängelse?
– Det gick bra för mig att återgå till ett normalt liv. Det enda som jag inte riktigt gillar… jag är inte så bekväm med att så många människor hela tiden vill vara nära mig. Jag har aldrig varit särskilt förtjust i närhet, jag gillar inte när folk vill omfamna mig och efter fängelset gillar jag det ännu mindre. Så jag håller distans till folk. Men det går bra att jobba.

Jag frågar Savtjenko om hon inte har gått i terapi eller träffat en psykolog efter sin tid i fängelset.

– Oj… jag har alltid skrattat åt psykologer. I fängelset besökte de mig regelbundet. När jag höll hungerstrejk kom präster och talade om för mig att självmord är en synd. Psykologer satt framför mig och gestikulerade med händerna. Jag skrattade åt alltsammans. En gång hade jag en fräck manlig psykolog som talade om för mig att jag hade

en massa problem i min kvinnliga identitet. Jag satte honom på plats. Det är inte svårt att klara av psykologer.

Er familj betyder mycket för er?
– Min familj är min mamma och syster. De är allt jag har. Naturligtvis betyder de mycket för mig. Min syster Vira är en krigare. Om inte hon fanns hade jag antagligen aldrig återvänt från Ryssland.

Varför ville ni rycka in i armén?
– Jag gillar krävande yrken. När jag ryckte in tyckte jag visserligen att allt gick för långsamt där också. Men jag tycker det är skönt att vakna på morgonen och slippa fundera på vad man ska ha på sig. I armén finns inget överflödigt. Där finns bara liv och död. Nu när jag är med i politiken har jag köpt sex nästan likadana kostymer, de har bara lite olika färg. Jag behöver aldrig lägga ned tid på att välja kläder på morgonen, jag tar bara någon av kostymerna.

Tvingas ni att tänka mer på ert utseende som politiker?
– Nej. Det är en sak där ukrainarna måste ändra inställning. Vi beundrar ert politiska system i Europa men många fattar inte varför det är överlägset. Det är för att era politiker inte tycker att de behöver operera sig för att se ut som trettio när de är sextio. I Europa är det ingen katastrof om en kvinna har gråa hår. Kvinnliga politiker tycker inte att de behöver spöka ut sig som våra gör.

Hur förhåller ni er till feminismen?
Savtjenko skrattar lite och funderar.

– På 1700- och 1800-talet betraktades kvinnor inte som förnuftiga varelser, det är ett enormt arbete man har gjort för att komma så långt som i dag. Till den kampen måste man ge ett stort erkännande, att vi kvinnor i dag kan leva som fria medborgare. Men jag är en balanserad person som inte gillar överdrifter åt något håll. Jag gillar inte Femen och Pussy Riot, att springa omkring med nakna bröst är inte feminism utan debilism. Annars är jag för feminism!

Klockan ett på natten är jag tillbaka på mitt hotellrum. Då ringer mobilen. I andra ändan hör jag Savtjenkos sträva stämma.

– Jag glömde säga en sak. Kan du hälsa alla läsare i ditt land att jag vill tacka dem som stötte mig i fängelset, alla som visade solidaritet. För jag glömmer inte sådana saker.

Savtjenko talar inte om vad hon ska göra vid ”fronten”. Det läser jag om i Novaja Gazeta följande vecka – Savtjenko åker raka vägen till separatistkontrollerade Donetsk och träffar ukrainska krigsfångar. På Instagram ser man hur hon omgiven av maskerade, beväpnade separatistsoldater marscherar i beckmörker till ett fängelse i Donetsk. De tjocka ståldörrarna till cellen öppnas med ett gnissel och Savtjenko går in i cellen.

– *Slava Ukraini*, Ära vare Ukraina! säger hon till de tre fångarna.

Det är en populär ukrainsk nationalisthälsning som ofta användes på Majdan. Få i Donetsk skulle våga uttala den högt i dag.

Sedan övergår hon till praktiska frågor.

– Får ni ha vattenkokare?

Fängelsedirektören säger nej.

– Det får man ha i ryska fängelser, svarar Savtjenko.

– Det får man i ryska fängelser, men inte här.

– Bra att vi inte är i Ryssland. Kanske vi ändå kan fundera lite över vattenkokarna?

– Vi ska fundera, svarar fängelsedirektören.

I samma artikel intervjuas en rådgivare till ukrainska inrikesministern, Zorian Sjkirjak. Han säger att Savtjenko borde dras inför rätta för landsförräderi för besöket i Donetsk, som han betraktar som en ”provokation”.

Jag behöver inte ringa Savtjenko för att fråga om en kommentar. Jag vet vad hon skulle svara.

Hon ger fan i karln.

Fotnot: Enligt ett pressmeddelande från Roshenkoncernen i januari kommer man att stänga chokladfabriken i Lipetsk.

Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se “

“ Nadija Savtjenko
Född: 11 maj 1981 i Kiev (35 år).

Familj: Mamma och yngre syster Vira, som hon bor tillsammans med. Pappan är död.

Bakgrund: Gick i ukrainskspråkig skola, den enda som fanns i området där hon växte upp. Har studerat design och journalistik.

Militär karriär:

Ryckte 25 år gammal in i armén och utbildade sig till signalist.

Enda kvinnliga soldaten, fallskärmsjägare, i Ukrainas fredsbevarande trupper i Irak 2004–2005.

Utbildade sig till stridspilot för helikoptrar.

Lämnade regementet 2014 och gick in som frivillig i striderna i östra Ukraina.

Tiden i fängelse:

Greps den 17 juni 2014 av separatist-styrkor utanför Luhansk. Samma dag dödades två ryska journalister i en granatattack.

Ryssland drog Savtjenko inför rätta för mord på journalisterna. Utskrifter av deras mobiltelefonsamtal visar att de dödades efter att Savtjenko hade gripits, men Ryssland dömde henne ändå till 22 år i fängelse.

Benådades i maj 2016 av Putin i en fångutväxling.

Savtjenko hade i sin frånvaro valts in i ukrainska parlamentet. I dag arbetar hon som partilös parlamentariker.

Ajdarbataljonen

Ajdarbataljonen var en av flera frivilligbataljoner i Ukraina som deltog i kriget mot separatisterna. Den hade en uttalat höger-radikal prägel och har enligt Amnesty gjort sig skyldig till krigsbrott. År 2015 upplöstes den av ukrainska staten.

Majdan

Majdan betyder torg på ukrainska och har blivit ett begrepp för demonstrationerna mot Janukovytjregimen 2013–2014. De skedde på Majdan nezalezjnosti, Självständighetstorget, i Kiev. “

DN LÖRDAG 4 MARS 2017

“Här styr världens mäktigaste drogkartell över vägen till USA: ”Det enda muren kommer att ge oss är skugga”

“Donald Trumps hot om att bygga en mur mot Mexiko har redan ökat riskerna för migranterna. De tvingas i händerna på knark-maffian för att kunna ta sig till USA. DN:s Henrik Brandão Jönsson har besökt Sinaloakartellens högkvarter i öknen en kilometer från den amerikanska gränsen.

Efter flera timmars körning på natten genom öknen kommer vi fram till en vägspärr med mexikanska elitsoldater. De posterar framför en sandfärgad amerikansk Hummerjeep med maskingevär på taket och bär samma kamouflageuniformer som de amerikanska soldaterna använde under Irakkriget. Soldaterna, som har mörkerglasögon, ber oss veva ned rutorna och undrar vart vi är på väg.

– Vi ska till Santiagos bondgård, svarar fader Prisciliano Peraza som kör oss in i öknen.

Soldaterna kollar misstänksamt på våra ansikten i baksätet.

– Vad ska ni göra där?

Prästen, som bär cowboyhatt fastän solen gått ned för flera timmar sedan, svarar kaxigt.

– Vi ska sova över där.

Patrullens chef backar och låter oss köra vidare in i en av världens mest ogästvänliga öknar. Den styrs av Sinaloakartellen som leds av Joaquín ”El Chapo” Guzmán, världens mäktigaste drogkung, som trots att han är häktad och utlämnad till USA behåller kontrollen över smugglingsvägarna. Efter nästa krök frågar jag prästen hur han vågade vara så kaxig mot de beväpnade elitsoldaterna.

– Allt är teater. De låtsas att de gör sitt jobb och jag låtsas att jag respekterar dem, svarar fader Prisciliano.

Han vet att elitsoldaterna är köpta av kartellen och elitsoldaterna vet att han vet.

– Det är ett skådespel, säger han.

USA tvingar Mexiko att övervaka öknen där smugglingen av migranter och droger sker och Mexiko svarar med att skicka sina elitförband med den bästa utrustningen. Men rädslan för kartellen och militärernas sug efter pengar är större än yrkesstoltheten. Soldaterna mutas till tystnad. Det enda som skulle få dem att gripa in, menar fader Prisciliano, är om ett utomstående gäng började använda öknen som smugglingsrutt och väljer att inte betala militären.

– Då hade det blivit fart på dem, säger han.

Klockan är nästan midnatt när vi kommer fram till Santiagos bondgård där migranterna brukar sova över på sin färd mot gränsen till Arizona. Det är fyra grader i barackerna, stjärnklar himmel och endast fem mil kvar till gränsen.

Sonoraöknen är den hetaste öknen i Mexiko och sträcker sig en bra bit in i Kalifornien och Arizona. En av få städer i den karga öknen är mexikanska Altar med knappt 10 000 invånare. Altar har blivit hjärtat i den mexikanska migrationsindustrin som varje natt skickar hundratals mexikaner och centralamerikaner till USA. Runt den vita kyrkan i centrum trängs butikerna som säljer utrustningen som krävs för att ta sig genom öknen. Här finns kamouflagekläder som gör det lättare för migranterna att gömma sig undan de amerikanska gränspatrullerna och här finns vantarna, filtarna och luvorna som behövs om natten. Här säljs också de svarta vattenflaskorna som inte glänser i solljuset på dagen och de svarta vandringskängorna som behövs för att klara den tre dagar långa vandringen. Sedan flera år tillbaka styrs Altar av Sinaloakartellen och därför behöver inte försäljarna skämmas för att de även skyltar med ryggsäckarna som används för att smuggla droger till USA. Till och med de specialtillverkade tofflorna med luddig sula, som smugglarna spänner på kängorna för att inte ge fotspår i sanden, säljs helt öppet.

– Gränspolisen kan inte spåra dig om du använder de tofflorna, menar försäljaren.

Efter att Donald Trump blev USA:s president har det blivit allt svårare för migranterna att ta sig in till USA. Det har gjort att familjerna hamnat i händerna på Sinaloakartellen som kan de bästa vägarna in i USA. Problemet är att kartellen höjt priset för människosmugglingen, vilket tvingar familjerna att ta med sig droger som en del av betalningen. Om de åker fast kan migranterna bli dömda till långa fängelsestraff i USA, i stället för att bli deporterade.

– Riskerna har blivit högre, säger försäljaren.

Bakom torget finns ett av apoteken där migranterna köper vätskeersättning och salvor för att undvika blåsor under vandringen. De kvinnliga migranterna brukar även köpa så kallade dagen-efter-piller. Det är vanligt att människosmugglarna, som kallas polleros, tvingar till sig sex med kvinnorna under natten i den kalla öknen. För unga tjejer är det mer regel än undantag att de blir våldtagna.

– Tjejerna är helt i händerna på smugglarna. Går de inte med på sex lämnas de ensamma i öknen, säger apotekaren Maria som inte vågar uppge sitt efternamn.

Hon säljer även injektioner som ger tjejerna ett bättre graviditetsskydd innan de ska vandra genom öknen.

– Ingen vill börja sitt nya liv i USA med att vara gravid med en pollero, säger Maria.

När vi är inne på apoteket kliver en kille in genom dörren och undrar vad vi håller på med. Jag berättar att vi kommer från en svensk dagstidning och undersöker hur förhållandena förändrats för migranterna efter det att Donald Trump blivit president i USA. Killen verkar inte vara särskilt intresserad av politik. När han gått igen berättar vår guide att kartellen säkerligen sänt ut honom för att vi ska veta att vi är under bevakning.

Sara Manríquez är föreståndare på den katolska kyrkans migranthem i Altar och tar emot de som inte har råd att bo på något av de hundratals vandrarhemmen i staden. På kyrkans migranthem får familjerna gratis sovplats och tre mål mat om dagen.

– Vi hjälper till så gott vi kan, säger Sara Manríquez.

Tre av utvandrarna som fastnat på hemmet är familjen Obregón från Nicaragua. Den 47-årige pappan hotades till livet av ett ungdomsgäng som etablerat sig i huvudstaden Managua. Gänget menade att han var skyldig dem pengar och skulle döda honom om han inte betalade. Walter Obregón hade ingen chans att skaffa fram pengarna utan flydde tillsammans med sin brorson och hans 19-åriga flickvän Lilian Hernandez. De tog bussen genom Honduras, El Salvador och Guatemala och smugglades över flodgränsen till Mexiko. I Mexiko tog pengarna slut och de började arbeta vid ett matstånd i staden Oaxaca. Lilian Hernandez friterade tortilla och själv sålde han öl och burkläsk.

En kväll när trion packade ihop sitt matstånd kom polisen och undrade vilka de var. Trion sa att de kom från Mexiko, men poliserna förstod att det inte var sant. För att avskräcka andra migranter från Centralamerika att stanna till i Mexiko på vägen till USA misshandlade poliserna Walter och stal familjens pengar, berättar han.

– Titta, säger Walter. Svullnaden har fortfarande inte gått ned.

På hans vänstra kind sitter ett blåmärke kvar efter misshandeln, trots att det gått nästan tre veckor sedan polisen attackerade honom. Walters problem är nu ett annat. Efter att polisen stulit deras pengar liftade de vidare med godståget, som kallas *El Tren del Diablo* (djävulens tåg) eftersom det kan bli 57 grader hett på taket när tåget går in i Sonoraöknen. Sedan tog de bussen till Altar. När de väl var framme försökte de själva ta sig över gränsen i öknen, men klarade det inte.

– Utan guide går det inte, men alla guiderna jobbar för kartellen och tar hutlöst betalt.

Innan Trump valdes kostade en guide 18 000 kronor för att ta en liten grupp migranter genom öknen. Efter att Trump blivit president tar guiderna 40 000 kronor.

Vad som är värre för trion är att de inte heller kan ta sig härifrån. Sinaloakartellen kräver 6 000 mexikanska pesos, cirka 2 600 kronor, av alla migranter som kommer till Altar. Om man inte betalar skatten får man inte lämna staden. Kartellen har knutit till sig alla bussbolagen i Altar som inte får lov att sälja biljetter till migranter som inte fått klartecken att åka. När trion förklarade att de inte har några pengar sa kartellen att det enda sättet för dem att ta sig härifrån är om någon av dem smugglar över en ryggsäck med droger till USA.

– Min brorson sa att han kunde göra det, men vi sa nej. Det är lätt att åka fast om man inte vet vart man ska i öknen, säger Walter Obregón.

Det kvittade vad de sa. Dagen efter anmälde sig hans 37-årige brorson till kartellen, fick kamouflagekläder och instruktioner, och transporterades till högkvarteret i öknen.

– Jag sa till honom att det inte behövdes. Vi löser det på något annat sätt, men han lyssnade inte, säger hans flickvän Lilian Hernandez.

– Hur länge har han varit borta, undrar jag.

– I tre dagar. Han borde ha varit tillbaka nu.

Walter lägger armen om henne.

– Jag tror att han bara är försenad. Kanske är det många patruller som bevakar gränsen nu. Han kommer nog tillbaks snart.

Lilian Hernandez låter sig inte övertygas. Hon tror att hennes pojkvän åkt fast eller gått vilse i öknen.

– Han lovade att höra av sig på Messenger så fort han lämnat ryggsäcken och var tillbaka. Men jag ser att han inte ens varit uppkopplad.

Förutom gränspolisen och hettan på dagen är det öknens fauna som är det farligaste för migranterna. Om nätterna kryper skallerormar, skorpioner och spindlar nära för att få känna kroppsvärme. Många av dödsfallen i öknen beror just på orm- eller insektsbett. På kyrkans migranthem finns en anslagstavla med en skiss över vilka insekter som är farligast. Den varnar bland annat för den svarta tusenfotingen som många tror är ofarlig, men som har ett dödligt gift.

– Om du är fullt frisk kanske det inte är någon fara. Men om du har vandrat i två dagar i öknen, är matt och uttorkad, så kan giftet ta livet av dig, säger Sara Manríquez.

Hon viskar så att inte Lilian Hernandez från Nicaragua ska höra det. Hennes dröm om att skaffa sig en stabilare tillvaro i USA, där lönerna är femton gånger högre, har bytts ut mot en osäkerhet om hon kommer att komma härifrån med livet i behåll.

– Tänk om han åkt fast? Kommer kartellen att släppa oss då? Eller måste vi bli kvar? undrar hon.

Klockan är sju på morgonen när jag vaknar upp på Santiagos bondgård mitt i öknen. Prästen är först uppe av alla och har stoppat ved i spisen. Han värmer böngrytan från i går och lägger några tortillas på spishällen. När Prisciliano Peraza var liten rörde han sig fritt över gränsen till USA. Det fanns inte ens ett staket. Några glest placerade pinnar var det enda som markerade gränsen. På den tiden välkomnades den mexikanska migrationen till USA. Gästarbetarna plockade apelsiner, druvor, byggde hus, vattnade trädgårdar och passade barn. I dag hävdar Donald Trump att mexikaner är kriminella våldtäktsmän och mördare.

Vad Trump riktar sin kritik mot är den klick av mexikaner i USA:s storstäder som ingår i de så kallade latinogängen som säljer droger till den amerikanska medelklassen. Gängen är det sista ledet av Sinaloakartellen, som i princip har monopol på drogförsäljningen i USA. Eftersom kartellen täcker nästan hela det amerikanska drogbehovet har kartellen blivit den rikaste i världen, enligt den mexikanska veckotidningen Proceso. Kartellen har råd att muta eller skrämma vem den vill till tystnad. Att Donald Trump vill lösa det problemet med att bygga en sju meter hög mur till Mexiko är naivt, tycker fader Prisciliano.

– Den muren kommer bara att döda oskyldiga, menar han.

Flera meter höga kaktusar sträcker sig mot skyn och här och var springer ökenkaniner förbi när vi åter börjar vår färd mot gränsen.

Efter några kilometer möter vi ännu ett mexikanskt elitförband som kommer körande i en Hummerjeep på grusvägen. De stannar inte till utan låter oss köra vidare. Bara fem minuter senare, på samma väg, kommer fyra leende män med svarta vattenflaskor i händerna. De är klädda i samma kamouflagekläder som säljs på torget och bär samma ryggsäckar.

– De har varit och lämnat droger i USA. De är glada att de är på väg tillbaka, säger fader Prisciliano.

Om det hade varit så att den mexikanska militären utfört sitt uppdrag hade smugglarna inte kunnat gå så öppet i öknen.

– Alla är köpta, menar prästen.

Bara några kilometer senare får vi syn på ytterligare fyra killar i kamouflagekläder som tar igen sig i skuggan av några höga buskar. Jag ber fader Prisciliano att stanna och går ut för att hälsa på killarna. De är så kallade burreros, packåsnor, som varit inne i USA över natten och lämnat vardera 20 kilo marijuana. Platserna där de lämnat drogerna har de märkt med GPS och sänt koordinaterna till kartellens medlemmar i Arizona som ska hämta drogerna nästa natt.

– Det gick lätt. Inga problem. Vi har gjort det här förr, berättar den äldste i gänget.

Han vill inte uppge sitt namn, men har inget emot att bli intervjuad. Smugglaren berättar att han brukar få 12 000 kronor per ryggsäck med 20 kilo marijuana eller kokain som han smugglar in. Jag undrar hur många rundor han behöver göra för att få ihop pengar till att bygga ett hus i sin hemby.

– Hus!? Jag smäller pengarna på fester, säger han och får de yngre kollegorna att skratta.

– Är inte riskerna höga, undrar jag.

Smugglaren blir allvarlig.

– Jo, det har blivit svårare. Det kryllar av gränspatruller på andra sidan.

Killarna ursäktar sig och reser sig ur sandvallen. De har ytterligare två dygns vandring innan de är hemma igen och måste passa på att gå innan solen står för högt. Vi hoppar in i prästens pickup och fortsätter mot gränsen. Bergen, som skymtar vid horisonten, ligger i ett indianreservat i Arizona som Sinaloakartellen använder för att smuggla in sina droger. Prästen lägger in fyrhjulsdriften och de sista kilometrarna mot gränsen kan vi inte köra i mer än 10 kilometer i timmen.

– Stopp! Vart är ni på väg?

Ännu ett mexikanskt elitförband stoppar oss på grusvägen.

– Jag är präst i Altar och ska visa gränsen för några journalister, säger fader Prisciliano.

Soldaterna synar våra ryggsäckar som vi lagt på pickupens flak.

– Ok, kör på.

En kvart senare kommer vi fram till två bondgårdar utan boskap. En utbränd jeep och några oljefat rostar längs vägen och i skuggan av ett träd står en smutsig husvagn. Om det inte varit för att några kamouflageklädda killar rökte utanför husvagnen hade jag trott att platsen var övergiven. I själva verket råder här en febril verksamhet. Vi har kommit till Sinaloakartellens högkvarter i öknen. Här arbetar ett 20-tal personer med att koordinera smugglingen till USA.

Prästen parkerar pickupen och presenterar mig och min fotografkollega. Kartellmedlemmarna söker oss med blicken och stämningen blir spänd. Så här nära brukar inte journalister komma Sinaloakartellen. Inte förrän en äldre man, som fyllt flaket på sin pickup med proviant till smugglarna, dyker upp vid husvagnen lättas stämningen upp.

– Fader Prisciliano! Hur är det med dig, undrar mannen och kramar om honom.

Den äldre mannen öppnar en påse Doritos och bjuder laget runt. Jag vågar mig närmare husvagnen och frågar en av de kamouflageklädda killarna hur långt det är till gränsen. Killen pekar nonchalant mot norr.

– Gränsen är där, säger han. En kilometer bort.

Jag tar upp min mobil för att se om jag får någon signal. Ingenting.

– Lägg mobilen här på tunnan, tipsar killen. Efter en stund får du signal.

Isen är bruten och vi skämtar om de mexikanska mobiloperatörernas dåliga täckning. Sedan ringer det i hans mobil. För att inte flytta den ur sin position på tunnan slår han på högtalarfunktionen.

– *Hola*, svarar han.

– Är det José, hörs en man fråga.

– Ja, det är José, svarar killen.

Mannen i andra änden har några migranter som vill ta sig över till USA i natt och undrar hur mycket det skulle kosta.

– 40 000 kronor, svarar killen.

Mannen blir tyst en stund.

– Ok, jag hör av mig i kväll.

En av högkvarterets chefer kommer förbi i en smutsig blå tröja. Han bär ett axel-hölster utan revolver och har en walkie talkie i handen. Jag undrar vad han tycker om Donalds Trumps planer på att bygga en mur genom öknen. Chefen ler.

– Det enda den kommer att ge oss är skugga, säger chefen.

De kamouflageklädda killarna viker sig av skratt.

– Om Trump bygger den sju meter så bygger vi våra stegar en meter högre. Om han låter muren gå två meter under marken så bygger vi tunnlar som går tre meter under. Denna mur kommer inte att stoppa någon, säger han.

Jag undrar på vilket sätt det blivit svårare för migranterna att ta sig över sedan USA bytte president.

– Det finns fler gränspatruller och de kör med värmesökande drönare över öknen. Chansen att ta dig hela vägen till Phoenix vid första försöket är nog nere på 20 procent. De tar dig och så blir du deporterad. Andra gången har du kanske 50 procents chans. Tredje gången bör du klara det, säger han.

En av de andra cheferna med svart baseballkeps, mörka solglasögon och ren t-shirt blänger surt på sin kollega. Jag uppfattar det hela som om han tycker att kollegan pratat för mycket och känner att det är dags att dra. Vi tar i hand och jag tänker att jag borde fråga om Walter Obregóns brorson. Har han möjligtvis blivit tagen eller var är han? Men jag vågar inte fråga. Kanske skulle kartellen tro att jag är en förtäckt drogpolis och straffa mig med att vandra hem genom öknen själv, eller något ännu värre. I stället skumpar vi vidare med prästen den sista kilometern till gränsen och hoppar av vid ett kapell som någon byggt på en kulle. Här står en modell av det katolska skyddshelgonet Virgen de Guadalupe som migranterna tillber. Bredvid kapellet ligger hundratals slängda glasburkar med stearinljus som utvandrarna tänt på natten innan vandringen.

– Det är så sorgligt, säger prästen. Många bor redan i USA och har varit på besök i Mexiko för att någon anhörig blivit sjuk. Nu vill de hem igen. Fru och barn väntar på dem i Kalifornien. De är desperata.

Varje månad hittar den amerikanska gränspolisen upp mot 50 lik i öknen. Rekordet är från 2009 då polisen hittade 232 döda migranter på en månad.

Fader Prisciliano snirklar mellan kaktusar, kvarglömda kläder och konservburkar som visar var migranterna ätit innan de gett sig av. Jag granskar marken för att inte överraskas av skallerormar och tittar upp först när en rak skugglinje sträcker sig över sanden. Jag har kommit fram till gränsen mellan Mexikos förenta stater och USA. Framför mig reser sig rostiga järnbalkar som fyllts med betong och bankats ned på rad med en meters mellanrum. På tvären löper en balk som fungerar som språngbräda för den som vill hoppa över. Fader Prisciliano sätter bootsen på balken och pekar.

– Närmsta stad är Tucson. Den är 100 kilometer bort. Närmaste väg ligger 70 kilometer bort. Tänk dig att vandra dit i denna hetta, säger han.

Fader Prisciliano skakar på huvudet och gör korstecknet. Han ber för alla de tusentals familjer som redan dött i öknen och tänker på dem som i framtiden kommer att kvävas till döds i tunnlarna eller trilla av stegarna när muren är byggd. Hans blick fastnar i horisonten.

– Världen behöver inte fler murar. Vad folk behöver är bättre liv.

Henrik Brandão Jönsson riojonsson@gmail.com “

“ Pollero är spanska och betyder ”den som matar hönsen”. Termen används för människosmugglarna i öknen. Migranterna brukar kallas **pollos**, kycklingar.

Donald Trump och muren

USA:s president Donald Trump fortsätter att driva frågan om en mur mellan USA och Mexiko för att stoppa illegal migration mellan länderna.

På den konservativa konferensen CPAC i slutet av februari sade han i ett tal att man ”ligger långt, långt före schemat” och kommer att bygga en ”storslagen” (great) mur.

Enligt USA:s tullmyndighet tar man in offerter på prototyper till en murkonstruktion fram till den 6 mars.

Från den 20 mars ska man ha en en lista på vilka kontraktörer som kan komma i fråga för uppdraget.

Kontrakten planeras vara påskrivna för att starta bygget i mitten av april. “

DN SÖNDAG 5 MARS 2017

“ Tony Blairs demokratiska uppror

Ingen hade blivit chockad om EU-motståndarna hade fortsatt att kämpa efter en förlorad folkomröstning. Men i Storbritannien utmålas nu saklig kritik av regeringens plan för Brexit som landsförräderi.

Den 17 februari uppmanade den forne premiärministern Tony Blair britterna att ompröva Brexit innan regeringen påbörjar utträdesprocessen. Detta har följts av debatt i parlamentet, men påminner om ”Kejsarens nya kläder”. Blair må vara en impopulär figur numera. Ändå överröstar han, precis som barnet i H C Andersens saga, de lismare som försäkrar premiärminister Theresa- May om att hennes nakna vågspel med Storbritanniens framtid är skrudat i demokratisk grannlåt.

Att Blairs förslag om att återuppta Brexitdebatten var viktigt framgår av de hysteriska reaktionerna, även från förment objektiva nyhetsmedier: ”-Vissa kommer att betrakta det här som en uppmaning att gripa till vapen – Tony Blairs Brexituppror”, skriver BBC.

I spåren av folkomröstningen är majoritetens tyranni så starkt att ett försök att hyfsa debatten och övertyga med sakargument betraktas som ett uppror. Den som ifrågasätter regeringens Brexit-linje beskrivs rutinmässigt som en ”folkfiende” vars förräderi kommer att ”få blodet att flyta på våra gator”.

Vadan denna plötsliga paranoia? Politisk opposition är ändå en nödvändighet i en fungerande demokrati. Ingen hade blivit chockad om EU-motståndarna efter en förlorad omröstning hade fortsatt att kämpa, precis som skotska nationalister har drivit sin kampanj för självständighet vidare efter förlusten i folkomröstningen 2014. Och ingen tror på allvar att Donald Trumps amerikanska motståndare ska sträcka vapen och sluta upp bakom honom.

Det som gör Brexit annorlunda är att folkomröstningen i fjol ruckade på de demokratiska principerna på ett försåtligt sätt. För det första inspirerades lämna-linjen främst av frågor som inte hade med Europa att göra. För det andra tar regeringen denna oreda till intäkt för att få göra som den vill.

Ett halvår före folkomröstningen visade opinionsundersökningar att EU inte ens var en av de tio viktigaste frågorna för väljarna. Invandring låg på första plats. Men, som Blair påpekade i sitt tal, främlingsfientligheten har främst handlat om mångkultur och integration, frågor som sällan eller aldrig rör invandrare från EU. Brexitkampanjens strategi var därför att öppna en Pandoras ask med infekterade frågor om regionala orättvisor, ekonomisk ojämlikhet, sociala värderingar och kulturell förändring.

Att folkomröstningen var en lika diffus som allomfattande proteströst förklarar dess andra nedbrytande effekt på politiken. Eftersom kampanjen för utträde ur EU lyckades kombinera en lång rad missnöjesfrågor tolkar nu May valresultatet som ett öppet mandat. I stället för att framföra sakargument för kontroversiella konservativa politiska frågor – som lägre företagsskatt, avregleringar, impopulära infrastruktursatsningar och sociala nedskärningar – framställer hon

dem som nödvändiga förutsättningar för ett ”framgångsrikt Brexit”. Den som inte håller med avfärdas som en elitistisk gnällspik som inte respekterar valutgången och folkviljan.

Det som förvärrar saken är att de uppenbara riskerna med ett utträde har skapat ett mentalt belägringstillstånd. Ett ”framgångsrikt Brexit” ses som en fråga om nationens överlevnad. Därför betraktas även blygsamma förslag om att begränsa regeringens förhandlingsfrihet – som parlamentariska omröstningar om att EU-medborgare ska få stanna kvar – som sabotageförsök.

Sir Ivan Rogers, som kände sig tvingad att avgå som Storbritanniens EU-ambassadör efter att ha ifrågasatt Mays förhandlingslinje, har förutspått en ”trasslig, bitter och blodig” skilsmässa mellan Storbritannien och Europa. Men det scenariot är inte oundvikligt. En mer konstruktiv lösning i linje med Blairs förslag är nu i sikte. Att försöka påverka Mays hårda hållning i förhandlingarna är utsiktslöst. Det är bättre att försöka återuppliva en saklig diskussion om landets förhållande till Europa och att övertyga allmänheten om att den debatten är demokratiskt legitim.

Ska detta gå måste man ifrågasätta bilden av att en folkomröstning väger tyngre för all framtid än alla andra mekanismer i en demokrati. Väljarna måste övertygas om att en folkomröstning handlar om en specifik fråga under specifika villkor vid en specifik tidpunkt. Om villkoren ändras eller om frågan för folkomröstningen får en ny innebörd måste även väljarna få ändra sig.

Arbetet med att återskapa en korrekt förståelse för vad demokrati är skulle kunna börja inom de närmaste -veckorna. Målet borde vara att inga förändringar i förhållandet mellan Storbritannien och EU ska få träda i kraft utan en parlamentarisk omröstning där fortsatt EU-medlemskap är ett av alternativen. Parlamentets huvudalternativ till regeringens förslag borde bli status quo. Det skulle förhindra det ”val” regeringen nu erbjuder: antingen godtar ni vilken uppgörelse vi än före-slår eller så kastar vi oss ut ur EU på vinst och förlust.

Om parlamentet fick besluta om ett nytt förhållande till Europa i stället för att May dikterade villkoren skulle principen om dess lagstiftande makt återupprättas. Och än viktigare: det skulle legitimera en ny politisk debatt i Storbritannien om kostnader och nytta med ett EU-medlemskap. I slut-änden skulle detta kunna leda till en ny folkomröstning om regeringens Brexitplan.

Anatole Kaletsky brittisk ekonomi-journalist och grundare av konsultföretaget Gavekal Dragonomics i Hongkong. Översättning: Niklas Hellgren “

DN SÖNDAG 5 MARS 2017

”De kristna minoriteternas existens i Irak måste säkras”

“ Risken finns att många i den kristna minoriteten i Irak ger upp, säljer allt de har kvar och lämnar landet. Samtidigt som kristna och muslimska kyrkoledare och politiker vill att den kristna minoriteten i landet blir större snarare än mindre. Sverige måste med kraft driva på för att EU och FN ska agera, skriver ärkebiskop Antje Jackelén.

Efter en tid av tystnad kommer det åter nyheter om Mosul. Insatser för att befria även stadens västra delar från Da’esh (IS) har påbörjats. När offensiven inleddes i höstas be-farades ännu en stor humanitär kris. Städer och byar på Nineveslätten hade redan befriats och nu skulle det bli slutstriden mot Da’esh i Irak. I stället blev det en mer utdragen aktion. Enligt de irakiska myndigheterna därför att man medvetet agerar enligt internationell humanitär rätt. För att spara civila liv valdes en långsammare strategi.

Under tiden lever tre miljoner människor på flykt inom landet, många av dem i den kurdiska delen av Irak. Såväl flyktingar som kyrkliga och politiska ledare är överens om att Da’esh som militär makt håller på att besegras i Irak. Dock kommer den extremistiska ideologin och dess grogrund att finnas kvar – en fiende som är måhända ännu svårare att besegra. Tyvärr finns det i regionen flera påminnelser om detta, nu senast i norra Sinai där kopter flyr för Da’esh.

Den kurdiska regionen befinner sig i djup ekonomisk kris. Den stora byggaktivitet som rådde i Erbil 2014 avstannade tvärt. Det som skulle bli höghus är nakna betongskelett som fick agera tillfälligt skydd för människor på flykt. En del flyktingar lever i värdsamhällen, andra i läger. Det finns familjer som tagit hand om så många som fem flyktingfamiljer. Kyrkor, moskéer, hjälporganisationer, civilsamhället och den kurdiska regeringen har gjort stora insatser för att klara situationen. Men påfrestningarna sliter på såväl flyktingar som värdsamhället och dess infrastruktur. Den internationella hjälpen räcker inte till, vilket riskerar att leda till nya spänningar mellan internflyktingarna och värdsamhället.

Det var ett av budskapen jag kom hem med efter att ha besökt Irak tillsammans med kyrkoledare från England, Tyskland, USA, Sydafrika, Syrien och Libanon under ledning av Kyrkornas världsråd. Vi träffade flyktingar, religiösa ledare, frivilligorganisationer, parlamentariker och ministrar. Med hjälp av Norska kyrkans nödhjälp har Kyrkornas världsråd tagit fram en gedigen rapport om syriska och irakiska minoriteters behov: ”The Protection Needs of Minorities from Syria and Iraq”. Rapporten bygger på forskning och intervjuer med 4 000 individer och ger detaljerade rekommendationer för det aktuella skedet såväl som för den nära framtiden och i ett långsiktigt perspektiv. Den är inte bara värdefull för alla som vill fördjupa sin kunskap om läget och dess bakgrund, utan den är också ett viktigt redskap för frivilligorganisationer och beslutsfattare.

Bland internflyktingarna i Irak är den stora frågan: Vågar vi återvända? Man utgår ifrån att alla hus är plundrade, 35 procent skadade och 10-15 procent helt förstörda. Ändå är säkerhetsfrågan den mest brinnande. Särskilt unga människor frågar sig: Vem garanterar vår säkerhet om vi återvänder? Och följdfrågan blir: har vi en framtid i detta land eller ska vi, inte minst för våra barns skull, ta oss härifrån?

I de samtal som jag hade med unga kristna irakier var männen mer benägna att vilja lämna, medan unga kvinnor tycktes tänka mer på att stanna. ”Vi hör hit! För vad vore det här landet utan oss?” som några

av kvinnorna uttryckte det. Det finns grundade farhågor att framför allt många kristna som har resurser och möjligheter ger upp, säljer allt de har kvar och lämnar landet och på så vis bidrar till fortsatta demografiska förskjutningar i traditionellt kristna områden – allt medan kyrkoledare och politiker (såväl kristna som muslimer) vill att den kristna minoriteten i landet blir större snarare än mindre. De lokala prästerna är viktiga stödpersoner för de unga kristna i kampen om den egna framtiden.

Särskilt det regionala självstyret i Kurdistan är noga med att man vill vara ett multietniskt och multireligiöst land. Som en av ministrarna vi mötte uttryckte det: ”de religiösa minoriteterna och inte minst de kristna är en del av landets historia. Vi vill att de ska vara en del också av landets framtid!” Därför vill man till exempel reformera läroplaner så att inte bara majoritetsperspektivet presenteras medan minoriteterna osynliggörs eller karikeras. Man utbildar imamer i kunskap om andra religioner och man ingriper mot hatpredikanter.

Men det finns motkrafter. Ett lagförslag från Bagdad om alkoholförbud uppfattas som ett direkt angrepp på kristna. En annan lag som nyligen trätt i kraft innebär att när en förälder konverterar till islam blir barnen automatiskt muslimer. Sådana lagar underminerar minoriteternas existensvillkor. Även fördomar mellan kristna och muslimer sitter djupt. Marginalisering och fientlighet mot minoriteter fanns långt före Da’esh. Sekterismen, särskilt inom islam, kommer att vara ett problem också efter att Da’esh är besegrat.

Visst behöver vi ekonomiskt stöd, säger vice statsministern i den kurdiska regionen, men den största utmaningen är ändå det mera osynliga: att bygga upp raserad tillit och att få hjälp med traumabehandling.

Sammantaget behövs en rad åtgärder för att säkra minoriteternas existens i Irak. Det krävs fysisk säkerhet för att människor ska våga återvända till sina hemorter. Det behövs legal och politisk säkerhet som bygger på principen om jämställt medborgarskap. I det sammanhanget är den exklusiva status som islamisk lag har i den irakiska konstitutionen problematisk. Det behövs slutligen en social och ekonomisk säkerhet som bygger upp det förlorade sociala förtroendekapitalet och som gör att människor kan utbilda och försörja sig.

En del konkreta åtgärder ligger inom räckhåll. Svenska kyrkan engagerar sig i detta arbete tillsammans med våra partner i Kyrkornas världsråd, ACT alliansen och Lutherska Världsförbundet. Nu gäller det att snabbt skapa en fond för återuppbyggande och återvändande – något som brådskar om inte alldeles för många ska känna sig tvingade att lämna landet. Det behöver återuppbyggas och investeras. Det behöver också skapas stipendier så att unga människor som förlorat viktiga skol- och studieår kan utbilda sig i landet. Den psykosociala hjälpen inklusive post-traumatiskt stöd måste intensifieras. Det interreligiösa arbetet behöver främjas för att inspirera försoningsarbete, bygga social sammanhållning och utveckla läromedel som skapar förståelse för samexistens.

Men kyrkornas arbete räcker naturligtvis inte till. Hela världssamfundet måste ta sitt ansvar och ge de bidrag som nu är nödvändiga. Sverige måste, utöver sitt ökade engagemang i Irak, med kraft utöva det inflytande och de påtryckningar som krävs för att EU och FN ska agera. Arbetet måste ske i enlighet med de mänskliga rättigheternas ramverk så att Irak, för sin egen skull, rymmer religiös, etnisk och kulturell mångfald även i framtiden.

Antje Jackelén, ärkebiskop Svenska kyrkan “

Tunisien

Så startade det

Den folkliga resningen i Tunisien inledde den arabiska våren och startade efter att gatuförsäljaren Muhammad Bouazizi tände eld på sig själv. Massdemonstrationerna var mestadels fredliga och kom att kallas "jasminrevolutionen". Envåldshärskaren Zine Abidine Ben Ali flydde i januari 2011 och en interimsregering tillsattes.

Flydde
Zine Abidine Ben Ali, född 1936, Tunisiens president mellan 1987 och 2011. Lever i dag i exil i Saudiarabien.

DIKTATORN BORTA	✓
DEMOKRATI	✓
INBÖRDESKRIG	
TILLVÄXT	

Läget i dag

Har antagit arabvärldens modernaste författning och genomfört politiska maktskiften. Men läget är bräckligt – ekonomin är dålig och islamistiska extremistgrupper har genomfört terrordåd mot turistorter.

Egypten

Så startade det

Den 25 januari 2011 hölls massprotester i Kairo mot president Hosni Mubaraks styre. Polis och säkerhetsstyrkor jagades på flykten och militären höll sig passiv. Snart deltog miljontals människor i flera städer. President Mubarak avgick den 11 februari. Makten lämnades över till ett militärråd i väntan på fria val.

I fängelse
Hosni Mubarak, född 1928, Egyptens president mellan 1981 och 2011. Fängslad i Kairo, inblandad i flera rättsprocesser om mord och korruption.

DIKTATORN BORTA	✓
DEMOKRATI	
INBÖRDESKRIG	
TILLVÄXT	

Läget i dag

Den förra fältmarskalken Abdelfattah al-Sisi är president, sedan folkvalda presidenten Muhammad Mursi avsattes 2013. Militärstyre råder, och säkerhetsläget är instabilt på grund av hotet från jihadistgrupper och IS. Ekonomin är svag och turister har skrämts bort av terrordåd.

Libyen

Så startade det

I mitten av februari 2011 inleddes massprotester i Libyens östra delar mot envåldshärskaren Muammar Khaddafi. Demonstranterna möttes med våld och tog själva till vapen. Natoländerna Frankrike, Storbritannien och USA gick in i inbördeskriget på oppositionens sida. Den 22 augusti intog rebellerna Tripoli.

Dödades
Muammar Khaddafi, född 1942, styrde Libyen mellan 1969 och 2011. Dödad av rebellerna.

DIKTATORN BORTA	✓
DEMOKRATI	
INBÖRDESKRIG	✓
TILLVÄXT	

Läget i dag

Omedelbart togs lovvärda steg mot demokrati. Men snart splittrades Libyen mellan miliser med motstridiga intressen. Krig och laglöshet har följt, och Libyen betraktas i dag som en kollapsad stat med tre rivaliserande regeringar, inklusive en FN-stödd enhetsregering. IS har nu påtaglig närvaro i landet.

Jemen

Så startade det

Tiotusentals demonstranter gav sig ut på gatorna i huvudstaden Sanaa den 27 januari 2011 med krav på president Ali Abdullah Salehs avgång. Protesterna växte och spred sig till andra städer, men möttes med våld från säkerhetsstyrkorna.

Avgick
Ali Abdullah Saleh, född 1942. Jemens president mellan 1990 och 2012. Inblandad i det pågående inbördeskriget.

DIKTATORN BORTA	✓
DEMOKRATI	
INBÖRDESKRIG	✓
TILLVÄXT	

Läget i dag

Instabiliteten har lett till ett inbördeskrig som snart pågått i två år. Över 10 000 har dött och närmare tre miljoner av landets 27 miljoner invånare är på flykt. Kriget utkämpas i huvudsak mellan Saudiarabien, som stöder regeringen, och Iran, som stöder de så kallade huthierna.

Syrien

Så startade det

Regimkritiska protester hölls i mars 2011. Demonstranterna krävde politisk frihet och slut på korruptionen. Regimen slog brutalt tillbaka. Oppositionen bildade en väpnad gren, Fria syriska armén. Efter hand anslöt olika jihadistiska grupperingar till upproret som utvecklades till ett inbördeskrig.

Kvar vid makten
Bashar al-Assad, Syriens president sedan år 2000. Omvald i juni 2014 i ett val som kallats "en parodi på demokrati".

DIKTATORN BORTA	
DEMOKRATI	
INBÖRDESKRIG	✓
TILLVÄXT	

Läget i dag

Inbördeskriget har utvecklats till samtidens värsta humanitära katastrof. Över hälften av landets drygt 20 miljoner invånare är på flykt. 470 000 människor har dött. Inbördeskriget i Syrien har bidragit till framväxten av IS, som behärskar flera städer och samhällen. FN:s fredssamtal har inte lett någonvart.

DN SÖNDAG 5 MARS 2017

“ UNGDOMARNAS ARABISKA VÅR BLEV PATRIARKERNAS HÖST

Då, för sex år sedan, tycktes allt vara möjligt. Arabvärldens unga revolterade mot korrupta och maktfullkomliga ledare. Men den arabiska våren blev till patriarkernas höst. En tredjedel av de unga är utan jobb och förbättringarna uteblev för de flesta, visar en FN-undersökning bland 105 miljoner unga i 22 länder. Rad Addala och Iyad Zikra, från Syrien respektive Tunisien, tycker att upproret ändå ledde till något bra. ”Statistik är inte allt”, säger Rad Addala.

Sex år sedan är ingen lång tid i nutidshistorien. Ändå känns händelserna i Nordafrika och Mellanöstern vintern och våren 2011 mycket avlägsna i dag.

Det började redan i december 2010, då den 26-årige tunisiske gatuförsäljaren Muhammad Bouazizi tände eld på sig själv i en förtvivlad -protest mot fattigdom och myndighetsmissbruk.

Bouazizis desperata handling utlöste omfattande folkliga protester i hela Tunisien. Den tunisiska revolten – som fick envåldshärskaren Zine Abidine Ben Ali att fly landet – satte i gång en lavin som fick återverkningar i hela regionen, från Mauretanien i väster till Oman i öster.

I slutet av januari 2011 samlades hundra-tusentals människor, de flesta av dem ungdomar, på Tahrirtorget i Egyptens huvudstad Kairo och krävde president Hosni Mubaraks avgång. -Bahrain och Jemen reste sig omedelbart efter Egypten.

Även i Libyen triggades protester i gång, mot den mångårige diktatorn Muammar Khaddafi. Och i Syrien ekade ramsan som kom att bli revolutionens hejarop: ”Ash-sha’b yourid isqat al-nithaam” – ”Folket vill att regimen faller”. Till och med i det extremt slutna och förtryckande Saudiarabien förekom protester. Ett kort tag tycktes allt vara möjligt.

Men när jubelropen tystnat och ett antal av arabvärldens presidenter tvingats bort från sina -poster kom baksmällan och efterräkningarna.

I den arabiska vårens spår har det följt fullskaligt krig i Syrien och Jemen. Egypten har återgått till samma auktoritära styre som före -upproret. I Libyen har staten kollapsat. I Tunisien, där upproret faktiskt ledde fram till en -modern flerpartistat, råder ekonomisk stagnation.

Den arabiska våren förvandlades till patriarkernas höst – när tunisierna senast gick till presidentval, i december 2014, röstade de fram Beiji Caid Essebsi, en kandidat som fyllt 88 år när valet hölls.

FN:s utvecklingsfond UNDP har nyligen presenterat en ambitiös rapport som i siffror visar hur arabvärldens unga mår, vad de har för förhoppningar och vilka förutsättningar det finns att infria målen. Studien, som består av nästan 300 tättskrivna sidor, tar avstamp i revolutionens år 2011.

Rapportens slutsatser är i många fall nedslående. Men det finns också ljuspunkter. Läskunnigheten ökar i arabvärlden, särskilt bland kvinnor. Svält och extrem fattigdom har minskat, och den förväntade medellivslängden har ökat. Barn-äktenskapen minskar, liksom fallen av könsstympning. Färre unga röker i dag än tidigare.

Kontakterna med omvärlden har förbättrats: sju av tio unga i arabregionen använder sociala medier. Gräsrotsrörelser som bekämpar orättvisor växer fram – rapportförfattarna lyfter till exempel fram en volontärorganisation i Kairo som framgångsrikt bekämpat tafsande och sextrakasserier på allmänna platser.

Och även om många av de arabiska ungdomarna anser att religionen – som i de allra flesta fall är lika med islam – är en viktig del av deras liv, så avvisar en stor majoritet terrorism och extremism.

I exempelvis Egypten och Palestina anser så många som 98 procent av de unga tillfrågade att religion spelar en stor roll i deras vardag, enligt en Gallupundersökning som genomfördes 2014. Men nästan lika många – väl över 90 procent – har en negativ uppfattning om den sunniextremistiska terrororganisationen Islamiska staten (IS). Aversionen mot IS är särskilt stor i länder där terrorsekten har en påtaglig närvaro, som Irak.

Men de dåliga nyheterna överväger i FN-rapporten. Det är uppenbart att många av ungdomarna i arabvärlden riskerar att hamna i socialt utanförskap på grund av långvarig arbetslöshet.

De 105 miljoner ungdomarna, som utgör nästan en tredjedel av arabvärldens totala befolkning på cirka 350 miljoner människor, är hårt drabbade av arbetslöshet. 29,7 procent av dem går utan jobb (siffran är från 2014). Det är en mer än dubbelt så hög siffra än i världen i övrigt, där motsvarande siffra är 13,9 procent.

Internationella arbetsorganisationen (ILO), vars statistik har bidragit till rapporten, förutspår att ungdomsarbetslösheten i arabvärlden kommer att fortsätta öka.

En av effekterna av detta blir att många unga som söker sitt första jobb kan få vänta i åratal innan de kommer ut på arbetsmarknaden. Väntetiden medför att det blir svårare för de unga att flytta hemifrån och bilda familj.

Många ungdomar bor trångt. 75 procent av arabvärldens befolkning lever i storstäder med dålig luft och små gemensamma utrymmen. En miljö som ökar exponeringen för alkohol- och drogmissbruk och för kriminalitet.

Unga kvinnor i arabvärlden är extra utsatta för arbetslöshet. 48 procent av kvinnorna i studien saknar jobb, jämfört med 23 procent av männen. Det betyder att Nordafrika och Mellanöstern har världens lägsta andel av förvärvsarbetande kvinnor.

Dessutom är arbetslöshetssiffrorna snarast tilltagna i underkant, påpekas det i rapporten. Statistiken tar nämligen inte hänsyn till alla dem som jobbar svart, har tillfälliga påhugg eller arbetar utan ersättning i familjedrivna verksamheter, i småjordbruk eller i hemmen.

Upproret 2011 ledde i flera länder till ökat genomslag för islamistiska krafter, som har en reaktionär syn på könsroller och kvinnlighet. Det kan snarast försvåra för kvinnor att få ökat utrymme på arbetsmarknaden.

Ungdomsarbetslösheten är en av de viktigaste punkterna i FN:s globala mål för framtiden, den så kallade Agenda 2030. En delmålsättning i Agenda 2030 är att fram till år 2020 minska andelen ungdomar som är arbetslösa eller som saknar tillgång till utbildning.

Men situationen i arabvärlden ligger fjärran från FN:s stolta proklamationer. Födelsetalen i arabvärlden är höga, av tradition och av

brist på familjeplanering. Det betyder bland annat att antalet unga som vill ut på arbetsmarknaden ökar snabbare än utbudet av arbetstillfällen.

Studien visar att det behövs skapas 60 miljoner nya jobb i arabvärlden inom de närmsta tre åren för att den nuvarande dystra statistiken inte ska skena i väg ytterligare.

Många av de arbetssökande i arabvärlden lämnar sina hemländer i jakt på ett bättre liv. Men tvärtemot vad man skulle kunna tro är det inte USA eller Europa som lockar i första hand.

De flesta arbetskraftsutvandrarna från arabvärlden söker sig i stället till de oljerika länderna kring Persiska viken, framför allt Saudiarabien men också Förenade Arabemiraten, Bahrain och Qatar. Pengarna som immigranterna skickar hem -därifrån bidrar till att hålla i gång - samhällsekonomin i krisdrabbade länder som Egypten och Irak.

Samtidigt pågår en massiv ”brain drain”, en migration av utbildad arbetskraft. Exempelvis är sex av tio jordanier som lämnar sitt land utbildade på universitet eller högskola.

Men det är inte bara arbetslöshet som drabbar de unga i regionen. Krig och terrordåd är andra snabbt ökande riskfaktorer. Nästan 20 procent av världens konflikter efter andra världskriget har ägt rum i arabvärlden. För närvarande pågår elva väpnade konflikter i området.

Och trots att bara 5 procent av världens befolkning bor i Nordafrika och Mellanöstern, drabbades regionen år 2014 av nära hälften av de globala terrordåden, attentat som dödade sammanlagt 21 000 människor.

Samma år – det senaste med heltäckande statistik – fanns 70 procent av dem som dödades i konflikter i världen i Nordafrika eller Mellanöstern. I denna region lever nu också över hälften av världens flyktingar.

Och exponeringen för konflikter tilltar. År 2020 kommer antalet människor som lever i konfliktområden i arabvärlden att ha ökat med 100 miljoner jämfört med år 2010, enligt analytikerna.

Krigen riskerar också att beröva en stor del av arabvärldens ungdom möjligheten att gå i skola. Nära hälften, 47 procent, av de skolpliktiga barnen i Jemen får ingen skolgång alls. Över 3 500 av Jemens skolor har tvingats stänga på grund av det allt blodigare inbördeskriget.

Samma sak händer i Syrien, vars skolsystem tidigare sågs som ett föredöme i regionen. Men det var innan kriget. Numera finns det många syriska barn som närmar sig tonåren utan att ha gått en enda dag i skola.

En annan slutsats från rapporten är att arabvärldens unga hellre säger sin mening via protester än genom att gå till valurnan.

Jämfört med ungdomarna i andra så kallade medelinkomstländer (främst i Latinamerika och Asien) är de unga i Nordafrika och Mellanöstern mer inriktade på spontana protester. I arabregionen deltog drygt 18 procent av den yngre befolkningen i gatuprotester och demonstrationer, jämfört med 10,8 procent i andra medelinkomstländer (mätningen gjordes 2013).

Och den unga generationen i arabregionen är mindre benägen att rösta än unga på andra håll i världen. Knappt 68 procent deltar i val. Motsvarande siffra i övriga världens medelinkomstländer är 87,4 procent.

I FN-rapportens efterord talas om de gigantiska utmaningar som arabvärldens ledare står inför de närmaste åren. ”Det behövs en utvecklingsmodell som tar till vara ungdomars möjlighet och förmåga att påverka”, heter det i rapporten.

Den genomsnittlige mediekonsumenten i västvärlden, som får sin bild av Mellanöstern via nyhetsinslag som visar sönderbombade hus och flyende skräckslagna människor, undrar nog skeptiskt hur -sådana reformer ska kunna genomföras.

Men när vi kontaktade två av dessa arabvärldens unga och bad dem att kommentera den digra FN-studien, blir bilden av Nordafrikas och Mellanösterns framtid mer nyanserad och mindre pessimistisk än de slutsatser som rapportens författare drar.

27-årige Radhouane ”Rad” Addala är en tunisisk journalist och dokumentärfilmare som bor i Stockholm sedan ett halvår tillbaka. Han har bestämt sig för att fördjupa sig inom sitt ämnesområde och studerar därför på Mastersprogrammet inom Media och kommunikation på Södertörns högskola.

Iyad Zikra kommer från Syriens huvudstad Damaskus. Han är 33 år och har tillbringat de senaste tio åren i Stockholm, där han doktorerar i systemvetenskap vid Stockholms universitet.

Rad Addala och Iyad Zikra hade inte träffat varandra innan vi sammanförde dem för ett tankeutbyte om FN-rapporten på Dagens Nyheters redaktion.

På ett sätt är Rad Addala och Iyad Zikra väldigt lika: de är unga, målmedvetna och välutbildade, en stolthet för sina länder om man så vill. Men de är noga med att poängtera att de inte på något sätt är några ”mönsterexempel”.

– Det är inget särskilt med oss, jag har många kompisar som pluggar utomlands, säger Rad Addala.

Samtidigt representerar Rads och Iyads hemländer, Tunisien och Syrien, var sin ytterlighet av den arabiska våren.

Tunisien är revoltens ”success story”. Landet som gick från mångårigt envälde under den despotiske president Ben Ali till en pluralistisk stat med en modern författning som stadgar lika rättigheter mellan män och kvinnor. Armén ställde sig på folkets sida under revolten.

Valen i Tunisien efter 2011 har varit rättvisa. Islamistpartiet Ennahda, som dominerade det första fria valet, erkände sig besegrade i det kommande valet och lämnade över makten utan knot.

För två år sedan fick den så kallade tunisiska dialogkvartetten Nobels fredspris. Kvartetten är en tvärpolitisk sammanslutning av organisationer som tillsammans arbetar för att införa och säkra en stabil demokrati i Tunisien.

I Syrien däremot möttes arabvårens fredliga protester av brutalt övervåld från militären och säkerhetstjänsten. Våldet trappades upp till inbördeskrig. De stridande parterna tog hjälp utifrån och konflikten eskalerade ytterligare.

I dag är Syrien en huvudvärk för hela världens ledare och i synnerhet för FN:s fredsmäklare. Syrien är roten till samtidens värsta flyktingkatastrof. Syrienkriget har blivit den plats ställe där världens supermakter står mot varandra liksom regionala maktspelare och religiösa extremister av olika slag. Inget tyder just nu på att -Syrienkriget ska kunna avslutas under överskådlig tid.

Tunisiern Rad och syriern Iyad förenas ganska omgående i en skeptisk syn på den digra FN-rapporten om hur arabvärldens unga mår.

– Det som kallas för arabvärlden består ju av en mängd länder som sinsemellan är väldigt olika. Det är ju till exempel ingen i Tunisien som intresserar sig särskilt för Iran för att det ligger ”i arabvärlden”. Jag undrar om det skulle gå att klumpa ihop ungdomar i svenska storstäder med unga på Rumäniens landsbygd och kalla dem för ”Europas unga”, säger Rad.

– Jag tycker att rapporten pekar på en beklaglig tendens hos västvärldens medier och debattörer när den arabiska våren kommer på tal i dag. Man skakar bekymrat på huvudet och säger: ”Titta hur illa det gick. Nu för tiden är det bara extremister som skär halsen av sina fiender”. Men då har man ju glömt bort orsakerna till att upproret startade. I Syrien handlade det om att ekonomin var dålig. Makthavarna försökte sig på en liberalisering som vanligt folk inte fick ut något av, det var bara de redan rika och maktklicken kring presidenten som gynnades. Det ledde i sin tur till att förtroendet för de styrande urholkades. Och den förtroendeklyftan har hela tiden ökat, säger Iyad Zikra.

Rad Addala fortsätter:

– De unga som gick ut på gatorna och protesterade under den arabiska våren hade en klar bild, en tydlig vision av vad de ville uppnå. De krävde frihet, arbete, rättvisa, avskaffande av korruptionen. Jämför det med den röra som är i dag: IS tal om ”khilafa” (kalifatet), extremism, fortsatt korruption.

– Men det var ju inte vad demonstranterna ville uppnå. Det var ingen som bar plakat med texten ”burka till alla kvinnor”. Nej, vi måste gå tillbaka till ursprunget, till ABC-boken, och påminna oss om vad revolutionen handlade om. För den nya aktivismen som kom fram under den arabiska våren har inte tagits tillvara av politikerna.

Iyad Zikra nickar instämmande:

– De ursprungliga kraven (under den arabiska våren) var väldigt enkla och lättfattliga. Folk ville ha värdighet, de ville yttrandefrihet och mötesfrihet, de ville få i gång en demokratisk dialog mellan olika grupper och fraktioner i det syriska samhället. Men så blev det ju inte. Och nu står vi i en situation som vi inte kan ta oss ur.

I rapporten talas det om den stora mängd arbetstillfällen som måste skapas för att få jämvikt i samhällslivet. Är det alls realistiskt?

– Det pågår en diskussion just nu i Syrien om kostnaderna för att bygga upp landet efter krigets slut, när det nu blir. Och det är klart att det kommer att behövas mycket arbetskraft eftersom stora delar av landets infrastruktur är förstörd. Problemet är: vem ska betala? Vi pratar om hundratals miljarder här, säger Iyad Zikra och tillägger:

– Jag tror att det kommer att bli bättre i Syrien och att återuppbyggnaden av landet kan påbörjas så småningom. Men det kommer att ta tid innan säkerheten kan garanteras.

Rad Addala blir syn- och hörbart irriterad över frågan:

– Det skrivs och pratas en massa om hur hopplösa framtidsutsikterna är i arabvärlden, om hur frustrerade de unga är. Men statistik är inte allt. Glöm inte att kreativitet ofta föds ur frustration. Det är väl de ungas uppgift att ha planer och drömmar som kan verka omöjliga? Hade vi inte det, då skulle vi inte vara unga. Och det *har* hänt en massa positiva saker i Tunisien efter revolutionen. Förra året fick tre

tunisiska filmer priser på de stora filmfestivalerna. Tunisiska musiker söker sig utomlands och gör sig ett namn. Tunis har blivit ett nav i arabvärlden för startups inom it-området. Inget av detta skulle ha hänt om vi inte gjort revolt.

Men hur ska man kunna förvandla ungdomens frustration och kreativitet till något som bryter den negativa arbetslöshetsspiralen?

– Det behövs politiker som lyssnar på de unga och tar tillvara deras ambitioner. Om tunisiska ungdomar startar it-företag, då behövs det ju en ekonomisk politik som underlättar för unga entreprenörer. Det behövs rådgivning och hjälp till utveckling. Ser vi ekonomiska reformer som går i den riktningen? Svaret är nej, säger Rad Addala och lägger till:

– Det som har hänt efter arabiska våren är att de unga tappat tron på det politiska systemet. De ställer sig utanför, men det behöver inte nödvändigtvis vara dåligt. Jag ser många exempel på unga i min generation som tar egna initiativ och skapar sin egen framtid. Nu hoppas jag på en ny sorts politiker som tar intryck av den framåt-anda som ändå finns, en politikerklass som är mindre korrupt och bättre förankrad i samhället än den nuvarande.

– Även om upproret inte ledde ända fram så ser arabvärlden helt annorlunda ut efter den 17 december 2010 (dagen då revolten i Tunisien startade). Vi har en generation som är politiskt intresserad och motiverad. Jag hoppas att det leder till förändring på längre sikt, att engagemanget kan fortsätta och att de som nu är flyktingar kan återvända och bygga upp Syrien, -säger Iyad Zikra.

Så glider diskussionen över i Donald Trumps valseger och britternas utträde ur EU, och hur detta kan påverka Mellanöstern.

Iyad Zikra jämför de nationalistiska strömningarna i USA och Europa med vad som hände under den arabiska våren.

– Det har uppstått ett vakuum mellan makt-eliten och vanligt folk. Arbetslösheten är ju ett hot i västvärlden också, inte bara i arabvärlden. Men i väst skylls den svaga ekonomin och det vacklande säkerhetsläget på flyktingarna. I USA är man jätterädd för syriska flyktingar, fast det knappt finns några där ens. Jag hoppas att de arga människorna i USA och Europa en dag kommer att inse att det inte är flyktingarna som försämrar deras livsvillkor. Det är inte de som flyr för sina liv från IS som är problemet, säger Iyad Zikra.

Rad Addala har ett annat perspektiv:

– Det går inte att jämföra den arabiska våren med dagens politiska missnöje i USA och Europa. Under protesterna år 2011 var det ingen som la skulden på någon annan folkgrupp, det förekom ingen rasism, ingen hatpropaganda. Arabvåren har sina rötter i diktaturer där ledarna fängslade och torterade de som vågade framföra kritik. I de länder som omfattades av den arabiska våren var det snarare regimen än folket som stod för nationalismen.

Kommer ni att se en utveckling till det bättre i era hemländer? Kommer ni att återvända?

– Det kommer en förändring, men det kan ta tid – de närmaste fem tio åren kanske det blir värre i Syrien. Men jag tänker att arabvärldens unga inte är annorlunda än andra ungdomar. De vill ha ett bra liv och de är beredda att arbeta för att uppnå det. De vill ha en tillvaro där man älskar varandra i stället för att hata, säger Iyad Zikra.

– Om det vore säkert i Syrien skulle jag åka tillbaka i morgon. Jag vill mer än gärna vara med och bygga upp landet efter kriget. Men just nu kan jag inte göra något, det jag kan och har lärt mig efterfrågas inte. Jag kan ju inte påverka en internationell storkonflikt och jag vill inte vara med i ett krig, fortsätter han.

– Tunisien tar små steg i rätt riktning, Det händer många spännande, positiva saker men det drunknar i eländesrapporteringen. För den skull kan man ju inte blunda för problemen, den religiösa radikaliseringen till exempel. Jag har ju kommit till Sverige ganska nyligen och jag tänker stanna och ta min mastersexamen. Sedan flyttar jag gärna tillbaka till Tunisien och bidrar med vad jag kan, säger Rad Addala.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

”Brain drain”: Den migration av utbildad arbetskraft som pågår från arabländerna. Sex av tio jordanska migranter har universitetsutbildning.

”Medelinkomstland”: Ett begrepp som skapats av Världsbanken. För att ett land ska räknas dit behövs en BNI (bruttonationalinkomst) per capita på lägst 9 300 kronor och högst 113 600. Drygt 100 av världens närmare 200 länder räknas dit.

Fredag 17 dec 2010: Dagen då revolten i Tunisien startade

Om reportern.

Erik Ohlsson är Mellanösternkorrespondent på DN. Han har tidigare bland annat varit korrespondent i Ryssland och USA. “

DN SÖNDAG 5 MARS 2017

“ Atomdetektiver hjälper till att stoppa attentat

Kärnvapen eller smutsiga bomber i händerna på terrorister skulle vara ödesdigert. Atomdetektiverna hittar och identifierar radioaktivt material som kommit på avvägar och hjälper även polisen att undersöka bevis och datorer smittade med radioaktivitet.

Terrorister med tillgång till kärnvapen är en global mardröm, och ett hot som skulle vara nästan omöjligt att skydda sig mot. Men även om terrororganisationer saknar tekniska möjligheter och kompetens att bygga en atombomb kan de göra smutsiga bomber, alltså vanliga sprängladdningar som sprider radioaktivt material över stora områden. Effekterna skulle bli stora och förödande, och saneringen -efteråt vara svår och ta mycket lång tid.

”Vi har inte råd att vänta på en atomterroristattack innan vi börjar samarbeta för att gemensamt förbättra vår kärnsäkerhetskultur, dela med oss av våra bästa praktiker och höja vår standard för kärnsäkerhet”, sammanfattade världens ledare läget vid mötet Nuclear Security Summit i Washington DC förra året.

– Atomkriminalteknik har en nyckelroll för att hjälpa stater att försäkra sig om att allt kärnbränsle och annat radioaktivt material som de innehar, använder, producerar eller lagrar är säkert i alla lägen, säger David Smith, kärnsäkerhetssamordnare för kriminalteknik vid internationella atomenergi-organet IAEA:s avdelning för kärnsäkerhet.

Varje år rapporteras i genomsnitt mellan 130 och 150 fall till ITDB, IAEA:s databas för incidenter och illegal handel med radioaktivt material, där 131 länder är medlemmar.

– Sedan 1993 har vi 2 889 rapporterade fall om radioaktivt material utanför tillsynsmyndigheternas kontroll. Det handlar både om sabotage och om regelbrott. Så det här är inte något hypotetiskt. Stater använder aktivt atomkriminaltekniska funktioner. Och vi lär oss mer och mer av erfarenheterna, säger David Smith.

Radioaktivt material innehåller mycket information om sin egen historia. Allt det har utsatts för lämnar karakteristiska spår, och en atomdetektiv kan bland annat ta reda på hur gammalt det är, vilken gruva det kom ifrån, och vilka kemiska och fysiska behandlingar det har genomgått.

För några år sedan tog en europeisk återvinningsanläggning emot en skeppslast med skrot från ett sydasiatiskt land. Ett föremål ombord satte i gång ett strålningslarm, och de första analyserna visade att det var gjort av uran.

Ett prov skickades till Europakommissionens gemensamma forskningscenter JRC, Joint research center, i Karlsruhe i Tyskland, som har ett av världens bäst utrustade laboratorier för atomkriminalteknik. Atomdetektiverna på JRC kom fram till att uranet hade producerats i slutet av 1970-talet. Det sydasiatiska landet som metallskrotet kom ifrån hade urangruvor vid den tiden, och även en anläggning för att omvandla uranföreningar från gruvmalm till ämnen som kan användas i kärnkraftverk.

Men de spår av andra ämnen som fanns i materialet stämde inte alls med hur uran från gruvorna i landet ser ut. JRC-detektiverna fann information om att landet lagligt hade importerat naturligt uran från Niger, där uran bryts från sandsten och innehåller samma spårämnen som föremålet i skrotlasten, och kunde därför dra slutsatsen att det var därifrån skrotbiten kom.

– Vi måste veta vad vi ska undersöka, och vilka parametrar som berättar materialets historia. Kombinationen av dem kallar vi för materialets signatur, säger Klaus Mayer, som leder arbetet vid JRC.

Han och hans medarbetare tar fram signaturen genom att undersöka hur materialet ser ut, både makroskopiskt och i mikroskop, vilka olika grundämnen och kemiska föroreningar som finns i det, och vilka isotoper det består av, alltså hur många neutroner som finns i enskilda atomkärnor.

– Men det ger oss bara data, det är bara siffror. För att förstå data behövs expertis som kan göra om siffrorna till information. Var kommer materialet ifrån? När producerades det? Vad var det avsett att användas till? Producerades det i landet eller utomlands? Det krävs kunskap, skicklighet och tolkningsförmåga, och det är ett brett spektrum av olika aktiviteter vi måste klara av, säger Klaus Mayer.

Dessutom måste det gå snabbt, om atomdetektiverna ska hjälpa polisen i en brottsutredning. Målet är att ha en första identifiering klar inom 24 timmar, en mer detaljerad analys inom en vecka, och en omfattande undersökning bör vara klar inom två månader.

– När atomkriminaltekniken började utvecklas för 20 år sedan kunde forskarna ta provet, och försvinna in på sitt labb. Sedan kom de tillbaka två år senare, efter att ha publicerat fem artiklar i vetenskapliga tidskrifter. Det var något vi var tvungna att kämpa emot, säger Klaus Mayer.

Radioaktivt material kan vara både svårt och farligt att hantera, och polisens kriminaltekniker kan inte undersöka det i sina laboratorier.

Det gäller även vanligt bevismaterial som blivit smittat av radioaktiva ämnen.

– Det kommer inte in på polisstationerna. Polisen säger: ”Det är inte för oss, vi tar inte emot det”, säger Klaus Mayer.

Därför måste atomdetektiverna också kunna få fram bevis som fingeravtryck och dna-spår från farligt, radioaktivt material så pass bra att det kan accepteras i domstol.

Klaus Mayer och hans medarbetare har även samarbetat med svensk polis för att hitta metoder att få fram digitalt bevismaterial från datorer, mobiltelefoner och usb-minnen som smittats av radioaktivitet.

– Vi har testat olika tekniker för att rena sim-kort och usb-stickor, men det finns alltid lite radioaktivitet kvar. Dessutom riskerar vi att förstöra den digitala informationen, säger Klaus Mayer.

Atomdetektiverna drar nytta av att materialen de undersöker åldras, och har inneboende klockor, eftersom radioaktiva atomkärnor sönderfaller till andra ämnen. Därför kan de se hur länge sedan det var en bit uran eller plutonium utsattes för någon kemisk behandling som nollställde klockan.

David Smith på IAEA är geokemist, och arbetade från början med att åldersbestämma stenar och mineraler för att kartlägga jordens historia.

– Det var en riktig ögonöppnare när jag insåg att vi kan använda samma tekniker för att ta reda på åldern och historien för radioaktivt material, och hjälpa stater och regeringar att upprätthålla säkerheten, säger han.

Maria Gunther maria.gunther@dn.se “

DN SÖNDAG 5 MARS 2017

“ Twitterattacken nytt försök att flytta fokus

Analys. Några bevis för att Donald Trumps telefoner avlyssnades av Barack Obama, innan Trump svors in, är inte kända. Troligare är att anklagelsen mot den tidigare presidenten är ett försök att distrahera.

Washington.
Tidigt på lördagsmorgonen skrev Donald Trump i en serie aggressiva tweets att Barack Obama under sina allra sista dagar som president ska ha avlyssnat telefonlinjer i Trump tower i New York. Trump anger inget konkret stöd för sina konspiratoriska påståenden, men kallar Obama för sjuk och anklagar honom för att iscensätta ett Nixon/Watergate.

Det är, enligt en tidigare agent inom underrättelsetjänsten som citeras av Washington Post, högst osannolikt att en avlyssning som den Trump beskriver ska ha skett; det skulle i så fall ha krävt att en federal domare bedömt att det fanns en konkret misstanke om brott. Ingen företrädare för Obama hade på lördagen kommenterat uppgifterna.

Vad Trump stöder sitt angrepp på vet vi inte – möjligen kan han ha gått i gång på information som började spridas under torsdagskvällen, då en populär, mycket konservativ programledare i radio, Mark Levin, angrep Obama för att ha använts sig av polisstatsmetoder. Uttalandet saknade uppbackning men återgavs i en artikel på högerpopulistiska Breitbart, en sajt som följs noga i Vita huset, där Breitbarts förra chef Steve Bannon är Trumps chefsstrateg.

Trumps relationer till underrättelse-myndigheterna är sedan länge friktionsfylld, och han har anklagat dem både för att vara inkompetenta och för att vara lojala med Obama, och det är inte konstigt att Trump

ånyo gör dem till mål för sin kritik. Men hans syfte är sannolikt främst att distrahera, och det är inte första gången som han med nya utspel, eller attacker försöker få granskande medier att rikta sina strålkastare åt ett annat håll.

Veckan som gått började bra för Trump, presidentens tal inför kongressen i tisdags kväll fick övervägande positiva omdömen. Han lyckades hålla sig till manus och talet innehöll inga oväntade förolämpningar. Tonen var hövligare än den som ofta präglat hans framträdanden.

Den senare delen av veckan har dock dominerats av ett välkänt ämne: Ryssland.

Justitieminister Jeff Sessions möte i december med den ryske ambassadören Sergej Kisljak hade inte behövt vara märkligt, vore det inte för att Sessions under ed, uppsåtligt eller ej, hemlighöll att det ägt rum. Snart kom uppgifter om fler kontakter under förra året, mellan personer både i Trumps närmaste familj och i hans kampanj, och företrädare för Ryssland.

Kopplingarna mellan Donald Trump och Ryssland har varit en fråga under månader, men visar inga tecken på att mattas av, och kontakterna utreds både av FBI och av kongressens utskott.

Hittills finns ingenting som tyder på att Trump har fog för påståendena att han avlyssnats. Däremot finns alltmer stöd för att Trumpkampanjen verkligen kommunicerade med Ryssland på flera nivåer. Granskningarna av de kontakterna kommer att fortskrida, oavsett presidentens Twitterflöde.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN SÖNDAG 5 MARS 2017

“ Brexiteffekt lyfte Sinn Fein

Sinn Fein gjorde sitt bästa valresultat någonsin i Nordirlands nyval – något nationalistpartiets ledare beskriver som en ”Brexit-effekt”. Nu väntar hårda förhandlingar mellan Sinn Fein och det största unionistpartiet DUP om bildandet av en ny koalitionsregering.

Sinn Fein var IRA:s politiska gren fram till fredsavtalet 1998 och är i dag det största katolskt nationalistiska partiet i Nordirland. Dess mål är fortfarande en återförening med Irland, och i nyvalet fick partiet 27,9 procent av rösterna, en ökning med 3,9 procentenheter jämfört med ordinarie val som hölls förra året.

– De väljare som röstade på Sinn Fein i det här valet gjorde det för att de vill se en mer jämlik, respektfylld och hederlig regering. Detta var också en röst mot Brexit och för att norra Irland ska få en särskild status inom EU, sade Sinn Feins högsta ledare Gerry Adams när rösträkningen var klar på lördagen.

Protestantiska DUP, som vill behålla unionen med Storbritannien, backade en dryg procentenhet till 28,1 procent, men är fortsatt största parti.

I parlamentet kommer ett enda mandat att skilja partierna åt. Eftersom DUP fick mindre än 30 av de totalt 90 mandaten mister partiet också sin vetorätt – något det tidigare använt för att stoppa sam-könade äktenskap.

– Låt oss nu gå vidare och hoppas att god ton kan återvända till politiken, sade DUP:s ledare Arlene Foster, som fram tills nyligen var försteminister i Nordirland.

Nyvalet utlystes i februari, sedan Foster vägrat stiga åt sidan under en utredning av en skandal kopplad till ett stödprogram för omställning till förnybar energi (RHI). Kostnaderna för stödprogrammet har skenat och Foster har anklagats för misstänkt vänskapskorruption.

För att bilda en ny regering krävs nu att DUP och Sinn Fein når en överenskommelse inom tre veckor. Enligt fredsavtalet som skrevs under 1998 måste varje regering i Nordirland innehålla såväl nationalister som unionister. Om ingen uppgörelse nås väntar ett nytt val – eller brittiskt direktstyre.

Även Brexit bidrar till att misstron ökar mellan nationalister och unionister. I Nordirland röstade 56 procent för att stanna i EU, delvis för att den öppna landgränsen till Irland ses som en viktig förutsättning för att freden ska hålla.

DUP:s ledning kampanjade för lämna-sidan och en del katoliker misstänker att partiet skulle se hårdare gränskontroller som en symbolisk seger.

Samtidigt finns det de på den prote-stantiska sidan som tror att Sinn Fein förbereder ett krav på folkomröstning om en återförening med Irland.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

“ Fakta. Valresultat

Mandatfördelningen:
DUP: 28
Sinn Fein: 27
SDLP: 12
UUP: 10
APNI: 8
Övriga: 5
Totalt fördelades 90 platser i det lokala parlamentet.
Valdeltagandet var 65 procent, 10 procent högre än vid det -ordinarie parlamentsvalet förra året. “

DN SÖNDAG 5 MARS 2017

“ Rädslan för ebola tog livet av hjälparbetaren Salome

Hon överlevde ebolasmittan men omgivningens-rädsla för sjukdomen tog hennes liv. Förlusten av hjälparbetaren Salome Karwah visar hur effekterna av den fruktade sjukdomen fortsatt plågar Liberia, snart tre år efter att utbrottet startade.

Johannesburg.
Salome var den familjemedlem som föreföll minst fysiskt påverkad av sjukdomen. Hennes syster Josephine hade fått missfall och maken James var utmärglad efter veckorna på behandlingsenheten.

Men värst var den psykiska belastningen för överlevarna. När ebolaviruset härjade som värst i Liberia under hösten 2014 smittades åtta av medlemmarna i familjen Karwah, som bor i byn Unification City ett stenkast från Roberts-flygplatsen utanför Liberias huvudstad Monrovia. Fyra av dem dog – farbror George, som hjälpt till vid en begravning i grannbyn Dolos Town, hans hustru Orathor som först vårdade honom, sedan pappa Sam och mamma Sangai. Smittan spreds genom familjen med intervall på två veckor, den genomsnittliga inkubationstiden. Som genom ett mirakel smittades aldrig Salomes dotter Success, som ammats när hon var smittsam.

Jag träffade dem vid flera tillfällen i oktober 2014 och skrev om mardrömmen som drabbat familjen. De förklarade hur okunskapen om sjukdomen först fått dem att tro att det var diabeteskomplikationer som drabbat farbror George och de kunde i misären ändå skratta åt hur de hägnat in sin brunn för att de trodde att ebola spreds genom förgiftat dricksvatten.

Nu visste de bättre och de använde sina erfarenheter för att ge psykosocialt stöd till andra liberier som drabbats efter dem. Eftersom de överlevt viruset var de immuna mot fortsatt smitta av den variant som spreds i regionen.

Salome hjälpte till vid Läkare utan gränsers klinik i södra Monrovia och blev sedan en av de mest uppmärksammade av alla hjälparbetare när hon hamnade på tidskriften Times omslag i december 2014. Time hade utsett personalen som arbetade med bekämpningen av ebolautbrottet till Årets person och Salome fick representera de tusentals hjältinnor och hjältar som drog det stora lasset i kampen mot den fruktade sjukdomen.

En stulen telefon gjorde att jag förlorade numret till Salome men eftersom byn låg vid vägkanten precis vid flygplatsen tänkte jag att det inte skulle vara några problem att återse henne vid nästa resa till Liberia, kanske i samband med höstens kommande presidentval? Nu blir det inte så.

Success hade senare fått en lillasyster som hette Destiny och den 17 februari i år utökades syskonskaran med Solomon, som Salome födde med kejsarsnitt.

Men, skriver Time, komplikationer uppstod ett par dagar efter förlossningen. Salome fick krampanfall och togs till en akutklinik i Monrovia, som ligger fem mil bort. Personalen visste att hon var en ebolaöverlevare och de fick panik när de såg hennes tillstånd.
– De ville inte komma i kontakt med hennes kroppsvätskor och ingen ville ge henne någon injektion, berättar Josephine för Time.
Nästa dag avled Salome. Hennes- bortgång är djupt tragisk för familjen Karwah som hade byggt en ny tillvaro som överlevare och som lyckats leva med den sociala utstötning som drabbade många i deras situation.

Hennes öde är en påminnelse om den stigmatisering som fortfarande drabbar ebolans offer. Men i ett större perspektiv är hon också ett offer för den katastrofalt underutvecklade sjukvården i Liberia.

Nyligen framlidne hälsonestorn Hans Rosling, som jag träffade i Liberia den där hösten, påpekade att ett stort problem med ebola var inte sjukdomen i sig utan resurserna som krävdes från den övriga vårdsektorn. Vid tiden för utbrottet fanns det runt 50 läkare i Liberia på en befolkning på drygt fyra miljoner. Flera av dem dog i det första stadiet av utbrottet.

Hela utvecklingen inom hälsosektorn sattes på undantag under nästan två års tid. Konsekvenserna kommer att synas under många år framöver.

Erik Esbjörnsson erikesbjornsson@gmail.com “

“ Fakta. Epidemin

Den västafrikanska ebolaepidemin är med råge det dödligaste utbrottet någonsin av den fruktade sjuk-domen. Efter ett första fall av sjukdomen i Guinea i december 2013 exploderade spridningen i Guinea samt i grannländerna Liberia och Sierra Leone under andra halvan av 2014.

Totalt 28 616 personer smittades och 11 310 av dessa dog. Spridningen stoppades tack vare en massiv internationell hjälpinsats.
Ebola är en så kallad blödarfeber som -attackerar kroppens inre organ. Sjukdomsförloppet är mycket hastigt och när ut-brottet i Västafrika startade fanns inget känt vaccin. Sedan dess har forskningen på viruset ökat och det finns i dag en rad vaccinkandidater tillgängliga.

Källa: WHO “

DN SÖNDAG 5 MARS 2017

“Gardasjön för strövtåg och äventyr

Gardasjön är ett klassiskt badresmål. Hit åker man för kulturhistorien, den dramatiska -naturen, anrika hotell och goda viner. Men här finns också äventyr som klättring, skärmflygning och cykling i branta berg. DN Resor har rest runt sjön.

Strandläge var fint redan för 2 000 år sedan. Så när den romerska storgodsägaren vi inte känner namnet på runt år 50 efter Kristus lät anlägga sin lyxvilla i Desenzano vid Gardasjöns södra strand, placerade han den så klart precis vid vattnet. Från huset, omgivet av slättland med välmående jordbruk, kunde husets ägare se österut mot den flera kilometer långa, smala udden med den befästa staden Sirmione längst ut. Där hade en ännu rikare romare – enligt myten poeten Catullus (känd för sina minst sagt sexuellt provokativa dikter) – anlagt ett ännu mäktigare palats runt hundra år tidigare. Längre norrut syntes Alpernas sista branta 2 000-metersutlöpare, som reser sig precis vid sjön där den smalnar av kraftigt för att fjordlik fortsätta flera mil norrut.

I dag återstår bara knähöga murverk av Desenzanovillan. De visar hur rummen lagts ut och byggts om genom århundradena tills villan förstördes på 400-talet. Det som lockar sedan den grävdes ut på 1920-talet är de färggranna mosaik-er som täcker alla golv: satyrer, keruber, vilda fantasibestar, en allegori över de fyra årstiderna med mera. Mycket sevärt, men den här regniga måndagen är jag den enda besökaren.

Annat var det dagen innan, då tusentals söndagslediga italienare och massor av turister norr-ifrån gjorde trängseln svårforcerad i grannstaden Sirmiones smala gränder. Sirmione är med sin terrakottafärgade skönhet, fina borg, heta källor, romerska ruiner och lättillgängliga läge Gardasjöns främsta besöksmål – faktiskt lite för populärt för sitt eget bästa. Och inte blir det mind-re turisttryck av att det strax öster om Sirmione och hela vägen bort till Bardolino finns massor av familjevänliga nöjes- och äventyrsparker. Den som bokat hotell innanför stadsmuren har privilegiet att köra in i gränderna i stället för att jaga p-plats långt från stadsporten.

Den friska sjöluften får här ute en karaktäristisk svaveltouch. Ur marken pumpas nämligen hett mineralrikt källvatten. Stans stora kurbad Terme di Sirmione, har njutningsfyllt spa och heta bassänger på Aquaria och terapeutiska behandlingar på Virgilio och Catullo spa.

På Aquaria njuter jag av att bada utomhus med heta masserande vattenstrålar mot ryggen medan passagerarbåtarna passerar ute på sjön på väg mot ett pärlband av småstäder runt sjön. Men termalvatten är starka grejer så för hälsans skull tillåts inga långbad, max 20 minuter per dopp. När man fått nog av bad för dagen kan man köpa med sig Acqua di Sirmione, termalvatten på flaska med högt literpris, som hjälper mot det mesta, enligt reklamen.

Vill man komma ännu närmare naturen finns faktiskt en strand på östra sidan av halvön, precis innan Catullus palatsruiner, där det heta vattnet stiger upp precis i vattenbrynet och där man kan bada hett helt gratis.

Horderna av besökare alla helger året runt och varje dag sommartid gör så klart restauranger och butiker turistinriktade. Men när besökarna åkt hem i skymningen lägger sig lugnet, att få

restaurangbord blir åter lätt och flera håller stolt hög klass trots rätt lättfixade intäkter dagtid.

– En drink innan maten? Vi bjuder, säger servitören på Girasole, innan det är dags för en välsmakande meny baserad på fisk från sjön – carpaccio på röding, fiskfylld ravioli och grillat till huvudrätt. Efterrätt och avec till kaffet bjuder huset också på – allt för strax över 300 kronor.

Sirmione må vara Gardasjöns främsta turistmagnet, men den har aldrig varit italiensk huvudstad – som nästa stopp på resan: Salò.

Filmnördar minns Pier Paolo Pasolinis chockerande sadomasochistiska drama Salò, eller Sodoms 120 dagar, baserad på en bok av Markis de Sade men med handlingen flyttad till semester-orten Salò vid Gardasjön under Andra världskrigets sista månader.

Det var ingen slump: Salò var nämligen de facto huvudstad i den våldsamma fascistiska marionettstaten Repubblica Sociale Italiana, utropad den 23 september 1943, kort efter att Rom fallit och Italien kapitulerat för de allierade. Tyskarna tog då kontrollen över norra Italien, som förvandlades till operettrepublik. Facistregeringens departement och myndigheter installerade sig på lyxhotell och villor i Salò och badorterna Gardone Riviera och Gargnano – långt från de bombräder som drabbade italienska storstäder och med bara några timmars bilresa till tyska gränsen.

Jag bor på det vackra art nouveau-hotellet Laurin, som under Repubblica Sociale Italiana var säte för utrikesdepartementet. Kanske har facist-ledaren Mussolini – som av Hitler mer eller mind-re tvingats leda Salòrepubliken – stått och ryat just här i mitt vackra sovrum med originalmöbler från tidigt 1900-tal?

I utlandet är Salòrepubliken rätt bortglömd men inte i Italien och sen 2015 har Salòs fina stadsmuseum MuSa utöver antika samlingar och lokal konst en välgjord utställning om Salòrepubliken och det lidande den ledde till, både genom fascisternas övergrepp och den hämnd som motståndsrörelsen stod för när de allierade segrat. Mussolini själv greps med sin älskarinna på flykt mot Tyskland, båda sköts och hängdes upp för allmän beskådan på en bensinstation i Milano.

Badorterna på sjöns västsida har i dag förlorat lite av sin dragningskraft trots att flera av de mest anrika hotellen finns här och man kan bada både från små stränder och bryggor.

Men här finns en av Gardasjöns märkligaste sevärdheter – värd en omväg: Den pro-fascistiska författaren och poeten Gabriele d’Annunzios villa och stora fina trädgård, med både ett krigsfartyg och d’Annunzios mäktiga marmormausoleum, på en sluttning ovan Gardone Riviera. En märklig anläggning, där den mörka, gravt överlastade bostaden får en att ana en inte helt frisk person.

– d’Annunzio tilltalades av fascismen, men ogillade Mussolini, som han förolämpade å det grövsta när fascistledaren kom på sitt enda besök. Så Mussolini drog en lättnadens suck när d’Annunzio dog 1938, berättar min raske guide mellan historier om poetens sexuella utsvävningar och rituellt styrda privatliv och hur han på egen hand startade krig för Italiens räkning (med kryssaren Puglia som står i trädgården).

Det känns som luften blir lättare att andas när jag lämnar d’Annunzios hem för en god middag på Ristorante Rosa vid Salòs promenadstråk vid vattnet.

– Du måste prova vår olja. Den är gjord på handplockade oliver från trakten där kärnorna tagits ut innan oliverna pressats, säger restaurangens ägare Corrado Molignoni.

Självklart är den ljuvlig – kryddig, gräsig och fylligt smakrik. Men när jag undrar om den finns att köpa och får höra att literpriset ligger långt över tusenlappen så svalnar intresset lite – jag tar en skvätt extra till det goda brödet i stället.

Resan fortsätter norrut och där sjön smalnar av smalnar också kustvägen som blir allt kurvigare och ofta går i mörka tunnlar. I högsäsong blir vägen en enda lång bilkö upp till Limone, men på försäsongen rullar det på fint.

För min trevliga, skäggprydda guide Andrea Pagliari är dagens program bara ”en vandring på kullarna ovan Limone”, som han meddelat mig innan. För mig är det däremot ett kraftprov.

– Jag bor i Brescia men är uppe i bergen runt Gardasjön ofta – både som guide och på egen hand. Det är ju så fint här, speciellt när man får gå flerdagarsturer, säger han efter att ha berättat att vi har ett rejält uppförslut framför oss.

Från sjön, 65 meter över havet, följer vi en tvärbrant militärväg från Första världskrigets mardrömslika Alpstrider, som halvvägs övergår till en sicksackstig genom skogen till vårt mål – den utskjutande klippan Cima di Mughera på 1 161 meter. Härifrån blickar vi ner över nästan hela Gardasjön – en svindlande vacker vy. Det tar två timmar upp och lite mindre ner. På slutet darrar knäna.

Berömda Limone med sina omgivande citronodlingar såg så vackert ut från berget och är en rar liten stad även på närmre håll, inpressad mellan sjön och en bergvägg. Men Limone är samtidigt resans enda besvikelse: För mycket turister, för många turistaffärer och för höga turistpriser.

Då gillar jag Riva del Garda och grannstaden Arco vid sjöns norra ände mycket mer. Här är fler bosatta och alla lever inte av turister, det ligger flera pappersindustrier här också.

Carmen Picciani är uppväxt här och visar mig runt i sin bil. Första stopp är Lago di Tenno, nordväst om Riva, 500 meter upp i bergen.

– Hit har jag åkt och badat sen tonåren. Sjön blir varm mycket fortare än Gardasjön, säger Carmen när vi blickar ut över en turkos dröm där vattnets färg smälter samman med den omgivande grönskan.

Några serpentinkurvor längre ner, där världens nordligaste olivodlingar har sina högsta växtplatser, ligger byn Canale di Tenno, en av de drygt 400 fint bevarade byar och småstäder som är med i sammanslutningen i Borghi più belli d’Italia.

Canale di Tenno är en typisk kompakt bondby i bergen som bevarat sin genuina stil och sluppit den avfolkning som drabbat många andra byar här uppe. Det beror främst på alla konstnärer som lockats hit av det konstnärshus med egna utställningssalar, arbetsytor och fritt boende grundat av konstnären Giacomo Vittone på 60-talet. Under vårt besök visar lokala förmågor naturnära träskulpturer, men långt större stjärnor har ställt ut genom åren.

Vindsurfare, klättrare, vandrare och mountainbikecyklister är Rivas och Arcos målgrupp och man har lyckats fantastiskt bra. Den norra änden av Gardasjön hör till Europas bästa vindsurfarvatten, trots att vind- och vågor kan skifta dramatiskt under dagens gång. Och i bergen runt Arco finns hundratals cykelleder av olika svårighetsgrad. Vi får se upp för alla leriga mountain-bike-cyklister som forsar fram i staden,

alla kaféer har stora cykelställ och specialistaffärerna är fyllda av märkesprylar enbart för cyklister – och för klättrare:

– Till för några år sen avgjordes Rock Masterklättrarnas motsvarighet till VM – varje sommar på den flera hundra meter höga bergväggen här i stan, säger Carmen och pekar. Men i naturen är det omöjligt att göra två klätterleder exakt lika, så nu avgörs tävlingen på Arcos klätterstadion i stället.

De två identiska klätterbanorna är 20 meter höga och världsrekordet i speed climbing till toppen ligger på dryga sex sekunder! Jag ser tävlingsvideor på Youtube och häpnar – det är som Spiderman fast på riktigt. De som tävlar på de brutalaste överhängen är inte lika raska, men faktiskt ännu märkligare – existerar tyngdlagen alls för dem?

Mountainbikecyklisterna har en till favorit vid Gardasjön; Monte Grande, berget som reser sig ovan den medeltida småstaden Malcesine på sjöns västsida.

Cyklisterna tar precis som jag kabinbanan till toppen 1 700 meter ovan sjön. Här uppe samlas också massor av skärmflygare när vädret är det rätta. Jag ser dem starta med nästan lika täta mellanrum som planen på en storflygplats i den ljuvliga förmiddagssolen.

Malcesine lockar också många mindre äventyrliga turister och stadens vackra borg är en bröllopsfavorit där det vigs nordeuropéer på löpande band sommartid.

Jag slår mig ner på restaurang Re Lears uteservering med stans vice borgmästare, tillika vigselförrättare, Bertuzzi Claudio.

– Är man politiker här känner man snart alla. Att gå ut och köpa en kaffe brukar ta mig minst en timme då alla vill prata, säger borgmästaren medan vi får in den första av den stora avsmakningsmenyns läckra rätter. Jag inser att den utlovade timslånga lunchen kommer att klocka in på en bra bit över två.

Så det blir till att öka tempot söderut till nästa möte, med Federica Zeni på vinmakarfamiljen Zenis eget vinmuseum i Bardolino.

Det görs bra vin runt hela Gardasjön. Trento DOC i norr kommer starkt – framför allt de mousserande – och de vita torra från Lugana i sydväst är populära i Italien. Men de mest berömda områdena är Bardolino i sydost och Valpolicella med de i Sverige så populära Amaronevinerna aningen längre österut.

– Vi gör viner från båda dessa områden och är de enda som får lagra Amarone utanför Valpolicella, säger min charmerande värdinna medan hon studsar runt bland mäktiga vinfat i ek – har hon druckit tre dubbla espresso innan mån tro?

Som så ofta vid vingårdsbesök är provsmakningen på slutet skojigast och Zeni är generösa. Runt 15 olika viner finns att smaka utan extra kostnad och vill man prova exklusiv Amarone kostar det bara någon euro glaset. Skål för Gardasjön!

Johan Öberg “

“Resa hit:

Flera flygalternativ: Milano, Berga-mo och Venedig ligger alla bara någon timmes bilresa från Gardasjöns södra ände. Billigast är Ryanair

till Bergamo, men en Milanobiljett tur och retur kan gå på så lite som 1 400 kr.

Det finns en del bussresor till Garda-sjön. Hyrbil kostar från 2 000 kr/vecka, bensinen är dyrare här men körsträckan runt sjön ganska kort även om det tar tid. Med egen bil går den snabbaste rutten på 140 mil från Malmö till Riva del Garda på Autobahn genom östra Tyskland och Österrike.

Ta sig runt:

Bil ger stor frihet, men under högsäsong får man räkna med köer där också lokalbussar fastnar. Ett alternativ är de många båtlinjerna över sjön, mest passagerarbåtar, men också bilfärja på två ställen. Gör man dagsturer får man tänka på att de nord-syd-gående båtarna tar tid. Salò, Malcesine och Sirmione är bra baser för båtutflykter. Den hurtige hyr i stället cykel. Kustvägen är lite för trafikerad, men med mountainbike kan man ta sig fram på makalösa vägar i bergen.

Bo:

Utbudet är stort, det är efterfrågan ock-så så boka i god tid. Detsamma gäller sjöns 40 campingar – från enkla 1-stjärniga till 5-stjärnig lyx med samma utbud som hotell. De bästa campingarna bokar man ett år i förväg.

Hotel Laurin, Salò: Vackra dubbelrum med frukost för cirka 2 000 kr. En drink i baren känns som en hundraårig tidsresa. F hotellaurinsalo.com

Hotel Continental Thermae & Spa, Sirmione: Finfint läge med utomhuspool fylld av termalvatten och badbrygga i sjön. Dubbelrum för 2 000 kr. Kort promenadavstånd till allt. F continentalsirmione.com

Hotel du lac et du parc, Riva del Garda: Modernt spahotell med över hundraåriga anor. Ligger omgivet av en makalös park precis vid sjön. Nästan för skönt – man vill knappt gå ut. Dubbelrum från 1 900 kr. dulacetduparc.com

Äta:

Il Girasole, Sirmione: Mysigt och trerätters avsmakningsmenyer för 250 kr är rena fyndet. Dessutom lägger man inte på coperto och bjuder på både snacks, fördrink och limoncello efter maten. F www.ilgirasole.info

Ristorante Re Lear, Malcesine: Femrätters avsmakningsmenyn som är värd en rejäl omväg och är det läckraste i matväg i hela staden. Vad du får avgörs från dag till dag beroende på råvarutillgången och maten presenteras spektakulärt vackert. Ändå tar man bara humana 75 euro för menyn inklusive utvalda viner. www.facebook.com/relearmalcesine/

Ristorante Rosa, Salò: Utsökt italiensk mat på mestadels lokala råvaror, men också finfint tillagade skaldjursrätter. Ät helst på den sköna uteserveringen. www.ristoranterosasalo.it/

Webbadresser:

Officiell turismhemsida: visitgarda.com

De tre provinserna runt sjön har också egna hemsidor: lagodigardaveneto.com, gardalombardia.com och gardatrentino.it “

DN MÅNDAG 6 MARS 2017

“ Skamlig tystnad om kristna

Efter ärkebiskop Antje Jackeléns artikel på söndagens DN Debatt hade en cyniker kanske skrivit ”Sent ska syndaren vakna”. Svenska kyrkan har nämligen fått mycket kritik för sitt dämpade tonläge om situationen för världens förföljda kristna.

Just dessa anses vara den mest utsatta religiösa gruppen globalt. Hundratusentals kristna förföljs, dödas, fängslas, tystas eller tvingas att konvertera. Enligt hjälporganisationen Open Doors är det kommunistiska Nordkorea det värsta landet för kristna. Irak, som ärkebiskopen nyligen besökt, kommer på plats sju.

Enligt Open Doors är förtrycket i Irak ”extremt”. Framför allt drabbas – vilket är vanligt globalt – konvertiter från islam till kristendomen. Kristna ses som andra klassens medborgare. De tvingas på flykt undan IS och andra islamistiska extremgrupper, och gärningsmännen bakom attackerna går ofta ostraffade.

För hundra år sedan var en femtedel av befolkningen i Mellanöstern kristen. I dag är de enligt flera beräkningar omkring fem procent. Minskningen är en process som har pågått i hundratals år. Det handlar inte bara om fördrivningar och rena våldsdåd; många kristna har valt att konvertera efter att ha tvingats betala extraskatt, andra har ingått äktenskap med muslimer varpå deras barn automatiskt anslutits till denna religion. Dessutom har de kristna drabbats av flera massakrer, som armenierna under det ottomanska imperiet – och nu i regi av IS.

”Sverige måste med kraft driva på för att EU och FN ska agera”, skriver ärkebiskop Antje Jackelén på DN Debatt. Det är en mycket viktig markering. Samtidigt är kanske inte den svenska regeringen den bästa pådrivaren att kalla in. Europaparlamentet och amerikanska representanthuset har beslutat att betrakta IS övergrepp på bland andra kristna, yazidier och shiamuslimer för ett folkmord – den svenska riksdagen röstade i våras nej till en KD-motion med samma innehåll. När Margot Wallström år 2016 läste upp utrikesdeklarationen nämnde hon specifikt kampen mot ”antisemitism, islamofobi, afrofobi och antiziganism” vilket var viktigt – dock inte ett ord om de förföljda kristnas situation.

Många svenska politiker har ännu beröringsskräck för frågan, förmodligen för att de är rädda för att anklagas för islamofobi. Fortfarande är det -politiskt känsligt att tala om kristna som offer och muslimer som gärningsmän, även om man poängterar att gärningsmännen är fanatikerna och inte muslimerna i stort. Som om det inte gick att med kraft lyfta flera utsatta grupper samtidigt. Kanske kan rege-ringen följa Svenska kyrkans exempel, att försöka ta sig in i matchen även om man sov djupt vid avspark.

Trots att det akuta läget har blivit aningen bättre för de kristna i takt med IS reträtter i Irak och Syrien lever många av dem fortfarande i ett helvete. Alldeles nyligen kom larmrapporter från Egypten, där IS gick till hatoffensiv mot kristna med en bombattack mot en kyrka i Kairo och en video som utmålade dem som otrogna och agenter för väst.

Resultatet lät inte vänta på sig, med en mordvåg mot kristna i Sinai. Nu är hundratals ur den redan utsatta minoriteten tvingad på flykt. Attackerna tolkas av bedömare som en skiftning i IS taktik. Från att ha

riktat in sig på militära mål angriper man i stället kristna civila och underblåser därmed de sekteristiska motsättningarna i landet. Enligt Reuters ökar också attackerna i Egypten från ”vanliga” muslimer, som nu använder religiösa motsättningar som ursäkt för att stjäla till exempel landområden från sina kristna grannar. Det är en beprövad taktik i regionen och en av anledningarna till att männi-skor ur minoriteter tvingas på flykt.

Ärkebiskopen tar i debattartikeln upp flera åtgärder för att säkra minoriteternas existens i Irak: fysisk säkerhet, legal och politisk säkerhet och social och ekonomisk säkerhet. Vad som än händer i framtiden är det oerhört viktigt att omvärlden aldrig släpper blicken på bland andra de kristnas, yazidiernas och shiamuslimernas situation. Iraks och grannländerna har formats inte av etnisk rensning utan fredlig samlevnad. Konflikten står inte mellan ”kristna” och ”muslimer” utan mellan fanatiker som med våld vill tvinga fram ett religiöst rensat samhälle, och fanatikernas offer.

I detta avgörande opinions- och hjälparbete har kyrkorna en viktig roll att spela. Men naturligtvis inte bara de, än större är politikernas ansvar. Riksdagen missade chansen att kalla IS folkmord vid sitt rätta namn. De förtryckta minoriteterna har inte råd med många missade chanser.

DN 6/3 2017 “

DN MÅNDAG 6 MARS 2017

“ Slutenhetens sorgliga illusion

Föreställningen att invandrarna tar jobben bygger på en skev bild av hur ekonomin fungerar. I många fall bidrar invandring till att det skapas nya jobb, i andra till att infödda arbetare går vidare till mer kvalificerade jobb.

För några få veckor sedan presenterade Tom Cotton och David Perdue, republikanska senatorer från Arkansas och Georgia, ett förslag till immigrations-lag som skulle skära ner antalet lagliga invandrare som varje år kommer till USA med hälften, från omkring en miljon till 500 000.

Vid en presskonferens gav Cotton en bakgrund till sitt lagförslag.

”Det kan inte förnekas att den våg av lågutbildade immigranter, som rullat in under en hel generation, har drabbat arbetarnas löner”, sa han. Om vi kan få ner antalet lågutbildade invandrare som kommer in i landet kommer det att minska den samlade arbetskraftens storlek och skapa ett tryck uppåt på lönerna och få fler amerikaner tillbaka i arbetskraften.

Det låter som ett vettigt argument. Ja, det vill säga, tills man beger sig ut i verkligheten.

Cottons och Perdues inställning, som nu delas av mittfåran i det republikanska partiet, bygger på det undermedvetna antagandet att det amerikanska samhället kan liknas vid en sjö med relativt permanent

strandlinje. Om man begränsar inflödet av fiskar utifrån blir det mer mat över till dem som är födda i sjön.

Problemet är att det amerikanska samhället faktiskt mer liknar en flod. Ibland rusar floden mäktig och bred, full av godsaker för alla, och ibland rinner den sakta och smal.

Låt oss illustrera saken genom att titta på en del av arbetsmarknaden. För närvarande är byggmarknaden het i många städer. Det har skapat en stor efterfrågan på arbetare och en genomgående arbetskraftsbrist.

På nationell nivå finns det nu omkring 200 000 obesatta byggjobb, enligt The National Association of Home Builders. Om USA vore något så enkelt som en sjö skulle byggentreprenörerna bara höja lönerna. Inkomsterna skulle öka och problemen vore lösta.

Men det har inte hänt. Byggarna har rest på värvningsresor och sökt folk som är intresserade av att bli skickliga byggnadsarbetare, men det har inte gått vidare bra.

Att bygga är ett hårt jobb, många familjer ser ner på fysiskt arbete och byggbranschen är mycket cyklisk. Hundratusentals människor förlorade sina byggjobb under finanskrisen och vill inte återvända. De vill ha tryggare jobb även om det är sämre betalt.

Arbetsgivarna har uppenbarligen kommit till slutsatsen att det inte fungerar att höja lönerna. På ett ställe som Colorado ligger lönerna i stort sett stilla, sedan hänsyn tagits till inflationen, på cirka 27 dollar i timmen. I stället har arbetsgivarna tvingats skära ner på produktionen.

En byggare berättade för Reuters att han skulle kunna ta på sig 10 procent fler projekt om året om han bara kunde hitta arbetskraft.

Bristen på arbetskraft har med andra ord inte lett till högre löner, den har stört flytet i ekonomin.Det görs färre husaffärer, det säljs inte lika många möbler, den ekonomiska aktiviteten är lägre. Folk lägger en större andel av sin inkomst på boende och mindre på allt annat. När byggarna trots allt har arbetskraft koncentrerar de sig på riktigt dyra lyxbostäder och ger tusan i bostäder som normalinkomsttagare har råd med.

Den viktigaste poängen är att invandrare inte tar inhemska jobb enligt något slags man-mot-mansystem. De driver på ekonomin längs hela floden och skapar jobb på vissa områden medan de på andra ställen trycker i väg infödda arbetare till mer kvalificerade jobb. En omfattande studie av icke-EU-immigranter i Danmark 1991–2008 kom fram till att invandrarna inte pressade ner löner utan snarare frigjorde infödda att gå till trevligare jobb.

En omfattande amerikansk studie, gjord av The National Academy of Sciences-, drog slutsatsen att de flesta löner inte dras ner av immigrationen, men den hade en ”mycket liten” och tillfällig effekt på inrikes födda arbetare med låg utbildning.

Sättet att hjälpa arbetande familjer är inte att minska invandringen. Det är att hjälpa alla att röra sig till det jobb han eller hon vill ha.

Senaste gången vi skar ned på invandringen, på 1920-talet, var vi mitt i en babyboom. I dag har födelsetalen störtdykt. Om förslaget från Cotton och Perdue skulle bli lag skulle den arbetande delen av

befolkningen krympa, nationen skulle åldras och det skulle gå utför för USA.

Hur jag än grubblar kan jag inte begripa varför så många republikaner föredrar ett döende vitt USA framför ett ställe som, låt säga, Houston.

Houstons stadsplanering är verkligen mycket tillåtande. Som en följd av detta har staden bostäder med rimliga hyror och en kultur som välkomnar invandrare. Detta har gjort den otroligt dynamisk och gett den en imponerande mångfald med 145 talade språk.

Den stora andelen invandrare i befolkningen har paradoxalt nog gett staden en mycket stark, mycket patriotisk kultur och sammanhållning. Den bygger på att nykomlingar hälsas välkomna och att man med entusiasm inriktar sig på framtiden.

Cotton och Perdue är återuppståndelsen av den där statiskt tänkande 70-talsvänstern som inte förstod vikten av tillväxt. De kommer att få floden att torka ut. Jag önskar att de hade mera tillit till frihet, dynamik och mänsklig uppfinningsrikedom.

David Brooks amerikansk journalist och författare.
Översättning: Lars Ryding “

DN MÅNDAG 6 MARS 2017

”Asylsökande i EU ska inte fritt kunna välja asylland”

“De flesta experter är ense om att Dublinförordningen och därmed EU:s nu gällande asylpolitik är fullständigt orimlig. Som ansvarig för reformen av förordningen i Europaparlamentet presenterar jag i dag ett förslag till en helt ny europeisk asylpolitik med fem konkreta mål, skriver Cecilia Wikström, EU-parlamentariker (L).

De över en miljon flyktingar som sökte sig till Europa under år 2015 tydliggjorde den dysfunktionalitet som präglar EU:s asylsystem sedan årtionden tillbaka och som under hösten 2015 orsakade dess slutliga sammanbrott. Nu står EU vid ett vägskäl. Antingen kan vi välja att bygga upp ett europeiskt robust och välfungerande system för asyl och migration i unionen, eller så fortsätter vi den inslagna vägen med mellanstatligt samarbete, där den för medlemsländerna så viktiga nationella kompetensen styr, men som som hittills visat sig vara helt ineffektivt. För nog måste man konstatera att när endast en handfull av de 28 medlemsländerna tar ansvar för mer än 80 procent av de asylansökande som kommer till EU och en överväldigande majoritet av länderna tar emot väldigt få, eller inga asylsökande alls, så har EU stora problem som måste lösas – och det i närtid.

Dublinförordningen reglerar vilket EU-land som ska genomföra och ta ansvar för en flyktings asylprövning. Men de flesta experter är ense om att den och därmed EU:s nu gällande asylpolitik är fullständigt orimlig.

Grunden i förordningen är att en flykting ska registrera sig i det första land hen kommer till. Och om hen inte har någon koppling till ett annat land, så är det detta första ankomstland som ska ansvara för personen och hantera vederbörandes asylansökan.

Strikt applicerat hade detta under 2015 inneburit att Grekland ensamt blivit ansvarigt för att hantera asylansökningarna för i stort sett alla bortemot en miljon flyktingar som kom till EU genom Grekland, vilket varit orimligt. De första ankomstländerna är väl medvetna om att de asylsökande som anländer dit ofta vill resa vidare mot länder som Sverige och Tyskland, samt att och att det är i princip omöjligt att skicka tillbaka en asylsökande till det första ankomstlandet om de inte registrerats i EU:s gemensamma databas, vilket länder som Italien och Grekland inte var sena att utnyttja.

Vi har alltså en situation där EU-länder har kraftiga incitament att inte registrera asylsökande som vill resa vidare till andra länder. Detta gäller även varje land som den asylsökande passerar på väg mot sin slutdestination. Den asylsökande har också goda möjligheter att påverka vilket land som blir ansvarigt genom att undvika registrering och helt enkelt resa vidare.

Som ansvarig för reformen av Dublinförordningen i Europaparlamentet presenterar jag i dag ett förslag till en helt ny europeisk asylpolitik som kan fungera i praktiken med fem konkreta mål:

Att alla länder blir skyldiga att dela på ansvaret för de asylsökande.

Att medlemsländer med yttre gränser tar sitt ansvar, både för att registrera de flyktingar som anländer och för att skydda och upprätthålla EU:s yttre gränser.

Att personer som behöver internationellt skydd får detta mycket snabbare än i dag, medan de som inte har rätt till asyl återsänds till sina hemländer under värdiga former.

Att alla asylsökande har incitament att registrera sig omedelbart vid ankomsten till första EU-land.

Att asylsökande ska kunna lita på att deras ansökningar handläggs juridiskt korrekt och likadant i alla medlemsländer, men att de inte har rätt att välja i vilket medlemsland de ska ansöka om asyl.

För att medlemsländerna ska dela på ansvaret för de asylsökande på ett rättvist sätt skapas därför en automatisk fördelningsmekanism. En fördelningsnyckel tas fram, baserat på BNP och befolkningsmängd, där varje lands andel av ansvaret framgår. När ett medlemsland uppfyllt sin del av det gemensamma ansvaret fördelas de asylsökande som anländer till övriga länder.

Försöket att omfördela 160 000 asylsökande från Italien och Grekland har pågått under de senaste åren, men är ett fullständigt fiasko. Mycket få personer har omfördelats. Det är viktigt att vi lär oss av erfarenheterna från detta misslyckande så att vi undviker att återupprepa något liknande. Fördelning av asylsökande kan inte bygga på vare sig frivilligt anvisade platser av medlemsländerna eller på fritt val för de asylsökande.

En person som söker asyl i Europa ska vara tillförsäkrad en seriös och rättssäker prövning av sina asylskäl oavsett vilket medlemsland som genomför den. Det ska däremot inte vara upp till den asylsökande att själv kunna välja vilket land som genomför denna prövning.

Detta resonemang kräver resoluta åtgärder mot alla former av försök att kringgå regelverket. Det är därför som jag föreslår ett antal åtgärder för att säkerställa att den asylsökande stannar i det land som blivit ansvarigt för hans eller hennes ansökan.

Dagens regel att en asylsökandes ansökan ska behandlas av det land där personen befinner sig, om man inte kan fastställa vilket land som var första inreseland, (det vill säga om personen inte har registrerat sig) ersätts med att den asylsökande i dessa fall fördelas till ett slumpmässigt valt land inom ramen för den nya fördelningsmekanismen. Även de personer som registreras i ett medlemsland som saknar yttre gränser faller inom samma system för automatisk omfördelning till andra länder.

Detta kommer att leda till snabbt och entydigt fastställande av vilket medlemsland som ansvarar för att hantera en persons asylansökan. Det betyder också att det medlemsland som registrerar en sökande som tagit sig dit utan att registrera sig i det första ankomstlandet är tillförsäkrat om att inte behöva hantera ansökan.

De asylsökande kommer på detta sätt att inse att det är meningslöst att resa till specifika länder, för att i stället istället registrera sig direkt när de anländer till EU.

Det måste vara tydligt att den enda vägen till ett uppehållstillstånd därefter bäst sker genom att man stannar inom ramen förprocessen. När de asylsökande inte kan välja vilket medlemsland som ska ansvara för ansökan kan man inte heller längre hävda tesen att fördelaktiga villkor, medför att fler personer söker sig till ett visst land. Det innebär att vi kan bryta den nedgående spiral där medlemsländerna konkurrerar med varandra om att erbjuda ett så torftigt mottagande som möjligt i förhoppning om att de asylsökande snart ska söka sig till andra länder. Det skulle också ta bort behovet av interna gränskontroller inom EU för att hantera migrationsflöden.

För att få till stånd ett fungerande system är det också viktigt att vinna de asylsökandes förtroende. Det kommer att kräva stora investeringar, inte minst vad gäller information, rådgivning och stöd. Särskilt minderåriga asylsökande och ensamkommande barn måste ges ett mycket bättre stöd än de får i dag.

Jag kommer att leda arbetet med denna reform i Europaparlamentet. Men nu behövs en bred mobilisering i det politiska Sverige för att tydligt stå upp för dessa principer inför de kommande förhandlingarna med regeringarna i ministerrådet. Rådet beslutar med kvalificerad majoritet i dessa frågor och de länder som ivrigast motsätter sig reformer är faktiskt bara en liten minoritet. Jag hoppas att Sverige ställer sig i täten för de länder som resolut vägrar gå med på fler urvattnade kompromisser på asylpolitikens område och i stället slår vakt om solidariskt delat ansvar och för gemensamma europeiska lösningar.

Cecilia Wikström, EU-parlamentariker (L) “

DN MÅNDAG 6 MARS 2017

“Sista fria medierna på väg att krossas

Dogangruppen, som förfogar över några av Turkiets sista oberoende medier, bland dem dagstidningen Hürriyet och tv-kanalen CNN Türk, står på tur att krossas eller tas över av regimen. Det råder inte längre någon tvekan om det.

Konglomeratets patriark Aydin Dogan kallades i förra veckan att vittna inför domstol, misstänkt för bensinsmuggling. Flera andra polisutredningar, mer eller mindre fantasifulla, kan med kort varsel förvandlas till åtal mot den motsträvige 80-årige miljardären.

President Tayyip Erdogan, som i snart ett årtionde använt statens myndigheter för att underminera Doganmedierna, röjde i veckan undan alla tvivel om vad som stundar:

– Ingen har rätt att vända statens organ mot varandra. Alla måste veta sin plats ... Alla som visar bristande respekt … kommer att betala ett högt pris.

Det som väckt Erdogans förtrytelse var en artikel i Hürriyet, där anonyma militärkällor framförde mild kritik mot presidentens beslut att upphäva förbudet mot türban, den kvinnliga huvudsjalen, inom försvaret.

Så länge militären var landets dominerande maktspelare rådde förbudet mot türban i hela den offentliga sektorn. På senare år har förbudet avvecklats på skolor och ämbetsverk, och när det nu faller också inom försvaret förstår alla turkar symbolbetydelsen: Erdogan gör som han vill med den institution som intill nyligen hade sista ordet i republiken.

Rapporten om militärernas missnöje hade skrivits av Hande Firat på tidningens Ankararedaktion. Rubriken ”Oro i militärhögkvarteret” betecknades av Erdogan som ”mycket ful”. Hürriyet bad genast om ursäkt för den, men inte för innehållet.

Och på fredagen byttes chefredaktören ut på Hürriyet, Sedat Ergin fick gå och ersattes av Fikret Bila. Det är, enligt vad DN erfar, ett försök att blidka Erdogan och göra bot för rubriken.

Sedan nedmonteringen av den turkiska demokratin inleddes i december 2013 har de anrika Dogantidningarna Hürriyet och Radikal och tv-kanalen CNN Türk visat stort kurage i sin rapportering, trots repressalier från staten i form av utebliven reklam, ständiga skatterazzior och åtal mot anställda. För ett år sedan lades Radikal ned, men både Hürriyet och CNN Türk spelade dramatiska roller under förra sommarens militära kuppförsök.

När kuppmännen trängde in på redaktionen i Istanbul den 15 juli vägrade journalisterna att rätta sig efter deras instruktioner. Strax efter midnatt ringde Hande Firat – samma kvinnliga journalist som nu väckt Erdogans misshag – upp honom och bad om en intervju. Presidenten, som bojkottat CNN i åratal, accepterade, och det var via Firats mobiltelefon som Erdogan nådde ut till folket med sin appell att ”ta över gator och flygplatser”.

Det sägs om Erdogan att han aldrig förlåter en oförrätt. Men ännu mer svårsmält för hans del var det att ha backats upp så lojalt av medier som han misstänkliggjort och trakasserat. Kampanjen mot Dogan - började på allvar redan 2009, med två enorma böter från skattemyndigheten, på fyra respektive 25 miljarder kronor.

Strax efteråt, under de massrätte-gångar som inleddes mot militärledningen, var Hürriyet ett av de få medier som tordes beskriva den bakomliggande verkligheten: Regimens allierade, den så kallade Gülenrörelsen, som med Erdogans goda minne kontrollerade polis- och åklagarmyndigheterna, hade fabricerat bevisen och arrangerat rättegångarna för att bryta militärens dominans över turkisk politik.

En turkisk författare sade häromdagen till DN:

– Jag talar med Aydin Dogan och säger till honom att ge upp innan han hamnar i en cell. Allt är förlorat, beslutet att krossa honom är redan fattat. Men medierna är hans hjärtebarn, livet skulle mista sin mening för honom om han avstod från allt bara för att rädda sitt skinn.

Kopplat till det större dramat är maktrelationerna inom Doganfamiljen. Svärsonen Mehmet Ali Yalcindag, gift med Aydin Dogans dotter Arzuhan, är nära vän och -affärspartner med Donald Trump.

Det ser ut som om svärsonen sedan i höstas börjat närma sig Erdoganregimen. Vissa bedömare tror atthan förbereder sig för rollen att ta över Dogans medier och ställa dem i Erdogans tjänst. Det finns krassa motiv till ett sådant svek mot patriarken Aydin Dogan, vars fyra döttrar vet att om fadern framhärdar i sitt motstånd mot regimen kommer koncernen att brytas upp och deras arv att konfiskeras av - staten.

Erdogan knyter stora förhoppningar till Trump, och har haft några invändningar mot dennes antimuslimska utgjutelser. Han vet att den amerikanske kollegan snart skall fatta ett ödesdigert beslut: Att fortsätta stödja Syriens kurder eller offra dem i hopp om bättre relationer till Turkiet. Att Hürriyet utan att genera sig analyserat Erdogans agerande visavi Trump har inte gjort dess sak bättre.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

“Fakta. Dogangruppen

Förutom de seriösa nyhetsmedierna CNN Türk och Hürriyet äger Dogan Media också kvällstidningen Posta, med en upplaga på en halv miljon.

Dogankonglomeratet har dessutom stora intressen i naturgas, vindkraft och kraftverksdammar.

I imperiet ingår också bokhandels- och musikkedjan D&R, landets största, en exklusiv turistby i badorten Bodrum samt affärsföretaget Milpa, som importerar bilar av märket Suzuki och marknadsför fastigheter. “

DN MÅNDAG 6 MARS 2017

“Ny grundlag slår hårt mot journalister

Under de gångna två åren har ett trettiotal större nyhetsmedier lagts ned eller tagits över av staten i Turkiet, bland annat de Gülenvänliga tidningarna Taraf, Zaman och Bugün. Landets äldsta tidning, sekulära Cumhuriyet, fortsätter att komma ut trots att stora delar av redaktionen flytt landet eller kastats i fängelse.

Förutom Hürriyet och CNN Türk, finns det fortfarande en handfull medier som inte har förvandlats till regeringsorgan: vänsterdagstidningen Birgün, den prokurdiska Evrensel och den stora sekulära dagstidningen Sözcu, med en upplaga på 300 000.

Halk TV och dagstidningen Yurt som beskyddas av det största oppositionspartiet CHP håller också ut.

Men också dessa medier blir undan för undan mer diskreta och försiktiga i sin kritik. Pressens arbete blir hela tiden mer och mer otacksamt också på andra vis. Källor som tidigare framträdde öppet med namn kräver nu anonymitet, och pålitliga anonyma källor vägrar läcka uppgifter eftersom regimen vakar över alla informationskanaler.

– Man kan visst ha anonyma röster i en artikel, men om alla du intervjuar alltid är namnlösa så börjar det se konstigt ut, säger en turkisk kollega – som också vill vara anonym – till DN.

Den slutgiltiga offensiven mot de kvarvarande fria medierna väntas dra i gång först efter den turkiska folkomröstningen om ny konstitution i april. Segrar president Erdogans förslag i det valet så kommer den fria pressens led att glesna ännu mer.

Slutmålet, att statliga och statskontrollerade medier skall stå för hela utbudet av nyheter och åsikter, kommer att uppnås först då den nya författningen träder i kraft, parlamentet neutraliseras och hela den verkställande makten koncentreras till det nya presidentämbetet.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

DN MÅNDAG 6 MARS 2017

“ Tyskland anklagas för nazimetoder

De tysk-turkiska relationerna har försämrats ytterligare sedan Turkiets president Recep Tayyip Erdogan anklagat tyska myndigheter för att tillämpa nazimetoder. Uttalandet kommer efter att flera turkiska ministrar nekats att framträda på valmöten i Tyskland.

Berlin.

– Ert agerande skiljer sig inte från nazitiden, sade den turkiske presidenten under ett möte inför sina anhängare på söndagen.

Det skarpa uttalandet kommer efter att flera turkiska ministrar hindrats från att hålla valmöten i tyska städer den senaste veckan. Först nekades den turkiske justitie-ministern Bekir Bozdag från att framträda i Gaggenau efter att stadens ledning dragit in tillståndet för mötet med förklaringen var att säkerheten inte kunde garanteras.

Gaggenaus borgmästare betonade att beslutet inte var politiskt.

Men från turkiskt håll blev reaktionerna starka. Bekir Bozdag kallade agerandet människorättsvidrigt och anklagade tyska myndigheter för att tillämpa ”fascistiska metoder”. Tysklands ambassadör i Ankara kallades upp till utrikes-departementet i protest. Kort därefter ställdes även den turkiske näringsministern Nihat Zeybekçi planerade framträdande i Frechen utan för Köln in. Även denna gång angav stadens ledning att orsaken var att säkerheten inte kunde garanteras.

Det är bakgrunden till att Recep Tayyip Erdogan jämfört tyska myndigheter med nazisternas agerande.

– Jag trodde att de tiderna var förbi sedan länge, men jag har alltså misstagit mig, sade den turkiske presidenten.

Tysklands utrikesminister Sigmar Gabriel beklagar det höjda tonläget, och betonar att den tysk-turkiska vänskapen är starkare än de diplomatiska relationerna. Andreas Scheuer, generalsekreterare för regeringspartiet CDU:s bayerska systerparti CSU, kallar jämförelsen för ”en monstruös blunder av Bosporens despot”.

– Den är skandalös och befängd. En ursäkt vore på sin plats, säger han till Passauer Neue Presse.

Valmötena är ett led i den turkiska regeringens valkampanj inför folkomröstningen den 16 april om en förändring av grundlagen. 1,4 miljoner röstberättigade turkar bor i Tyskland.

Redan före turerna kring de inställda valmötena gnisslade relationen de båda länderna emellan betänkligt. Den tyska regeringen har uttryckt skarp kritik mot att turkiska myndigheter beslutat att häkta den tysk-turkiske journalisten Deniz Yücel, som anklagas för att ha spridit terrorpropaganda.

Lina Lund lina.lund@dn.se “

DN MÅNDAG 6 MARS 2017

Ny informell EU-grupp vill stärka demokratin

En ny, informell grupp har bildats i EU som kallas Rättsstatens vänner. Gruppen består nästan uteslutande av länder från västra EU och är ännu ett tecken på en växande klyfta mellan öst och väst.

Skillnaden mellan öst och väst i EU märks för närvarande i flera frågor. Det handlar inte enbart om migrationspolitiken där de fyra så kallade Visegradländerna – Polen, Ungern, Slovakien och Tjeckien – som bekant säger nej till att ta emot asylsökande som omfördelas från andra EU-länder.

När ledarna för Visegradgruppen träffades i Warszawa förra veckan antog de också ett gemensamt uttalande om EU:s framtid.

De fyra länderna varnar bland annat för tankarna på att EU ska gå vidare i flera hastigheter och är uppenbarligen rädda för att hamna utanför.

Dessutom protesterar de mot att europeiska livsmedelsföretag tycks sälja varor med sämre kvalitet i öst och de uppmanar kommissionen att ingripa.

EU-länderna i öst verkar också vara ängsliga för att övriga EU-länder vill minska bidragen till eftersatta regioner, som framför allt går till medlemsstater i öst.

I en särskild deklaration som antogs förra veckan, och som också har undertecknats av Bulgarien, Rumänien, Kroatien och Slovenien, slår

Visegradgruppen ett slag för EU:s strukturfonder som sägs vara ”grundläggande” för att skapa ”jobb och tillväxt” i EU.

Ytterligare en aktuell fråga delar EU.

En informell grupp har bildats som kallas ”Friends of rule of law”, Rättsstatens vänner. Gruppen består hittills av femton medlemsstater, men bara Estlands EU-minister företräder ett land från östra EU. Senast träffades gruppen under en gemensam middag i början av februari och Sveriges EU-minister Ann Linde (S) deltog.

Bakgrunden är de senaste årens utveckling i till exempel Ungern och Polen, som har visat hur svårt EU har att ingripa om demokratin verkar vara på glid i något medlemsland.

– Vi tycker att EU borde göra en årlig genomgång av läget i EU:s medlemsstater när det gäller mänskliga rättigheter, säger Ann Linde.

Mänskliga rättigheter kan vara mycket. Vad handlar det om?

– Det skulle gälla frågor som är grundläggande för demokratin, till exempel pressfrihet, minoriteters rättigheter, domstolarnas oberoende och valsystemet. Vi kan inte mäta allt och en genomgång måste vara stram, säger Ann Linde.

Initiativet att bilda en informell grupp kring dessa frågor kan också ses som en följd av den process som EU-kommissionen har drivit mot Polen under det senaste året.

Hittills har Polen vägrat att följa rekommendationerna från Bryssel och frågan är därför om kommissionen ska gå ett steg vidare och aktivera artikel sju i EU:s Lissabonfördrag, som kan leda till att Polen förlorar rösträtten i EU.

Det vore en drastisk åtgärd och kommissionens vice ordförande Frans Timmermans har förklarat att han först vill veta vad EU:s medlemsstater anser.

I morgon, tisdag, samlas samtliga länders EU-ministrar i Bryssel för att ha en första diskussion och Ann Linde tycker att EU ska gå försiktigt fram.

– Jag tror inte på sanktioner. Det är bättre att ta ett steg i taget och en årlig genomgång kan sätta press på medlemsländerna.

Sveriges EU-minister hoppas också att fler stater i öst ska delta i diskussionerna.

– Det blir fel om en grupp länder driver de här frågorna. Alla måste vara med.

Om det görs en sådan här genomgång kan också Sverige få kritik?

– Ja, det får vi vara beredda på. Men om det här ska fungera -måste det handla om för demokratin grundläggande frågor och inte vara politiska synpunkter på ett annat EU-lands politik, säger Ann Linde.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“Fakta. Rättsstatens vänner

Den nya informella gruppen Friends of rule of law, Rättsstatens vänner, består hittills av femton EU-länder.

Under gruppens senaste middag deltog företrädare för Belgien, Danmark, Tyskland, Irland, Grekland, Frankrike, Italien, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Finland, Sverige, Österrike, Portugal och Estland.

DN “

DN MÅNDAG 6 MARS 2017

“ Soinis avhopp öppnar för högersväng

Finlands utrikesminister Timo Soini meddelade i går att han inte kommer att ställa upp för omval på Sannfinländarnas partikongress i juni. Ett ordförandeskifte kan föra partiet längre högerut.

Helsingfors.
Soini har lett Sannfinländarna i 20 år, med stor framgång, då -partiet numera sitter i regeringen. Soini skrev om sitt beslut på sin blogg i går. Han tar ingen ställning till en eventuell efter-trädare, men klart är i alla fall att EU--parlamentarikern Jussi Halla-aho är intresserad av posten.

Halla-aho representerar en mer högerpopulistisk linje än Soini, och hör till partiets stora röstmagneter. Han har bland annat varit med om att skriva partiets program när det gäller invandringsfrågor och har i över tio års tid skrivit invandringskritiska inlägg på sin populära blogg. För ett par år sedan dömdes Halla-aho till böter för ett kränkande inlägg om islam och somalier.

I ett uttalande 2015 anklagade han Sverige för att orsaka flyktingströmmen till Finland, och i intervjuer har han öppnat för ett sam-arbete med Sverigedemokraterna.

Andra möjliga kandidater är försvarsminister Jussi Niinistö och ordförande för sannfinländarnas riksdagsgrupp Sampo Terho. Båda har sagt att de meddelar om en eventuell kandidatur på måndag.

Philip Teir philip.teir@gmail.com “

DN TISDAG 7 MARS 2017

“ Fifflande Fillon leder högern på ökenvandring

Ett tag såg det ut som om François Fillon redan hade bokat platsen i Élyséepalatset. Nu borde hans enda rimliga slutsats vara att dra sig ur kampen om att bli Frankrikes näste president.

Fillon vann överlägset högerpartiet Republikanernas primärval i november. Och han gjorde det med ett djärvt program för ekonomiska reformer som det motspänstiga landet skulle må bra av. Han var klar favorit att få möta populisten Marine Le Pen i den avgörande omgången den 7 maj – och vinna lätt.

Men Fillon förlorade snabbt den fläckfria image som hade varit till nytta i en tid när fransmännen är utleda på sin korrupta elit. I januari avslöjades det att han i åratal haft sin fru anställd med fin skattefinansierad lön, sannolikt utan att hon gjorde många knop. Han hade utnyttjat samma system som många andra franska politiker, men just det såg så illa ut.

Sedan dess har Fillon gett ordet tondöv en ny dimension. Efter att först ha vägrat erkänna några misstag började han skälla ut rättsväsendet, medierna och socialistregeringen för konspirationer. Han lovade lämna valrörelsen om han blev föremål för en formell brottsutredning, men ändrade sig när den inte gick att undvika. Två tredjedelar av väljarna vill slippa se honom mer. Strömhopp pågår från hans kampanjorganisation, ledande republikaner deserterar.

Senast den 17 mars måste en eventuell ersättare anmälas. Alain Juppé, tvåan i primärvalet, förklarade på måndagen att han inte ställer upp: ”det är för sent”. Under kvällen skulle ett krismöte leta efter en väg ut ur återvändsgränden.

En sak är att Fillon har visat uselt omdöme i affären kring hustrun. Genom att insistera på att förbli kandidat dömer han dessutom sitt parti till nederlag. När han talar om ”inbördeskrigsstämning” i Frankrike spelar han framför allt Le Pen i händerna. I den mån han går till historien är det som republikanen som misslyckades med att ens ta sig vidare till andra omgången.

Socialisterna har redan lämnat walkover. President François Hollande är så impopulär att han inte ens försöker sig på omval. I stället har en utopistisk drömmare utsetts, som är uppenbart chanslös.

Allt pekar därmed på att finalen spelas med de traditionella partierna på läktaren. Marine Le Pen verkar vinna första omgången och sedan stöta på Emmanuel Macron.

Le Pens verklighetsbild är mörk och farlig, omvärlden ska stängas ute, fienderna är invandrare, globalisering och EU. Fick hon som hon ville skulle Frankrike lämna unionen, vilket vore dödsstöten för den.

Macron var ekonomiminister en period hos Hollande, men säger sig vara varken vänster eller höger. Förra veckan presenterade han sent omsider en politisk plattform, för att möta kritiken för luddighet. Där finns detaljer, men också ett försök att göra alla till lags. Den ekonomiska politiken ska vara liberal, men inte för mycket, det ska både satsas mot arbetslösheten och hållas budgetdisciplin. Hur den övertunga staten ska bantas och företagens konkurrenskraft öka är inte direkt solklart.

Det attraktiva med Macron är ändå budskapet om ett öppet Frankrike. Hans tal om hopp och visioner är värt beröm i ett land där nio av tio tycker att allt barkar åt skogen.

Läget efter valet kan dock bli lika osäkert som före. Segrande presidenter brukar ta hem även kommande val till nationalförsamlingen, men Macron har knappast organisationen för det. Vad han i så fall kan åstadkomma går inte att veta.

Hittills har överraskningarna haglat i valrörelsen. Macron har ingen partiapparat att luta sig mot om det börjar blåsa motvind. Vart Fillons och socialisternas väljare till slut tar vägen är osäkert. Men Le Pen är ingen nykomling utan har deltagit i massor av val som har visat att stödet har ett tak.

Fransmännens val borde vara givet, och Macron skulle enligt mätningarna vinna klart mot Le Pen. Må så ske.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN TISDAG 7 MARS 2017

”Det går inte att köra över vårt land på några timmar”

“ I Estland är man är inte rädd för Ryssland utan bättre förberedd än någonsin på att försvara sig. Budskapet kommer från Riho Terras, Estlands försvarschef som i april tar emot allierade trupper. ”Vår huvuduppgift är att få Putin att tro på Nato”, säger han.

DN möter general Riho Terras på Estlands ambassad i Stockholm. I Sverige har han talat med försvarsminister Peter Hultqvist (S). Tillsammans med överbefälhavaren Micael Bydén besökte general Terras i fredags också Gotland som Sverige började återmilitarisera förra året.

– Gotland är ett strategiskt viktig område för hela Östersjöområdet. Vi fick möjlighet att köra stridsvagnar, se Gripenplan ur incidentberedskapen och tala med de lokala myndigheterna om hur de ser på militärernas återkomst och totalförsvaret. Jag gillade att köra stridsvagn på Gotland, som är mycket likt vårt eget Saaremaa, säger Riho Terras.

Saaremaa, Ösel på svenska, är Estlands största ö. Hemvärnsförband därifrån ska i september öva på Gotland under den svenska storövningen Aurora 17. Det finns fler beröringspunkter. Bägge länderna ser ett ökat hot från Vladimir Putins Ryssland.

– Västliga medier påstår ofta att folken i Estland, Lettland eller Litauen är rädda för Ryssland. Nej, vi är inte rädda, men vi behöver vara beredda. I dag är vi mycket bättre förberedda att försvara vårt land än någonsin i historien. Det går inte att köra över vårt land på några timmar. Punkt, slår general Terras fast.

Han har varit försvarschef i fem år och nyligen fått förlängt förordnande i två år till.

Estland är ett av de fem Natoländer som nått målet att satsa två procent av bruttonationalprodukten på försvaret. I år blir siffran 2,17 procent (Sverige som står utanför Nato ligger på 1 procent, lägst av Östersjöländerna).

På frågan om general Terras tror att Ryssland planerar att anfalla Estland blir svaret:

– Jag vet inte. Men jag tror på Nato. Och vår huvuduppgift är att se till att Putin tror på Nato.

Estland gick med i försvarsalliansen 2004. Då rådde avspänning och Nato hade de första åren inga försvarsplaner för balterna. Men Rysslands annektering av Krim och krigföringen i Ukraina fick i somras Natos toppmöte i Warszawa att besluta om stärkt försvar i öster.

Den 7 april ska därför en bataljon på 1 200 militärer från Storbritannien och Frankrike stå redo i Estland. Totalt förstärker Nato

med 3 600 allierade trupper och 1 000 pansarfordon i de tre baltiska länderna under våren.

– Det är inte så att britterna kommer för att försvara Estland. Utan det är 28 allierade länder som beslutat att försvara Natos östra front, vilket råkar vara Estland, Lettland och Litauen. Det har ett avskräckningsvärde. I Estlands fall så har vi tagit ombord två kärnvapenmakter: Storbritannien och Frankrike.

Det sägs ibland i svensk debatt att Nato är fientligt och försöker omringa Ryssland?

– Nato har aldrig varit en aggressiv organisation. Men jag har sett att Estland övar på att anfalla Moskva i en rysk video. De visade bilder på estländare i våra skogar och jämförde med skogarna nära Moskva: ”de tränar i samma typ av terräng”. Ja, ursäkta, men Estland har samma typ av terräng. Det där är propaganda, säger general Terras.

– Ska vi jämföra militära övningar hade den ryska manövern Zapad (Väst) 2013 mer än 100 000 soldater medan Nato genomförde övningen Steadfast Jazz med 7 000 soldater, säger Riho Terras och vänder på perspektivet:

– Om någon säger att vi provocerar, så anser jag tvärtom att vi skulle provocera Ryssland genom att inte göra någonting. Att lämna ett tomrum – som på Krim i Ukraina – var tillräckligt provokativt för dem att ta första steget. Så låt oss inte provocera Ryssland. Om det finns ett tomrum så vi föredrar att fylla det med vår egen säkerhet och vi är på god väg att göra det.

Mikael Holmström mikael.holmstrom@dn.se “

“ Fakta. Estland

Folkmängd: 1,3 miljoner.

Försvarsutgifter 2016: 454 miljoner euro, 1,16 procent av BNP.

Försvarsmakt: 5 750 anställa och 30 000 värnpliktiga.

Armén: En brigad, fyra bataljoner, 158 pansarfordon, 376 artilleripjäser, bärbara pansarvärns och luftvärnsrobotar.

Flotta: Sex fartyg.

Flygvapen: Transportflygplan och transporthelikoptrar.

Gränsbevakning: 22 båtar och fartyg, flygplan och helikoptrar.

Källa: IISS The Military Balance 2016, Nato “

DN TISDAG 7 MARS 2017

“ EU:s skräck är att avtalet med Turkiet sägs upp

Analys. Kris i relationen mellan Turkiet och Tyskland leder till nervositet i hela EU. Skräcken är att migrationsavtalet mellan EU och Turkiet sägs upp, men några EU-länder förespråkar tuffare tag mot regeringen i Ankara.

Frågan stod inte på dagordningen när EU:s utrikesministrar samlades i Bryssel på måndagen, men många verkade nervösa över krisen i relationen mellan Tyskland och Turkiet.

Rädslan handlar förstås om att migrationsavtalet, som räddade EU från det kaos som unionens illa fungerande flyktingmottagning ledde till, inte ska hålla.

EU-ländernas skräck är att regeringen i Ankara ska göra allvar av alla hot och säga upp överenskommelsen med EU. Därmed skulle Egeiska havet åter öppnas för flyktingbåtar till Grekland.

Under förhandlingarna med Turkiet för ett år sedan spelade dessutom Tysklands förbundskansler Angela Merkel en helt avgörande roll. Vad gör EU om relationen mellan Ankara och Berlin inte håller?

Redan under hösten 2015 började Angela Merkel träffa Turkiets dåvarande premiärminister Ahmet Davutoglu och de tycktes komma väl överens. Tillsammans utarbetade de en plan som omvandlades till ett migrationsavtal mellan EU och Turkiet.

Överenskommelsen undertecknades i Bryssel den 18 mars 2016 och redan dagen därpå avstannade nästan hela strömmen av flyktingbåtar från Turkiet till de grekiska öarna.

Riktigt hur det gick till när regeringen i Ankara först öppnade och sedan stängde flyktvägen till Grekland har inte klarlagts, men ingen EU-ledare tvivlar sedan dess på att Turkiet har sådan makt och möjlighet.

Nästan från första stund har det samtidigt varit ett skakigt avtal. Under det gångna året har Turkiet många gånger uttryckt missnöje med hur EU lever upp till migrationsöverenskommelsen, se faktaruta nedan.

President Erdogan och andra turkiska ledare har hotat med att riva upp avtalet med EU.

Pengarna från EU till syriska flyktingar i turkiska läger har börjat komma, men samtalen om visumfria resor för turkiska medborgare och Turkiets EU-medlemskap har inte rört sig framåt särskilt mycket. Formellt sett pågår de fortfarande, men i höstas ligger förhandlingarna om medlemskap i praktiken på is.

För närvarande är det otänkbart att EU skulle släppa in Turkiet som medlem. I jakt på kuppmakarna har regeringen i Ankara steg för steg strypt yttrandefriheten, politiserat rättsväsendet och låtit fängsla journalister och politiska motståndare.

Ett sådant land kan inte bli EU-medlem. Ändå vill flera EU-länder fortsätta förhandlingarna. Fortsatta samtal är bästa sättet att påverka, anser bland andra Sverige.

Men en del EU-länder verkar ha fått nog. Inför måndagens möte med EU:s utrikesministrar hade till exempel Österrikes konservative utrikesminister Sebastian Kurz ett högre tonläge än vanligt.

Kurz ställde sig helt bakom de tyska städer som säger nej till turkiska kampanjmöten. Han förklarade att Österrike tänker göra detsamma, men anförde inte bristande säkerhet som skäl.

– Vi accepterar inte att turkiska politiker genomför kampanjer i Österrike, sade Sebastian Kurz.

Österrikes socialdemokratiska förbundskansler Christian Kern har också varit mycket tydlig. Kern tycker att hela EU ska säga nej till turkiska kampanjmöten.

– Ett gemensamt nekande svar från EU skulle vara logiskt, argumenterade Kern i en söndagsintervju i tyska tidningen Welt am Sonntag.

Christian Kern upprepade också att han anser att EU:s samtal med Turkiet om landets eventuella EU-medlemskap ska upphöra.

– Vi kan inte fortsätta förhandla med ett land som under åratal har distanserat sig från demokratiska normer och rättstatens principer, hävdade Christian Kern.

Men den aktuella frågan handlar om inte yttrandefriheten i Europa också gäller för besökande turkiska politiker?

– I normala fall skulle vi ha sagt att vår demokrati är tillräckligt stark för att klara detta, svarade Luxemburgs utrikesminister Jean Asselborn inför måndagens möte i Bryssel.

– Men det är också absurt att den som vill ha en konstitution som innebär att rättsstaten inte längre existerar får möjlighet att propagera för det här i Europa, tyckte han.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“Fakta. Migrationsavtalet

Migrationsavtalet mellan EU och Turkiet undertecknades den 18 mars 2016. Syftet var att få stopp på flyktingströmmen över Egeiska havet.

Överenskommelsen innebär att Turkiet accepterar att ta tillbaka alla flyktingar, också syrier, och migranter som kommer till Grekland och som inte anses ha rätt till skydd i EU.

För varje syrisk flykting som EU skickar tillbaka till Grekland ska samtidigt EU ta emot en syrier från flyktingläger i Turkiet.

I praktiken har mycket få flyktingar skickats tillbaka till Turkiet, men flyktingströmmen över Egeiska havet har nästan upphört.

Som tack för detta lovade EU motsvarande 30 miljarder kronor till syriska flyktingar i turkiska läger, visumfria resor för turkiska medborgare till EU och att förhandlingarna om Turkiets eventuellt kommande EU-medlemskap skulle sätta fart. “

DN TISDAG 7 MARS 2017

“ Höjda tonläget oroar turkiska minoriteten

Den diplomatiska krisen mellan Tyskland och Turkiet följs med oro av många tyskar med turkisk bakgrund. Det upptrappade ordkriget – där Turkiets president Recep Tayyip Erdogan har beskyllt Tyskland för att använda nazimetoder – splittrar den turkiska minoriteten i Tyskland i en pro- och en anti-Erdogan-falang.

Berlin.
En fängslad tysk korrespondent, turkiska toppolitiker som nekas att hålla valmöten i tyska städer och så nazistanklagelserna från den turkiske presidenten. Tre händelser som lett till att de tysk–turkiska relationerna har nått en ny bottennivå.

– Ert agerande skiljer sig inte från nazitiden, sade den turkiske presidenten Recep Tayyip Erdogan i ett uttalande som väckt starka reaktioner i Tyskland.

Anklagelserna kom efter att ledningen för de tyska småstäderna Gaggenau och Frechen nekat två ministrar ur Erdogans regering att hålla valmöten inför sina anhängare. Den officiella förklaringen var att säkerheten inte kunde garanteras och att antalet parkeringsplatser inte räckte till.

Det faktum att 1,4 miljoner röstberättigade turkar lever i Tyskland gör landet till den fjärde största valkretsen efter Istanbul, Ankara och Izmir. Väljare i Tyskland kan därför avgöra folkomröstningen i april, då Turkiet ska rösta om en förändring av grundlagen som skulle innebära att presidenten får ökade befogenheter. Medan den turkiska regeringen – som pläderar för ett ”ja” – hävdar att förändringen kommer att leda till ökad stabilitet i landet, anser kritikerna att det är ett sätt att avskaffa den parlamentariska demokratin i landet.

Från tyskt håll gnisslas det över att det turkiska ledarskapet bedriver inrikespolitik i Tyskland och att turkiska toppolitiker ser tyska städer som självklara arenor för att bedriva valkampanj. Kritiker anser att den turkiska regeringen utnyttjar den tyska demokratin i syfte att driva det egna landet åt ett antidemokratiskt håll.

Medan förbundskansler Angela Merkel och hennes regering hållit en låg profil i frågan om val-mötena, har en rad politiker på lokal och regional nivå krävt att de stoppas. Redan före nazistjämförelsen krävde politiker från merkels syster-parti CSU, Vänsterpartiet Die Linke och liberala FDP att Erdogan skulle beläggas med inreseförbud i Tyskland som en protest mot att turkiska myndigheter häktat den tyske korrespondenten Deniz Yücel. Inresförbudet avfärdas av den tyska justitieministern Heiko Maas som anser att det skulle innebära att de diplomatiska förbindelserna bryts helt.

Erdogan svarade med ännu en provokation genom att säga att han minsann reser till Tyskland om han vill.

– Vill jag resa, reser jag i morgon.
Det upptrappade tonläget följs med oro av många från den turkiska minoriteten i Tyskland, som är splittrad i en pro- och en anti-Erdoganfalang. Erdogans parti AKP har ett mycket starkt stöd bland turkar som lever i Tyskland. Hela 60 procent av väljarna i Tyskland röstade på AKP i det senaste parlamentsvalet i november 2015, och när den turkiske premiärministern Binali Yıldırım besökte den västtyska industristaden Oberhausen häromveckan togs han emot av tiotusen anhängare med turkiska flaggor och hyllningsplakat.

Samtidigt är Tyskland ett mål för turkar som flyr landet på grund av regimens agerande. Mellan -augusti 2016 och januari i år ansökte 3

100 turkar om politisk asyl i Tyskland, enligt siffror från migrationsmyndigheten.

Gökay Sofuoglu, ordförande för det turkiska förbundet i Tyskland TGD, säger att konflikterna mellan anhängare och motståndare till den turkiska regimen blivit alltmer påtagliga sedan den misslyckade statskuppen i somras. På sociala medier uppmanas till bojkott av tyska butiker som drivs av regeringskritiker, och anhängare till Gülenrörelsen – som av regimen pekats ut som ansvarig för kuppförsöket – vittnar om hur de förföljs.

– Personer som liksom jag som förespråkar ett ”nej” i omröstningen blir kallade för faderlandsförrädare och terrorister. Jag har fått ta emot många hot av landsmän, säger Sofuoglu.

Frågan om folkomröstningen och de tysk-turkiska relationerna är känslig bland många tyskar med bakgrund i Turkiet. Få vill medverka med namn och bild i DN, and-ra vågar inte. En kvinna, som vill anonym, säger att hon är rädd för att hennes turkiska pass dras in om hon kritiserar regimen öppet.

– Du kommer inte att hitta någon här som vågar säga vad de tycker, säger hon.

Hon och maken – som sitter fängslad i Turkiet sedan sex månader – är medlemmar i Gülenrörelsen. Med vännerna pratar hon bara via krypterade appar eftersom hon säger sig vara säker på att vara avlyssnad av turkiska agenter.
– Nu vill jag bara ligga lågt och leva i fred tills dess att min man släpps fri.

Andra säger att Erdogan är rätt man och gör rätt som klämmer åt Tyskland.

Ercan Yilmaz, en 48-årig reseförsäljare, beklagar de försämrade relationerna och befarar att de kan leda till att tyskar möter den turkiska minoriteten med ökad misstänksamhet.

– Det är absurt att Tyskland ställer in valmötena. De går på Erdogans provokationer, och det leder bara till att turkar som lever här blir frustrerade och känner sig missgynnade av det tyska samhället, säger han.

DN har sökt företrädare för UETD som arrangerat valmöten med turkiska politiker och företrädare för AKP i Tyskland.

Lina Lund lina.lund@dn.se “

“ Sedan knappt tre veckor sitter den tyskturkiske korrespondenten Deniz Yücel från tidningen Die Welt frihetsberövad i Turkiet, anklagad för att ha spridit terrorpropaganda och för att ha varit inblandad i en hackerattack.
Attacken ska ha skett mot ett e-postkonto som tillhör den turkiske energiministern Berat Albayrak, som även är president Recep Tayyip Erdogans svärson.
Kritiker menar att Yücel är oskyldig och att anklagelserna är ett led i att tysta regimkritiker. Den tyska regeringen har fördömt beslutet att häkta Yücel och krävt att han släpps fri.
Fakta. Ny konstitution

Den 26 april ska Turkiet rösta om en ny konstitution. Enligt förslaget innebär den nya konstitutionen att premiärministerämbetet i praktiken avskaffas och att presidenten får makten att utse och avsätta ministrar och höga statliga tjänstemän.
Presidenten får också rätt att utfärda dekret och utlysa undantagstillstånd.
Om förslaget går igenom kan en president sitta vid makten i 15 år vilket gör att Erdogan, som tillträdde 2014, kan sitta kvar till 2029. “

DN TISDAG 7 MARS 2017

“ Republikanerna letar efter en möjlig ersättare till Fillon

Tunga namn i kretsen kring expresidenten Nicolas Sarkozy kräver nu att François Fillon utser en ersättare som Republikanernas presidentkandidat. Men Fillon vägrar träda tillbaka – och på måndagen sade Alain Juppé att det är för sent för honom att kliva in i valrörelsen.

Paris.
Det var en sansad men bestämd Alain Juppé som mötte pressen i Bordeaux, där han är borgmästare.

– Jag bekräftar härmed, en gång för alla, att jag inte tänker kandidera till presidentposten, sade Juppé, som i höstas blev tvåa i högerns öppna primärval och av många setts som en potentiell ”plan B” för Republikanerna.

Beskedet kontrasterade med tidigare uttalanden av Juppé, i vilka han sagt sig ”vara redo” att ta på sig uppdraget.

Med mindre än sex veckor kvar till första omgången i det franska presidentvalet är krisen i högerpartiet därmed akut.

François Fillon var fram tills för en dryg månad sedan favorit till - segern, men stödet för honom i opinionen har rasat från 25 till 17 procent sedan tidningen Le Canard Enchainé avslöjat att Fillon avlönat sin fru på statens bekostnad – dessutom utan att hon faktiskt tycks ha uträttat något arbete.

Medierna har rapporterat löpande om polisutredningen, hur Fillon och hans fru förhörts av polis och om hur husrannsakan gjorts i parets hem.

Åtal kan vänta så snart som den 15 mars – två dagar före den sista dagen att registrera en ny kandidat.

Inför tiotusentals åhörare på Place du Trocadéro i Paris sade Fillon i söndags att utredningen och rapporteringen kring den är en aldrig tidigare skådad smutskastningskampanj mot en president-kandidat. Men till och med Republikanernas starke man, expresidenten Nicolas Sarkozy, börjar nu få kalla fötter. Sarkozy har tidigare undvikit att uttala sig om skandalen, men bjöd på måndagen in Juppé och Fillon till ett möte för att, som han uttryckte det, ”hitta en utväg ur denna situation, som inte kan tillåtas fortsätta”.

Inbjudan accepterades och mötet mellan de tre väntas äga rum nu under tisdagen.

Samtidigt rapporterar en rad franska medier att personer i Sarkozys närhet gett gruppledaren för Republikanerna i nationalförsamlingen i uppdrag att på mer informell väg övertala François Fillon om att dra sig ur kampanjen.

På måndagskvällen lyckades ändå Fillon säkra fortsatt stöd av partistyrelsen – tills vidare.

– I och med Alain Juppés tillbakadragande finns det inte längre någon plan B. Det är dags för alla att ta sig samman, sade François Fillon efter mötet.
Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

“ Fakta.
Presidentvalet i Frankrike hålls den 23 april i år. Om inte någon får 50 procent av rösterna hålls en andra och avgörande omgång mellan de två främsta kandidaterna den 7 maj. Sista dagen att registrera en kandidatur är den 17 mars. För att kandidera krävs bland annat 500 underskrifter av folkvalda franska politiker.”

DN TISDAG 7 MARS 2017

“ Nya inreseförbudet blir svårare att utmana rättsligt

Analys. Washington. Efter kritikstormen mot Trumps inreseförbud som omfattade personer från sju i huvudsak muslimska länder, lade Vita huset på måndagen fram en ny presidentorder. Den innehåller flera förändringar, och är skräddarsydd för att vara svårare att utmana rättsligt.

President Donald Trump undertecknade på måndagen en presidentorder med en ny version av det inreseförbud som lades fram i januari. Den nya ordern har varit på gång i flera veckor, och efter förhandsläckor från Vita huset är de flesta förändringar väntade: denna gång portas medborgare från sex huvudsakligen muslimska länder tillfälligt från USA: Iran, Syrien, Libyen, Somalia, Sudan och Jemen.

Borttaget är Irak, efter intensiv lobbying från irakiskt håll och efter bred kritik för att man stoppade också irakier som arbetat för USA i Irak under flera år, exempelvis som tolkar. Enligt det nya beslutet är personer som har visum och arbetstillstånd undantagna, och flyktingar från Syrien ska heller inte behandlas annorlunda än andra flyktingar.

Det första dekretet blev ett praktfiasko som stötte på enormt motstånd – både i form av protestaktioner och av en rad rättsprocesser, där det hävdats att det strider mot konstitutionen bland annat på religiös och ekonomisk grund. En federal domstol i San Francisco stoppade den 4 februari inreseförbudet tills vidare.

Trump gick till val på en kraftig åtstramning av immigrationspolitiken och har sedan han svors in tagit flera sådana initiativ. Syftet är, enligt Vita huset, att öka USA:s säkerhet och skydd mot -terrorister.

Utöver presidentordern har nya riktlinjer dragits upp som lägger ett större nät över de 11 miljoner människor som lever illegalt i USA. De rekordmånga deportationerna under USA:s förra president Barack Obama var fokuserade på kriminellt belastade – nu riskerar långt fler att deporteras.

Efter sin bakläxa har den nya presidentordern förankrats hos berörda myndigheter (något som markerades genom att låta tre ministrar presentera det), och har ett noga avvägt ordval.

Det blir därför med stor sannolikhet svårare att utmana rättsligt – vilket inte hindrar att motståndet mot Trumps immigrationspolitik säkerligen kommer att fortsätta.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN TISDAG 7 MARS 2017

“ Unicef-chef slår larm om flyktingbarnen

Libyen har i flyktingkrisens spår förvandlats till ett transitland för barn som utnyttjas i könshandel. Det säger Justin Forsyth, biträdande chef för FN:s barnfond Unicef.

– Vi ser ett mönster där offren, som ofta kommer från länder som Nigeria, Gambia och Eritrea, får löfte om jobb i Sydeuropa och resan betald. Men i stället tvingas de till prostitution, säger Justin Forsyth till DN.

Forsyth är på tillfälligt besök i Stockholm där han bland annat ska träffa barn- och jämställdhetsminister Åsa Regnér. Sannolikt kommer Unicefs granskning av flyktingbarnens situation i Libyen upp på agendan.

Unicefs rapport, som publicerades i förra veckan, är plågsam läsning. De intervjuade barnen beskriver i detalj hur de misshandlas av vuxna och utsätts för sexövergrepp. Tortyr och arbete under slavliknande förhållanden är vanligt.

– De här barnen är fullständigt rättslösa. Och om de alls överlever tillvaron i lägren i Libyen väntar den livsfarliga färden över Medelhavet, och fortsatt utnyttjande i Europa, säger Justin Forsyth.

I samband med rapporten skickade Unicef en uppmaning till EU-länderna: de afrikanska flyktingar som vistas i Libyen för vidare färd till Europa måste få bättre skydd. Den kollapsade libyska staten kan inte erbjuda enskilda någon hjälp, mer än plats i överfulla läger.

Men hittills har FN:s påstötning inte haft någon effekt.

– Enskilda länder har gjort mycket för ensamkommande flyktingbarn, Sverige är ett exempel på det. Men det finns oroande tecken på att EU tänker anamma en politik som bara går ut på att skicka tillbaka flyktingarna till lägren i Libyen, säger Forsyth, som konstaterar att frågan är komplex:

– Det handlar ju också om situationen i de länder som flyktingarna kommer ifrån, och om läget i Libyen. Där är säkerhetsläget så dåligt att vi har små möjligheter att bedriva hjälparbete fullt ut.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“ Fakta. Libyenflyktingar

FN har dokumenterat 256000 flyktingar i Libyen, men siffran kan vara tre gånger så hög. 10 procent av dem är barn.

Flyktingarna lever i läger som betecknas som ”flyktingfängelser”.
Källa: Unicef “

DN TISDAG 7 MARS 2017

“ Betydande risk att britterna får ta smällen

Analys. Franska PSA köper Opel för 21 miljarder kronor. Affären är på ett sätt logisk, men också förvånande. Vad som talar emot affären är att båda tillverkarna finns på samma del av marknaden. De är varken lågpris- eller statusmärken, utan mittemellan och slåss om samma typ av kunder.

Om två företag med likartade produkter går samman blir ett plus ett sällan två, snarare 1,5. Dessutom är kulturskillnader en ofta underskattad faktor vid sammanslagningar.

För Opel måste det ändå vara en lättnad att slippa amerikanska tvångströjan General Motors. Visserligen har GM visat ett oändligt tålamod med Opel, som visat förlust ända sedan 1999!

Men Opels problem är delvis självförvållade. GM har inte tillåtit Opel att växa globalt och i takt med konkurrenterna. Det gäller främst i Kina, där Peugeot med lokalt samarbete lyckats väl.

En tung faktor som talar för affären är att PSA och Opel redan har tekniska samarbeten kring ett par plattformar, den tekniska grund som bär upp bilarna. Med fler koncerngemensamma plattformar finns på sikt stora pengar att spara.

PSA/Opel blir i ett slag den näst största tillverkaren i Europa efter Volkswagen. Ju fler gemensamma delar, desto större skalekonomiska effekter.

Men för att pressa ut maximalt med samordningsfördelar måste dubbelfunktioner tas bort inom administration, inköp, forskning och utveckling. Med gemensamma plattformar kan Oplar, Peugeoter och Citroëner byggas i samma flöde. Det betyder att produktionen kan koncentreras till färre fabriker som kan köras med högsta möjliga kapacitetsutnyttjande.

Den stora frågan är vad som händer med Opels systermärke Vauxhall i Storbritannien. Hur blir det med skatter och tullar efter Brexit? Hur ska PSA/Opel hantera valutasvängningar?

Risken är betydande att det blir britterna som får ta den värsta smällen när PSA ritar om koncernkartan.

Lasse Swärd lasse.sward@dn.se “

DN ONSDAG 8 MARS 2017

“ Historien görs till hatets måltavla

IS är ingen pionjär när det gäller att förstöra tempel och skulpturer. Men att redan Alexander den store ägnade sig åt historiemord gör det inte mindre viktigt att försöka stoppa plundringen.

I vår nu något kaotiska värld sticker Mellanöstern ut. Där håller den ordning som skapades efter första världskriget på att rivits upp och folken i Syrien, Irak, Jemen och Libyen har fått betala ett mycket högt pris.

Men det är inte bara nuet och framtiden i regionen som har drabbats. Offer för dagens våld är även det förgångna.

Islamiska staten (IS) ser som en viktig uppgift att förstöra det som den anser inte håller måttet utifrån islamiska värderingar. Det mest dramatiska exemplet är det praktfulla Baalshamintemplet i Palmyra i Syrien. Och Mosul i norra Irak som i två år har kontrollerats av IS håller nu på att befrias, men tyvärr för sent för att man ska kunna rädda de många skulpturer som har förstörts, de bibliotek som har satts i brand eller de gravar som har plundrats.

Skövling av historiska minnesmärken är dock inget som har förekommit bara i Mellanöstern. År 2001 såg världen med fasa hur talibanerna sprängde den stora Buddhastatyn i Bamiyan och 2012 förstörde radikala islamister gravar och manuskript i Timbuktu. IS står dock för en vandalisering utan motstycke.

Att ha det förgångna som måltavla är inget nytt fenomen. Alexander den store ödelade det vi nu kallar Persepolis för mer än 2000 år sedan. I religionskrigen som härjade i Europa under århundraden föll många kyrkor, ikoner och målningar offer. Stalin, Hitler och Mao gjorde sitt bästa för att förstöra byggnader och konstföremål med anknytning till idéer som de ansåg farliga. För ett halvsekel sedan skövlade Röda khmererna tempel och monument runtom i Kambodja.

Det som bäst kan beskrivas som ”historiemord” är lika lätt att förstå som det är vidrigt. Politiska ledare som vill bygga ett samhälle runt en ny uppsättning idéer, lojaliteter och beteendemönster måste först bryta ner människors identitet så att denna inte förs vidare till kommande generationer. Att förstöra de idéer och symboler denna identitet förknippas med ses som en nödvändig förutsättning för att forma ett nytt samhälle och en ny kultur.

Av den anledningen är det för den som vill se till att dagens fanatiker inte segrar oerhört viktigt att slå vakt om det förgångna. Museer och bibliotek är ovärderliga inte bara för att de rymmer sköna tingestar utan även för att de skyddar det arv, de värden och idéer som gör oss till dem vi är och hjälper oss att föra vidare allt detta till dem som kommer efter oss.

Staters viktigaste insats mot historie-mord har varit att förbjuda handel med stulna konstföremål. Detta är behjärtansvärt eftersom de som skövlar kulturlämningar och dödar oskyldiga män, kvinnor och barn delvis finansierar sin verksamhet genom att sälja stulna klenoder. I 1954 års Haag-konvention förbinder sig stater att i händelse av krig värna kulturlämningar och inte använda dem i militärt syfte genom att exempelvis upprätta stridsställningar, inhysa soldater eller lagra vapen där. Målet är entydigt: att skydda och bevara det förgångna.

Men man ska inte överdriva betydelsen av internationella fördrag eftersom de bara gäller för stater som har skrivit under dem. Att bryta

mot Haagkonventionen – som både Irak och Syrien har gjort – leder inte till någon straffpåföljd och den täcker inte handlingar av icke-statliga aktörer (som IS). Dessutom ger konventionen inte heller utrymme för åtgärder mot en ansluten part som bryter mot den.

Den bistra sanningen är att världssamfundet som det ofta talas om fungerar- mycket illa. Och en värld som drar sig för att uppfylla sin plikt att skydda människor – något som senast har visat sig i Syrien – lär inte kunna nå enighet som beskyddare av statyer, manuskript och tavlor.

De som är redo att skövla kulturlämningar måste stoppas innan de gör det. Detta innebär att vi måste hindra unga människor från att radikaliseras, dämpa inflödet av medlemmar och resurser till extremistgrupper, få stater att avdela polis och militär för att skydda värdefulla kulturlämningar och, när det är möjligt, attackera terrorister innan de slår till.

Om en stat står för hotet mot kulturlämningar kan sanktioner vara ett lämpligt redskap. Att åtala, döma och spärra in personer som våldför sig på sådana kan verka avskräckande på andra – på samma sätt som när det gäller våld mot människor.

Som verkligheten nu ser ut kommer historiemord även fortsättningsvis att vara ett hot och en realitet. Det förgångna kommer att vara i fara. I så måtto skiljer det sig inte från nuet och framtiden.

Richard Haass amerikansk diplomat och ordförande i tankesmedjan Council on Foreign Relations.

Översättning: Claes Göran Green “

DN ONSDAG 8 MARS 2017

“ Framsteg för kvinnors rätt – trots bakslag

Världens flickor går numera i skola lika länge som pojkar, men jämställda parlament dröjer 40 år, könsstympning är historia om 60 år och barnäktenskap är borta först om 100 år med dagens trender. Resan ut ur könsdiskrimineringens mörker går bitvis plågsamt långsamt.

En grupp kvinnor och män samlades i Seneca Falls strax söder om Ontariosjön för att diskutera kvinnorätt. Efter två dagar enades de om en deklaration, som gick ut på att kvinnor är självständiga individer. Det var 1848.

Nästan 170 år senare riktas oroliga blickar mot flera bakslag för kvinnors rättigheter. Än rapporteras om inskränkt aborträtt, än om sharialagar, än om försvagat lagskydd mot kvinnomisshandel. Ibland vänds strålkastarljuset mot tidigare dolt förtryck, som de uppmärksammade våldtäktsfallen i Indien och massprotesterna i Argentina mot kvinnomisshandel.

Vissa av de dåliga nyheterna är verkliga bakslag, men generellt går jämställdheten trots allt framåt. Problemet är bara att förändringarna på somliga områden går alldeles förtvivlat trögt.

I internationell rätt råder ingen tvekan om att den bitvis omfattande diskrimineringen av kvinnor är lagvidrig. Det var glasklart redan i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter 1948, men i den rådande patriarkala världsordningen har det setts som nödvändigt att gång på

gång specificera saken. En konvention om avskaffande av allt slags diskriminering mot kvinnor beslutades om 1979, en deklaration om att avskaffa allt våld mot kvinnor klubbades 1993, en motsvarande Europarådskonvention togs fram 2011, och i FN:s nya mål för hållbar utveckling finns det med igen: att ”uppnå jämställdhet mellan könen” är mål nummer fem.

Paragrafer finns det alltså gott om. Vilken nytta har de gjort? I korthet kan man säga att vi har kommit längst när det gäller utbildning, att förbättringarna går fortast när det gäller politisk representation och att det är motigast att förändra ålderdomliga sociala normer.

Den rättighet som framstår som mest självklar i hela världen i dag är förmodligen rösträtten. Bland de länder som i dag arrangerar val (det gör nästan alla, även diktaturer) är det bara Saudiarabien som ännu inte tillåter kvinnor att rösta i alla val. Men rättigheten har uppnåtts efter en mycket lång och ojämn kamp. Efter de första feministiska trevarna i USA och Storbritannien fick Nya Zeeland kvinnlig rösträtt 1893. Sverige följde efter 1919 (i praktiken i valet 1921). I Schweiz dröjde det ända till 1971 innan kvinnor fick full rösträtt.

Politiskt inflytande handlar också om att själv kunna bli vald. Den kvinnliga representationen i politiska församlingar släpar efter, men ökar ganska snabbt. I dag är 23 procent av alla parlamentariker kvinnor, vilket faktiskt är en fördubbling sedan mitten av 1990-talet.

Trögare går det för kvinnor att få del av den ekonomiska makten. Bland de 35 rika och medelrika länderna i organisationen OECD är inkomstskillnaden mellan könen i snitt 15 procent om man inte viktar för sådant som olika karriärvägar och deltid. Vid millennieskiftet var den 18 procent. Sverige ligger på genomsnittet. I de fattigare länderna ser könsklyftan ut att ha ökat de allra senaste åren. Enligt Världsekonomiskt forum, som har med 144 länder i sin mätning, var inkomstgapet 2015 det största sedan 2008.

Om det räckte med god utbildning för att konkurrera på lika villkor skulle skillnaden i inkomst mellan kvinnor och män rimligen krympa i raskare takt. Kvinnor är nämligen numera lika högt utbildade som män, ofta högre, i nästan alla hörn av världen. Smolken är att de unga kvinnornas karriär i alltför många länder tar slut när skolan tar slut. Världsbankens kalkyler visar att det är en stor förlust för hela samhället: Om alla tonårsflickor i Kenya gick ut gymnasiet och alla landets 220 000 tonårsmödrar skulle jobba i stället för att bli gravida innan de ens blivit vuxna skulle det ge extra resurser motsvarande hela den kenyanska utbildningsbudgeten.

I 90 länder är det fortfarande lagligt för vuxna män att gifta sig med omyndiga flickor, och 26 procent av alla kvinnor mellan 20 och 24 uppger att de gifte sig före 18 års ålder. För 25 år sedan var den siffran visserligen 32 procent, men om förändringstakten inte ökar kommer det att ta ett sekel innan barnäktenskap blir historia.

Tonårsmödrarna riskerar dessutom ofta sina liv. Det är tjugo gånger farligare för en kvinna att föda barn i de fattigaste länderna än i de rikaste länderna. Mödradödligheten har visserligen nästan halverats sedan 1990, men den skulle kunna falla dramatiskt mer med enkla metoder.

En av de grymmaste sociala normer som drabbar kvinnor är könsstympning. Runt 200 miljoner kvinnor och flickor har utsatts för

denna svarta sedvänja i ett 30-tal länder, framför allt i Afrika. Seden är förbjuden i de flesta av dessa länder, men lag är en sak och tradition en annan. Andelen som blir skurna har minskat från nära hälften till drygt en tredjedel på femton år. Med den takten dröjer det 60 år innan världen är befriad från könsstympning. Vissa länder, exempelvis Liberia och Kenya, har dock visat att det kan gå snabbare.

Anders Bolling anders.bolling@dn.se

“ **Fakta. Så har jämställdheten i världen förbättrats**
Källa: WHO och Världsbanken

Politisk representation

Andel kvinnor i världens parlament, procent

1990: 12 %

2000: 14 %

2015: 23 %

Skolgång

Flickor som andel av pojkar som går i grund- och gymnasieskola, procent

1990: 86 %

2000: 92 %

2015; 99 %

Mödradödlighet

Dödsfall per 100 000 födslar

1990: 385

2015: 216

DN ONSDAG 8 MARS 2017

”Jag har aldrig funderat på hur jag ska klara mig”

I Ryssland är kvinnodagen en officiell helgdag – men det är egentligen inte så mycket kvinnorna som traditionella könsroller som firas. I praktiken väljer allt fler ryska kvinnor att leva ensamma.

Moskva.

– Jag skulle gärna träffa en man. Jag saknar det där, att ha en relation. Men jag har två barn och studerar till psykolog … jag hinner bara inte, säger 44-åriga Irina Baranova.

Familjens trerummare i norra Moskva är överbelamrad med leksaker, möbler, ett piano, frodiga krukväxer och en över hundra år gammal spinnrock som tillhörde Irinas förfäder i Tambov. I köket bubblar tekokaren och på köksbordet står en tallrik prjaniki, mjuka, runda kex. Det är fredag eftermiddag och Irina har precis hämtat femåriga Marija eller Masja på dagis. Sextonårige Pjotr är fortfarande i skolan.

Barnens pappor har aldrig varit involverade i deras vardagsliv. Pjotrs pappa dog innan han föddes, nedslagen på öppen gata. Masjas far har hela tiden varit gift på sitt håll, men håller kontakt med sin dotter. Irina Baranova har fostrat sina barn ensam från första början. Det är något som hon varken beklagar eller jublar över.

– Det finns så många singelmammor i Moskva. När jag dyker upp ensam på föräldramöten är det aldrig någon som höjer på ögonbrynen. Jag är långt ifrån unik och jag har aldrig funderat på hur jag ska klara

mig. I Ryssland bara måste kvinnor klara sig. Alla vet att vi gör det, säger hon.

Enligt statliga statistikbyrån Rosstat bor 25 procent av Rysslands barn enbart med sina mammor. Den verkliga siffran är sannolikt högre, eftersom det är vanligt att gifta par som inte längre lever tillsammans av praktiska skäl inte har ansökt om skilsmässa – och att barnen bor kvar hos mamman.

På internationella kvinnodagen den 8 mars håller Ryssland officiell helgdag. Då är det tradition att kvinnor ska gratuleras både på arbetsplatsen och i hemmet. Man gör det framför allt genom att skänka kvinnor blommor, i ett firande som på många plan främst handlar om att cementera könsroller.

Konservativa värderingar har fått ett nytt uppsving i Ryssland på senare år – samtidigt som verkligheten talar ett annat språk. Ryska kvinnor gifter sig allt senare och allt fler väljer att leva ensamma, med eller utan barn.

– Cirka 38 procent av myndiga ryska medborgare väljer att gifta sig i en ålder mellan 25 och 33 år. Det är den enskilt största gruppen som gifter sig. Tidigare ingicks majoriteten av giftermålen mycket tidigare, innan man fyllde 25. Det var i slutet på 1990-talet som vi började se en helt ny trend, säger Irina Tartakovskaja, forskare i sociologi vid Ryska Vetenskapsakademin.

Enligt Tartakovskaja står det även klart att fler och fler kvinnor lever ensamma. Det beror inte i första hand på att de inte vill ha någon man, utan på att de inte längre är beredda att nöja sig med vilken man som helst.

– Det har alltid funnits ett socialt tryck i Ryssland på en kvinna att gifta sig och skaffa barn för att hon inte ska betraktas som misslyckad. Förr var kvinnor beredda att göra kompromisser för att slippa hamna i den kategorin. Men det är de inte längre. Om de inte hittar en man som motsvarar deras krav lever de hellre ensamma, säger Irina Tartakovskaja.

Den här trenden går paradoxalt nog hand i hand med ett hemmafruideal. Det är vanligt i Ryssland att kvinnor slutar jobba när de får barn – och att de sedan lägger ned en stor del av sitt liv på att skjutsa barnet till olika hobbyer.

– Det här är en trend som uppstod efter kommunismens fall. Ryska kvinnor förväntas investera i sina barn, de ska ha en massa olika utvecklande hobbyer, lära sig engelska och så vidare. Det gör moderskapet till en börda där man ständigt ska prestera. Jag tror att det är en orsak till att vissa kvinnor helt och håller väljer bort att ha familj, säger Irina Tartakovskaja.

Irina Baranova känner igen fenomenet. När hon väntade Masja och läkaren förstod att hon inte var tillsammans med barnets pappa uppmanades hon att göra abort.

– Läkaren sade att det var bäst att avbryta graviditeten. Hon påstod att fostret verkade svagt och inte skulle utvecklas, vilket inte var sant. Men hon trodde uppriktigt att hon gjorde mig en tjänst, säger Irina Baranova.

Som blivande psykolog håller hon redan mottagning och ger bland annat parterapi. Enligt henne målar ryska kvinnor ofta in sig själva i ett hörn när det gäller könsroller.

– Många vill att mannen ska vara stark. Att han ska tjäna pengar och ge henne presenter medan hon sköter hemmet. Men nu för tiden stöter jag ofta på fall där det är männen som kräver jämställdhet. De undrar varför de ensamma ska försörja familjen och varför det alltid är de som ska ge presenter. Deras fruar lägger ned all tid på att städa och vara med barnen och männen känner sig överflödiga och utnyttjade. Är de då beredda att göra hälften av hushållsjobbet? undrar jag.
– De säger i varje fall att de är det.

Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se “

“ **Källa: Demografiska institutet i Ryssland och Statistikbyrån Rosstat**

Antalet kvinnor i Ryssland är betydligt större än antalet män. Det beror framför allt på att kvinnors medellivslängd är så mycket längre än mäns – kvinnor dör i medeltal vid 76,7 och männen vid 65,9 års ålder.

Skillnaden har visserligen minskat på senare år, men tillhör fortfarande de största i Europa. Inom EU lever kvinnor i medeltal 5,5 år längre än män, medan motsvarande siffra i Ryssland alltså är det dubbla.

Mellan 20 och 65 år är dödligheten bland män över tre gånger högre än bland kvinnor.

I Moskva bor officiellt 4,9 miljoner män och 5,4 miljoner kvinnor.

25 procent av Rysslands barn bor enbart med sin mamma. 24 procent av ryska familjer består av ensamstående mödrar och deras barn. “

DN ONSDAG 8 MARS 2017

“ Sönderbombad spökstad väntar återvändare

Invånare som flytt Islamiska statens (IS) mer än två år långa skräckvälde i Falluja återvänder till en minerad och sönderbombad spökstad. – Falluja är vårt hem och vem ska bygga upp staden om inte vi, säger läraren Ruqaya Ibrahim. DN har besökt den strategiskt viktiga staden i mellersta Irak.

Falluja.
Det blänkte till på marken och Hamid Ali, 14, kunde inte låta bli att plocka upp plåtbiten. Då small det och han förlorade delar av sin hand.

För de som återvänder till staden Falluja som befriades från IS förra året, återstår en lång tid av återuppbyggnad och minröjning.

Hamid Ali tittar allvarligt på läkaren Ahmed Ghanem som kallat in honom i det enkla behandlingsrummet. Det är bara tre dagar sedan han plockade upp en av alla de minor som IS lämnat efter sig i Falluja, och som sprängdes i hans hand.

– Jag tänkte mig inte för eller förstod att det var farligt, säger han blygt.

Det är för tidigt säga hur allvarliga hans skador är men läkaren hoppas ha räddat två av hans fingrar.

– Det har trots allt blivit bättre i Falluja. Precis efter befriandet av Falluja hade vi flera patienter per dag med liknande minskador, säger Ahmed Ghanem.

Jag träffar dem på ortopedavdelningen på sjukhuset i Falluja, som för bara drygt ett halvår sedan var en av IS baser inne i den symboliskt viktiga staden. Delar av sjukhuset är fortfarande märkt av terrorgruppens framfart. Bortskuffade kuvöser, nedrivna läkemedel och propaganda på väggarna. I några delar syns tecken på att det har varit hårda strider och fasaden är sönder-skjuten på sina ställen. Men en del avdelningar har öppnat sin verksamhet igen och tar framför allt emot patienter som återvänt till sina hem efter nästan två år på flykt.

– Vi kom tillbaka för två månader sedan, säger Hamid Ali och lovar läkaren att aldrig mer röra något som blänker på marken.

I skuggan av den sista stora offensiven i Mosul börjar allt fler att återvända till Falluja som genomgick en liknande offensiv för bara ett år sedan.

– Vi känner med Mosulborna. Vi vet exakt vad de har flytt ifrån, vad de riskerar, och vad de är oroliga ska hända. Men de är som oss – sega. De kommer klara det och komma tillbaka till Mosul. Precis som vi har åkt tillbaka till våra hem i Falluja, säger Ruqaya Ibrahim.

Hon är på plats vid sjukhuset för att möta Sveriges vice statsminister Isabella Lövin (MP) som just nu är i Irak för att diskutera den nya biståndsstrategin med fokus på fredsbyggande och jämställdhet. Under resan besöker hon bland annat en skola och ett sjukhus som öppnat för återvändande i Falluja. Staden saknar fortfarande el- och vattenförsörjning men det sker flera -humanitära satsningar för att snabbt få i gång civilsamhället. Men det finns många utsatta grupper.

– Vi behöver hjälp för att stötta framför allt ensamkommande kvinnor som vill återvända, säger Ruqaya Ibrahim.

Falluja ligger lite mer än sex mil väster om huvudstaden Bagdad. Vägen dit kantas till en början av de karaktäristiska palmträden men när vi närmar oss Falluja börjar krigets ärr synas: söndriga master, betongblock och hus med brända fasader. Falluja har såväl sedan det Ottomanska imperiets fall som -under modern historia efter USA:s invasion 2003 varit en viktig stad för handel och senare militärt.

Den före detta diktatorn Saddam Hussein hade starkt stöd i Falluja och många från hans Baathparti var födda där. När de amerikanska trupperna gick in i Irak lämnade de irakiska trupperna Falluja snabbt och sunnibefolkningen tog kontroll på egen hand. Snart började protesterna mot USA och de nådde en kulmen då en mobb slet ut fyra amerikanska privata säkerhetsvakter från det ökända företaget Blackwater, satte eld på dem och hängde upp dem till allmän beskådan på bron som korsar Eufrat.

När vi åker förbi platsen som numera är sönderbombad passar några irakiska soldater på att ta ett par selfies på bron som ofta kallas Blackwaterbron. Efter hängningen följde två stora slag där många liv skördades, såväl irakiska som amerikanska. USA anklagas för att ha använt vitt fosfor som misstänks ha lett till att barn har fötts med deformationer och hälsoproblem.

Alla dessa krigsärr, strider med regimen och en stark sunnimajoritet gjorde Falluja till en enkel stad att ta kontroll över för IS redan i början av 2014. Alltså ett halvår innan organisationen tog Mosul och omvärlden förstod att den var en terrorgrupp att räkna med. Inte förrän sommaren 2016 lyckades den irakiska armén och shiitiska miliser med understöd av USA att befria staden och återigen sätta en irakisk flagga centralt i staden. Men det var en kritiserad operation då många Fallujabor vädjade om hjälp att ta sig ut och uttryckte rädsla för sekteristiskt våld. Och att hindra motsättningarna mellan framför allt shia- och sunnimuslimer är en av de stora utmaningarna när nu många av alla de som tvingades på flykt försöker och vill återvända till sina hem.

Ruqaya Ibrahim och hennes två döttrar Manar, 15, och Russul, 14, valde att återvända för ett par månader sedan men känner sig inte trygga i Falluja.

– Jag är lärare och om man inte återvänder förlorar man lönen, men vi ville också komma tillbaka. Falluja är vårt hem och vem ska bygga upp staden om inte vi, säger Ruqaya.

Aldrig hade hon anat att deras liv på flykt skulle bli så långt.

– När vi flydde tog vi inget med oss, vi trodde att vi skulle vara tillbaka om några dagar. Men det skulle ta mer än två år. Och varje dag har jag tänkt på alla bilder på mina barn som jag hade lämnat kvar. Från när de var bebisar, började skolan och alla viktiga ögonblick. Jag var så rädd att IS hade tagit sig in i vårt hem och tagit bilderna.

Det första Ruqaya tittade efter när hon återigen öppnade dörren till sitt hus var fotoalbumen.

– Och de var kvar. IS hade tagit andra saker men inte rört bilderna.

Hennes två döttrar skrattar och säger att de mest saknat sina kläder och sin nalle.

Men de har alla blandande känslor inför återvändandet.

– Jag känner mig inte säker. Vem vet om de kommer tillbaka. Och jag låter inte mina flickor gå någonstans ensamma. De har valt ett liv med utbildning och modern livsstil, de skulle kunna kritiseras här. Vi har uppfostrat dem att ta egna beslut, du ser att en har slöja och den andra har inte det. Det uppskattas inte här, säger Ruqaya.

– Jag har slöja för att det är min tro och jag känner att den är en del av mig, säger Manar.

– Jag har inte slöja för jag helt enkelt ser bättre ut utan, säger Russul.

Men oavsett vad de har valt vill båda två lämna Falluja.

– Här finns inget kvar. Och vi är smarta flickor och vi vill ha samma möjlighet till utbildning som andra ungdomar. Men här finns ingenting. Staden vi lämnade är borta, säger Russul med en djup suck.

Efter besöket säger vice statsminister Isabella Lövin att det var tungt att gå runt i de sjukhuskorridorer som IS hade kontroll över för bara några månader sedan.

– Det är svårt föreställa sig den medvetna skadegörelse som man gjort. Sjukhuset var byggt för sju år sedan, nästan sprillans nytt och att se de här dialysapparaterna och kuvöserna i sönderbombade delar var väldigt tungt. För att inte tala om läkarna och sjuksköterskorna som arbetat där nu och som fortsätter kämpa.

Hon förstår de personer som känner oro för att återvända. Det finns stora utmaningar och en av de svåraste är att hindra fortsatt sekteristiskt våld. Men hon påpekar samtidigt att utvecklingen har gått nästan mirakulöst snabbt fram.

– Hela staden var ju fullständigt lagd i ruiner och i princip inga människor var kvar i somras. Och nu har man steg för steg kunnat bygga upp vissa skolor och sjukhusavdelningar och snart kommer vattenförsörjningen i gång. Men jag förstår att det är tungt att komma tillbaka till sin hemstad som är i det närmsta pulveriserad. Det är förstås svårt att våga lita på att det ska byggas upp och förbli stabilt. Här kan vi som internationellt samfund medverka för att skapa stabilitet, säger Isabella Lövin.

Terese Cristiansson terese.cristiansson@dn.se “

“Fakta. Moskéernas stad

Falluja med sina runt 200 moskéer kallas ibland moskéernas stad. I modern historia har det skett tre stora slag i Falluja.

I början av 2004 då USA försökte omringa staden och ta tillbaka den från de rebeller som tagit kontroll över den. Rebellerna hade dödat fyra amerikanska säkerhetsvakter och sedan hängt upp flera av kropparna i bron över floden Eufrat.

I november 2004 inleddes operation Phantom Fury med syftet att återerövra Falluja. Staden ansattes hårt av flygbombningar och attacker. Det anses vara det blodigaste enskilda slag som amerikaner deltagit i under kriget mot terrorism.

I början av 2016 inleddes på nytt ett slag om Falluja. Det var den första staden som IS tog kontroll över i Irak 2014 och det var farligt nära huvudstaden Bagdad. Under sommaren befriades staden och återuppbyggnaden började. “

DN ONSDAG 8 MARS 2017

“Frågor & svar. Viktigt att ett tomrum efter IS snabbt fylls av statsapparaten

Blir det fred om IS försvinner? DN:s Mellanösternkorrespondent Erik Ohlsson besvarar några centrala frågor om terrororganisationen IS och dess ”kalifat”.

1 Falluja återerövrades från IS i somras och nu är de på väg att förlora Mosul. Vad finns kvar av IS ”kalifat”?
Hösten 2014, då IS var som mest framgångsrikt, uppskattades det att rörelsen behärskade cirka 270 000 kvadratkilometer land i Irak och i Syrien, en landyta motsvarande Storbritanniens.

I dag har ”kalifatet” krympt till uppskattningsvis 60 000 kvadratkilometer, ett område som dess-utom inte är sammanhängande utan består av flikar, motståndsfickor och enklaver.

2 Var är de starkast – i Irak eller i Syrien?
IS är utan tvivel på reträtt i Irak. De pressas tillbaka även i Syrien, där den antika staden Palmyra kunde återerövras i förra veckan. Men i Syrien håller de fortfarande en provinshuvudstad, Raqqa.

IS har ju också en påtaglig närvaro i Libyen och på den norra delen av Sinaihalvön i Egypten.

3 Vad innebär förlusten av territorium för IS som organisation?
Det är självklart en prestigeförlust. Kalifatet är ju en central del i IS anspråk att representera hela världens muslimer. Försvinner landområdet får ju denna utsaga något av ett löjets skimmer över sig och ”kalifen” Abu Bakr al-Baghdadi står naken.

Å andra sidan behöver inte IS ett territorium för att genomföra terrordåd i Irak, Syrien och i övriga världen. De senaste veckorna har rörelsen exempelvis tagit på sig massiva terrorattacker i Pakistan.

4 Blir det fred i Irak och Syrien om IS försvinner?
Dessvärre är det inte så enkelt. Alltför många etniska och geopolitiska intressenter är inblandade i de bägge länderna – kurder, sunnimuslimer, shiamuslimer, alawiter. För att inte tala om alla utländska aktörer: Turkiet, Ryssland, Iran, USA, Saudiarabien. Många av dessa parter tycker att det är viktigare att bekämpa varandra än att oskadliggöra IS.

Dessutom är det oerhört viktigt att den irakiska/syriska statsapparaten snabbt kan fylla tomrummet efter IS, och upprätta ett fungerande civilt samhälle med alla dess funktioner. Annars riskerar oron att blossa upp på nytt.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

DN ONSDAG 8 MARS 2017

“ Amerikanskt missilförsvar i Sydkorea retar Peking

De första delarna till ett omtvistat amerikanskt missilförsvarssystem är på plats i Sydkorea. Beskedet kom dagen efter att Nordkorea skjutit upp fyra ballistiska robotar. Nyheten möttes med ilska i Kina som hävdar att systemet utgör ett hot.

Kapprustningen är i gång sedan länge i nordöstra Asien. De inblandade parterna anser alla att de har fog för sina misstankar. De senaste dagarnas utveckling pekar tydligt på den upptrappade situationen.

I måndags sköt Nordkorea upp fyra missiler, enligt egen utsago som svar på den gemensamma militärövning som USA och Sydkorea för närvarande håller i vattnen utanför landet och som ledningen i Pyongyang kallar en förberedelse för en invasion.

På tisdagen meddelade USA att utplaceringen av antimissilsystemet Thaad, som ska ge Sydkorea ett skydd från hotet från Nordkorea, ska påskyndas. Ett amerikanskt flygplan landade på en flygbas i Sydkorea med en första sändning av utrustning.

Enligt avtalet tillhandahåller Sydkorea marken och bygger basen, men det är USA som betalar och står för de löpande utgifterna. Med försvarssystemet kan kort- och medeldistansrobotar skjutas ned i slutfasen av sin bana.

Den sydkoreanska nyhetsbyrån Yonhap upger att systemet kan vara i gång redan i april.

Både Kina, Ryssland och kritiker på hemmaplan säger att de oroas av utvecklingen. Ledarna i Peking oroas av Thaadsystemets kraftiga radar som kan nå långt in över Kinas territorium och ge USA möjlighet att snabbt upptäcka och spåra platser där robotar skjuts upp. I förlängningen bekymrar det Kina att systemet ger USA fördelar som kan påverka Kinas avskräckande förmåga.

”Den kinesiska allmänheten är arg för att Nordkoreas kärnprogram har gett Seoul en ursäkt att placera ut Thaad”, skriver den statliga tidningen Global Times.

Den senaste tiden har kinesiska medier uppmanat invånare till bojkott av sydkoreanska produkter.

Värst har det sydkoreanska konglomeratet Lotte råkat ut, som upplät sin mark i Sydkorea för det nya missilförsvarssystemet. Kinesiska myndigheter har tvingat jätteföretaget att stänga 23 varuhus. Hundratals invånare har demonstrerat utanför Lottevaruhus med uppmaningen att bolaget ska försvinna från Kina.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

“ Fakta. Thaad

Terminal high-altitude area defencesystem, Thaad, används för att skjuta ned kort- och medeldistans-robotar i slutfasen av deras bana.

De har en räckvidd på 200 kilometer och kan nå en höjd på 150 kilometer.

USA har tidigare placerat systemet på Hawaii och Guam i Stilla havet.

Källa: BBC “

DN ONSDAG 8 MARS 2017

“ Så vill Republikanerna ersätta Obamacare

Washington. Republikanerna har lagt fram ett förslag som ska ersätta Barack Obamas sjukförsäkringsreform. Innan det blir verklighet väntar debatt, förhandlingar och omröstning.

1 Varför är detta en stor sak?
Aldrig tidigare har kongressen avskaffat en omfattande välfärdsreform som redan har implementerats och utnyttjas av miljontals amerikaner. Sedan The Affordable care act, ACA, som ”Obamacare” heter, har över 22 miljoner tidigare oförsäkrade amerikaner fått sjukvårdsförsäkring.

2 Vad innebär Republikanernas förslag?
Det blir inte längre obligatoriskt att ha försäkring. Personer som inte erbjuds försäkring av sin arbetsgivare ska få ett avdrag kopplat till ålder och inkomst; de skattelättnader som erbjöds försäkringstagare under Obamacare försvinner. För delstaterna försvinner successivt de skattemässiga fördelar som funnits genom att utvidga befintliga socialförsäkringssystem med Obamacare – vilket kommer att påverka många låginkomsttagare.

Två populära komponenter av Obamacare behålls: den som har en sjukvårdhistoria ska inte kunna nekas försäkring; och barn ska upp till 26 års ålder kunna omfattas av sina föräldrars skydd.

En annan förändring gäller Planned parenthood, som erbjuder familjerådgivning och hälsovård, men också aborter. Organisationen mister sina federala bidrag under ett år, till många abortmotståndares glädje.

3 Republikerna har majoritet i kongressen, de kan väl bara rösta igenom sitt eget förslag?
I princip, men flera republikaner är skeptiska till allt som doftar kompromiss och behåller minsta del av Obamacare.

4 Så varför tar de inte bara bort alltihop?
President Donald Trump har lovat att ta bort Obamacare men samtidigt också lovat att inte röra de största bidragssystemen. Republikanerna står inför ett dilemma – om målet är att minska kostnader och öka valfriheten leder det nästan ofrånkomligen till att färre får försäkring.

Republikanerna har dock inte presenterat några beräkningar av kostnader eller hur många som kan komma att förlora sin försäkring, men Demokraterna varnar för att det på tre års sikt kan handla om 50 miljoner amerikaner.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN ONSDAG 8 MARS 2017

“ Radikalt förslag väntas leda till tuff strid om EU:s asylsystem

Analys. Bryssel. EU-parlamentarikern Cecilia Wikström (L) har ett tungt uppdrag när hon under våren ska förhandla om EU:s framtida asylpolitik, men mycket ska till för att hennes radikala förslag ska bli verklighet.

Här i Bryssel handlar många av EU-diskussionerna åter om asylpolitik.

Förra året lade EU-kommissionen fram hela sju förslag på nya EU-förordningar som syftar till att harmonisera asylpolitiken och göra EU-lagarna bindande och gemensamma för alla EU-länder.

Förhandlingar om alla dessa nya EU-lagar pågår under våren och sker parallellt i rådet, mellan medlemsstaterna, och i EU-parlamentet.

I EU-parlamentet har Cecilia Wikström (L) fått ett av de tyngre uppdragen. Hon ska först försöka få hela EU-parlamentet bakom sig och sedan övertyga medlemsstaterna om hur EU:s framtida asylpolitik ska utformas.

Det blir inte lätt.
Wikström har stora ambitioner och det förslag som hon på tisdagen presenterade för journalister i Bryssel, och som läggs fram i EU-parlamentets utskott på torsdagen, är mycket radikalt.

På flera punkter går hon längre än kommissionen rörande förändringar av Dublinförordningen och ett nytt, permanent kvotsystem för flyktingmottagningen i EU.

Wikström vill precis som kommissionen att varje EU-land ska tilldelas en flyktingkvot som bygger på landets befolkning och BNP, men hon vill ha en tuffare tillämpning.

När kvoten uppfyllts till 100 procent föreslår Wikström att en automatisk fördelningsmekanism ska slå till, som omfördelar asylsökande till andra EU-länder.

Kommissionens förslag är 150 procent, vilket alltså skulle innebära att omfördelningen börjar senare.

Wikström säger också nej till att EU-länder under en övergångsperiod ska kunna köpa sig fria från att ta emot asylsökande.

Kommissionen anser att medlemsstater ska kunna neka under två år och i stället betala motsvarande två och en halv miljon kronor för varje asylsökande som de annars skulle ha tagit emot.

Oetiskt, tycker Wikström. EU ska inte sätta en prislapp på människor, anser hon. I stället förslår hon minskade bidrag ur EU:s fonder till länder som inte tar emot asylsökande.

Därmed sätter Wikström något på pränt som det har grymtats om under lång tid.

Många är upprörda över att EU-länder som får mer EU-bidrag än flertalet andra säger blankt nej till att ta gemensamt ansvar för flyktingmottagningen.

Hittills har det dock inte funnits något formellt förslag om att straffa sådana länder ekonomiskt. Nu finns det på papper och blir en del av förhandlingsprocessen i Bryssel.

Det är fortfarande långt kvar till beslut. Men om Wikström får med sig EU-parlamentet bakom idén kan det bli svettigare för Polen, Ungern, Slovakien och Tjeckien.

Men det är inte bara de fyra vägrarländerna som ogillar kvoter inom flyktingmottagningen.

Motsättningarna är fortsatt stora och förhandlingarna blir svåra. Hittills verkar det inte särskilt sannolikt att det blir en uppgörelse om en ny asylpolitik i EU under överskådlig tid.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

DN ONSDAG 8 MARS 2017

“ Katolska aktivister trotsar förbud mot bussar med transfobisk paroll

”Pojkar har penis, flickor har vagina!” – så lyder parollen som satt spanska sinnen i brand. För en vecka sedan inskred Madridpolisen mot katolska aktivister som målat de orden på en buss. Budskapet, enligt stadens vänsterdominerade styre, utgör ett ”transfobiskt hatbrott”.

Debatten bröt först ut i norr, sedan hbtq-aktivister hyrt annonsplats på busstationer i Navarra och Baskien för den omvända parollen – ”Det finns flickor med penis och pojkar med vagina”. Detta sporrade den katolska organisationen Hazte oir (Gör dig hörd) till repliken ”Pojkar har penis, flickor har vagina!” som bar undertexten: ”Låt ingen lura dig. Om du föds till man förblir du man. Om du är kvinna kommer du att förbli kvinna.”

För att kringgå förbudet klistrade Hazte oir häromdagen ett frågetecken på sin bussburna paroll, och förvandlade påståendet till en fråga. Samma domstol som förbjöd bussen att cirkulera skall nu avgöra om också den nya formuleringen utgör ett hatbrott.

Fördömelserna mot Hazte oir är unisona bland landets eliter, inklusive det regerande högerpartiet Partido Popular. Madrids ärke-biskop Carlos Osoro menar att budskapet ifråga ”gör narr av medmänniskor”, och den ledande dagstidningen El País stämplar Hazte oir som ”ultrakatolicismens gerilla”. I folkdjupet är dock sympatierna jämnare

fördelade, också bland icke troende spanjorer, att döma av åsiktsbataljerna på nätet.

Det spanska etablissemanget, som för bara en generation sedan straffade både ateism och homosexualitet skoningslöst, ser i dag mycket annorlunda på dessa saker. 2011 stormade ett trettiotal kvinnor med bar överkropp in i en kyrka under mässan och skanderade hotfulla slagord som alluderade till inbördeskrigets kyrkobränningar och mord på präster. Demonstrationen anfördes av Rita Maestre, i dag talesperson för det vänsterradikala partiet Podemos. Den -aktionen, beslöt en domstol, var inget hatbrott. Häromdagen, under ett karnevalståg, gjorde en känd dragqueen narr av Jungfru Maria och raljerade med Jesu korsfästelse. Katoliker protesterade men det föranledde ingen åtgärd från myndigheterna.

Vad beträffar den omstridda bussen så säger en av dess upphovsmän till radiokanalen es.radio att det inte längre spelar någon roll om den får körförbud, ”eftersom våra förhoppningar – att skapa opinion mot den antireligiösa åsiktsterrorn – har infriats över all förväntan”.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

DN ONSDAG 8 MARS 2017

“ OECD vill se ytterligare stimulans

Återhämtningen i världsekonomin går för långsamt, anser OECD. Därför bör de länder som har budgetutrymme sätta in finanspolitisk stimulans.

OECD:s nya prognos för världsekonomin är att BNP ökar med 3,3 procent i år och 3,6 procent nästa år. Det innebär en återhämtning, men är lägre än före finanskrisen.

För USA betyder det en BNP--ökning på 2,4 procent under 2017 och 3,6 procent 2018, medan euroländerna får 1,6 procent bägge åren.

I det läget anser OECD att mer måste göras. Man stöttar Donald Trumps planer på en expansiv finans-politik och uppmanar flera av euroländerna att sätta in stimulans.

På kort sikt skulle det bidra till ökad tillväxt och lägre arbetslöshet, resonerar OECD. Då kan räntorna höjas mot mer normala nivåer, utan att konjunkturen dämpas. Med högre räntor hålls också risktagandet tillbaka, vilket minskar faran en ny finanskris.

Samtidigt varnar OECD för protektionism. Nya handelshinder kan sänka tillväxten i världen med mer än en procentenhet, hävdar man.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN TORSDAG 9 MARS 2017

“ Nordkorea eldar på i krishärden

Missilerna flyger och nervositeten växer. Och ingen har hittat något som kan lösa upp spänningarna i Östasien.

Att Nordkoreas diktator Kim Jong Un är totalt utan skrupler, och möjligen skvatt galen, var känt. Världen visste att han har gott om kemiska stridsmedel. När han låter mörda sin halvbror med nervgas i Malaysia blir det ändå en vidrig överraskning.

Den senaste tidens kärnvapenskrammel och missiltester väcker likaså avsky. Trots det finns där ett slags logik. Kim ser förmågan att skicka atombomber på grannländer och snart kanske USA:s västkust som garantin för sin kommunistdiktaturs överlevnad. Dessvärre innebär det noll incitament att rusta ned. Titta hur det gick för Khaddafi när han gav upp Libyens massförstörelsevapen.

Men den nordkoreanska logiken skapar ångest i omgivningen. Även utplaceringen av det amerikanska missilförsvaret Thaad i Sydkorea, som påbörjades i veckan, är logisk.

Det kanske inte räcker för att avvärja alla nukleära projektiler norrifrån, och huvudstaden Seoul ligger inom räckhåll för vanligt artilleri. Men Thaad är ett naturligt svar i ett allt farligare läge och kan rimligen byggas ut. Den lösningen rycker närmare även i Japan, särskilt som Nordkorea kallade det senaste missilprovet en simulerad attack mot amerikanska baser där. Och USA, som varit Sydkoreas och Japans allierade sedan andra världskriget, behöver skydda vänner såväl som Kalifornien.

Från den kinesiska regimens horisont ser allt annorlunda ut. De senaste decenniernas ekonomiska utveckling har ökat de geopolitiska ambitionerna. För att få fria händer vill Peking krympa den amerikanska rollen i Östasien.

Det är bara Kina som har ens ett teoretiskt inflytande på Pyongyang. Man har ställt upp på FN-sanktioner, och säger sig nu ha stoppat kolimporten resten av året. Men Kina tänker inte låta Nordkorea kollapsa. Det skulle skapa en massiv flyktingvåg, och risken finns att amerikanska trupper hamnar vid den kinesiska gränsen. Därför stänger Peking aldrig ventilerna helt.

Någon missilsköld i Sydkorea eller Japan vill dock president Xi Jinping så klart inte ha. Kina är emot allt som inskränker handlingsutrymmet, till exempel att någon kan skjuta ned dess egna robotar. Thaad innehåller också ett radarsystem som skulle ge USA möjlighet att se långt in på kinesiskt territorium.

Kina har tidigare släppt lös nationalistiska protester mot japanska intressen, på grund av konflikten om ett antal klippöar i Östkinesiska havet. Nu drabbas sydkoreanska företag på samma sätt, med hot om mer. Och Kina är Sydkoreas största handelspartner.

Förslaget från Peking lyder att Nordkorea slutar med sina provokationer, mot att USA och Sydkorea blåser av sin stora årliga militärövning. Det skulle i praktiken innebära amerikanska eftergifter till Kim Jong Un som Kina räknar in som seger och prejudikat.

Gamla japanska krigsförbrytelser är fortfarande källa till gräl med Kina, men också med Sydkorea. Kina har alltid försökt slå in kilar mellan Tokyo och Seoul, men har uppenbarligen underskattat deras gemensamma oro för det nordkoreanska hotet.

I denna giftiga dekokt tillsätts nu Donald Trump. Den nye amerikanske presidenten möter samma stötestenar som företrädarna. Att slå ut Nordkoreas kärnvapen är svårt, liksom att undvika en hämnd på Sydkorea.

Trump har både hånat Nato och ifrågasatt USA:s försvarsförpliktelser mot Japan och Sydkorea. Han har tänkt högt över om Japan och Sydkorea borde skaffa egna kärnvapen, något som de i det fördolda knappast utesluter men som Kina inte godvilligt skulle acceptera. Och han har kastat frihandelsavtalet TPP i soporna, det som skulle bli ett sätt att knyta asiatiska allierade närmare och dämpa Kinas expansionism.

Frihandel är ett rött skynke för Trump, som är övertygad om att USA blir rånat. Han har rasat mot Kina, men även ställt Japan och Sydkorea vid skampålen. Om Trump startar handelskrig kan hela Asien hamna i kikarsiktet, med svåra ekonomiska följder som lätt kan slå över i politiska konvulsioner.

Kina trakasserar mindre länder i regionen, och betraktar i princip både Öst- och Sydkinesiska havet som sina insjöar. Beskeden om hur USA tänker hantera bygget av konstgjorda öar och militära baser har varit motstridiga. Framför allt går det inte att vara säker på om rådgivarna kan tämja den lättretade och faktaresistente Trump.

Här skulle behövas sansade röster. Här skulle behövas förhandlingar. Men Nordkorea har aldrig hållit sig till tidigare avtal, och har inget intresse av eftergifter. Den kinesiska enpartistatens mål är att sprida sina tentakler över regionen. Donald Trump styr USA.

Vi är vana vid Mellanöstern som krutdurk. Östasien är också farligt.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN TORSDAG 9 MARS 2017

“ Immigranterna lever i ständig skräck för att bli deporterade

Razzior, massdeportationer, mödrar som skiljs från barn. Donald Trumps hårda linje mot USA:s illegala invandrare står för något helt nytt, där nästan ingen går säker. Jurister varnar för att rättssäkerheten hotas, och rädslan sprider sig. I Los Angeles har många papperslösa börjat förbereda sig på det värsta.

I receptionen väntar folk tålmodigt på sin tur. Ett litet barn roar sig i en lekhörna, på väggarna sitter affischer med fraser om solidaritet, och anslag om rättigheter och skyldigheter. I ett ställ står buntar med blad med detaljerade råd: öppna aldrig dörren utan att ha sett en arresteringsorder undertecknad av en domare. Använd aldrig förfalskade id-handlingar. Gör en plan för vad som ska hända med dina barn, om du skulle gripas och deporteras.

På Chirla, Coalition for Humane Immigration Rights in Los Angeles, har aktiviteten varit febril i flera veckor. Hit kommer människor för juridisk rådgivning och hjälp med ansökningshandlingar.

– Det känns som om vi går på kvicksand. Det som var ett vallöfte är nu politisk verklighet. Många levde i en illusion av säkerhet, och trodde att de var säkra, säger Jorge-Mario Cabrera.

Han är kommunikationschef och svettig i pannan.

– Folk är chockade och skräckslagna. Vi brukar få mellan 20 och 50 samtal i veckan hit, men förra veckan kom 2 342 på bara några dagar. Många frågar vad de ska göra om myndigheten som genomför immigrationsbeslut, ICE, knackar på dörren.

Och i stället för att som normalt bistå med mellan två och fem ansökningar om permanent uppehållstillstånd per vecka, handlar det nu om mellan 30 och 45, berättar Cabrera. Nu arbetar man med att fördubbla antalet anställda jurister.

Kort efter att Donald Trump tillträdde som president stod det klart att han avsåg att infria sina vallöften.

Muren mot Mexiko ska byggas. Även om finansieringen av den inte är utredd (en inte oviktig fråga för ett infrastrukturprojekt som beräknas kosta 24 miljarder dollar) har projekteringen av hur den ska se ut inletts.

Presidentordern med det kontroversiella inreseförbudet från i januari lades i måndags fram i en ny, omarbetad version. Dekretet kompletterades med riktlinjer för hur departementet för nationell säkerhet, Homeland Security, ska tillämpa den lagstiftning som redan existerar.

Om inreseförbud och flykting-stopp i första hand rör människor som aldrig har satt sin fot i USA, handlar departementets nya direktiv främst om de ungefär elva miljoner människor som befinner sig i landet utan tillstånd. Många har levt här i många år, de flesta har kommit från Centralamerika.

Syftet med den nya politiken är, enligt Vita huset, att göra USA säkrare och att upprätthålla lag och ordning. Dessutom anses många mexikaner ta jobb och välfärd från amerikanska medborgare.

Förändringarna är omvälvande. Under den förre presidenten, Barack Obama, deporterades över två miljoner människor, fler än under någon annan president. Men då lades tyngdpunkten på personer med kriminellt förflutet – i dag riktar man in sig på långt fler, i princip alla, illegala invandrare.

För att klara av den uppgiften vill Trump förstärka gränsövervakningen med 5 000 personer, och på ICE ska man bli 10 000 fler.

Nya förvaringscenter ska byggas på båda sidor om gränsen mot Mexiko.

Till de nya metoder som Vita huset har aviserat eller sägs förbereda hör också att dela på kvinnor och barn som fångas in längs USA:s södra gräns. Liksom att kriminalisera föräldrar som hjälper sina barn att komma över i efterhand. Allt med syftet att avskräcka familjer från att försöka ta sig till USA.

För att klara av de många gripandena kan vanliga poliser komma att få i uppdrag att agera deportationsstyrkor, något som är kontroversiellt – normalt sköts sådant endast av ICE-agenter.

Därutöver vill Vita huset utöka möjligheterna till snabbutvisningar av människor.

Några grupper ska, enligt vad Trump har antytt, kunna undantas – i första hand de som kommit hit som mycket små med illegalt invandrade föräldrar, och som vuxit upp i USA. Genom ett beslut av USA:s förre president Barack Obama kan de i dag under en tidsbegränsad period stanna kvar i USA för att studera eller arbeta.

I sitt tal till kongressen i förra veckan sa Trump också att han kunde tänka sig ett system som ger personer som kan försörja sig möjlighet att stanna, men hur det skulle se ut är mycket oklart.

Immigrationsexperter och juris-ter har kallat presidentens rikt-linjer för ”fruktansvärda”, ”chockerande” och ”inhumana”. Många ser dem som ett uttalat sätt att kasta ut så många papperslösa som möjligt ur landet, och ser stora risker för rättssäkerheten.

Immigrationsfrågorna hörde till de viktigaste för Trumps väljare, men protesterna mot hans politik är kraftfulla och sker i form av både rena demonstrationer och domstolsprocesser.

Men till ett protestmöte i Beverly Hills, med tal av filmstjärnor som Jodie Foster och Michael J Fox, har även några Trumpsupportrar kommit för att protestera mot demonstranterna. Dean Zilba har solglasögon och en amerikansk flagga. Han är vapensmedslärling, säger han, och hans spända överläpp darrar av raseri när han gör sin ståndpunkt klar:

– Jag är helt för Trumps immigrationspolitik. Invandrarna du snackar om har inget här att göra, de har tagit sig in i USA olagligt. Olagligt! Det handlar om att skydda mitt land. Mitt land!

Runt omkring honom skanderar kändisar och 1 500 aktivister slagord, äter tacos och håller upp skyltar som talar om solidaritet och humanism.

Och på organisationen Chirla, mer än en mil från Hollywood, växlar kommunikationschefen Jorge Mario Cabrera intervjuer med besökssamtal och förberedelser för en pressträff och ett möte med Nanette Barragán, en demokratisk kongressledamot vars valkrets ligger i Los Angeles.

Hon sitter i representanthusets utskott för nationell säkerhet.

– Detta är inte över, detta är bara början. Det går många rykten just nu, men vi vill inte bidra till att sprida rädsla i onödan. Jag gör vad jag kan i Washington för att få god information. Mitt budskap är: Se till att ni känner till era rättigheter.

Nanett Barragán har själv föräldrar från Mexiko och vet vad folk går igenom, säger hon. Hon har egna släktingar som gör det.

På Chirla ges de oroliga några viktiga råd: Skriv aldrig under något. Be att få tala med en advokat. Ljug inte för myndigheterna. Var artig.

Oron finns överallt. I den katolska kyrkan St Raphael, East Los Angeles, avslutas söndagsgudstjänsterna med bön. Bänkraderna är fulla.

Efteråt säger prästen, Michael Joseph Wu, att han har tröstat många på sistone. St Raphael hör till de katolska församlingar som ger juridiska råd till den som behöver, och pastor Wu har märkt av en markant förändring under Trump.

Rädslan för deportation hos de illegala invandrare vi träffar är verklig, trots att det ändå är mindre sannolikt att myndigheternas resurser kommer att räcka till att jaga alla utan papper – och mer troligt att man också i fortsättningen fokuserar på de kriminella.

Invånarna i området där St Raphael ligger består är till nära 90 procent av latinos. Allt färre flyttar dit, säger Michael Joseph Wu: Under Obama skärptes gränskontrollen markant och Kalifornien har inte samma dragningskraft som tidigare.

Själv är han född i Taiwan, ett land som hans föräldrar lämnade av politiska skäl 1978. Till USA kom han 1986, efter åtta år i Ecuador.

– USA var ju en smältdegel, och så stolt över det! Men den nya presidentens definition av USA rymmer tydligen bara den vita amerikanen. Det är så det känns. Inte heller jag, som är amerikansk medborgare, känner mig säker här längre. “

“ Fakta.

President Donald Trumps invandringspolitik

Genom presidentorder eller dekret kan Donald Trump runda kongressen och fatta beslut som påverkar lagtillämpningen.

Hit hör bland annat det tillfälliga inreseförbudet för medborgare från sex i huvudsak muslimska länder, liksom ett flyktingstopp på 120 dagar.

Många förändringar kräver lagstiftning, som sker i kongressen. Än så länge har Trump inte gått den vägen.

Budgetfrågor – som nyanställningar och murbyggen – kräver också kongressens godkännande. Med republikanerna i majoritet kan Trump antas få relativt stort stöd för sina förslag, men det finns också republikaner som är skeptiska till utgiftshöjningar. Många andra riktlinjer kräver i princip inga kongressbeslut.

2,3 miljoner illegala invandrare i Kalifornien

Kalifornien är en av de fyra delstater som gränsar till Mexiko. Det är också världens sjätte största ekonomi, och har den största andelen invandrare (också illegala) i hela USA.

Av USA:s runt elva miljoner illegala invandrare beräknas cirka 2,3 miljoner bo i Kalifornien.

Ett stort antal av dem arbetar inom jordbrukssektorn, som är USA:s största och helt beroende av invandrarnas arbetskraft. Också servicesektorn sysselsätter många.

Flera av de stora städerna i Kalifornien är ett slags fristäder, där man inte verkställer order om gripanden och deportationer.

Trump har flaggat för att federala bidrag kan strypas till de städer som väljer att inte verkställa invandringspolitiken.

Christina
Jag kom till USA första gången 1989. Jobbade, levde, fick fyra barn. Elva år senare var min far sjuk och skulle genomgå en stor operation, och jag reste till Mexiko för att se till honom. På vägen tillbaka blev vi gripna. Vi hade en ”coyote”, en människosmugg-lare. Gränspatrullen

höll oss i förvar i ett dygn, men de släppte oss till slut – smugglaren måste ha mutat dem. Allt handlar om pengar.

För sex år sedan ansökte min man om uppehållstillstånd, jag hade hört på nyheterna att det kunde gå om man var gift och hade barn som var över 21 år, men vi hade inte råd att ansöka för oss båda. Nu har han sina papper, men inte jag.

Nu är jag väldigt orolig. Vårt hus är vårt tillsammans, men de flesta av våra betalningar står på mig, så de kan hitta mig. Jag har hört att de kanske inte är ute efter sådana som jag i första hand, men vad vet man? De kan ta en om de bara råkar få syn på en. Så är det nu.

Om det hände, om de tog mig tillbaka, skulle jag inte klara av att göra ett nytt försök över gränsen. Jag är för gammal, och inte riktigt frisk.

Alicia

Jag har bott i USA i 24 år, jag kom hit på ett tvåveckors turistvisum för att hälsa på min syster, men jag stannade kvar.

Jag arbetar, jag städar hemma hos folk, och jag har betalat av allt, jag är skuldfri. Men jag har aldrig fått några papper, och nu känns det som om de kan ta mig när som helst. Jag ser mig alltid om när jag åker tåg eller buss. Om jag ser en helikopter blir jag rädd.

Jag vet många mexikaner nu som lägger undan pengar. I fall att.

En av mina döttrar har sina papper i ordning, hon är gift här och är laboratorieassistent. Men min son deporterades för fem år sedan, han… han hade lite problem.

Jag pratar med honom ibland. Hans dotter Monica är 14 år, hon går i skolan och vill bli kriminolog. Hon är amerikansk medborgare och trygg här, men hon är förstås rädd för vad som kan hända med mig.

Ärligt talat vet jag inte hur jag skulle klara mig i Mexiko, jag tror att jag skulle skickas till Tijuana, det är därifrån jag kommer.

Maria

Jag har fått svårt att sova om nätterna, ett enda litet ljud och jag vaknar med ett ryck. Jag väntar på att de ska komma och hämta mig. Och jag har börjat packa, lägga ned de viktigaste ägodelarna i en låda, så att sakerna inte ska försvinna om de hämtar oss.

Jag trodde så på Obama – när han blev president började jag att betala skatt här, jag tänkte att det skulle vara gynnsamt om jag skulle söka medborgarskap så småningom. Obama var ute efter de som var kriminella. Nu har allt vänt, och det kan i stället vändas emot mig.

Jag kom hit 2005, det tog 30 dagar från El Salvador till den amerikanska gränsen. Vi åkte buss och tåg, och vi gick och gick till dess att smugglaren sa att vi var i Texas. Min man var redan här och jag hade en bussbiljett till Kalifornien. Han är också rädd nu.

Vi har två barn, men de är i El Salvador, min dotter blev deporterad för flera år sedan. Mitt barnbarn däremot, hon är här med oss, hon kom till USA när hon var fem. Hon har ansökt om att få studera här, men fick avslag. Hon är traumatiserad efter allt hon varit med om. Vad som skulle hända om jag deporterades vågar jag inte tänka på. Men jag skulle hellre dö än att återvända till El Salvador, där är hemskt våldsamt. Jag älskar USA – här finns allt man behöver. Här är lugnt. “

DN TORSDAG 9 MARS 2017

”Ungern måste sättas under press”

Sverige måste agera med kraft mot Ungern som har beslutat att spärra in flyktingar i läger. Det anser politiker från flera av riksdagspartierna som sätter press på statsminister Stefan Löfven inför torsdagens EU-toppmöte. – Det är dags att EU sätter hårt mot hårt, säger Eskil Erlandsson (C).

Det ungerska parlamentet har med bred majoritet beslutat att alla asylsökande ska spärras in i läger där de får bo i fartygscontainrar. Hård kritik har kommit från bland annat FN:s flyktingorgan UNHCR och människorättsorganisationen Amnesty International.

Ungerns beslut blev en het fråga när statsminister Stefan Löfven kom till riksdagens EU-nämnd inför EU-toppmötet i Bryssel som inleds på torsdagen. Migrationspolitik är en punkt på mötets dagordning.

Eskil Erlandsson (C), EU-nämndens vice ordförande, är en av dem som vill att Stefan Löfven agerar mot Ungern under toppmötet.

– Enligt min mening strider beslutet mot internationella överenskommelser och konventioner. Jag tycker att Stefan Löfven ska ta upp det här med sin ungerske kollega och med kommissionens ordförande som har mandat att väcka talan mot Ungern. Något måste göras åt det här, säger Eskil Erlandsson och fortsätter:

– Det är ju gång på gång som Ungern utmanar de överenskommelser som finns och nu är det dags att EU sätter hårt mot hårt.

Även Vänsterpartiets ledare Jonas Sjöstedt vill att Stefan Löfven agerar på mötet i Bryssel. Åsa Romson (MP), EU-nämndens ordförande, hörde också till dem som tog upp Ungernfrågan med statsministern. Hon anser att EU:s trovärdighet står på spel.

– EU måste visa en trovärdighet i att man kan upprätthålla en gemenskap som bygger på rättsstatens principer och mänskliga rättigheter. Kan vi inte det, då har vi tappat väldigt grundläggande värderingar, säger Åsa Romson.

Enligt statsministern har Sverige redan agerat, men han var samtidigt avvaktande i sina kommentarer.

– Det vi ser ger argument för att titta på om man följer EU-rätt och internationell rätt. Det har vi bett kommissionen att göra, sedan får den återkomma. Dessförinnan kan jag inte uttala mig, säger Stefan Löfven.

Han medger dock att Ungerns agerande förstärker bilden av hur svårt det är att enas inom EU om en gemensam migrationspolitik där -and-ra än Sverige och Tyskland tar ett större ansvar.

– Vi har sagt att det är svårt med några länder som över huvud taget inte vill ha en fördelning av flyktingar. Men vi driver på och nu gäller det för oss att hitta en kompromiss, säger statsministern.

Ungerns statsminister Viktor Orbán har motiverat lägren med att Ungern är ”under belägring”.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se “

DN TORSDAG 9 MARS 2017

“ Oro för sekteristiskt våld när IS besegrats

Erbil. En stor offensiv pågår mot terrororganisationen IS i Mosul. Det är blodigt, tusentals flyr och den humanitära krisen är alarmerande. Men nästa fråga är akut. Vad händer efter IS? DN har träffat ministrar i Erbil, huvudort i Iraks autonoma kurdiska region. De talar om en oviss framtid.

Väntrummet i premiärministerns gästhus är stort som en mindre sporthall, med pampiga soffor och marmorbord. Bara några mil bort, i Mosul, står ett av de blodigaste slagen som skett mot terrorgruppen Islamiska staten (IS). Tiotusentals civila som har suttit fast i Mosul flyr för sina liv och söker skydd i de fyra läger som har byggts upp runt staden Erbil. De behöver alltifrån akut hjälp som mat och kläder till psykologiskt stöd att bearbeta sina upplevelser under IS skräckvälde. Sedan tidigare finns det nära tre miljoner internflyktingar i området.

Men i den politiska maktens hus är den stora frågan: Vad händer efter IS?

På ytan har många allianser skapats för att strida mot en gemensam fiende. Men de gamla rivaliteterna finns kvar. Under ytan gror ilska mot såväl shiamiliser som sunnitiska före detta Saddam Hussein-anhängare. Den irakiska armén anklagas ofta för övervåld. Det har även de senaste åren riktats kritik mot kurdiska peshmergastyrkor som anklagas för att ha begått brott mot irakiska araber, och för att inte ha skyddat de kristna och yazidiska minioritetsgrupperna. Dessutom har peshmerga och den turkiska terroriststämplade kurdgerillan PKK drabbat samman runt staden Sinjar de senaste dagarna. En blandning av gamla och nya konflikter riskerar att komma upp till ytan efter IS. Det finns en växande oro att det väntar en period av sekteriskt våld.

Oron är berättigad, enligt Falah Mustafa Baqir, utrikesminister i Kurdistans regionala regering, KRG.

– Vi undrar också vad som händer sedan. Offensiven var ett samarbete med Erbil och Bagdad, med fullt stöd av USA och koalitionen. Vi har kunnat avsluta den första offensiven i östra Mosul och för två veckor sedan inleddes offensiven för att befria västra Mosul. Men det återstår att besluta vem som ska få ansvaret för säkerheten, för civilsamhället och vilket politiskt system vi ska ha i Mosul, säger Falah Mustafa Baqir.

Han säger att regeringen i Bagdad inte har velat diskutera frågan. Han påpekar att Mosul är en speciell stad eftersom alla etniciteter existerar där: sunni- och shiaaraber, kurder, turkmener, yazidier och kristna.

– Om vi inte direkt har en tydlig strategi där alla ingår, kan vi inte förvänta oss att vi kommer gå i rätt riktning, säger han.

Falah Mustafa Baqir tycker att kritiken om att peshmerga svek kristna och yazidier är orättvis.

– Det var den irakiska arméns jobb att skydda oss alla. Peshmerga var en legitim styrka men inte tränad på samma sätt som den irakiska armén.

Peshmerga hade erfarenhet av att strida i bergen men inte av att strida i urbana miljöer, påpekar han.

– Men det är mycket viktigt att vi hittar en lösning där även yazidier, kristna och turkmener känner sig trygga.

Även peshmerga- och inrikesminister Karim Sinjari, som har bott åtta år i Sverige, understryker vikten av en politisk lösning.

– IS skapades på grund av fel policy av den före premiärministern Maliki. Sunniaraberna fick inte grundläggande rättigheter, de var diskriminerade. Så IS kom och låtsades befria dem. Så om inte

sunnimuslimerna bjuds in till förhandlingsbordet och får känna att de är del av Irak, kommer IS att fortsätta, säger han.

Ytterligare ett orosmoln i regionen är vad som kommer att ske mellan kurderna. Ibland talas det om ett självständigt Kurdistan över hela regionen men samtidigt har den irakkurdiska ledningen träffat den turkiska regimen flera gånger, vilket fått turkiska kurder att ifrågasätta lojaliteten. Och i dagarna har det varit strider mellan peshmerga och PKK-gerillan från Turkiet, utanför staden Sinjar i norra Irak.

– Vi är glada för en mer stabil affärsrelation med Turkiet. Vi är för en sådan dialog. Men PKK är en annan sak. De bör lämna Sinjar, säger Karim Sinjari.

I dag, torsdag, fortsätter mötet som inleddes igår mellan en rad internationella ledare i Sulaymaniyya i norra Irak. Förhoppningen är att det ska utarbetas en politisk strategi för Mosuls framtid.

Terese Cristiansson terese.cristiansson@dn.se “

“ Fakta.

IS tog kontroll över Mosul i juli 2014. Då befarade alla att nästa slag var om den kurdiska staden Erbil. Men den kurdiska styrkan Peshmerga lyckades slå en järnring runt staden och IS vände mot Bagdad i stället.

Peshmerga har fått mycket internationellt stöd och beröm för sina framgångar mot IS, men människorättsorganisationer har kritiserat styrkorna för övergrepp mot araber. De kristna och yazidiska grupperna var också mycket missnöjda eftersom peshmerga flydde fältet när IS gick in i minoriteternas byar.

Tanken är att minoritetsgrupperna i framtiden ska skydda sina egna områden med understöd av peshmerga.

DN TORSDAG 9 MARS 2017

“ Civila flyr när offensiven i västra Mosul trappas upp

De irakiska styrkorna fortsatte på onsdagen sin framryckning i den västra delen av Mosul. Samtidigt flyr civilbefolkningen i allt större skaror.

Iraks regeringsstyrkor återtog på onsdagen nio distrikt i den västra, IS-kontrollerade delen av storstaden Mosul. Offensiven närmar sig nu de centrala delarna av Mosuls gamla stad med den stora moskén där IS ledare Abu Bakr al-Bagdadi utropade IS ”kalifat” i juni 2014.

De senaste dagarna har regeringsstyrkorna bland annat tagit tillbaka Mosuls arkeologiska museum som hamnade i världsnyheternas fokus i mars 2015, då IS-terrorister filmade samtidigt som de gick lös på tusenåriga föremål med hackor och borrar.

– Museet är tomt på föremål nu. Helt plundrat, säger generalmajor Ali Kadhem al-Lami till Reuters.

Trots allt är IS-styrkorna på reträtt, även om gatustriderna är hårda, rapporterar den irakkurdiska nyhetsbyrån Rudaw.

IS-terroristerna försvarar sig bland annat med apterade hobbydrönare – över 70 sådana drönarattacker noterades under det första dygnet av framryckningen mot västra Mosul.

– Det pågår strider från hus till hus. Vi avancerar långsamt, främst på grund av fiendens krypskyttar och självmordsbombare. Men vi rör oss stadigt framåt, säger överstelöjtnant Abdulamir Muhammadawi, talesperson för den irakiska armén, till Rudaws utsände.

Det blir alltmer uppenbart att Mosul, ”kalifatets” kulturella huvudstad, snart kommer att ligga utom terrorrörelsens kontroll. ”Kalifen” al-Bagdadi har lämnat Mosul och sökt sig till landsbygden västerut mot den syriska gränsen. Det skriver Reuters som citerar anonyma irakiska och amerikanska underrättelsekällor.

I spåren av framryckningen pågår en okontrollerad flyktingström ut ur Mosul där civila lämnar i panik för att inte hamna i stridernas korseld.

Den irakiska regeringen beräknar att mellan 700 000 och 800 000 människor lever i västra Mosul. Cirka 50 000 av dem har flytt under de senaste tio dagarna, och allt tyder på att antalet flyktingar kommer att öka.

Norsk flyktinghjelp (NRC), en av de ledande hjälporganisationerna i regionen, varnar för att flyktinglägren snart kommer att bli överfulla.

– Flyktingarna som kommer är trötta, frusna och utsvultna. Vi fruktar vad som kan hända om inflödet av flyktingar tilltar, säger Wolfgang Gressmann, regionchef för NRC.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

DN TORSDAG 9 MARS 2017

“ Polen vägrar välja om Tusk

En infekterad personstrid inleder torsdagens EU-toppmöte. Polen vägrar att förlänga Donald Tusks mandat som ordförande för Europeiska rådet. Tusk har ändå tillräckligt stöd, men omröstningen visar EU:s nuvarande splittring.

Bryssel.
Inga omvälvande politiska beslut väntas när EU:s stats- och regeringschefer träffas i Bryssel på torsdag, men EU-toppmötet börjar med en känslig personstrid.

Frågan gäller om mötets värd, Europeiska rådets ordförande Donald Tusk, ska få förlängt mandat fram till november 2019.

Tusk tillträdde för två och ett halvt år sedan och kan enligt bestämmelserna fortsätta lika länge till, om en kvalificerad majoritet av övriga EU-ledare vill det.

Den liberalkonservative Donald Tusk har brett stöd i EU-kretsen, också bland EU-ledare som står till vänster. Motståndet kommer i stället från Polen, Tusks eget hemland.

Regeringen i Warszawa gör allt för att Tusk inte ska få ytterligare två och ett halvt år som inflytelserik EU-ledare.

Polens regering har skickat brev till bland andra Stefan Löfven där Sveriges statsminister uppmanas att säga nej till förnyat mandat för Donald Tusk.

I Bryssel sprids också rykten om att Sverige står på Polens sida i den här frågan, men det stämmer inte. Stefan Löfven vill att Tusk ska fortsätta.

Vid lunchtid före torsdagens toppmöte ska Stefan Löfven träffa sin polska kollega för att på tu man hand tala om denna och andra frågor. I brevet från den polska regeringen heter det att Donald Tusk har ”skapat ett farligt prejudikat”.

Tusk anklagas för att ha utnyttjat sin EU-ställning för att komma åt Polens valda regering, som styrs av det nationalkonservativa partiet Lag och rättvisa, Tusks politiska motståndare på hemmaplan.

Ilskan i Warszawa beror på att Tusk står bakom EU-kritiken mot den polska regeringens förändringar av landets författningsdomstol och att Polen inte tar emot en enda asylsökande via EU.

”Han har använt sitt uppdrag för att personligen ge sig in i en politisk strid i Polen. Ett sådant beteende kan vi inte acceptera”, skriver regeringen i Warszawa.

Tusk har tidigare varit premiärminister i Polen och ordförande för Medborgarplattformen, som numera är ett oppositionsparti.
I sista stund har Polen nominerat en annan, relativt okänd kandidat. Regeringen i Warszawa vill att EU-parlamentarikern Jacek Saryusz-Wolski ska få uppdraget att leda EU:s stats- och regeringschefer.
EU-parlamentarikern är känd som en av Polens främste EU-förespråkare och fram till i söndags företrädde han Medborgarplattformen, Tusks politiska parti. Sedan han accepterat regeringens nominering att efterträda Tusk tvingades han dock lämna det partiet.

Det är otänkbart att Saryusz-Wolski skulle väljas till Europeiska rådets ordförande under torsdagens EU-toppmöte.

Enbart tidigare regeringschefer kan komma ifråga för det uppdraget och Saryusz-Wolski kommer inte ens släppas in på EU-toppmötet. Dessutom finns det redan tillräckligt stöd för Tusk. Till och med Ungerns Viktor Orbán kommer att rösta ja, men hittills har det ansetts vara viktigt att alla länder står bakom den som utses till Europeiska rådets ordförande.

Enligt uppgifter i Bryssel funderar också regeringen i London på att lägga ned sin röst, vilket övriga kan uppfatta som en ovänlig handling. Torsdagens omröstning blir alltså ännu ett tecken på den splittring som för närvarande präglar EU.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“ Fakta.

EU:s stats- och regeringschefer samlas i Bryssel på torsdag eftermiddag.
Omröstningen om Donald Tusk ska få fortsätta som Europeiska rådets ordförande inleder toppmötet.
I övrigt väntas inga avgörande beslut, men diskussionerna ska handla om flera laddade frågor: Ekonomi, migration och försvars- och säkerhetspolitik.
På torsdag kväll lämnar Storbritanniens premiärminister Theresa May Bryssel.
På fredag fortsätter övriga EU-ledare med ett informellt toppmöte för att diskutera EU:s framtid efter Brexit och deklarationen som ska antas i Rom när EU fyller 60 år den 25 mars. “

DN TORSDAG 9 MARS 2017

“ Män förklädda till läkare dödade 30 på sjukhus

Onsdagens terrorattack mot ett militärsjukhus i Kabul visar att terrororganisationen IS har ett mer påtagligt fotfäste i Afghanistan än vad man tidigare trott.

Terroroperationen som inleddes på onsdagsmorgonen var brutal och spektakulär. Tre beväpnade män, klädda som sjukhuspersonal, forcerade entrén till Sardar Daud Khan-sjukhuset i stadsdelen Wazir Akbar Khan i Afghanistans huvudstad Kabul.

Sjukhuset har 400 bäddar och är det största militärsjukhuset i Afghanistan. Det ligger i ett välbevakat område där många ambassader och internationella organisationer håller till.

Inte desto mindre kunde angriparna ta sig in i sjukhuset och påbörja sin mordorgie. Minst en sprängladdning utlöstes. 30 personer dödades och ett femtiotal skadades innan afghanska säkerhetsstyrkor efter sex timmars strid kunde oskadliggöra terroristerna.

Tv-bilder visar hur patienter klättrade ut genom fönstren och balanserade på sjukhusfasadens avsatser för att undkomma mördarna.

Talibanrörelsen, som strider för att med våld ta över makten i Afghanistan, förnekade att de ligger bakom attacken. Terrororganisationen IS tog på sig dådet via sin propagandabyrå Amaq, som vidarebefordrade två bilder inifrån det belägrade sjukhuset till sociala medier.

Skuldfrågan är inte hundraprocentigt klarlagd, men om IS verkligen skulle ha genomfört attacken i Kabul är det utomordentligt dåliga nyheter för Afghanistan.

Det har ju länge hetat att IS aktiviteter i Afghanistan har mattats av och att rörelsen är på reträtt. Det skulle bland annat vara en effekt av hundratals amerikanska flyganfall mot IS starkaste fästen i Afghanistan som återfinns i gränsprovinsen Nangarhar i öster, tämligen nära Kabul.

Men om terrororganisationen kan planera och genomföra en attack mot en hårdbevakad militärinstallation inne i Kabul tyder det på en operativ förmåga som rimligen utgör ett reellt och akut säkerhetshot.

Till detta kommer att även talibanrörelsen åstadkommit stor skada i Kabul den senaste tiden. I förra veckan dödades 16 människor i två attacker i den afghanska huvudstaden.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“ Fakta. IS närvaro

IS har försökt få fotfäste i Afghanistan sedan 2014. Tidvis har de haft kontroll över vitala delar av Nangarharprovinsen. Enligt underrättelseuppgifter har IS högst 2 000 man i vapen i Afghanistan just nu. Men man försöker öka kadrerna genom att rekrytera afghanska flyktingar som tvångsutvisats från Pakistan. “

DN TORSDAG 9 MARS 2017

“ Familj till saknad agent hoppas på Trump

Det är tio år sedan Robert Levinson, en före detta FBI-agent, försvann under ett uppdrag för den amerikanska underrättelsetjänsten CIA i Iran. Nu hoppas Levinsons familj att USA:s president Donald Trump kan bringa klarhet i vad som hänt och få hem honom.

Robert Levinson försvann i Iran den 9 mars 2007. Vad som har hänt honom är höljt i dunkel.

Amerikanska myndigheter har tidigare hävdat att han var där på uppdrag av ett privat bolag. I december 2013 avslöjade dock nyhetsbyrån AP att det var med anledning av ett uppdrag för CIA som Levinson befunnit sig i Iran. Uppdraget ska ha utförts åt analytiker på under-rättelsetjänsten som inte hade befogenhet att utlysa det.

Foton och videoupptagningar på Levinson dök upp 2010 och 2011. Han är klädd i en orange overall som liknar den som fångarna på Guantánamobasen bär och är av allt att döma frihetsberövad.

Amerikanska myndigheter säger sig vara övertygade om att delar av Irans statsapparat ha varit inblandade i försvinnandet, enligt New York Times. Det har dock Iran konsekvent nekat till.

Nu hoppas Robert Levinsons familj att Donald Trump kan hjälpa till att klarlägga vad som har hänt ex-agenten.

Till AP säger de att Trumps bakgrund som affärsman, i kombination med hans hårda inställning till Iran, kan vara till nytta. Trump lovade också under sin presidentvalskampanj 2015 att få hem Levinson till USA.

New York Times skriver att Obama-administrationen i hemlighet fick uppgifter från Iran som pekat på att Levinson har hittats begravd i ett område i västra Pakistan. Pakistanska myndigheter ska dock ha uppgett att man inte hittat några kvarlevor på den påstådda begravningsplatsen.

Sofie Österström sofie.osterstrom@dn.se “

DN TORSDAG 9 MARS 2017

“ Erdogan och Putin möts trots motvind

Trots hårda prövningar fortsätter Ryssland och Turkiet målmedvetet att samarbeta. Och nu träffas presidenterna Recep Tayyip Erdogan och Vladimir Putin med hopp om att fördjupa relationerna ytterligare.

I slutet av 2015 tycktes Ryssland och Turkiet stå på randen till krig efter nedskjutningen av ett ryskt stridsflygplan. Det skulle ha varit deras 18:e. Men bara ett år senare samarbetade länderna — som står på varsin sida i det syriska kriget – för att nå en vapenvila i Aleppo.

När läget var som sämst anklagade Erdogan och Putin varandra för att stödja terrororganisationen IS. I dag samordnar de flygräder mot extremistgruppen i Syrien.

På fredag ska presidenterna i Moskva diskutera hur samarbetet kan förbättras ytterligare. På agendan står energifrågor som gasledningen Turkstream och kärnkraftverket Akkuyu men också samverkan i kampen mot terrorism och gemensamma ansträngningar för att lösa Syrienkrisen.

Relationerna hade kunnat frysa till is igen efter mordet på Rysslands ambassadör i Ankara i december eller efter den ryska flygräd som i februari dödade turkiska soldater i Syrien. Men länderna tycks fast beslutna om att hålla stadig kurs trots test efter test för de bilaterala relationerna.

Turkiet importerar stora delar av sin energi från Ryssland och förlitar sig i stor utsträckning på ryska turister. Ankara och Moskva har också starka intressen i Syrien – och behöver varandra för att uppnå sina mål.

”Ryssland och Turkiet tycks ha hittat ett sätt att uppnå större mål samtidigt som de är överens om att vara oense om de många olika intressen som alltid kommer att hålla de två länderna isär”, skriver Maxim Trudolyubov vid det amerikans-ka Kennaninstitutet i en analys.

Erdogan vill inte bara bekämpa IS, utan också stoppa kurdernas inflytande i norra Syrien. Ankara vill ha en buffertzon i gränsområdet och söker Rysslands och Assad-regimens acceptans för en offensiv mot YPG-milisen.

I utbyte tycks Ankara — försvagat av kuppförsöket — ha övergett drömmen om att störta Bashar al-Assad. Ryssland har vänt kriget till Damaskus fördel och fick Turkiet att blunda för offensiven mot de rebellkontrollerade delarna av Aleppo.

Samtidigt blockerade USA och Ryssland nyligen ett turkiskt försök att avancera mot Manbij, som hålls av kurdiska styrkor, i Syrien.

TT “

DN TORSDAG 9 MARS 2017

“ Är detta vårt svar till de nödlidande?

Frågan som borde ställas oftare är varför så många flyktingar väljer att söka sig till just Europa. Carsten Jensen påminner om ett demokratiskt arv som förpliktigar.

Vem är folket? Det är kanske den viktigaste frågan just nu, när populismen stormar fram i Europa och USA och på sina banderoller påstår sig vara folkets enda sanna representant.

Populisterna framställer folket som en harmoniskt sammanhörande massa som alltid har rätten på sin sida, och alla som är oeniga med folket frånkänns automatiskt all demokratisk legitimitet. Folket kan inte ha fel, och beviset läggs fram i form av två giftetiketter som klistras på alla som står i opposition: han eller hon tillhör eliten eller är onationell.

Själv föredrar jag den mer neutrala, sociologiskt klingande beteckningen befolkning framför folket, men jag är helt klar över att den inte längre är politiskt gångbar. Man ska böja sig för folket och självanklagande slå sig i huvudet och göra bot eftersom man använder ord med flera stavelser och därför måste tillhöra eliten.

Jag dröjer ändå ett ögonblick vid det besvärliga, trestaviga ordet befolkning. En befolkning består av många skilda grupper med helt olika syn på livet och med inbördes motstridiga intressen. Det vi kan enas om i en demokrati är att vara oeniga. Demokratin är inte till för enighetens skull, utan för konflikternas. Demokratin är ett alltid lika besvärligt, kompromissfyllt och kverulantiskt försök att leva ihop trots allt. Vi älskar inte varandra i en demokrati. Vi tolererar var-andra.

Varje befolkning rymmer både helgon och skitstövlar, samt alla dem som befinner sig mittemellan. Lyckligtvis är både helgonen och skitstövlarna i minoritet. Helgonen kan med sin idealism föra demokratin på villospår, skitstövlarna arbetar systematiskt på att undergräva den. Motsättningarna skär rakt igenom oss alla. Vi ställs dagligen inför ett val mellan okänslig ljumhet inför människor i nöd och ett alternativ som jag inte vill förgylla genom att kalla godhet utan något mer försiktigt, ett minimum av medmänsklighet, inlevelse och lyhördhet.

Det valet går igen inte bara i våra personliga liv utan också i det sätt på vilket vi väljer att förvalta samhället. Vi kan också kalla det kampen mellan barbari och civilisation. Den kampen är aldrig vunnen en gång för alla. Den måste föras av varje ny generation, men vi har vant oss vid att ta civilisationen för given, och därför är vi inte längre på vår vakt när barbariet marscherar.

Alla som talar för flyktingarnas sak får numera veta att han eller hon har en naiv och idealistisk männi-skouppfattning. När danskarna till exempel inte vill ta emot fler flyktingar beror det på att de har goda, förnuftiga skäl till att säga nej, och alla människovänner utan markkontakt borde skynda sig att förstå att det alltid är opinionsmätningarna som har sista ordet. För folket kan inte ha fel.

Jag kan inte låta bli att tänka på en ung afghansk man jag mötte i Kabul i somras. Han berättade för mig om sin flykt till Europa den stora flyktingsommaren 2015. När han kom till den punkt i historien när han skulle berätta om färden över -Medelhavet förvreds hans ansikte och han måste samla sig för att fortsätta. Han fraktades över havet i en gummibåt med fyrtio passagerare, trots att båten var beräknad för halva antalet. Den gummibåt de slagit följe med låg också djupt i vattnet, och mitt ute på havet började den ta in vatten.

Den sjönk på några minuter, och den unge mannen blev ofrivilligt ögonvittne till hur tjogtals av människor dog i vågorna.

Kunde han ha gjort något? Det diskuterade vi aldrig, för både viss-te svaret. Om han eller någon annan sträckt ut handen skulle deras mänskligt begripliga behov av att hjälpa obarmhärtigt ha gjort att ännu fler människor drunknat.

Den redan överfyllda gummibåt han själv satt i och som bara genom ett mirakel höll sig flytande skulle genast ha försvunnit i havet. Båten var full. Det fanns inte plats för fler. Den unga flyktingen hörde till de överlevande och jag såg priset för överlevnaden i hans ögon, en skuldkänsla som kommer att hemsöka honom resten av livet.

Jag vill gärna fråga om Europa i dag befinner sig i samma olösliga moraliska konflikt som den unge flyktingen. Är vår kontinent en nödställd räddningsbåt där det skulle sätta allas våra liv på spel att rädda bara en enda drunknande från döden? Skulle vårt nej till flera flyktingar verkligen vara ett rationellt grundat nej, eller är det tillåtet att fråga om motiven?

Jag tror inte att andelen verkliga främlingshatare utgör en majoritet av befolkningen. Därför förstår jag inte heller varför de flesta politiska partier och medier gör sig till främlingsfientlighetens megafoner. Anständighet är inte ett monopol för vänstern. Vem talar för de borgerliga väljare som upplever ett växande obehag inför vår militanta flyktingpolitik? Ska vi alla ge populisterna rätt, eller ska vi våga säga emot dem?

Kanske är det på tiden att uppmärksamma vad den tyske populistexperten Jan-Werner Müller nyligen skrev (DN 17/2): ingenstans kommer populismen till makten av egen kraft. De populistiska partier som talar i majoritetens namn har aldrig majoriteten bakom sig, utan kommer till makten först om mittenpartierna viker sig.

Att de skulle utgöra ett naturgivet flertal i befolkningen är en illusion i huvudet på populisterna själva. Det tragiska är att det är en illusion i huvudet även på den politiska mitten. Mittenpartierna deltar i att legitimera extremismens människosyn. Hatets och misstänkliggörandets retorik blir det enda möjliga sättet att tala.

Hur var det nu den tyska förbundskanslern Angela Merkel sa flyktingsommaren 2015: ”Wir schaffen das!” Vi klarar det, vi orkar med det, vi är stora nog, en mening som i dag får alla mittenpolitiker att rycka på axlarna och se på var-andra med ett triumferande flin: den meningen har nog den politiska självmordskandidaten ångrat.

Nu träder nästa självmordskandidat fram i tysk mittenpolitik, socialdemokratins aspirant på kanslersposten, Martin Schultz. I en intervju med veckomagasinet Der Spiegel kunde självmordskandidaten lika gärna läsa upp sitt avskedsbrev när han uttalar följande: ”Det flyktingen bär med sig är mer värt än guld. Det är något som på senare år på ett eller annat sätt måste ha glidit oss ur händerna. Det är den orubbliga tron på Europa.”

Ingen politiker i vare sig Danmark, Norge eller Sverige skulle i dag drömma om att uttala dessa ord. Men kandidaten i ett av de viktigaste valen i Europas största land vågar.

Vad är det Martin Schultz säger? Han säger att Europa i det tjugo-första århundradet kan spela samma roll som Amerika gjorde i det nittonde och tjugonde. Vi ser det inte, men flyktingarna som efter en farofylld färd över Medelhavet närmar sig vår kontinent ser det. Vid Europas sydkuster reser sig en frihetsgudinna med en lysande fackla i handen.

Nej! Det känner vi inte igen! Det är inte vi! Vi har ingen frihetsfackla, bara en flämtande stormlykta i ett halvmörkt, överfyllt stall som luktar av möglande hö och djuriska utdunstningar! Är det så Europa ska svara när miljoner ropar till oss från ett svallande hav?

Det är ju vårt privilegium i Norden att vi kan stänga av världshistorien, alla de platser på jorden där människor utan att vilja det, alltid under protest, sugs ner i malströmmen. De ödesdrabbade har kanske också, precis som vi, känt att de fötts till ett liv buret av hopp. Men en dag vaknar de upp till något annat. Omvärldens våld, säger vi utan att närmare tänka på ordet våld eller ta det bokstavligt, men världshistorien är mer än framgång och fred, den är våld också, och det är vårt privilegium att vi för ögonblicket inte upplever det utan tror att vi är herrar över vårt eget öde och inte underkastade de frambrytande katastrofernas evigt slumpartade diktatur.

Men så är det: då och då berövar historien människor på allt. Det kunde vara definitionen på en flykting. En människa vars liv stulits av historien. Det är den djupt obehagliga insikt vi helst vill förtränga när vi konfronteras med flyktingströmmen. I en glimt anar vi att vi inte är våra egen skapare utan i händerna på en skoningslös vandal som inte arbetar med mejsel utan med hammare.

Var det inte här hos oss, på vår kontinent, som frihetsfacklan tändes och bars över havet till Amerika? Brinner inte en fackla bara om någon ständigt håller den vid liv?

Är det inte nu vi ska förstå att mörkret bakom en stängd dörr gör demokratin mindre, medan ljuset från en öppen dörr gör den större?

Carsten Jensen “

DN FREDAG 10 MARS 2017

“ Trumps revolutionära dilemma

USA har fått en president som går till storms mot själva staten. Men som alla revolutionärer hamnar- han i kläm mellan oförenliga mål. Det går inte att på en gång välta staten och tillfredsställa sympatisörerna.

Hundraårsminnet av ryska revolutionen detta år sammanfaller med Trumprevolutionen i USA, som i sin tur följde på Brexitrevolutionen i Storbritannien. Liksom bolsjevikerna 1917 anser sig de politiska rörelserna bakom Trump och Brexit vara förtruppen i ett internationellt uppror – eller det som den förre Ukip-ledaren Nigel Farage kallar en ”stor global revolution”.

Men dagens rebeller bör beakta det vi kan lära oss av historien. Ryska revolutionen krävde en enorm tribut i mänskligt liv och välfärd. Ändå var Lenin en politisk pionjär som förstod att revolutionära rörelser riktar sig mot en impopulär men när allt kommer omkring nödvändig administrativ stat eller byråkrati.

De nya revolutionära rörelserna gör, såsom bolsjevismen, uppror mot vad de anser vara en förtryckande och begränsande internationell ordning. För Lenin innefattade denna ordning de västmakter som hade dragit in Ryssland i första världskriget mot Tyskland – och i strid mot dess egna intressen. För Trump förkroppsligas den av den vaga termen ”globalism”: ”Vi har blivit utnyttjade av så gott som varenda nation i världen. Det kommer inte att hända mer.”

Och ändå är dessa rörelsers närmaste fiender vanligen inhemska snarare än utländska. I ett nyligen hållet tal inför Conservative Political Action Conference tillkännagav Stephen Bannon, Trumps chefsstrateg, en revolution för amerikanskt självbestämmande, definierad av ekonomisk nationalism och ”nedmontering av den administrativa staten”.

Precis som med alla revolutionära program handlar Trumps och Bannons synsätt i grund och botten om att ställa staten och dess makt i ett nytt perspektiv. Ändå är det inte enkelt att passa in dagens revolutionära ledare i de konventionella kategorierna vänster och höger, eftersom de hämningslöst anammar principer och förslag från båda läger. New York Times citerade en Trump ”närstående” källa som hävdar att presidenten själv undrar om Bannon är ”alt-höger eller alt-vänster”.

Oavsett hur man kategoriserar Trumps inrikesagenda är den uppenbarligen en reaktion på en värld där en princip om öppenhet – för utländska varor, kapital och människor – samexisterar med ett komplext system för att reglera dessa flöden. De utländska varorna lyder under nationella standarder för säkerhet och produktinformation; kapitalflödena hanteras med kontroll över bankernas låneverksamhet; och migrationen begränsas av en upp-sättning kontroller och villkor.

Trumpismen lovar att göra livet enklare, mindre reglerat, och fritt från diktat från en administrativ klass genom att undanröja internationellt krångel.

När revolutionärerna väl har fått makten dröjer det inte länge förrän de blir övertygade om att en konservativ ”djup stat”, inriktad på att lägga hinder i vägen för ”folkets vilja”, underminerar dem. Sålunda har Storbritanniens utrikesdepartement beskyllts för att vara alltför välvilligt inställt till EU:s teknokrater: och USA:s underrättelsetjänster anklagas för att läcka information till en presskår som har blivit ”folkets fiende”.

Men om revolutionärerna driver sitt krig mot staten alltför långt kommer de att ställas inför ett annat problem, eftersom medlemmarna av det gamla etablissemanget är de enda som är tillräckligt insatta i de specifika statliga åtagandena för att få någonting gjort. Sist och slutligen måste revolutionärerna göra en avvägning mellan att förråda sina sympatisörers radikala önskemål och att trappa upp sin konflikt med staten tills inga andra policymål kan nås.

Samma dynamik kännetecknade -ryska revolutionen. Tjänstemännen inom civilförvaltningen – *tjinovnikerna* – var den utpekade fienden, och oron för att byråkratin skulle hindra revolutionen från att genomföras fullt ut eldade- på radikaliseringen och förstärkte idén att staten i sin helhet måste bytas ut mot ett revolutionärt parti.

Men samma gamla problem uppträdde. Redan det tidiga 1900-talets ryska samhälle var mycket komplext. Alla slags administrativa färdigheter – vare sig det gällde att hantera järnvägsnät eller att betala och utrusta militären – behövdes för att det normala dagliga livet skulle kunna fortgå.

Det vi lär av detta är att revolutionärerna ställs inför ett omöjligt dilemma. Om revolutionen fortsätter i snabb takt, kommer den att sönderfalla i inkompetens, desillusionering, ursinniga häxjakter och en

återkommande våldscykel. Men om den avbryts, kommer dess ledare att demaskeras som pratmakare.

Den första revolutionen 1917 avsatte tsar Nikolaus och skapade en provisorisk regering som, ledd av socialist-ledaren Aleksander Kerenskij, visade sig bli bara ett kort övergångsskede. Lenin beskrev Kerenskij som den balalajka den gamla ordningen spelade på för att fortsätta att bedra arbetarna och bönderna.

När dagens revolutionärer fortsätter att utöva makt, kan vi vänta oss att få höra mycket mer prat om den administrativa statens förräderi. Men staten är nu mycket mer omfattande och kompetent än vad den var för hundra år sedan – och kostnaderna för radikalisering skulle likaså bli mycket högre.

Harold James professor i historia och internationella relationer vid Princetonuniversitetet. Översättning: Mats Linder --2

DN FREDAG 10 MARS 2017

“ I Kina gör Xi som han vill

Genom världshistorien har väl 68 år inte varit någon ålder för en kommunistbyråkrat. I Kina kan det vara en spärr. Wang Qishan skulle egentligen vara tvungen att lämna sin plats i politbyråns ständiga utskott, kärnan i partiets system, vid kongressen i höst. Men eftersom han är kompis med president Xi Jinping och sköter dennes antikorruptionskampanj går det att hoppas på undantag.

Xi skulle också kunna ha nytta av en ändrad pensionsgräns. En annan informell regel i Kommunistpartiet är nämligen att en president bara kan sitta två femårsperioder. Men Xi kan vara sugen på mer när hans andra mandat går ut 2023, samma år han fyller 70. Sådant snack går i korridorerna på nationella folkkongressen, Kinas låtsasparlament, som just nu håller sin årliga session för att dunka igenom ledningens propåer.

Presidenten är Kinas mäktigaste ledare på decennier, och har låtit Wang rensa friskt bland tänkbara rivaler i partiet. Av de storslagna löftena om ekonomiska reformer har det däremot inte blivit så mycket.

Meningen har varit att styra över från export och investeringar till konsumtion och tjänster. Men regimen är rädd för att dämpa tillväxten för snabbt, och den hålls därför i gång med gamla metoder och ökande skulder. Xis instinkt är att bromsa reformtakten så fort något problem dyker fram. Staten intervenerade när börsen rasade, kapitalkontroller har återinförts för att hålla valutakursen uppe. Nu vållar Donald Trumps hot om handelskrig viss nervositet.

Xi är ytterst mån om att själv sköta de viktiga ekonomiska besluten. Partikongressen blir en möjlighet att centralisera makten än mer. Andra 68-plussare i ständiga utskottet faller för åldersstrecket, och lär löpa större risk än Wang Qishan att ersättas av lojalister.

Åtskilliga anklagade mutkolvar i Kina är säkert skyldiga som synden. Men det juridiska systemet styrs av partiet, inte rättvisan. Den svenske bokförläggaren Gui Minhai, som kidnappades i Thailand, sitter fortfarande inspärrad utan rättegång. Censuren skärps och människorättsaktivister jagas extra i samband med varje folkkongress. Vad Xi Jinping hittills har skapat är framför allt ett än mer repressivt Kina.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN FREDAG 10 MARS 2017

“ Nu dras snaran åt kring IS-ledaren al-Bagdadi

För två år sedan var han ledare för en ständigt expanderade Gudsstat varifrån död och terror spreds. Nu är ”kalifen” Abu Bakr al-Bagdadi på flykt från Mosul, jagad och kringränd.

Det område som terrororganisationen Islamiska staten (IS) kontrollerar i storstaden Mosul fortsätter att minska. På torsdagen meddelande Iraks försvarsstab att ytterligare två distrikt i västra Mosul har övertagits av de irakiska regeringsstyrkorna.

Det är ingen tvekan om att IS ledarskap för närvarande pressas hårt. Organisationens högste ledare Abu Bakr al-Bagdadi, som i juni 2014 utropades till ”kalif” över IS gudsrike, är nu på flykt från Mosul där han har uppehållit sig den senaste tiden. Det rapporterade flera oberoende nyhetskällor på torsdagen.

al-Bagdadi är i själva verket den sista kvarvarande i den ursprungliga krets av ärrade jihadister och militärbefäl från Saddam Husseins armé som åstadkommit det mesta av IS-väldets terror och land-erövringar.

Det amerikanska säkerhets- och analysföretaget The Soufan Group publicerade i slutet av 2014 en ambitiös kartläggning av makstrukturen inom IS. Studien visade att IS är en ytterst välorganiserad rörelse där den högsta makten utövas av shurarådet.

Men av de sju män som ingick i rådet i slutet av 2014 är alla utom möjligen en döda, enligt flera olika underrättelseuppgifter som i några fall har bekräftats av IS.

En av dessa IS-ledare, Abu Amr al-Absi som var ”emir” över Aleppoprovinsen i Syrien, kan ha dödats av ryskt stridsflyg. I övriga fall handlar det om riktade attacker av den USA-ledda koalitionen.

Nu riktas sökarljus och kikarsikten mot Abu Bakr al-Bagdadi. IS-ledaren, som kallas ”kalif Ibrahim” av sina anhängare, har dödförklarats åtminstone ett halvdussin gånger under de senaste två åren.

Men av allt att döma är han vid liv och på flykt. Enligt underrättelseuppgifter har al-Bagdadi lämnat Mosul och begivit sig västerut, mot de oländiga ökenområden som utgör Iraks gräns mot Syrien.

Han tillbringar aldrig två nätter på samma ställe och undviker att färdas i militärkonvojer eftersom de ofta drar till sig koalitionens drönare och attackflyg. Det faktum att USA har utlyst en belöning på 25 miljoner dollar (drygt 225 miljoner kronor) till den som lämnar sådana upplysningar att ”kalifen” kan gripas, medför givetvis att al-Bagdadi måste vara extra försiktig med var han rör sig.

Abu Bakr al-Bagdadi håller en låg profil även gentemot sina anhängare. Han har heller inte den mytologiska nimbus som utgick från al-Qaidaledaren Usama bin Ladin. Frågan är: Hur stor betydelse har al-Bagdadi för IS?

Patrick Skinner, projektledare på The Soufan Group och tidigare underrättelseofficer inom CIA, säger att IS har växt sig så stort att rörelsen inte står och faller med Abu Bakr al-Bagdadi.

– De (IS) kommer inte att spricka för att de förlorar en person, inte ens någon av al-Bagdadis kaliber.

Enligt Skinner har rörelsen också anammat en ny taktik. De offentliggör inte längre namnen på ledarna. Den nya generationen IS-ledare som efterträtt de stupade männen i shurarådet är anonyma.

– På så sätt blir det svårare för motståndarna att identifiera IS ledarkader, förklarar Patrick Skinner.

IS reträtt från Mosul och al-Bagdadis flykt har hur som helst ifrågasatt IS självuppfattning som en krigförande stat med anspråk på territorium som tillhör andra nationer.

Men förmågan att genomföra terrordåd mot ”mjuka mål” i närområdet och i Europa finns ju kvar. På torsdagen summerades dödssiffrorna efter en självmordsattack mot ett bröllopsfirande i samhället al-Hajaj norr om Tikrit, ett attentat som IS har tagit på sig. 25 människor dödades och närmare 30 skadades i dådet, som eftertryckligt visar att IS har kapacitet att utöva terror även om deras ”kalifat” stadigt krymper.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“ Fakta. Abu Bakr al-Bagdadi

Abu Bakr al-Bagdadi heter egentligen Awad Ibrahim al-Badri och föddes 1971 i Samarra i mellersta Irak.
I släkten finns både imamer och Saddamtrogna. al-Bagdadi anslöt sig först till rörelsen Muslimska brödraskapet men tyckte att de var för menlösa. Efter USA:s Irakinvasion 2003 blev han jihadist och engagerade sig i irakiska al-Qaida, som han bidrog till att utveckla till dagens terrorsekt IS.

al-Bagdadi har två fruar och sex barn. Han gillar fotboll och dyra klockor. ”Kalifen” sägs äga en Omega Seamaster värd minst 50 000 kronor.
Fram till nyligen gömde han sig i Mosul.

Fakta. IS ledare

Shurarådet står för den verkställande makten inom IS. Så här såg rådet ut i slutet av 2014. Sedan dess har alla utom möjligen en av ledaren Abu Bakr al-Bagdadis närmaste män dödats.

Abu Muslim al-Afari al-Turkmani
Guvernör för den irakiska delen av ”kalifatet”. Dödad av en drönare i Mosul den 18 augusti 2015.

Abu Ali al-Anbari
Guvernör för den syriska delen av ”kalifatet”. Dödad av amerikanska specialstyrkor i östra Syrien den 25 mars 2016.

Abu Arkan al-Amiri
Sändebud för ”kalifen” al-Bagdadi, ansvarig för shurarådet. Osäkert om han lever.

Omar al-Shishani
Militär överbefälhavare för IS i Syrien. Dödad den 10 juli 2016 i en flygattack i al-Shirqat söder om Mosul.

Abu Ayman al-Iraqi
Militärt ansvarig för att utvidga IS territorium. Dödades i en flygattack i Mosul den 7 november 2014.

Abu Muhammad al-Adnani
IS propagandaminister, den mest synlige inom ledarskapet. Dödades den 30 augusti 2016 i en flygattack utanför Aleppo.

Abu Amr al-Absi
Guvernör för ”kalifatets” del av Aleppo-provinsen. Dödad i en flygattack norr om Aleppo den 3 mars 2016.

Fakta. IS i dag

Libyen
På tillbakagång.
Förlorade kontroll över kuststaden Sirte i slutet av förra året.

Egypten
På frammarsch.
Har fått fäste på norra Sinai, jagar ut den kristna befolkningen.

Syrien
På tillbakagång.
Håller fortfarande provinshuvudstaden Raqqa, men har försvagats.

Irak
På tillbakagång.
Är på väg att förlora storstaden Mosul. ”Kalifen” al-Bagdadi på flykt.

Afghanistan
På frammarsch.
Har nyligen riktat terrorattacker mot huvudstaden Kabul.
Källa: The Soufan Group

DN FREDAG 10 MARS 2017

“ Macron i ledning för första gången

För första gången visar nu en opinionsmätning att Emmanuel Macron leder inför första omgången i det franska presidentvalet. Men många av Macrons väljare är osäkra – och även extrem-högerns Marine Le Pen kan gynnas av högerkandidaten François Fillons kris.

Paris.
I den nya mätningen, som gjorts av opinionsinstitutet Harris Interactive, får den oberoende mittenkandidaten Emmanuel Macron 26 procent av väljarsympatierna, medan Le Pen får 25 procent.
Bara 20 procent säger sig ha för avsikt att rösta på den tidigare favoriten François Fillon. Skandalen kring Fillons misstänkta skenanställningar av sin fru fortsätter att skada honom. Mätningen gjordes efter Fillons stora valmöte i Paris i söndags, som lockade tiotusentals anhängare och som för stunden tycks ha räddat hans kandidatur.

Den som hittills tjänat mest på Fillons kris är Emmanuel Macron. På bara två veckor har den 39-årige före detta ekonomiministern stigit 5 procentenheter i opinionen. Om det blir en andra och avgörande valomgång mellan honom och Le Pen väntas han vinna stort: 65 procent mot 35, enligt den nya mätningen.

Men många av Macrons väljare är unga, tillhör medelklassen – och är flyktiga. Enligt en opinionsmätning som tv-kanalen BFMTV låtit göra är bara 45 procent av Macrons väljare säkra på att de kommer att rösta på honom. Bland Marine Le Pens väljare är siffran 79 procent.
Macron framställer sig som ”varken höger eller vänster” och talar varmt om ”den skandinaviska -modellen”. Men han dröjde länge med att bli mer konkret om sin politik, och för en del av hans sympatisörer kan vissa av hans förslag – som att kapa 120 000 jobb i offentlig sektor – komma som en överraskning när tv-debatterna väl drar i gång.

Stöd av mittenpolitikern François Bayrou och den socialistiske förre Parisborgmästaren Bertrand Delanoë har gett Macron medvind, efter en februarimånad där hans opinionssiffror svajade i takt med olika utspel. Men ökat stöd av etablissemanget kan också visa sig ha nackdelar om han vill hålla fast vid sin framtoning som ”outsider”.
Fillons kris kan också visa sig gynna Marine Le Pen, vars strikta invandringspolitik och radikala nationalism tilltalar en del konservativa väljare.

Slutligen är frågan om opinionsmätningar alls går att lita på efter Brexitomröstningen och förra årets val i USA. Experter på opinionsinstitut i Frankrike svarar att skillnaden är att Marine Le Pens parti -Nationella fronten funnits i årtionden, vilket gör väljarströmmarna lättare att följa.
Första omgången i Frankrikes presidentval hålls den 23 april.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

“ Fakta. Ny opinionsmätning

Drygt 4 500 väljare deltog i den opinionsmätning som publicerades av Harris Interactive på torsdagen.

Så fördelades sympatierna (i procent):
Emmanuel Macron, oberoende 26
Marine Le Pen, Nationella fronten 25
Francois Fillon, Republikanerna 20
Benoît Hamon, Socialistpartiet 13
Jean-Luc Melenchon, olika vänsterpartier 12 “

DN FREDAG 10 MARS 2017

“ Sprickan i EU tydlig när Polen kördes över

Analys. Bryssel. Polen kördes över av övriga EU-länder när Donald Tusk fick förnyat förtroende som ordförande för Europeiska rådet. Den polska reaktionen blev att blockera toppmötets slutsatser. En tydlig spricka mellan öst och väst dominerar EU-toppmötet som avslutas på fredagen.

Polen misslyckades med att stoppa valet av Donald Tusk. Trots protesterna från Warszawa utsågs Tusk till ordförande för Europeiska rådet under ytterligare en mandatperiod, fram till november 2019. Till slut var det enbart Polen som sade nej.

Inte ens Ungerns premiärminister Viktor Orbán ställde sig på Polens sida mot Tusk. Premiär-minister Beata Szydlo tågade trots nederlaget inte ut ur toppmötesrummet, vilket hon sägs ha hotat att göra. Däremot försökte hon blockera resten av EU-toppmötet.

Efter valet av Tusk följde en övergripande diskussion om migration och därefter om ekonomi, tillväxt och sysselsättning. Senare under kvällen handlade det om försvar, säkert och läget på Västra balkan.

Diskussionerna syftade inte till att fatta nya, detaljerade beslut. Men när EU-ledarna skulle anta övergripande slutsatser om dessa frågor, vilket är den normala beslutsformen under toppmöten, förklarade Beata Szydlo att hon inte kunde ställa sig bakom formuleringarna.

För att anta slutsatser måste EU-ledarna vara överens. Polens agerande uppfattades därför som en protestaktion och vittnar om de spänningar som präglar EU. Aldrig tidigare har ett EU-land agerat på så sätt. I praktiken innebär dock blockeringen mest en markering av splittring. Det toppmötet kommer fram till kan antas i annan form, kanske som ett uttalande från ordföranden. Samtidigt har det blivit tydligt att det finns en alltmer märkbar spricka mellan öst och väst i EU.

– Det är inte alltid lätt att vara centraleuropé och europé på samma gång. Hittills har det gått, men vi har mer traditionella värderingar, förklarade Viktor Orbán på väg in till EU-ledarnas nya pampiga möteslokal i Bryssel.

Ilskan över EU handlar om flera frågor, och ofta är det Polen som anför protesterna.

Polackerna är som bekant upprörda över att EU-kommissionen anser att landet bryter mot rättsstatens principer. Den polska regeringen säger också, tillsammans med den ungerska, slovakiska och tjeckiska, fortsatt nej till att ta emot asylsökande som omfördelas från andra EU-länder, vilket i sin tur upprör allt fler medlemsstater i västra EU.

Tillsammans med bland andra Ungerns regering är den polska inte heller förtjust över att Sverige försöker föra upp de sociala frågorna på EU:s dagordning. EU ska inte syssla med socialpolitik, anser länderna i östra unionen.

När Stefan Löfven träffade Polens premiärminister Beata Szydlo på tu man hand före torsdagens EU-toppmöte försäkrade därför Sveriges statsminister att ”det aldrig har varit tal om att föra över

beslutskompetens till EU”, berättade Löfven under en pressträff på torsdag kväll.

Under fredagen fortsätter alla EU-ledare utom Theresa May förhandlingarna i Bryssel. Då handlar diskussionerna om EU:s framtid.

Också här märks en spricka mellan öst och väst. De fyra länderna i Visegradgruppen – Polen, Ungern, Tjeckien och Slovakien – varnar för tankarna på att EU ska gå vidare i flera hastigheter.

Den idén omhuldas däremot för närvarande av EU:s fyra stora länder: Frankrike, Tyskland, Spanien och Italien.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“ Fakta.

Valet av Donald Tusk skedde på torsdag eftermiddag, Därefter diskuterade EU:s stats- och regeringschefer flera laddade frågor: Ekonomi, handelspolitik, migration och försvars- och säkerhetspolitik. Men inga avgörande beslut skulle fattas.

På torsdag kväll lämnade Storbritanniens premiärminister Theresa May Bryssel.

På fredagen fortsätter övriga EU-ledare med ett informellt toppmöte för att diskutera EU:s framtid efter Brexit och deklarationen som ska antas i Rom när EU fyller 60 år den 25 mars. “

DN FREDAG 10 MARS 2017

“Vårdinstanser sågar Trumps modell

Tunga organisationer för sjukhus och vårdpersonal i USA tar avstånd från den nya modell för sjukvårdsförsäkring Republikanerna föreslagit. Samtidigt fortsätter det interna motståndet mot lagförslaget.

Den plan för nytt sjukvårdssystem som lanserades av Republikanerna i måndags fortsätter att stöta på patrull.

Sju inflytelserika amerikanska sjukvårdsorganisationer skriver i ett öppet brev till kongressen att de inte kan ställa sig bakom det liggande förslaget ”som det nu är skrivet”.

Organisationerna är oroliga för att det nya systemet ska tvinga miljontals amerikaner ut ur sjukförsäkring, eftersom de inte kommer att ha råd.

”Vårt engagemang handlar om att se till att alla har tillgång till och råd med sjukvård” … ”Vi är mycket oroliga för att det lagförslag som övervägs i kongressens utskott kan leda till stor osäkerhet för dem som söker sjukförsäkring till överkomligt pris”, skriver tre förbund för USA:s sjukhus, förbundet för USA:s medicinska universitet och ytterligare tre vårdorganisationer.

I tisdags avvisade två andra tunga sjukvårdsorganisationer den nya planen.

Samtidigt jäser ett partiinternt missnöje med lagförslaget, som har presenterats av talmannen Paul Ryan under namnet American health care act, AHCA,

– Just nu känns det inte som om Ryan får ihop 218 röster, säger Pennsylvanialedamoten Scott Perry till Washington Post.

Det är det antal som behövs för att nå majoritet i representanthuset.

Perry ingår i en konservativ kongressgrupp som kallar sig Freedom caucus. Den anser att förslaget är för svagt och menar bland annat att den möjlighet till skatteavdrag som föreslås i princip är samma sak som de subventioner för låginkomsttagare som finns i dag.

En av de tongivande ”hökarna” i senaten är libertarianen Rand Paul. I intervjuer på onsdagen kal-lar han lösningen med skatteavdrag för ”Obamacare light”.

– Det är inte så att du får tillbaka dina egna pengar utan du får tillbaka någon annans pengar, säger han.

Kritiken mot AHCA kommer dock även från en mer moderat falang av det republikanska partiet.

Enligt bedömare som politiksajten Politico talat med kan mittenorienterade republikaner från valdistrikt som brukar vinnas av Demokraterna utgöra ett större hinder för Paul Ryans sjukförsäkringsplan än Freedom caucus. Deras politiska framtid kan nämligen stå på spel.

Obamacare har blivit allt populärare i dessa områden i takt med att planerna på att skrota systemet har vuxit fram. De republikanska företrädare som medverkar till att välta Obamacare kommer att ställas till svars i mellanårsvalet nästa år.

Anders Bolling anders.bolling@dn.se “

“ Fakta. Obamacare

Sjukförsäkringsreformen antogs av kongressen efter en bitter politisk strid med massivt motstånd från Republikanerna. Lagen undertecknades av president Barack Obama den 23 mars 2010.

Under 2016 beräknades 24 miljoner amerikaner vara försäkrade genom Obamacare.TT “

DN FREDAG 10 MARS 2017

“ En ung generation irakiska kvinnor trampar upp nya vägar

Bagdad. Kvinnor är sällsynta på gatorna i Bagdad, en av världens farligaste städer. Den irakiska huvudstaden präglas av män. Men det finns kvinnor som trotsar alla regler och traditioner – exempelvis genom att cykla.

– Jag var en av de kvinnor som skyllde allt jag inte kunde göra på det irakiska samhället. Men när jag började cykla kom jag på: jag är ju samhället.

Så säger performancekonstnären Marina Jaber som är en av flera unga irakiska kvinnor som försöker hitta nya vägar för kvinnors rättigheter.

Hon och Zena Qaragholi som jag möter i Bagdad har sina telefoner i handen och de scrollar snabbt genom sina sociala medier-konton. Det har gett dem en ny värld att agera i, där de kan vara friare än på gatorna i Bagdad.

– Men ibland måste man kontrollera hur den riktiga världen reagerar på det man gör, säger Marina Jaber.

Irakiska kvinnor har fått lida av krigets konsekvenser under såväl USA:s invasion som terrororganisationen Islamiska statens (IS) skräckvälde. Dessutom fortsätter det vanliga samhället att åsidosätta kvinnor.

Kvinnorättsaktivisten Hanaa Edwar, en av Iraks äldsta feminister, är känd för att säga vad hon vill. Hon har varit drivande i att genomföra 25 procent kvinnlig närvaro i parlamentet och blev omskriven när hon under en tv-intervju avbröt före detta premiärministern Nuri al-Maliki. Hon säger att på vissa plan har det till och med blivit sämre för kvinnor.

– Exempelvis försökte de hindra kvinnor på universiteten att sminka sig och klä sig som de vill, säger hon.

Men Hana Edwar gläds åt en ny generation kvinnorättsaktivister som tar sig an problemen på ett nytt sätt.

Vid hennes sida sitter apotekaren Zena Qaragholi som startat hjälporganisationen We do help.

– Det tog mig tre år att registrera den men jag har gjort det själv och det är jag stolt över, säger hon.

Zena Qaragholi började på Facebook. Hon följde nyheterna om hur stora grupper tvingades fly IS-kontrollerade områden. Hon började samla in hjälp och åka till olika läger. Att en ensam kvinna åkte runt startade diskussioner och snart stoppades hon i olika poliskontroller. Till slut kontaktades hennes familj och de uppmanades att stoppa henne.

– Men de gav mig sitt stöd så länge jag inte bröt mot lagen eller gjorde fel inför gud.

Att ha en egen organisation skyddar henne när hon reser runt. Hennes mod har inspirerat andra kvinnor.

– I dag har jag 150 volontärer och jag har kunnat bredda verksamheten från att göra akutinsatser till att även försöka hjälpa barn som behöver operationer eller liknande.

Zena Qaragholi hoppas inspirera fler kvinnor att agera själva och att de tillsammans kan hjälpa fler.

Syftet för konstnären Marina Jaber har i stället varit att riva mentala barriärer.

– Jag var i England och min fästman skaffade en cykel till mig. När jag cyklade blev jag stolt och sedan arg för att jag blev stolt för en sådan självklarhet. Då kom idén att cykla i Bagdad.

Hon började cykla och fotografera det. Hennes bilder blev snabbt virala och Marina ett känt namn bland irakiska ungdomar. En av sakerna hon kommit fram till är att folk vänjer sig.

– Först tittade män surt, sa att jag förstörde Irak och kunde vara aggressiva men efter några dagar tittade de inte ens. De vande sig, säger hon.

Det svåraste var hennes egen familj. Under en period slutade hennes bröder prata med henne och hennes pappa bad henne sluta.

– Han är på något sätt stolt också men orolig att något ska hända, säger Marina Jaber.

Men hon lät sig inte stoppas utan har fortsatt cykla, också för att det är praktiskt.

På frågan vad hon mer skulle vilja göra, som hon känner sig hindrad av samhället att göra, svarar hon:

– Att få fler kvinnor att göra vad de vill. Jag blir så arg när det är vi kvinnor som sätter hinder för oss själva.

Terese Cristiansson terese.cristiansson@dn.se “

“ Fakta.

Historiskt har Iraks kvinnor varit mer jämställda än grannländerna. Revolutionen 1958 gav ökade politiska rättigheter och Irak fick sin första kvinnliga minister. Irakiska kvinnor hade rätt till utbildning, köra bil och ha karriär.

USA:s invasion i Irak 2003 slog hårt mot kvinnorna, de förvisades till hemmet och användes som slagträ mellan framför allt de sekteristiska grupperna.

Terrorgruppen Islamiska staten (IS) har under det pågående kriget kidnappat och tvångsgift sig med tusentals irakiska kvinnor. De riskerar drabbas av ett stigma när IS har besegrats militärt och kvinnorna befriats. “

DN FREDAG 10 MARS 2017

“Asylsökande försökte hänga sig vid protest

Helsingfors. En asylsökande man försökte i onsdags kväll att hänga sig i ett träd i Helsingfors centrum, rapporterar medier i Finland. Händelsen utlöste en våg av rasistiska kommentarer.

I en månads tid har papperslösa och asylsökande från bland annat Irak och Afghanistan hållit en dygnetruntmanifestation vid järnvägsstationen i Helsingfors. Demonstranterna protesterar mot det höga antalet negativa asylbesked i Finland, men också mot Migrationsverkets bedömningar av säker-hetsläget i de berörda länderna.

I onsdags klättrade en av demonstranterna upp i ett träd på torget och lade en snara kring sin hals. Andra demonstranter klättrade snabbt upp och hjälpte mannen ned. Han fördes senare till sjukhus. Enligt Hufvudstadsbladet hade mannen nyligen fått avslag på sin asylansökan.

Incidenten filmades och lades bland annat ut på en högerextrem webbsajt där den utlöste en våg av hatiska kommentarer. En del skrev att de önskade att självmordsförsöket hade lyckats.

På lördag kommer en grupp som kallar sig ”Finlands nationalister” att genomföra en ”utrensning” på platsen där de asylsökande demonstrerar. Polisen kommer att finnas på plats med flera patruller för att hålla grupperna åtskilda.

Samtidigt har flyktingarnas demonstration fått ett brett stöd från lokalpolitiker, som skrivit under ett ställningstagande för en humanare flyktingpolitik. Förra året fick endast drygt 20 procent av alla irakiska asylsökande uppehållstillstånd. Medier i Finland rapporterar att allt fler asylsökande begår självmord.

Philip Teir philip.teir@gmail.com “

DN FREDAG 10 MARS 2017

“ Fröken Friman till FN

På tisdag kväll intar Sissela Kyle scenen i FN under en pågående kvinnokonferens med ekonomisk ojämställdhet i fokus. Hon gör det i sällskap med två ministrar – Frankrikes Laurence Rossignol och Sveriges Åsa Regnér.

I bagaget har hon sin tv-succé ”Fröken Frimans krig”.

– Vi ska visa två snuttar ur serien. Dels ett avsnitt som handlar om reglementeringen (lagstiftningen som Sverige och stora delar av Europa hade till för 100 år sedan). Det handlar om mäns och kvinnors sexualitet och maktförhållandet där männen skyddades medan kvinnorna undersöktes. I princip medförde det att man tillhandahöll friska varor (läs: kvinnor) för männens behov. Den andra snutten handlar om när Britta anmäls till besiktningsbyrån.

Hur kommer det sig att ni samarbetar med Frankrike om detta?

– För att vi har samma typ av sexköpslag.

Vad kommer du själv att prata om?

– Jag ska berätta lite kort om serien och genomslaget den har haft och dessutom om det stora intresset för kvinnohistoria i Sverige.

Eva-Karin Gyllenberg eva-karin.gyllenberg@dn.se “

DN FREDAG 10 MARS 2017

“ Därför har inte Trump lyckats rubba den ljusa bilden av Sverige

Uppfattningen om Sverige utomlands bygger på bilden av ett stabilt, tolerant och fungerande samhälle. Detta positiva ”varumärke” är viktigt för vårt land – men löper risk att nötas ner i längden, skriver den tidigare USA-diplomaten Olle Wästberg.

Under 2010 hade New York Times ledare två gånger rubriken ”Even Sweden”. Den första var när Sverigedemokraterna valts in i riksdagen. ”Till och med i Sverige” hade ett främlingsfientligt parti fått många röster.

Andra gången, i december, konstaterade tidningen att till och med det fredliga Sverige hade drabbats av en självmordsattack. (Taimour Abdulwahab sprängde sig själv på Drottninggatan.)

Med helt andra förtecken använde ju Donald Trump nyligen Sverige som ett argument för att motivera sin politik för mer stängda gränser. ”Sweden, who would believe this?”

Både New York Times för drygt sex år sedan och Donald Trump nu bygger på föreställningen om Sverige som ett stabilt, tolerant och fungerande samhälle. Det är just vad ”det svenska varumärket” handlar om.

Är ett land ett varumärke?

Sverige, Sverige, Sverige, varumärke,

vår längtans bygd, vårt hem på jorden!

Nej, så skrev inte Verner von Heidenstam 1899. Det var ”fosterland” han använde. ”Varumärke” kan förefalla vara ett väl krasst sätt att beskriva sin hembygd eller sitt fosterland.

Men Sverige är i vissa sammanhang just ett varumärke, något som ger omedelbara associationer. Varumärken betyder något: Bilmärket Skoda fick komma över sitt gamla öststatsrykte för att vanliga bilköpare skulle överväga att köpa bilen. Den som försöker övertyga familjen om att nästa storstadssemester ska gå till Bukarest möter sannolikt motstånd. Lättare med Rom eller Barcelona. De har helt enkelt ett bättre varumärke.

Globaliseringen och hur nätet ger totalt närhet av allting skapar också en snabb bortsortering. Och då är den första associationen viktig, också för ett land.

De flesta länder arbetar med hur de uppfattas. Organisationer som British Council, tyska Goetheinstitutet, spanska Cervantesinstitutet, kinesiska Konfuciusinstitutet och de franska Francophonie och Institut Français är liksom Svenska institutet exempel på statliga organisationer som ska sprida en bred och positiv bild av det egna landet och stötta landets språk i utlandet.

I Sverige finns också Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet, en samarbetsgrupp inom Utrikesdepartementet där Business Sweden, Näringsdepartementet, Svenska institutet och VisitSweden gemensamt utformat en plattform för Sverigebilden. För att ”varumärket Sverige” ska finnas i medvetandet hos människor i andra länder är tanken att de som agerar på utlandsmarknaden ska arbeta med en gemensam bild av Sverige.

Den Sverigebildsplattform som arbetades fram för tio år sedan hade som ”kärnvärde” ordet ”progressiv”. Det hade inte en politisk syftning, utan ville visa på Sverige som ett land i framkant där moderniteten dominerade. Sverige ska betraktas som en ledande nation inom högteknologi, forskning och utveckling. Vi ska framstå som en kreativ kulturnation, en pålitlig handels- och samarbetspartner och ett attraktivt land för utländska investeringar. Dessutom som ett trevligt resmål.

När dåvarande Volvochefen Leif Johansson träffade det statliga Globaliseringsrådet för en del år sedan fick han frågan vad Sverigebilden betydde för Volvo. Han menade att den var central: Volvo associeras med Sverige och då är det viktigt att Sverige är något positivt. Sedan ska ju Volvo kunna rekrytera internationella toppkrafter till att jobba på Hisingen.

Att Sverige har ett gott rykte är inte bara chauvinism utan spelar en ekonomisk roll. Just anseendet är också en bas för internationellt politiskt inflytande. Dessutom bygger svenskt försvar på att vi i en krigssituation ska få hjälp. Ska det vara möjligt måste befolkningen i de demokratier som ska ställa upp ha en starkt positiv uppfattning om Sverige.

Harvardprofessorn Joseph Nye skrev 2004 i den uppmärksammade boken ”Soft power” om hur ett lands inflytande i den moderna världen inte handlar om militär styrka utan om andlig. För USA är det ”Hollywood and Harvard”, det vill säga den kulturella dominansen i hela världen och de amerikanska universitetens ledande ställning. För Sveriges del visar mätningar att vår styrka inte ligger i kulturen utan i de värderingar, tolerans och jämställdhet, som förknippas med oss och att vi anses som ett fungerande och korruptionsfritt samhälle.

Hur mycket har det svenska varumärket sänkts genom Trumps uttalanden som lett till internationell medieuppmärksamhet kring problem och upplopp i en del svenska förorter?

Först och främst ska man veta att få bryr sig, inte minst i USA där de geografiska kunskaperna är låga. Många förväxlar Sverige och Schweiz. Hälften av de nyinvalda i kongressen saknar pass och har alltså knappast varit utomlands.

Sverige har dock länge använts i amerikansk politik. Det började 1936 med journalisten Marquis Childs boken ”Sweden: The middle way”. Den fick stort genomslag och beskrev Sverige som en utopi, den slutgiltiga kompromissen mellan socialism och kapitalism. President Franklin D Roosevelt tog upp temat och sa: ”In Sweden you have a royal family and a socialist government and a capitalistic society, all working happily side by side.”

Den sakliga basen för Childs bok var Stockholmsutställningen 1930, där uttrycket funktionalism fick genomslag. Och därefter en funktionalism i överförd bemärkelse i den politiska krisuppgörelsen 1933 och Saltsjöbadsavtalet 1938 mellan arbetsmarknadens parter. Det var ingen slump att en av det nybildade Svenska institutets första åtgärder, 1945, var att sända cheferna för LO och arbetsgivarna på en gemensam turné i USA. Den svenska konsensusmodellen skulle illustreras.

I senaste valrörelsen hänvisade Bernie Sanders ofta till att man i Sverige inte behöver betala för att gå på universitet och Hillary Clinton till svensk familjepolitik.

Det – felaktiga – ryktet om att Sverige skulle vara landet med flest självmord i världen har också en politisk bakgrund. Adlai Stevenson, som stod mot Dwight Eisenhower i presidentvalen 1952 och 1956, använde det svenska välfärdssystemet som ett föredöme och Eisenhower svarade med att trygghet från vaggan till graven ledde till att människor inte fick något att sträva efter och därför begick självmord.

Bilden av Sverige som ett statligt styrt välfärdsland är både stereotyp och felaktig. Sverige är numera ett av de mest marknadsorienterade länderna. För några år sedan bad svenska utrikesdepartementet mig att träffa en grupp republikanska senatorer. Jag berättade om hur de flesta nya förskolor, skolor och vårdcentraler var privata. Liksom att Stockholms tunnelbana drevs av privata företag. Senatorerna tappade hakan.

Sverigebilden är naturligtvis olika för olika människor. Författaren Lars Gustafsson berättade en gång för mig hur han på en buss i Östeuropa kom att sitta bredvid en okänd person. Lars Gustafsson sa att han var svensk. Medpassageraren utbrast: “Å, ni är från den store Lindströms land”. Lindström, tänkte Lars Gustafsson – han med biffen? Det visade sig att medpassageraren, som var lärare i filosofi, avsåg göteborgsprofessorn Per Lundström, en av världens främsta logiker. Sverige ger associationer till olika namn för olika människor:

Björn Borg, Ingmar Bergman, Raoul Wallenberg, Alfred Nobel, Zlatan Ibrahimović.

Den mörka Sverigebilden i Stieg Larssons Millenniumböcker och hos till exempel Henning Mankell kan säkert ha förändrat den ljusa bilden av vårt land. Men också vad som hänt i verkligheten.

Statsminister Göran Persson kom 2002 till New York. Det svenska generalkonsulatet informerade rutinmässigt Secret Service. De kom med en bilkaravan och stängde ett körfält i Lincoln Tunnel för att vi skulle kunna köra obehindrat till hotellet. När vi lämnat av statsministern frågade jag chefen för operationen om de ställde upp på det här sättet för alla besökande statsministrar.

Nej, svarade han, ”Only for the risky countries!” Vi? Riskabla? ”Ja, två politiska mord, ett olöst.” Det är också en Sverigebild.

2010 innebar en omsvängning i uppmärksamheten kring Sverige i USA. Då fick trakasserierna mot judiska svenskar i Malmö stor uppmärksamhet. Wiesenthal Center i Los Angeles avrådde judar från att resa till Malmö och Barack Obama skickade sitt särskilda sändebud mot antisemitism till Malmö.

När nu Donald Trump använder Sverige som avskräckande exempel anknyter det till utvecklingen i Malmö. Dessutom har Sverige blivit ett polariserande argument. Det stöttas av ett nytt fenomen: En rad av ultrahögerns aktivister ger sin Sverigebild i utländska medier.

Den som mätt styrkan i länders varumärken är den brittiske forskaren Simon Anholt. I hans årliga Nation Brands Index ligger Sverige stadigt på tionde plats, bra för ett litet land. Jag frågade nyligen Simon Anholt om Trumps uttalanden förändrat bilden. Hans svar var ett nej. Just det faktum att Sverige kan användas som exempel – ”Even Sweden” – säger att Sverige är väldigt hårt knutet till stabilitet och rationalism. Sverigebilden har inte förändrats av tidigare skriverier om skyhöga skatter och den svenska synden. Det tar mycket lång tid innan bilden av ett land förändras.

Därmed inte sagt att det kommer att vara för evigt. Bilden av Sverige kan nötas ner. Självfallet av nyhetsförmedlingen och själva verkligheten. Och i Sveriges fall har bilden av medel-vägens land ofta handlat om den självständiga utrikespolitiken. I och med att vår utrikespolitik nu är en del av EU:s är detta inte längre dominerande.

Svenskar utomlands, främst i USA, har oftast mötts av positiva reaktioner – bland dem som känt till Sverige. Sannolikheten för att det fortsätter en generation till är ganska liten.

Olle Wästberg är tidigare generalkonsul i New York och generaldirektör för Svenska institutet.

Olle Wästberg “

DN LÖRDAG 11 MARS 2017

“ En jättelik ö, helt ensam i sitt slag

Amerikaner verkar ibland leva utanför historien och uppträda som om den gällde för alla oss andra, men inte för dem. Att inget här i världen består i all evighet vill de inte höra talas om.

A*merica first* – Donald Trump lovar att göra *America strong again*. Ordet ”igen” avslöjar vidden av problemet. När han sneglar i backspegeln upptäcker presidenten att Amerika före Trump var starkare än det Amerika han ärvt av Obama (*a mess*). Förr, fast det sägs inte när, var allting bättre. Förr läckte Amerika inte jobb till omvärlden, vann sina krig och ingen hade hört talas om IS.

En ändring måste därför till.

Det lilla ordet ”igen” är särskilt intressant eftersom det visar att Trump är klar över att allt inte börjar med honom. Tiden har sin gång och och låter sig också för ett unikt land som Amerika adderas till vad som kallas historia. Det är långt ifrån en självklarhet. Amerikaner är sällan intresserade av historia, kanske därför att de har så litet av den varan. Ibland kan de verka leva utanför historien och både offentligt och privat uppträda som om den gällde för alla oss andra, men inte för dem.

Det får konkreta, ibland irriterande konsekvenser. Inte ens mycket bildade amerikaner brukar vilja höra att inget här i världen består i all evighet. I alla fall inte om denna övertygelse tillåts omfatta även deras Amerika: det mönster av uppgång och fall som omfattar resten av världen, som gäller för Rom, det brittiska imperiet och till och med för ett land som Kina, fördärvar lätt stämningen om det inte görs undantag för Amerika. Historien må ha ett slut eller ej, men i båda fallen med Amerika självklart kvar högst upp på toppen.

Att hävda något annat vore oamerikanskt och framfört av en europé, dessa ständiga förlorare, en provokation.

Amerikanens uppfattning av tid och rum avviker starkt från européns. Tid finns ingen, följaktligen inget tålamod. Allting måste gå fort, raskt ge resultat (*time is money*). Rum däremot finns hur mycket som helst av och för alla (*go West, young man!*). Rummet är nästan oändligt och tar inte slut förrän nästa hav tar vid. De förföljda kristna som 1620 kom med ”Mayflower” till Amerika kan sägas ha bytt just tid mot rum, gjort sig av med sin europeiska historia för att lägga sig till med amerikansk geografi.

Detta byte var något radikalt nytt och snart skulle landet dit de kommit kallas Nya världen.

Nästan alla världslitteraturens klassiska utopier är förlagda till öar och jag tror det kan löna sig att ibland tänka på Amerika just som en jättelik ö, helt ensam i sitt slag. I Europa kan vi inte ta många steg utan att snubbla på en gräns och stå på näsan i vad som inte längre är en tallrik ärtsoppa utan en *minestrone*. Den som lagat den talar ett språk vi inte förstår, beter sig konstigt, och enda sättet att inte hamna i slagsmål är att låta honom hållas och själv försöka anpassa sig. På trångt utrymme har vi under historien försökt göra detta, fast med mycket klent resultat.

Det enda vi väl lärt oss är att vi varken är isolerade eller ensamma.

Och amerikanerna? I den jättelika öns inre kärnland finns inga gränser att snubbla över och det är långt till grannen, ännu längre till kusterna, befolkade av en rastlös och konstig så kallad elit om vilken man inte vet mer än att man inget gemensamt har med den. Där bortom finns bara vatten. Till vänster och höger oceaner där grannarna inte längre är den där eliten, utan fisk. Bortom detta vatten fanns förr kommunism, numera gudskelov borta efter att Amerika utrotat den. Dock verkar det från och till fortfarande vara nödvändigt att skicka amerikanska söner till andra sidan av oceanerna för att ställa saker och ting till rätta som folk där ställt till med (*a mess*).

Bäst vore förstås att slippa ställa saker och ting till rätta som egentligen inte angår Amerika.

Denna insulära reflex har Amerika gemensam med moderlandet England. Av den blir i det amerikanska fallet isolationism och i det brittiska Brexit. Skillnaden är att britterna en gång hade ett imperium: generationer av statsanställda, militärer och andra som ofta med sina familjer hamnade i kolonier bortom haven och så bidrog till att underminera känslan av att leva i sin egen, insulära värld. Men amerikanerna har aldrig haft ett imperium som kunnat tukta deras ursprungliga instinkter, vare sig man vill kalla dem insulära, utopiska eller provinsiella. Följaktligen lockas varje ny president och administration av den isolationistiska optionen.

Så också Donald Trump. Amerika behöver inte världen, stort nog att vara sin egen. Upp med vindbryggan!

Men denna option är – och skulle jag vilja hävda: har alltid varit – en illusion. Amerika är trots allt inte en ö. Däremot ännu så länge den enda supermakten. Och med tiden upptäcker varje nykomling i Vita huset att all amerikansk politik är globaliserad, att landets intressen därför med nödvändighet börjar i Sydkinesiska havet eller i Arktis. Trump har förmodligen redan gjort det; dessutom är han ambitiösare än föregångaren Obama. Ännu är hans insikt outtalad, men röjs när han förkunnar en kraftig militär upprustning.

Hangarfartyg, drönare och missiler som inte är tänkta att användas i Utah, inte ens längs gränsen till Mexiko, men som ska bidra till att göra Amerika starkt igen.

Richard Swartz richard.swartz@chello.at journalist, författare och fristående kolumnist i Dagens Nyheter. “

DN LÖRDAG 11 MARS 2017

”Giftfria” barn är en giftig idé

Vad är mässling? En genväg till bättre karma för den som gjort misstag i tidigare liv, eller den som är alltför inåtvänd och själssvag. Så lyder en beskrivning. En annan är att det är en av de mest smittsamma sjukdomar som finns, och globalt sett dessutom en av de vanligaste dödsorsakerna för barn under fem år. Att viruset kan ligga vilande i flera år för att sedan utvecklas till subakut skleroserande panencefalit, SSEP, som har 100 procent dödlighet. Enligt tyska rön drabbas 1 av 600 spädbarn som överlevt själva mässlingen senare av SSEP. De här båda förklaringarna är inte likvärdiga. Inte heller kompletterar de varandra.

En av dem är produkten av en sedan länge död antroposofmans meditationsfantasier, den andra bygger på fakta. Men att googla på ”mässling” är likväl att träda ned i en avgrund av vidskeplighet, en där mässling inte bara är andligen utvecklande utan fysiskt ofarligt. Där vaccinet är ett gift som riskerar att ”skapa” autism hos barn, och enbart existerar för att de stora läkemedelsföretagen ska kunna tjäna pengar.

Jag understryker: Det finns inga belägg för detta. Kopplingen till autism lades fram i en vetenskapsartikel som sedan visade sig så fuskbemängd att forskaren i fråga blev av med läkarlegitimationen. Men ryktena lever vidare. ”Giftfria” barn är en giftig idé. Mässlingsfallen har ökat dramatiskt i Europa de senaste åren för att folk inte vaccinerat sig och sina små. I Stockholm har fem barn och två vuxna insjuknat sedan januari. De smittade kommer in till sjukhus, där de sedan smittar fler. Detta är vansinne.

Samtidigt vill föräldrar med vaccindubier förstås bara sina barns bästa. De gör rätt i att inte förutsätta att alla vaccin automatiskt är av godo, och de förtjänar tålmodiga svar. Men myterna om det välbeprövade mässlingsvaccinet måste upphöra. Detta vaccin skyddar nämligen såväl det egna barnets liv och hälsa som andras: de som av olika skäl inte kan vaccineras själva. Det är således inte bara ett liv en dos vaccin säkrar, utan oräkneliga. Det kan inte nog inskärpas. För tacksamhet inför läkarvetenskapens framsteg kommer först när man inser vad tillvaron skulle innebära utan dem. Först då kan man ta till sig att mässlingsvaccin faktiskt är en bra försäkring mot en verklig risk.

Lisa Magnusson lisa.magnusson@dn.se “

DN LÖRDAG 11 MARS 2017

”Fördjupat samarbete om försvaret kan spara miljarder”

De växande hoten i vår omedelbara närhet gör att vi européer inte har något annat alternativ än att stärka samarbetet i säkerhets- och försvarsfrågor. EU-länderna skulle dessutom kunna spara miljardtals euro, om militära investeringar samordnas, skriver Jorge Domecq, chef för Europeiska försvarsbyrån.

Försvarsfrågan har under en lång tid utgjort en marginell del av den Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik men den har nu givits högsta prioritet. Ett stort antal initiativ har tagits av EU och medlemsländer under 2016 vilket fört upp försvarsfrågan på dagordningen.

Samtidigt som EU:s ledare förbereder sig för att träffas i Rom den 25 mars för 60-årsdagen av Romfördragen, mitt i en av EU:s mest utmanande och turbulenta perioder, har försvarsfrågan framförts som ett område inom vilket det europeiska projektet framgångsrikt kan återupplivas.

Jag delar denna ambition och det är nu dags att lyfta upp försvarsfrågan som ett genuint europeiskt intresse.

Låt mig vara tydlig, vi européer har inget annat alternativ än att gå samman i säkerhets- och försvarsfrågor så att vi tänker och agerar i ett mer europeiskt perspektiv, bortom nationsgränserna. De växande hoten i vår omedelbara närhet, den transatlantiska länkens framtid och den pågående globala tekniska revolutionen borde övertyga även den mest skeptiske att EU nu måste göra mer för att ta hand om sin egen säkerhet.

Politiskt, inom försvarsområdet, verkar ett starkare och mer samarbetsorienterat Europa vara oundvikligt. Den föränderliga globala ordningen kommer förr eller senare att tvinga EU:s länder att gå samman och agera gemensamt för att fortsatt kunna skydda både sina intressen och medborgare.

Men påtryckningar utifrån bör inte vara den enda drivkraften för denna utveckling, Faktum är att det också finns många rationella skäl för ett förstärkt försvarssamarbete.

Först har vi kostnadsperspektivet. I dag är Europas försvarsmarknad allvarligt fragmenterad. Försvarsbudgetar planeras och spenderas på nationell nivå i 28 olika EU medlemsländer, utan någon särskild koordinering. Det är kostsamt och leder ofta till dubbelarbete med ökade utgifter som följd då varje medlemsstat söker upprätthålla hela spektrumet av försvarsförmågor. En bättre planering, med gemensam upphandling, och att förena och gemensamt dela försvarsresurser (”pooling and sharing”) kan tydligt öka effektiviteten, med påtagligt minskade kostnader för EU:s medlemsländers skattebetalare som följd.

Uppskattningar (”Munich security report” 2017) som gjorts indikerar att EU:s medlemsländer skulle kunna spara nästan en tredjedel av kostnaderna för militär utrustning om de valde att samordna sina investeringar. Vi talar här om miljarder och åter miljarder euro som antingen skulle kunna sparas eller frigöras för ytterligare långsiktiga investeringar.

Men kostnadseffektivitet är inte den enda fördelen. Interoperabilitet och ökad effektivitet är också viktiga fördelar. I jämförelse med USA använder EU:s försvarsmakter alltför många olika typer av militära system. Under 2016 använde som exempel EU:s medlemsländer 20 typer av stridsflygplan (jämfört med 6 i USA), 29 typer av fregatter (4 i USA) och 20 typer av stridsfordon (2 i USA). Mer gemensam planering, anskaffning och drift av militära system skulle öka effektiviteten med färre system vilket också avsevärt skulle öka interoperabiliteten mellan EU:s försvarsmakter. Ett förenande av och gemensamt utnyttjande av försvarsresurser är vitalt så att EU:s försvarsmakter blir mer effektiva/interoperabla samtidigt som EU:s skattebetalare får bättre valuta för pengarna.

Att underlätta sådant samarbete, samt att initiera och driva samarbetsprojekt mellan intresserade medlemsländer, utgör kärnverksamheten för den Europeiska försvarsbyrån (European defence agency, EDA). Sedan den inrättades 2004 har EDA blivit "navet" för europeiskt försvarssamarbete med hög kompetens och ett enastående nätverk. Erfarenheten visar tydligt att då medlemsländerna har en tydlig politisk vilja att engagera sig i samarbeten så levererar också EDA.

Nu, i en tid då EU:s institutionella gränsdragning mellan den inre och yttre säkerheten blir allt otydligare, är det värt att påminna sig att medlemsländerna från första början betraktade EDA som det huvudsakliga verktyget för att utveckla försvarssamarbetet i EU. Det är i EDA som medlemsländernas regeringar beslutar om gemensamma förmågeprioriteringar och hur dessa ska hanteras. Stödet som den Europeiska kommissionen är beredd att ge genom den nyligen antagna europeiska försvarshandlingsplanen (European defence action plan, EDAP) är i detta sammanhang mycket välkommet.

Behovet av försvarssamarbete är akut. Vi har inte råd att låta en så viktig fråga dras in i politiska eller institutionella debatter som inte strikt fokuserar på vårt gemensamma mål: Att förstärka europeiskt försvar. För att uppnå detta måste EU använda sina verktyg på bästa sätt där EDA definitivt är ett av dem.

EU står inför en skiljeväg där visionära beslut och ambitiösa åtgärder behövs för att det europeiska projektet fortsatt ska vara framgångsrikt. Det är nu upp till våra ledare att tillsammans ta detta ansvar.

Jorge Domecq, chef för Europeiska försvarsbyrån.
Översättning: EDA translation "

" Fakta.

Jorge Domecq, en högt uppsatt spansk diplomat, är chef för EDA sedan februari 2015. Han har varit ambassadör för Spanien i OSSE och Filippinerna och han har haft flera positioner inom de spanska departementen för utrikesfrågor och försvar samt inom Nato.

Europeiska försvarsbyrån (EDA) är ett mellanstatligt organ inom EU:s rådsstruktur. EDA, som har sitt säte i Bryssel, inrättades 2004 för att stödja medlemsländerna i att utveckla europeisk försvarsförmåga. Vidare ska EDA utveckla militärt samarbete, stimulera forskning och teknik inom försvarsområdet (FOT) samt stärka den europeiska försvarsindustrin. "

DN LÖRDAG 11 MARS 2017

“ Ryska gasjätten hjälpte Karlshamns kommun

Det ryska gasbolaget Nord Stream 2 hade täta kontakter med S-ledda Karlshamn innan Blekingekommunen gav grönt ljus till lagring och lastning av gasrör i sin hamn. Det säger Nord Stream 2:s rådgivare Lars O Grönstedt. Men kommunalrådet Per-Ola Mattsson (S) tonar ner betydelsen av kontakterna.

Den tidigare vd:n och styrelseordföranden i Handelsbanken är konsult för Nord Stream 2, vid sidan om sina styrelseuppdrag, bland annat i statliga Riksgälden. Lars O Grönstedt berättar nu för första gången om spelet bakom kulisserna när Region Gotland sade nej och Karlshamns kommun ja till att lagra rör till den planerade andra gasledningen i Östersjön.

Först kom det som av många uppfattades som ett dubbelnej. Den 14 december kom meddeladet att Region Gotland säger nej till att hyra ut hamnen i Slite på samma sätt som skedde när den första gasledningen, Nord Stream 1, byggdes. Samtidigt meddelade Karlshamns kommun att den skulle bromsa sina redan igångsatta planer.

– Det är tillfredställande, tyckte försvarsminister Peter Hultqvist (S) när kommunernas ledande S-politiker gett sina besked.

Men samtidigt som det gotländska regionrådet Björn Jansson stod fast vid sin linje hade Per-Ola Mattsson, kommunalrådet i Karlshamn, inte gett upp. Han fortsatte att driva linjen att det fanns en tydlig skillnad mellan hamnarna – att lassning och lossning av rören i Karlshamn skulle ske som en del av den vanliga hamnens arbete där fartyg från Ryssland är en del av trafiken. I Slite skulle Nord Stream 2 hyra en hel kaj på samma sätt som skedde under bygget av Nord Stream 1.

Nord Stream 2-projektet var betydligt mer beroende av Karlshamn än av Slite.

– Det skulle ha varit mycket besvärligare att ersätta Karlshamn. Det är mycket större volymer som ska lagras där, konstaterar Lars O Grönstedt.

För att hjälpa Blekingekommunen att övertyga regeringen om saken tog Nord Stream 2:s rådgivare kontakt med Karlshamns kommunalråd Per-Ola Mattsson (S).

– Jag talade med Per-Ola ett antal gånger, berättar Grönstedt.

Andra personer som arbetar för Nord Stream 2 hade också kontakt med det kommunala hamnbolaget.

– Regeringen ville veta vilken nationalitet det var på besättningarna och båtarna och hur länge de skulle ligga i hamn och om hamnbolaget begär det, hur snabbt vi kunde evakuera hamnen. Alla sådana saker kunde vi hjälpa till med. De frågorna emanerade väl antar jag med kommunens kontakter med regeringen, säger Lars O Grönstedt.

Någon kontakt med försvars- eller utrikesdepartementet blev det dock inte, trots att Lars O Grönstedt begärde en sådan.

Den 31 januari i år, dagen före Tysklanda förbundskanslern Angela Merkels Stockholmsbesök, kom ett nytt besked om Karlshamn. Nu skulle hamnen kunna användas av Nord Stream 2, något som sedan dess fått hård kritik av de borgerliga partierna.

Karlshamns kommunalråd Per Ola Mattsson (S) tonar ner betydelsen av kontakterna med Lars O Grönstedt för omsvängningen.

– Jag tror att det är två tre samtal vi har haft, jag kommer inte ihåg riktigt. Men vi hade aldrig några möten och han frågade om det var något vi behövde veta, och då sa jag att ”det vi behöver veta får vi via hamnen”, säger Per-Ola Mattsson.

Även Karlshamns hamns vd Mats Olsson var i kontakt med andra ledande personer på Nord Stream.

– Det de tillförde var att de inte skulle sätta in ryska fartyg, säger Mats Olsson.

Beslutet att Karlshamn ska lagra rör, men inte Slite, innebär en större ekonomisk vinst för Karlshamns kommun eftersom hälften av de rör, cirka 10 000 stycken, som skulle ha lagrats i Slite ska nu i stället hanteras i Karlshamn.

Prislappen är inte klar, men det innebär att Blekingehamnen ska lagra över 42 000 rör, vilket är nästan lika mycket som hamnarna i tyska Mukran och finska Kotka. Flest rör lagras i finska Hangö dit resterande 10 000 rör som skulle ha lagrats i Slite nu flyttas. Det framgår av Nord Stream 2:s planer som DN tagit del av.

Lars O Grönstedt är glad över att en svensk hamn får användas. Det mesta av gasledningen går genom svensk ekonomisk zon i Östersjön och ett nej även i Karlshamn skulle ha ställt till stora problem.

– Allt går att lösa. Men det hade blivit jobbigare – betydligt jobbigare, säger han.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

“ Detta har hänt.

Den 31 januari meddelade Per-Ola Mattsson (S), kommunalråd Karlshamns kommun, efter överläggningar med utrikesminister Margot Wallström (S) och försvarsminister Peter Hultqvist (S) att kommunen tänkte hyra ut mark till lagring av rör till den ryska gasledningen Nord Stream 2.

Enligt regeringen ska verksamheten i Karlshamn, om EU godkänner bygget av gasledningen, övervakas av polis, kustbevakning, försvaret och Säpo. “

DN LÖRDAG 11 MARS 2017

“ Skärpta straff för matfusk välkomnas

Förslaget om ändrade straffsatser för matfusk välkomnas av Livsmedelsverket. Om sanktionsavgifter införs skulle det spara mycket arbete, anser åklagare.

– Fängelse i straffskalan för livsmedelsfusk har vi velat ha i många år för att få en högre status på den här typen av brott, säger Louise -Nyholm, statsinspektör vid Livsmedelsverket.

Som DN har skrivit föreslår regeringens utredare att matfusk i framtiden ska kunna ge upp till två års fängelse. I dag är det högsta straffet böter.

– Brott mot livsmedelslagen drabbar alla. Alla äter och vi är alla beroende av en bra livsmedelsförsörjning och att de företag som levererar mat följer lagstiftningen. Och lagstiftningen finns för att vi inte ska bli sjuka eller lurade av maten, säger Louise Nyholm.

– Vi är inte intresserade av att folk ska sitta i fängelse. Vi är intresserade av att det ska vara avskräckande.

Livsmedelsbrott kan handla om väldigt stora pengar. I Europols senaste tillslag mot livsmedelsfusk upptäckte utredarna en ny fuskmetod. I Italien beslagtogs oliver som hade ”målats” med en lösning av kopparsulfat för att de skulle bli mer tydligt gröna. Enbart det be-slaget uppskattades vara värt cirka 25 miljoner kronor.

I Sverige avslöjades för några år sedan ett omfattande fusk där fläskfilé färgades med röd färg och såldes som oxfilé. Straffet blev böter på 200 000 kronor. Fusket hade pågått länge och troligtvis inneburit stor förtjänst för företaget.

– Vi kunde spåra det åtminstone två år tillbaka. Och det vi hittade- tror jag bara var en liten del av det som hade skett, säger Louise Nyholm.

Hon berättar att i fallet med den färgade fläskfilén blev också begränsningarna i arbetet med att hitta och bevisa matfusk tydliga.

– Hade vi fått hjälp från polisen med husrannsakningar hade vi kanske hittat mer bevis. Polisen gör inte husrannsakningar för den här typen av lågprioriterade brott, säger Nyholm.

Om det nu införs fängelse i straffskalan blir livsmedelsfusk ett högre prioriterad brott vilket kan öka möjligheten att utreda brotten på ett mer effektivt sätt.

Louise Nyholm är Sveriges representant i samarbetet mot livsmedelsbrott i EU-kommissionen och har bra inblick i hur andra -EU-länder jobbar.

– Vissa länder, till exempel Italien, har polis som arbetar med matfusk. De kan använda alla sina befogenheter med bland annat avlyssning och husrannsakningar.I fler andra länder kan man också samarbeta med poliser och exempelvis beslagta datorer. Det kan vi inte göra här i Sverige, -berättar Louise Nyholm.

Hon tror att den föreslagna straffskärpningen gör att förutsättningarna för att fälla fler fuskare blir bättre, dels för att brotten blir högre prioriterade hos polis och åklagare, och dels för att skärpningen innebär att preskriptionstiden för allvarliga brott förlängs och blir fem år i stället för nuvarande två.

I utredningen föreslås också att när det gäller mindre allvarliga överträdelser ska kontrollmyndigheter kunna besluta om sanktions-avgifter.

I Stockholms län utgör de tämligen enkla överträdelserna den största delen av livsmedelsbrotten.

– Med en sanktionsavgift skulle mycket dubbelarbete undvikas, och därigenom arbetstid sparas och handläggningstiderna förkortas, säger Anita Kjellén kammaråklagare vid Stockholms åklagarkammare.

Jannike Kihlberg jannike.kihlberg@dn.se “

“ Fakta. Fyra skandaler

År 2012 avslöjades att stora partier fläskkött som sålts till både butiker och restauranger hade färgats röda och såldes som oxfilé. Livsmedelsverket kunde konstatera att fusket pågått i minst två år. Köttet var importerat och omkring 50 ton falsk oxfilé kan ha sålts i Sverige. Ett företag fälldes för fusket och dömdes år 2014 till 200 000 kronor i böter.

År 2013 briserade Hästköttskandalen. Det startade med att hästkött hittades i frysta hamburgare som såldes i brittiska och irländska stormarknader. Tester och larm visade snart att det fanns häst i många frysta rätter runtom i Europa. Hästköttlasagne blev i det närmaste ett begrepp. Myndigheters försök att hitta källan visade hur otroligt svårt det var att spåra livsmedels-kedjan. Skandalen ledde till hårdare krav på ursprungsmärkning. Över 50 000 ton köttprodukter drogs tillbaka från butikerna.

År 2015 avslöjades att -öretaget Gothemsgården i Stockholm hade importerat kött som märkts om till svenskt och ekologiskt. Troligen hade hundratals ton kött märkts om. Bedrägeriet var det största som -livsmedelskontrollen i Stockholm hade avslöjat. Företaget Gothemsgården har gått i konkurs. Fallet ligger hos åklagare.

År 2015 upptäcktes att den ekologiska frukt som levererades till en rad företag inte alls var ekologisk utan konventionell. Företaget som sålde frukten hade hållit så låga priser att de vunnit en rad upphandlingar, bland annat till flera statliga inrättningar som Livsmedelsverket- och regeringskansliet. Ärendet utreds fortfarande. “

DN LÖRDAG 11 MARS 2017

“Många svåra nötter att knäcka vid skilsmässan

Villkoren för EU-medborgare i Storbritannien och britter i EU-länder efter Brexit blir en svår nöt att knäcka. Milljontals berörda är oroliga. Den brittiska premiärministern Theresa May anklagas för att utnyttja frågan som en bricka i förhandlingsspelet.

Stämningen bland EU-medborgare i Storbritannien blir alltmer orolig. Enligt Financial Times har antalet ansökningar trefaldigats på senare tid. Det är en omvittnat krånglig procedur där ett 85-sidigt formulär ska fyllas i. Här krävs allt ifrån anställningsbevis och uppgifter om alla gånger man lämnat Storbritannien till kvitton på el- och vattenräkningar. Många klarar inte kraven. Enligt the Guardian har 28 procent av de EU-medborgare som ansökt om permanent uppehållstillstånd fått avslag på sin ansökan.

Från att tidigare ha kunnat arbeta och studera i Storbritannien med sina rättigheter skyddade av EU-medlemskap befinner sig nu dessa 3,2 miljoner EU-medborgare i landet i limbo, precis som de 1,2 miljoner britter som bor i andra EU-länder.

May har visserligen sagt att EU-medborgare ska få behålla sina rättigheter i landet. Men bara om de britter som är bosatta i andra EU-länder får samma försäkran. I förra veckan fick May en tillrättavisning av det brittiska överhuset som krävde att regeringen måste garantera rättigheterna för de EU-medborgare som bor i Stor-britannien. De ska få rätten att bo kvar, även efter det att landet lämnat EU, utan krav på motprestation.

May måste inte följa överhusets begäran, men överhusets dom var en käftsmäll mot regeringen och ökar pressen på May att bli tydlig i frågan som förväntas bli en av de första på förhandlingsbordet när skilsmässoprocessen börjar på riktigt genom att artikel 50 aktiveras. Här finns flera svåra nötter att knäcka:

○ Vilka inkluderas i en överenskommelse? Kommer den att gälla invandrare som har anlänt före ett visst datum, eller de som har spenderat en viss tid i landet?

○ Vad gäller för en EU-medborgare som bott i Storbritannien tre år, åkt därifrån och sedan återvänt för att åter arbeta i landet?

○ Vad händer med de som inte arbetar utan kanske är medföljande familjemedlemmar. Har de rätt att vara kvar i Storbritannien?

○ Vad händer om en medföljande inte kommer från ett EU-land?

○ Ska EU-medborgare få räkna in sin tid i Storbritannien ända fram tills landet formellt gått ur EU, eller ska gränsen sättas vid det datum när artikel 50 aktiveras?

Vilka rättigheter ska gälla?

Som EU-land är det tydligt vilka rättigheter medborgare i unionen har. Det är fritt att studera och arbeta i vilket EU-land som helst och efter fem år i landet får man samma rättigheter som den inhemska befolkningen. Hur det blir när Storbritannien lämnar EU är oklart. Det kan komma att bli någon typ av tidsbegränsning för arbetstillstånd för EU-medborgare till exempel. Det är inte heller säkert vad som kommer att gälla för studenter, om de ska betala samma avgift som brittiska studenter. Även vad gäller pensionsrättigheter, rätt att kräva bidrag, vad som händer när ett brott har begåtts och rätt till offentlig vård finns flera frågetecken att räta ut.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

DN LÖRDAG 11 MARS 2017

“ Ex-president vill att Löfven vittnar

Brasiliens före detta president Lula da Silva vill att Stefan Löfven reser till Brasilien och vittnar om sin roll i försäljningen av Jas Gripenplanen. Men den svenske statsministern är inte intressad av att göra en sådan resa.

– Vi vill att Sveriges statsminister klargör att Lula da Silva inte gjort något olagligt, säger Cristiano Zanin, Lula de Silvas advokat, till DN.

Han har lämnat in en lista till domaren på de personer han vill använda som vittnen i rättegången där Lula da Silva anklagas för att ha tagit emot mutor i samband med försäljningen av de 36 Jas Gripenplanen.

På listan över andra vittnen finns Frankrikes president François Hollande och Frankrikes före detta president Nicolas Sarkozy. Advokaten vill att ledarna berättar hur upphandlingen av stridsflygplanen gått till och att det inte begåtts något brott.

– Åtalet mot Lula da Silva är politiskt motiverat. De vill göra allt för att skada honom, menar försvarsadvokaten.

Enligt åklagarna gjordes affären upp på ett hotellrum under Nelson Mandelas begravning i Sydafrika 2013 mellan den före detta presidenten Lula da Silva, den då sittande presidenten Dilma Rousseff och Stefan Löfven – som då inte var Sveriges statsminister.

Åklagarna menar att Lula da Silva använt sitt inflytande som före detta president och tagit emot pengar för att övertala Dilma Rousseff att köpa planen.

Statsminister Stefan Löfven förnekar bestämt att han skulle ha träffat Brasiliens före detta president Lula da Silva på ett hotell i samband med Nelson Mandelas begravning.

– Jag har inte suttit på något hotellrum. Möjligtvis har jag träffat de personerna i samband med begravningsceremoni, sådant händer. Man säger hej till varandra och det var en massa människor där. Men jag har inte suttit på något hotellrum, säger han till DN.

Tänker du åka dit?

– Jag har inget med detta att göra och man kallar nog inte till en rättegång på så sätt. Men anklagelsen som jag har hört talas om har jag inget som helst med att göra.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se
Henrik Brandão Jönsson riojonsson@gmail.com “

DN LÖRDAG 11 MARS 2017

“ Avsättning öppnar för mjuk linje mot Nordkorea

Analys. Sydkorea har för första gången avsatt en demokratiskt vald president. Park Geun Hye fälldes i en enhällig domstol för sin roll i en korruptionsskandal. Det ger en vink om slutet på korruptionen i samhällets topp och kan leda till en helt ny politik gentemot Nordkorea.

Park Geun Hye förlorar nu den immunitet som hon har haft som president och riskerar åtal som kan leda till fängelsestraff. Nytt val måste hållas inom 60 dagar.

Detta sker vid en känslig tidpunkt. Kapprustningen i östra Asien ökar – Nordkorea, Sydkorea, USA, Kina och Japan är alla på olika sätt inblandade. Nordkorea har provsprängt kärnladdningar och testat robotvapen som hamnat i havet nära Japan. Sydkorea har upplåtit mark åt USA att installera ett missilförsvarssystem, som fått Kina att reagera kraftigt. Misstron sprider sig.

När president Park försvinner ändras spelplanen i den sydkoreanska politiken på ett sätt som kan få följder långt utanför landets gränser.

Hennes konservativa parti har satt en ära i en hård linje mot grannen i norr. I det vakuum som nu uppstått har partiet ingen självklar efterträdare. Det ser ut att leda till ett maktskifte i Sydkorea som ger Demokraterna regeringsställning för första gången på ett decennium.

Det skulle av allt att döma innebära en mjukare linje gentemot Nordkorea. Möjligen kan det handla om att partiet vill återgå till någon form av den ”solskenspolitik” som användes för att bygga band med Nordkorea från 1998 och in under början av 2000-talet. Och som innebar hjälpsändningar, samförstånd och förhandlingar.

Demokraternas ledare Moon Jae In leder i opinionsundersökningarna om att bli nästa president. Han har fastslagit att sanktionerna mot Nordkorea har misslyckats eftersom de inte hindrat grannen i norr från att utveckla kärnvapen. I stället förespråkar han en politik som leder tillbaka mot förhandlingsbordet.

Han har, enligt New York Times, också kritiserat Park Geun Hyes beslut att låta USA placera ut det omdiskuterade missilförsvarssystemet Thaad i Sydkorea, som han menar dragit in landet i en farlig och växande konflikt mellan USA och Kina.

I centrum för korruptionshärvan står Park Geun Hyes vän sedan 1970-talet, Choi Soon Sil. De lärde känna varandra sedan först Parks mor och därefter hennes far – den sydkoreanske generalen Park Chung Hee, som tog makten 1961 mördats 1974 respektive 1979.

Choi är anklagad för att ha använt sina kontakter med presidenten för att ha pressat företag att donera pengar till hennes stiftelser – bland annat Samsung på ett belopp på motsvarande 300 miljoner kronor.

Men president Park anklagas också för att personligen ha varit inblandad. Hon och regeringen gav sitt stöd till en sammanslagning av två delar inom Samsung som var avgörande för att kontrollen av företagsimperiet skulle kunna gå i arv från far till son. Summan från bolaget misstänks ha varit en betalning för den hjälpen.

Korrupta kopplingar mellan politiker och näringsliv är ingen nyhet i Sydkorea. Förbindelserna mellan topparna inom politik och näringsliv har funnits där lika länge som systemet funnits. Och systemet grundades av Parks far, som var mannen bakom det koreanska ekonomiska undret.

Under pappa Parks tid växte Samsung och andra familjestyrda konglomerat till att helt dominera Sydkoreas näringsliv.

Samsung har skakats av korruptionsskandaler tidigare, men toppchefer har aldrig dömts till fängelse. Troligen för att bolaget står för en cirka en fjärdedel av värdet av samtliga börslistade företag i Sydkorea och en femtedel av landets export. Företaget har nationell betydelse.

Bilden av Park Chung Hee som en stark ledare var en bidragande orsak till att dottern blev landets första kvinnliga president 2012.

Men när korruptionshärvan kring henne avslöjades för några månader sedan hade tiden kommit ikapp systemet. Hundratusentals invånare demonstrerade helg efter helg. Det antydde att det sydkoreanska samhället fått nog av hemligt samförstånd på högsta nivå.

Nu har Park Geun Hye avsatts och Samsungs arvtagare Lee Jae Yong står inför rätta. Det kan tas som ett tecken på att Sydkorea till slut försöker göra upp med den gamla ordningen. Och att det är dags att klippa de täta band utan insyn som funnits mellan politiker på högsta nivå och de dominerande familjerna i näringslivet.

För den numera före detta presidenten är det en personlig tragedi. Som barn sprang hon omkring i Blå huset, presidentens bostad i Seoul, då hennes far ledde landet.

Efter att hennes båda föräldrar mördats flyttade hon ut och levde ett isolerat liv. Ensamheten fortsatte, enligt sydkoreanska medier, även sedan hon blev president och hade flyttat tillbaka till Blå huset.

En av hennes få vänner var Choi Soon Sil – kvinnan vars stiftelser oförmodat berikades med hundratals miljoner kronor. Och som nu lett till att hon åter hastigt tvingats lämna presidentens tjänstebostad.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se Reporter “

“ Bakgrund. Mutskandalen

Presidenten Park Geun-Hye och hennes vän Choi Soon-Sil står i centrum för skandalen.

Choi Soon-Sil anklagas för att ha använt sina band till presidenten för att tvinga företag att donera hundratals miljoner kronor till stiftelser där hon har kunnat ta ut pengar.

Elektronikjätten Samsung var den största bidragsgivaren. Donationer ska ha gjorts för att få regeringens stöd.

Park har kallat beskyllningarna för ”påhitt och lögner”, men bett om ursäkt upprepade gånger.

Efter massiva gatuprotester röstade parlamentet i Seoul i början av december för att ställa presidenten inför riksrätt.

TT “

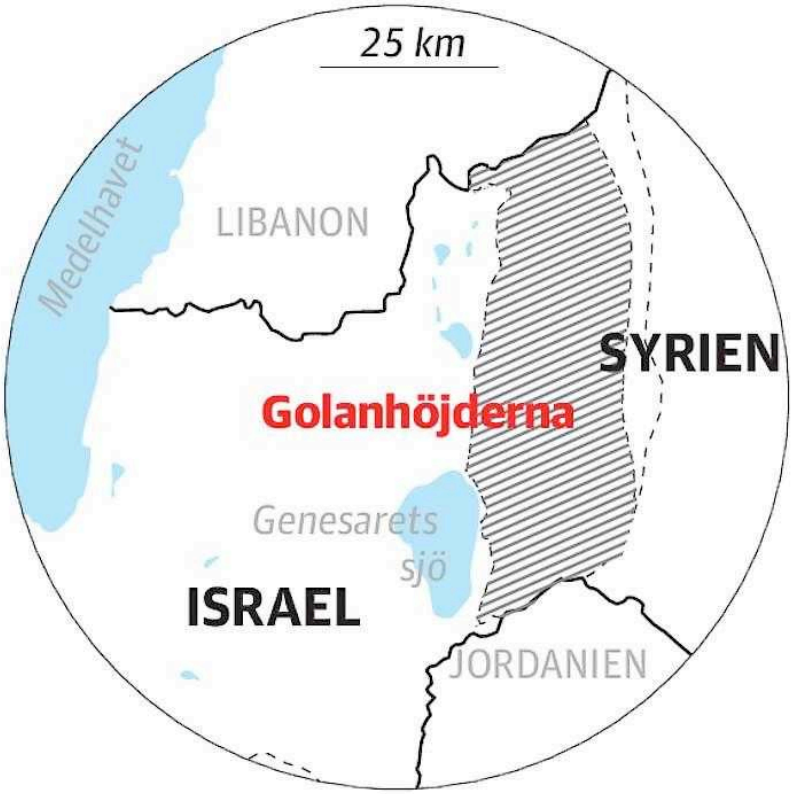

DN LÖRDAG 11 MARS 2017

“ Irans krav på Golan ställer Putin inför svårt dilemma

Analys. Benjamin Netanyahus blixtbesök hos Vladimir Putin i veckan har en akut och dramatisk orsak: Det syriska kriget lider mot sitt slut och Iran vill placera styrkor på Golanhöjderna. Israel lovar att förhindra detta till varje pris.

Gränsposteringen Bental på Golanhöjderna är ett gammalt syriskt kulsprutenäste, stormat av israeliska fallskärmsjägare i juni 1967.

Panoramat är enastående, med det snöiga Hermonberget som en 3 000 meter hög vägg i nordväst och fri sikt till Damaskus förstäder i klart väder.

Observatörsstyrkan Undof har en stark kikare riktad åt nordost, och en vänlig FN-soldat låter oss titta ett ögonblick in mot den syriska sidan. För första gången på flera år syns syriska infanterister i grönspräckliga uniformer i Beit Jinn, Qatana, Saasa och de andra byarna kring staden Quneitra, huvudorten på den syriska delen av Golan. Israel hävdar att soldaterna ackompanjeras av civilklädda rådgivare, iranier och shiitiska libaneser.

Det är denna verklighet som ligger bakom premiärminister Benjamin Netanyahus blixtbesök i Moskva på torsdagen, hans femte överläggning med Vladimir Putin på sistone. Det är inte någon liten teknisk samordning som behövts för att undvika missförstånd under det år Ryssland flygbombat syriska städer samtidigt som Israel bombat konvojer med iranska vapen till Hizbollah-milisen strax intill.

Men den här gången finns det inga tekniska lösningar på problemet. Iran vill placera sitt revolutions-garde och Hizbollah-milisen på

Golans syriska sida – något Israel vägrar höra talas om. När Iran skickade höga Hizbollah- och gardesofficerare till området för rekognosering för snart två år sedan dödades de av en israelisk missil.

Det syriska kriget närmar sig sitt slut, och Ryssland vill återta den dominans över Syrien som Sovjetunionen en gång åtnjöt. Israel säger varsågod – men på samma villkor som då: en tyst och lugn Golanfront. De senaste åren har det syriska Golan hållits av olika miliser med band till al-Qaida, IS och den syriska oppositionen. De har alla aktat sig för att irritera Israel och Israel har låtit dem vara ifred så länge de inte hotat områdets druser. Israels druser är väl representerade i Israels försvar, och så snart jihadister kommer för nära deras fränder på den syriska sidan blir de oroliga och sätter press på Jerusalem.

För Putin blir det ett svårt beslut. Iran är Rysslands i särklass närmaste allierade, ända sedan den islamiska revolutionen 1979. Ryssland har vänt det syriska kriget till Assad-regimens fördel, men bombningarna av Syriens städer hade inte hjälpt om inte Irans och Hizbollahs soldater stupat i tusental på marken. Å andra sidan hade den ryska interventionen inte varit möjlig utan Israels – motvilliga – medgivande. Israel, som agerat fritt över regionens luftrum i decennier, accepterar att ryska luftvärnsmissiler nu täcker Libanon och att det ryska radarsystemet på den syriska basen Khmeimim ser allt som händer i Israel.

Ryssland vet att Israel skulle kunna slå ut alla de ryska vapnen i Syrien utan besvär, men det vet också att Israel sätter högt värde på sina relationer till Moskva. För Israel är det en stor fördel att den dominerande främmande makten i Syrien inte längre är dödsfienden Iran, utan en regim man kan föra dialog med.

Knappt en timme efter Netanyahus besök i Kreml dök Turkiets president Tayip Erdogan upp, med egna påstridiga krav. Turkiet har svalt ett mycket surt äpple när det accepterat att Bashar al-Assad sitter kvar vid makten i Syrien. I gengäld vill Ankara ha Rysslands hjälp att neutralisera de syriska kurderna som hittills haft både ryskt och amerikanskt stöd.

För Israels del är det viktigaste förutom Golan att Iran inte lyckas skapa en shiitisk korridor fram till Medelhavet och upprätta en egen hamn där.

– Iran, vars regeringspolitik är att utplåna Israel, får inte upprätta egna baser i Syrien. Det är mitt intryck att president Putin har förståelse för vår position, sade Netanyahu efter mötet.

Iran har på sistone, i hopp om att omvärlden inte ska reagera, börjat utprova en medeldistansrobot som kan nå Israel men inte Europa. Netanyahu, under sina samtal med Donald Trump, vädjar enträget om återupptagna amerikanska sanktioner mot Irans ballistiska program.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

“ Fakta. Israel erövrade området från Syrien 1967

Golanhöjderna är en tusen meter hög platå mellan många utslocknade vulkaner. Området kallas i den svenska Bibeln Haran och var ett centrum under judarnas uppror mot grekerna andra århundradet f.Kr.

1967 erövrades området från Syrien av Israel. De flesta av områdets invånare utom druserna flydde – inalles hundratusen personer.

1974 drog sig Israel tillbaka från den östra tredjedelen av området, inklusive huvudorten Quneitra, som förstördes av Israel.

1981 införlivade Israel sin del av Golan, en annektering som inte erkänts av något land. Huvudnäringarna är vintersport, vin- och fruktodling. Befolkningen på israeliska Golan utgörs av artontusen druser och lika många israeliska kolonister, samt en alawitisk by, Ghajar. “

DN LÖRDAG 11 MARS 2017

“ Branddödade flickor inlåsta på 16 kvadrat

Dödssiffran stiger och uppemot 40 tonåringar, mest flickor, har nu förlorat livet i den svåra brand som drabbade ett barnhem i Guatemala. När branden utbröt var 52 flickor inlåsta i ett rum på 16 kvadratmeter.

– Personalen lämnade flickorna i ett extremt begränsat utrymme, ett rum på fyra gånger fyra meter, med 52 tonårsflickor. Det var ett fruktansvärt beslut, säger Claudia Lopez, Guatemalas ombudsman för människorättsfrågor.

Dödssiffran har stadigt stigit till över 35 från de 19 som omkom direkt i branden. 16 har avlidit på sjukhus. Ett 20-tal överlevande, varav många med livshotande skador, vårdas ännu på sjukhus.

Specialister på brännskador har flugits in från USA, och sjukvården säger att hundratals blodgivare behövs.

Branden startade i onsdags efter ett upplopp på barnhemmet Virgen de la Asuncion utanför Guatemala City. Personal har anklagats för sexuella övergrepp och andra missgrepp mot ungdomarna.

När branden inträffade bodde nära 800 ungdomar där, nästan dubbelt så många som barnhemmet var byggt för.

Människorättsjurister tror att de inlåsta ungdomarna startade branden genom att sätta eld på en madrass i protest mot förhållandena på boendet.

– Om det verkligen var flickorna som startade elden – varför hade de tillgång till tändstickor, varför hade de inte visiterats om de skulle bli inlåsta i det här lilla utrymmet?, undrar Claudia Lopez.

En utredning är tillsatt för att fastslå de exakta orsakerna bakom branden. Men myndigheterna har redan sparkat chefen för barnhemmet.

FN:s barnfond Unicef har i ett uttalande påpekat Guatemalas plikt att utreda hur och varför branden startade, och kompensera offren.

Regeringen har utropat tre dagars landssorg och lovat att reformera systemet för barnvård, som kritiker säger är svårt underfinansierat.

TT-AFP-Reuters “

DN LÖRDAG 11 MARS 2017

“ Slitningar mellan IS fiender bromsar offensiv mot Raqqa

Vilket land ska placera sin flagga i IS ”huvudstad” Raqqa? Kapplöpningen har skapat storpolitiska slitningar som ytterligare skärper Syrienkonflikten.

Det anses nu endast vara en tidsfråga innan IS är besegrade i Mosul, Iraks näst största stad som terrororganisationen hållit sedan i juni 2014. Efter Mosul finns egentligen bara en större stad kvar inom IS ”kalifat” – Raqqa i nordöstra Syrien, en provinshuvudstad med en kvarts miljon invånare.

Men också i Raqqa är IS hårt pressade. Staden är i princip omringad och trupperna väntar bara på order att avancera. Återstår ett problem som är desto mer komplicerat: vems armé är det som ska gå in i Raqqa?

Syrienkriget har ju utvecklats till ett spel med aktörer som ofta har motstridiga intressen, även om de formellt bekämpar en gemensam fiende, i detta fall IS.

De inbördes relationerna har trasslat till läget på ett sätt som faktiskt kan skärpa konflikten i stället för att gynna det ursprungliga målet: att bli kvitt terrorsekten Islamiska staten.

Styrkorna som nu formerar sig kring Raqqa kan sorteras in i tre grupper:

1 En Turkietledd koalition där styrkor från den ”moderata” väpnade syriska oppositionen ingår, framför allt Fria syriska armén (FSA).

2 En kurdiskarabisk väpnad gruppering kallad Syriska försvarsstyrkorna (SDF) som domineras av de syriska kurdernas starkaste milis YPG.

3 De syriska regeringstrupperna, som får stöd av iranska och ryska styrkor.

Kring de två förstnämnda grupperna svävar amerikanska specialstyrkor som ett elektronmoln. USA är ju lierat med Turkiet – de ingår bägge i Nato, och amerikanskt flyg kan använda en turkisk flygbas för sina uppdrag mot IS i Syrien. Washington stöder dessutom Fria syriska armén men även SDF, inte minst dess ”ryggrad”, kurdiska YPG.

Men Turkiet vill för allt i världen inte att det kurddominerade SDF ska få militär överhand i Syrien. President Erdogan har rent ut sagt att han betraktar kurdernas YPG som lika stora terrorister som IS.

Erdogans inställning spetsar till läget i Syrien, inte minst därför att kurderna har haft stora militära framgångar. Det finns falanger bland de syriska kurderna som vill använda medvinden till att utöka Rojava (så kallas det syrienkurdiska området) så mycket det bara går.

Helt nyligen stoppades Turkiets och oppositionens styrkor av den syriska regeringsarmén när de skulle avancera mot Raqqa. Samtidigt har SDF-styrkorna lämnat över områden nära Manbij ett tiotal mil nordväst om Raqqa till Syriens regeringsarmé. En manöver som syftar till att försvåra för Turkiet/FSA.

Manbij ligger väster om den strategiskt viktiga floden Eufrat, och den turkiska utrikesministern Mevlüt Cavusoglu har varnat YPG att hålla sig öster om Eufrat.

En konsekvens av dessa åtgärder har blivit att de specialtrupper som USA nyligen förlagt till nordöstra Syrien – sammanlagt nästan 1 000

man – inte kan fokusera på sin huvuduppgift, att driva bort IS från Raqqa.

I stället används de amerikanska soldaterna till att hålla de turkstödda oppositionstrupperna på säkerhetsavstånd från de kurdisk/arabiska styrkorna.

Denna intrikata realpolitik är långt ifrån president Donald Trumps bombastiska uttalanden om att ”bomba skiten ur IS”.

Vita huset och försvarshögkvarteret Pentagon får i stället grunna över vilken part de ska gynna i första hand: Natobrodern Turkiet eller det syrienkurdiska SDF – som dessutom närmat sig USA-fienden al-Assad och Ryssland.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“ Fakta. Här är aktörerna som kämpar om IS ”huvudstad”
Turkiet: stöder den ”moderata” oppositionen inom Fria syriska armén (FSA). Bekämpar – förutom IS – Syrienkurdernas starkaste väpnade gren, YPG, som är ryggraden i Syriska försvarsstyrkorna (SDF).

USA: samarbetar med Turkiet, stöder FSA men också det kurd-dominerade SDF.

Syrien: Assadregimen bekämpar FSA och har tidvis allierat sig med Syrienkurderna.

Ryssland: stöder al-Assad och kurderna, har nyligen närmat sig Turkiet.

Källa: DN “

DN LÖRDAG 11 MARS 2017

“Delstaterna utmanar nya inreseförbudet

Vita husets nya inreseförbud utmanas redan av stämningsansökningar av flera delstater. Presidentordern är formulerad för att vara svårare att komma åt rättsligt, men delstatsjurister menar att syftet är detsamma.

Washington.
Hawaii var den första delstat som vidtog rättsliga åtgärder mot Donald Trumps president-order, där ett inreseförbud stoppar medborgare från sex huvudsakligen muslimska länder att komma in i USA. En rad delstater förbereder stämningsansökningar: Washington State, New York, Oregon, Massachusetts och Minnesota. Flera av dem hävdar att inreseförbudet skadar delstaternas ekonomier, befolkning, myndigheter, lärosäten, näringsliv och hälsovårdssystem. Hawaii, som kräver att inreseförbudet stoppas, hävdar att det splittrar familjer, skadar den muslimska befolkningen och turismen, och utgör ”en antites till Hawaiis delstatsidentitet och anda”. Man citerar också Trumps rådgivare Stephen Miller, som i en tv-intervju i februari sa att det nya dekretet skulle ha samma effekt som det första.

Trumps första presidentdekret, som undertecknades en vecka efter installationen, möttes av kraftfulla, vitt spridda protester och ett tjugotal stämningar. En federal domstol i San Francisco stoppade förbudet, genom att avslå justitiedepartementets överklagan av ett beslut från en domstol i Seattle, Washington State. I torsdags meddelade Bob Ferguson, delstaten Washingtons motsvarighet till justitie-minister, att han kommer att be domstolen att utöka det

beslutet så att det omfattar även den nya presidentordern, som träder i kraft den 16 mars.

Till skillnad mot det första, hastigt tillkomna dekretet har det andra förankrats hos berörda myndigheter. Flera förändringar har också gjort i presidentordern, så att det ska vara svårare att utmana rättsligt. Denna gång omfattas exempelvis inga personer med permanent uppehållstillstånd eller visum. En skrivning som anses ge prioritet till kristna flyktingar från Mellanöstern över muslimska, finns inte heller kvar.

Men Bob Ferguson i Seattle menade att inreseförbudet visserligen har avgränsats, men att ”det inte betyder att det har åtgärdat sina konstitutionella problem”. Maura Healey, den högsta juristen i Massachusetts, beskrev dekretet som Trumps senaste försök att ”uppfylla sitt vallöfte om att bannlysa muslimer”.

Vita huset motiverar presidentordern, som utöver ett 90 dagars inreseförbud också bland annat innehåller ett 120 dagars stopp av flyktingmottagande, med att det är nödvändigt för att stärka USA:s nationella säkerhet och skydda landet mot terrorister.

Inte sedan 1975 har dock någon dött i en terroristattack i USA som har utförts av invandrare från de länder som omfattas av inreseförbudet.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN LÖRDAG 11 MARS 2017

“ Afrikanska trender lockar – men Ikea stänger dörren för nya butiker

Ikea tar hjälp av tio afrikanska formgivare för att skapa en kollektion med planerad premiär i varuhusen under 2019. Men det lär dröja länge innan produkterna går att köpa söder om Sahara.

Kapstaden.
Marius, Dalfred och Knodd är på plats, men en lampa från Ikeas PS-kollektion fastnade i tullen. En delegation från den svenska möbeljätten har rest med platta paket till Kapstaden för att hålla en workshop på konferensen Design Indaba.

Ikea samarbetar med tio formgivare från sju olika afrikanska länder i ett projekt som ska leda till färdiga produkter som kan skeppas ut till varuhusen om två år. I kollektionen ingår både tyger och möbler, men även en uppdaterad variant av den klassiska blå nylonpåsen.

Den har blivit silvrigt glänsande genom att överskottet från produktionen av chipspåsar till varuhusen tagits tillvara och vävts in i nya säckar.

– Vi designar alltid med ett större syfte. Antingen ska våra produkter förbättra människors vardag eller så försöker vi skapa hållbara produkter, förklarar Hend Riad, som med kollegan Mariam Sherif drivit designbyrån Reform Studio i Kairo sedan 2012.

Genom Design Indaba har de länkats ihop med Ikea som bidrar med sina egna formgivare i projektet.

– Vi ska försöka med en annan typ av ben på den här bänken, förklarar Naeem Biviji som rest från Kenyas huvudstad Nairobi tillsammans med kollegan Bethan Rayner.

Bänken har sitt ursprung i swahilikulturens formspråk som återfinns längs hela Östafrikas kust mot Indiska oceanen. Men den har uppdaterats med en ram i böjd plywood och bomullstrådarna kommer att få ett något mindre intrikat mönster när produkten ska anpassas till masstillverkning.

– Det är en sorts blandning av skandinaviskt böjt trä som möter en kenyansk swahilistil. Jag vill inte gärna romantisera den ”traditionella” stilen. Den här möbelns syfte är att folk ska sitta tillsammans och konversera. Om jag ändrar några detaljer här eller där och det innebär att fler människor kan mötas genom den här bänken, så är det en framgång, förklarar Biviji.

Marcus Engman, designchef på Ikea, värjer sig mot ”afrikansk design” som en enhetlig term. Invändningen är rimlig. Afrika är en kontinent med drygt 1,2 miljarder invånare fördelade på 54 länder på en yta tre gånger så stor som Europa. Mångfalden ger inspiration.

– Det händer så mycket inom musik, film, mode och arkitektur. Se på urbaniseringen. Det är ett nyfiket sökande där vi utsätter oss för problem och friktion för att kunna hitta något nytt, säger Marcus Engman.

Engman pekar ut tre nyckelidéer i Ikeas design som har bäring på Afrika: Produkter för en liten yta. Förvaring. Samt att leva med barn. Lägg till den välkända prispressen och det låter som om Ikea inte bara borde söka inspiration utan även konsumenter i Afrika.

Men nej, såväl Engman som Jesper Brodin, vd på Ikea Range & Supply, avfärdar artigt men bestämt alla tankar på en expansion söder om Sahara (Ikea har ett varuhus i Marocko och ett i Egypten) inom en nära framtid.

Sett ur bolagets perspektiv kan man gissa att Ikea, som bara växer med egna medel, kommer att vara upptaget under en överskådlig framtid med östliga etableringar i nyckelländerna Ryssland, Kina och Indien, som i år sitt första varuhus.

De två återstående Bricsländerna Brasilien och Sydafrika lär få vänta. Korruption, byråkrati och eftersatt infrastruktur har plågat mången global aktör i Afrika och kundunderlaget är svagt. I en kontinental kontext finns det en spirande medelklass, men dess medlemmar är ytterst modesta i sin konsumtion. Den globala medelklassen, som med schweiziska storbanken Credit Suisses måttstock har tillgångar värda 50 000 dollar (450 000 kronor) och som Ikea måste förhålla sig till, omfattar bara 20 miljoner människor i Afrika vilket är mindre än 2 procent av befolkningen på kontinenten.

Utan en anpassad affärsmodell lär Afrika alltså förbli en vit fläck på Kamprads karta. Issa Diabaté, arkitekt från Elfenbenskusten som deltar i samarbetet, tycker att det är Ikeas förlust.

– Jag tycker att bolaget är fascinerande för under tre fyra decennier har det alltid legat i framkant men samtidigt inte. Jag ser i många

afrikanska huvudstäder hur det finns en efterfrågan, men när Ikea inte är där kommer andra aktörer in och fyller tomrummet, säger han.

Erik Esbjörnsson erikesbjornsson@gmail.com “

“ Fakta. Möbelföretagets expansion i Bricsländerna

Ikea har funnits i Kina sedan 1998 då det första varuhuset i Shanghai slog upp portarna. Hongkong, som då var brittiskt, fick sitt första Ikea fem år tidigare.
I Ryssland har en expansion pågått sedan 2000 och i år får ett tredje Brics-land, Indien, sitt första varuhus i Hyderabad.
Totalt finns 392 varuhus i världen. Bara två av dessa återfinns i Afrika – i Casablanca (2016) och Kairo (2013).
Källa: Inter Ikea Systems “

DN LÖRDAG 11 MARS 2017

“ Kvinnorna fick slåss för rätten att bestämma

I alla tider har kvinnor har fått kämpa för sina rättigheter. Vi firar internationella kvinnodagen (var i onsdags) genom att berätta feminismens historia. Storbritannien 1792

Boken ”Till försvar för kvinnans rättigheter” kommer ut. Författaren Mary Wollstonecraft har inspirerats av revolutionen som pågår i Frankrike. Där pratar man mycket om alla människors lika värde. Men Mary är arg för att kvinnor inte räknas och att männen alltid ska bestämma. En del blir chockade. De tycker att boken är farlig. Andra tycker att den är jättebra. Så småningom ges den ut i många länder.

USA 1848
Ett stort möte om kvinnors rättigheter hålls i delstaten New York i USA. Det blev starten på kvinnorörelsen i landet. Man var först i världen med att organisera sig och kämpa för att få rösträtt.

Sverige 1889
Matematikern Sonja Kovalevsky, född i Ryssland, blir Sveriges första kvinnliga professor. Året innan har Karolina Widerström blivit den första kvinnliga läkaren. Hon är också politiskt engagerad och jobbar för kvinnors rättigheter.

Sverige 1900
Även i Sverige arbetar många för kvinnlig rösträtt, men här går det lugnare till än i Storbritannien. Det ordnas möten, skrivs

tidningsartiklar och det samlas namn-underskrifter. Talare reser runt och håller föredrag. Många – både män och kvinnor – är arga på dem som kämpar för kvinnlig rösträtt. De som kämpar, ”kvinnosakskvinnor”, beskrivs som fula monster som hatar män – inte ”riktiga” kvinnor som ägnar sig åt att föda och uppfostra barn. Männen som är med och kämpar anses inte vara ”riktiga” män.

Storbritannien 1914
Första världskriget bryter ut. Många män blir soldater och många av dem dör. Under de fem år kriget pågår får kvinnorna ta över nästan alla mäns arbetsuppgifter i samhället.

Storbritannien 1918
De brittiska politikerna förstår att de inte längre kan hålla kvinnorna borta. 1918 får de rösta för första gången – fast bara de som är äldre än 30 år.

Sverige 1919
Sveriges riksdag bestämmer att kvinnor ska få rösträtt. Två år senare, 1921, får svenska kvinnor rösta för första gången. Sverige är det sista landet i Norden som ger kvinnor rätt att rösta.

Sverige 1947
Karin Kock blir den första kvinnan som -sitter i Sveriges regering.

Frankrike 1949
Boken ”Det andra könet” kommer ut. I den försöker författaren Simone de Beauvoir reda ut varför män anses viktigare än -kvinnor. Den enda skillnaden mellan -nyfödda pojkar och flickor är den som syns utanpå, tycker Simone de Beauvoir. Allt som vi tror är ”typiskt tjejer” eller -”typiskt killar” är påhitt. Boken påverkade feminismen mycket.

Sverige 1960
Sverige får sina första kvinnliga präster. Och precis som när den första kvinnan blir läkare, grävmaskinist, nyhetsuppläsare i -radio eller vad det nu var, så blir många upprörda. De tycker att det är opassande och onaturligt.

Sverige 1990-talet
Den nybildade sammanslutningen Stödstrumporna vill att kvinnor ska få halva makten och hela lönen (lika mycket som män). Om de politiska partierna inte gör så att man kan rösta på fler kvinnor i valet hotar Stödstrumporna med att ha en egen lista med kvinnor. Socialdemokraterna bestämmer sig för att ha kvinnor på varannan plats på sina listor.

Sverige 2005
Det politiska partiet Feministiskt initiativ bildas. I valet 2010 får partiet sina första platser i ett kommunfullmäktige. 2014 får partiet en plats Europa-parlamentet.

Linus Degerskär och Maria Zamore
Vad är ... **... feminism?** En rörelse som jobbar för att kvinnor ska ha samma möjligheter och rättigheter som män. Det kan handla om att alla ska ha lika lön för samma jobb. Men också om kvinnors rätt att bestämma över sina egna kroppar.

... genus? Ordet genus används ofta inom feminismen. Förenklat betyder det att vad som anses som ”kvinnligt” och ”manligt” är påhittat av samhället. Det är ingenting biologiskt, det vill säga något man föds med.

... patriarkat? Det patriarkat som ofta nämns inom feminismen innebär att samhället är anpassat för män och också styrs av män. “

DN LÖRDAG 11 MARS 2017

“ Johannes Anyuru. ”Islam för mig är att veta vad jag ska säga vid min pappas grav”

Fem år efter den hyllade ”En storm kom från paradiset” är Johannes Anyuru tillbaka med en ny roman, om terror och fascism i dagens Europa. Boklördags Malena Rydell möter en författare som inte skiljer det etiska från det estetiska.

För fyra år sedan upptäckte Johannes Anyuru att frihet kunde se ut på ett annat sätt än han hittills hade trott.

Han cyklade runt i New York hela sommaren. Satt uppe med schackspelarna på Union Square på nätterna. Vaknade klockan tre på eftermiddagarna och tänkte: Vad vill jag göra i dag?

– Det var liksom krönet på den individuella frihetsdrömmen. Men sedan kände jag bara tomhet. Det är den fetaste staden i världen, jag har hur mycket tid jag vill, men det som fattas är att ha riktiga relationer, riktig intimitet. Jag gick till ett poesiställe i Harlem med *open mic*, jag lärde känna folk, men i USA blir det ju ofta ”Hey man, you have to come by the house some time, I’d like to cook a real home cooked Southern meal for you. Yeah, sure, definitely”, sedan blir det aldrig av.

Han bästa vän var en halvhemlös sefardisk jude från Nordafrika med Nietzschemustasch.

– Vi pratade om tiden, världen, religion. Han var benhård ateist men kunde mycket om islam. Vi blev vänner för att båda kunde mycket om europeisk kultur. Wow, någon som kan prata om Heidegger!

Det hade hänt mycket i Johannes Anyurus liv under året som föregick den här sommaren. Boken om hans pappas liv, ”En storm kom från paradiset” hade kommit ut. Blivit hyllad och prisad, Augustnominerad. Nu fanns det pengar, för första gången i hans liv. Pappa låg i graven på Hisingen. Han dog innan boken skickades till tryck.

– Om man inte har pengar så är man inte fri. Den romantiska frihet vi tänker på är bara giltig om man kan betala. Men nu hade jag liksom råd att uppleva tomheten.

Han ler, vänder bort huvudet och tittar mot solen som slår in genom de stora fönstren på Göteborgs central. Nu är hans mamma också död. En ny roman är klar. Den börjar med att IS-trogna ungdomar begår ett terrordåd i en liten bokhandel i Göteborg, där det ska hållas ett samtal om yttrandefrihet.

– Min farsa hade aldrig pengar, han hade mindre än jag när jag var fattig poet. Han ville aldrig åka in till stan. ”Varför ska jag det, man kan inte ens sitta någonstans om man inte har pengar”, sa han.

Paul Anyuru var industriarbetare. I tio år bodde de grannar på Hisingen. Var sin modul-etta i var sitt hus som sitter ihop med varandra genom en pizzeria, mellan en Volvo-fabrik och Häckens fotbollsarena. Vi åker förbi, det börjar regna på vägen.

– Det är nästan bara ettor i de här husen, det gör ju att det blir en sorts sorgliga öden som samlas där. Ensamma män.

– Vi äter inte pizza i dag, va? Jag har ätit så mycket pizza i mitt liv. Det var så mycket mitt frihetsliv. Äta pizza varje dag. Mina smaklökar är utvecklade i fattigdom. Fortfarande så trivs jag inte riktigt på restauranger med stora menyer.

Johannes Anyuru har fyra barn nu. Tre pojkar som kallar honom pappa, och Aya, som är ett halvår. Han brukar ta bussen in till centralen med Aya, och när hon har somnat i vagnen skriver han i två timmar. När hon vaknar går de runt i stan. Slentrianköper svarta polotröjor, kläder som man kan se proper ut i utan att behöva ta steget till kostym. Nu är Johannes Anyuru bara på Hisingen om han ska ta med barnen på fotboll. Och på fredagar, för fredagsbön i en gambiansk bönelokal.

– I hela mitt liv har jag jagat den där känslan – att vara så trygg så att man kan vara fri. Jag har sett på dem som är från medelklassen och har en fast punkt som de kan åka ifrån. Men jag har alltid känt att jag måste klamra mig fast vid det jag har, som en fästing. Jag tänkte att om jag blir av med det här hyreskontraktet så kommer jag aldrig att få något nytt.

Föräldrarna skilde sig när Johannes och hans bröder var små, och pappan flyttade till Göteborg. Johannes Anyuru växte upp i Araby, Växjös höghusområde, med sin mamma Gunnel, som var dagmamma. Hon var volontärarbetare i ett biståndsprojekt i Kenya när hon var ung. Där träffade hon Paul, som flytt Uganda när diktatorn Idi Amin tagit makten.

När Johannes Anyuru började läsa sig igenom världs-litteraturen på det lokala biblioteket tog han, som så många tonåringar, vägen genom beatpoeterna.

– Jag har läst om så många män som åkt i väg. Bilden av frihet att sträva efter och fylla med längtan.

Småländskan hörs fortfarande i uttalet av vissa ord, som när han säger ”åckt”.

– Att bo i New York var drömmen om att vara kosmopolit, på riktigt, på en plats där man knappt kan se vilket ursprung folk har. Sedan har man drömmen i händerna. Man behöver inte längta längre.

Hemma i Göteborg fanns Sara, hans tjej, och hennes tre söner.

– Jag gick och tänkte på om jag skulle fria till Sara. Jag har haft fina relationer med kvinnor som jag har lämnat på grund av min dröm om att vara Sal Paradise. Den drömmen uttömdes den sommaren. Var finns meningen då?

Det första Johannes Anyuru gjorde när han kom hem från New York var att gifta sig, det andra var att åka på hadj, vallfärden till Mecka.

– Jag hade liksom uttömt de sekulära drömmarna.

Då hade han varit muslim i sex år, men den där ljusa känslan som han hade fått när han hade konverterat hade mattats av med tiden.

Samtidigt, medan han satt och spelade schack på Union Square, hade Sara gått omkring i Göteborg och funderat på Gud.

– ”Jag har blivit muslim”, sa hon, när jag kom hem. Hennes mamma var döende den här sommaren. Det kom upp en massa frågor om livet och döden. Vi brukade gå långa promenader och prata om teologi och skrivande.

De gifte sig i en moské i Mölndal. Bara de och några vänner som brukade träffas och göra dhikr, meditation i grupp. En kompis vigde dem.

– Jag tyckte om det för det var som om man kom till kärnan av vad det ska vara att vara tillsammans, att söka Guds välsignelse över vår samvaro. Inte visa upp vår kärlek för världen. Islam är en ganska osentimental religion. Mina bröder tänkte på det när min pappa blev begravd i moskén på Hisingen. De hade knappt varit inne i en moské innan. Men de slogs av hur enkelt allt var. Pappas bästa kompis kom i träningsoverall, för det är det han brukar ha på sig. De som bar kistan var de som råkade vara i moskén för att det var bön, säger Johannes Anyuru.

Han snurrar på ringen han har på fingret medan han pratar, den har en stor turkossten. Sara, som är från Kalifornien, har beställt den därifrån. Men den var för stor, så de fick sätta vigselringen inuti för att den skulle passa.

– När jag var på hadj var det begravningar hela tiden. Alla som dör i Mecka eller Medina blir begravda där. Man får en spade och så står man där och gräver ner någon död människa. Och jag tänker på min mammas begravning i Småland – hade det dykt upp någon som inte kände henne och skulle bära kistan skulle man blivit helt misstänksam – det här är ju mitt intima ögonblick.

Johannes Anyuru började skriva på en första version av ”De kommer att drunkna i sina mödrars tårar” redan 2014. Sedan kom 2015: Attackerna mot Charlie Hebdo och den judiska matbutiken i januari, attentatet kopplat till Lars Vilks i Köpenhamn i februari, på hösten attackerna mot skolan i Trollhättan och Bataclan och restaurangerna i Paris. Han fortsatte att skriva, och ändra, med en känsla av att ”etiska avgrunder hela tiden öppnade sig under texten”.

I romanen är konstnären Göran Loberg tecknad som en rufsig Lars Vilks-liknande figur. Ungdomarna som attackerar bokhandeln skjuter och tar gisslan. Men en av de tre, en tjej vars uppdrag är att filma attacken, är förvirrad. Är det här rätt?

Ett par år senare möter bokens berättare – en författare – henne på en rättspsykiatrisk klinik. Hon är en science fiction-aktig gestalt, kanske befinner hon sig i en psykos, kanske kommer hon från framtiden för att stoppa en urspårad samtid? Hon skriver texter som hon ger till författaren, brev från framtiden till Sverige.

– Jag kände att boken måste kunna publiceras vad som än händer i morgon. Man ska kunna läsa den och få perspektiv, om något händer, säger Johannes Anyuru.

Han skrev en dikt om terror-attacken mot Kronans skola i Trollhättan. Men när den skulle publiceras inträffade attacken mot Bataclan.

– Då skulle den ha blivit monstruös, var min känsla. Det kanske var paranoia hos mig. Men jag var rädd att det skulle anses moraliskt suspekt om en muslim skrev om det. Det finns konstnärer som inte bryr sig om sådant, men jag ville inte vara en sådan konstnär.

Du tycker inte om den franske författaren Michel Houellebecq och hans roman ”Underkastelse”?

– Jag kan uppskatta sådana konstverk, men jag själv vill inte skriva dem. Jag har faktiskt inte läst ”Underkastelse”, även om jag känt att jag borde, att den kanske var som en spegelbild av boken jag själv skrev. Jag tänkte till och med att min bok skulle kunna heta ”Överhöghet”. För ”underkastelse” är en sådan medveten missuppfattning av islam. Det handlar inte om att västvärlden ska underkasta sig muslimer. Det handlar om att det enda man ska underkasta sig är Gud.

Det låter som om du är skrämd av det bokstavliga i vår tid? Att vissa människor är snarstuckna och snabba med att missförstå. Berättaren i din bok står för en moral, eller en etik.

– Ja. Jag lade till honom efter Bataclan. Jag ville ha en etik i boken. Någon måste fälla en dom över det här skeendet. Då kom författaren in. Länge var han jag. Ja, han är inte särskilt väl maskerad nu heller. Då märkte jag att det blev ett djupare konstverk.

– Det etiska, domen, är en del av det estetiska för mig. Göran Sonnevi är en sådan poet. Skönheten i hans verk handlar om att han tittar på samtiden och brottas med sin egen position. Hos andra är det estetiskt intressanta att verket är totalt amoraliskt. Som i Johan Jönsons poesi. Här är allt det fruktansvärda som finns i världen, i mänskligheten, i mig själv. Skönheten är att du som läsare måste förhålla dig till det på ett etiskt sätt. De två polerna finns i all kultur, tror jag. Johan Jönson kan lika gärna vara en -ståuppare som vräker ur sig hemskheter för att rena männi-skor: man kan säga de här tankarna, det gör mig inte till ett monster. Den andra polen är en film av – Terrence Malick (regissör till ”Badlands”, ”Den tunna röda linjen”, ”Tree of life”). Jag hamnar oftare i det etiska. Det är det jag tycker är vackrast.

Ja, det kan jag tänka mig, att du älskar Terrence Malicks filmer.

– Jag ser ett släktskap med mitt eget skrivande. Han är ju ofta inne i gyttjan, kriget, eller i barndomens små ögonblick, och samtidigt så finns frågorna: Var kommer ondska ifrån, varför finns vi? Och så exploderar en galax.

Det muslimska gravfältet på Hisingen. Fjolårslöv och blåst. Johannes Anyuru letar efter pappa Pauls grav, men kan inte hitta den. Graven har inte fått en sten än, men det ska finnas en skylt, fast Johannes minns inte hur den ser ut. Han kommer inte ihåg vilken månad det var när hans pappa dog heller, bara att det var göteborgskt, årstidslöst väder. Som nu. Marken är så sank att kängorna sjunker ner.

– Man har inte gravstenar i islam. Så här ser inte gravar ut. Det här är något slags blandning.

Det är bara Johannes och en kvinna som Paul umgicks med som brukar gå hit. Han stannar framför en namnlös grav. Kan det vara hon

som har satt dit en vit lykta med texten ”Dröm minns lev”? Han läser en bön för den namnlösa graven.

En stund senare hittar vi rätt grav. Han får be igen.

Johannes Anyuru kommer ihåg när hans pappa blev muslim. Då var han själv 13 år ungefär, och han och en bror hade åkt från Växjö till Göteborg för att hälsa på pappa. De satt i Nordstan och fikade. Plötsligt skulle pappa Paul gå i väg en sväng, och var lite hemlig.

– Han gick till en liten bönelokal i centrum men ville inte säga det, för han trodde att vi skulle tycka att det var kons-tigt. Men för mig då var islam liksom Malcolm X, filmen om honom hade precis kommit, så jag hade en ganska stor öppenhet för det.

– Det var i samband med att min pappa konverterade som han blev mer närvarande i mitt liv, en mer ansvarstagande människa, det var då jag lärde känna honom.

Du förknippar tron med att han skärpte ihop sig?

– Ja, och sedan tänkte jag att nu måste jag också skärpa ihop mig. Så blev jag muslim.

Han skrattar. Johannes Anyuru pratar långsamt, kanske för att han tänker medan han pratar, ibland för att han pratar som han skriver.

Hur var det att vara på hadj?

– Man sitter och väntar i femton timmar på en varm flygplats i Saudiarabien och tänker vad håller jag på med? Man äter några kex som man får av personalen på flygplatsen. Har vita lakan på sig som man inte vet hur man ska knyta, hur ska man gå på toaletten med detta? Jag började tvivla, varför åkte jag hit? Människor, inklusive mig själv, blir ganska otrevliga efter några timmars väntan. Jag trodde inte att jag skulle kunna bli arg. Jag är from, jag åker mot Gud. Men när folk fick veta att jag var konvertit såg de på mig som en byfåne som de skulle värva till sin sekt. Jag orkar inte höra på sådant.

En kompis hade beskrivit hadj som en festival där ingen är full.

– Man åker ut för att sova i öknen en natt. Det går inte att föreställa sig hur tre miljoner människor ser ut när de ska hitta någonstans att sova. Dånet som stiger från tre miljoner människor i en dal, som bara pratar och ber. Bara allt avfall de producerar. Nudelförpackningar. Alla papperskorgar är överfulla. Byggstrålkastare. Det är oändligt. Man somnar och vaknar av att någon skriker ”Rinkeby Rinkeby Rinkeby” för då ska Rinkeby åka med sin buss. Så är det. Men också: Detta är en helt annan värld, som att vara på Mars eller i en helt annan tid.

– Jag köpte jättejättemånga najsa sjalar när jag var där. Parfymer. Och mattor! Det var ju första gången jag hade pengar. Liksom: Tänk att jag kan köpa en matta för 5 000!

Johannes Anyuru har lämnat poesin för tillfället, han vill skriva breda romaner nu. När den unga poeten Yahya Hassans diktsamling kom ut i Danmark 2013 undrade Anyurus förläggare om han ville göra översättningen till svenska. Han tackade nej.

– Jag orkade inte sätta mig in i debatten. Jag trodde först att det var ett skandalkonstverk, typ någon sorts rondellhund i diktform. Jag trodde att jag skulle störa mig på den för att jag är muslim. Men jag tyckte mycket om den. Den påverkade mitt skrivande av den här boken en del. Han är så totalt orädd och totalt samtida, så att mycket annat som skrivs känns gammeldags och mossigt.

Vi har åkt från gravfältet till hans favoritkrog Jenin grill, en palestinsk restaurang. Den syns knappt från vägen för den ligger på en innergård – lagerlokaler, Kenneths MC-service och ett schaktföretag – men är nästan alltid full för att köttet är så bra. Klockan är snart halv fem och Johannes, som åt en chokladcroissant till lunch, får tillbaka ljuset i ögonen när maten kommer in.

– Det var mycket i den världen Yahya Hassan skrev om som jag kände igen: tristess, frustration, ilska. Han beskriver unga muslimska män som har den religiösa världen i huvudet, det hade jag ju inte alls när jag var ung, men jag kände ändå igen mig.

– Vissa böcker som kommer får en att inse att ah, det är bara att skriva det! Man kan skriva så här!

Författaren i Johannes Anyurus nya roman läser texterna han får av tjejen på psyket – som om Aldous Huxley hade satt sig in i svensk integrationsdebatt på 2010-talet – och någonstans förstår han henne. Det är så här det kan kännas. Hon beskriver ett Sverige där förorts-invånarna måste skriva på medborgarkontrakt. De som bryter mot reglerna är Sverigefiender. Det är som att allt som politikertalen kretsade kring i Almedalen sommaren 2016 – när besvärjelsen om svenska värderingar peakade – redan blivit påbjuden, verkställd politik. I det påhittade miljonprogrammet Kaningården utbildas människorna av demokratientreprenörer i dreadlocks och yttrandefrihetscoacher som visar planscher med Göran Lobergs satirteckningar. De serveras skinkmackor oavbrutet.

Johannes Anyuru, som hållit många skrivarkurser för ungdomar, säger att tjejen i boken har mycket av hans elever i sig. När han jobbade med organisationen Pantrarna i Biskopsgården träffade han killar som i hemlighet planerade resor till Syrien. Som ”Samir”, vars livsöde sociologen Evin Ismail skrivit en lång artikel om (tidskriften Arena, 1/2015).

– Han var troende när jag kände honom men mindre praktiserande än jag. De killarna har liksom inte en praktik som är grundlagd i vardagen utifrån deras tro. Hur kan man sitta och röka en joint och ta en öl och tänka att nu ska jag åka till en plats där vi mördar folk om de dricker öl? Det är ett så konstigt språng. Det är ju som att man vill döda sig själv. De blir galna av det tvivel de själva har inom sig.

– Jag pratade med Åsne Seierstad, som har skrivit en bok om två tjejer som reser till kriget. Hon sa att om man åker till Syrien för att starta jihad blir alla andra problem små i jämförelse.

Tonåringarna i hennes bok ”Två systrar” säger också: ”Varför ska man vara andra klassens norrman när man kan vara första klassens muslim?”

– Ja. Det är klart att det är så många känner. Men jag drar mig för sådana förklaringar just för att jag är muslim. Vi kan inte gå in i

ressentimentstänk. Profeten Mohammed var en andra klassens medborgare men han gick inte och sprängde sig. Det är en andlig kris för oss muslimer nu. Jag tror att man måste söka svaren i etik, i teologi, i sig själv. Bland oss själva som muslimer.

– Du kan inte döda i Guds namn. Det gör mig ursinnig, galen! Säg ”vi fick nog”, säg vad som helst, men säg inte att ni gör det för Gud! Islam för mig är att gå till min pappas grav, det är ett språk för existensen, att veta vad jag ska säga vid min pappas grav. Han drar efter andan.

– Jag har en annan ingång som konvertit. Jag tror att många muslimer förhåller sig till islam som jag förhåller mig till min svarthet. Min svarthet är belastad och nedtyngd av en massa traumatiska upplevelser i min barndom. Rasism. Känslan av att inse att jag inte är som alla andra. När jag var tio år var jag fullt på det klara med att folk tyckte att jag var mer korkad än andra.

Vi sitter i en bil på E45:an på väg från Göteborg mot Vänersborg och en författaruppläsning. Vi passerar Trollhättan.

– Kolla, nu åkte vi förbi Krono-gården.

Där ligger skolan där Anton Lundin Pettersson tog livet av tre människor hösten 2015. Folk joggar i grupp längs gatorna i varselvästar som lyses upp av bilens strålkastare. Johannes Anyuru kämpar med kartan i mobilen. Han är sen till kvällens framträdande där han och poeten Katarina Frostenson ska läsa ur sina senaste böcker.

– Nu väger jag 100 kilo och är över 1,90 så det är ingen som vågar ge sig på mig längre. Men det har satt spår i min kropp som gör att om jag ser en rasistisk nidbild så reagerar jag med ilska, illamående, sorg. Men jag har inga ärr kopplade till islam. Men jag tror att många muslimer som växer upp i Sverige har sår och ärr i sig.

Han kommer att tänka på sin pappa igen.

– Det satte en så konstig prägel på dagen. Fel grav liksom. Det var så länge sedan jag var där, jag blev så matt och sorgsen. Det känns som om jag har gråtit. Den där känslan man har i kroppen efteråt.

Katarina Frostenson har börjat läsa när Johannes Anyuru smyger in och sätter sig längst bak i bibliotekets hörsal i källaren. Hon läser sviten ”Sorgens gångar”, som berör hennes mammas död.

Efteråt är Johannes Anyuru helt uppfylld av hur mycket han kan sakna poesin. Katarina Frostenson ler och säger -något om Birger Sjöberg, stadens son.

– När man läser för folk så här, då är poesi något annat, säger Johannes Anyuru.

– Poesi är liksom: ”Gråt, mänsklighet!” Men när man berättar om sin nya roman låter det som att man berättar vad som var på tv i går.

Malena Rydell “

“ Johannes Anyuru (född 1979) kommer i dagarna ut med sin tredje roman, ”De kommer att drunkna i sina mödrars tårar” (Norstedts). Hans förra roman, ”En storm kom från paradiset” (2012) nominerades till bland annat Augustpriset och Nordiska rådets litteraturpris. -Boken har också översatts till flera språk. Han romandebuterade 2010 med ”Skulle jag dö under andra himlar”.

Han debuterade som poet, med diktsamlingen ”Det är bara gudarna som är nya” (2003). Sedan dess har han gett ut diktsamlingen ”Städerna inuti Hall” (2009). Han har också arbetat med ljudpoesi.

Har även varit verksam som lärare på skrivarkurser för unga i Göteborg. “

DN LÖRDAG 11 MARS 2017

Trita Parsi vill rädda arvet efter Obama: ”De ser hela sitt livsverk raseras”

“ I ett slag förändrade Donald Trump vardagen för Trita Parsi, iransvensken i USA som har varit rådgivare åt Barack Obamas inre cirkel. Trita Parsi, som växte upp i Uppsala, vill nu se en tydligare alternativ utrikespolitik, från vänster. Han hjälper gärna till att ta fram den.

Washington DC, Januari
Trita Parsi skyndar till fots över bron över Rock Creek Parkway, en väg som är igenkorkad av trafik. Jag är på väg åt andra hållet, ned mot Vita huset och vi krockar nästan.

– Allt är galet, säger han med intensiv blick när vi har hälsat.

Lätt snö faller i Washington DC tre dagar efter president Trumps beslut att stoppa människor från sju länder från att komma in i USA. Vintern är mild, men nu är det kallt och måndag morgon.

Beslutet har under helgen orsakat massiva protester och kaos när bestörta resenärer, förvirrade tulltjänstemän och aktivister fyllt flygplatsernas avgångshallar. För organisationer som Niac, det iran-amerikanska rådet, som Trita Parsi är chef över, har dekretet inneburit febril aktivitet, mängder av telefonsamtal både för att informera

oroliga medlemmar – och för att försöka ta reda på vad som egentligen gäller.

Trita Parsi är på väg till ett frukostmöte men har nästan inte sovit.

– Jag är chockad över att Trumpadministrationen kunde vara så radikal. Att de kunde ge sig på folk med permanent uppehållstillstånd, säger han.

– Men helgen har varit otroligt viktig: se hur amerikanerna har mobiliserat, titta på flygplatserna, titta på domstolarna.

I det här, fortfarande tidiga läget ser det ut som om dekretet också omfattar personer med arbetstillstånd och som bor i USA, men som råkar befinna sig utomlands. Trita Parsi är upprörd:

– Vet du att 300 000 svenskar omfattas av beslutet?

Några dagar senare ändrar sig Vita huset och undantar personer med permanent uppehållstillstånd och de med dubbelt medborgarskap.

När Trump i veckan skrev under en reviderad version av inreseförbudet hade det skräddarsytts för att vara svårare att utmana rättsligt, och några av de mest iögonenfallande formuleringarna hade tagits bort. Kärnan i dekretet är emellertid precis densamma. Vilket svar det möter bland aktivister och i domstolar är ännu inte klart, men det kommer att påverka miljontals människor.

Trita Parsi är statsvetare, författare och grundare av National Iranian American Council, Niac. Han har svenskt och iranskt, men inte amerikanskt, medborgarskap. Han är född i Iran, uppvuxen i Sverige och bor sedan sexton år i Washington, där hans bakgrund så småningom ansågs så värdefull att han under Barack Obamas åtta år som president blev en regelbunden gäst i Vita huset. Där gav han sin syn på Iran och på de förhandlingar som 2015 ledde fram till ett kärnenergiavtal.

Medan Obamas motståndare och Iranavtalets kritiker nu vädrar morgonluft hör Parsi till dem som ser allt de har arbetat för skaka i grunden.

Washington DC, Februari

När vi ses på hans kontor några dagar senare säger Trita Parsi att den osäkerhet som präglade veckorna mellan valet och installationen är borta nu. Nu vet vi precis vad Donald Trump tänker sig, säger Parsi.

– Det är uppenbart att dekretet handlar om ett försök att stänga ute muslimer. Känner man till bakgrunden, och vet vem Steve Bannon är, råder ingen tvekan om det.

Bannon, Trumps chefsstrateg, är välkänt antimuslimsk, negativ till invandring och har en uttrycklig vilja att rasera samhällsinstitutionerna.

Iranamerikanska rådet har en flott adress på K Street, i de kvarter där hundratals lobbyorganisationer och företag, intressegrupper och advokatbyråer har sina kontor. Högt rankade hotell och Vita huset ligger alla på promenadavstånd.

Dörren till Niacs kontor ligger i ena änden av en grå korridor. Receptionen består av ett skrivbord, där sitter en ung kvinna vid en dator med en låda hämtmat. Takhöjden är låg, väggar och golv går i grått och ljusgult, en del väggar är skärmväggar. Trita Parsi, som ju är chef, hör till dem som har eget rum.

Maktkampen i de inre kretsarna i Vita huset följs noga, och i Washington försöker alla som strävar efter inflytande just nu lista ut hur den nya administrationen fungerar. Många som är avvaktande eller skeptiska till Trump sätter sin tilltro till de ministrar som har fackkunskap.

Trita Parsi känner till några av dem sedan lång tid.

– Jag briefade (försvarsminister James) Mattis en gång. Han är smart, och har lång erfarenhet. Det skulle göra Trump stor skada om han avgick.

Under ett par veckor i februari ses vi några gånger på Trita Parsis kontor.

Uppsala, 1980-talet

Han har rest långt. Trita Parsi och jag växte upp några kilometer från varandra i Uppsala, på 1980-talet. Han kom som fyraåring till Gottsunda, en dryg halvmil från domkyrkan, slottet och universitetsbiblioteket Carolina Rediviva mitt i stan. Jag bodde åt samma håll, men närmare stan, i Eriksberg. Vi kände inte varandra.

Områdena var olika redan då: i Gottsunda var höghusen högre, invandrarna fler, den sociala utsattheten större. Eriksberg var i hög grad ett akademikerområde, cyklade man fort gick det på åtta minuter ned till stan, genom Stadsskogen. Jag hade bara vag uppfattning om skillnaderna.

– Svenskarna i min skola gick att räkna på en hand. Det var först när jag började högstadiet som det blev lite mer blandat, när eleverna från villaområdena utanför stan kom till, säger Trita Parsi.

Hans familj lämnade Iran i samband med revolutionen 1979. Trita var fyra år. Han har många tidiga minnen, från huset de bodde i. Stunderna med familjen. Bilolyckan som gav honom ”det här ärret”, vid vänster tinning, när han var tre och ett halvt.

Han minns också hur de åkte mellan olika ambassader i försöken att följa efter pappan, som hade åkt i förväg till Sverige, och hur det en gång plötsligt blev oroligt ute på gatan och militären började skjuta upp i luften. Hans mamma tog tag i den lille pojken för att han skulle vara tyst och inte ropa: ”där är shahens dumma soldater!”

De nådde det nya landet till slut och kom till en ovanligt kall vinter där snövallarna i Uppsala var högre än Trita själv. Han skrattar och måttar med handen: det minns han, hur höga snödrivorna var.

Vi pratar om det, att det ofta var så mycket snö i Uppsala.

I lägenheten i Gottsunda pratades det politik hela tiden. Pappan, som undervisade i sociologi och historia på universitetet i Teheran, levde

med politiken. Flera gånger hade han fängslats och torterats i Iran för att ha uttryckt kritik mot shahen under sina föreläsningar. Men han kom till Sverige för att gästforska på Uppsala universitet, inte som politisk flykting.

I Sverige fick han snart kännedom om att han nu, efter revolutionen, anklagades för att ha samarbetat med shahens säkerhetspolis. Det var en orolig tid med nervösa makthavare, och han kände sig tvungen att resa tillbaka för att försöka rentvå sig. Anklagelserna mot honom kunde vara farliga också för hans släktingar. Men han greps nästan omedelbart och sattes i fängelse. En lycklig slump räddade professorn: de unga fängelsevakterna var hans tidigare studenter, och de visste var han stod.

– Den första tiden i Sverige var orolig. Mamma var nervös, så många släktingar och vänner var kvar i Iran. Varje dag gick vi till domkyrkan för att tända ett ljus för pappa. Efter 34 dagar släppte de honom, berättar Trita Parsi.

I Sverige bidrog misstänksamheten iranier emellan – det fanns flera grupperingar och en rädsla för angivare – till att familjen var ganska isolerad under de första åren.

Trita Parsi förstod tidigt att politik var viktigt (kanske mer än att vara förälder till sitt barn).

– Jag var fem år. Jag tror att den där första tiden påverkade både mig och min bror väldigt mycket. Våra förebilder var inte popidoler, utan personer som kämpat och offrat sig för andra. Det var inga idrottsstjärnor, bara en massa Martin Luther Kings.

Trita Parsi älskar Uppsala. Han säger att han uppskattar än mer nu vad han kanske inte såg då.

– Och Uppsala har förändrats mycket. Nu är det mycket mer … kontinentalt än vad det var när vi bodde där. Nu ligger det uteserveringar längs hela Fyrisån. Det är fint.

Annat har också förändrats:

– Jag ska tillbaka till Gottsunda nästa månad. Jag har fått Uppsala universitets alumnipris och ska dit och prata, men det gör mig lite nervös. Nog för att det fanns problem där då, men det såg helt annorlunda ut och jag vet inte om jag kan relatera till ungdomarna där längre, eller om våra erfarenheter skiljer sig åt för mycket.

Rädd har han aldrig varit, förklarar han när jag undrar vad som gjorde att han vågade gripa ett tillfälle när det kom, och till slut ta sig från Uppsalas utkanter till maktens huvudkvarter.

Han hade ett politiskt intresse och en känsla av att man har en plikt att kämpa för friheten, men han hade också andra förutsättningar – och tur.

– Brorsan och jag, och våra närmaste vänner, växte upp under goda familjeförhållanden, utan skilda föräldrar. Det tror jag hade betydelse. Jag har alltid pluggat och jag höll på mycket med taekwondo. Sporten och skolan höll mig från de problem som fanns i Gottsunda.

Under ett år som utbytesstudent i Ohio 1992 bodde han hos en man som var delstatssenator. När värdfamiljspappan senare blev kongressledamot fick Parsi en praktikplats på Capitol Hill.

– Att få se hur det verkligen fungerade var helt avgörande. Jag tänkte ”herregud, det här är ju inte särskilt svårt?!” Jag hade vanbilder av hur smarta de skulle vara här, men det var en *clown show*. Jag insåg att *wow*, här finns stora möjligheter att påverka för den som har goda argument.

På den tiden talade Demokraterna och Repub-likanerna fortfarande med varandra: nu, 20 år senare, är dödläget totalt och Washington beskrivs sedan flera år som fullständigt dysfunktionellt. Oförmågan att samarbeta bidrog till att kratta vägen för Donald Trump.

Förhandlingar med Iran

Efter några år på Uppsala universitets förvaltningslinje återvände Parsi till Washington, där han doktorerade på Johns Hopkins University, handledd av den kända statsvetaren Francis Fukuyama. Avhandlingen skrevs om för en bredare läsekrets och belönades med flera priser. Under tiden byggde han långsamt upp Niac, som i dag har 67 000 namn på mejllistan och 8 000 donatorer.

I Washington kom han i kontakt med Obamaadministrationen, som jobbade långsiktigt med ett internationellt avtal med Iran om kärnenergi. Parsi hade löpande kontakter med Vita huset under de år som förhandlingarna pågick i olika stadier. Om detta har han skrivit i sin tredje bok, ”Losing an enemy”, som släpps i USA i juni.

– När iranierna förhandlar med en stormakt väntar de in första draget, och svarar på samma sätt. De har väldigt svårt att acceptera att USA ser sig som dominerande: Iran har varit en stormakt i 3 000 år och har en självbild av sig som en sådan. Amerikanerna är vana vid att komma in med starka muskler, inte främst för att förhandla utan för att diktera. Men då blir det komplicerat, trots att iraniernas strategi egentligen inte är så komplicerad: en eskalering besvaras med en eskalering, en eftergift med en eftergift.

Det dröjde innan amerikanerna insåg det, menar han och i ett tidigt skede försökte USA enbart sätta press på Iran, som svarade genom att snabbt utveckla sin kärnenergikapacitet så att de till slut på bara ett par månader skulle kunna ta fram en atombomb.

Då bytte USA taktik.

– Obama insåg att Iran skulle hinna skaffa en bomb långt innan ekonomin skulle kollapsa på grund av sanktionerna. Och den 4 mars 2013, under de hemliga förhandlingarna i Oman, lade USA för första gången fram ett förslag som innebar att Iran skulle få möjlighet att anrika uran.

Det var den öppning som krävdes för att förhandlingarna skulle fortskrida, och till slut gå i mål.

– Många trodde att det var sanktionerna som hade tagit skruv, men det var det inte. Det var USA:s eftergift.

Trita Parsi menar att Obama tidigt insåg att det var så det måste gå till, men av politiska skäl var han tvungen att löpa sanktionsspåret ut.

Boken skrev han på nätterna, han satt uppe till fyra och när manuset var lämnat i början av november sov han nio, tio timmar varje natt i flera veckor, men kände sig alltid trött. Nu är han jättenervös för att ”Losing an enemy” ska kännas daterad och inaktuell. Så mycket har hänt sedan valet, Donald Trump har förändrat allt.

Trita Parsi var förstås inte ensam om att ge den dåvarande presidenten Barack Obama sina synpunkter på Iran: administrationen lyssnade till folk med olika utgångspunkter, och vägde samman deras synpunkter. Det finns de som hävdar att Trita Parsi gärna överskattar sin betydelse.

Det finns också iranier i USA som menar att Niac är för vänligt inställt till Iran, och att det inte finns någon anledning att förhandla med en regim som blir allt mer repressiv, och som fängslar och dödar sina egna medborgare.

Trita Parsi lutar sig framåt över skrivbordet:

– Om sanktionerna hade fungerat hade jag köpt det argumentet, men det har de ju inte. Det är tvärtom ovanligt att sanktioner och embargon fungerar, om målet är demokrati. I en undersökning av 35 länder som har blivit demokratier var bara ett under embargo, Sydafrika. Och i en studie som vi gjorde över tolv ickedemokratiska länder som belagts med embargo – av dem har bara ett blivit demokratiskt: Sydafrika igen. Och även där kan man ifrågasätta i vilken mån sanktionerna bidrog till det.

I stället, menar han, måste man försöka få landet att öppna sig och stärka civilbefolkningen.

– Sanktionerna mot Iran har dödat en stor del av det privata näringslivet, och det i sin tur har gjort allt fler beroende av staten för sin lön. Det minskar deras utrymme att protestera. Den maktbalans som den slutna ekonomin leder till är till regimens fördel.

Trycket måste i stället byggas inifrån, menar han, och ska man pressa en odemokratisk stat utifrån är ideologiskt motiverade sanktioner ofta mindre effektiva än ekonomiskt tryck:

– Säger du till Uganda att de ska ta bort sina homofoba lagar för att de strider mot grundvärderingar som *vi* betraktar som universella, så struntar de sannolikt i det. Men säger utländska företag till dem att sådana regler tyvärr gör det svårt för dem att etablera sig där, tar det större skruv.

På samma sätt menar han att Iran måste tas.

– Det är därför det är bra att (Sveriges statsminister) Stefan Löfven åker dit. Det är paradoxalt: i Sverige får Löfven kritik av de som menar att han bör avstå på grund av Irans brott mot mänskliga rättigheter, medan det i Iran är det de som är minst intresserade av förändring, som helst inte vill ha besök.

Trita Parsi har bott länge i USA. Hans hustru, som också är uppvuxen i Uppsala, arbetar på Världsbanken. Paret har tre barn, på tio, nio och sex år, de talar svenska, persiska och engelska.

För ett par år sedan flyttade de till en förort till Washington. Bilpendlandet har tagit tid att vänja sig vid, men friheten för barnen är större.

Ibland har han svårt att hitta orden, han blandar in engelska uttryck i de svenska och han talar om sig själv i tredje person singular. Ibland hörs det var han har vuxit upp, som när han säger ”det hära”. Varje gång jag träffar honom bär han kostym och slips.

– En gång gjorde jag bort mig. Jag var praktikant på FN, kom tidigt till Generalförsamlingens plenum och hängde kavajen över stolsryggen. Jan Eliasson blev riktigt irriterad, jag hade ingen aning om att jag hade gjort något oacceptabelt. Av respekt för arbetsplatsen: FN är ingen picknick. Det är allvar.

”det är ju Arnold Schwarzenegger”

Iranskamerikanska rådet har byggts upp organiskt, och växt successivt. Enligt Parsi har det varit en styrka att inte för tidigt göra sig beroende av ett fåtal stora donatorer, utan av många små, lite grand som Bernie Sanders kampanj. Det gjorde Niac mindre sårbart för angrepp, säger han ”och armbågarna i Washington är mycket vassa”. Men nu har något hänt: det började så smått efter valet, men det var efter Donald Trumps inreseförbud som pengarna började välla in, och medlemsantalet samtidigt steg. Från att ha varit tolv på kontoret är de anställda vid slutet av året troligen uppemot 20, och flera donatorer har lovat att skänka 100 000 dollar (cirka 900 000 kronor) om året. Niac letar större lokaler och rekryterar i Los Angeles, New York, Chicago och Texas. Störst är behovet av jurister med kompetens inom immigrationsområdet.

Vi pratar om möjligheterna han har fått och hur det känns att träffa människor som få andra får möjlighet att möta.

– Nyligen hamnade jag på en frukost tillsammans med Arnold Schwarzenegger, i Los Gatos, strax söder om San Francisco. Jag var i Kalifornien på en insamlingsresa, och Arnold hade bjudits in av en god vän, en iransk fastighets-
utvecklare där. Mitt i samtalet tänkte jag ”men det är ju Arnold Schwarzenegger!”. Man glömmer ju det efter en stund. T2, liksom. Han ställde bra frågor, lyssnade och sammanfattade var jag stod i tre punkter, fullständigt korrekt.

Han skrattar men blir snart allvarlig:

– Fast än viktigare för oss är kanske de dörrar som Arnold kan öppna. Vi behöver kontakter i Hollywood, och han är omtyckt där.

Arbetet är uppslukande. Ändå överväger Trita Parsi ibland att flytta tillbaka till Sverige, för barnens skull, men att han i så fall måste ”ha något meningsfullt att göra om jag inte ska hamna i en djup depression”. Kanske kunde han undervisa på universitetet. Fast det finns också en tredje möjlighet.

– Jag har mer kontakt nu än tidigare med personer ur Obamas stab. De ser hela sitt livsverk raseras. Jag försöker peppa dem att leta finansiering för en tankesmedja som kan lägga fram idéer för en mer progressiv amerikansk utrikes-politik. Om de liberala tankesmedjorna här i Washington är influerade av Clintons, är de på den

utrikespolitiska sidan helt dominerade av gamla ”Clintonistas”– det är som en kyrkogård. *It’s like a graveyard*, säger Trita Parsi.

Där finns en lucka, ett utrymme. Den vänsterrörelse som lyfte fram Bernie Sanders och som nu formas till ett motstånd mot Trumpadministrationen har hittills lagt fokus vid inrikespolitiken, ”det är ju så man vinner val”. Men utan en medveten och tydlig, egen utrikespolitik gör man sig beroende av andras experter och glöm inte, påminner han, att Hillary Clinton gjorde sig känd som en hungrigare hök än Barack Obama och John Kerry (som efterträdde Clinton som utrikesminister).

– Om Obamas tankar inte förvaltas kommer han att bli en parentes. Och även om Obama gjorde jättemånga fel, så tror jag att han i jämförelse med Clinton hade en mer realistisk världssyn. I synen på Ryssland, Mellanöstern, Kina. Han ansåg att Mellanöstern hade tappat i strategisk vikt och ville rikta mer resurser mot Asien, och hade goda grunder för att inte gå in i Syrien: han såg det som ett misstag att gå in i oändliga krig i Mellanöstern där det saknades en plan, en *exit strategy*.

Det handlar inte om att det som sker i Syrien inte är fruktansvärt, utan om att det är tveksamt om USA hade gjort det bättre.

– Men för många är bara tanken på att USA inte skulle sträva efter hegemoni i Mellanöstern oacceptabel. Obama begick ett misstag, Libyen, trots att militären var emot det men där Hillary Clinton och (Clintons rådgivare, reds anm) Wendy Sherman pressade hårt. Jag hoppas att det kan få lite mer uppmärksamhet även i Sverige, men i mitt tycke hade det varit dåligt om USA:s första kvinnliga president hade varit så hökaktig som Hillary Clinton. Det glöms ofta bort, säger Trita Parsi och tillägger att han förstås hade föredragit henne framför den nuvarande presidenten.

Nu säger han att han gärna skulle gå utanför sin krets, sin ”community” av personer med iransk anknytning, för att vara med och skapa huvuddragen för en progressiv utrikespolitik inom ramen för en ny tankesmedja.

Särskilt nu, menar han, är behovet av en sådan stort.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

“Trita Parsi

Född i Iran 1974.

Kom till Sverige 1979, flyttade till
USA 2001.

Grundare och ordförande för National Iranian American Council, Niac.

Har skrivit ”Treacherous allian-ces: the secret dealings of Israel, Iran and the United States” (2007) och ”A single roll of the dice – Obama’s diplomacy with Iran” (2012).

”Losing An Enemy – Obama, Iran and the triumph of diplomacy” kommer i juni.

Bor i Reston,
Virginia, med hustru och tre barn.

Iranavtalet
Iran och de så kallade P5+1-länderna (USA, Storbritannien, Frankrike, Kina, Ryssland och Tyskland) enades år 2015 om ett avtal som begränsar Irans kärnenergi-kapacitet, förmåga att framställa kärnvapen och ger omvärlden rätt att regelbundet inspektera landets kärnenergianläggningar.

I gengäld ska de kraftfulla sanktionerna mot landet successivt lättas.

Donald Trump uttryckte under kampanjen kritik mot avtalet men har hittills inte tagit några initiativ för att skjuta det i sank.

Tre röster
om Trita Parsi

Andreas Cervenka, barndomsvän, författare och journalist på SvD:
Jag lärde känna Trita i Uppsala där vi gick i samma skola. Redan då var han väldigt målmedveten, oavsett om det handlade om hiphop (yes, en sådan karriär finns) kampsport eller skolan. Under universitetstiden deltog vi i två FN-rollspel, ett i USA och ett i Sverige där Trita precis som i dag var den briljante strategen och diplomaten. Trita är inte bara übersmart utan har också en härlig självdistans och fantastisk humor.

Rouzbeh Parsi, storebror:
Som storebror så ser man mer en människa än en aktivist/akademiker/politiker. Trita är en väldigt driven och envis person – när han väl bestämt sig för ett mål så kämpar han tills han når dit. Under åren i Washington har jag sett honom växa, både bli mer av en strateg i sitt arbete och ändå lyckas hålla fötterna på jorden trots all politisk glamour och rävspel
i den staden.

Joe Cirincione, chef för Plougshares Fund, en stiftelse med inriktning på global säkerhet och kärnvapen:
Trita Parsi var en av de första jag rådgjorde med inför vårt arbete med att säkra ett avtal som kunde hindra Iran från att skaffa en atombomb. Han blev en av våra viktigaste partners, och han är en de mest kapabla organisationsledare jag har träffat. Han arbetar oförtröttligen för internationell fred, och hans energi,
kunskaper och entusiasm för diplomati gör honom till en exemplarisk ledare. “

DN LÖRDAG 11 MARS 2017

“När jag var människa

Hit men inte längre. Serbien har blivit en återvändsgränd på vägen till ett nytt liv i Europa. DN:s Paul Hansen berättar om ett humanitärt ingenmansland i utkanten av Belgrad.

Det plingar till i telefonen. Ahmad har skickat ett meddelande och bifogat ett par bilder via WhatsApp. På den första tittar han stolt in i kameran med stajlat hår och svarta solglasögon. På den andra springer han förbi kameran iförd fotbollsskor, en ljusblå matchtröja och vita handskar. Bilderna togs på Cypern när han studerade turism och besöksnäring:

”När jag var människa.”

I ett inofficiellt flyktingläger bakom centralstationen i Belgrad bor 1 200 män i utkylda, sotiga och övergivna byggnader. Ett humanitärt ingenmansland.

Här har Ahmad och hans bror bott i sju långa månader. Överallt är marken täckt av skräp och matrester. Det är svinkallt. Feta råttor pilar ständigt mellan husen och i frostiga buskar hänger stela kläder på tork. Det luktar bränd plast, sur ved och nykokt te. Ett staket skärmar av området från en stor byggarbetsplats. Det är tremiljardersprojektet ”Waterfront Belgrade” som börjar ta form. På barriären har någon skrivit ”HELP ME” med stora röda bokstäver.

Det var i mars 2016 som den så kallade Balkan-rutten effektivt stängdes av stängsel, taggtråd och patrullerande polis. Antalet flyktingar och migranter i Serbien har ökat markant den senaste tiden. FN:s flyktingorgan UNHCR beräknade nyligen att det fanns omkring 7 900 i landet. En viktig faktor till ökningen är att framför allt Ungern numera endast tillåter en rännil, tio personer per dag, att passera vid de två gränskontrollerna som är öppna. Följden: Serbien har gått från att vara ett transitland till en återvändsgränd.

Den var den sjuttonde januari.

Ahmad började bli orolig. Hundskallen kom allt närmare. Klockan var tre på natten och de hade varit på väg i flera timmar. Snön gjorde att det var ljust som på dagen. Den lilla gruppen försökte gå så tyst de bara kunde för att inte väcka människorna i gränsbyn. När det bara var en kilometer kvar dök en polispatrull plötsligt upp.

De hade sett fotspåren i snön.

Det var tredje försöket för Ahmad och hans bror Nigar att ta sig till EU. I fjorton månader har de varit på flykt för livet. Nigar arbetade som polis i Pakistan och Ahmad som tolk för brittiska och amerikanska företag. Talibanerna, som motarbetar allt samarbete med ”väst”, krävde att de omedelbart skulle sluta men Ahmad och hans bror fortsatte, trots varningarna. Ända tills extremisterna gjorde allvar av hoten.

– Vi hade inget annat val än att fortsätta, vi var tvungna att försörja våra familjer, men när de dödade min svåger, en kusin, hans mor och syster flydde vi. De skulle ha dödat oss också.

I polisbussen på väg tillbaka från gränsen grät Ahmad. Poliserna hade slagit honom blodig, tagit hans kläder och låtit honom sitta i snön i en timme innan han tvingades gå tillbaka samma väg. Det var minus tio grader. För första gången började han misströsta.

– Hemma kommer säkerligen talibanerna att döda oss, men här dör vi varje dag. Det här är inget liv.

Hjälporganisationerna i Serbien har samlat hundratals vittnesmål om liknande kränkningar från gränspoliser. Vissa övergrepp kallar de till och med för tortyr. Det finns fall där polisen tvingat flyktingar att klä av sig nakna i femton
minusgrader, hällt vatten på dem och lämnat dem åt sitt öde. Människor har berättat att de tvingats stå stilla på rad med händerna på personen framför under lång tid och om de vridit på huvudet det minsta sprutade polisen omedelbart pepparsprej i ansiktet på dem.

Trots att flera utländska ambassader, Läkare utan gränser, Human rights watch, Europadomstolen och Helsingforskommittén har försökt få ungerska och kroatiska myndigheter att respektera migranternas mänskliga rättigheter fortsätter övergreppen.

De flesta migranter vistas i något av de överfyllda officiella lägren och serbiska myndigheter försöker nu utöka kapaciteten. Flyktingarnas rädsla att bli tvångsdeporterade, brist på rörelse-
frihet och närheten till flyktingsmugglarna gör dock att många tar sig till de övergivna byggnaderna i Belgrad.

Miodrag Ćakić som arbetar för hjälporganisationen Info Park bävar inför vad som kommer att hända under våren. I enlighet med Dublinförordningen har Tyskland börjat deportera stora mängder flyktingar tillbaka till Bulgarien och dessa försöker nu återigen ta sig till EU-länder via Serbien.

– Redan i dag, när i stort sett inga flyktingar kommer hit, ligger överbeläggningen i lägren på 30 procent. När det blir varmare befarar vi att många nya flyktingar kommer att ta sig in i landet. Det stora antalet i Bulgarien väntar bara på bättre väder innan de börjar röra på sig igen.

Miodrag Ćakić tror att följden av EU:s migrationspolitik kommer att bli att en stor grupp människor, likt moderna nomader, börjar ströva omkring i Europa sökande efter ett land som tar emot dem. Platsen där de till slut slår sig ner blir där ork och pengar tar slut. Han ger inte mycket för EU:s hittills förda migrationspolitik och anser att det är dags att helt tänka om. Villkoren för de flyktingar som fastnade i området är mycket hårda. Läkare utan gränsers talesman Andrea Contenta kallar det hela för en humanitär katastrof.

– Det är inte bara det kalla vädret som dödar. De försätts i farliga och till och med livsfarliga situationer. De är ofta helt utlämnade och deras fundamentala rättigheter tillgodoses inte. De ges ingen rätt att söka asyl, de får inte skydd från kylan och ingen tillgång till vatten eller sanitära möjligheter. Det faktum att de varit fast i månader gör att de mister hoppet. Hittills i vinter har 23 människor på flykt dött i området.

En av eldarna i lägret flammar upp och blir större än de andra. Det är en grupp afghaner med röda märken på armar och ben som har börjat bränna sina filtar. Det är enda sättet att försöka få bukt med lössen som

snabbt sprider sig. Utan rinnande vatten är det svårt att sköta hygienen. För den som kan betala finns det möjlighet att duscha på ett närliggande hotell. Men 300 serbiska dinarer (drygt 20 kronor) är mycket pengar för en människa på flykt.

Många gör i stället som Alim Khan, värmer vatten i en stor rostig tunna och försöker huttrande tvåla bort det värsta under bar himmel. Han är 20 år och från Pakistan. När han sist försökte ta sig över gränsen blev han misshandlad och bestulen på allt av bulgarisk polis. Målet är att ta sig till Italien, skaffa sig ett uppehållstillstånd, ett jobb och sedan hjälpa familjen att komma efter. Tillbaka till våldets och bombernas Peshawar vill han aldrig mer. Nu är såren från hundbetten läkta och han tänker, *insha'Allah*, göra ett nytt försök om några veckor.

Flyktinglägrets misär utspelar sig mot en fond av serbiskt vardagsliv. Tågen kommer och går som vanligt. På vändplanen utanför centralstationen sitter en man i en grön Lada och väntar. Han har ett korsord i knät, motorn går på tomgång i kylan och fönstren har immat igen. Ett par hjälparbetare passerar förbi med ett sextiotal migranter som ska omlokaliseras till ett nytt läger i Obrenovac. En bit bort står en gul buss och väntar.

Men det innebär inte att det blir mer plats i det trånga lägret. Nästan samtidigt anländer en lika stor grupp av människor från Bulgarien.

De serbiska myndigheterna har sedan i november försökt tömma det informella lägret genom att indirekt förbjuda organisationer att dela ut hjälp. Trots den passivt aggressiva taktiken stannar många kvar. Härifrån är det bara några timmar med tåg till de ungerska och kroatiska gränserna och de flesta av myndigheterna godkända lägren befinner sig på längre avstånd.

Ahmad och hans bror går sällan in till stadens centrum. De skäms för hur de ser ut. Ett drygt år på resande fot och livet i det smutsiga, humanitära ingenmanslandet har satt sina spår. Den viktigaste länken till omvärlden såväl som till deras forna identitet är mobilerna. Facebook, Instagram, Whatsapp. De är ständigt uppkopplade.

När Ahmad och Nigar lyckades ta sig till Turkiet var de överlyckliga. Döden låg bakom dem och Europa hägrade. Ahmad såg framför sig hur han skulle kunna bo med sin kusin i Österrike och fortsätta studera. Det hade varit en svår resa hittills. En i gruppen sköts ihjäl när de passerade den iranska gränsen och mannens bror blev tvungen att lämna kroppen för att kunna fortsätta. Ahmad hade hört att Europa var en trygg plats att söka skydd på och att människor var vänligt inställda. Att det skulle vara så här illa kunde han aldrig ana.

Några veckor senare plingar det till i telefonen igen. Jag får ett nytt meddelande från Ahmad. Han berättar att han har gjort ännu ett försök att nå Österrike tillsammans med sin bror och han har bifogat en bild. Den föreställer en allvarlig ung man som står mitt i ett vidsträckt vinterlandskap med en stor snöboll i händerna. Han har röda gympaskor på fötterna. Ahmad skriver lakoniskt:

”Jag har sorgliga nyheter. Den här killen dog när han försökte korsa en frusen flod när vi var på väg mot Ungern. Gränspoliserna letar nu efter hans kropp. Han heter Rahmat. Han var tolk, precis som jag. En jättefin kille. Jag kommer att sakna honom mycket.”

Ahmad och tretton andra hade ledsagats av en smugglare från Belgrad till gränsområdet. Det hade tagit dem drygt fyra timmar med tåg och sedan hade de pulsat i ett par timmar. Klockan var två på natten när de närmade sig gränsen och de var utmattade. När de skulle korsa ett fruset vattendrag skulle de varsamt över isen i par men den brast direkt. De första två hamnade i det iskalla vattnet. En av dem lyckades ta sig upp men Ahmads vän försvann under isen. Strax därefter greps de alla av en stor grupp poliser och tvingades åter tillbaka till Serbien.

Klockan börjar närma sig ett på förmiddagen. Hundratals män i lägret börjar röra sig mot en stor öppen plats mittemellan två långa längor på den östra delen av området. Hjälporganisationen Hot Food Idomeni har kört upp med en bil med en vit släpvagn. Frivilliga ställer ut ett par staket som de hänger svarta sopsäckar i. Det är dags för dagens enda mål mat, vitt bröd och en gryta med kyckling och bönor. Ahmad går bort med tunga steg och ställer sig i den långa kön. Han är förtvivlad.

– Vad hände med Europa? Vi behandlas som djur men vi är också människor.

Jag vill vara en människa igen.

Paul Hansen paul.hansen@dn.se “

DN SÖNDAG 12 MARS 2017

“ Trumps republikaner i behov av intensivvård

Att bygga upp är svårare än att riva ned. Ett hus där många ska bo måste resas noggrant. Och det är bra om arkitekterna är överens om ritningen.

Republikanerna tillbringade åtta år med att slåss mot Obamacare, och lova att utplåna sjukförsäkringsreformen när de fick chansen. De skördade valframgångar med löftet, men det dolde interna konflikter och besvärliga sanningar. Alla har kommit upp till ytan sedan partiets ledning i representanthuset till slut presenterade sitt förslag för att ”skrota och ersätta”.

Hjärtat i Obamacare är obligatoriet, alla måste skaffa sjukförsäkring eller betala böter. Mindre bemedlade får subventioner. Redan sjuka kan inte nekas skydd. Genom att unga och friska är med får systemet råd med gamla och sjuka. Krångligt och långt ifrån felfritt är det, men andelen som saknade försäkring sjönk från 16 till 9 procent.

Motståndarna sa alltid att bygget är för dyrt, för mycket stat och för lite individens frihet. Opinionen har ratat helheten, men gillat centrala delar. Den republikanska halvmesyren blir således att behålla populära inslag och avskaffa resten. De miljoner som är glada över att ha blivit med sjukförsäkring får inte skrämmas bort. Självklart saknar planen kostnadskalkyl.

President Donald Trump stöder förslaget. Men ingen är egentligen nöjd.

För det första splittrar det partiet. Högern kallar det en utspädd version av det vedervärdiga originalet. Moderata krafter ser praktiska problem och folkliga protester framför sig. I senaten tycker Republikanerna att processen går för fort och att budgeten måste gå ihop, och de har hur som helst inte de 60 röster som krävs för att upphäva rubbet. Även om representanthuset klarar att fatta beslut, är det inte säkert att senaten vill ta i det med tång.

För det andra fungerar inte ekonomin när obligatoriet skrotas. Skatter, som är en del av finansieringen, tas dessutom bort. Resultatet kommer att bli högre premier, färre försäkrade och en ihålig grund.

För det tredje säger lobbygrupperna nej på bred front: pensionärer, läkarförbund, sjukhus. De utgör en formidabel antagonist.

Andra sociala förmåner delar också Republikanerna. Medicare, sjukvårdssystemet för äldre, är inte långsiktigt hållbart. Samma sak gäller på sikt pensionerna. Men detta har president Trump lovat att inte röra, vilket är logiskt eftersom programmen älskas av hans väljare i vit arbetar- och medelklass. Partiets kongressledamöter har dock länge velat reformera strukturerna för att dämpa federala utgifter och budgetunderskott.

Den traditionella skiljelinjen i debatten, mellan stat och marknad, har blivit mer diffus. Trumps arbetares intressen krockar med republikansk ideologi. Partiet sågade Obamacare utan att ha ett alternativ, och när detta måste tas fram uppstår en soppa av dilemman.

Republikanerna vet inte vad och vart de vill. Trump är för ofokuserad för att leda dem, och twittrar hellre om något han sett på tv. Hans chefsstrateg Steve Bannon är mer intresserad av korståg mot muslimer än av sjukförsäkring. De flesta av partiets kongressledamöter drivs av konservativa teser och vet vad de inte gillar, men är inte nog intresserade av lagstiftning för att jobba med detaljerna.

John Boehner, en av Obamas trätobröder och talman i representant-huset till 2015, har sammanfattat det så här: ”Under mina 25 år i kongressen kunde Republikanerna aldrig någonsin, inte en enda gång, komma överens om hur ett sjukförsäkringsförslag skulle se ut.”

Enklast vore att stoppa in alltihop i skatten, som i Europa. Inte ens Barack Obama inbillade sig att det var politiskt möjligt. Men Donald Trump kanske har en briljant kur att ordinera.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se Ledarskribent “

DN SÖNDAG 12 MARS 2017

”Dags för en politisk satsning på kunskap i samhällsdebatten”

“ Politiska ledare och debattörer smutskastar medierna, misstror experter och använder sig av felaktig och förvanskad kunskap. Grunden för det upplysta samtal som är demokratins förutsättning undermineras. Vi vill se en politisk satsning på en debatt grundad på kunskap, en nödvändighet för demokratins trovärdighet, skriver fyra professorer.

Vi är bekymrade över en samhällsdebatt präglad av att inflytelserika aktörer förlitar sig på redan intagna positioner, egna upplevelser eller rykten. Till och med presidenten i USA, Donald Trump, argumenterar offentligt för sin sak med hjälp av argument som att ”någon har sagt” si eller så, samt med hjälp av uppenbara feltolkningar av något han sett på tv. Det är viktigt att opinionsledare tar ett större personligt ansvar. Men vi vill också se en politisk satsning på en samhällsdebatt på kunskapens grund, en nödvändighet för att bibehålla demokratins trovärdighet och funktioner.

I mänsklighetens utveckling ser de flesta nog framstegstron som en drivande kraft i samhällslivet. Ökad kunskap och bättre kunskap tänks ge oss bättre liv, goda samhällen och ökad individuell frihet. Och med demokratin, folkstyret, skulle kunskapens goda konsekvenser spridas och skapa ökat välstånd oavsett nationella gränser.

Sedan något decennium sveper dock en vind av misstro genom samhällsdebatten i de västliga demokratierna. Fortfarande står demokratin stark i vårt land liksom i de flesta europeiska nationalstater men skuggorna som avtecknar sig i Ungern, Storbritannien, Frankrike och USA – liksom i vårt eget land – tyder på att kunskap och demokrati inte längre uppfattas vara varandras förutsättningar. Att partiers företrädare tolkar verkligheten olika på grundval av ideologiska uppfattningar är naturligt – men när synen på kunskap och en gemensam verklighet bryter samman undermineras grunden för det upplysta samtal som är demokratins förutsättning.

USA:s president Donald Trump använder sig nästan dagligen av felaktig eller förvanskad kunskap i sina tal och i sitt twittrande. Den brittiska Brexitprocessen vilar på en folkomröstning där misstro mot experter blev en så stor del av kampanjen att befolkningen i stället översköljdes av en mängd ogrundade och tvärsäkra påståenden kring konsekvenserna av sitt val. I Frankrike genomför Marine Le Pen sin valkampanj utifrån lika ogrundade förespeglingar om att landet ska lämna sina förpliktelser till internationella konventioner, EU och eurozonen men ändå ha kvar fördelarna. Genomgående är också att politiska ledare i dessa länder, liksom i Polen, Ungern, Tjeckien, Sverige och Italien smutskastar de fria medierna och särskilt den politiska rapporteringen. Medierna betraktas som en enhetlig aktör och anses gå ”etablissemangets” ärenden eller ha en egen agenda som står i motsättning till ”folkets” intressen.

Utifrån en samhällsvetenskaplig kunskapsbas råder det ingen tvekan om att fria och oberoende medier är en integrerad del av demokratin. Men avgörande för demokratin är också medborgarnas tillit till den kunskap som skapas, sprids och diskuteras i våra samhällen. När politiska ledare och debattörer underminerar tilltron till oberoende medier och till kunskap som skapas och sprids genom akademiska eller motsvarande kanaler undermineras därför också demokratin.

I Sverige medverkar tyvärr många politiska ledare till den processen genom att bekräfta och legitimera medborgarnas oro och rädsla, även när forskning, systematiskt insamlad data och trovärdig statistik tyder på att oron är obefogad. Genom att möta oro med löften om ökad trygghet och inte med sakliga argument som skulle kunna undanröja oron kommer obalanserade och förvanskade verklighetsbilder att få medvind. I ett oöverskådligt medielandskap är det lättare än någonsin att sprida missvisande och påhittad information liksom att få förvanskade verklighetsuppfattningar bekräftade och förstärkta. Seriösa medier har samtidigt fått allt svårare att få genomslag för den sakliga och fördjupade journalistik som medborgarna behöver för att fritt och självständigt kunna ta ställning i samhällsfrågor. Rykten, konspirationsteorier och missuppfattningar blir ofta så spridda att stor möda och kraft måste ägnas åt att vederlägga dessa i stället för att föra diskussionen framåt.

De flesta demokratiska samhällen har under lång tid byggt upp en unik institution där kunskap produceras, diskuteras och granskas: universitetet. Universitetets idé är att utveckla och förvalta kunskap genom ett kontinuerligt akademiskt samtal där olika teser prövas mot varandra. Denna samtalsmodell kan man överföra till andra samhällsområden. Därför föreslår vi fyra förändringar inom centrala politiska institutioner:

1För det första att riksdagens utskott regelmässigt anordnar offentliga utfrågningar inom sina områden med experter från samhällets olika kunskapsinstitutioner.

2 För det andra vill vi se att utredningsväsendet (Statens offentliga utredningar, SOU) ges en möjlighet att arbeta mycket mer långsiktigt och brett än i dag för att ta fram ny kunskap och finna lösningar på samhällsutvecklingens avgörande problem.

3 För det tredje vill vi uppmana regeringen att söka brett stöd i riksdagen för att i samförstånd med civilsamhällets organisationer lansera en kraftfull och långsiktig folkbildningssatsning där kunskapsproduktionens villkor, källkritik och demokratins mekanismer står i centrum

4 För det fjärde vill vi uppmana regeringen att tillsätta en maktutredning där fokus bör ligga på hur medborgarnas kunskapssyn och tillit påverkas av samtida samhällsförändringar som globalisering, individualisering och medialisering.

Avslutningsvis vill vi uppmana politiska ledare på alla nivåer att kraftfullt motverka osakligheten och kunskapsmisstron genom att självmant diskutera frågan men också genom sitt egen och sina organisationers agerande i sociala medier. Vi bedömer att läget är så pass allvarligt att vi bör lägga mindre trätor åt sidan för att i stället fokusera på den stora frågan – att försvara, stärka och utveckla demokratin och det öppna samhället. Vi vill kunna se våra barn och barnbarn i ögonen när de frågar vad vi gjorde när demokratins grundvalar var i gungning i Europa och västvärlden, vi vill kunna svara att ”vi gjorde allt vi förmådde utifrån våra förutsättningar”.

Marie Demker, professor i statsvetenskap och dekan för Humanistisk fakultet, Göteborgs universitet.
Henrik Ekengren Oscarsson, professor i statsvetenskap med särskild inriktning mot valforskning, Göteborgs universitet.
Jonas Hinnfors, professor i statsvetenskap, Göteborgs universitet.
Jesper Strömbäck, professor i journalistik och politisk kommunikation, Göteborgs universitet.

DN SÖNDAG 12 MARS 2017

“ Nu dansar alla efter Wilders politiska pipa

Geert Wilders jämför Koranen med Hitlers ”Mein Kampf” och vill totalförbjuda den. Han vill stoppa invandringen och stänga alla moskéer. På onsdag kan hans parti bli Nederländernas största. Det kommer att tolkas som ännu en seger för högerpopulismen efter Brexit och Trump. Men oavsett hur det går har Wilders redan fått igenom stora delar av sin politik.

En röd flyttbuss har körts fram för att blockera infarten till Van Cooth-torget i den nederländska landsortsstaden Breda. Mellan uppställda kravallstaket patrullerar ett femtiotal beväpnade poliser, och under markiser på kaféerna tar journalister och nyfikna medborgare skydd för ösregnet.

Jag har hamnat bredvid Fulco Raatsie, en bjässe med halstatueringar och en vit skjorta med texten ”PVV” på ryggen. Förkortningen står för Frihetspartiet, det islam- och EU-fientliga partiet som leds av Geert Wilders, mannen vi alla väntar på.

– Säkerheten är ett måste, säger Fulco och -pekar mot poliserna.

– Står man på al-Qaidas och talibanernas dödslistor är det ingen lek. Och så har vi alla antifascister som försöker stoppa yttrandefriheten här i Holland.

Så makar flyttbussen på sig några meter och fyra likadana svarta bilar med tonade rutor tvärnitar på torget. Ur dem väller ytterligare en grupp bistra säkerhetsmän, i civila kläder och med hörsnäckor.

Och till sist: Wilders själv, huvudet högre än de flesta och med den patenterade frisyren skyddad av en medarbetare med uppgift att hålla ett svart paraply över ledarens huvud. Under en timmes tid vandrar Wilders längs staketet. Manliga supportrar får handskakningar, kvinnliga får kramar. Han poserar för selfies, medan säkerhetsmännen muddrar oss journalister.

Och han upprepar gång på gång budskapet som alla känner till:

– Vi måste stoppa islam. Vi måste lämna EU.

En stund senare använder han tiden i den svarta bilen till att twittra. Han tackar för stödet från ”underbara människor i det vackra Breda”, delar krambilder och de snabba nyhetsartiklar om besöket som lokala medier redan har lagt ut på nätet.

I omvärlden – men nästan aldrig i Nederländerna – jämförs Geert Wilders ofta med Donald Trump.

Det enorma och nyvakna internationella intresset för ett nederländskt 20-procentsparti måste naturligtvis förstås i ett större sammanhang. Efter fjolårets Brexitomröstning och Trumps seger i USA-valet ses valet här på onsdag som nästa test för högerpopulismen. Fortsätter segertåget för de krafter som vill stänga gränser, bryta upp allianser

och bygga murar? Det är frågan alla ställer sig. Senare i år väntar ju ödesmättade val också i Frankrike och Tyskland.

Själv placerar sig Wilders gärna i samma globala ”revolution mot liberala eliter” som den brittiska anti-EU-kampanjens Nigel Farage, franska extremhögerledaren Marine Le Pen och USA:s president Donald Trump.

Efter den brittiska folkomröstningen i somras konstaterade han triumferande i en DN-intervju att detta är bara början, att ”EU är på väg att falla”. Ett halvår senare var det det amerikanska presidentvalet som utlöste glädjeexplosioner på hans Twitterkonto.

Visst finns det likheter mellan Wilders och Trump. Men flera av dem är på ytan, som de blonderade kalufserna och en förkärlek för att provocera via Twitter.

Medan USA-presidenten är en politisk amatör med smak för stora scener är Wilders ett politiskt fullblodsproffs som efter onsdagens val bara kommer att ha två kolleger i parlamentet som suttit längre än honom. Dessutom är hans kampanjer lågbudget – om man inte räknar - säkerheten, som bekostas av staten. Aldrig några arenaframträdanden, bara snabba gatumöten likt det i Breda.

Och inte minst: när det gäller politikens innehåll går Wilders mycket längre än sina ideologiska släktingar på bägge sidor av Atlanten. Att förbjuda Koranen eller stänga alla moskéer är av allt att döma för magstarkt för såväl Trump som Le Pen.

Geert Wilders föddes 1963 och växte upp i provinsen Limburg, en förhållandevis fattig landsända i södra Nederländerna. Mamman var hemmafru och pappan arbetsledare på en fabrik som tillverkade tryckeriutrustning.

Redan som mycket ung visade han ett intresse för politik. I en artikel i skoltidningen från oljekrisens 70-tal uppmanar han alla att spara energi – ”inte bara du, utan ALLA!!!”

Äldre brodern Paul Wilders beskriver den tonårige Geert som ”fruktansvärd, egocentrisk och aggressiv”. Bröderna har ingen kontakt sedan Paul i december offentligen bad om ursäkt för ett twittermeddelande som Geert hade spritt. Det föreställde Angela Merkel med blodiga händer, alldeles efter den dödliga terrorattacken mot en julmarknad i Berlin.

Motviljan mot islam – hävdar Wilders själv – väcktes redan när han i sin ungdom tillbringade en tid på en israelisk kibbutz. Den inställningen förstärktes när han flyttade till den större staden Utrecht och där tyckte sig se hur inflyttade marockaner skodde sig på landets generösa välfärdssystem.

Som 26-åring gick han med i VVD, det breda borgerliga parti som i dag leder Nederländernas regeringskoalition. Han fick snabbt anställning som tjänsteman i parlamentet, med ansvar för sociala frågor. Senare, 1998, avancerade han och blev parlamentsledamot.

Partiledare för VVD på den här tiden var Frits Bolkestein, en tongivande politiker som senare under fem år var mäktig EU-

kommissionär. I dag är han 84 år, men fortfarande aktiv i samhällsdebatten.

– Visst minns jag mycket väl när han kom till oss i parlamentet. Han gjorde ett bra jobb, det var inga problem, säger den pensionerade statsmannen som tar emot DN i sitt eleganta Amsterdamkontor.

Inte sällan kallas Bolkestein för ”Wilders mentor”. Det är ett epitet han inte vill kännas vid.

– Jag kände honom inte väl. Och jag har inte träffat honom sedan 1998. Om jag har varit en förebild för honom får du fråga Wilders om, säger han.

Faktum är att Bolkestein under sin partiledartid bröt mot dåtidens oskrivna regler och talade om problem med integration av Nederländernas marockanska och turkiska invandrare.

– Jag skrev helt enkelt att om folk ska slå sig ner här får de anpassa sig till våra värderingar. Det väckte väldig uppståndelse då, säger Bolkestein.

Det var på 1990-talet, före terrorattackerna i USA 2001 och två uppmärksammade mord som förändrade Nederländerna i grunden: det på högerpopulisten Pim Fortuyn 2002, och det på -dokumentärfilmaren Theo van Gogh 2004.

Morden på dessa båda islamkritiker skärpte motsättningarna i det nederländska samhället och beskrivs av många som en förutsättning för Wilders förvandling från anonym dussinpolitiker till karismatisk banerförare för den yttersta högern. 2005 grundade han sitt Frihetsparti, med motstånd mot islam högst på dagordningen.

Frits Bolkestein är fortfarande bekymrad över invandringen, men tar kraftigt avstånd från Geert Wilders mest uppmärksammade förslag.

– Att hävda att vi ska förbjuda Koranen och stänga moskéer är nonsens, för att inte säga kriminellt. Religionsfrihet är själva essensen av Nederländerna, vi slogs mot spanjorerna på 1500-talet för detta. Och EU är inte orsaken till flyktingkrisen, det är en del av lösningen.

Som gammal politisk räv har Bolkestein sitt eget recept på hur Wilders ska stoppas.

– Det enda sättet att vingklippa honom är att ge honom ansvar. Släpp in honom i regeringen. Han kommer garanterat att misslyckas.

Men att Geert Wilders skulle ingå i nästa regering är högst osannolikt. I stort sett alla de etablerade partierna säger att de inte vill ha med honom i en koalition. Premiärminister Mark Rutte, ledare för Wilders gamla parti VVD, säger att han inte tänker samarbeta med PVV – ”inte under några omständigheter och oavsett valresultatet”.

Varför då allt ståhej kring en politiker som inte kommer att få makten? Det handlar trots allt om ett parti med knappt 20 procents stöd i opinionen, jämförbart med Sverigedemokraterna.

Jo, hur det går för Wilders på onsdag är viktigt av flera skäl.

För det första kan hans PVV bli största parti – det ligger för närvarande jämsides med regeringspartiet VVD. Att partiet kommer att öka kraftigt står redan klart, från nuvarande 12 -parlamentsledamöter till mellan 20 och 28.

En sådan framryckning kommer omedelbart, och med viss rätt, att tolkas som ännu en succé för högerpopulismen i västvärlden. Den kommer att ge vind i seglen åt Le Pen och invandringskritiska AFD i Tyskland. Kanske kommer det rentav något uppmuntrande tweet från Vita huset.

För det andra kan valet ge Wilders mer inflytande över politiken, även om han hamnar utanför alla regeringsdiskussioner.

Och det inflytandet är redan stort, vilket illustrerades härom veckan då premiärminister Rutte gick ut med ett valbudskap inriktat mot invandrare:

”Om du förkastar vårt land vill jag helst att du lämnar det. Bete dig normalt eller stick.”

Men också på ett mer konkret plan har Wilders fått andra partier att anpassa sig under de senaste åren. Den nederländska flyktingpolitiken är striktare än på andra håll i Västeuropa. Subventionerna till asylboenden har sänkts kraftigt och sökande som får avslag har 28 dagar på sig att lämna landet, annars blir de inlåsta.

Vid tv-debatter inför valet har partier från vänster till höger argumenterat för ett tillfälligt flyktingstopp, samtidigt som frågor om nationell identitet har dominerat. Kristdemokratiska CDA vill införa obligatoriskt sjungande av nationalsången i skolan.

Varje gång Wilders uppträder dyker det upp en svans av anhängare som nästan ser ut som karikatyrer av högerextremister: män med rakade skallar, bomberjackor, kamouflagebyxor. Så ser det ut på mötet i Breda.

Men också miljoner vanliga nederländare lyssnar på hans budskap. I Volendam, ett idylliskt fiskeläge norr om Amsterdam, röstade 49,9 procent på Frihetspartiet vid EU-valet 2014. En av dem var Elsa Buijs, en dam i mogen ålder som vi träffar på strandpromenaden.

– Jag kommer att rösta på Wilders igen, säger hon. Det här landet är fullt, vi behöver inga fler.

I Volendam finns egentligen inga invandrare, bara en irakisk läkare som verkar mycket uppskattad. Kanske är det snarare EU-motstånd som ger PVV röster. Här levde förr hundratals familjer på ålfiske, men nu är det slut med det.

– Bryssel bestämde att spanjorer och portugiser ska få fiska upp ålen när den är liten, och då blev det ingen kvar för oss holländare, säger pensionerade läraren Jos Koenan som lackar masten på sin segelbåt.

Också Elsa Buijs familj levde indirekt på fisket. Hennes man var segelmakare innan han gick i pension. Hon verkar sörja en förlorad värld, utan vare sig EU eller främmande människor.

– Det var annorlunda här, mer harmoni. Alla kände alla, man var trygg. Nu vågar man ju knappt gå ut om kvällarna längre.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

“ Fakta. Valet i Nederländerna

Ett trettiotal partier deltar i det nederländska parlamentsvalet på onsdag, och hela 14 stycken har en realistisk chans att väljas in. I Nederländerna finns ingen -procentspärr som ibland annat Sverige, utan det räcker med 0,67 procent av rösterna för ett av de 150 mandaten.

I det sittande parlamentet finns elva partier representerade, och dessutom finns åtta oberoende ledamöter.

Koalitioner mellan flera partier brukar ha regeringsmakten. För närvarande styrs landet av två partier – borgerliga VVD och -socialdemokratiska PVDA.

De flesta andra partier -utesluter regeringssamarbete med Wilders PVV efter valet. Långa koalitionsförhandlingar väntar troligen, men det finns ett stort antal tänkbara kombinationer av fem eller fler partier som kan bilda regering utan Wilders.

I de senaste opinionsmätningarna leder VVD med drygt 17 procent, före PVV på 16. Ytterligare två partier – liberala D66 och konservativa CDA – ligger strax bakom. “

DN SÖNDAG 12 MARS 2017

“ Annika Ström Melin: Inte bara högervindar blåser i Europa

Valet i Nederländerna blir en mätare av den politiska temperaturen I Europa. Om Wilders går framåt ger det kraft åt hans hårdfört -nationalistiska vänner i hela Europa, men det finns en motrörelse som också växer.

Nederländerna, Frankrike, Tyskland: Gång på gång under de senaste månaderna har mantrat om de kommande euro-peiska valen upprepats. Det frammanar bilden av att Europas öde avgörs 2017.

Först ut är alltså Nederländerna.

I en valrörelse som i övrigt verkar sakna särskilt många upphetsande inslag får Geert Wilders uppmärksamhet för varje ilsket tweet och en stor skock europeiska och internationella journalister följer varje steg han tar.

Övriga Europa är måttligt intresserat av de andra 27 partier som ställer upp i valet och den trassliga regeringsbildning som sannolikt följer efter avgörandet på onsdag. Det enda omvärlden vill veta är: Hur går det för Wilders?

Intresset är högst begripligt.

Den egensinnige ledaren för PVV, Frihetspartiet, är en ovanligt tydlig symbol för den hårdföra nationalism, främlingsfientlighet och EU-kritik som präglar liknande partier i andra europeiska länder.

Om PVV får flest mandat i Nederländernas parlament blir det också en symbolisk seger för Wilders europeiska vänner, trots att partiet sannolikt inte kommer att få något inflytande över landets regeringspolitik.

I Frankrike kommer Nationella frontens Marine Le Pen att jubla över resultatet, och i Tyskland AFD:s ledare Frauke Petry.

Samtidigt finns det skäl att titta åt annat håll.

Under senare tid tycks stödet för Wilders PVV ha sjunkit något. Partier som går framåt, om än från lägre nivåer, är till exempel Groen Links, det gröna partiet, och PvdD, det lilla djurrättspartiet.

Nederländernas vänsterliberala och landets mest EU-vänliga parti, D66, ser också ut att göra ett bra val.

Det nederländska politiska landskap som framträder påminner därmed en del om Österrikes.

När presidentvalet i alplandet avgjordes i början av december förra året hade socialdemokraternas och kristdemokraternas kandidater, företrädarna för de gamla traditionella österrikiska regeringspartierna, sopats bort för länge sedan.

I stället stod slutstriden mellan Geert Wilders österrikiske vän Norbert Hofer och De grönas tidigare ledare Alexander Van der Bellen, och det var som bekant den senare som avgick med en tydlig seger.

I Nederländernas parlamentsval ställs inte två partier mot varandra på samma sätt och bilden blir därför inte lika tydlig.

Dessutom har högerliberala regeringspartiet VVD en fortsatt stark position i Nederländerna.

Det förr så starka kristdemokratiska partiet, som styrde det mesta i landet under flera decennier, men som nästan försvann i förra valet, går också framåt. Precis som i Österrike tycks dock det gamla socialdemokratiska partiet gå mot en brakförlust i Nederländerna.

Utvecklingen i både Österrike och Nederländerna visar att nya politiska vindar sveper över Europa, och att de kommer från flera håll.

Gamla partier försvinner men bland de nya är det inte enbart Wilders och hans vänner som gynnas.

I Österrike var det Van der Bellens gröna och EU-vänliga budskap som gick hem och han mobiliserade dessutom de röstberättigade i ett val som fick ovanligt och oväntat högt deltagande.

Men valen i Österrike och -Nederländerna har trots allt rätt begränsad inverkan på övriga Europa.

Den riktigt stora och helt avgörande frågan handlar om Frankrike.

Inför det franska presidentvalet i april/maj och parlamentsvalet i juni märks ett liknande politiskt mönster.

De gamla traditionella franska partierna har stora problem.

Socialistpartiets kandidat Benoît Hamon verkar inte ha en chans att ta sig till andra omgången av vårens presidentval.

Det tycks inte heller som om borgerliga Republikanernas François Fillon kommer att lyckas skaka av sig korruptionsanklagelserna och gå vidare från första omgången.

Precis som i Österrike kan slutkampen i Frankrike i stället stå mellan en av Europas mest extrem-nationalistiska politiker och en av kontinentens mer liberala och EU-vänliga företrädare.

Nationella frontens stenhårt EU-fientliga Marine Le Pen ställs mot den mjukare men också mer diffuse EU-vännen Emmanuel -Macron och ingen vet hur det går.

Det kan inte uteslutas att Marine Le Pen gynnas av att det politiska livet gungar i Frankrike, och att hon mot förmodan väljs till president.

För närvarande tyder ändå det mesta på motsatsen.

De senaste årens framgångar för Europas extremnationalister leder också till en allt tydligare motreaktion.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

DN SÖNDAG 12 MARS 2017

“ Europa ger Erdogan hjälp att framstå som landsfader

Istanbul. Europa gör Turkiets president Recep Tayyip Erdogan en stor tjänst just nu. Att skapa lägen där han kan attackera Europa passar honom perfekt inför folkomröstningen i april.

På gatorna i Istanbul kommer det tutande bilar med affischer som skriker ”Ja” till att skriva om Turkiets konstitution till ett president-styre, vilket ska avgöras i en folkomröstning den 16 april. President Erdogan och premiärminister Binali Yildirim åker runt och talar om fördelarna med att skriva om konstitutionen.

Motståndarna hörs betydligt mindre eftersom det rådande undantags-tillståndet förbjuder dem att demonstrera eller klistra upp affischer.

Och under lördagen kom Nederländernas förbud för utrikesministern Mevlüt Çavusoglu att landa i Rotterdam – där han skulle tala för turkiska väljare – dessutom som en läglig skjuts för Erdogan och hans vänner. En stor grupp av deras väljare älskar att kritisera Europa. Och de som fortfarande hade en smula Europa kvar i hjärtat kommer troligen vända dem ryggen nu.

För även om Nederländerna sagt att deras agerande handlar om säkerhet och att turkiska ministrar hade kunnat vänta med sina möten tills det nederländska parlamentsvalet är över, är det inte troligt att det får särskilt stor spridning i Turkiet där mediefriheten är åtsnörd.

Nederländernas och kanske främst Tysklands agerande – som också förbjöd valtalande – tolkas i stället i Turkiet som direkt odemokratiskt.

Erdogans citat om att Europa beter sig som nazister, fascister och i linje med andra världskriget sprids snabbt till hans väljarskara, en skara som han delvis fått för att han ställt sig upp för de mer konservativa, tagit bort slöjförbud och fyllt Turkiet med nya moskéer.

Det går också i linje med Erdogans vilja att bli Turkiets landsfader. En mantel han tar på sig när han sätter ner foten mot Europa. Vilket inte är så riskfyllt eftersom han håller Europa i strypkoppel.

Öppnar han gränserna kommer återigen Medelhavet att fyllas med gummibåtar med människor som flyr krig, svält och extrem fattigdom. Ett strypkoppel han kommer kunna hålla ännu hårdare om konstitutionen skrivs om. Allt mer talar för att det blir så.

Terese Cristiansson terese.cristiansson@dn.se “

DN SÖNDAG 12 MARS 2017

“ Ny koralldöd drabbar Barriärrevet

Förra året inträffade den hittills värsta korallblekningen på Stora Barriärrevet. Nu bleks revet för andra året i rad, något som inte tidigare hänt.

Myndigheten som har i uppdrag att skydda Stora Barriärrevet flög över delar av det jättelika revet i veckan. Efteråt konstaterades att massblekning äger rum för andra året i rad.

De höga temperaturerna har även i år stressat korallerna. Det område som undersökts ligger mellan Townsville och Cairns, två städer där det avgår många turistbåtar till revet dagligen. 60–80 procent av det område som övervakats visar tecken på allvarlig korallblekning.

Magnus Nygren, forskare vid Stockholms universitet, säger att det nu är okänt vad effekterna blir, eftersom det aldrig tidigare skett masskorallblekning två år i rad. Hela revet kommer antagligen inte att dö, men kan förändras.

– Det är helt klart oroväckande. Blekning sker varje år, men massblekning är av en helt annan dignitet, säger han.

TT “*

DN SÖNDAG 12 MARS 2017

“ Ministerbråk trissas upp

Turkiets vrede stiger sedan utrikesminister Mevlüt Çavusoglu nekats att valkampanja i Nederländerna. Nederländernas ambassadör har nu portats av Ankara. Och Turkiets socialminister har tagit sig till Rotterdam, där hon hindrats från att ta sig till Turkiets konsulat.

Flera hundra demonstranter med turkiska flaggor samlades utanför Turkiets konsulat i Rotterdam, där de krävde att få möta socialministern Fatma Betül Sayan Kaya. Hon skriver på Twitter att hon hindrats från att ta sig in på konsulatet av nederländsk polis, enligt Reuters.

Ländernas relation har störtdykt under dagen.

– De är efterföljare till nazisterna, de är fascister, mullrade Recep Tayyip Erdogan i ett tal i Ankara sedan utrikesministerns flygplan nekats landningstillstånd i Nederländerna.

På lördagskvällen meddelade det turkiska utrikesdepartementet att Nederländernas ambassadör i Ankara inte längre är välkommen att arbeta i landet.

”Vi vill att den nederländska ambassadören, som för närvarande är ledig, inte återgår till sin post på ett tag”, heter det i ett uttalande.

Samtidigt spärrades Nederländernas ambassad i Ankara och konsulatet i Istanbul av, med hänvisning till säkerhetssituationen.

– Uppseendeväckande, säger Ingmar Karlsson, som är knuten till centrum för Mellanösternstudier vid Lunds universitet och tidigare svensk generalkonsul i Istanbul, om det turkiska beslutet att Nederländernas ambassadör inte längre är välkommen i landet.

Han konstaterar att det både i Nederländerna och i Turkiet finns en inrikespolitisk dimension i situationen. Det finns ett ömsesidigt intresse av att förbindelserna mellan länderna inte är de bästa just nu. I Nederländerna hålls parlamentsval den 15 mars och Turkiet har folkomröstning om en grundlagsändring som syftar till att stärka presidentmakten den 16 april.

Kontroversen gäller utrikesminister Mevlüt Çavusoglus avsikt att delta i ett valmöte i Rotterdam, för att söka stöd inför den turkiska folkomröstningen i april. Men tidigare i veckan kom beskedet att det ställs in med hänvisning till att platsen där mötet skulle hållas inte längre var tillgänglig.

I en intervju med CNN Türk meddelade Çavusoglu att han ämnade åka till Nederländerna ändå. Han hotade med hårda ekonomiska och politiska sanktioner om han inte fick landa. Det blev för mycket för Nederländerna och regeringen beslutade att inte ge tillstånd för Çavusoglus flygplan att landa.

President Erdogans nazistliknelse som följde beslutet togs emot med indignation i Nederländerna.

– Det är en galen kommentar, så klart. Jag förstår att de blir arga, men här gick man långt över gränsen, kommenterade Nederländernas premiärminister Mark Rutte utspelet, enligt Reuters.

Flera europeiska städer, bland annat i Tyskland, har den senaste tiden satt stopp för det styrande turkiska AK-partiets valaktiviteter bland exilturkar. Även där har Erdogan liknat sina europeiska kollegors agerande vid nazisternas metoder.

TT “

DN SÖNDAG 12 MARS 2017

“ Plus på de flesta stora marknaderna

Det har varit tio goda år för många aktiefonder. Bara de som är inriktade mot tillväxtländerna Brasilien och Ryssland har misslyckats med att växa, visar DN:s genomgång.

För långsiktiga sparare har det varit lätt att hamna på plus. En genomgång av de stora fondkategorierna visar att de nästan alla ligger på plus i genomsnitt.

Detta trots att den kraftiga nedgången under finanskrisen, där aktiekurserna rasade brutalt fram till slutet på 2008. Återhämtningen blev dock rejäl. Även om en del marknader drabbades av euro-krisen dominerar plustecknen.

Bäst har USA-fonder gått. Där har svenska sparare fått extra hjälp av fördelaktig valutautveckling. När kronan försvagas mot en utländsk valuta, som en fond är noterad i, gynnas den svenska spararen.
En förklaring till den fördelaktiga utvecklingen på senare år är också låga räntenivåer på flera håll i världen.
Det har inneburit att aktier har blivit extra attraktiva bland investerarna när räntepapper gett liten eller till och med minusavkastning i många fall.

För tio år sedan var olika tillväxtmarknader glödheta bland svenska sparare. Tidigare osannolika uppgångar gjorde att det fanns stora förhoppningar för Ryssland, Kina, Indien och Latinamerika.
Här har dock utvecklingen varit blandad. Kina och Indien har motsvarat förväntningarna, där den senare haft en liknande utveckling som de svenska fonderna.
För Ryssland och Brasilien, som är en tung byggsten i Latinamerikafonder, har utvecklingen varit den motsatta. Här har fonderna backat kring 10 procent i genomsnitt de senaste tio åren.
En förklaring är att dessa marknader påverkas mycket av hur priser på olika råvaror, som olja, utvecklas. Oljepriset har mer än halverats efter att ha legat på rekordnivåer under flera år. En utveckling som sänkt börserna i Moskva och São Paulo. Utvecklingen i Ryssland har också dragit ned utvecklingen för Östeuropafonderna, där ryska aktier ofta väger tungt.

Den långvariga krisen för den europeiska ekonomin har också påverkat Europafonder jämfört med andra kategorier. Med en genomsnittlig avkastning kring 50 procent hamnar kategorin i den nedre delen av hur fonderna utvecklats.

Även den japanska ekonomin har haft det svårt att ta riktig fart under många år, vilket märks i den klena avkastningen.

Hasse Eriksson hans.eriksson@dn.se “

Fördelning i procent mellan olika kategorier av aktiefonder. På senare år har globalfonder gått om Sverigefonder som populäraste kategorin.
Global: 35
Sverige: 28
Sverige/Global: 10
Nordamerika: 5
Bransch: 5
Latinamerika/andra marknader: 5
Europa: 4
Norden: 3
Ryssland/Östeuropa: 2
Asien: 2
Kina/Indien: 1
Källa: Fondbolagens förening “

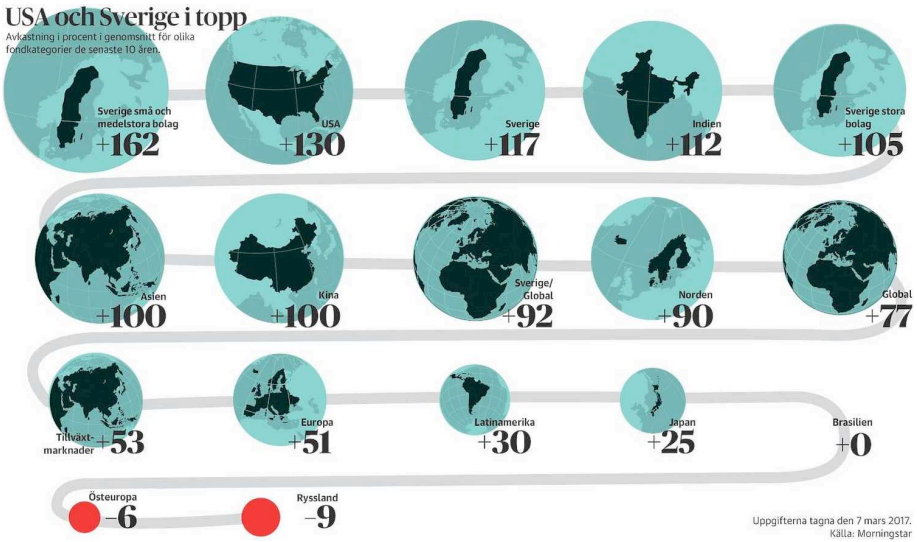

DN SÖNDAG 12 MARS 2017

“Sverigefonder tung vinnare under tio år

Sverigefonder hör till vinnarna på tio år då värdet har mer än fördubblats. – Men skillnaden i avkastning mellan olika fonder är stor, säger fondexperten Johanna Gustafsson.

Svenskarna har nästan en tredjedel av sitt sparande i aktiefonder som investerar på Stockholmsbörsen. Det är en strategi som har lönat sig på lång sikt. Under tio år har Sverige-fonderna stigit med 110 procent i genomsnitt.

– Sverigefonder har gått bra eftersom den svenska aktiemarknaden generellt har haft stöd av lönsamma bolag och stark inhemsk konjunktur, säger Johanna Gustafsson, ansvarig för fondanalys på rådgivningsföretaget Söderberg & Partners.

Av de stora kategorierna är det bara USA-fonderna som haft en bättre utveckling med avkastning på nästan 130 procent.

De svenskar som haft fonder inriktade på små- och medelstora bolag har även slagit USA-aktierna med ett plus på över 150 procent i genomsnitt.

Johanna Gustafsson ser fler förklaringar till den bättre avkastningen för småbolag. En är att placerarna tar en högre risk genom att investera i mindre bolag, vilket fonderna fått kompensation för undre perioden. En annan är att de mindre företagen inte är lika mycket analyserade.

– Det skapar ytterligare möjligheter för förvaltare att hitta guldkorn. Det är dock inte alltid som små-bolagsfonder går bäst. Under 2016 har exempelvis utvecklingen för stora och små bolag på Stockholmsbörsen varit likvärdig, säger Johanna Gustafsson.

Hon tror att det kan finnas ett fortsatt intresse för småbolagsfonder under förutsättning att små-bolagen utvecklas bra framöver.

– Småbolagsfonder ger en spridning i portföljen som kan vara ett bra komplement till en storbolagsfond, menar Johanna Gustafsson.

Tittar man bakom den genomsnittliga avkastningen under tio år kan man se att spridningen är stor inom de olika kategorierna. Bland de drygt 160 fonderna har de småbolagsfonder som haft bäst avkastning stigit med över 200 procent. För de Sverigefonder som har utvecklats sämst ligger avkastningen kring 60– 70 procent.

– Skillnaden är stor och som sparare kan det därför vara klokt att inte se alla Sverigefonder som en homogen grupp med samma avkastning. De påverkas dels av den enskilda förvaltarens förmåga att hitta aktier, men även av hur börsen generellt går, säger Johanna Gustafsson.

Kommer uppgången att fortsätta?

– Vi har en positiv syn på den svenska marknaden framöver. Samtidigt håller vi ögonen öppna för att förväntningarna på de svenska bolagen inte ska skruvas upp för mycket, menar Johanna Gustafsson.

Sverigefonder är en tung del av vårt sparande så hur bra eller dålig avkastningen blir är viktigt. Drygt 28 procent av kapitalet i aktiefonder ligger i den kategorin.

Lägger man till de fonder som blandar investeringar i svenska och globala aktier, som står för 10 procent av det investerade kapitalet, ökar betydelsen för hur de svenska aktierna går för spararna.

Hasse Eriksson hans.eriksson@dn.se “

“ Fakta. Bästa och sämsta Sverigefonderna

Avkastning i procent under tio år för Sverigefonder. Källa: Morningstar

Bästa

Öhman Sweden Micro Cap 225

Handelsbanken Sv. Småbolag 215

Lannebo Småbolag 213

Didner & Gerge Aktiefond 192

Öhman Småbolagsfond A 180

AMF Aktiefond Småbolag 177

Swedbank Robur Småbol. Sv 174

Strand Småbolagsfond 173

Skandia Småbolag Sverige 169

SEB Sverigefond Småbolag 168

Sämsta

Quesada Sverige 56

Swedbank Humanfond 62

Swedbank Robur Ethica Sverige 68

Nordea Olympia 68

Nordea Alfa 73

Öhman Sverige Koncis 74

Danske Invest Sverige Fokus 75

Catella Reavinstfond 78

Danske Invest Sweden 78

Skandia Världsnaturfonden

DN SÖNDAG 12 MARS 2017

“Björn Wiman: Brexit och Trump hotar vetenskapens historiska ställning

Överfarten till England blev en pärs – skutan höll på att krossas mot klippor i stormen och vid framkomsten hade Erasmus av Rotterdam drabbats av både bihåleinflammation och sus i öronen.

Ja, de brittiska öarna särskilde sig från resten av kontinenten långt före Brexit. Redan 1499 hade den nederländske humanisten Erasmus fattat tycke för England, när han vid en vistelse i Oxford blivit god vän med den unge juristen Thomas More, som delade både Erasmus sinne för humor och hans intresse för antikens litteratur. I England kunde till och med teologerna skratta, berättar Nina Burton i sin fina bok om Ersamus, ”Gutenberggalaxens nova” – flera av dem hade fått sin skolning i det ljusa Italien och delade tron på den klassiska litteraturen som en levande kraft, där nuet gick hand i hand med det förflutna. Det var här, i skiftet mellan 1400-tal och 1500-tal, som humanismen slog rot i Europa och återupplivade de värden från den grekiska demokratin, filosofin och litteraturen som utgör grunden för våra samhällen än i dag.

I denna process hade rörligheten och kunskapsutbytet mellan Europas universitet en nyckelroll. Erasmus reste ständigt kors och tvärs mellan England och Italien – från Oxford till Bologna, Florens, Venedig, Rom och tillbaka till Cambridge. Nästan 500 år efter hans död kom ett gränsöverskridande utbytesprogram för unga europeiska studenter att få hans namn.

Den amerikanske litteraturvetaren Jacob Blakesley delar såväl Erasmus intresse för översättning som hans varma känslor för England och Italien. Blakesley är sedan några år fast anställd vid universitetet i Leeds, där han och hans familj bott sedan 2011. Förra sommaren flyttade de tillfälligtvis till Blakesleys hustrus hemland Italien, för att deras barn under ett år skulle få lära sig sin mammas språk. Sina undervisningsperioder i Leeds räknade Jacob Blakesley med att klara av ändå.

Det var när Blakesley nu i mars skulle återvända till Leeds för att inleda årets första undervisningspass som absurditeterna började. Eftersom han är amerikansk medborgare som tillfälligt valt att bo i ett annat EU-land har han inte längre möjlighet att komma in i England för att fullgöra sin tjänst vid universitetet. Det vill säga: han har rätt att resa in i England, men endast som besökare, inte för att arbeta. Om han ändå arbetar (i enlighet med sin fasta anställning) under sitt besök (vilket alltså är hela syftet med besöket) kan han förlora sin tjänst. Det är som att ha ett arbete – men förbud att åka till jobbet.

Denna kafkaliknande situation är en indirekt följd av Brexit. När Blakesley efter den brittiska folkomröstningen förra året ansökte om ett arbetsvisum svarade hans arbetsgivare vid universitetet att det var för sent, eftersom han redan hade arbetat i landet i flera år. Och hans ansökan om permanent uppehållstillstånd har inte kunnat behandlas i tid, eftersom mängden sådana ansökningar från oroliga utlänningar har ökat explosionsartat efter Brexitomröstningen. Blakesleys fall är bara en försmak av vad som kommer att hända när Storbritannien utlöser artikel 50 om utträde ur EU – och miljoner utländska medborgare i Storbritannien riskerar att hamna i en liknande situation.

Men fallet har en vidare syftning än så. Om man i dag talar med akademiker i USA eller Storbritannien möter man i bästa fall oro, i värsta fall förtvivlan. Det är begripligt. Både Brexitomröstningen och

Donald Trumps valseger har släppt lös krafter som i grunden hotar vetenskapens ställning, både vad gäller fri rörlighet, finansiering och respekten för forskningsresultat. Utträdet ur EU riskerar att isolera Storbritannien från det globala kunskaps- och erfarenhetsutbytet, i den ledande forskningsnationen USA kompletteras oron för stängda gränser med chocken inför den nya administrationens öppna förakt för vetenskapens ställning. Liksom Brexitförespråkarna vann Donald Trump genom att ogenerat sprida lögner om samhällets etablerade organ, inte minst forskare och akademiska institutioner.

Det handlar alltså inte om en kris bara för enskilda akademiker, utan om en potentiell kris för hela det demokratiska samhällets kommunikativa kretslopp. Forskningen och den högre utbildningen är en vital del av en etablerad modell för kunskap och kommunikation, med direkt effekt på både medier, skola och näringsliv. Ända sedan Erasmus tid på 1500-talet skapas denna kunskap genom fritt utbyte mellan människor, möten och idéer, där nationsgränser är av underordnad betydelse. ”En rullande sten blir inte mossig”, var ett av Erasmus latinska favoritcitat från antiken.

I förra veckan höll Jacob Blakesley ändå årets första seminarium för sina studenter i Leeds. Ämnet, vilket rymmer sin egen ironi, var hur litteraturen förflyttar sig över världen genom översättningar. Ironin blev inte mindre av att han, på grund av den nya världens gränser, tvingades hålla seminariet från Italien, via Skype.

Björn Wiman bjorn.wiman@dn.se “

“Om man i dag talar med akademiker i USA eller Storbritannien möter man i bästa fall oro, i värsta fall förtvivlan. Liksom Brexitförespråkarna vann Donald Trump genom att ogenerat sprida lögner om forskare och akademiska institutioner. “

DN MÅNDAG 13 MARS 2017

“ Rätt sätt att bjuda motstånd

Hur man ska försöka hejda Donald Trumps framfart beror på hotets art. Är det ett auktoritärt, korrupt eller inkompetent styre som vi ska bemöta?

Hur bör man göra motstånd mot Trumps administration? Svaret beror på vilket slags hot Donald Trump representerar.

Det skulle kunna vara så att hotet från Trump i första hand är auktoritärt. Det är svårt att föreställa sig att USA skulle gå över i ren fascism. Men det går att föreställa sig att landet glider in i det slags ”repressiv kleptokrati” som David Frum beskriver i det senaste numret av The Atlantic – liksom de regimer som nu styr i Ungern, Filippinerna, Venezuela och Polen.

I en sådan regim eroderar långsamt de demokratiska rättigheterna. Regeringskritiker trakasseras. De feta affärskontrakten- med staten går till dem som står den politiska makten nära. Kongressen, medierna och domar-kåren böjer knä inför den hämndlystne starke mannen.

Om detta är hotet, är Dietrich Bonhoeffer förebilden för motståndet. Bonhoeffer var en luthersk präst som blev antinazistisk oliktänkande. Mellan 1933 och hans tillfångatagande 1943 fördömde han Tredje riket, protesterade mot judeförföljelserna, arrangerade underjordiska seminarier och anslöt sig till motståndsrörelsen. Inför fascismens ansikte, skrev han, räckte det inte att bara ”bandagera offren som faller under orättvisans hjul, man måste köra in en käpp i själva hjulet”.

Om vi befinner oss i en bonhoeffersk tid är det rimligt med aggressivt icke-våldsagerande: marschera på gatorna, stoppa trafiken, ställa till bråk i rådhusen, mobilisera massorna till opposition med lidelsefull retorik.

Å andra sidan kan det hända att hotet i första hand är stagnation och korruption. I det scenariot skapar Trumps administration inte en auktoritär regim, i stället förvandlas den nationella politiken till en depraverad sörja av tweetar och mot-tweetar, skandaler och pseudoskandaler, partipolitiska angrepp och motangrepp.

Om detta är hotet, är den helige Benedikt förebilden. Han var en ung umbrisk man som skickades att studera i Rom efter kejsardömets fall. I avsmak inför den överallt rådande korruptionen flydde han ut i ödemarken och grundade klostersamfund över hela Europa. Om Rom skulle sjunka ned i barbari, kunde ändå benediktinerna leva sunda liv och bygga upp nya slags samfund långt från det ruttnande centrum.

Om vi befinner oss i en benediktinsk tid, är det bästa vi kan göra att ignorera förfallet i Washington och göra våra insatser på delstats- och lokal nivå.

Karlyn Bowman från American Enterprise Institute konstaterar att vissa av medlemmarna i hennes tankesmedjor tänker längs benediktinska linjer. Förr siktade de på karriärer som skulle föra dem till Washington, men nu siktar de på att återvända till de platser från vilka de kom.

Den tredje möjligheten är att Trump-erans hot i första hand är en kombination av inkompetens och anarki. Det kan vara så att Trump är en kaotisk pajas, oförmögen att bedriva en sammanhängande politik.

Det kan vara så att hans stabsmedlemmar är en samling oerfarna medelmåttor. Mussolini sägs ha fått tågen att gå i tid – detta gäng skulle inte kunna administrera fascism ens i en telefonkiosk.

Det kan vara så att trumpismen rymmer fröna till sin egen undergång. Om den inkompetens som regimen hittills har visat fortsätter, kommer Republikanerna så småningom att falla ifrån. Den offentliga förvaltningen kommer att börja ignorera de hafsiga påbuden från Vita huset. Och för att förhindra ett tilltagande globalt kaos kommer den nationella säkerhetsapparaten att bestämma sig för att sköta sig själv.

I detta scenario är den avgörande frågan hur man ska kunna ersätta och reparera. Motståndsrörelsens förebild är Gerald Ford, en anständig, anspråkslös, erfaren statstjänsteman som trodde på samhällsinstitutionerna, som återupprättade tilltron till regeringsmakten, som hade en plan för att förbinda nationens sår och som återställde normalitet och kompetens.

Själv tror jag inte att vi befinner oss i en bonhoeffersk tid eller en benediktinsk tid. Jag tror att vi närmar oss en Ford-tid. Om vi kan döma efter de inledande veckorna, kommer den här administrationen inte att klara sig hela sin mandatperiod. Vi kommer att behöva en Ford, eller snarare en generation Fordar, för att återställa ett effektivt styre.

När denna nation föddes, ville flera av dess grundare ha med Moses på USA:s stora sigill. Det berodde inte på att han hade befriat sitt land från tyranni. Det var inte det som var det svåra. Det berodde på att han gav sitt land en regim som byggde på lag.

Nu och efter Trump är vårt stora projekt att restaurera: laga den samhälleliga väven, återknyta regeringens kontakt med folket, men framför allt: att återuppbygga ett Washington där högarna av spillror bara växer i den ödeläggelse som Trump kommer att lämna efter sig. Någon måste återställa partistrukturerna, återuppföra kongressen, ingjuta nytt liv i en demoraliserad offentlig förvaltning.

För detta krävs inga trollkarlar. Vad som krävs är erfarna yrkesutövare. Babyboometablissemanget polariserade politiken, förlorade kontakten med väljarna och beredde vägen för Trump. Vi behöver ett nytt etablissemang, ett som återigen fungerar.

David Brooks amerikansk journalist och författare.

Översättning: Mats Dannewitz Linder “

DN MÅNDAG 13 MARS 2017

“ Spänt läge när AKP kampanjar i Stockholm

Aulan i Fittjaskolans aula är fullsatt när den turkiske exministern Mehmet Mehdi Eker valkampanjar i Sverige. Mötet är hårdbevakat av polisen och utanför lokalen väntar motdemonstranter.

— Vi är emot mötet. I Sverige står vi för mänskliga rättigheter som det här partiet är emot, säger Ilayda Buyuksahin.

Mehmet Mehdi Eker, det ledande turkiska partiet AKP:s internationella sekreterare, är på besök i Stockholm. Syftet är att kampanjtala inför den kommande folkomröstningen i Turkiet i april, där man röstar om att utöka president Recep Tayyip Erdogans makt.

På Fittjaskolan i Botkyrka utanför Stockholm samlades runt 300 personer i aulan i går för att höra Eker tala.

— Vi är här för att vi stöder Erdogan, säger Kubra.

Hon och pojkvännen Oguzakal vill inte uppge sina efternamn eftersom de är rädda för att utsättas för hot. Samtidigt är de här för att stå upp för demokrati och yttrandefrihet, särskilt efter helgens händelser i Nederländerna. Liksom flera andra europeiska länder har Nederländerna stoppat turkiska valmöten med partiföreträdare.

— Jag kom hit som en protest mot det som hände där. Det är förfärligt, säger Oguzakal.

Organisationen UETD står bakom besöket och enligt ordföranden Özer Eken är hotbilden mot arrange-manget stor.

– Vi vill inte att det ska bli som det var i Holland. Det är redan många som hotat mig, och jag har polisanmält flera hot, säger han till TT.

Säkerhetspådraget kring ex-ministerns besök är påtagligt, ett stort antal polisen bevakar området kring skolan. Under mötet uppstod visst tumult och några personer fördes ut ur lokalen.

Utanför samlades personer i protest mot valkampanjen. Helin Üzel, som kommer att rösta emot den utökade presidentmakten, menar att Eker är utskickad för att skapa bråk som Erdogan kan utnyttja till sin fördel.

— Det är turkisk propaganda för turkisk politik, säger hon.

Yasin Diken har svårt att förstå kritiken mot valkampanjen med Mehmet Mehdi Eker.

— Vad är problemet att det kommer hit en politiker och möter sina väljare. Det har inget med Sverige att göra, säger han.

Evin Cetin är advokat och social-demokratisk politiker med turkiskt medborgarskap. Hon kan rösta i den kommande folkomröstningen och är orolig för vad ett ja i omröstningen skulle betyda.

– Det skulle innebära att gå ett steg bakåt i demokratin och ge en maktgalen Erdogan totalt grepp om landet. Jag är livrädd för vad han skulle göra, säger hon.

Enligt Evin Cetin är situationen extremt laddad och polariserad mellan olika grupper i Sverige; mellan de som står på regeringens sida och de som är emot den. Själv värjer hon sig numer för att offentligt uttrycka kritik mot den turkiska regeringen.

– Så fort jag skriver något på Twitter eller Facebook som är kritisk mot den turkiska regeringen så kommer det hot och hat.

Evin Cetin understryker att det inte är kampanjandet hon har något emot – tvärtom tycker hon att det är fel av andra EU-länder som stoppat sådana tal och möten.

– Turkiska regeringens representanter får inte komma till vissa EU-länder för att kampanja, men samtidigt har EU-länderna accepterat flyktingöverenskommelsen med Turkiet och ger landet ett stort bidrag. EU-länderna borde kräva att HDP:s partiledare ska släppas ur fängelset tillsammans med alla advokater, journalister och borgmästare. Man borde också säga upp flyktinguppgörelsen, säger hon.

Författaren och samhällsdebattören Kurdo Baksi är orolig över att Ekers besök kommer bidra till att konflikten i Turkiet spiller över på Sverige och förvärrar konflikter som redan finns mellan kurder och turkar. Han önskar också en kommentar från den svenska rege-ringen.

– Jag är besviken på den svenska regeringen och utrikesminister Margot Wallström, som inte har kommenterat detta över huvud taget. Jag skulle vilja att Sverige rekommenderar Turkiet att inte skicka hit politiker att föra valkampanj här, säger Kurdo Baksi.

Amanda Lindholm amanda.lindholm@dn.se

Katarina Lagerwall katarina.lagerwall@dn.se “

“ Fakta. Valkampanjen förs i många länder

Inför folkomröstningen den 16:e april har flera höga politiska företrädare från det ledande turkiska partiet AKP velat besöka EU-länder för att locka väljare.

Premiärminister Binali Yildirim talade i Nicosia, Cypern, i torsdags och utrikesministern Mevlüt Çavusoglu ska ha hållit tal i staden Metz i Frankrike under söndagseftermiddagen.

I Tyskland har de turkiska kampanjerna vållat en diplomatisk kris efter att ledningen för de tyska städerna Gaggenau och Frechen nekat två ministrar ur Erdogans regering att hålla valmöten inför sina anhängare. Den officiella förklaringen var att säkerheten inte kunde garanteras. ”Ert agerande skiljer sig inte från nazitiden”, svarade den turkiske presidenten Recep Tayyip Erdogan.

I Nederländerna har tunga politiker stoppats från att hålla möten, se artikel till höger.

I Danmark vill statsminister Lars Løkke Rasmussen ställa in den turkiske premiärministern Binali Yildirims möte i landet med anledning av tvisten mellan Turkiet, Tyskland och Nederländerna.

Folkomröstning om presidentens makt

Den 16 april ska Turkiet rösta om en ny konstitution. Enligt förslaget innebär den nya konstitutionen att premiärministerämbetet i praktiken avskaffas och att presidenten får makten att utse och avsätta ministrar och höga statliga tjänstemän.

Presidenten får också rätt att utfärda dekret och utlysa undantagstillstånd.

Om förslaget går igenom kan en president sitta vid makten i 15 år vilket gör att Erdogan, som tillträdde 2014, kan sitta kvar till 2029.

DN MÅNDAG 13 MARS 2017

“Svenska rösterna är viktiga för presidenten

Analys. Istanbul. Den turkiska ledningen behöver röster från sina turkiska medborgare utomlands inför folkomröstningen. Sverige är viktigt. 2015 förlorade regeringspartiet AKP stort bland turkiska medborgare i Sverige.

Varje dag när jag lämnar mitt hus sitter där en röd affisch med ordet ”HAYIR” på en lyktstolpe. Nästan varje dag rivs den ned. Morgonen därpå sitter den där igen. Hayir betyder nej och symboliserar den sida av Turkiet som inte vill att konstitutionen, som började skrivas när det ottomanska imperiet föll och Mustafa Kemal Ataturk skapade det sekulära Turkiet, ska ändras till ett presidentstyre och ge sittande president Recep Tayyip Erdogan mer makt.

Trots undantagstillstånd i Turkiet där oppositionen har begränsat utrymme att kampanja är utgången för folkomröstningen den 16 april inte klar.

Det spelar ingen roll hur många som arresteras eller hur många affischer som rivs ner, motståndet har en förmåga att hela tiden resa sig igen. Får de inte kampanja öppet? Då går de dörr till dörr. Får de inte prata i tv? Då använder de sociala medier.

Vissa opinionsmätningar har visat på klar ja-seger men andra har visat på en riktigt katt- och råttalek in till sista dagen. Och även om sittande ministrar, representanter för AKP och president Erdogan självsäkert sagt att ja-sidan kommer att vinna, visar regeringens enorma iver att kampanja i Europa något annat. Denna gång kan de inte vara helt säkra.

Det finns till och med motstånd inom det egna partiet. Enligt nätsidan Al-Monitor är 20 procent inom AKP tveksamma. Det är förstås nervigt och det skulle vara ett enormt nederlag för presidenten om han inte fick genom sitt förslag. Han och ja-sidan behöver helt enkelt rösterna från de cirka 2,8 miljoner röstberättigade som bor utomlands. Tyskland är tyngst med sin stora turkiska diaspora, men även Sverige är viktigt.

Det finns uppskattningsvis 37 000 personer i Sverige som kan rösta i det turkiska valet. I valet 2015 då det prokurdiska partiet HDP för första gången passerade 10--procentspärren till parlamentet, vann de stort i Sverige.

Hela 43,3 procent röstade på HDP och endast 34 procent på rege-ringspartiet AKP. Bland de runt 8 000 som tog sig till vallokalen var troligen många kurdiska eller prokurdiska väljare och därav det starka stödet till HDP.

Genom att toppolitikern och exminister Mehmet Mehdi Ekers nu besöker Sverige hoppas rege-ringspartiet att fler röstberättigade ska gå till valurnorna, även de ickekurdiska där det finns större chans att få stöd.

Men deras syfte med Europaresorna kan redan vara uppfyllt – på grund av att flera europeiska länder spelar dem i händerna, nu senaste Danmark som väljer att skjuta upp premiärminister Binali Yildirims möte. I Turkiet där de kritiska medierna är tystade eller åtsnörda är det framför allt Erdogans beskyllningar om att Europa beter sig som fascister som får utrymme. De som var tveksamma att rösta ja inom AKP kan ha bestämt sig nu.

Nu handlar det nämligen inte längre bara om konstitutionen, utan om nationalism. Och den, om något, är stark i Turkiet.

Terese Cristiansson terese.cristiansson@dn.se “

DN MÅNDAG 13 MARS 2017

“ Nya varningar från Erdogan

Landningsförbud och en utkörd socialminister. Sanktionshot och naziliknelser. En diplomatisk konflikt har uppstått mellan Nederländerna och Turkiet i kölvattnet av ett inställt kampanjmöte på nederländsk mark. Turkiets president Erdogan säger att Haags hantering kommer att stå landet dyrt.

Konflikten uppstod efter att Turkiets utrikesminister Mevlüt Çavusoglu på lördagen nekades att landa i Nederländerna. Han skulle flyga dit för att kampanja inför den turkiska folkomröstningen den 16 april. När därefter socialministern, Fatma Betül Sayan Kaya, tog sig till Rotterdam med bil, hindrades hon av nederländsk polis från att komma in i turkiska konsulatet med hänvisning till säkerheten. Hon eskorterades sedan ut ur landet.

Mevlüt Çavusoglu varnade på förhand om hårda sanktioner mot Nederländerna om han inte skulle få landa. När det stod klart att han faktiskt stoppades kallade president Tayyip Erdogan de nederländska myndigheterna för ”efterföljare till nazisterna” och ”fascister”.

Både i Nederländerna och i Turkiet har människor samlats för att protestera. Runt 1 000 demonstranter visade sitt stöd för Turkiets president Recep Tayyip Erdogan vid konsulatet i Rotterdam. Efter flera timmars protester började polisen skingra demonstranterna med hästar och vattenkanoner. I Ankara har demonstranter kastat ägg och stenar på den nederländska ambassaden. I Istanbul klättrade en man upp på nederländska konsulatets tak, och bytte ut den nederländska flaggan mot en turkisk.

– Detta kommer verkligen att stå Nederländerna dyrt, och lära dem vad diplomati är. Vi kommer att lära dem internationell diplomati, sade Recep Tayyip Erdogan i ett tal i Istanbul.

– Hallå där Holland! Om ni offrar de turkisk-nederländska relationerna på grund av onsdagens val, då kommer det stå er dyrt.

Erdogan syftar uppenbarligen på främlingsfientliga krafter i veckans parlamentsval i Nederländerna. Geert Wilders och hans Frihetspartiet (PVV) har sett starka ut i opinionsmätningarna – ett parti som är starkt fientligt mot EU, invandring och islam.

Turkiets utrikesminister Mevlüt Çavusoglu säger till reportrar i samband med ett turkiskt kampanjmöte i Frankrike att landet vill ha en ursäkt från Nederländerna. Premiärminister Binali Yildirim lovar å sin sida att slå tillbaka på ”hårdast möjliga sätt”.

”Den här situationen har mött starkast möjliga protest från vår sida, och det har framförts till de nederländska myndigheterna att svarsåtgärder kommer, på hårdast möjliga sätt. Vi kommer att svara på motsvarande sätt efter detta oacceptabla beteende”, säger han i en kommuniké.

Nederländernas premiärminister Mark Rutte kallar det här den värsta diplomatiska konflikten landet varit inblandat i på många år, och säger att han kommer göra vad som helst för att trappa ner dispyten.

Mevlüt Çavusoglu ska hålla tal i den franska staden Metz i eftermiddag. Det besöket har godkänts av det franska utrikesdepartementet.

Kampanjandet görs inför folkomröstningen om en författningsändring. Enligt den turkiska regeringen skulle grundlagsändringen garantera stabilitet och effektivisera styret, men motståndare säger att det skulle leda till ett enmansstyre och öka spänningarna i samhället.

TT-AFP-Reuters “

DN MÅNDAG 13 MARS 2017

“ Allt fler britter vill bli svenskar efter Brexit

Antalet britter som har ansökt om att bli svenska medborgare har ökat med nära 250 procent sedan frågan om ett brittiskt EU-utträde blev aktuell. DN har träffat britten Simon Linter som kort efter Brexitomröstningen lämnade in sin ansökan.

Sill är en favorit och på torsdagar gör han ärtsoppa och pannkakor. Simon Linter har definitivt tagit till sig av den svenska kulturen och sedan Storbritannien valde att lämna EU känner han sig alltmer främmande inför sitt eget land.

– Jag sa till en vän häromdagen att jag känner mig mer svensk än brittisk, säger Simon Linter till sin fru Estrella Olsson Linters förvåning.

Det svenska passet glänser oanvänt på soffbordet i den ljusa lägenheten i Råcksta väster om centrala Stockholm. Bredvid ligger det brittiska som har gått ut. Han vet ännu inte om han ska ansöka om ett nytt. Men det kan vara bra att ha, om Stor-britannien kräver visum av EU-medborgare framöver, funderar han. En av många frågor som ingen ännu kan svara på.

Det är just osäkerheten om vad som gäller efter Brexit som fick Simon Linter att snabbt efter folkomröstningen ansöka om svenskt medborgarskap. Och han är inte ensam. Antalet britter som har velat bli svenska medborgare efter omröstningen har ökat dramatiskt. Förra året var antalet ansökningar uppe i 1 521, en uppgång med 244 procent jämfört med 2015. Och trenden fortsätter. Januari och februari ansökte 328 britter om svenskt medborgarskap, normalt brukar det vara runt 30 per månad.

Simon Linter är författare och musiker. Just nu går han en masterutbildning i kreativt skrivande. En av de frågor som uppstod efter Brexit är vad som händer med rätten till studielån från CSN om man inte är medborgare.

– Brexit väckte många frågor som ingen har något svar på ännu. Jag tycker att det är bra att ha ett svenskt pass för säkerhets skull.

När britterna gick för att rösta om EU vid midsommar förra året befann sig Simon Linter och frun Estrella Olsson Linter i Storbritannien. De upplevde ett annat land än det de båda tidigare bott i.

– Det var lite skrämmande, det kändes främlingsfientligt. Man kunde inte känna igen landet längre, säger Estrella Olsson Linter.

För lågmälde Simon Linter blev vistelsen dramatisk. Vanligtvis obenägen till bråk hamnade han i en hård ordväxling med sin familj, där alla utom han röstade för att lämna EU. Det slutade med att han slängde igen dörren och lämnade familjehemmet i Northampton.

– Min mamma pratade om kriget och sa att Merkel var på väg att ta över och använde EU i stället för bomber. Jag kallade henne en idiot och gick där ifrån, säger Simon Linter.

Familjebanden är återupptagna, men nu försöker han till varje pris undvika att nämna Brexit när de talas vid. Det slutar bara i bråk.

Medan EU-medborgare i Storbritannien nu kämpar med att fylla i 85-sidiga formulär för att få permanent uppehållstillstånd gick Simon Linters ansökan om svenskt medborgarskap snabbt. Han hade redan

uppehållstillstånd och personnummer och behövde bara fylla i två sidor. Efter två månader var medborgarskapet klart och han kunde åka och hämta sitt pass.

– Jag trodde det skulle ta jättelång tid, säger han förvånat.

Efter omröstningen har paret ingen större längtan till Storbritannien. Vanligtvis brukar de åka dit på sommarsemester. Men i år tvekar Simon Linter. Det blir förmodligen en tågluff i Europa i stället.

– Jag vill inte tillbaka till Stor-britannien. Då börjar jag bara bråka med föräldrarna. Det är omöjligt att inte prata om Brexit.

Samtidigt är han egentligen inte förvånad över att det blev ett nej till EU.

– Den typen av stämningar har bubblat under ytan länge. Man hörde hur det muttrades om invandrare som tar våra jobb när jag arbetade i Storbritannien på 90-talet. Skillnaden är att nu skäms inte folk för att säga det.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

“ Fakta. Britter i Sverige

Runt 25 000 britter bor i Sverige.

2015 ansökte 441 britter om svenskt medborgarskap.

2016 var siffran 1 521, enligt Migrationsverket.

För att ansöka om medborgarskap ska man ha bott i landet i fem år. “

DN MÅNDAG 13 MARS 2017

“ Många svåra nötter att knäcka vid skilsmässan

Villkoren för EU-medborgare i Storbritannien och britter i EU-länder efter Brexit blir en svår nöt att knäcka. Milljontals berörda är oroliga. Den brittiska premiärministern Theresa May anklagas för att utnyttja frågan som en bricka i förhandlingsspelet.

Stämningen bland EU-medborgare i Storbritannien blir alltmer orolig. Enligt Financial Times har antalet ansökningar trefaldigats på senare tid. Det är en omvittnat krånglig procedur där ett 85-sidigt formulär ska fyllas i. Här krävs allt ifrån anställningsbevis och uppgifter om alla gånger man lämnat Storbritannien till kvitton på el- och vattenräkningar. Många klarar inte kraven. Enligt the Guardian har 28 procent av de EU-medborgare som ansökt om permanent uppehållstillstånd fått avslag på sin ansökan.

Från att tidigare ha kunnat arbeta och studera i Storbritannien med sina rättigheter skyddade av EU-medlemskap befinner sig nu dessa 3,2 miljoner EU-medborgare i landet i limbo, precis som de 1,2 miljoner britter som bor i andra EU-länder.

May har visserligen sagt att EU-medborgare ska få behålla sina rättigheter i landet. Men bara om de britter som är bosatta i andra EU-länder får samma försäkran. I förra veckan fick May en tillrättavisning av det brittiska överhuset som krävde att regeringen måste garantera rättigheterna för de EU-medborgare som bor i Stor-britannien. De ska få rätten att bo kvar, även efter det att landet lämnat EU, utan krav på motprestation.

May måste inte följa överhusets begäran, men överhusets dom var en käftsmäll mot regeringen och ökar pressen på May att bli tydlig i frågan som förväntas bli en av de första på förhandlingsbordet när skilsmässoprocessen börjar på riktigt genom att artikel 50 aktiveras. Här finns flera svåra nötter att knäcka:

○ Vilka inkluderas i en överenskommelse? Kommer den att gälla invandrare som har anlänt före ett visst datum, eller de som har spenderat en viss tid i landet?

○ Vad gäller för en EU-medborgare som bott i Storbritannien tre år, åkt därifrån och sedan återvänt för att åter arbeta i landet?

○ Vad händer med de som inte arbetar utan kanske är medföljande familjemedlemmar. Har de rätt att vara kvar i Storbritannien?

○ Vad händer om en medföljande inte kommer från ett EU-land?

○ Ska EU-medborgare få räkna in sin tid i Storbritannien ända fram tills landet formellt gått ur EU, eller ska gränsen sättas vid det datum när artikel 50 aktiveras?

Vilka rättigheter ska gälla?

Som EU-land är det tydligt vilka rättigheter medborgare i unionen har. Det är fritt att studera och arbeta i vilket EU-land som helst och efter fem år i landet får man samma rättigheter som den inhemska befolkningen. Hur det blir när Storbritannien lämnar EU är oklart. Det kan komma att bli någon typ av tidsbegränsning för arbetstillstånd för EU-medborgare till exempel. Det är inte heller säkert vad som kommer att gälla för studenter, om de ska betala samma avgift som brittiska studenter. Även vad gäller pensionsrättigheter, rätt att kräva bidrag, vad som händer när ett brott har begåtts och rätt till offentlig vård finns flera frågetecken att räta ut.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

DN MÅNDAG 13 MARS 2017

“ FN slår larm: Läget för barnen blir allt svårare

Situationen för barnen i krigets Syrien är värre än någonsin. Antalet barn som har dödats eller lemlästats har ökat dramatiskt sedan 2015. Det visar en ny rapport från FN-organet Unicef.

– Barnen lever under extremt svåra förhållanden och drabbas hårdast av det ökande våldet, säger Tamara Kummer på Unicefs regionkontor i Amman.

– Många tror kanske att det har blivit lite bättre för barnen, men vi ser motsatsen. De tvingas kämpa varje dag för att överleva och få tillgång till det mest basala.

Rapporten som publiceras inför sexårsdagen av kriget i Syrien ger en skakande bild över hur konflikten har påverkat barnen i landet. I dag är ungefär 6 miljoner syriska barn beroende av humanitärt bistånd, och över 2,3 miljoner barn lever som flyktingar i grannländer som Turkiet, Libanon, Jordanien, Egypten och Irak. Totalt har länderna i närområdet tagit emot 80 procent av alla syriska flyktingar, enligt Unicef.

Dessutom har antalet bekräftade fall där barn har dödats, lemlästats eller rekryterats som soldater ökat drastiskt under det senaste året. Minst 652 barn dödades under 2016 och över 850 rekryterades som barnsoldater, en fördubbling jämfört med 2015.

– Alla som strider i Syrien rekryterar barn, det finns inte en enda beväpnad grupp som inte gör det. Och antalet barnsoldater har ökat dramatiskt det senaste året, säger Tamara Kummer.

Förutom att i många fall nästan dagligen leva med bombningar, skottlossningar och explosioner i sin vardag, drabbar kriget barnen även på andra sätt. Svårigheten för hjälporganisationer att nå fram med mat, förnödenheter och mediciner gör att många syriska barn dör av sjukdomar som normalt skulle ha kunnat botas.

Särskilt utsatta är de omkring 2,8 miljoner barn som lever i områden som är svåra att nå för att ge humanitär hjälp.

– Nästan 300 000 barn lever i regioner som knappast nås alls och som är i stort behov av rent vatten och mat. Vi kan inte förstå hur stor deras nöd är, säger Tamara Kummer.

Ett annat problem är att en stor andel av barnen berövas sina möjligheter till utbildning. Mer än 1,7 miljoner barn i Syrien går inte i skolan. Nästan 90 skolor attackerades och minst 255 barn dödades i eller nära skolan förra året. Även för barnen i flyktinglägren är skolgången dålig.

– Barn tvingas offra sin barndom. Många måste börja arbeta för att hjälpa till att försörja sin familj. De arbetar under mycket hårda förhållanden även för en vuxen, och ibland tvingas de att tigga, säger Tamara Kummer.

– De som tvingas jobba har litet hopp om att kunna fortsätta sin skolgång. Man kan bara föreställa sig hur det känns att inte ha något framtidshopp.

Den psykologiska effekten är en faktor som oroar Unicef. Våldet och lidandet som barnen i krigets Syrien upplever saknar motstycke och ger ärr för livet. Tamara Kummer berättar om barn som har sett vänner och familjemedlemmar bli dödade framför deras ögon.

– Barnen tvingas leva med trauman som orsakar fruktansvärda konsekvenser för deras hälsa, välbefinnande och framtid, säger hon.

Trots att situationen verkar hopplös är det viktigt att inte ge upp, menar Tamara Kummer. Hon lyfter fram några saker som Unicef anser viktiga för att nå en förändring, bland annat fortsatta förhandlingar för en politisk lösning på konflikten, och att man säkerställer att alla barn får den hjälp de behöver.

– Det är svårt att ta in att små barn lider och lever under extremt svåra förhållanden. Men det är vår plikt att göra världen mer medveten om detta och det kan också öka motivationen att försöka förändra deras situation, säger Tamara Kummer.

Katarina Lagerwall katarina.lagerwall@dn.se “

DN MÅNDAG 13 MARS 2017

“ Hemlighetsmakeriet spär på misstankarna mot Vita huset

Analys. Washington. Gång på gång avslöjas fler detaljer som tillsammans stärker bilden av att Trumpadministrationen har något att dölja. Medan Vita huset försöker förklara presidentens utspel, ses hans psykiska tillstånd allt oftare som en helt egen faktor.

När Donald Trump på Twitter påstod att han ”precis fick veta” att USA:s förra president Barack Obama avlyssnade telefonerna i Trump Tower i New York, satte det fingret på vad som präglar Trumps tidiga presidentskap.

De omedelbart starka reaktionerna hos politiska bedömare, politiker och journalister har pågått i över en vecka nu. I hög grad handlar de om Trumps faktiska lämplighet för ämbetet, av psykologiska skäl.

De grova anklagelserna om avlyssning, som om de vore sanna skulle kunna utgöra grund för riksrätt mot Obama, baserades av allt att döma inte på fakta, utan enbart på en artikel i högerpopulistiska Breitbart, som i sin tur byggde på ett löst uttalande i en radioshow.

Presidentens tweets skrevs i ottan och var ett nytt exempel på bristande impulskontroll – enligt The Washington Post hade Trump under hela förra helgen varit uppretad. Justitieminister Jeff Sessions hade just dragits in i de pågående utredningarna av Trumpkampanjens kopplingar till Ryssland, sedan det visat sig att Sessions själv under ed hade underlåtit att berätta om de möten han själv haft med den ryska ambassadören.

Donald Trump tyckte dock inte att Sessions hade något att skämmas för.

Trumps utfall gjorde också tydligt att han inte känner till lagar och regler kring avlyssning.

Trots envisa frågor har Vita huset inte kommit med något stöd för presidentens påståenden. Ändå vill Trump ha saken utredd av kongressen, trots att han själv har befogenhet att direkt begära ut eventuella beslut om avlyssning. Demokraten Adam Schiff, som sitter i representanthusets underrättelseutskott, säger att ”inga som helst bevis” finns för någon avlyssning, och väntar sig att frågan släpps efter en utfrågning den 20 mars. Schiff har under de senaste veckorna trätt fram som en av Trumps främsta kritiker när det gäller Rysslandsspåret.

Och i grund och botten är det Ryssland som allting fortfarande handlar om, men med ständigt nya detaljer. Fyra veckor efter det att Trumps nationella säkerhetsrådgivare Michael Flynn fick sparken för att ha ljugit om sina kontakter med Ryssland, finns hans namn åter i rubrikerna: Denna gång för att genom sitt konsultbolag ha haft ett uppdrag för ett bolag med nära band till den turkiska regeringen, mitt under den presidentvalskampanj där Flynn var utrikespolitisk rådgivare.

Efter valet rådfrågade Flynns advokat Trumps juridiska råd om han med tanke på uppdraget borde registrera sig som en representant för utländska intressen. Advokaten fick svaret att det var Flynns ensak.

Responsen från Vita huset var densamma när frågan upprepades i samband med installationen. Inte förrän förra veckan anmälde Michael Flynn sitt konsultuppdrag, där han för ett arvode om mer än en halv miljon dollar spred ståndpunkter som kunde gynna den turkiska regeringen.

Att Trump inte kände till Flynns parallelluppdrag (vice president Mike Pence fick kännedom om den först genom medierna) väcker frågor om Trumps genomlysning och kunskap om sina närmaste medarbetare.

Trumpkampanjens kontakter med Ryssland utreds både av FBI och av utskott i kongressen. Adam Schiff har i intervjuer varit djupt kritisk till FBI-chefen James Comey, för att han vägrar svara på utskottets frågor.

Samtidigt fick underrättelsemyndigheterna, som under månader har befunnit sig under attack av Trump, i tisdags ny huvudvärk när Wikileaks publicerade dokument som avslöjar CIA:s verktygslåda för digital informationsinhämtning. Enligt Wikileaks härrör materialet från en tidigare CIA-anställd, men att en främmande makt skulle kunna ligga bakom intrånget har också nämnts. Mot det talar att uppgifterna har läckts, i stället för att bara utnyttjas, men ett land som skulle kunna ha intresse av att skada CIA och samtidigt distrahera mediernas envisa fokus på Ryssland är naturligtvis – Ryssland.

Donald Trump, som har försökt ägna de senaste dagarna åt att förhandla fram en sjukförsäkringsreform, har på sistone svarat på få frågor. Samma sak gäller Jeff Sessions och utrikesminister Rex Tillerson.

Presidentens utspel är ofta svårtolkade, bland annat för att de ofta verkar spontana. Han har tidigare kastat ur sig grundlösa påståenden – om exempelvis utbrett valfusk eller om terroristattacker i Sverige.

När det gäller Ryssland spär de ständigt nya uppgifterna på misstankarna att administrationen aktivt döljer något – främst på grund av hemlighållandet i sig. Det skadar Trump – kanske mer än det borde, men det vet vi inte.

När på lördagen plötsligt och oväntat den federala åklagaren i New York Preet Bharara fick sparken, efter tidigare löften om att få behålla sitt jobb, väcker det bara fler frågor.

Bharara är känd som en skicklig åklagare, och har lett korruptionsutredningar som rör både demokrater och republikaner. Eventuella fall som rör Trump Tower skulle också falla på hans bord.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se DN s korrespondent “

DN MÅNDAG 13 MARS 2017

“ Experter i protest mot resestoppet

Över 130 amerikanska utrikespolitiska experter fördömer i ett öppet brev president Trumps nya inreseförbud.

Presidentens plan är att de omformulerade reglerna ska börja gälla på torsdag, den 16 mars.

Det nya inreseförbudet under-minerar USA:s nationella säkerhet och intressen precis lika mycket som det tidigare, anser undertecknarna av brevet. Bland dem hittas bland andra landets tidigare utrikesminister Madeleine Albright, före detta säkerhetsminister Janet Napolitano och Nicholas Burns, som varit biträdande utrikeminister i George W Bush regering.

”Till muslimer, både dem utsatts för eller slagits emot Islamiska staten, sänder det här ett budskap som förstärker propagandan som felaktigt gör gällande att USA för krig mot islam”, skriver de.

Den nya ordern riktar sig mot flyktingar och medborgare från sex i huvudsak muslimska länder. Innan reglerna träder i kraft kommer de prövas i domstol, då flera delstater har lämnat in stämningar mot inreseförbudet.

TT-AFP “

DN MÅNDAG 13 MARS 2017

“ Birgitta Forsberg: Nitlott att ansvara för statliga bolag

Ministrar solar sig gärna i bolagens glans, men flyr när det börjar regna småspik. Politiker förstår inte näringslivet.

Tysklands förbundsdag frågade förra veckan ut förbundskansler Angela Merkel om Volkswagens fusk med dieselavgaser. Hon sa sig inte ha vetat något om utsläppsfusket förrän det rullades upp i medierna hösten 2015.

Men då samma undersökningsutskott frågade ut chefen för Kaliforniens miljömyndighet Mary Nichols framkom det att Merkel kritiserat Kaliforniens stränga regler för avgasutsläpp då hon år 2010 träffade delstatens dåvarande guvernör Arnold Schwarzenegger.

Det behöver inte nödvändigtvis betyda att hon visste något om myglet. Politiker brukar stötta landets ”egna” företag. Och Tysklands bilindustri är stor.

Talande är att europeiska politiker – till skillnad från amerikanska myndigheter – hittills inte tvingat Volkswagen att köpa tillbaka manipulerade bilar. Ska vi gissa att det beror på att världens största biltillverkare är just europeisk?

Även den tidigare svenska näringsministern Annie Lööf (C) har fått kritik. Sommaren 2012 skrev EU:s tidigare industrikommissionär Antonio Tajani ett brev till henne och andra ministrar inom EU om misstänkt manipulation med bilars utsläpp, enligt Svenska Dagbladet. Annie Lööf agerade inte, trots att Centern har en miljöprofil.

Men för att återgå till Merkels lobbying hos Schwarzenegger så är svenska politiker lika goda kålsupare när det gäller att hjälpa svenska bolag utomlands.

Näringsminister Mikael Damberg (S) kuskar ofta runt med företagsdelegationer. I dag, måndag, åker han till Colombia ”för att bland annat diskutera handels- och innovationssamarbeten”.

I november var han i Rodrigo Dutertes Filippinerna, samtidigt som försvarskoncernen Saab öppnade kontor i huvudstaden Manila.

Vilken kulör regeringspartierna har brukar inte spela någon roll i detta avseende. De jobbar alla för att svenska företag ska få order utomlands, även när det handlar om vapenförsäljning.

I EU har svenska politiker lobbat hårt för saker som är förmånliga för svenska storägare, som systemet med A- och B-aktier.

När det gäller de statliga, eller delstatliga, bolagen syns politiker gärna med dem här hemma.

Till exempel fick helstatliga Vattenfall år 2006 flytta en presskonferens om vindkraft för att den dåvarande näringsministern Thomas Östros (S) skulle kunna vara med. Allt för att Östros skulle få glänsa i miljöhänseende.

Då Maud Olofsson (C) var näringsminister klev hon med ett stort leende upp på podiet i statliga Postens huvudkontor när sammanslagningen med den danska posten till Postnord aviserades.

Nu när affären har visat sig vara urdålig för Sverige hänvisar hon frågor till Postens dåvarande ordförande Marianne Nivert.

Och då det gällde Vattenfalls katastrofala köp av det holländska kraftbolaget Nuon vägrade Maud Olofsson, som var näringsminister då köpet skedde, att komma till riksdagens konstitutionsutskott för att svara på frågor.

Beträffande den floppartade börsintroduktionen av statliga Telia har dåvarande närings-minister Björn Rosengren (S) sagt att det kanske var hans livs största politiska misstag att försöka göra Teliaaktien till folkaktie.

Politiker av alla möjliga schatteringar har en i det närmaste osviklig förmåga att krama statliga företag offentligt när solen skiner, men två sina händer så fort det börjar regna småspik.

Politikerna och näringslivstopparna talar helt enkelt inte samma språk. Politikerna har svårt att förstå vad som driver näringslivet och vilka risker som finns medan näringslivshöjdarna tycker att det är komplicerat att hänga med i den politiska logiken.

Politik handlar nämligen i mycket om att synas. Syns du så finns du. Så även de gånger ministrar förstått att det finns framtida risker i en affär med ett statligt bolag så väljer de ofta att ta åt sig äran på scenen när avtalet presenteras.

De statliga företagen var en gång i tiden viktiga. De slog ner telestolpar, lade järnvägsräls och dämde upp älvar. Nu är logiken med statligt ägande inte lika tydlig.

I stället är det rätt uppenbart att den minister som har ansvar för den statliga portföljen av bolag har dragit nitlotten. Just nu är det Mikael Damberg.

Birgitta Forsberg birgitta.forsberg@dn.se “

DN MÅNDAG 13 MARS 2017

“Ny strejk kommer slå mot svenska resenärer

Nya problem väntar i flygtrafiken när markpersonalen på flygplatserna Tegel och Schönefeld i Berlin ska genomföra ännu en strejk. Även den här gången påverkas svenska flygresenärer.

Det är fackförbundet Verdi som i en strid med arbetsgivarna vill höja den genomsnittliga timlönen från elva till tolv euro (drygt 115 kronor) i ett ettårigt avtal, rapporterar AFP. Arbetsgivaren erbjuder mycket mindre, och över fyra år.

Den här gången ska strejken pågå mellan 04.00 på måndagsmorgonen och 05.00 på tisdagsmorgonen. Flygbolag som kommer att påverkas kraftigt är Air Berlin, Lufthansa, Easyjet och Ryanair. Bolag med koppling till svenska flygplatser är bland andra SAS och Norwegian.

Förra strejken pågick från fredag till lördag morgon. Då ställdes totalt 670 flygningar in på de två Berlinflygplatserna, och 22 avgångar och ankomster till och från svenska flygplatser. Under den strejken lade även markpersonal vid Helsingfors flygplats Vanda ned arbetet, i fyra timmar på fredagen.

TT “

DN MÅNDAG 13 MARS 2017

“ Den giftiga nationalismen

I ”Slaget om Frankrike” skildrar Tomas Lindbom sprickorna i demokratin inför ödesvalet i april. Kristina Lindquist läser en omistlig skildring av högerpopulismen.

Det var sent i augusti, och det kändes som att slaget förlorades där och då. På en strand i Nice, inte långt från massakern som tog 86 människors liv på nationaldagen, omringar fyra poliser i skottsäkra västar en kvinna i turkos tunika och tvingar henne att klä av sig. På bötes-lappen står det att hon med sina kläder kränker ”respekten för god moral och sekularism”. Vittnen berättar hur folk skriker ”åk hem” och att kvinnans dotter gråter.

De lokala förbuden mot burkini, som senare slogs ner av Frankrikes högsta förvaltningsdomstol, har försvarats med argument om att bekämpa kvinnoförtryck, att det är ohygieniskt, att man kan gömma vapen under tyget och att det är provocerande med den typen av religiösa plagg i en tid då Frankrike lever under islamistiskt terrorhot. Eller så kan man sammanfatta den franska besattheten vid den täckande baddräkten som författaren Tomas Lindbom gör i sin nya bok: Att det börjar ”likna en attack mot en minoritet i samhället som på mycket vaga grunder anses hotfull och vars handlingsutrymme måste begränsas med alla medel”.

”Slaget om Frankrike” är en samtidsskildring som kretsar kring tre centrala politiska konflikter, där den krishärd som är den franska ekonomin naturligtvis är den mest grundläggande. Hög arbetslöshet, ett växande prekariat och ett läge där minst var tionde fransman ska klara sig på mindre än 1 000 euro i månaden är också en klassisk grogrund för den andra konflikten, den mellan det så kallade folket och

den så kallade eliten. Att den konflikten är högst verklig ur ett materiellt perspektiv råder inget tvivel om, men i en farlig och till synes ostoppbar utveckling kopplas den alltmer ihop med den tredje striden, som gäller nationens själva identitet. Otvetydiga sprickor i den ”odelbara” republiken växer med varje terrordåd – och med de politiska svar som följer.

Marine Le Pens stora framgångar med avdemonisera Nationella fronten ligger just i att hon identifierat ett berättigat missnöje, och sedan kanaliserat det i giftig nationalism, krav på stängda gränser och exkludering av landets muslimska befolkning. Den traditionella högern följer inte sällan efter, medan vänstern är svag, splittrad och svarslös.

Frankrikekännaren Tomas Lindbom gör verkligen skäl för namnet, och det här är på många sätt en omistlig bok för den som med liten egen möda vill orientera sig inför en kommande ödesstund i republikens historia. ”Slaget om Frankrike” kan beskrivas som ett slags hybrid mellan reportage-, idé- och debattbok där Lindbom tecknar ett överskådligt och angeläget kollektivporträtt av aktörer, konflikter och intriger på den franska politiska scenen.

Som läsupplevelse är det där-emot rätt blekt – torrt redovisande och ett språk som bara fläckvis laddas med temperament och liv. Det är som att författaren har gått så fullständigt upp i sin ambition att ge en nyanserad och rättvisande bild att all färg polerats bort från sidorna. Varför till exempel nöja sig med att berätta att Nicolas Sarkozy kallade förorternas barn för ”slödder” – när han faktiskt i ett häpnadsväckande uttalande också lovade att spola bort dem med ”högtryckstvätt”? Så förblir textens snittyta blank på ett sätt som gränsar till anonymitet.

Ett antal scener bryter dock igenom, och dröjer sig kvar som en olycksbådande närvaro. Som i skildringen av ett ögonblick från valrörelsen 2012, då Marine Le Pen skulle möta vänsterpartiets ledare Jean-Luc Mélenchon i en tv-debatt. Han gjorde ett första inlägg, varpå hon i direktsändning förklarade att det hela var avblåst: Han var för obetydlig för henne. Lindbom skriver: ”Marine Le Pen tog upp en broschyr som råkade ligga på bordet framför henne och började lugnt bläddra i den”, medan programledaren desperat vädjade och Mélenchon larmade och gjorde sig till av ilska. Till slut fick vänstermannen lämna studion. Det är en isande och effektiv bild av hur Nationella fronten systematiskt har arbetat sig fram till ett läge där de håller i den politiska taktpinnen.

Och det Tomas Lindbom verkligen lyckas med att visa är att när politiska strider börjar ta formen av ett slag om nationen är det slaget ofta förlorat på förhand. Nationella frontens huvudsakliga ambition är nämligen att orkestrera en konflikt mellan partier som ”föraktar folket och stöder ett system som skadar Frankrike” och dem själva, som ”älskar folket, som stöder nationen och försvarar demokratin”. Och om övriga partier går med på en ordning där värderingarna plötsligt ska vara *franska* (eller svenska för den delen) i stället för höger eller vänster har riktningen redan tagits ut. Det går bara att spela åt ett håll. För den nationalism som blivit allt mer dominerande i Frankrike och andra europeiska länder är ju mer än något annat en ideologi om renhet. Och när slaget står om renhet – snarare än, låt oss säga, frihet, jämlikhet och broderskap – är det strängt taget bara en typ av politiker som kan vinna.

Snart vet vi. För vid president-valets andra omgång kommer våren ha slagit ut på allvar i Paris – och det är inte alls omöjligt att den städade högerextremisten Marine Le Pen har tagit sig hela vägen till Élyséepalatset.

Kristina Lindquist “

“Tomas Lindbom ”Slaget om Frankrike” Atlas “

DN MÅNDAG 13 MARS 2017

“ Vinklad historia. Joris Luyendijk beskriver ett Nederländerna som aldrig funnits

Journalisten Joris Luyendijk driver tesen att högerpopulisten Geert Wilders framgång i Nederländerna är en naturlig reaktion på det toleranta samhällets undfallenhet. (DN 2/3). Artikeln uppvisar dock en rad politiskt vinklade faktafel.

Bland annat påstår Luyendijk att mordet på extremhögerns Pim Fortuyn skapade en *”politisk våldsvåg utan motstycke”*. Två år senare mördades visserligen filmaren Theo van Gogh av en radikal islamist, men i övrigt är Luyendijks exempel felaktiga:

○ Den man som körde in i en folkmassa vid drottning Beatrix procession 2009 hade nyligen fått sparken, fjärmat sig från sin familj och blivit alltmer deprimerad. Undersökningen hittade ingen som helst politisk koppling.

○ Aktivisten Louis Sévèke mördades 2005 av en tidigare kamrat. Inte heller här hittades någon politisk koppling.

○ Den man som mördade före detta ministern Els Borst 2014 med över 40 knivhugg greps när han senare högg ihjäl sin egen syster med samma furiösa ilska. Rätten bedömde mannen som gravt psykiskt sjuk.

Allt detta vet Luyendijk men beskriver felaktig dåden som politiska, orsakade av det toleranta samhället.

För att förstärka bilden av att invandrarna inte vill integreras och att de därmed själva blir en del av rasismens orsaker nämner Luyendijk det identitetspolitiska invandrarpartiet DENK, utan att skriva hur försvinnande litet det är. Som jämförelse är DENK en fjärdedel så stort som det pyttelilla ”Djurens Parti”.

Ur ett bråk bland världens bästa och högst betalda fotbollspelare i det holländska landslaget under EM 1996, där några av spelarna var från Surinam, drar Joris Luyendijk den minst sagt häpnadsväckande slutsatsen att holländarna efter fotbollsbråket insåg att ”invandring berikade inte bara landet. Den kunde också orsaka verkliga konflikter”.

Enligt spelarna handlade bråket om löner och samma Surinamspelare hyllades som hjältar under kommande storkarriärer.

Luyendijk drar också den högst egensinniga tolkningen att ”den stora vrede som riktas mot de etablerade partierna i dag delvis är ett arv från (det toleranta samhällets) pekfingerviftande dagar”. Som exempel tar han att brandattacken mot Centrumdemokraternas möte 1985 skulle ha tystats ned.

Inget kan vara mer fel. Alla händelser runt högerextrema CD och dess färgstarka ledare är en följetong i holländsk nutidspolitik.

Det är uppenbart att Luyendijk med förvrängda historiska fakta konstruerar ett Nederländerna som aldrig har funnits men som väl passar retoriken i dagens högerpopulism.

Martin Klepke “

DN TISDAG 14 MARS 2017

“ En falskspelare på valturné

President Erdogan är missnöjd med sina rättigheter i Europa. Hans egna medborgare har snart inga alls.

Nog är det motbjudande. En regim som gör allt för att strypa demokratin på hemmaplan kallar europeiska regeringar för nazister som begår brott mot mänskligheten. Samma regim som har förvandlat yttrandefriheten till ett dåligt skämt hävdar att dess företrädare måste få bedriva politisk propaganda utomlands.

Turkiet och dess president Recep Tayyip Erdogan sätter just nu ett svårslaget rekord i hyckleri.

Den 16 april hålls en folkomröstning om långtgående ändringar av författningen. Innebörden är att förse Erdogan med närmast enväldiga befogen-heter.

Lokala tyska myndigheter har stoppat turkiska ministrar från att hålla kampanjmöten, av säkerhetsskäl. Även Nederländernas regering sa nej. Österrike, Schweiz och Danmark håller emot, medan Frankrike gav tillstånd. Sverige lät en företrädare för det styrande partiet AKP framträda i Botkyrka. Sannolikt förskonades vi därmed från Erdogans explosion av invektiv, från ”fascister” till ”bananrepublik”.

Men i grunden har Turkiet ingen principiell rättighet att skicka agitatorer på internationella valturnéer, även om det finns tre miljoner röstberättigade i utlandet. Det har inget med yttrandefrihet att göra, utan är upp till varje stat att besluta om. Kostnader för polisbevakning kan vara ett skäl emot, men det går utmärkt att ifrågasätta lämpligheten i budskapet. Tyskar och nederländare behöver inte heller välkomna ministrar som kallar dem nazister.

Vad det handlar om är provokation. Erdogan muckar gräl med Europa, för att han vill tjäna röster på att vara den store ledaren som försvarar turkarna mot ondskefulla västerlänningar. Opinions-mätningarna tyder på ett jämnt resultat, och presidenten tänker inte förlora. Till någon del hoppas han hitta utvandrade väljare, men framför allt försöker han piska upp nationalistiska stämningar som gynnar honom.

Den nya författningen skulle avskaffa premiärministerposten. Presidenten tillsätter regering och kan dessutom strunta i parlamentet och styra med dekret, eller för enkelhetens skull upplösa det. Erdogan får makten över rättsväsendet och utser de viktiga domarna. Han kan sitta kvar till 2029, minst. Att jämföra med Frankrike eller USA är löjligt, för där finns kontrollinstanser som helt skulle saknas i Turkiet.

Erdogan har dragit landet i auktoritär riktning under lång tid. En vattendelare var protesterna 2013 mot skövlingen av Geziparken i Istanbul, som slogs ned brutalt. I slutet av samma år briserade en korruptionsskandal i Erdogans närmaste krets. Han gick omedelbart till motoffensiv, rensade ut misshagliga element i rättsapparaten och drog i gång en total konfrontation med exilpredikanten Fethullah Gülens islamiska rörelse. Den var förut Erdogans allierade för att vingklippa militären. Nu blev de dödsfiender.

Presidenten pekade ut Gülen-rörelsen som skyldig till kuppförsöket i somras. Detta blev ursäkten för den klappjakt på all opposition som har pågått sedan dess. Minst 125 000 statstjänstemän har fått sparken eller suspenderats, och 40 000 av dem hamnade i fängelse. Journalister

har avskedats eller spärrats in, medieföretag konfiskerats. Den tyska tidningen Die Welts korrespondent greps nyligen för ”spioneri” och ”terrorism”, de vanliga etiketterna för alla som inte bugar för Erdogan. Sådant händer inte i det ”nazistiska” Tyskland.

Ett tag försökte Erdogan köpa kurdernas stöd för sin nya författning. Efter valframgångar för det kurdiska partiet HDP startade han i stället om kriget mot PKK-gerillan i sydöst. FN riktade förra veckan hård kritik mot att hundratals civila har dödats och en halv miljon tvingats lämna sina hem. HDP:s ledande representanter befinner sig numera också bakom lås och bom.

Turkarna får visserligen rösta om författningen, men valet är inte fritt. Statstelevisionen är en ren propagandakanal, regimen kontrollerar nästan alla medier. Den som förespråkar ett nej tar risken att gripas för landsförräderi eller, förstås, terrorism.

Och detta despotiska system skulle turkiska ministrar av yttrandefrihetsskäl få förfäkta runt om i Europa?

EU sitter fast i flyktinguppgörelsen med Turkiet. Erdogan har uppenbarligen möjlighet att vrida på och stänga av kranen, och har upprepade gånger hotat att säga upp avtalet. Men eftersom Balkanrutten norrut från Grekland numera är stängd är utpressnings-potentialen inte längre tydlig. Turkiets ekonomi har dessutom stora bekymmer, och landet är beroende av EU för handel och investeringar.

Det vore ovärdigt att sänka sig till Erdogans debattnivå. Men Europa ska inte krypa för tyrannen.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN TISDAG 14 MARS 2017

“ Merkel väntas sätta hårt mot hårt i Washington

Handelspolitik, relationen till Ryssland och flyktingfrågan står på agendan när förbundskansler Angela Merkel träffar president- - Donald Trump i Washington i veckan. Merkel har hittills förhållit sig kylig till Trumps attacker mot bland annat hennes flykting-politik. Nu kan tonläget förändras.

Berlin.
Mötet med USA:s president Donald Trump i Washington kan bli Angela Merkels allra svåraste under hennes snart tolv år som Tysklands förbundskansler. En rad avgörande frågor står på spel när de bägge konservativa politikerna möts för första gången i Vita huset.

Från tyskt håll befarar man en ny istid i relationen till USA. Det minutiöst förberedda mötet var planerat att äga rum i dag tisdag, men en snöstorm i östra USA satte stopp för Merkels resa över Atlanten.

Kort före att det tyska regeringsplanet skulle lyfta mot USA på måndagskvällen meddelade Vita huset att mötet skjutits upp till fredag. Förväntningarna är enorma på att Merkel, en av världens mest erfarna och respekterade politiska ledare, ska lyckas övertala den politiskt oerfarna affärsmannen Donald Trump om vinsterna av frihandel och respekt för internationella handelsavtal, två av många frågor där Merkel och Trump står långt ifrån varandra.

Med på resan till Washington följer två av Tysklands tyngsta -företagsledare, Siemenschefen Jo Kaeser och biltillverkaren BMW:s styrelseordförande Harald Krüger. Orsaken är att Merkels administration tror att den mångårige -företagaren Trump lyssnar mer på företrädare från näringslivet än på toppolitiker som Angela Merkel.

Resesällskapets uppgift blir dels att skapa en personlig relation till presidenten, och dels att inpiska betydelsen av det stora antalet arbetsplatser och utbildningsplatser som tyska företag skapar i USA.

Trumps löften om att bekämpa det tyska exportöverskottet och hoten om att införa en straffskatt om 35 procent på tyska bilar har skapat stor oro i Tyskland, där omkring hälften av alla jobbtillfällen anses vara beroende av exportföretagen.- USA är vid sidan av Frankrike

Tysklands viktigaste handelspartner- och köpte i fjol tyska varor för drygt 100 miljarder euro, ungefär dubbelt så mycket som Tyskland köpte av USA. Merkel tänker nu sätta in alla medel för att övertyga Trump om att protektionism och handelskris inte är till gagn för någon part. Till sin hjälp har hon även sin -näringspolitiske rådgivare Lars-Hendrik Röller som reste till Washington redan för en vecka sedan.

Den alltid lika minutiöst pålästa tyska förbundskanslern uppges ha förberett sig extra noggrant inför resan till Washington. Hon ska ha satt sig in i hur Trump fungerar, bland annat genom att studera tal och intervjuer.

Regeringskällor till den tyska veckotidningen der Spiegel uppger att hennes strategi består av två delar: Genom sin diskreta charm och beprövade skicklighet hoppas hon kunna skapa en god personlig relation till Trump, på liknande sätt som hon närmade sig den tidigare italienska premiärministern Silvio Berlusconi och Frankrikes tidigare president Nicolas Sarkozy – två politiker som liksom Trump står såväl politiskt som personligt mycket långt ifrån Merkel.

Den andra delen av strategin är betydligt tuffare. Merkel kommer inte att gå med på att se tyska intressen hotas och därför ska Trump förstå att Berlin är väl rustat för ett möjligt handelskrig. Om den dubbla strategin fungerar återstår att se. Misslyckas hon befarar många bedömare att en ny istid de båda länderna emellan kan vara i antågande.

Under den korta tid som Donald Trump innehaft presidentposten har hans förhållningssätt till bundsförvanten på andra sidan Atlanten kantats av ömsom hyllningar och ömsom påhopp. Å ena sidan säger han sig älska Tyskland och känna stolthet över landet där hans farfar Friedrich Trump föddes. Han har hyllat Angela Merkel som en stor ledare, samtidigt som han gärna och ofta kritiserat hennes flyktingpolitik. Men Trumps uttalande att Merkel gjort ”ett katastrofalt” misstag då hon tillåtit så många illegala flyktingar att komma till Tyskland väckte stor irritation i hennes administration, som inte ser med blida ögon på att USA:s president blandar sig i landets inrikespolitik.

Relationen till den nya amerikanska administrationen blev inte bättre när Trump berömde britternas beslut att lämna EU och passade på att anklaga Tyskland för att använda unionen som ett verktyg för sina egna intressen.

Merkel har på sitt sedvanligt låg-mälda och diplomatiska sätt valt att inte svara på Trumps provokationer. Hon har visserligen kritiserat hans inreseförbud och läxat upp honom om Genèvekonventionen, men har oftast överlåtit kritiken till sina ministrar. Till dessa hör bland andra

vicekanslern och utrikes-ministern Sigmar Gabriel som kallade Trumps installationstal för ”auktoritärt”.

Även den tillträdande -presidenten Franz-Walter Steinmeier har beklagat utvecklingen i USA. Under valkampanjen benämnde han Trump som en ”hatpredikant”.

Trump är den tredje amerikanska presidenten som Angela Merkel möter under sina snart tolv år som förbundskansler. Relationen till före-gångaren Barack Obama beskrivs som något alldeles särskilt. Även om den solkades av avslöjandet om att den amerikanska säkerhetsmyndigheten NSA avlyssnat- Merkels mobiltelefon är det de båda ledarnas ömsesidiga beundran som kommer att skrivas in i -historieböckerna.

Sju gånger besökte Obama Tyskland under sin tid som president, och han har kallat Merkel för enastående och sagt att han inte kunnat föreställa sig en bättre partner på världs-arenan. Följaktligen var det till Berlin han ringde sitt sista utlandssamtal som president.

De historiskt goda relationerna till USA har varit en viktig del av den tyska efterkrigshistorien. Det var via investeringar från den amerikanska Marshallhjälpen som det sönderbombade Västtyskland byggdes upp på nytt efter kriget, och miljoner amerikaner gjorde militärtjänst i den amerikanska zonen. Utan förbindelserna västerut hade Västtysklands framgångar inom såväl ekonomi som förmågan att bygga en stark demokrati sannolikt sett annorlunda ut.

Nu kan relationerna inta en ny skepnad. Fredagens möte sker knappt två månader efter att Trump fyrade av sitt installationstal med löften om att göra USA ”great again” och om att sätta USA först – slogans som är omöjliga att översätta till en tysk kontext. -Tanken på att en tysk toppolitiker skulle gå till val på att göra ”Germany great again” eller att sätta ”Germany first” är närmast otänkbar.

Lina Lund lina.lund@dn.se “

“**Fakta. Fyra världsledare har besökt Trump i Vita huset**

27 januari: Storbritanniens -premiärminister Theresa May var först ut av världens ledare- att besöka Donald Trump. Brexit var det heta ämnet och Trump sade att ”jag tror att Brexit kommer att bli underbart för ert land. Ni kommer att få in de människor som ni vill i landet”. Samarbete om kampen mot IS togs också upp.

10 februari: Japans premiär-minister Shinzo Abe togs emot, först i Vita huset och -sedan på presidentens golfresort i Florida. Handelsfrågor stod i fokus under mötet, och japanska investeringar i USA diskuterades.

13 februari: Kanadas premiär-minister Justin Trudeau på besök. Trump hade tidigare lovat att det nordamerikanska -handelsavtalet Nafta skulle om-förhandlas, men detta nämndes inte alls. ”Miljontals jobb på båda sidan av gränsen är -beroende av en fortsatt god -relation” sade Justin Trudeau.

15 februari: Israels premiärminister Benjamin Netanyahu kom, stärkt av att Trump tagit avstånd från FN-resolutionen mot Israels -bosättningspolitik i december. Apropå en tvåstats-lösning sade Donald Trump att ”jag gillar den -lösning som båda sidorna gillar”.

Fakta.

Tysklands förbundskansler Angela Merkel har vid två tillfällen -talat i telefon med USA:s president Donald Trump, men fredagens besök blir första gången de två möts. Fyra timmar uppges vara avsatta för deras samtal.

Mötet var planerat att äga rum i dag, tisdag, men på grund av en snöstorm i östra USA meddelade Vita huset på måndagskvällen att mötet -skjutits upp till fredag.

Med på resan till Washington finns två av Tysklands tyngsta företagsledare, Siemens-chefen Jo -Kaeser och biltill-verkaren BMW:s styrelseordförande Harald Krüger.

Merkel, liksom hennes utrikes-minister Sigmar Gabriel, har redan träffat vice-presidenten Mike Pence, och försvarsminister Ursula von der Leyen har mött sin amerikanska kollega James Mattis. “

DN TISDAG 14 MARS 2017

“ Toppmötet kan bli början på en ny epok

Analys. Dagordningen är lång inför det första mötet mellan Donald Trump och Angela Merkel. De båda ledarna kunde knappast vara mer olika, och deras ståndpunkter skiljer sig åt på fråga efter fråga. Hur deras relation utvecklas på sikt är dock för tidigt att säga.

Washington.
När Donald Trump tar emot Angela Merkel i Vita huset kan det vara början på en ny epok för de transatlantiska relationerna, där de band som sedan andra världs-krigets slut har vuxit fram mellan USA och Tyskland nu inte längre förstärks.

Merkel sägs vara extremt väl förberedd inför sitt första möte med USA:s president. Hon ska ha detaljstuderat hans tal, uttalanden och sätt att tala; hans politik och hans personlighet.

Hon vet att Trump (till skillnad från sin företrädare) föredrar korta sjok av information framför långa haranger av fakta.

Medan Trump har kallat Tysklands flyktingpolitik för ”katastrofal”, men också prisat den tyska förbundskanslern, gjorde Merkel tidigt tydligt att hon inte drar sig för att sätta Trump på plats. Kort efter det att han undertecknat dekretet med inreseförbud och flyktingstopp förklarade hon för Trump på telefon vad Genève-konventionen innebär för människors rätt att söka skydd. Merkel skulle knappast heller i dag tveka att -markera de principer varpå de liberala demokratierna vilar. På så gott som varje punkt är ledarnas utgångspunkter olika, men det finns områden där Trumps uttalanden inte längre är spiksäkra. Det handlar till exempel om Nato, som han har beskrivit som ”förlegat” men senare gett sitt stöd. För Merkel är det viktigt, och hon är beredd

att höja Tysklands försvarsanslag om än inte fullt ut till de 2 procent av BNP som Nato kräver.

Det handlar också om handelspolitiken, där det just nu pågår en dragkamp i Vita huset. Där står en protektionistisk och nationalistisk falang, representerad främst av Trumps chefsstrateg Steve Bannon och rådgivaren Peter Navarro, mot en mer frihandelsvänlig grupp under ledning av den tidigare Goldman Sachs-chefen Gary Cohn, som leder Vita husets ekonomiska råd. När Navarro kritiserade det tyska handelsöverskottet och sa att landets valuta är undervärderad, ledde det till sura reaktioner i Tyskland. (Merkel kan alltid luta sig mot att euron inte regleras av Berlin, utan av den europeiska centralbanken.) Enligt Financial Times har Navarros status hos Trump minskat, och vilken falang som är den starkare är inte klart.

Oklar är också presidentens syn på det transatlantiska handels-avtalet TTIP, som Barack Obama inte lyckades ro i hamn. Trump, som vill ha bilaterala avtal, drog USA ur det stora handelsavtalet med Asien, TPP, men överväger att se EU som en enhet och därför låta TTIP-förhandlingarna fortgå. Angela Merkel skulle föredra en sådan öppnare linje.

Under mötet i Washington kommer dock en person som inte är fysiskt närvarande att märkas: Vladimir Putin. Merkel har lång erfarenhet av den ryska presidenten (och saknar intresse av att mjuka upp sanktionerna mot Ryssland). Donald Trump, å sin sida, svassar kring Putin utan att ännu ha träffat honom, och han ser enligt Vita huset fram emot att ta del av Merkels lärdomar. Om han låter sig påverkas av vad hon säger återstår att se.

De framtida relationerna mellan USA och Tyskland avgörs inte av ett enda möte, men fredagens träff kan mycket väl sätta tonen för den närmaste tiden.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN TISDAG 14 MARS 2017

“ Tullnotan kan slå hårt efter Brexit

När Storbritannien lämnar EU riskerar svenska företag att få betala över två miljarder kronor enbart i tullavgifter när de handlar med landet. Och lika mycket får brittiska företag betala för sin handel med Sverige, säger Sveriges EU-minister Ann Linde till DN.

Kommerskollegium har på regeringens uppdrag utrett konsekvenserna av Brexit (det brittiska beslutet att lämna EU) för regelverket som styr handeln. Närmare bestämt den mellan Storbritannien och Sverige.

Och en slutsats är entydig: alla alternativ till den nuvarande ordningen, där Storbritannien är EU-medlem, är sämre och mer kostsamma.

– EU:s och Storbritanniens lagstiftning är harmoniserad på många områden. Det kan underlätta när man ska fastställa framtida regelverk. Men det är stor skillnad på att vara medlem och icke-medlem – både vad gäller tullunionen och inre marknaden, säger Ann Linde.

Mycket av debatten i och utanför Storbritannien har handlat om den inre marknaden. Men minst lika viktig är EU:s tullunion, som ju britterna också lämnar.

Tullunionen innebär att EU har en gemensam yttre tull och att varor sedan kan skeppas inom unionen utan tullprocedurer. Men om Storbritannien lämnar EU utan något frihandelsavtal eller avtal om tullsamarbete med unionen – vilket för närvarande tycks vara den mest sannolika utvecklingen – får landet luta sig mot de internationella WTO-reglerna.

Och det betyder bland annat tullar.

– Vi frågade Kommerskollegium om vad följderna skulle bli om vi har samma handelsmönster som 2015 och vi måste använda oss av WTO-tullar. Det skulle kosta svenska företag 2,1 miljarder kronor, säger Ann Linde.

– Och lika mycket för brittiska företag, tillägger hon.

Storbritannien är Sveriges sjätte viktigaste handelspartner när det gäller handel med varor. Och det är fordonsindustrin, med företag som Scania och Volvo, som kommer att drabbas av de tuffaste tullarna. En tredjedel av de 2,1 miljarderna gäller just tullar på vägfordon.

När det gäller tjänstehandel är Storbritannien Sveriges tredje viktigaste handelspartner. Eftersom Storbritannien är medlem i EU och därmed har en lagstiftning som är harmoniserad med EU-lag, kommer det troligen att underlätta de kommande förhandlingarna om vilket regelverk som ska gälla i framtiden. Men Kommerskollegiums slutsats är ändå att det kommer att bli dyrare och krångligare.

Problemen kan också växa på sikt, varnar EU-ministern, när britternas och EU:s regelverk skiljer sig åt. Och det oroar Ann Linde.

– Vår tjänstehandel med Storbritannien har blivit viktigare och viktigare för varje år, säger hon.

Den slutsats som Kommerskollegium drar – och även Ann Linde – är att det vore bäst med en övergångstid på flera år innan Storbritannien helt lämnar EU och att landet behöver någon form av tullsamarbete med EU efter Brexit.

Den brittiska regeringen har dock gjort klart att den inte vill ha en lång övergångsperiod: ”några veckor eller månader” som den brittiska Brexitministern David Davies har sagt.

Britterna har också sagt att de vill ha en sektorsvis tullunion, det vill säga att vissa branscher ska omfattas – andra inte. Men det går inte Ann Linde med på – och ingen annan inom EU-kretsen heller.

– Antingen är man med eller så är man inte med, säger hon.

Premiärminister Theresa May har också hotat med att den brittiska regeringen kan lämna förhandlingarna utan avtal. ”Inget avtal är bättre än ett dåligt avtal”, som hon har sagt.

Sverige vill ha avtal som begränsar kostnaderna även för Storbritannien då det ligger i svenskt intresse. Men problemet för regeringen är att flera andra EU-länder, därtill stora sådana som Frankrike, helst ser att kostnaderna för britterna bli så stora som möjligt. Detta för att visa andra EU-länder att det kostar att lämna unionen.

Dan Lucas dan.lucas@dn.se “

“ Fakta. Brexit

Den brittiska regeringen kommer före månadsskiftet att formellt begära landets utträde ur EU.

Det sker genom att den brittiska regeringen ”notifierar” EU, genom att åberopa artikel 50 i Lissabonfördraget.

Därefter börjar en period av förhandlingar om villkoren för utträdet, bland annat om vilka ekonomiska förpliktelser Storbritannien har. Under förhandlingarna ska också hänsyn tas till landets framtida relation med EU.

Senast två år efter att artikel 50 har aktiverats ska landet lämna EU – om inte alla parter är eniga om att fortsätta förhandlingarna. “

Sveriges handel med Storbritannien 2016

Storbritannien är den tredje största mottagaren av svenska tjänster och den sjätte största mottagaren av varor.

Källa: Kommerskollegium.

Grafik: Maria Westholm

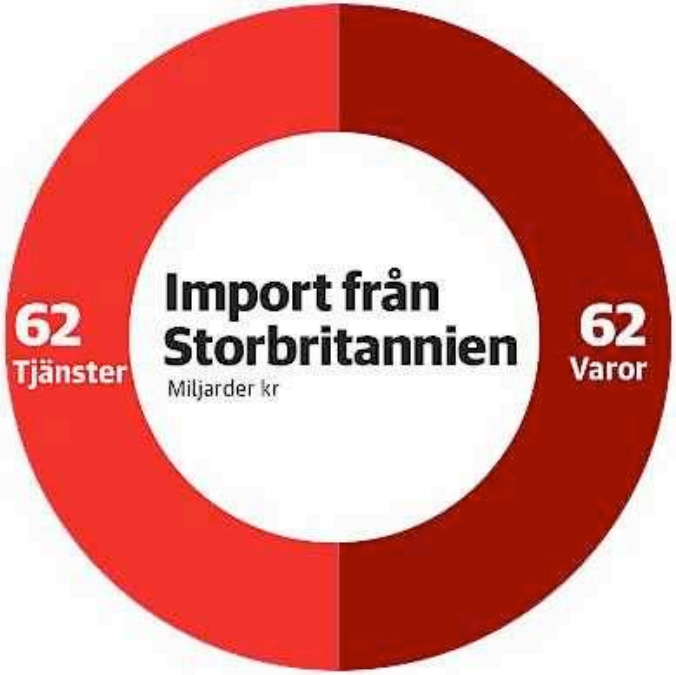

Tjänstehandel lättast inom EU

Ju längre bort från EU desto svårare och dyrare att handla med tjänster över gränserna.

- Ja
- Delvis
- Nej

Internationella handelsavtal på tjänsteområdet

	EU	EES EU samt Norge, Schweiz och Liechtenstein	DCFTA EU:s avtal med Ukraina	CETA EU:s avtal med Kanada	GATS/GPA WTO-regler för tjänstehandel/ offentlig upphandling
Fri rörlighet tjänster	Ja	Ja	Delvis	Nej	Nej
Fri etablering	Ja	Ja	Delvis	Delvis	Nej
Fri rörlighet arbetstagare	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej
Överstatlighet	Ja	Delvis	Nej	Nej	Nej
Konkurrensrätt/statsstöd	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej
Offentlig upphandling	Ja	Ja	Ja	Delvis	Delvis
Dataöverföring	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej

DN TISDAG 14 MARS 2017

“Svensk kvinna misstänks ha kidnappats

En svensk medborgare på FN-uppdrag saknas i Kongo-Kinshasa. Enligt landets myndigheter ska den svenska kvinnan ha kidnappats.

Utrikesdepartementet och FN bekräftar för DN att man söker efter kvinnan och hennes sällskap – hon hörde till en grupp om sex personer där samtliga misstänks ha kidnappats.

– En svensk medborgare eftersöks i Kongo och personen var i landet inom ramen för ett FN-uppdrag. UD tar förstås de här uppgifterna på stort allvar och agerar därefter, säger Katarina Byrenius Roslund på UD:s pressjour.

Händelsen inträffade i Ngombe i södra Kongo-Kinshasa, enligt landets regering. Den svenska kvinnan ska ha färdats på en mopedtaxi som stoppades på en bro, enligt Expressen som citerar regeringens talesperson Lambert Mende. En av kongoleserna var FN-medarbetarnas tolk, de andra tre mopedförare.

Mende säger sig ha fått uppgifter om att de kidnappade körts ut i skogen. Han tror att de har förts bort av en okänd grupp, men myndigheterna har fått motstridiga uppgifter.

FN har haft sin fredsbevarande verksamhet, Monusco, i Kongo-Kinshasa sedan 1999 och det ska vara inom ramen för dess biståndsarbete som den svenska kvinnan befinner sig i området.

Läget i Kongo-Kinshasa, också känt som Demokratiska republiken Kongo, är väldigt instabilt, framför allt i de östra delarna av landet. Det berättar Dag Bohlin på Pingst-missionen som har en grupp på väg till Bukavu i sydöstra delen av landet.

– Det finns en aggression mot FN där. Dels på grund av de sexuella övergreppen som begåtts av FN-personal, dels för att det finns så många FN-soldater där. **Ossi Carp** ossi.carp@dn.se “

DN TISDAG 14 MARS 2017

“ Tio år efter kraschen – kapitalet släpps fritt

Island avskaffar kapitalkontrollen som har varit i kraft sedan finanskrisen 2008–2009. Nu är rätta tiden för ett sådant beslut, menar den isländske ekonomiprofessorn Thorvaldur Gylfason.

Avskaffandet av kapitalkontrollen betyder att isländska företag, pensionsfonder och hushåll ges fullt tillträde till den internationella kapitalmarknaden.

I fortsättningen får Islands valuta fritt föras ut ur och in i landet, såsom gäller för övriga Europa och stora delar av världen.

Island kan därmed sägas sätta punkt för krisen.

Det har gått lång tid sedan kraschen för isländska kronan som inträffade sedan Islands tre ledande banker hade gått omfull under finanskrisen 2008–2009.

Då var Islands ekonomi slagen i spillror, efter att banksektorn först hade blåsts upp – och sedan exploderat. Som mest var de högt belånade bankernas tillgångar tio gånger större än landets BNP och de var stora i viktiga finanscentrum som London.

När krisen sedan bröt ut ingick kapitalkontrollen bland de nöd-åtgärder som sattes in, på inrådan av Internationella valutafonden, IMF.

– Kapitalkontrollen var avsedd som en tillfällig åtgärd, men med IMF:s godkännande har den blivit långvarig. Annars fanns risk för att

valutan skulle krascha igen, säger Thorvaldur Gylfason som är professor vid universitetet i Reykjavik.

Faran är nu betydligt mindre, anser han. Islands ekonomi går starkt, mycket beroende på växande turistinkomster. BNP-ökningen vid slutet av förra året var 4–5 procent.

Samtidigt är läget stabilt, jämfört med tidigare. Arbetslösheten är låg och inflationen under kontroll.

– Centralbanken har på senare år byggt upp en valutareserv som är större än de samlade stödinsatser som IMF och de nordiska länderna gjorde för Island under finanskrisen. Det ger resurser att vid behov försvara isländska kronan, när kapitalkontrollen nu tas bort, framhåller Thorvaldur Gylfason.

Nu ser han dock en viss försvagning av isländska kronan som önskvärd, med hänsyn till turismen:

– Turistinkomsterna är viktiga för Island och har blivit större än de tidigare så dominerande inkomsterna från fisket. Därför gäller det att utländska turister även i fortsättningen har råd att komma.

Turismen kan också bidra till en maktförskjutning där etablerade intressen inom, bland annat, fiskeri-näringen inte längre ges samma inflytande över politiken.

Thorvaldur Gylfason poängterar att de kretsar som drev Island in i krisen fortfarande har stor makt. Tidigare bankchefer är med och styr, trots att de sitter i fängelse för ekonomiska brott. Risken finns att bankerna på nytt hamnar i samma händer som före krisen.

– En del av politikerna har ännu inte förstått hur krisen uppstod eller hur man ska undgå en upprepning. Men en nyckelfråga är hur vi ska få större öppenhet och mer konkurrens från omvärlden. Fortfarande har Island inga utländska banker verksamma inom landet.

Den långsiktiga frågan är, enligt Thorvaldur Gylfason, om Island i längden kan behålla världens minsta valuta som har flytande växelkurs. Även om läget för tillfället är gynnsamt, kan påfrestningarna längre fram visa sig alltför stora.

Han påpekar också att Island alltjämt har en vilande ansökan om medlemskap i EU. Islands regering, som tillträdde i början av året, har lovat att parlamentet ska få hålla en omröstning om huruvida det ska utlysas en folkomröstning om EU-medlemskap under mandatperioden. Just nu ser dock det politiska stödet för medlemskap svagt ut.

Samarbetet med EU inom frihandelsområdet EEA, där även Norge ingår, bedöms av de flesta som tillräckligt. Som EU-medlem skulle Island, med sina 330 000 invånare, ändå ha svårt att nå inflytande.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

“ Fakta. Islands ekonomi

BNP-ökning: 4,7 procent under 2016, 4,1 procent under 2017.

Arbetslöshet: 3,1 procent under båda åren.

Inflation: 1,7 procent under 2016, 2,9 procent under 2017.

Bytesbalans: Överskott med 3,5 procent av BNP under 2016 och med 2,3 procent av BNP under 2017.Källa: OECD “

DN ONSDAG 15 MARS 2017

“ Den sista svälten

20 miljoner människoliv i fyra länder hänger just nu på en skör tråd. Men utvecklingen visar att världen kan befrias från hungersnöd.

Vårmånaderna, *gu*, är synonyma med regn i Somalia. I år är nederbörden en fråga om liv och död för miljoner. Svår torka har ödelagt skördarna. Även för boskap som är van vid ökenlika förhållanden har betet varit för magert. Stora kamelbesättningar har dukat under.

Det är den värsta humanitära krisen sedan FN bildades. Så sa Stephen O’Brien, ansvarig för FN:s nödhjälp, när han i förra veckan rapporterade till säkerhetsrådet. Svält-hotet hänger inte bara över Somalia, som drabbades av en katastrof så sent som 2011, utan också Jemen, Sydsudan och Nigeria.

Att anlägga ett historiskt perspektiv brukar annars inge hopp. Inte minst har kommunismen, en tillförlitlig källa till hungersnöd, tvingats på knä. Det stora språnget i Kina lär ha varit värst. Omkring 30 miljoner kineser bedöms ha dött av svält åren 1958–1962. Sovjetunionens facit mäts på samma förödande skala.

I mitten av 90-talet hungrade miljontals människor i Nordkorea ihjäl. Men det är också den senaste riktigt stora svältkatastrofen. Sedan dess har den globala hungern minskat ordentligt. År 1990 led 25 procent av alla barn av undernäring. 2015 var siffran 14 procent. Även i Afrika söder om Sahara har livsmedelssäker-heten stärkts. Mat-bristen och dess grymma följdsjukdomar har tryckts tillbaka.

Det är inte klimatet som har blivit gynnsammare. Stegvisa förbättringar i jordbruket har gett större skördar. Gentekniken har gjort små underverk. Snabbare och billigare kommunikationer, friare marknader och öppna gränser har samtidigt hjälpt. Demokrati och ett styre fritt från korruption är visserligen ingen garanti men väl ett skydd för de mest sårbara.

I en stor rapport från FN:s biståndsorgan slogs det härom-året fast att dålig politik är svältens grundorsak. Något så trivialt som ett skadligt subventionssystem kan köra ett lands jordbruk i botten.

Stater har också blivit bättre på att hantera akuta nöd-lägen. Import tillåts kompensera när lokala skördar slår fel. Matbrist identifieras tidigare.

Hotet från inkompetenta ledare finns kvar. Sydsudan är det tydligaste exemplet. Där uppträder regeringen livsfarligt arrogant. Utländska hjälparbetare undanbedes – nyligen höjde myndigheterna visumavgiften från 100 till 10 000 dollar. I Somalia är bekymret snarast frånvaron av en fungerande stat.

Klimatförändringarna kan ha ett finger med i spelet vad gäller den svåra torkan. Men i såväl Sydsudan som Jemen rasar också våldsamma inbördeskrig. Terrorsekten Boko -Haram orsakar kaos i Nigerias norra delar. I Somalia har jihadisterna i al-Shabaab länge varit plågoandar. Krigen kan orsaka svält på både lång och kort sikt. Först slår de undan benen för ekonomin. Sedan blockeras det humanitära arbetet.

Utan akut hjälp kommer människor att hungra ihjäl. Omvärlden måste därför snabbt fylla på FN:s kassa. Hittills har organisationen bara tagit emot bråkdelar av summan som behövs. Både givarländerna och FN-systemet är distraherade av andra internationella problem, men svälten får inte försummas.

Katastrofen kan förhindras. När Stephen O’Brien talar om den värsta krisen sedan FN bildades handlar det om en risk snarare än fullbordat faktum. Målet – och det är inte orealistiskt – borde vara att världen redan ska ha sett den sista stora svältkatastrofen.

DN 15/3 2017 “

DN ONSDAG 15 MARS 2017

“ Brexit blir inte bättre av att Skoxit följer efter

En olycka kommer sällan ensam. Först röstade en majoritet av britterna för att lämna EU. Följden kan bli att även Storbritannien bryts itu.

På måndagskvällen sa parla-mentet i London ja till att ge premiärminister Theresa May fria händer att förhandla med Bryssel. -Dagen efter bekräftade hon att utträdes-artikeln 50 ska aktiveras före mars månads slut. Men Skottlands förste-minister Nicola Sturgeon har samtidigt ändrat spelplanen genom att kräva en andra folkomröstning om självständighet.

Sturgeons nationalistparti SNP kal-lade den förra, 2014, för enda chansen på en generation att kasta loss från England. Brexit blir motivet för en repris. 62 procent av skottarna ville stanna i EU, och nu släpas de längs en väg de inte vill gå.

Brexit ska slutföras inom två år, men Sturgeon vill ha sin folkomröstning innan dess. Hon tänker driva en valkampanj med London som slagpåse, ty även om kärleken till EU må vara stor är den skotska separatismen hennes drivkraft. För May är det ett erbjudande hon är tvungen att säga nej till. Premiärministern kan inte sitta och tjata med Bryssel samtidigt som den brittiska unionen slåss för sitt liv. Det vet Sturgeon mycket väl, liksom att London knappast vågar vägra helt.

Som om inte Brexitprocessen vore nog komplex. Det är ont om tid. I oktober 2018 måste allt vara klart, för att alla nationella parlament ska hinna ta ställning. Britterna vill sköta utträdessamtalen och diskutera framtida frihandel parallellt, EU säger bestämt att det ska ske i ordning. Deadline är mars 2019, skilsmässoavtal eller inte.

Theresa May redovisade sina hållpunkter i januari. Invandringen ska begränsas kraftigt, även från EU-länder. Eftersom det strider mot den fria rörligheten av arbetskraft kan Storbritannien inte bli kvar i den inre marknaden. Uppgörelser om frihandel ska i stället träffas med alla hugade spekulanter, inklusive EU.

Det är en hård Brexit målad i ljusa toner, May låtsas kunna välja de läckraste bitarna på menyn. Men EU kommer att hålla på sina principer, för att inte äventyra sammanhållningen eller uppmuntra efterföljare.

Förnuftet vinner kanske över känslorna. Eller inte. Storbritannien riskerar att få lämna EU utan handelsavtal, varefter tullar dyker upp till höger och vänster. Händelsevis vill Nicola Sturgeon ha precis det av EU som Theresa May säger nej till.

I folkomröstningen 2014 vann unions-anhängarna med 55–45, men skillnaden har krympt på sistone. Nicola -Sturgeon utlovar ett eget EU-medlemskap för Skottland. Dessutom varnar hon för att fientliga konservativa kommer att regera i London i evighet, eftersom yttervänstern har tagit Labourpartiet ut ur den politiska matchen.

Nu är det inte så säkert att Skottland får en biljett direkt tillbaka in i EU. Spanien månar till exempel om att inte sporra katalanska separatister.

Farhågorna för ekonomin avgjorde den förra folkomröstningen. Men skotsk självständighet är ännu sämre med Brexit än utan. Intäkterna från Nordsjöoljan, sedan alltid basen för nationalisternas dröm, har raderats ut av prisraset. Skottland har en stor välfärdsstat och ett rejält budget-underskott, som någon måste ta hand om när subventionerna från London försvinner. Handeln med övriga Storbritannien är fyra gånger större än med resten av EU, och obehag väntar om den inre marknaden slutar vid gränsen mot England.

SNP lovade förut att pundet skulle bestå i ett självständigt Skottland, trots att London sa nej. Nu är det bara att glömma. Men euron lockar inte direkt massorna.

Precis som britterna fattade ett uselt beslut i juni, kan förstås skottarna rösta emot sina egna intressen. Storbritannien kommer att lämna EU om två år, Skottland kanske överger den brittiska unionen. Det blir konkurrens om var sorgen är värst.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN ONSDAG 15 MARS 2017

“ Okänd tog över kraftstationen och stängde av elen

Hackarattacker som slår ut elnät, saboterar vattenförsörjning och andra samhällskritiska system – det är vad säkerhetsexperter har varnat för i åratal. En kall decembernatt i Ukrainas huvudstad gick det från hot till verklighet. Nu har elsystem slagits ut via nätet två gånger med hundratusentals strömlösa som resultat.

Klockan var sju minuter före midnatt, den 17 december i fjol, när strömmen plötsligt gick i en del av Kiev. Lampor slocknade, tv-apparater blev svarta och fläktar stannade.

Inget ovanligt så långt. Elavbrott inträffar överallt. Ofta avhjälps de snabbt, framför allt i moderna elnät där så gott som varje del är kopplad till nätverk och kontrolleras på distans.

Men det fanns något oroande över just den här händelsen. Ingen-ting såg ut att vara sönder. Kraftstationen Pivnitjna, som förser en del av staden med elektricitet, hade helt enkelt stängts av. Det hade skett över nätet – stationen var en av de mer moderna och fjärrstyrda – via betrodda uppkopplingar, de som tekniker skulle använda.

Problemet var bara att ingen på elbolaget hade gjort det. Och ingen förstod hur det hade gått till. Antingen, resonerade utredarna, hade teknisk utrustning kraschat på ett mycket märkligt sätt. Eller så hade någon hackat sig in i el-bolagets system och fått så vidsträckt tillgång

att den – eller de – kunde slå ut elektriciteten i en huvudstad Europa utan att ens själv vara på plats.

När det händer är ett mardrömsscenario inte långt borta. Ett iscensatt, långvarigt strömavbrott kan skapa enorma problem. El värmer upp bostäder, låter människor laga mat, ser till att sjukhus och kommunikationer fungerar. Högteknologiska samhällen är beroende av många sorters infrastruktur, men ingenting fungerar utan el.

Det dröjde innan bilden klarnade, men det var ingen slump att hackarscenariot fanns på utredarnas bord från början. Nästan exakt ett år tidigare hade elen också försvunnit – och den gången var orsaken tveklöst ett dataintrång. Det var den första gången någonsin som en del av ett lands elförsörjning slogs ut i en medveten, riktad hackarattack.

Då, i december 2015, började allt med en enskild persondator som betedde sig märkligt. Det var i staden Ivano-Frankivsk i västra Ukraina där en operatör på det lokala elbolaget – med ”it’s always brighter with us!” som slogan – höll på att packa ihop för dagen. När han tittade upp från sina papper såg han hur muspekaren på skärmen hade börjat röra sig av sig själv. Den tog fram systemen som hanterade -elnätet och började leta upp avstängningsknappar.

Operatören grep efter sin mus, men hade helt tappat kontrollen över datorn. Snart insåg han att hans lösenord var utbytta och det fanns ingenting han kunde göra.

Bland it-säkerhetsexperter över hela världen blev det ett kvitto. Farhågorna som hade funnits i flera år hade inte varit obefogade. Prat om digitala vapen och it-krigföring framstod inte längre som teorier.

– Det var just vad folk hade gått och väntat på. Något mer storskaligt, en riktad attack som är en del av en större konflikt där man kan börja prata om it-vapen, säger -Robert Malmgren, it-säkerhetsexpert med industrisystem som specialitet och många aktörer inom elförsörjning som uppdragsgivare.

– Att det hände i just Ukraina var väl inte heller så oväntat. Så mycket annat hände där samtidigt, med angrepp på myndigheter, mot media, industrier och mycket annat.

Attacken, som beskrivs i tidningen Wired, var inte ensam. Exakt samtidigt angreps tre olika elbolag, synkroniserat som en militäroperation. Angriparna visade sig ha en oerhörd förmåga. De kunde utveckla egen, manipulerad mjukvara som installerades i elnätens styrsystem och de kunde utveckla avancerade attackprogram.

En rad metoder användes: Reservsystem kopplades bort. Angriparna aktiverade en funktion, kallad Killdisk, som totalraderade hårddiskar. Till och med elbolagens kundtjänsttelefon slogs ut genom en överbelastningsattack. Någon lyckades få ett helt telefonisystem, troligtvis i Ryssland, att peppra kundtjänsten med automatiska samtal. Till slut blev det omöjligt för riktiga kunder att nå fram och slå larm om att strömmen hade gått.

Allt för att göra det så svårt som möjligt att återställa eldriften. När attacken väl skedde hade de haft tillgång till systemen i minst ett halvår, har kartläggningar senare visat.

– Det säger mycket om hur avancerat detta var. De lyckades ta sig in på en mängd ställen och de samordnade aktionen. Allt tyder på att de hade stora resurser och gott om tid, säger Robert Malmgren.

Frågan är vilka ”de” är. Stora, resurskrävande attacker brukar få bedömare att peka på stater som sannolikt ansvariga. Men det kan betyda olika saker, allt ifrån att en underrättelsetjänst eller militärt it-förband begår intrång och utför sabotage, till att grupper i landet agerar på egen hand men att staten låter dem hållas så länge syftet sammanfaller med dess intressen. Eller ett mellanting, att staten stöder hackargrupper, it-brottslingar eller politiskt motiverade aktivister men håller tillräckligt avstånd för att kunna förneka inblandning om de avslöjas.

Ukraina har utan omsvep pekat ut Ryssland som ansvarigt. Mycket riktigt leder många spår dit, även om långt ifrån alla utredare är säkra på hur eventuella kopplingar till ryska myndigheter ser ut.

– Det ligger nära till hands att det har med konflikten med Ryssland att göra. Men det är aldrig enkelt med -digitala bevis, säger Robert Malmgren.

Robert M Lee är grundare av ett säkerhetsbolag och ingick i en internationell grupp experter som kallades till Ukraina efter den första attacken. I våras besökte han Stockholm och talade på konferensen 4Sics. Han drar två slutsatser om de hackade elnäten. För det första att en aktör med rejäla muskler låg bakom, de tycks bland annat ha kunnat testa sina metoder på elsystem före angreppet.

För det andra: Angriparna hade kunnat göra betydligt större skada. Omkring 250 000 kunder blev strömlösa de här gången. Det hade kunnat vara betydligt fler.

– För mig ser det verkligen ut som att de höll tillbaka. Av någon anledning gjorde de inte så stor skada som de kunde ha gjort. De hade -tagit sig in på många fler anläggningar, de valde bara att attackera tre.

Den andra attacken, nu i vintras, utreds fortfarande. Många detaljer är okända eller hålls hemliga. Men några utredare har tagit bladet från munnen. En av dem är Oleksij Jasynskyj. På säkerhetskonferensen S4 i Florida nyligen lade han och hans kollega Marina Krutova fram några slutsatser.

För det första, det råder ingen tvekan om att även avbrottet i december 2016 var resultatet av en attack. Några av parallellerna är kusliga: Båda utfördes alltså i december, men infiltrationen började redan i juli. Vem som än låg bakom dem kunde hålla aktionen i gång i månader.

Båda gångerna användes skickligt utformade, riktade utskick av falska mejl som smög in trojaner på mottagarnas datorer, vilket gav angriparna en väg in. Därefter skiljer sig attackerna något, men klart är att även den här gången var det en resursstark grupp som låg bakom.

– Angriparna måste känna till utrustningen och industriella system. Sådan dokumentation är inget man hittar på nätet. Jag tycker det är väldigt oroande, säger Marina Krutova i sitt anförande.

Oleksij Jasynskyj har sin egen förklaring till varför just Ukraina angrips om och om igen:

– Vi har anledning att tro att Ukraina har blivit en träningsplan för attacktekniker som senare kommer användas över hela världen.

Linus Larsson linus.larsson@dn.se “

2014 intog och annekterade Ryssland halvön Krim. Kort därefter tog maskerade män kontrollen över myndighetsbyggnader i landets östra delar.

I april skickades den ukrainska försvarsmakten till området och krig utbröt mellan den och ryskstödda separatister.

Överenskommelser om vapenvila har brutits flera gånger. Hittills har 10 000 personer har dödats i striderna. “

DN ONSDAG 15 MARS 2017

“ Laddat val väntas få komplicerat resultat

Haag. Nederländerna går till ett laddat val på onsdagen, men premiärminister Mark Rutte utesluter samarbete med Geert Wilders islamfientliga parti. Regeringsförhandlingarna väntas bli utdragna och komplicerade.

Det blir ett dramatiskt parlamentsval i Nederländerna i dag, onsdag, men det märks inte på gatorna i Haag.

I stadens centrum syns bara några unga valarbetare som företräder det gröna vänsterpartiet Groen links. De är klädda i gröna västar och verkar vara fyllda av glatt och gott självförtroende när de delar ut valmaterial.

– Ja, det känns väldigt bra. Vi går framåt! förklarar de.

För fem år sedan, i förra valet, fick Groen Links bara drygt två procent av rösterna. Den här gången väntas partiet gå framåt ordentligt. Det hamnar på fjärde plats och får stöd av 13 procent av väljarna i den senaste opinionsmätningen.

Hur det går är samtidigt svårt att veta.

Hela 28 partier ställer upp i valet och väljarna verkar ha ovanligt svårt att avgöra på vilket de ska rösta. Enligt en undersökning som publicerades på tisdagen hade 60 procent ännu inte bestämt sig.

På den långa listan står djurrättspartiet, pensionärspartiet, flera partier med olika nyanser av EU-motstånd och dessutom en lång rad nya grupperingar som sannolikt inte kommer att lyckas få ett enda mandat i parlamentet.

Med några undantag har debatterna inför valet också varit ganska avslagna. Efter många års ekonomisk kris går det numera hyfsat för Nederländerna som har viss tillväxt och ett budgetunderskott som minskar.

De partiskiljande frågorna handlar om bland annat sjukvård och pensionssystemet, som är på väg att förändras.

Om några år ska pensionsåldern i Nederländerna vara 67 år och mot detta protesterar bland andra pensionärspartiet, socialistpartiet och Geert Wilders PVV, men inte ens om detta har det blivit några förtätade valdebatter.

Ändå blir det ett laddat val. Diskussionerna om invandring, EU och nationell identitet har överskuggat det mesta. En ödesmättad stämning präglar därför Nederländerna.

Geert Wilders har lyckats bestämma dagordningen och hans islamfientliga politik och totala avståndstagande från EU går längre och längre. Wilders framställer sig själv som den store utmanaren.

– Rösta ned lögnarna och lagstiftarna! uppmanade Wilders under en tv-duell med premiärminister Mark Rutte i måndags kväll.

Under den halvtimmeslånga tv-debatten upprepade Rutte att han aldrig tänker sätta sig i en regering tillsammans med Wilders.

– Jag vill att Nederländerna ska bli det första landet i Europa som stoppar den här trenden av fel slags populism, förklarade Rutte.

Efter dispyterna med Turkiet tycks det också som om Ruttes ställning har stärkts. Wilders parti ökar också.

I den senaste sammanställningen får regeringspartiet VVD 18 procent av rösterna och Wilders PVV hamnar på andra plats med 16 procent. På tredje respektive fjärde plats ligger kristdemokratiska CDA på 14 procent och Groen links på 13 procent.

Socialdemokratiska PvdA ser där-emot ut att gå mot en brakförlust och får bara sex procent, jämfört med nästan 25 procent i valet 2012.

Den sittande, femåriga regeringskoalitionen mellan högerliberala VVD och socialdemokratiska PvdA kommer alltså sannolikt inte att överleva.

Något givet regeringsalternativ finns inte. Förhandlingarna förväntas bli både utdragna och komplicerade. Det talas om olika former av breda koalitioner där partier från både höger och vänster går samman för att hålla Wilders borta.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“ Fakta. 28 partier ställer upp

Vallokalerna öppnar klockan halv åtta på onsdagsmorgonen och stänger klockan nio på kvällen. En vallokalsundersökning publiceras direkt efter stängningen.

Nederländerna har 12,9 miljoner röstberättigade medborgare.

28 partier ställer upp i valet till den andra kammaren i Nederländernas parlament.

Opinionsmätningarna inför valet har toppats av premiärminister Mark Ruttes högerliberala parti VVD som ligger något före Geert Wilders islamfientliga PVV.

Groen Links, ett grönt vänsterparti, CDA, kristdemokraterna, SP, Socialistpartiet, samt D66, ett EU-vänligt liberalt parti, ser också ut att gå framåt.

Mycket dåligt verkar det däremot gå för Socialdemokratiska PvdA, som är en del av landets koalitionsregering sedan 2012. “

DN ONSDAG 15 MARS 2017

“ Både Haag och Ankara vill trappa upp konflikten

Analys Alla inblandade har intresse av tuffa tag i bråket mellan Turkiet och Nederländerna. Därför lär konflikten trappas upp ytterligare innan det är dags att röka fredspipa.

När EU-toppar manar parterna till återhållsamhet svarar Turkiet med att kalla deras uttalande ”värdelöst”. Den nederländske ambassadören är inte välkommen tillbaka till Ankara, och hans landsmän kallas ”hundar” och ”nazister” i pressen.

I kontinentens andra hörn jublar högerpopulisten Geert Wilders åt polisens hårda tag mot turkiska demonstranter. Premiärminister Mark Rutte kallar de turkiska åtgärderna ”bisarra” och upprepar sina krav på en ursäkt från Ankaras sida.

Ännu på tisdagen var det tydligt att båda parter ville mjölka ut ännu några politiska poänger ur ordkriget, som från början gällde den nederländska regeringens beslut att stoppa två turkiska ministrar från att hålla kampanjmöten för exilturkar i Rotterdam.

För det handlar – trots verbala attacker som riktar sig utåt – främst om uttalanden för inhemsk konsumtion, både i Turkiet och Nederländerna.

För Mark Rutte är det viktigt att positionera sig som tuff och kompromisslös gentemot ett stort muslimskt land. Minsta antydning

om undfallenhet inför den turkiske presidenten Recep Tayyip Erdogan skulle omedelbart utnyttjas av Wilders, som är hans huvudmotståndare i onsdagens parlamentsval. Den blonderade högerpopulisten å sin sida kan bara tacka och ta emot när han ännu en gång får anledning att använda orden ”islam” och ”fascism” i samma tweet.

Att upplåta plats till politiska sammankomster som många uppfattar som odemokratiska är ingen självklarhet, men för västeuropeiska länder som värnar om yttrandefrihet finns ändå möjligheten att säga ja till de turkiska mötena. Om inte annat så för att visa upp ett alternativ till den censur och likriktning som breder ut sig i Turkiet – så som myndigheter har gjort i exempelvis Schweiz och Sverige.

I Nederländerna var det politiskt omöjligt några dagar före ett val som har kommit att handla om invandrare och islam.

För Erdogans del är affären i sig ett led i kampanjen inför folkomröstningen i april som ska stärka hans makt. I själva verket kunde utfallet inte ha blivit bättre ur hans perspektiv: de inställda mötena i Rotterdam gav långt mer ur propagandasynpunkt än de skulle ha gjort om de hade kunnat hållas.

Jakten på fiender, i och utanför landet, har länge varit en av den turkiske presidentens specialiteter. Det främsta exemplet är Fetullah Gülen, exilpredikanten som beskylls för att ha planerat den misslyckade statskuppen i fjol. Verkliga eller påstådda förbindelser med honom är lika med fängelse eller exil för tusentals turkar.

Men även utländska ledare mobiliseras med jämna mellanrum för att spela ”skurkrollen” i Erdogans värld. Syriens al-Assad och Rysslands Putin hör till dem som har brännmärkts förr. Av storpolitiska skäl är de dock inte längre aktuella som fiender.

Därför kommer bråket med Haag som en gudagåva för den turkiske ledaren. Som motståndare passar nederländarna som hand i handske, och han tvekar inte att i samma andetag kalla dem hycklande liberaler och nynazister. I regeringstrogna turkiska medier blir de ett skruvat koncentrat av den västvärld som vägrar förstå Erdogan.

Och även om konflikten än så länge handlar om två länder så finns signaler om att Ankara vill dra in EU som block, exempelvis sågningen av utrikeschefen Federica Mogherinis försök att mana till besinning.

Vad har EU att sätta emot om det hela utvecklar sig till en diplomatisk storkonflikt? Det uppenbara svaret är att den turkiska ansökan om EU-medlemskap kan stoppas eller försinkas.

Men sanningen är att en turkisk anslutning alltid har varit ett långskott och är det än mer i dag, bland annat på grund av Erdogans allt mer öppet auktoritära tendenser.

Med Brexit, eurokris och upproriska medlemmar i Centraleuropa har EU dessutom interna problem så det räcker just nu. Någon utvidgning är inte aktuell, och tiden tycks förbi då Bryssel hade tid och ork att påverka unionens grannländer med utfästelser om framtida medlemskap.

Då är det snarare Turkiet som har en hållhake på EU: överenskommelsen från mars 2015 som stoppar flyktingströmmen till Europa. Det avtalet har Ankara redan hotat att upphäva.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

“ Fakta. Omstridd folkomröstning i Turkiet

Den 16 april ska Turkiet rösta om en ny konstitution. Enligt förslaget innebär den nya konstitutionen att premiärministerämbetet i praktiken avskaffas och att presidenten får makten att utse och avsätta ministrar och höga statliga tjänstemän. Presidenten får också rätt att utlysa undantagstillstånd.

Om förslaget går igenom kan en president sitta vid makten i 15 år vilket gör att Erdogan, som tillträdde 2014, kan sitta kvar till 2029.

Kritiker menar att den i praktiken skulle göra president Recep Tayyip Erdogan enväldig, medan förespråkare säger att den borgar för ett starkt och stabilt Turkiet.

Tyskland och Nederländerna har stoppat flera turkiska ministrar från att driva valkampanj bland röstberättigade medborgare i utlandet, vilket har lett till mycket starka reaktioner från Turkiet. “

DN ONSDAG 15 MARS 2017

“ May lovar starta Brexit före mars månads slut

Startskottet för Brexit kommer att ljuda innan mars månad är slut. Det lovade Theresa May i ett tal på tisdagen. Hon riktade hård kritik mot Skottlands försteminister Nicola Sturgeon, som i måndags aviserade att hon vill anordna en ny folkomröstning om självständighet.

– Det här är inte rätt tidpunkt att ägna sig åt politiska spel eller skapa osäkerhet och splittring. Nu måste vi samla vårt land och visa respekt för det brittiska folkets vilja, och forma en ljusare framtid för Storbritannien, sade Theresa May i sitt tal i det brittiska underhuset.

I måndags godkände båda kamrarna i parlamentet slutligen det lagförslag som ger May och hennes regering rätt att aktivera artikel 50 – själva ”startskottet” för Brexit.

Enligt uppgifter i brittisk press kunde Theresa May göra slag i saken redan på tisdagen – men i stället valde hon att avvakta, vilket premiärministern menade främst berodde på formella skäl.

– Nu ska lagen gå till drottningen för formellt godkännande. Jag kommer att återvända hit och rapportera om att jag aktiverat artikel 50 innan månaden är slut, sade Theresa May.

Premiärministern har flera gånger tidigare lovat att trycka på startknappen för Brexit senast den 31 mars.

Men kanske tvingas hon nu vänta in i det sista, för den 25 mars möts ledarna för de övriga EU-länderna i Rom för att fira 60-årsdagen av Romfördraget, en fest som den brittiska regeringen helst inte vill störa.

Få bedömare i Storbritannien tror att drottningens underskrift skulle vara den verkliga anledningen till det som nu uppfattas som en försening av Brexit. För att utträdeslagen ska träda i kraft krävs visserligen -drottning Elizabeths godkännande, men det är bara en formalitet.

Sannolikt valde May att avvakta på grund av Skottlands försteminister Nicola Sturgeon, som i måndags gick ut och sade att hon vill utlysa en ny folkomröstning om själv-ständighet när förhandlingarna med EU närmar sig sitt slut, hösten 2018 eller våren 2019.

Theresa May anklagade Sturgeon för att ”leka med författningen” och påminde i sitt tal flera gånger om att det hölls en folkomröstning om skotsk självständighet så sent som 2014, och att en majoritet av -skottarna inte vill ha en ny omröstning, enligt de flesta opinionsmätningar.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

DN ONSDAG 15 MARS 2017

“ Fillon mot presidentval trots brottsmisstankarna

Paris. Republikanernas presidentkandidat François Fillon har formellt delgivits misstanke om brott, efter skandalen kring hans frus anställningar. Trots det fanns på tisdagen inget som tydde på att Fillon skulle avbryta sin kandidatur.

”Jag ber inte om några undantag eller favörer, det enda jag ber om är att lagen respekteras”, sade François Fillon inför undersökningsdomar-na, enligt ett skriftligt dokument som tidningen Le Figaro fått tillgång till.

Förhöret hölls på tisdagen, en dag tidigare än planerat, eftersom Fillon ville undvika medieanstormningen. Resultatet blev det väntade: den 63-årige högerkandidaten delgavs formell misstanke om flera brott. Bland dem finns missbruk av allmänna medel, medhjälp till förskingring och att inte fullt ut ha redovisat mottagna medel, uppger en källa inom rättsväsendet för nyhetsbyrån Reuters.

Det var i slutet av januari som tidningen Le Canard Enchainé avslöjade att det stora högerpartiet Republikanernas presidentkandidat hade anställt sin fru som assistent i parlamentet under flera år, utan att det tycktes finnas några bevis för att hon faktiskt utfört något arbete.

Flera anställda i parlamentet, som rimligtvis borde ha varit bekanta med Penelope Fillon om de arbetat tillsammans, förnekade att de

kände henne – och något passerkort i hennes namn har heller inte ställts ut.

Utöver att ha fått statlig lön för arbete som François Fillons assistent, har Penelope Fillon också avlönats som assistent till sin mans efterträdare i parlamentet. Dessutom ska hon ha varit heltidsanställd på en litteraturtidskrift – som ägs av en vän till paret – utan att redaktören känt till det.

En förundersökning inleddes i slutet av januari av fransk polis, och sedan några veckor tillbaka leds den av tre undersökningsdomare – vilka nu beslutat gå vidare och förklara kandidaten ”mise en examen” (ung. ”ställd under utredning”). I Frankrike innebär det inte bara ett formellt delgivande av misstanke och att förundersökningen fortsätter, utan också att misstankegraden är relativt hög. Åtgärden leder ofta – om än långtifrån alltid – till att den misstänkte ställs inför rätta i domstol.

Fillon förnekar brott och säger att hans fru betalades hundratusentals euro för arbete som utförts i hemmet och på olika resor. Han har dock medgett att det var dåligt omdöme och ”ett misstag” att ge en familjemedlem jobbet.

När affären briserade sade han att han skulle dra tillbaka sin kandidatur om han deklarerades ”mise en examen”, men för ett par veckor sedan backade han från detta, sedan han kallats till förhöret.

Fillon var tidigare favorit i det franska presidentvalet, men den senaste månaden har hans opinionssiffror fallit kraftigt och om det skulle hållas val i dag är det osannolikt att han ens skulle kunna ta sig vidare till den andra och avgörande valomgången.

Fler än hundra tunga namn i Republikanerna har tagit avstånd från honom och krävt att han ska kliva åt sidan, så att någon annan kan kliva in i hans ställe.

Den som i så fall skulle vara den självklare ersättaren är borgmästaren i Bordeaux, Alain Juppé, eftersom denne kom tvåa i högerns primärval i höstas. Men i förra veckan meddelade Juppé att han inte står till förfogande.

Trean i primärvalet är Republikanernas starke man, expresidenten Nicolas Sarkozy. Men hittills har han inte visat några tecken på att vilja ersätta Fillon, och sista dagen för att registrera en ny kandidat i Frankrikes presidentval närmar sig med stormsteg: det är nu på fredag, den 17 mars.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

“ Fakta. Skandalen

Åklagare började i januari att utreda anklagelser om att offentliga medel använts på ett felaktigt sätt när François Fillons hustru Penelope Fillon arbetade som assistent åt sin make och en annan parlamentsledamot.
Sammanlagt ska Penelope Fillon ha fått ut omkring 500 000 euro (nära 4,8 miljoner svenska kronor) för sin anställning.
François Fillon förnekar brott. Den 14 mars delgavs han misstanke om brott, bland annat för missbruk av offentliga medel. “

DN ONSDAG 15 MARS 2017

“ Kineser vägrade besöka sydkoreansk ö

En grupp på 3 400 kinesiska kryssningspassagerare vägrade att gå av fartyget när de kom fram till en sydkoreansk semesterö. Kvar på ön Jeju, snuvade på inkomster, stod företag med 80 turistbussar och guider som inte informerats i förväg.

Markeringen var av det annorlunda slaget, men tydlig nog för att sätta spår i det upptrappade bråket mellan Kina och Sydkorea.

”Låt oss visa koreanerna kraften i vår sammanhållning… De kommer att förstå att deras ekonomi är beroende av oss”, skrev en kinesisk mikrobloggare efter händelsen.

Grälet gäller utplaceringen av ett amerikanskt antimissilsystem i Sydkorea – som ett svar på uppskjutningar av ballistiska robotar från Nordkorea.

Kina vill inte se ett amerikanskt försvarssystem så nära sin egen gräns och har protesterat kraftigt. Ilskan har Kina valt att vända mot Sydkorea och inte mot USA med en ny president som kinesiska ledare inte vill reta upp.

Passagerarna ombord på kryssningsfartyget ”Costa Serena” tillhörde ett och samma kinesiska företag. De hade fått resan som belöning och hade startat i japanska Fukuoka. När fartyget ankom till den sydkoreanska ön Jeju hade de fattat sitt beslut – enligt egen utsago ett spontant beslut. De vägrade gå i land under det fyra timmar långa stoppet.

Runt 700 kryssningsfartyg väntas till Jeju i år, de flesta med kinesiska turister, men med lördagens enade aktion i färskt minne oroas turistnäringen på ön nu av liknande massiva bojkotter.

Efter stoppet fortsatte fartyget till den kinesiska staden Tianjin. Också i Kina märks den upptrappade spänningen mellan länderna. Där har invånare uppmanats till bojkott av allt från sydkoreansk kosmetika till just semesterresor till landet och anmodats sluta titta på sydkoreanska tvåloperor på tv.

Så sent som för ett och ett halvt år sedan stod Sydkoreas dåvarande president Park Geun Hye, som nyligen avsattes, på podiet i Peking bredvid Kinas president Xi Jinping under en stor militärparad. De varma relationerna har på kort tid förbytts i iskyla.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

DN ONSDAG 15 MARS 2017

“ Slopad Obamacare slår mot miljoner

Analys. Washington. Republikanerna har som väntat stora problem med att ta fram ett alternativ till Barack Obamas sjukvårdsförsäkringsreform. Med deras förslag skulle 24 miljoner amerikaner förlora sitt försäkringsskydd på tio års sikt.Men den politiska striden är långt ifrån över.

Republikanerna har blivit varse att det är svårare att ta bort en reform än att aldrig införa en. De har ägnat flera år åt att kasta dynga på ”The Affordable Care Act”, den stora sjukförsäkringsreform som antogs av kongressen 2009 och trädde i kraft året därpå, och som vardagligt kallas ”Obamacare”.

President Donald Trump och i princip alla ledande republikaner har lovat att göra allt som står i deras makt för att avskaffa lagen, men när de nu har den makten är det lättare sagt än gjort.

Det är inte förvånande.

När kongressens budgetavdelning i måndags kom med sin 37-sidiga sammanställning av vad den alternativa reform som en grupp republikaner har tagit fram (och som president Donald Trump velat se godkänd genom en snabb genomröstning), innehöll det få siffror som talade för förslaget.

Enligt prognosen förlorar 14 miljoner amerikaner med republikanernas förslag sin försäkring redan -under det första året. Siffran stiger till 24 miljoner år 2026, till totalt 52 miljoner oförsäkrade – nästan dubbelt så många som under Obama-care (som hittills har gett försäkring till 20 miljoner människor).

Det skulle betyda, enligt The Washington Posts sammanställning, att en av fem personer i USA då står utan försäkring, i jämförelse med en av tio i dag. Innan Obamacare infördes saknade en av sex skydd.

De största förlorarna på republikanernas förslag är äldre låginkomsttagare och fattiga, som kan få se sina premier stiga men som inte berörs av de stora skatte-sänkningar som förbereds, och som kommer att gynna höginkomsttagare och företag. Många av dessa låginkomsttagare röstade på Trump och satte sitt hopp till att han skulle förbättra deras situation. De riskerar att bli grymt besvikna.

Till rapportens ljuspunkter hör för republikanerna att budgetunderskottet fram till 2026 minskar med deras förslag, med 337 miljarder dollar, främst till följd av besparingarna i de bidragssystem som omfattar USA:s fattiga.

Demokraterna rasar naturligtvis, och kallar förslaget för vansinne.

Men upprördheten blommar också bland republikaner – från flera grenar. En del menar att budgetkontoret räknat illvilligt och fel, andra, mer moderata, menar att förslaget nog måste ses över igen – och ytterligare några, de mest konservativa, tycker att hela förslaget är på tok för mesigt och kallar det en ”Obamacare light”.

Vita husets budgetchef Mick Mulvaney avfärdade budgetkontorets rapport som ”djupt bristfällig” och ”absurd”. (Enligt Vita husets egna beräkningar, som refereras av Politico, mister dock ännu fler sin försäkring än enligt kongressrapporten.)

Slaget om sjukvårdsförsäkringen – både mellan de republikanska grupperingarna och mellan partierna i kongressen – är långt ifrån över. Inställningen i frågan är också ett tydligt exempel på polariseringen i politiken, en trend som pågått länge men som blir allt starkare.

Det förtjänar att påminna om att Obamacare ursprungligen bygger på en snarlik version som infördes i Massachusetts – under republikanen Mitt Romneys tid som guvernör.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

Enligt prognosen förlorar 14 miljoner amerikaner med republikanernas förslag sin försäkring redan under det första året. Siffran stiger till 24 miljoner år 2026. “

DN ONSDAG 15 MARS 2017

“ Spekulationer sätter press på oljepriset

Pressen på oljepriset fortsatte på tisdagen efter nya siffror från oljekartellen Opec visat att oljelagren ökar. Samtidigt har det lägre priset slagit igenom på bensinen som sänktes med tio öre.

Det har varit turbulent på oljemarknaden den senaste tiden och dramatiken fortsatte på tisdagen när oljekartellen Opec presenterade sin månadsrapport.

Kartellen höjer prognosen för den globala efterfrågan på olja till 96,31 miljoner fat per dag i genomsnitt för 2017. Samtidigt har nivån i oljelagren ökat i de industrialiserade länderna till 278 miljoner fat högre än genomsnittet för de senaste fem åren, enligt Opecs siffror.

Lageruppgiften pressade ned priset ytterligare under tisdagen. På förmiddagen kostade ett fat av oljekvaliteten brent strax under 52 dollar för att falla ned mot 50:70 dollar.

Det var också statistik kring lager i USA som låg bakom den kraftiga nedgången i förra veckan när priset föll med kring 5 procent på en dag.

Thina Margrethe Saltvedt, senior-analytiker på Nordea, pekar på att inställningen på marknaden har förändrats snabbt som en följd av den höga lagernivån.

– Sedan i slutet av november har många spekulanter i oljemarknaden satsat på att oljepriset ska upp. Men efter den senaste veckan har stämningen ändrat sig, säger hon.

I november förra året beslutade länderna inom Opec att sänka produktionen under 2017 för att försöka få upp priset.

Även elva oljeproducerande länder utanför Opec, bland andra Ryssland, har också kommit överens om att minska utbudet. Opec konstaterar dock i sin rapport att trots minskningen av produktionen har lagren fortsatt att växa i både USA och Europa.

– Utvecklingen visar att Opec har tappat kontrollen som de hade tidigare, säger Thina Margrethe Saltvedt.

Enligt Financial Times har amerikanska hedgefonder spekulerat i fortsatt prislyft men när priset går åt motsatt håll väljer de att sälja innehav vilket pressar priset.

Samtidigt pekar Thina Margrethe Saltvedt på att just nu är det en period när oljelagren är höga. När vintern är över kommer bilåkandet att öka och då brukar oljelagren minska. På Nordea räknar man med ett snittpris på 57 dollar för oljan under 2017.

– Vi tror att det kommer att hålla sig inom de ramarna, säger Thina Margrethe Saltvedt.

Oljepriset har haft en turbulent utveckling de senaste åren. Under flera år låg oljepriset på över 100 dollar fatet för att i mitten på 2015 falla kraftigt och hamna under 30 dollar per fat i början på 2016.

Sedan har priset återhämtat sig och klättrat till 55 dollar per fat. På senare år har också utvinningen av skifferolja i USA kommit med i bilden och ökat utbudet av olja och pressat priset.

Den utvinningen kostar dock mer och det brukar sägas att det finns en smärtgräns kring 50 dollar per fat för när det blir lönsamt med den metoden.

Det lägre oljepriset har också påverkat bensinpriset som sänktes på tisdagen med tio öre. En liter 95-oktanig bensin kostar nu 13:87 kronor. I början av året låg priset på 14:42 kronor.

Priset på diesel sänks med 15 öre till 13:80 kronor per liter.

Bensinpriset påverkas av flera faktorer. Förutom oljepriset har bland annat dollarkursen, kapaciteten i raffinaderierna som gör bensin av oljan och tidpunkt på året betydelse för priset på bensin.

En del av priset på drivmedel består också av skatt.

Hasse Eriksson hans.eriksson@dn.se “

“Fakta. Opec

Organisationen bildades 1960 och har sitt huvudkontor i Wien i Österrike.

Länderna som ingår är Algeriet, Angola, Ecuador, Iran, Irak, Kuwait, Libyen, Nigeria, Qatar, Saudiarabien, Förenade Arabemiraten och Venezuela. “

Turbulens kring oljepriset

Källor: Wikipedia, Infront och CIA World Factbook

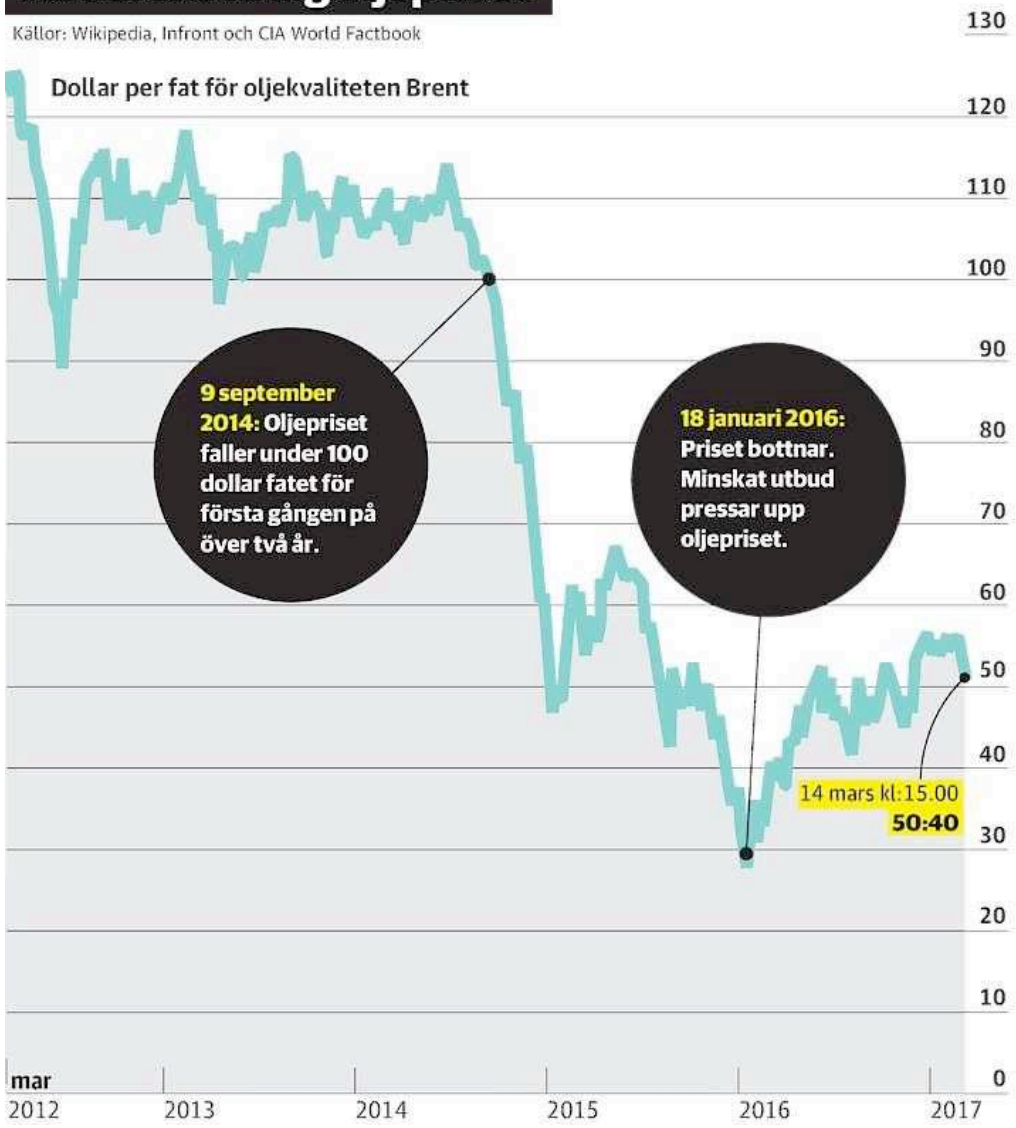

Största oljeproducenterna 2016

Största oljeimportörerna 2016

DN ONSDAG 15 MARS 2017

“ Svindlare på ABB mystiskt försvunnen

Den sydkorean som misstänks ha svindlat ABB på 900 miljoner kronor är fortfarande försvunnen. DN har försökt kartlägga vad som hänt.

Lördagen den 4 februari åkte ABB:s chef för finansavdelningen i Sydkorea till Hongkong. Han hade tagit ledigt på måndagen och det verkade inte vara något konstigt med en långhelg där.

Det var en helt vanlig lördag, förutom att det var oroligt på torget Gwanghwamun i Seoul där hundratusentals personer protesterade mot president Park Geun-hye. Men det berörde inte det svensk-schweiziska bolaget.

Chefen hade hand om kassaflödet, stora belopp som rann in och ut ur företaget. Han hade haft posten i två år, enligt nyhetsbyrån AP.

Totalt hade han jobbat för det sydkoreanska dotterbolaget i 22 år och var en av två integritetsombudsmän som visselblåsare kunde vända sig till.

Tidigare hade han även varit chef för regelefterlevnad och därmed haft ansvar för legala och etiska frågor, enligt nyhetsbyrån Reuters. Med andra ord var 58-åringen synnerligen betrodd.

När han inte dök upp på jobbet tisdagen den 7 februari tog hans kollegor över hans arbetsuppgifter. Snart upptäckte de att pengar saknades. Mycket pengar.

Onsdagen den 8 februari vände sig ABB till en polisstation i södra Seoul och anmälde att chefen försnillat motsvarande 280 miljoner kronor, enligt AP.

ABB, de sydkoreanska myndigheterna och Interpol började utreda. Det såg att det hela var sofistikerat, inbegrep förfalskade dokument och hade pågått i ett par år.

ABB kontrollerade saldot på sina globala bankkonton och konstaterade att bedrägeriet endast gällde det sydkoreanska bolaget.

Men hålet i redovisningen växte. Onsdagen den 22 februari berättade ABB att runt 900 miljoner kronor saknades.

Denna vecka meddelade verkstadsbolaget att skadan hade begränsats till 650 miljoner eftersom försäkringsbolag täckt resten.

Dessutom medgav ABB att bolaget brustit i kontrollen av den finansiella rapporteringen i Sydkorea.

Trots att utredarna tror att chefen hade medhjälpare både inom och utom ABB har ingen annan misstänkt hittills pekats ut.

Beloppet 900 miljoner gör att chefen, om han är skyldig, är en av historiens största bedragare. Nu har han varit försvunnen i mer än en månad. DN har valt att inte namnge honom.

Birgitta Forsberg birgitta.forsberg@dn.se “

DN TORSDAG 16 MARS 2017

“ Rätt beslut om slöja och kors

EU-domen om religiös neutralitet på jobbet är fullt rimlig. Det förändras inte av att den applåderas av islamofober.

Veckans utslag i EU-domstolen är inte helt enkelt att begripa. Lättast kan den kanske sammanfattas så här: Det är inte nödvändigtvis diskriminering när en arbetsgivare kräver att en anställd inte bär muslimsk huvudduk. Men det är diskriminering om inte alla religioner, filosofier eller politiska åsikter behandlas likadant.

Domen är högst rimlig. Som anställd är du inte längre en privatperson, du har att anpassa dig efter en lång rad krav som arbetsgivaren ställer. Dit hör att du inte kan se ut som du vill under arbetstid eftersom du i någon mån representerar företaget.

Det finns många skäl att vara lyhörd och försiktig i debatten om religiösa symboler. Naturligtvis kommer frågan att utnyttjas av islamofobiska krafter. Mycket riktigt var det många som jublade och såg domen som ett rent slöjförbud, vilket den alltså inte är.

Men den som vill kritisera EU-domstolens beslut måste göra det på ett betydligt bättre sätt än vad vänsterpartisten Rossana Dinamarca gjorde i Aktuellt på tisdagskvällen.

”Vi ska inte ha ett samhälle där arbetsgivare bestämmer vad vi ska ha på oss”, sa hon och tycktes bara vilja göra undantag för ”säkerhet och hygien”. Men ett sådant samhälle har vi redan och har väl alltid haft. Det är klart att våra arbetsgivare redan nu till viss del styr vad vi har på oss.

Det handlar inte bara om uniformsyrken. Jag undrar till exempel vad som skulle hända om en tjänsteman på Vänsterpartiets kansli dök upp med ett SD-märke på kavajslaget. Jobbar du på Migrationsverket kanske du inte ska ha synliga religiösa symboler när du träffar människor som flytt undan till exempel religiöst förtryck, eller som är rädda för att inte behandlas opartiskt av den som ska bestämma över deras framtid. Om du är anställd på en ungdomsmottagning och träffar unga gravida kvinnor, eller hbtq-personer, kanske du inte ska bära en tröja med en bild av påven eller ens ett synligt krucifix?

Att kläder kan vara starkt laddade vet Rossana Dinamarca bättre än de flesta. Det var hon som för ett par år sedan markerade mot den sverigedemokratiske andre vice talmannen Björn Söder med en T-shirt vars text löd ”SD = rasister”.

Anmälningarna till EU-domstolen handlar inte om män som burit kors eller kippa utan om kvinnor som burit slöja, sa Dinamarca vidare. Och det är korrekt för anmälan – men sannerligen inte för beslutet. Domstolen poängterar gång på gång att arbetsgivare, om de har en policy för religiös klädsel och symboler, måste vara strikt neutrala, att särbehandling av någon religion eller åsikt är totalförbjudet.

”Vilken annan grupp är det man -sedan tänker gömma undan, det här är så klart bara första steget”, sa Dinamarca och undrade retoriskt om det i fortsättningen ska handla om till exempel transpersoner eller svarta.

Och det är ett vanligt knep att dra någons argumentation in absurdum och sedan angripa absurditeten. Men samma försåtliga teknik går att använda åt båda håll: Vilka andra symboler är det som arbetsgivaren aldrig ska ha rätt att stoppa? Hakkors? IS-tröjor? ”Man kan inte jämställa hakkors med huvuddukar och krucifix”, tänker någon

omedelbart, och då är mitt svar att man i så fall inte heller bör jämställa ett religiöst och politiskt neutralt domslut med en brinnande vilja att ”gömma undan” mörkhyade.

EU-domen är dock långt ifrån oproblematisk. Det finns en politisk kontext där den kommer att användas. Rossana Dinamarca bemöttes i Aktuellt av SD:s Paula Bieler, som försökte låtsas som att partiet inte alls var intresserat av att främst klämma åt muslimer. Det är inte det minsta trovärdigt. Men att SD och islamofobiska grupper applåderar domen betyder inte i sig att den är felaktig.

Dessutom: att det är juridiskt tillåtet att säga nej till religiösa symboler betyder inte att det alltid är moraliskt riktigt. Visst kan man se en risk att EU-domen underblåser fördomar mot religiösa människor i allmänhet och muslimer i synnerhet.

En inställning som inte är ovanlig i dag går ungefär ut på att ”man ska slippa” det ena och andra i vardagen. I det sammanhanget nämns ofta andra människors religiositet. Det är inget hållbart argument i ett öppet samhälle. Arbetsgivare har allt att vinna på att gå i bräschen och visa en tolerant attityd till sina anställda.

Man kan kräva av troende att de visar stor hänsyn gentemot sin sekulära omgivning. Samma inställning bör gälla åt andra hållet.

Men visst ska arbetsgivaren i vissa fall ha rätt att säga ”var hur religiös du vill, men manifestera det inte på just detta sätt på just denna arbetsplats”.

Erik Helmerson erik.helmerson@dn.se “

DN TORSDAG 16 MARS 2017

”Flera misstänkta spioner utreddes av Säpo under 2016”

Vi granskade under 2016 flera fall där personer inom skyddsvärd verksamhet misstänks ha anlitats av främmande makt eller andra aktörer för att hämta in information. Vi har också utrett flera fall av statligt styrda elektroniska angrepp mot myndigheter och företag som är viktiga för totalförsvaret, skriver Säpochefen Anders Thornberg.

Under senare år har vi kunnat se hur det säkerhetspolitiska läget i Europa har förändrats och Sverige har fått en ökad militärstrategisk betydelse. Hotbilden mot vårt land är annorlunda i dag än för bara några år sedan. Det har bland annat fört med sig att totalförsvarsplaneringen har återupptagits och det civila försvaret ska aktiveras.

Säkerhetspolisen är en av de myndigheter som har en viktig roll i det här arbetet. Vi ansvarar för att skydda Sverige mot inre och yttre samhällshotande verksamhet riktad mot våra demokratiska värden. Det gör vi genom att följa upp och motverka brottsaktiva aktörer och nätverk.

Säkerhetspolisen arbetar också med att stärka skyddet hos de objekt och mål som är skyddsvärda utifrån Sveriges säkerhet. Sårbarheter i it-system, bristande skydd av byggnader och illojal personal är exempel på sådant som aktörer kan utnyttja för att komma åt eller förstöra hemlig information hos myndigheter och institutioner. Det här arbetet kallas för säkerhetsskydd och syftar till att se till att nivån på skyddet är rätt anpassat.

I Säkerhetspolisens årsbok för 2016 som presenteras i dag, framgår att vi under förra året granskade flera misstänkta insiderfall inom skyddsvärda verksamheter av betydelse för totalförsvaret. Det handlar alltså om personer som från insidan av en skyddsvärd verksamhet, misstänks ha anlitats av främmande makt eller andra aktörer för att hämta in information. Vi har också utrett flera fall av statligt styrda elektroniska angrepp mot myndigheter och företag som är viktiga för totalförsvaret. Det visar att det finns reella och allvarliga hot mot Sveriges säkerhet.

Såväl FRA, Försvarets radioanstalt, som Must, Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, och Säkerhetspolisen har nu givit sina bilder av underrättelsehotet mot Sverige. Det handlar bland annat om ökad militär förmåga hos främmande makt och om it-angrepp.

Att bedöma vilka hot som riktas mot Sverige och vilka sårbarheter som finns i samhället utgör grunden för Säkerhetspolisens arbete. Det är två sidor av samma mynt. Och en risk vi ser för samhället och totalförsvaret är bristande it-säkerhet och informationssäkerhet.

Myndigheternas säkerhetsskyddsuppdrag utgår från säkerhetsskyddslagen. Lagen innehåller bestämmelser som syftar till att skydda verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet mot till exempel spionerі, sabotage och terroristbrott. Lagen syftar även till att skydda uppgifter som är av betydelse för Sveriges säkerhet från att röjas, förändras, göras otillgängliga eller förstöras.

Säkerhetspolisens säkerhetsskyddsuppdrag innebär att vi arbetar för att höja säkerhetsnivån inom verksamheter som hanterar uppgifter som måste skyddas av hänsyn till Sveriges säkerhet. Vi gör det genom tillsyn, vilket innebär att Säkerhetspolisen kontrollerar att organisationen lever upp till ställda krav kopplat till säkerhetsskydd. Vi stödjer också särskilt skyddsvärda verksamheter med rådgivning kopplat till myndigheternas egna säkerhetsskyddsarbete. Säkerhetspolisen utfärdar även föreskrifter för myndigheter som faller inom vårt ansvarsområde.

Dessutom gör vi registerkontroller efter ansökan från myndighet. Registerkontrollen är en del av den säkerhetsprövning som en myndighet måste göra kring personer som söker säkerhetsklassade anställningar. Den utgör sedan ett underlag när den anställande myndigheten fattar beslut om anställning.

Inom ramen för Säkerhetspolisens säkerhetsskyddsuppdrag – och kopplat till det ökande hotet i vår omvärld – genomförde vi förra året en inventering av säkerhetsskyddet hos myndigheter och institutioner som utifrån sin verksamhet behöver ett särskilt skydd. Det handlar om verksamheter som är av högt skyddsvärde och som till exempel berör vår energiförsörjning, vår telekommunikations- eller finanssektor.

Resultatet visar att ju mer frekvent en myndighet hanterar generella säkerhetsfrågor i sin kärnverksamhet, desto bättre är de på säkerhetsskydd. Flera myndigheter har de senaste åren vidtagit åtgärder som är mycket positiva för säkerhetsskyddet.

Hos ett flertal myndigheter finns däremot brister i arbetet, till exempel med den egna säkerhetsanalysen. I och med att säkerhetsanalysen är tänkt att lägga grunden för hela säkerhetsskyddsarbetet, är detta givetvis ett problem.

En bristande eller inte genomförd säkerhetsanalys kan få stora konsekvenser. Utan kunskaper om vad som ska skyddas, mot vad och hur, är det svårt att vidta de rätta skyddsåtgärderna. Detta kan skapa en falsk trygghet som leder till att en aktör kan få tillgång till skyddsvärd information som berör Sveriges säkerhet.

Ansvaret för att vidta de faktiska skyddsåtgärderna kring en verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet, ligger på den som bedriver verksamheten. Varje myndighet ansvarar alltså för sin säkerhetsorganisation, att säkerhetsanalyser av den skyddsvärda verksamheten regelbundet görs, att det finns en god informationssäkerhet och fysisk säkerhet. Varje myndighet ansvarar vidare för att det görs säkerhetsprövningar och att rutiner för säkerhetsskyddade upphandlingar efterlevs.

Inventeringsarbetet som Säkerhetspolisen har gjort visar på behovet av att öka den grundläggande förståelsen för säkerhetsskydd. Under 2017 kommer Säkerhetspolisen därför att genomföra flera stödjande och rådgivande insatser till myndigheter och institutioner, vars verksamhet är skyddsvärd. Det handlar bland annat om att:

Säkerhetsskyddet behöver bli en prioriterad fråga för högsta ledningen hos skyddsvärda verksamheter.

Det måste finnas ansvariga som har mandat att driva säkerhetsskyddsfrågorna och ser till att höja kunskapsnivån.

Resurser måste avsättas till säkerhetsskyddsarbetet för att uppnå rätt förutsättningar i förhållande till kraven.

Säkerhetspolisen kommer att arbeta tillsammans med flera andra myndigheter för att minska det växande gapet mellan hot och skydd. Det är ett gap som växer och som Säkerhetspolisen bedömer som mycket oroande. För att minska sårbarheten i verksamheter som har betydelse för Sveriges säkerhet, behöver vi nu göra breda insatser. Inte minst handlar det om att öka den grundläggande förståelsen för säkerhetsskydd. Det är något som krävs för ett säkrare Sverige.

Anders Thornberg, säkerhetspolischef “

DN TORSDAG 16 MARS 2017

“ Rutte störst enligt tidiga prognoser

Haag. Geert Wilders parti lyckades inte bli störst i Nederländerna. Enligt de första rapporterna verkade segern i stället gå till - Mark Ruttes högerliberala parti VVD. Resultatet tolkas som ett bakslag för högerpopulismen i hela Europa.

Enligt den vallokalsundersökning som publicerades direkt efter vallokalernas stängning klockan nio på onsdagskvällen fick Geert Wilders PVV 13 procent av rösterna.

PVV hamnade därmed på andra plats tillsammans med kristdemokratiska CDA och liberala, EU-vänliga D66, som också fick 13 procent, enligt opinionsinstitutet Ipsos.

I stället var det premiärminister Mark Ruttes högerliberala parti som såg ut att segra. VVD fick 21 procent av rösterna, fortfarande enligt Ipsos undersökning. Det är mindre än för fem år sedan, då VVD landade på 26,6 procent. Om resultatet håller innebär det ändå med största sanno-likhet att Mark Rutte fortsätter som premiär-minister.

Socialdemokratiska PvdA verkade däremot gå mot en brakförlust. 2012 fick partiet nästan 25 procent av rösterna, i gårdagens val bara 6.

Efter fem år i koalitionsregering med VVD har socialdemokraterna nästan säckat ihop. I stället gjorde det gröna vänsterpartiet Groen links ett mycket bra val och gick från drygt 2 till 11 procent.

Uppgifterna är preliminära och det fanns inget officiellt resultat vid denna tidnings pressläggning.

Valkampanjen i Nederländerna har följts med både intresse och nervositet över hela Europa. Från Berlin kom en suck av lättnad efter de första valrapporterna: ”En stor majoritet av väljarna i Nederländerna har sagt nej till populismen. Det är goda nyheter. Vi behöver er för ett starkt Europa”, twittrade Tysklands utrikesdepartement.

För Geert Wilders innebär resultatet samtidigt att han gör ett bättre val än för fem år sedan, då PVV fick 10,1 procent av rösterna.

”Vi får fler mandat. Rutte är inte av med mig än”, twittrade Wilders ilsket på onsdagskvällen.

Fram till för några veckor sedan låg Wilders främst i opinionsundersökningarna, men premiärminister Rutte tycks ha stärkts av den senaste tidens tvist med Turkiet, som han anses ha skött väl.

Det är inte heller första gången som stödet för Geert Wilders parti PVV sjunker när valdagen närmar sig. Så var det också 2012, när Wilders inledningsvis låg bra till, men då resultatet blev en besvikelse för PVV-ledaren. Valdeltagandet i onsdagens val verkade bli högt, vilket också anses ha missgynnat Wilders.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

DN TORSDAG 16 MARS 2017

“ Hela politiska klassen med på åklagarens lista

Efter en 20 månader lång utredning har Brasiliens riksåklagare släppt listan på de politiker som har tagit emot mutor från landets största byggbolag. Föga förvånande innehåller listan hela den politiska klassen som styr landet. – Demokratin är under attack, säger Brasiliens riksåklagare Rodrigo Janot.

Rio de Janeiro.
Han har identifierat 170 riks-politiker som tagit emot miljontals kronor av byggbolaget Odebrecht i utbyte mot att ge värdefulla byggkontrakt. På listan finns de före detta vänsterpresidenterna Lula da Silva och Dilma Rousseff, men den innehåller även högerns före detta presidentkandidater José Serra och Aécio Neves. Den nuvarande regeringen, som medverkade i avsättningen av Dilma Rousseff, har fem ministrar på listan. Även de båda talmännen, i under- och överhuset, finns med på riksåklagarens lista.

– Det här rör sig om politiskt och ekonomiskt maktmissbruk, säger riksåklagaren.

Den ende som inte återfinns på listan är den sittande, icke folk-valde presidenten Michel Temer som tog makten i världens femte största land förra året efter att Dilma Rousseff ställts inför riksrätt och avsatts av senaten. Han anklagas i stället för att ha varit värd för en middag i sitt hem där han bett byggbolagets nu fängslade chef att stödja två av

Temers allierade politiker med motsvarande 30 miljoner kronor. Pengarna misstänks ha använts för att köpa röster under valet 2014.

Riksåklagarens lista har tagits fram i samarbete med 78 av byggbolagets högsta chefer som berättat hur de har betalat ut pengarna. Eftersom cheferna har hjälpt till under utredningen och har lämnat över bevis i form av mejl och dokument kommer de att få strafflindring. Hur långa straff politikerna kommer att dömas till är oklart. I Brasilien råder i stort sett straffrihet för politiker som begår brott, men den senaste tiden har flera högt uppsatt politiker, bland andra den före detta talmannen Eduardo Cunha och Rio de Janeiros före detta guvernör Sérgio Cabral hamnat bakom lås och bom.
En del av politikerna som finns på listan menar att pengarna som de har tagit emot av byggbolaget har varit tillåtna bidrag till valkampanjer.

– Politiker blandar ihop kampanjbidrag med mutor. Det enda sättet att få bukt på problemet är att förbjuda kampanjbidragen, säger Rógerio Jordão, politisk analytiker.

Han menar att politikerna kan hävda att mutorna rör sig om kampanjbidrag och komma undan med skattebrott för kampanjpengarna som de inte har deklarerat för.

– Förra året förbjöd Högsta domstolen bidragen, men hela kongressen är emot beslutet. Frågan är hur det blir nästa val 2018, säger han.
Under gårdagen hölls en demonstration med lärare i Rio de Janeiro som är kritiska till den korruptionsanklagade regeringen.
– Enda anledningen till att Michel Temer inte är på listan är att han låter andra göra smutsjobbet, hävdar Antônio César, 68, fysiklärare.

Han får medhåll från lärarkollegor som också medverkar i demonstrationen.
– Medierna skyddar också honom, säger Valéria Baptista, 50, lärare i sociologi.

Förra året läckte bevis ut för att ett annat brasilianskt byggbolag ställt ut en check på tre miljoner kronor i Michel Temers namn. Hans parti försvarar checken med att miljonerna var ett kampanjbidrag till hans parti och inte till honom personligen.

– Jag är så trött på deras förklaringar. Alla vet att det rör sig om mutor för att få byggkontrakt, säger Teresa Oliveira, 38, historielärare.
Hon menar att riksåklagaren inte har tagit upp Michel Temers namn på listan för att undvika att han avsätts.

– Om han avsätts finns det ingen annan som kan styra landet eftersom alla andra är på listan, säger hon.

Henrik Brandão Jönsson riojonsson@gmail.com “

“ Fakta.
Den brasilianska korruptionsskandalen kallas ”biltvätten” och är en av världens största mutskandaler.
Enligt riksåklagaren har byggbolaget Odebrecht, med 128 000 anställda, satt i system att muta politiker för att vinna byggkontrakt.
Flera av Latinamerikas presidenter, däribland Chiles Michel Bachelet och Colombias Manuel Santos, är under utredning och misstänks för att ha tagit emot så kallade valkampanjsbidrag.
Odebrechts chef, Marcelo Odebrecht, sitter fängslad sedan 20 månader tillbaka och har gått med på att samarbeta med rättsväsendet i utbyte mot strafflindring. “

DN TORSDAG 16 MARS 2017

“ Pentagon vinnare i Trumps budget

Washington. Pentagon är den stora vinnaren när president Donald Trump på torsdagen presenterar sitt första budgetförslag. Besparingarna på många andra områden är samtidigt så stora att de kan förändra den federala verksamheten i grunden.

I den budget som Donald Trump i dag föreslår för kongressen ingår massiva besparingar på en rad områden för den federala verksamheten. Det stora utrikesdepartementet ska, enligt förhandsuppgifterna, minskas med hela 37 procent. Miljöskyddsmyndigheten EPA ska bantas kraftigt, liksom utbildnings- och handelsdepartementen och departementet för bostäder och stadsplanering, som ska minska med 14 procent.

Till de verksamheter som på-verkas av nedskärningarna hör USA:s omfattande biståndsverksamhet, miljö- och klimatrelaterade program, bostadssubventioner för mindre bemedlade och public service-medier. USA väntas också avsevärt minska sina bidrag till FN.

Nedskärningarna, som inte är färdigförhandlade, kommer att innebära också stora personalminskningar av de i dag 2,8 miljoner federalt anställda.

En storsatsning görs däremot på försvaret, vars anslag ökar med 54 miljarder dollar, till totalt 587,7 miljarder, av en total budget på drygt fyra miljoner miljarder dollar – en summa som är svår som är att föreställa sig, och som motsvarar 36 miljoner miljarder kronor.

Huvuddragen har varit kända på förhand, och har beskrivits som de mest dramatiska nedskärningarna på 70 år. Budgetens olika delar måste godkännas av kongressen, där problemen inte är negligerbara: utöver Demokraternas motstånd, har också flera republikaner synpunkter på hur besparingarna görs, och hur stora de är.

Stora budgetposter som däremot lämnas i princip intakta inkluderar socialförsäkringsprogrammen för fattiga och äldre, och statsskuldsräntor. Den sistnämnda posten är ett växande huvudbry, då ränteutgifterna väntas stiga från 270 miljarder dollar i år till 768 miljarder år 2027.

Budgeten ligger i linje med vad Trump och hans chefsstrateg Steve Bannon har sagt att de vill göra: minska Washingtons inflytande och i stället överlämna mer åt delstaterna också inom centrala områden som utbildning, hälsovård och miljö – och åt privata aktörer.

En av konsekvenserna blir sannolikt än större skillnader mellan olika delar av USA, skillnader som redan i dag är gigantiska, av demografiska, politiska och ekonomiska skäl.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

“ Fakta.
Det budgetförslag som Trump lägger fram för kongressen är inget slutdokument, utan kommer att justeras i förhandlingar med partierna, och med berörda departement.

Den slutliga budgetlagen skrivs av kongressen, som också måste godkänna den.

Även om Republikanerna har majoritet, kräver vissa förändringar kvalificerad majoritet i en omröstning. Det ger Demokraterna inflytande, och de lovar hårt motstånd.
Budgetplanen kommer att kompletteras med ytterligare detaljer i maj “

DN TORSDAG 16 MARS 2017

“ Ministern optimistisk trots dagliga förluster i kriget

Ukraina är destabiliserat och har förlorat territorium till Ryssland. Men efter tre år av krig är ukrainarna mer beslutna än någonsin att bygga upp ett demokratiskt och blomstrande land, säger Ukrainas vice premiärminister Ivanna Klympush-Tsintsadze.

Det är en förvånansvärt hoppfull ukrainsk vice regeringschef som DN möter i samband med hennes besök i Stockholm, där hon bland annat har haft överläggningar med Sveriges EU-minister Ann Linde.

Hur kan hon vara så optimistisk, trots det pågående kriget som har inneburit att Ukraina har fått delar av sitt territorium illegalt annekterat, en militariserad Krimhalvö, främmande trupper på ukrainsk mark och dagliga förluster i döda och skadade?

Ivanna Klympush-Tsintsadze ger dessutom några aktuella siffror som knappast känns lugnande: Till de proryska separatistområdena i Donbass har 700 ryska stridsvagnar och över 1 200 batterier med raketartilleri förts in över den okontrollerade gränsen, tillsammans med mellan 3 500 och 6 000 reguljära ryska soldater (utöver lokal milis och ”frivilliga” från Ryssland).

– Vi är dessutom föremål för en mycket sofistikerad och varierad hybridkrigföring, säger hon.

Med ”hybridkrig” menar hon just det experter ser Rysslands agerande i östra Ukraina som ett exempel på: Ett krig som inte enbart förs med traditionella militära medel (arméer och artilleri), utan också med specialförband (”små gröna män”), irreguljära styrkor (”frivillig” väpnad milis), stöd till separatiströrelser, psykologisk krigföring, informationsoperationer (”trollfabriker”), ekonomisk krigföring (stopp för gasleveranser) och it-krig (cyberattacker och datorhackande).

– Inget av det gör oss mer stabila, utan det gör vårt samhälle känslomässigt och ekonomiskt utmattat. Vi tvingas ju att göra av med 5 procent av vår BNP på försvaret, pengar som kunde ha använts för att utveckla landet. Men samtidigt har vårt folk gjort ett medvetet och fritt val att bygga upp ett demokratiskt och blomstrande Ukraina sida vid sida med andra europeiska länder. Jag är säker på att vi till slut kommer att välkomnas i EU och Nato, säger Ivanna Klympush-Tsintsadze, vars portfölj innefattar just EU-samarbete och euroatlantisk integration.

Hon betonar att en ansökan till Nato inte är dagsaktuell, men att Ukraina strävar efter att reformera sin försvarssektor så att den kan nå upp till Natos standard, bland annat med Natoledd utbildning och träning av ukrainska officerare och soldater.

– Det går inte bara åt ett håll – de kan lära sig mycket av våra unika erfarenheter av att ha varit i krig med Ryssland på vårt territorium.

Hon nämner ett konkret område där det redan pågår ett nära samarbete med den USA-ledda försvarsalliansen Nato: Hur cyberkrigföringen ska motverkas.

– Vår omfattande erfarenhet av att ha utsatts för allt detta kan vara till stor nytta för både EU- och Nato-länder. Det kan bli Ukrainas bidrag till hela kontinentens säkerhet och stabilitet.

Med en president i USA som uttryckligen beundrar Putin har många ukrainare oroat sig för att bli övergivna. Men Ivanna Klympush-Tsintsadze säger att hennes regering har fått försäkringar från Trumps Vita hus att USA står fast vid sitt stöd för Ukrainas territoriella integritet.

Det större perspektivet är annars associationsavtalet med EU, som var färdigt att signeras redan hösten 2013. Det var när president Viktor Janukovytj inte ville skriva på som folkprotester på Majdan fällde den Moskvatrogna regimen i Kiev.

Nu är det snart ratificerat av EU, och kommer att träda i kraft. Därmed öppnas hela EU:s inre marknad för ukrainsk export, och samtidigt kommer snart ukrainarna att får resa visumfritt i Europa.

– Vi har redan sett en stor ökning av handeln med EU, som nu utgör nära 40 procent av vår handel.

Hon understryker att Ukraina ännu befinner sig i början av en nödvändig reformprocess, som kommer att ta sin tid. Det gäller till exempel kampen mot den utbredda korruptionen.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

“ Fakta. Ivanna Klympush-Tsintsadze

Ivanna Klympush-Tsintsadze, född 1972 i Kiev, studerade på ett pedagogiskt universitet i Kiev och tog en mastersexamen i internationella relationer vid Taras Sjevtjenko-universitetet i Kiev. Hon har också studerat i USA, bland annat vid Harvard och Montana state university.

Hon arbetade som journalist (bland annat för BBC) och var knuten till den politiska tankesmedjan Ukrainian independent center of political research i Kiev.

2014 valdes hon in i Ukrainas parlament, där hon var förste vice ordförande i utrikesutskottet.

2016 utnämndes hon till vice premiärminister med ansvar för europeisk integration av nytillträdde premiärministern Volodymyr Groysman. “

DN TORSDAG 16 MARS 2017

“ Riskfritt att återvända till Fukushima

Strålningsnivåerna i Fukushima i Japan har sjunkit till så låga nivåer att det nu är helt riskfritt att vistas i delar av området där den svåra kärnkraftsolyckan ägde rum för sex år sedan. Det framgår av en ny studie.

Det var den 11 mars 2011 som den japanska östkusten drabbades av en väldig tsunami efter en jordbävning ute i havet.

Vid flodvågen dödades 15 894 människor, och 2 562 personer rapporterades som saknade.

Mest uppmärksamhet fick dock tsunamins effekter på kärnkraftverket i Fukushima. Hela anläggningen översvämmades och radioaktiva ämnen spreds i omgivningarna. Ett område inom ett avstånd av 20 kilometer från verket evakuerades, vilket berörde 200 000 människor.

Inga människor tycks dock ha skadats allvarligt av strålningen, och i dag verkar faran vara över i flera områden. Folk har börjat återvända till sina hem, och enligt den nya studien, som redovisas i Science, behöver de inte oroa sig för att utsättas för höga stråldoser.

Strålningsnivåerna från radioaktivt cesium föll med 60 procent mellan 2011 och 2013, och har fortsatt att falla – mestadels som en effekt av naturligt sönderfall plus vittringseffekterna av flera års regn.

Enligt forskarna kan människorna i regionen räkna med en stråldos på 18 millisievert över hela sin livstid. Detta är extremt lågt. En dos på upp till 20 millisievert per år anses acceptabelt enligt de internationella normerna.

TT “

“ Fakta. Fukushima

Kärnkraftverket i Fukushima hade vid olyckan i mars månad 2011 sex reaktorer och var därmed ett av de största kärnkraftverken i världen.

När olyckan inträffade var tre av reaktorerna avstängda för underhåll. De andra tre stoppades automatiskt vid jordbävningen, som inte orsakade några skador. Den efterföljande tsunamin översvämmade dock hela anläggningen varvid kylsystemet slogs ut. Som en följd av detta smälte delvis kärnbränslet i reaktorerna. Byggnaderna skadades och radioaktiva ämnen spreds i omgivningen.

De heta härdarna kyldes först med havsvatten, och så småningom av färskvatten, sedan kylsystemet reparerats. I juni 2011 var läget i stort sett stabiliserat.

Källa: NE “

DN TORSDAG 16 MARS 2017

“ Erdogan hotar riva upp flyktingavtal

Turkiets ordkrig med EU fortsätter. Nu hotar landet att riva upp flyktingavtalet med EU. Tidigare upprepade president Recep Tayyip Erdogan anklagelserna om att Nederländerna låg bakom massakern i Srebrenica.

– Vi kan stoppa det (avtalet) ensidigt. Vi har ännu inte informerat vår motpart, allt ligger i våra händer, säger utrikesminister Mevlüt Çavusoglu en intervju med tv-kanalen 24, enligt nyhetsbyrån AFP.

Han kritiserar EU för att inte ge turkar rätt att resa in i EU utan visum, något som Turkiet krävde i utbyte mot avtalet som kraftigt minskat antalet migranter till EU.

I ett tal tidigare upprepade president Erdogan anklagelserna om att Nederländerna låg bakom massakern i Srebrenica och säger att ”fascismen löper fritt på gatorna i Europa”.

– De har ingenting med civilisation att göra, de har ingenting med den moderna världen att göra. Det är de som massakrerade över 8 000 bosniska muslimer i Srebrenicamassakern, säger Erdogan.

– Judarna blev behandlade på samma sätt förr i tiden, säger Erdogan om nederländska polisens hantering av demonstranter som protesterat mot inställda valmöten.

Utspelet kom bara timmar efter att EU:s permanente rådsordförande Donald Tusk sagt att Turkiets anklagelser om fascism i Nederländerna helt saknar koppling till verkligheten.

– Rotterdam ... blev fullständigt förstört av nazisterna och har nu en borgmästare som är född i Marocko. Om någon ser fascism i Rotterdam så saknar de helt kontakt med verkligheten, säger Tusk.

Turkiet har de senaste dagarna anklagat Nederländerna för fascism, nazism och statsterrorism efter att valmöten med turkiska politiker i helgen i ställts in Rotterdam.

TT-Reuters “

DN TORSDAG 16 MARS 2017

“ Auktionerna är en brutal studie i segregation

Jorden runt. Auktionen är årets viktigaste insamlingstillfälle för skolan. Det är också en tydlig påminnelse om hur segregerat USA fortfarande är.

Slutbudet landar på 1 000 dollar, runt 9 000 kronor, för en semestervecka i ett hus för fyra i Outer Banks, North Carolina. Det blir kvällens dyraste inrop på den auktion som skolans föräldraförening har ordnat.

Till de mer kostsamma erbjudandena hör även basketmatchbiljetter och ett tv-inspelningsbesök (det går för motsvarande 5 400 kronor).

För mindre plånböcker finns alternativ som har skänkts av näringsidkare i området, som yoga, vinprovning, ridlektioner och lyxfika. Fast roligast är vad lärarna säljer – man kan köpa ”glass och promenad med ms Barros”, ”bio med ms Zaid” och ersätta rektorn för en dag (fast det blir dyrt). Ut-ropare är den bullriga och ursnälla mr C, som har varit på skolan i decennier.

Pengarna går in i skolbudgeten: de går till blyertspennor, teknik och toalettpapper, så att skattemedlen kan läggas på lärarlöner.

De ständiga insamlingsaktiviteterna finns hos alla kommunala skolor, där pengar är en bristvara. Hos oss är vårauktionen läsårets viktigaste, och ramas in som en uppklädd fest – för alla som har köpt biljett, för 670 kronor styck (också de pengarna går till skolan).

Auktionerna är en vardaglig, brutal studie i klasskillnader och segregation. Ungefär hälften av barnen i vår låg- och mellanstadieskola bor här, i det burgna Georgetown, resten har sökt hit eller kommit in på lotteri. Ungefär hälften av barnen i skolan är vita, ungefär hälften afroamerikaner. I stort sett alla lokala barn är vita, i stort sett alla föräldrar på auktionen är vita.

Alla vill skolans bästa, vem vill inte hjälpa, vem vill inte festa, och vem vill inte till stränderna i Outer Banks?

Alla amerikanska storstäder har sin egen historia, olika men lika. I Washington satsas mer på utbildning än på många andra platser, men det hindrar inte att det alltjämt är en segregerad stad.

Det är svårt att inte tänka på det när man står där med sitt bubbel och sitt inropsnummer.

Å andra sidan kostar ett läsår i privatskolan ett par kvarter bort 315 000 kronor per barn. Där sker urvalet redan innan skolåret har börjat.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se DNs korrespondent “

DN TORSDAG 16 MARS 2017

“ Erdogan upprepar folkmordsanklagelse

Turkiets president Recep Tayyip Erdogan tycks inte ha någon lust att trappa ned ordkriget med EU. I ett tal upprepar han anklagelserna om att Nederländerna låg bakom massakern i Srebrenica och säger att ”fascismen löper fritt på gatorna i Europa”.

– De har ingenting med civilisation att göra, de har ingenting med den moderna världen att göra. Det är de som massakrerade över 8 000 bosniska muslimer i Srebrenicamassakern, säger den turkiske presidenten.

– Judarna blev behandlade på samma sätt förr i tiden, säger Erdogan, angående hur nederländsk polis hanterat demonstranter som protesterat mot inställda valmöten.

Utspelet kom bara timmar efter att EU:s permanente rådsordförande Donald Tusk sagt att Turkiets anklagelser om fascism i Nederländerna helt saknar koppling till verkligheten.

– Rotterdam … blev fullständigt förstört av nazisterna och har nu en borgmästare som är född i -Marocko. Om någon ser fascism i Rotterdam så saknar de helt kontakt med verkligheten, säger Tusk.

Turkiet har de senaste dagarna anklagat Nederländerna för fascism, nazism och statsterrorism, efter att Nederländerna i helgen ställt in valmöten med turkiska politiker i Rotterdam. Under onsdagen anklagade Erdogan nederländska FN-soldater för massakern i Srebrenica 1995, något som premiärminister Mark Rutte tillbakavisade som ”en motbjudande historisk lögn”.

EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker säger sig vara chockad av anklagelserna och tillade att de bara för Turkiet längre bort från ett framtida EU-medlemskap.

TT-Reuters “

DN TORSDAG 16 MARS 2017

“ Ikeachaufförer lever i bilen i flera månader

Lastbilschaufförer från Östeuropa, som kör för företag som Ikea anlitar, bor ibland flera månader i lastbilen. De äter, sover och tvättar sig där. De får en bråkdel i lön jämfört med kollegor från väst. ”Det känns som ett fängelse”, säger en av chaufförerna till BBC. Problemet är ”gigantiskt”, säger Magnus Falk på svenska Transportarbetarförbundet.

Omkring 30 kronor i timmen kan lönen vara för lastbilschaufförer på transportfirmor som Ikea anlitar för att köra gods runt om i Europa, enligt en granskning som BBC har gjort. Vissa chaufförer lämnar knappt sina fordon under månader åt gången, berättar de för tv-bolaget. Rumänen Emilian berättar att han bor i lastbilen i upp till fyra månader i sträck och får 477 euro, runt 4 550 kronor, i månadslön. Senast var han i Danmark och körde. Där tjänar en lastbilschaufför omkring 2 200 euro, omkring 21 000 kronor.

Enligt kontrakt som BBC tagit del av kan lönen vara så låg som 150 euro, 1 430 kronor, i månaden. Det gällde förare från Moldavien.

Förhållandena bryter mot arbetsrättsreglerna inom EU. Enligt dessa har förarna rätt till minimilön i det land de jobbar. Dessutom måste de vila från jobbet minst 45 timmar per vecka.

Magnus Falk på Transportarbetarförbundet, som även är representant i det internationella fackförbundet ITF, berättar att man har diskuterat situationen med Ikea. Efter två års samtal gav man upp.

– Ikea har väldigt höga ideal på papperet, och vi tänkte att där har vi en god kraft som vi kan spela med. Men vi blev besvikna.

Att man tog upp frågan med Ikea – som ju egentligen köper transporttjänsten av internationella logistikbolag som Bring, DHL och Samskip – berodde på att många av chaufförerna som man mötte vid kontroller på vägarna körde gods åt Ikea.

Ikea hävdar att man gör egna revisioner av företagen, och även intervjuer med chaufförer, för att kontrollera arbetsförhållandena. Förra året gjordes 140 revisioner och 100 intervjuer.

Företaget har en annan bild än facket av hur stort problemet är.

– Det finns en diskrepans mellan vad facket berättar och det vi ser i våra revisioner, vi får inte fram samma bild, säger Josefin Thorell, presskommunikatör för Ikea.

Men Magnus Falk ifrågasätter Ikeas egen granskning.

– Hundra intervjuer är för det första ingenting. Sedan tror vi att det inte räcker att prata med chaufförerna. De har en arbetsrelation till företaget och så kommer man och frågar ”Hej, hur har du det på jobbet”? Vi på facket är inte opartiska, men vi är mindre partiska än företaget självt som granskar.

Han betecknar problemen med dåliga arbetsförhållanden som ”gigantiska”.

Transport- och logistikkoncernen Bring, vars dotterbolag i Slovakien pekas ut i BBC-reportaget, tillbakavisar uppgifterna om underbetalda chaufförer. Företaget säger till DN att de anställda har i snitt 2 300 euro, 22 000 kronor, i lön, traktamenten och bonusar. Större delen handlar dock om traktamenten, som enligt facket inte ska räknas som lön. Enligt Magnus Falk används dessutom traktamenten av företag i Östeuropa för att få konkurrensfördelar, eftersom man inte betalar arbetsgivaravgifter på traktamenten.

Adam Leth, pressansvarig på Brings kontor i Stockholm, säger att det finns personallokaler på omlastningsplatserna som chaufförerna disponerar. Där kan de sova, sköta sin hygien och äta.

– Vi tvingar inga chaufförer att sova i lastbilarna, det valet gör de själva. De chaufförer som vi pratat med trivs med sina bilar och kan tycka att det är bekvämare att sova i dem.

Juan Flores juan.flores@dn.se “

“ Fakta. Trötthet ligger bakom många olyckor
Trötthet orsakar enligt EU-kommissionen 20 procent av alla trafikolyckor med tunga fordon.
Enligt EU:s regler får en yrkesförare köra högst 9 timmar per dag eller 56 timmar per vecka. Efter 4,5 timmar måste de ta en rast på minst 45 minuter.
En svensk lastbilschaufför tjänar i snitt 24 318 kronor, enligt lönestatistik.se “

DN TORSDAG 16 MARS 2017

“ Lönefest för vd trots bristerna

ABB:s vd Ulrich Spiesshofer fick hisnande 82,7 miljoner kronor i ersättning förra året. Det trots att bolaget erkänt brister när en av de anställda i Sydkorea försvann med 900 miljoner kronor.

Schweizisk-svenska verkstadsjätten ABB har blivit svindlade på mångmiljonbelopp i Sydkorea av en anställd. Företagets högsta ledning har medgett att den brustit i sin kontroll. ABB:s vd Ulrich Spiesshofers lön är även den svindlande. Han fick sammantaget 82,7 miljoner kronor i ersättning för sin insats under 2016, en ökning med 1,7 miljoner jämfört med 2015.

Störst aktieägare i ABB är Wallenbergs investmentbolag Investor.

– Vd:s ersättning är en fråga för styrelsens ordförande Peter Voser och inte för oss som ägare, men ersättningen återspeglar naturligtvis konkurrenssituationen i branschen och det jobb ledningen utför, säger informationschefen Stefan Stern.

Ledningen medger att den brustit i sitt ansvar, påverkar inte det hur ni som ägare ser på ersättningen?

– Precis som bolagets ledning ser vi oerhört allvarligt på bedrägerier och därför är det viktigt för oss att ledningen tar itu med det som har hänt, säger Stefan Stern på Investor.

DN har sökt ABB:s styrelse. Den svarar på frågor via e-post och via en svensk pr-konsult.

”Ersättningen till ledningen har sänkts i linje med det försämrade resultatet och ett sämre kassaflöde som en följd av Sydkorea”, skriver konsulten.

Utan förskingringen i Sydkorea, som uppgår till cirka 900 miljoner kronor, skulle alltså personerna som sitter i ABB:s koncernledning ha fått ännu bättre betalt.

Den generösa ersättningen till Ulrich Spiesshofer förklaras med att vd har personliga mål relaterade till förändringsprogram och ledarskapsutveckling. Under 2016 har målen uppnåtts och han har gjort ABB till ett mer kundfokuserat, kostnadseffektivare och digitalt företag, enligt mejlet till DN.

Swedbank Robur äger aktier i ABB för drygt tre miljarder kronor, vilket motsvarar 0,8 procent av ägandet i ABB. Ägaransvariga Marianne Nilsson uppger att fondbolaget ännu inte tagit ställning till hur man ska rösta om ersättningsrapporten på ABB:s bolagsstämma.

”Det är viktigt att styrelsen motiverar vad som ligger till grund för ersättningarnas utfall, det gäller i och för sig alltid, oavsett det särskilt inträffade i detta fall”, skriver Marianne Nilsson.

Swedbank Robur har tidigare år röstat mot att godkänna ersättningsrapporten eftersom man tyckt att prestationskraven i det långsiktiga incitamentsprogrammet varit otillräckliga och utfallen för höga.

Pia Gripenberg pia.gripenberg@dn.se “

DN TORSDAG 16 MARS 2017

“ USA:s räntehöjning kan driva upp svenska räntor

Analys. USA:s centralbank, Federal Reserve, höjde på onsdagen sin styrränta. Beslutet var väntat, efter signaler från Fed-chefen Janet Yellen. Men nu står det klart att fler räntehöjningar väntar i år.

USA:s ekonomi går starkt, efter en längre tids högkonjunktur. Federal Reserve uppskattar att pris-ökningen i år blir nästan 2 procent.

Det ligger i linje med Federal Reserves inflationsmål, som i likhet med Riksbankens, är 2 procent.

Arbetslösheten i USA väntas gå ner till 4,5 procent under 2017, vilket är nära full sysselsättning.

BNP-ökningen på cirka 2 procent blir inte så stark, men tillväxttakten bedöms som uthållig under ytterligare några år.

I detta läge är det närmast självklart att Federal Reserve ska höja sin styrränta. Det gjorde man i december och nu justeras den upp igen med 0,25 procentenheter till intervallet 0,75–1,00 procent.

Klart är nu också att man siktar på fler räntehöjningar, efter att tidigare under en längre tid ha hållit igen. Mycket länge efter finanskrisen 2008–2009 låg Federal Reserve kvar med närmast nollränta.

Nu är det slut med det och under 2017 blir det, enligt Federal Reserves prognos, minst ytterligare två räntehöjningar. Sedan fortsätter höjningarna under 2018 och 2019, så att styrräntan under det senare året når 3,0 procent.

Denna treprocentsnivå betraktas av Federal Reserve som neutral, vilket varken innebär åtstramning eller stimulans av ekonomin. Det är åtminstone dit som man vill komma, innan det blir dags för nästa lågkonjunktur, då det på nytt kan bli behov av räntesänkningar.

Den amerikanska räntehöjningen sker oberoende av president Donald Trump, som inte har något inflytande över Federal Reserves beslut. Han väntas under torsdagen presentera sin första budget, med stora skattesänkningar och ökningar av försvarsutgifterna.

En sådan expansiv finanspolitik – där mer dessutom är att vänta längre fram – kan inverka på Federal Reserves kommande beslut och i så fall påskynda dess väntade räntehöjningar.

Den troliga effekten av upprepade räntehöjningar är att dollarn stärks och marknadsräntorna följer med uppåt. Så blev dock inte fallet direkt efter onsdagens räntehöjning som däremot fick börsen att stiga.

Längre fram är det ändå rimligt att räkna med en starkare dollar, vilket kan få inverkan även på andra länder. Det gäller, bland annat, Riksbankens kommande räntebeslut.

För svensk del innebär en dollarförstärkning troligen att kronan försvagas, vilket leder till stigande svenska importpriser och något högre inflation. Resultatet kan då bli att Riksbanken snabbare når sitt inflationsmål, vilket senare bäddar även för svenska räntehöjningar.

Stigande marknadsräntor i USA, vilket är att räkna med längre fram, kan också ge effekter som påverkar Sverige.

Om svenska banker därigenom får högre kostnader för sin upplåning på internationella marknader, kommer de troligen att ta igen detta genom att höja sina utlåningsräntor till företag och hushåll. Det kan, till exempel, leda till att bostadslånen i Sverige blir dyrare.

Johan Schück johan.schuck@dn.se Samhällsekonomisk krönikör “

FREDAG 17 MARS 2017

“ Trassel för transatlanter

Ett slags hatkärlek har alltid funnits. Tänkande tyskar har vetat vad luftbron betydde för Västberlin, Marshallhjälpen för det ekonomiska undret och amerikansk militär för skyddet mot Sovjetunionen. USA:s vapenskrammel har samtidigt med jämna mellanrum utlöst både protester och pacifism. Gerhard Schröder vann valet 2002 med George W Bush som tillhygge, i uppfarten till Irakkriget.

Med Donald Trump som president ställs frågan vart relationen mellan USA och Tyskland tar vägen. På fredagen landar förbundskansler Angela Merkel i Washington för att forska i saken.

Mötesdeltagarna är minst sagt olika. Trump är världens mäktigaste man, och i den mån han har en utrikes-politik heter den ”Amerika först”. Hans valkampanj dröp av kvinnoförakt och vilda svingar mot såväl inhemska rivaler som utländska makter. Merkel är Europas viktigaste ledare, men försiktig och pragmatisk, med tycke för samarbete och beprövade allianser.

Medan Trump har verkat vilja riva upp hela den liberala världsordningen, har desperata drömmare blickat mot Merkel för att finna en räddare i nöden. Men i grunden är västdemokratierna beroende av både USA och Tyskland.

Presidentens första veckor i Vita huset har liksom valrörelsen präglats av ilsket twittrande och hugskott. Precis före Merkels entré åkte han på ett nytt bakslag när en federal domstol underkände hans andra försök till inreseförbud från flera muslimska länder. En annan konstant är Trumps ointresse för världen. Han har kallat Nato förlegat och ifrågasatt de kollektiva försvarsförpliktelserna. Ministrar har däremot försäkrat Europa om hur oumbärliga banden är. Merkel har rätt att få veta vad som gäller.

Detta är nära förknippat med ämnet Ryssland. Trump har pratat osammanhängande om affärsuppgörelser med Putin och antytt att sanktionerna kan hävas. Merkel har varit tydlig med att annekteringen av Krim och överfallet på Ukraina är problemets kärna, och att inget har förändrats. Skulle USA överge den gemensamma linjen bryter enigheten inom EU samman, vilket i sin tur skulle förvärra unionens övriga kriser.

Trump har skällt på Merkels ”katastrofala” flyktingpolitik, och jämställt henne med Putin som möjlig partner. Det finns ett tydligt släktskap med de främlingsfientliga populister i Europa som skulle bli ett existentiellt hot om de fick makten. Och det är faktiskt inget som skulle göra Amerika stort igen.

Britterna har hyllats av Trump för att de röstade ut sig ur EU, och han har uppmanat fler att följa efter. Det är en förolämpning mot både Tyskland och Merkel personligen. Okänt i Vita huset är vilken betydelse EU haft för fred och välstånd. Och tyskarna har sedan andra världskriget bara velat spela en internationell roll via unionen.

Många amerikanska presidenter, inte bara Trump, har klagat över européernas egna försvarsvilja. Merkel med kollegor på kontinenten har till slut börjat inse allvaret. Dels försvinner inte orosmolnet Trump i brådrasket. Dels är ett starkare värn mot Putins Ryssland ren självbevarelsedrift.

Trumps besynnerliga syn på handel är ännu en fara för den transatlantiska gemenskapen. Tyskland har ett gigantiskt överskott i bytesbalansen, USA underskott. Och Tyskland investerar förvisso för lite på hemmaplan, medan USA sparar för lite. Men tyskarna konkurrerar inte med billig arbetskraft utan med kvalitet. Tullmurar hjälper inte amerikanerna, tvärtom.

Hot har uttalats om straffskatt på tyska bilar, men Trump tycks omedveten om de tyska företagens investeringar i USA. Hans handelsexpert påstår att Tyskland håller eurokursen nere för att gynna den egna exporten, och verkar inte veta om att ECB är hela valutaunionens centralbank eller att Tyskland högljutt försöker ändra dess penningpolitik.

En dragkamp pågår inom Trumpadministrationen. Där finns mörkmän som manar till protektionism och korståg mot muslimer, men också republikaner med partiets traditionella syn på frihandel och säkerhetspolitik.

Globaliseringen må ha sina skavanker, men världshandeln är tillväxtens motor. På samma sätt har USA och Tyskland ett ömsesidigt intresse av att lugna ned kaoset i Mellanöstern.

Merkel står upp för demokratiska värderingar och kommer säkert att vara på sin vakt i Washington. Hon kan påminna om att murar, som den hon själv såg i Berlin på den östtyska tiden, är en dålig idé. Och om att ordning, detta gamla tyska begrepp, är att föredra framför oreda på världsarenan.

DN 17/3 2017 “

DN FREDAG 17 MARS 2017

“ Konsten att välja som vanligt

Säkert föll en del hjärtan ned från halsgropen när resultatet från Nederländerna kom. Europas ödesmättade valår började inte med en seger för den främlingsfientlige populisten Geert Wilders. Till slut hade premiärminister Mark Rutte och hans högerliberala VVD ett rejält försprång.

Regeringsduglighet avgjorde, EU-vänliga kristdemokrater och liberaler gick framåt. Grälet med Turkiet, vars president Erdogan har vräkt ur sig bisarra anklagelser om nazism, hade viss betydelse i slutspurten. Det gäller att svara rätt i en kris, och det gjorde Rutte. Han kunde också luta sig mot den starka ekonomin, som inte gav anledning till proteströstande.

Med det sagt: ingen ska dra för stora växlar. Wilders gick framåt, även om han var en bra bit från sitt bästa val. Han har ett tak, men är likväl en faktor.

Populismen i Europa har gemensamma inslag men nationella särdrag. Wilders PVV är en enmansorkester, han är partiets ende medlem och förstås diktator. Han deltog knappt i den offentliga kampanjen, utan skötte den på sociala medier. Ingen nederländsk politiker har så lite kontakt med vanligt folk som populisten Wilders.

Sant är att hans hysteriska islamhets sedan flera år styr en del av agendan, precis som populister gör det i andra länder. Även

flyktingkrisen har dock förflyttat politiken i Europa, allt är faktiskt inte anpassning till mörka krafter.

Och Wilders är ett större orosmoln utomlands än i Nederländerna, där politiken handlar om mer än honom. Han var givetvis aldrig nära makten. Hatpropaganda, kombinerat med hopplös vänsterpopulism, gör honom omöjlig som partner för alla.

Marine Le Pen i Frankrike är ett hot av annan dignitet. Hon bygger Nationella fronten till en allt bredare organisation, med större social acceptans. Också mellan de nordiska populisterna finns avsevärda skillnader i bakgrund och framtoning.

Nederländerna gav en skamfilad bild av traditionalisterna. Rutte backade. Socialdemokraterna har kollapsat, drygt 5 procent av rösterna. Landet lämpar sig för fragmentisering, eftersom det saknas spärr till parlamentet. Men nästan överallt i Europa har de klassiska partierna problem, alltmedan konfliktskalan förskjuts från höger-vänster till något mer svårbemästrat.

Det blir koalition och kompromisser, precis som vanligt. Nederländarna är bland världens friskaste och mest välbeställda medborgare. Visst finns det missnöje med EU, globalisering och invandring. Men folket reder sig hyfsat.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN FREDAG 17 MARS 2017

“Bakom de populistiska och högerextrema sajterna finns brottsdömda, nolltaxerare och personer som söks av kronofogden

○ **Det produceras fler populistiska och högerextrema texter än någonsin tidigare.**
○ **Aktörerna bakom sajterna saknar ofta inkomster och betalar sällan skatt. Flera företrädare söks av kronofogden; en har utvandrat från Sverige och en har just kommit ut från fängelse. Samtidigt får en av sajterna miljontals kronor i statsstöd från flera myndigheter.**
○ **DN har kartlagt ekonomin och männen bakom de mest kända sajterna som sprider bilden av ett Sverige som dukar under på grund av invandringen.**

En del av sajterna är invandringskritiska, andra högerextrema, några rent nazistiska. Gemensamt för dem är en syn på Sverige som ett land som håller på att haverera på grund av invandring.

Fria Tider är den aktör som har störst spridning på sina artiklar i sociala medier, visar DN:s genomgång. Fria Tider har också flest besökare, följt av Avpixlat. Dessa båda är minst fyra gånger större än närmaste konkurrent, Nyheter Idag. Sajterna Nya Tider och nazistiska Nordfront är betydligt mindre.

Det är dock omöjligt att avgöra den exakta storleken eftersom det saknas tillförlitlig statistik över användare, besök och delningar på Facebook. Sajter som Fria Tider och Nyheter Idag har fler gillare på Facebook än exempelvis Ekot på Sveriges Radio, men det behöver inte innebära att de faktiskt är större. Det är vanligt med besökare som har flera olika konton och det finns fejkkonton som ger sken av hög aktivitet vilket driver upp räckvidden i Facebooks system.

Trots att sajterna producerar allt mer material dras de flesta av portalerna med stora ekonomiska problem.

Företrädare för fyra av de fem sajterna som DN granskat har skulder hos kronofogden. Bolagen och föreningarna bakom sajterna visar knappt upp några vinster över huvud taget. De betalar ingen eller mycket lite skatt. En del redovisar sin ekonomi för sent, andra har inte lämnat in årsredovisning på flera år. En av aktörerna, Nya Tider, skiljer sig markant från de andra med en ordnad ekonomi och utgåva på papper. De har årligen kunnat kvittera ut miljonbelopp i presstöd från statskassan och har också fått bidrag för så kallade nystartsjobb.

Fria Tider

Många har säkert sett Fria Tiders artiklar dyka upp i Facebookflödet. Under parollen ”Ge Mediesverige en rak höger!” publicerar Fria Tider ofta hårt vinklade texter som fokuserar på brott och problem som skribenterna kopplar samman med flyktingar och invandring. Sajten anses för extrem för Sverigedemokraterna, där partiets gruppledare Mattias Karlsson bland annat har kallat den ”neofascistisk”.

Fria Tider drivs av 32-årige Widar Nord som utvandrade från Sverige för flera år sedan. Till svenska myndigheter har han uppgivit en adress i Prag – om han verkligen bor där är oklart. När kronofogdens utredare

sökte honom för att driva in obetalda skulder kom de ganska snabbt till vägs ände. I dag är skulden 226 000 kronor. Några nya utmätningsförsök är inte aktuella i dagsläget, uppger kronofogden.

Fria Tider drivs av två bolag – ett i Estland och ett i Sverige. I det estniska bolagsregistret har Widar Nord uppgett en bostadsadress på Malta. Inte heller där har han gått att nå.

Trots Widar Nords privata skulder har han under 2016 kunnat lansera en ny, tyskspråkig, version av Fria Tider. Hur mycket pengar som finns i företagen bakom Fria Tider går inte att få fram. Inget av Widar Nords två bolag i Sverige och Estland betalade skatt 2016 och det estniska bolaget har inte skickat in någon årsredovisning sedan 2014.

Sajten har valt att stå helt utanför det svenska pressystemet och har varken utgivningsbevis eller någon ansvarig utgivare. Det innebär att justitiekanslern inte har kunnat utreda de anmälningar som kommit in mot sajten gällande exempelvis hets mot folkgrupp. De ska i stället utredas av polisen som dock sällan har möjlighet att gå vidare med den typen av brottsmisstankar.

Widar Nord är också registrerad som ägare till domänen bakom främlingsfientliga Granskning Sverige. Sajtens arbetsmetoder avslöjades nyligen i ett reportage i Eskilstuna-Kuriren. Med hjälp av fejkade identiteter lurar Granskning Sverige till sig intervjuer med bland andra journalister och makthavare.

Grundaren Widar Nord, som kallar sig publisher, skriver i ett mejl till DN att Fria Tider medvetet valt att stå utanför det svenska pressystemet med ansvarig utgivare. I stället är varje skribent själv ansvarig för vad han eller hon skriver.

Han uppger också att sajten i huvudsak drivs av prenumerationer och frivilliga donationer.

”Vi betalar skatt i Sverige, Estland och på Malta”, skriver han.

Om sina skulder och det faktum att kronofogden har försökt få tag i honom säger han:

”Kronofogden har aldrig försökt nå mig, som du påstår, trots att de enkelt kan kontakta mig precis som du gör nu via de nummer och mejl som står på hemsidan. Jag håller mig inte undan och ska genast kontakta dem om detta stämmer.”

En stund senare återkommer Nord och säger att skulden DN uppgett stämmer men att han inte kände till den. Han skriver att han har pengar på svenska bankkonton och nu kommer att betala skulden.

Avpixlat

Avpixlat var den första stora hatsajten, grundad av SD-riksdagsmannen Kent Ekeroth, och med ett genomgående tema om invandrare som det stora hotet mot Sverige.

Sajten har kunnat stoltsera med adress i en av riksdagens fastigheter. Kent Ekeroth upplät under många år också sitt privata bankkonto för donationer till såväl Avpixlat som föregångaren Politiskt Inkorrekt.

Omfattningen av donationerna blev kända i samband med att Ekeroth upptaxerades för pengar han tagit emot till Avpixlat. Mellan 2011 och 2013 fick Ekeroth in minst 756 000 kronor, enligt Skatteverkets omprövningsbeslut. Han fick sedan rätt att göra vissa avdrag för kostnader, bland annat löneutbetalningar, till Avpixlats skribenter.

På hösten 2013 bildade Kent Ekeroth och hans bror, den före detta SD-politikern Ted Ekeroth, ”Föreningen för Sverigevänliga intressen” som nu står bakom Avpixlat. Föreningen var under flera år registrerad på Kent Ekeroths riksdagsbostad i Gamla stan.

I stadgarna står det att Avpixlats syfte är att kartlägga bland annat ”svenskfientliga tendenser” och ”upplysa allmänheten om svenskfientlighet”.

När föreningen grundades var Sverigedemokraternas nuvarande ekonomisk-politiske talesperson Oscar Sjöstedt och stabschefen Jonas Rydfors med och vidimerade kopior från det första protokollet.

I dag uppger sajtens chefredaktör Mats Dagerlind att Kent Ekeroths roll är mer administrativ.

– Kent Ekeroth sköter Avpixlats ekonomi, säger han till DN.

Dagerlind är även Avpixlats ansvariga utgivare och ansikte utåt. Han har drygt 1,1 miljoner kronor i skulder hos kronofogden.

Avpixlat ägnar ofta stort utrymme åt Sverigedemokraternas politik och att försvara SD-ledamöter i blåsväder. Sajten har under åren fått massiv kritik för sina hetsande artiklar och rasistiska påhopp som släpps igenom i kommentarsfälten. Så sent som i januari lämnade SD-ledamoten Markus Palmheim i Danderyd sitt uppdrag sedan det avslöjats att han skrivit flera rasistiska kommentarer, bland annat ”Låt Araberna få betalt för att de våldtar feminister, så gör de lite nytta.”

Förutom donationer har sajten också inkomster från annonsförsäljning. Sverigedemokraternas lokalföreningar är sajtens mest återkommande annonsörer, tillsammans med annonser för skribenternas egna böcker. Exakt hur mycket pengar Avpixlat tjänar på sin annonsförsäljning går inte att få fram. Som ideell förening finns inga krav på att lämna in årsredovisningar. Men under 2015 hade föreningen ett överskott av näringsverksamhet på 62 000 kronor, enligt slutskattebeskedet.

Chefredaktören Mats Dagerlind säger till DN att sajten i huvudsak drivs av läsardonationer och annonsintäkter. Hans privata skuld hos kronofogden härstammar från två konkurser och ett antal skönstaxeringar.

– Jag har försökt göra upp en realistisk avbetalningsplan med Skatteverket, men det har inte gått. Jag förstår inte varför det är relevant för er att ta upp detta över huvud taget, säger han.

Dagerlind anser inte att det förekommer särskilt mycket hat och påhopp i sajtens kommentarsfält.

– Det som eventuellt hamnar där gör vi vårt bästa för att ta bort. Men det ni kallar påhopp och hat kan vi också kalla relevant kritik, säger han.

Nya Tider
Den högerextrema sajten Nya Tider blev känd för en bredare allmänhet när tidningen, efter många turer och en infekterad debatt, fick tillstånd att ha en monter på Bok- och biblioteksmässan i Göteborg hösten 2016. Nya Tider hade bland annat bjudit in en förintelseförnekare till mässan, som senare drog sig ur.

Chefredaktören Vávra Suk har länge varit ett namn i högerextrema kretsar. Han var en av grundarna till Nationaldemokraterna, ett parti som förespråkade att alla invandrare skulle utvisas, hetsade mot homosexuella och ansåg att folkslag ska leva åtskiljda i ett slags apartheidliknande system.

Vávra Suk var tidigare även chefredaktör för Nationaldemokraternas tidning Nationell Idag.

Nya Tider driver en Kremlvänlig, ofta anti-semitisk linje. Tidningen Expo, som granskar extremhögern, beskriver den som både pro-nazistisk och SD-vänlig.

Till skillnad från de övriga sajterna i DN:s granskning har Nya Tider och Vávra Suk säkrade inkomster i det statliga presstödet. I år har Nya Tider beviljats 3,4 miljoner kronor. Vávra Suk har inga skulder och en taxerad inkomst på runt en halv miljon kronor 2015. Under åren 2014 till 2016 fick de även bidragsstöd för nystartsjobb på nära 380 000 kronor från arbetsförmedlingen.

Chefredaktören Vávra Suk avfärdar beskrivningen av sajten som Kremlvänlig.

– Vår rapportering är, till skillnad från er, objektiv. Det här med Kremlvänligheten är en viktig fråga med stark polarisering. Svensk mainstreammedia bidrar till fientlighet när det faktiskt är så att Putin gjort stora insatser för freden i till exempel Syrien.

Vávra Suk tillbakavisar även beskrivningarna av sajten som pronazistisk, konspirationsteoretisk och antisemitisk.

Nordfront
Nordiska motståndsrörelsen ligger bakom den öppet nazistiska och rasistiska sajten Nordfront. På Förintelsens minnesdag den 27 januari i år ägnades hela förstasidan åt artiklar som förnekade att Förintelsen ägt rum.

Förra året avslöjades att medlemmarna i en Facebookgrupp – i huvudsak sympatisörer och aktiva inom nazistiska Nordiska motståndsrörelsen – uppmanat varandra att gå till attack på nätet mot Åhléns och deras reklamkampanj med en mörkhyad pojke i luciakrona.

Nordiska motståndsrörelsen grundades av bland andra den dråpdömde nazisten Klas Lund. Organisationen ligger bakom en rad våldsdåd de senaste åren. Ett exempel är när sympatisörer med sköldar och träpåkar gick till attack mot en antirasistisk demonstration i Kärrtorp 2013.

Just nu är Martin Saxlind, 25 år, från Söderhamn registrerad som ansvarig utgivare för Nordfront hos Myndigheten för press, radio och tv. Han har just avtjänat ett sex månader långt fängelsestraff för

våldsamt upplopp. I egenskap av ansvarig utgivare dömdes han i december förra året för hets mot folkgrupp efter att sajten hyllat Adolf Hitler och uppmanat anhängarna att ”vinna den kamp han gav sitt liv för”. Saxlind har nu avtjänat sitt straff och säger till DN att han inte kommer att fortsätta som ansvarig utgivare.

På Nordfronts hemsida uppges den 31-årige Emanuel Lärkestål från Borlänge vara ansvarig utgivare. Justitiekanslern har nyligen inlett en förundersökning mot honom gällande hets mot folkgrupp. Precis som många andra utgivare i DN:s granskning är även Lärkestål skuldsatt. Han har drygt 8 000 i obetalda skulder hos kronofogden och har tidigare tvistat med kommunen om sin rätt till socialbidrag. Emanuel Lärkestål är också dömd för brott mot knivlagen.

Nordfront är den mest extrema hatsajten i Sverige just nu och har täta band med ryska högerextremister. De driver sedan något år tillbaka även en rykspråkig sida med nyheter från den svenska och nordiska naziströrelsen.

Precis som flera av de andra sajterna uppger Nordfront att man delvis finansieras med donationer. Nordiska motståndsrörelsen har också uppgett att rörelsen fått pengar från den högerextrema ”Imperiska rörelsen” i Sankt Petersburg som bland annat skickar frivilliga till kriget i Ukraina.

Bakom Nordfront finns två olika föreningar – Nordiska brödraskapet, som plusgirokontot för donationer är registrerat på, och Föreningen Nordfront, som står på utgivningsbeviset. Ingen av föreningarna har, enligt Skatteverket, betalat någon skatt under 2016.

Chefredaktören Fredrik Vejdeland skriver i ett mejl till DN att Nordfront har högre inkomster än utgifter. Han bekräftar att det nu är Emanuel Lärkestål som är sajtens ansvariga utgivare. Att Martin Saxlind fortfarande står registrerad på uppdraget beror på att dokumenten till myndigheten ”försvann på vägen”, men att det nu ska korrigeras.

Flera ansvariga utgivare har dömts för hets mot folkgrupp. Vejdeland skriver att han inte anser att lagen om hets mot folkgrupp är giltig.

”Det är en grundlagsvidrig censurlag som kommit till för att förbjuda politisk opposition och är samtidigt en raslag direkt riktad mot svenskar. De som döms för hets mot folkgrupp är politiska fångar som hålls inspärrade av ett korrupt och folkfientligt system”, skriver han.

Nyheter Idag

Nyheter Idag är en sajt som är svårare att placera ideologiskt än många andra ”alternativa” nättidningar. Den skiljer ut sig från övriga sajter i DN:s granskning.

Kristoffer Holt, docent i medie- och kommunikationsvetenskap, beskriver den som ”något mer nyanserad”:

– Den innehåller en hel del kritik mot invandring och traditionella medier, men till skillnad från de andra sajterna blandas det upp med annat material och andra perspektiv också, säger han.

Sajten är också den enda i DN:s granskning som anslutit sig till det pressetiska systemet.

Nyheter Idag lanserades 2014, då hade de tagit över domänen från Kent Ekeroth som tidigare varit registrerad på sajten. Piratpartisten Jakob Bergman startade bolaget NI AB som då drev sajten. Bolaget togs senare över av den danske journalisten Jeppe Juhl som också står bakom en högerpopulistisk sajt i Danmark.

Men i dag har Jakob Bergman tagit tillbaka sajten och är även ansvarig utgivare.

Företaget Publicism Nitek hanterar Nyheter Idags försäljning av så kallade ”plustjänster” på sajten. Bakom det företaget står Ilan Sade från Malmö. Han är affärsjurist, tidigare centerpartist, och numera ordförande för partiet Medborgerlig Samling.

Publicism Nitek hade en liten omsättning under 2016, ett utdrag från företagets skattekonto visar en momsinbetalning på 13 000 kronor.

Sajtens ansikte utåt är Chang Frick, en före detta sverigedemokratisk lokalpolitiker. Han har själv öppet berättat att han också frilansat för den Kremltrogna ryska propagandasajten RT, vars klipp också visats på Nyheter Idag.

Varken Jakob Bergman eller Chang Frick deklarerade några inkomster för taxeringsåret 2016. Frick hade däremot 116 000 kronor i skulder hos kronofogden. Bergmans skuldsaldo ligger på 9 000 kronor.

Chang Frick säger att sajten drivs med mycket små medel och att medarbetarna inte har kunnat ta ut några löner. Men att bolaget under året har fått en bättre ekonomi med intäkter från både annonser och plustjänster.

Själv lever han på de inkomster hans sambo har. Skulden hos kronofogden härstammar från en större skuld från en misslyckad företagssatsning för flera år sedan. Han säger att den största delen nu är betald och att han hoppas kunna betala tillbaka resten i år.

Jakob Bergman har inte svarat på DN:s frågor.

▪ ▪ ▪

Det är ovanligt att de sajter som DN granskat hamnar i domstol för vad de publicerat. Justitiekanslern, JK, är den åklagare som prövar om det som skrivs i svenska medier bryter mot grundlagens paragrafer om yttrande- och tryckfrihetsbrott. Exempel på tryckfrihetsbrott kan vara uppvigling, förtal och hets mot folkgrupp.

– Tryckfriheten tillåter väldigt många uttalanden och de får vara både obehagliga och osanna. Den som inte håller med får gå i polemik, säger justitiekansler Anna Skarhed.

I december i fjol dömdes dock Nordfronts ansvarige utgivare Martin Saxlind för hets mot folkgrupp. Sajten hade i en artikel hyllat Adolf Hitler och hans gärning. För detta, och sin delaktighet i ett våldsamt upplopp, dömdes han till sex månaders fängelse.

Anna Skarhed säger att JK inte har tid eller resurser att leta efter eventuella brott bland allt som publiceras. De ärenden som utreds grundas nästan alltid på anmälningar från allmänheten.

– Man kan ju fråga sig om det är rimligt att det inte finns någon som skannar på nätet för att kunna ingripa mot eventuella brott? Vi mäktar inte med det, säger Anna Skarhed.

Josefin Sköld josefin.skold@dn.se
Mattias Carlsson mattias.carlsson@dn.se “

“ Så tipsar du DN

1 På tjänsten ”DN granskar” kan du tipsa oss om missförhållanden och lämna information som kan vara känslig. Adressen är dngranskar.dn.se. DN skyddar sina källor.

2 Tjänsten är uppbyggd för att ge dig som tipsare största möjliga säkerhet. Därför krypteras ditt tips.

3 Du får vara anonym. Granskande reportrar tar hand om tipset.
dngranskar.dn.se
Så gjordes jobbet

Dagens Nyheters grävande reportrar Mattias Carlsson och Josefin Sköld har kartlagt organisationerna och personerna bakom sajterna i offentliga register och myndighetsarkiv. “

DN FREDAG 17 MARS 2017

“ Nu ska Skatteverket inleda granskning av föreningar

Nazistiska Nordfront och hatsajten Avpixlat drivs av ideella föreningar – vilket komplicerar myndigheternas kontroll och försvårar insyn från medierna. Nu inleder Skatteverket en specialgranskning av föreningar. – Vi tror att det finns en ökad risk för missbruk av den här organisationsformen, säger Pia Bergman, rikssamordnare för grov organiserad brottslighet på Skatteverket.

Ideella föreningar erbjuder den högsta graden av anonymitet i Sverige. Kraven på ekonomisk redovisning är betydligt lägre jämfört med alla andra organisationstyper.

Till skillnad från företag och stiftelser behöver föreningar inte uppge vilka som sitter i styrelsen. Det finns heller ingen specifik myndighet som har tillsyn över föreningar.

Tillsammans har de här omständigheterna skapat en i praktiken kontrollfri zon som Skatteverket nu befarar utnyttjas av kriminella och andra för ljusskygg verksamhet.

Efter en förenings grundande – då Skatteverket delar ut ett organisationsnummer – finns i princip inga offentliga allmänna handlingar att ta del av. Förutsatt att omsättningen är lägre än 80 miljoner behöver föreningarna inte ens göra en årsredovisning, och något krav på revisorer finns inte heller.

Bedriver de inte näringsverksamhet och föreningens tillgångar är lägre än 1,5 miljoner kronor kan de helt strunta i bokföring.

– De är skyldiga att deklarera skattepliktig verksamhet och ska även lämna in uppgifter om skattefri verksamhet. Även om de inte är bokföringsskyldiga måste de ha ordnade räkenskaper. Men i övrigt är de inte skyldiga att underkasta sig offentlig kontroll eller upprätta årsredovisning, säger Gunnar Högberg, rikssamordnare för Skatteverkets specifika insats mot föreningar och stiftelser.

En förening blir ju då som en kontrollfri zon för att ta emot och hantera pengar?

– Ja, man skulle nästan kunna uttrycka det så. Den ideella föreningen är inte speciellt hårt reglerad. Vi har de senaste åren också sett en ökad aktivitet av ekonomisk brottslighet i ideella föreningar. I remissvar har vi sagt att vi gärna ser ett företrädarregister för ideella föreningar, säger Gunnar Högberg.

Skatteverkets enhet för insatser mot grov organiserad brottslighet planerar nu att specialgranska föreningar.

– Vi bedömer det som en ökad risk att de går från bolag och enskilda firmor till föreningar för att man då kan vara mer anonym. Det vill vi in och titta på, säger Pia Bergman.

Tidigare har Skatteverkets inställning till föreningar präglats av att ge service och hjälpa dem att följa reglerna.

– Men de som jobbar på min enhet erbjuder inte service i första hand. De tittar på om det finns något kriminellt som Skatteverket kan vara intresserade av, säger Bergman.

DN:s granskning visar att flera av alternativsajternas företrädare saknar inkomst, vilket kan vara en anledning för Skatteverket att granska hur verksamheten faktiskt bedrivs.

– Har man noll i inkomst och ingen annan som försörjer en, så tyder ju det på något problematiskt, för mat och allt kostar pengar. I själva verket har man ju då någon inkomst och sedan är frågan varifrån den kommer. Från en rent kriminell verksamhet, en förening eller stiftelse eller någon annanstans? Det måste utredas, säger Pia Bergman.

Josefin Sköld josefin.skold@dn.se
Mattias Carlsson mattias.carlsson@dn.se “

DN FREDAG 17 MARS 2017

”Ryssland största hotet mot svenska intressen”

“ Ryssland är det land som spionerar mest och bredast i Sverige. Det konstaterar Säkerhetspolisen som intensifierar arbetet med att höja säkerhetsmedvetandet.

Säkerhetspolisen (Säpo) presenterade på torsdagen sin årsrapport för 2016. Sedan 1914 har Sverige haft ett kontraspionage som ska motverka främmande makts olagliga inhämtning av underrättelser.

– Inom ramen för vårt kontraspionage konstaterar vi att Ryssland utgör det största underrättelsehotet mot Sverige och svenska intressen, säger Säpochefen Anders Thornberg.

Tidigare har Säpo sagt att Ryssland, Kina och därefter Iran är de tre länder som spionerar mest i -Sverige. Detta gäller även nu.

– Vi mäter avsikt och förmåga. Ryssland har en avsikt på alla underrättelseinriktningar som vi tittar på: politik, ekonomi, industri, teknologi, försvar och även på ryska oppositionella. Det är också det land som har absolut högst förmåga att bedriva dold inhämtning med alla tillgängliga metoder, säger Lisa Simonson, biträdande chef för kontraspionaget till DN.

Till sådana aktiviteter kommer rysk desinformation och påverkan, som 2016 mot Sveriges värdlandsavtal med Nato. Nästa år är det valår i Sverige och Säpo och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, förbereder sig för försök utifrån att påverka valet.

På torsdagens DN Debatt manade Säpochefen myndigheter och institutioner att skärpa sitt säkerhetsarbete.

Har Säpo en chans att hålla jämna steg med Ryssland på svenskt område?

– Det är vår stora utmaning hela tiden. De har ju en enorm organisation för att bedriva den dolda underrättelseverksamheten. Vi jobbar systematiskt, kartlägger det de gör och avbryter innan eller när det blir ett pågående brott, svarar Lisa Simonson och tillägger:

– Det är därför vi i dag trycker väldigt mycket på behovet av ett stärkt säkerhetsskydd. Har du skyddsvärd information så är det viktigt att värna om den, säger hon.

Om någon rysk underrättelseofficer under 2016 av UD tvingats lämna Sverige kan Säpo inte uttala sig om.

Mikael Holmström mikael.holmstrom@dn.se “

DN FREDAG 17 MARS 2017

“ Stora skillnader mellan Le Pen och Wilders

Analys Haag. EU-ledarna pustar ut efter valet i Nederländerna, men prövningen är inte över. Nu väntar presidentvalet i Frankrike och Nationella frontens Marine Le Pen har ett betydligt större och mer välorganiserat parti än ensamvargen Geert Wilders.

Spänningen hade släppt när Nederländerna vaknade upp till en strålande vacker vårdag på torsdag morgon. Det mesta var som vanligt, men ändå förändrat.

Utanför parlamentsbyggnaden i centrala Haag spankulerade människor omkring och italienaren Pablo Molinari förklarade att han kände sig lättad.

– Det är behagligt att leva i Nederländerna, jag har bott här i femton år och trivs väldigt bra. Det känns skönt att Wilders parti inte blev störst. Kanske är Europa trots allt världens sista chans?

Mitt emot parlamentsbyggnaden tog en grupp byggnadsarbetare paus i solen. En av dem beskrev sin besvikelse över att det inte gick bättre för Wilders, men han verkade samtidigt inte förvånad.

– Jag trodde inte att det skulle gå. Det är synd, men Wilders finns kvar och han ger inte upp.

Wilders lyckades ändå inte uppträda som en segrare under valnatten, utan såg rätt stukad ut. PVV gick förvisso framåt, men blev inte störst i parlamentet och den riktiga skrällen inträffade redan för sju år sedan när partiet fick drygt 15 procent av rösterna i valet 2010.

Möjligen är Geert Wilders bästa tid över. Och han tycks ha gjort Marine Le Pen ordentligt besviken.

Franska Nationella frontens ledare, som annars gärna twittrar, hade inte ett enda tröstande ord till Wilders. Faktum är att Marine Le Pen inte skickade iväg ett enda uppmuntrande meddelande till Wilders, ens under valdagen.

I stället publicerade hon flera bilder på sig själv tillsammans med en leende Nigel Farage, EU-kritiska Ukips tidigare ledare. Vänskapen med Wilders tycks i alla fall för tillfället inte uppfattas som en tillgång för Le Pen.

Att det finns stora skillnader mellan de politiska ledarna är också uppenbart. De två samarbetar i organisationen ENF, Europe of nations and freedom, Nationernas och frihetens Europa, och är förvisso överens om en hel del.

Båda vill till exempel stoppa all invandring, stänga moskéer och föra sina respektive länder ut ur eurosamarbetet och EU. När det gäller annat har de delvis olika uppfattningar. Wilders är till exempel en mycket varm Israelvän, misstänksam mot allt som han uppfattar som antisemitism, och stark anhängare av lika rättigheter för hbtq-personer.

Le Pens parti inrättades däremot av ökända antisemiter och Nationella fronten accepterar fortfarande inte äktenskap, enbart partnerskap, för samkönade par.

Under Marine Le Pens ledning försöker dock Nationella fronten få bort uttalad rasism och det sker bland annat genom aktiva försök att rekrytera människor med annan hudfärg än ljus. Le Pens nationalism innebär – i princip – att franska medborgare ska gå först men behandlas lika, oavsett hur de ser ut. Wilders döljer däremot inte att han gör sådan skillnad.

När det gäller politisk organisation och taktik har Wilders och Le Pen inte heller samma syn. PVV har bara en enda medlem, nämligen Wilders själv. Därmed kan han styra och ställa som han vill, men saknar också en rörelse som står bakom honom.

Nationella fronten är ett helt annat slags parti. Ytterst målmedvetet har Marine Le Pen satsat på att bygga upp en rörelse med lokal och regional struktur och många aktiva, lojala partimedlemmar som vill ha politiskt inflytande.

Det program som Nationella frontens ledare har presenterat inför vårens franska presidentval är också mycket detaljerat och omfångsrikt, medan Wilders gick till val på några punkter som fyllde en halv A4-sida.

Valet i Nederländerna beskrevs av landets premiärminister som en kvartsfinal i kampen mot ”den felaktiga populismen i Europa”, vad han nu menade med det. Det kommande presidentvalet i Frankrikes skulle enligt Mark Rutte vara semifinal och höstens parlamentsval i Tyskland bli final. Hur den kampen slutar är fortfarande osäkert.

Geert Wilders blev inte störst i Nederländerna och EU-ledarna pustar ut. Det mesta tyder också på att Frankrikes nästa president inte kommer att heta Le Pen.

Men Nationella frontens ledare ska inte underskattas. Till skillnad från ensamvargen Wilders satsar hon på att få verklig politiskt makt. Marine Le Pen har en plan och den är långsiktig.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“ Fakta. Europas supervalår

Österrike. Redan i december 2016 avgjordes landets presidentval. Alexander Van der Bellen, de grönas tidigare ledare, vann över FPÖ:s Norbert Hofer, som är partivän med Wilders och Le Pen.

Nederländerna. Högerliberala VVD kom främst i onsdagens parlamentsval, Geert Wilders parti PVV kom på andra plats, tätt följt av kristdemokratiska CDA och socialliberala D66.

Frankrike. Den 23 april inleds Frankrikes presidentval och den 7 maj blir det en andra och avgörande omgång när två kandidater ställs mot varandra. Enligt opinionsmätningarna skulle i dag Nationella frontens Marine Le Pen och den oberoende kandidaten Emmanuel Macron ta sig till andra omgången.

Tyskland. Den 24 september är det parlamentsval i Tyskland. För första gången kan det högerpopulistiska partiet AfD komma in i förbundsdagen. “

DN FREDAG 17 MARS 2017

“ Erdoganeffekt bakom segern över PVV

Geert Wilders och högerpopulismen har stoppats, utropar Nederländernas premiärminister Mark Rutte efter onsdagens val. Men mycket tyder på att han har Turkiets president Erdogan att tacka för sin seger.

I Haag har regeringsförhandlingar redan inletts efter onsdagens val, och Mark Rutte går stärkt in i de samtalen.

Trots att hans parti, högerliberala VVD, förlorade en fjärdedel av sina mandat utropas premiärministern självklart till valets segrare. Samtidigt ses hans huvudrival Wilders som en förlorare, trots att hans Frihetsparti PVV vann fem mandat jämfört med valet 2012.

– Det här var kvällen då Nederländerna sa stopp till en felaktig sorts populism, sa Rutte sent på natten när resultatet stod klart.

Wilders å sin sida betonade att en miljon landsmän hade röstat på hans parti.

– Det är ett resultat att vara stolt över, och Rutte kommer inte att bli av med mig.

Men det alla bedömare fokuserar på är utvecklingen i valkampanjens slutskede. Bara för ett par veckor sedan ledde Wilders i opinionsmätningarna, och för några dagar sedan ansågs valet bli mycket jämnt mellan PVV och VVD.

Nu slutar det med 33 mandat för Ruttes parti, eller drygt 21 procent. Det är visserligen en tillbakagång, men samtidigt högre siffror än vad VVD uppmätt på fyra år. Samtidigt landar Wilders på 20 mandat eller 13 procent – en besvikelse sett till den senaste tidens mätningar.

Det står klart att en avgörande faktor i VVD:s starka valspurt var den senaste veckans diplomatiska bråk med Turkiet och dess president Recep Tayyip Erdogan.

När Rutte stoppade turkiska ministrar från att hålla kampanjmöten i Rotterdam – inför en turkisk folkomröstning senare i vår – fick det honom att framstå som tuff mot ett stort muslimskt land. Kontrasten blev tydlig mot Wilders som inte kunde göra mycket mer än att twittra om saken.

En undersökning på valkvällen visar att hela 34 procent av VVD:s väljare såg det turkiska grälet som en viktig anledning att rösta på Rutte. Många bedömare ser frågan som helt avgörande för att partiet kapade åt sig en handfull ”extra” mandat dagarna före valet.

”Tack Erdogan!” var en flitigt förekommande och självironisk kommentar från nederländska liberaler på sociala medier under torsdagen.

Och samtidigt som gratulationer strömmade in till Rutte från europeiska ledare fortsatte det officiella Turkiet sina verbala attacker mot Haag.

– Det är ingen skillnad mellan socialdemokraterna och fascisten Wilders, sa utrikesminister Mevlüt Cavusoglu i en valkommentar som avslöjar bristande kunskaper om det nederländska partiväsendet (VVD är ju borgerligt, inte socialdemokratiskt).

Förhandlingarna kring regeringsbildandet tar normalt tid i Nederländerna. Och med det splittrade parlament som nu har valts väntas det ta flera månader. Hela 13 partier finns representerade vilket gör antalet möjliga koalitioner mycket stort.

Resultatet gör dock att en kärna av borgerliga, EU-vänliga partier anses självklara i den nya regeringen. Det är Ruttes VVD, konservativa CDA och vänsterliberala D66.

Tillsammans får partierna 71 mandat, vilket är fem för få för majoritet i parlamentet. Spekulationerna fokuserar därför på vilket eller vilka partier som ska ansluta sig till den borgerliga treklövern.

Socialdemokratiska PvdA – sedan 2012 i koalition med Rutte – vore en naturlig partner eftersom det är tydligt pro-EU. Men läget kompliceras av partiets nästan totala kollaps från 38 till 9 mandat. Att sätta sig i regering efter ett så förödmjukande valresultat går emot politikens oskrivna regler.

Detta, att ett gammalt maktparti så tydligt avvisas av väljarna, är en nyhet av historiska proportioner i Nederländerna, på många sätt en större sak än fenomenet Wilders.

Nästan lika uppseendeväckande är framgången för Groenlinks, det gröna vänsterpartiet som ökar från 4 till 14 mandat. Det är en välorganiserad rörelse som varit högst synlig under valkampanjen med aktivister i illgröna jackor.

Även Groenlinks har en tydligt EU-vänlig profil och vissa väntar sig därför att partiet ska delta i en regeringskoalition.

Att det blir så kan inte uteslutas, men det skulle tvinga partiet till svåra kompromisser i sin ekonomiska politik, där de står långt ifrån de borgerliga. Dessutom riskerar vänsterpartier i koalition med högern att straffas hårt av väljarna, precis som skedde med socialdemokratiska PvdA.

Möjligen kan det sluta med att både PvdA och Groenlinks ansluts till en borgerlig koalition. Men ett besked om hur det går kan dröja – kanske till början av sommaren, enligt nederländska bedömare.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

“Så fördelar sig de 150 mandaten i det nederländska parlamentet efter onsdagens val.

VVD (högerliberalt): 33 (–8 i förhållande till 2012)

PVV (högerpopulister): 20 (+5)

CDA (konservativt): 19 (+6)

D66 (vänsterliberalt): 19 (+7)

SP (socialistiskt): 14 (–1)

Groenlinks (vänster-grönt): 14 (+10)

PvdA (socialdemokratiskt): 9 (–29)

Övriga sex partier som väljs in: 22 (+10)

DN FREDAG 17 MARS 2017

“ Merkel andas ut efter valet i Nederländerna

Berlin/Istanbul. Det tyska ledarskapet andas ut efter valutgången i grannlandet. Men i Turkiet är tongångarna helt andra efter det nederländska valet. – Europa kommer snart att drabbas av ett heligt krig, sa Turkiets utrikesminister Mevlüt Cavusoglu.

För knappt en vecka sedan förbjöds Turkiets utrikesminister Mevlüt Cavusoglu att landa i Rotterdam för att valtala inför den turkiska folkomröstningen den 16 april.

Sedan dess har spänningarna mellan Turkiet och Nederländerna blivit allt värre med en utkastad turkisk socialminister och ett hagel av nazistanklagelser mot Europa.

Många har trott att konflikten skulle ge Geert Wilders draghjälp inför valet, vilket kanske inte var fallet.

Den turkiske utrikesministern kommenterade valutgången genom att jämföra socialdemokraterna med ”fascisten Geert Wilders” och hävda att de nederländska partierna drar ner Europa i en ”avgrund”.

– Ett heligt krig kommer snart börja i Europa, sade Mevlüt Cavusoglu, enligt den turkiska tidningen Hurriyet.

I Tyskland, som går till i val i höst, har politiker från de stora partierna följt valrörelsen i grannlandet med nervositet. Den nederländska politiken brukar ses som en indikation på vartåt opinionen i övriga EU-länder rör sig. En jordskredsframgång för högerpopulistiska Geert Wilders parti PVV skulle därför kunna bana väg för högerpopulistiska och islamkritiska Alternativ för Tyskland (AfD), som väntas gå fram starkt i det tyska parlamentsvalet.

Därför var det många ledande tyska politiker som andades ut när Mark Rutte från högerliberala VVD utropade sig till segrare.

– Jag gläder mig åt ett fortsatt samarbete som vänner, grannar, européer, meddelade Tysklands förbundskansler Angela Merkel via sin talesperson.

Peter Altmeier, en av Merkels närmaste medarbetare och chef för förbundskanslers kansli, var ännu rakare i sin gratulation.

”Varma lyckönskningar till detta toppenresultat!”, twittrade han.

Frauke Petry, ledare för AfD som har många likheter med Wilders parti, uttryckte dock en besvikelse.

– Det är ingen hemlighet att vi hoppats på ett bättre resultat för Geert Wilders, säger hon till den tyska tidningen die Welt.

Den 24 september håller Tyskland parlamentsval.

Lina Lund lina.lund@dn.se

Terese Cristiansson terese.cristiansson@dn.se”

“ Fakta. Opinionsläget i Tyskland (procent)

Kristdemokraterna (CDU/CSU): 31

Socialdemokraterna (SPD): 31

Miljöpartiet (Die Grünen): 6,5

Fria demokratiska partiet (FDP): 6,7

Vänsterpartiet (Die Linke): 8,5

Alternativ för Tyskland (AfD): 11,5

Övriga: 4,5

Undersökningen genomfördes av opinionsinstitutet Insa på uppdrag av tidningen Bild. 2 050 personer deltog. Undersökningen genomfördes den 10–13 mars. “

DN FREDAG 17 MARS 2017

“ Åtta skadade när elev sköt mot skola

Paris. Minst åtta personer skadades på torsdagen i en skjutning på en gymnasieskola i Grasse i sydöstra Frankrike. Polisen grep snabbt en 17-årig elev, som misstänks vara ensam gärningsman. Motivet till dådet är ännu oklart.

Det var vid lunchtid på torsdagen som 17-åringen anlände till sin gymnasieskola Alexis de Tocqueville, beväpnad med ett gevär, två handeldvapen och något som såg ut som två granater.

Många elever satt då och åt i skolmatsalen.

– Klockan var runt 12.40 och jag hade nästan ätit färdigt. Så hörde jag en hög smäll, och sedan två smällar till. När jag vred på huvudet såg jag någon som stod ute på skolgården med ett gevär. Han siktade mot skolsalarna vars fönster vetter mot gården. När jag såg det, sprang jag iväg, säger 16-årige Benjamin till tidningen Nice Matin.

Minst tre personer skottskadades, däribland skolans rektor. Ytter-ligare fem personer fick skador i den panikrusning som uppstod när skolan hastigt evakuerades. Ingen av de skadades tillstånd ska vara livshotande.

Polis anlände inom några minuter och kunde gripa 17-åringen. Till en början fruktade man att det kunde finnas ytterligare en gärningsman, men på torsdagseftermiddagen uppgav polisen att 17-åringen av allt att döma agerat ensam.

Gärningsmannen är inte känd av polisen sedan tidigare och hans motiv är oklara. Tidningen Le Monde citerar en poliskälla som analyserat 17-åringens konton på sociala medier och då noterat ett märkbart intresse för vapen och skolskjutningar.

Franska myndigheters särskilda anti-terror-app skickade först ut ett larm till boende i Grasse om en pågående terrorattack. Men några timmar senare sade en regeringstalesman att utredarna inte tror att dådet är kopplat till terrorism, utan snarare till psykisk ohälsa.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

DN FREDAG 17 MARS 2017

“ Trumps islamofobi fäller de egna lagförslagen

Analys New York. Det är inte ofta som Donald Trump erkänner ett nederlag. Hans reaktion på det federala domslutet som stoppar hans nya, justerade inreseförbud var därmed anmärkningsvärd. “Det här domslutet får oss att framstå som svaga”, sade Trump.

Hans första inreseförbud mot sju länder med hög andel muslimsk befolkning orsakade kaos på amerikanska flygplatser och högljudda protester över hela USA. Efter att det stoppades av ett federalt domslut i februari formulerade Trumpadministrationen om inreseförbudet.

Den nya versionen skulle träda i kraft den här veckan, men stoppades av en federal domare på Hawaii på onsdagskvällen. Det är en påminnelse om att domstolarna fortsätter att vara Trumps främsta hinder. Men framför allt pekar domslutet på ett större problem för Trump framöver. Domaren Derrick Watson hänvisade till Trumps långa historia av islamofoba uttalanden som en del av bevisbördan för att betrakta inreseförbudet som diskriminerande, vilket innebär att det strider mot USA:s grundlag.

Problemet för Trump är, precis som var fallet med det första lagförslaget, att administrationen varit så ivrig med att framhäva att man ska ta tuffa tag mot ”muslimsk invandring” att man i flera klumpiga uttalanden får inreseförbudet att framstå som just medvetet diskriminerande mot muslimer.

Trumps unge rådgivare Stephen Miller skrev även på Twitter att det inte var någon väsentlig skillnad mellan det nya inresförbudet och det gamla. Å ena sidan vill Trumps administration tillfredsställa de kärnväljare som vill se just ett förbud mot all muslimsk invandring, och som helt rimligt uppfattade Trumps valkampanj som ett löfte om detta. Å andra sidan kan man inte bryta mot grundlagen, som förbjuder just sådan diskriminering.

Trump byggde sin politiska karriär på att göra kontroversiella uttalanden. Det allra vanligaste berömmet av Trump bland hans anhängare under valkampanjen förra året var att han ”säger som det är” och ”inte pratar som andra politiker”. Men just denna frispråkighet kan nu användas emot honom i de juridiska slag som väntar kring flera av hans reformer. Efter att Trump rasade mot veckans domslut sade Marielene Hincapié, direktör för National immigration law center, som har stått bakom flera av stämningarna mot Trumps inreseförbud, att varje vredesutbrott från Trump gör hennes jobb lite lättare: ”Trump bör bara fortsätta prata, eftersom han formulerar våra argument åt oss."

På sikt är det här ett politiskt slag om två inkompatibla visioner för USA:s framtid. Trumpadministrationens radikala reformer av invandringspolitiken har ett genuint stöd bland Trumps kärnväljare. En färsk undersökning av nyhets-byrån AP visar att republikaner över lag har förlorat tron på mångfald. En historiskt hög andel republikaner säger i stället att USA:s identitet måste definieras av kristendom och arvet från vita europeiska invandrare. Demokrater anser däremot att USA definieras just av mångfald och av traditionen att ta emot flyktingar från oroshärdar.

Martin Gelin martin.gelin@gmail.com DN s korrespondent “

Trump bör bara fortsätta prata, eftersom han formulerar våra argument åt oss.

Marielene Hincapié, direktör för National immigration law center, som har stått bakom flera av stämningarna mot Trumps inreseförbud. “

DN FREDAG 17 MARS 2017

“ May: Inte läge för skotsk omröstning

Nu är inte rätt tid för en ny skotsk folkomröstning om självständighet. Det är beskedet till den skotska regeringen från Storbritanniens premiärminister Theresa May.

Enligt May vore det orättvist att be skottarna att rösta utan att först veta hur det har gått i förhandlingarna om det brittiska EU-utträdet, Brexit.

– Just nu måste vi arbeta tillsammans och inte slitas isär, säger May i en tv-intervju.

Skottlands försteminister Nicola Sturgeon har svarat på Twitter: ”Den skotska regeringen föreslår inte en folkomröstning nu, utan när villkoren för Brexit är tydliga, och innan det är för sent att välja en alternativ väg.”

Skottarna röstade 2014 för att fortsätta tillhöra Storbritannien. Men sedan britterna röstade för ett utträde ur EU har frågan hamnat i ett annat läge.

I onsdags skrev tidningen The Times att Theresa May, enligt regeringskällor, skulle avvisa en begäran om folkomröstning eftersom det skulle underminera förhandlingarna med EU.

TT-Reuters “

DN FREDAG 17 MARS 2017

“ Johan Schück: Om två år börjar Brexitkostnaderna slå mot Sverige

Priset ska betalas, även om det ännu knappast är synligt. Om två år ska Storbritannien lämna EU, troligen utan att ha något annat klart. Det blir svårast för britterna, men slår även mot Sverige.

Före utgången av mars, alltså inom två veckor, har brittiska premiärministern Theresa May lovat att lämna in landets begäran om utträde ur EU.

Men en ännu viktigare tidpunkt kommer två år senare, i slutet av mars 2019. Då ska Storbritannien lämna EU, såvida britterna inte begär ytterligare tidsfrist eller ångrar sig helt innan dess.

Sannolikheten för en omsvängning är dock låg. Efter segern för Brexit i förra årets folkomröstning är Storbritannien inställt på att lämna EU, även om det möjligen blir med viss fördröjning.

De två närmaste åren ska användas till förhandlingar om villkoren för britternas utträde. Parterna står mycket långt från varandra.

Till exempel gäller det notan till Storbritannien som av EU-kommissionen beräknas till 60 miljarder euro, medan brittiska regeringen avfärdar beloppet.

Från EU:s sida håller man samtidigt hårt på att utträdesförhandlingarna ska slutföras först och det därefter är dags att diskutera den kommande relationen mellan Storbritannien och EU.

Denna ordning passar inte britterna som är inställda på att hitta särlösningar som passar just deras intressen.

Främst handlar det om att stänga dörren för fri rörlighet av arbetskraft, även till priset att förlora tillträdet till EU:s inre marknad. Om frihandeln samtidigt ska bibehållas, så finns ingen färdig modell för detta – utan en sådan måste förhandlas fram.

Någon snabb lösning är inte i sikte. Man kan jämföra med frihandelsavtalet mellan EU och Kanada, där det krävdes sju år för att komma från start till mål.

Beträffande Storbritannien blir förhandlingarna ännu mer krävande än med Kanada, eftersom så stora värden står på spel.

För Storbritannien sker ungefär hälften av utrikeshandeln med EU-länder – och många av dessa har också en hög andel av sin handel med britterna.

Båda sidor har också stora utlandsinvesteringar på ömse håll, liksom tillverkningsprocesser där företag skickar produkter fram och tillbaka över Engelska kanalen.

Sådant kan inte rivas upp utan ett högt ekonomiskt pris. Både Storbritannien och EU har starkt intresse av att utbytet ska fortsätta.

Men frågan är hur det ska gå till, först i ett avtalslöst tillstånd och sedan med något slags uppgörelse.

Självklart berör detta Sverige, som har Storbritannien som en viktig handelspartner.

Som Kommerskollegium konstaterar i en färsk rapport till regeringen, kommer kostnaderna och krånglet att öka. Oavsett hur samarbetet utformas, blir det försämringar jämfört med nuläget.

I fall det inte blir någon övergångslösning kommer de regler som sätts av världshandelsorganisationen WTO att gälla i handeln mellan EU och Storbritannien.

Det blir en återgång till tullar och byråkratiska procedurer som försvårar utbytet. Med detta kommer handeln knappast att utvecklas, utan riskerar att gå tillbaka.

Om två år är detta vad som möter både Storbritannien och EU-länderna, däribland Sverige.

Då hjälper det inte att ekonomin gick bra efter Brexitomröstningen, innan det började bli allvar. Då kunde Storbritannien vinna på att pundet föll mot andra valutor, men nu ökar inflationen och tillväxten ser ut att sacka.

Längre fram kan man ändå hoppas på ett omfattande frihandelsavtal mellan EU och Storbritannien.

Ett sådant avtal har ingen tidigare förebild, utan måste skräddarsys efter de berördas behov. Men vid det laget borde avigsidorna med tullar och andra handels-hinder ha blivit så tydliga att man kan samla sig kring en bred lösning.

Tullfrihet är viktigt, men är endast en mindre del. Det handlar också om vad som uppnåtts inom EU när det gäller fri rörlighet för varor, tjänster, kapital och arbetskraft.

Stort frågetecken gäller hur forskning och högre utbildning påverkas. Flera av de brittiska universiteten håller världsklass och står öppna för utbyte med andra EU-länder. Men med strängare immigrationsregler i Storbritannien blir allt högst osäkert.

Detta pekar på vikten av att människor även i fortsättningen får röra sig fritt, såsom i dag inom EU. Men där tycks dörren snart bli stängd, på obestämd framtid.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN FREDAG 17 MARS 2017

“ Donald Trumps budget slår hårt mot kulturen

Kulturpolitik. För första gången på 50 år vill en amerikansk president lägga ned flera myndigheter som stöttar konst och kultur, skriver New York Times. Enligt Trumpadministrationens förslag på federal budget skrotas The National Endowment for the Arts (NEA), systermyndigheten National Endowment for Humanities (NEH) samt The Corporation For Public Broadcasting.

NEA är USA:s ungefärliga motsvarighet till Kulturrådet och har sedan organet skapades 1965 varit en betydelsefull inkomstkälla för författare, musiker, konstnärer. 2015 hade NEA en budget motsvarande nära 1,3 miljarder kronor.

De strypa anslagen till The Corporation For Public Broadcasting väntas i förlängningen drabba public service-kanaler som NPR och PBS samt ytterligare nära 1 500 lokala radio- och tv-stationer.

Utgifterna till kultursektorn utgör endast en marginell andel av den amerikanska statskassan, men många varnar för att de planerade nedskärningarna kan få förödande konsekvenser. Bland annat har amerikanska PEN samlat nära 200 000 namnunderskrifter i protest mot förslaget, däribland författarna Margaret Atwood och Salman Rushdie.

Hugo Lindkvist hugo.lindkvist@dn.se “

DN LÖRDAG 18 MARS 2017

“ Presidenten på spökjakt

Donald Trumps väljare visste vad de röstade på. Han var trots allt mannen som i åratal helt utan bevis hävdade att Barack Obama var född i Afrika, och således inte en legitim president. Under kampanjen strösslades andra påhitt, som att en av rivalernas pappa var inblandad i mordet på John F Kennedy. Som president har Trump fortsatt sprida tvivelaktiga påståenden omkring sig, när han inte varit sysselsatt med slarviga beslut.

Mot den bakgrunden kan avlyssningsaffären inte vara någon överraskning. Kanske frågar sig någon ändå om det verkligen var det här de ville ha.

En tidig morgon på Twitter för två veckor sedan hävdade Trump att Obama avlyssnat hans telefoner under valkampanjen i höstas. ”Dålig (eller sjuk) kille”, kommenterade presidenten sin företrädare. Trumps stab har sedan dess varit invecklad i en desperat kaoshantering. För det finns inga som helst belägg för anklagelsen, som om den varit sann hade betytt en gigantisk skandal.

Dåvarande chefen för USA:s underrättelseväsen har sagt att uppgifterna är felaktiga. FBI-chefen James Comey har diskret bett justitiedepartementet att dementera.

Ledarna för representanthusets och senatens underrättelseutskott, två republikaner och två demokrater, hittade inte heller något i genomgången av all tillgänglig information. De sa inte ”inga bevis”, utan att det inte ens fanns indikationer. ”Om Trumps tweetar skulle tas bokstavligt, så har presidenten helt enkelt fel”, sa republikanen Devin Nunes, en av de fyra.

Trump själv har framhärdat i en intervju med tv-kanalen Fox News. Och hans presstalesman Sean Spicer kommer med den ena bisarra förklaringen efter den andra. Senast räknade han upp ett antal nyhetsartiklar som han hävdade sa samma sak som presidenten, vilket de inte alls gjorde. Han upprepade också ett gammalt rykte om att Obama bett det brittiska signalspaningsorganet att snoka på Trump. Att ett allierat lands underrättelsetjänst påstås begå brott i USA hör inte till vanligheterna.

”Avlyssningen” tycks vara en vandringssägen som spritts på Fox. Trump har svårt att orka till sidan två på medarbetarnas PM, men har alltid tv:n på och tar till sig det som passar. Ofta hänvisar han till att ”många säger” för att underbygga sin egen sanning.

Och Trump medger aldrig att han har fel. Det kan bero på att han inbillar sig att han har rätt, eller att det ligger i hans personlighet att vägra backa, men konsekvenserna blir absurda. Världens mäktigaste man går inte att lita på. Och han medverkar själv till att pinsamma historier aldrig försvinner, utan tränger undan aningen viktigare spörsmål.

Varför är Trumps väljare så nöjda? En stor majoritet av dem ger tummen upp i opinionsmätningarna, han uträttar saker, håller vad han lovat. Här finns ett mått av förnekelse. De litar inte på de traditionella medierna eller etablissemanget, och vad presidenten än säger så är det korrekt.

Inreseförbudet för människor från ett antal muslimska länder har stoppats i domstolar och är hittills ett fiasko. Trogna trumpister kan ändå se det som att Trump försöker göra vad han sagt, strypa invandringen och sätta åt muslimerna.

Obehagliga överraskningar väntar dock. Trumps första budgetförslag består av drakoniska nedskärningar av myndigheter och olika sociala åtgärder. Åtskilligt kommer att drabba hans egna supportrar i låginkomstgrupper.

Republikanerna grälar om hur Obamacare ska avskaffas, men Trump har lovat fler sjukförsäkrade, lägre kostnader och bättre vård. Det förslag som ligger i kongressen innebär enligt beräkningar 24 miljoner färre sjukförsäkrade inom tio år. Äldre drivs ut ur systemet, vilket kommer att slå mot viktiga delar av presidentens väljarbas.

De skattesänkningar som är i faggorna kommer däremot att ensidigt och kraftfullt gynna rika amerikaner. Avregleringar av finanssektorn lär få Wall Street att fyllas av champagne. Inget av detta torde stilla någon vrede bland arbetare i bortglömda landsändar, de som gav Trump segern. Och de miljoner och åter miljoner nya industri-jobben finns bara i Trumps drömmar.

En president ska vara överbefälhavare, inte konspirationsteoriernas kung. Vita huset har ett land att sköta, inte en valrörelse. Nyktra republikaner i kongressen har börjat dra öronen åt sig. De vill inte stöta sig med Trumps fans inför nästa års primärval, men kan omöjligt få ihop hans upptåg med verkligheten och budgeten. Och de kan inte stillatigande lyssna på vilka uppdiktade spionhistorier som helst.
DN 18/3 2017 “

DN LÖRDAG 18 MARS 2017

“ Männen bakom extremsajternas annonspengar

○ Sex av Sveriges populistiska och högerextrema sajter har en sak gemensamt: fasta annonser för bildelar på nätet.
○ Nätbutikerna har olika namn – men spåren leder till en och samma adress i Berlin.
○ Bakom fasaden hittar DN affärsmän från Ryssland och Ukraina. En av dem har legat bakom ett företag som pekats ut för omfattande it-bedrägerier.

DN publicerade i går en kartläggning av de mest kända populistiska och högerextrema sajterna i Sverige. Aktörerna bakom saknar ofta inkomster och betalar sällan skatt. Några företrädare söks av kronofogden, en har utvandrat från Sverige och en har just kommit ut ur fängelset.

Nordiska motståndsrörelsens sajt Nordfront är en nazistisk portal som hyllar Hitler, förnekar Förintelsen och hetsar mot muslimer, judar och flyktingar. Det finns bara två företag som har valt att annonsera på sajten. Det ena är förlaget Midgård som säljer vit makt-musik. Det andra är ”Autodelar24 – bildelar till oslagbara priser”. Annonsen ligger mittemellan insamlingar till fängslade nazister och artiklar om Nordiska motståndsrörelsens aktioner.

Annonser för bildelar är ett mönster som återkommer på sex svenska högerextrema och populistiska sajter, men i olika skepnader och alltid fast placerade på sajten. De ingår alltså inte i något annonsnätverk.

På Fria Tider heter sajten Reservdelar24, på Avpixlat är namnet BildelarStore. Nya Tider och Nya Dagbladets annonsör kallas Bildelar-Online. Vaken, en sajt fylld av konspirationsteorier, har två annonser: en från Bildelar-Online och en från Reservdelarbutik.

Mats Dagerlind, chefredaktör på Avpixlat, säger till DN att reservdelsannonsören varit kund hos sajten under åtminstone två år.

– Som jag minns det var det de som kontaktade oss. Vi kollade upp dem och de framstod som ett seriöst företag, säger han.

DN:s granskning visar att nätbutikerna ägs av tre olika företag registrerade på samma adress i östra Berlin. Det tyska bolagsverkets handlingar visar att bolagen ägs och styrs av en grupp personer med rötter i Ukraina och Ryssland. Huvudbolaget heter Autodoc.

Fyra personer finns bakom bolagen, varav tre har bytt till tyskklingande efternamn de senaste åren:

Alex Wolf, firmatecknare, hette tidigare Alexej Balagurov och enligt dokument DN tagit del av kommer han från staden Uljanovsk i Ryssland.

Vitalij Lantuhov, delägare, heter numera Vitalij Kungel.

Alexej Erdle, ägare och registrerad som direktör för ett av bolagen.

Max Wegner, ägare till ett av bolagen, var tidigare känd under namnet Maksim Samsov. Han bor i Berlin och i Odessa i Ukraina.

Den sistnämnde, Max Wegner, ägde mellan 2005 och 2008 ett bolag vid namn Klik Media som var inblandat i en rad suspekta webbtjänster. Företaget spred, enligt DN:s uppgifter, skadlig kod som bland annat tog kontroll över datorer och lurade sedan användare att köpa falska program som uppgavs skydda mot virus.

Men 2008 avslöjades verksamheten av tidningen Washington Post. Klik Media beskrevs som ett ”cybergäng” som med aggressiva metoder spred falska antivirusprogram.

Även i dag finns flera frågetecken kring Max Wegners verksamheter.

Den holländske säkerhetsanalytikern Feike Hacquebord på företaget Trend Micro har under många år granskat nätbedragares metoder och bland annat bidragit med information till FBI:s ”Operation Ghost Click” som sprängde en baltisk bedrägerihärva med en rysk huvudman. Han har på DN:s uppdrag tittat närmare på de ryska och ukrainska affärsmännens företagsupplägg. Företagen bakom bildelsannonserna på svenska populist- och extremistsajter har en omfattande IT-infrastruktur som väcker flera frågor.

– För att vara ett företag som sysslar med att sälja bildelar så är det inte klart varför de behöver den här omfattande internetinfrastrukturen med mer än 500 ip-adresser. Det är klart att det gör mer än att bara sälja bildelar, säger han.

Autodoc har inget företag i Sverige. Däremot har bolaget registrerat sig för momsbetalningar hos Skatteverket. Sedan juni 2014 har företaget betalat in drygt 65 miljoner kronor i moms. Av skattekontot framgår att omsättningen ökar stadigt. Den senaste inbetalningen var på nästan 12 miljoner kronor, vilket motsvarar en årlig omsättning på 240 miljoner.

DN har ställt ett antal skriftliga frågor till de fyra affärsmännen bakom bolagen. Advokaten Juri Schleicher i Berlin skriver i ett mejl till DN att han fått i uppdrag av Autodoc att svara på frågorna.

Han framhåller att Autodoc har affärsverksamheter i 25 länder och att marknadsföring sker på en rad olika plattformar för att nå så många kunder som möjligt.

Schleicher skriver att företaget nu ska dra in annonsen på Nordfront och att de uttryckligen tar avstånd från alla nationalistiska och andra radikala åskådningar.

”Autodoc beklagar att det oavsiktligt kom att samarbeta med Nordfront. Samarbetet avbröts omedelbart efter att vi insåg vilket innehåll webbportalen hade”, skriver Schleicher.

”Lämpliga åtgärder har vidtagits för att undvika liknande misstag i framtiden”.

Frågorna kring Max Wegners tidigare bolag Klik Media och dess inblandning i it-bedrägerier får DN inget svar på.

”Vi kan inte svara på några frågor om privatpersoner som arbetar för eller med Autodoc”.

Max Wegner, eller Maksim Samov som han tidigare hette, är dock inte vilken anställd som helst. Bolagshandlingarna visar att han är ägare och delägare till de tre bolagen bakom reservdelsförsäljningen.

Josefin Sköld josefin.skold@dn.se

Mattias Carlsson mattias.carlsson@dn.se “

DN LÖRDAG 18 MARS 2017

“ FN vädjar om tips om försvunna svenskan

FN vädjar nu sig till alla som har information om den försvunna svenska experten som i söndags tillsammans med en amerikansk kollega fördes bort från en konfliktdrabbad region i södra Kongo-Kinshasa (Demokratiska republiken Kongo).

Eftersökningen fortsätter med hjälp av civila, flygspaning och marktrupper, uppger FN-organisationen Monuscos chef Maman Sidikou på FN-organets hemsida.

Den 36-åriga svenskan befann sig, enligt New York Times, med en amerikansk kollega i landet för att utreda om Kongos regeringsarmé gjort sig skyldig till krigsbrott. Med i gruppen fanns även fyra kongoleser, tre förare och en tolk.

Enligt uppgift från Kongos regering färdades de på mopedtaxi när de i söndags stoppades på en bro nära byn Ngobe utanför staden Bukonde i provinsen Kasai-Central och fördes bort. Sedan dess saknas spår efter dem.

I denna oroliga region i södra centrala Kongo-Kinshasa anklagas regeringssoldater för att nyligen ha dödat dussintals obeväpnade civila, vuxna och barn.

Filmklipp som spreds på sociala medier i februari visade vad som verkar vara regeringssoldater i färd med att skjuta ned civila längs en landsväg. Kongos regering avfärdade filmen som förfalskad, men påbörjade efter övertalning från FN, USA och EU en utredning.

Redan tidigare hade FN talat om hur Kongo-Kinshasas armé försöker besegra en lokal milisgrupp i provinsen Kasai-Central.

Svenskan och hennes kollega från USA var utsända till Kongo som en del i ett fredsbevarande uppdrag inom ramen för FN-organisationen Monusco. De hade rest till provinsen för att övervaka sanktioner mot landet, men även för att undersöka misstänkta brott mot mänskliga rättigheter.

En talesperson för den kongolesiska regeringen sade tidigare i veckan att myndigheter på plats hjälper till i eftersökningarna av de försvunna. Men han var också kritisk till att FN-medarbetarna åkt till provinsen utan att ha meddelat regeringen.

FN-tjänstemän kan arbeta fritt och göra sina granskningar, men ska informera myndigheterna om sin närvaro, sa talespersonen.

Den försvunna svenskan talade med sin mor i telefon så sent som dagen innan hon kidnappades. Hon berättade då om uppdraget som väntade.

– De befinner sig i ett område som är jättefarligt. Hon har inte jobbat så tidigare, sa mamman till DN i måndags.

Demokratiska republiken Kongo har varit drabbat av inbördeskrig och lokala konflikter i 20 år. FN har drygt 19 000 fredsbevarande soldater i landet, men huvudparten är stationerade i de östra delarna av Kongo, där striderna har varit som värst.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

DN LÖRDAG 18 MARS 2017

“ Wallström till möte om IS i USA

Margot Wallström (S) deltar på tisdagen i en USA-ledd konferens om kampen mot terrororganisationen IS – som samtidigt blir ett tillfälle att knyta personliga kontakter med Trumpadminstrationen. – Jag kommer att betona vikten av transatlantiskt samarbete, uppger hon till DN.

Utrikesminister Margot Wallström (S) kommer på tisdagen att möta flera personer i den nya Trumpadministrationen, bland annat USA:s säkerhetsrådgivare Herbert Raymond McMaster. Mötet ska ske samband med en konferens i Washington. Men hon kommer inte att få något möte med Trumps utrikesminister Rex Tillerson.

– Han kommer att fokusera på konferensen, säger Wallströms pressekreterare Pezhman Fivrin.

Hittills har kontakterna mellan de två utrikesministrarna rört sig om mejlväxling och ett kort telefonsamtal den 3 mars som i ett pressmeddelande från regeringen kortfattat beskrivs som ”konstruktivt”.

Ett 70-tal länder deltar i konferensen om kampen mot terrororganisationen IS som anordnas på utrikesdepartementet i den amerikanska huvudstaden. Det är första gången den nya Trumpadministrationen står värd för den internationella koalitionen mot IS, som också Sverige deltar aktivt i.

– Jag ska möta den nya amerikanska administrationen, kongressen och andra aktörer för att diskutera hur vi kan vidareutveckla de goda och

breda svensk-amerikanska relationerna, säger Margot Wallström till DN via sin pressekreterare.

Utrikesministern hänvisar också till ”de historiskt breda relationerna” mellan USA och Sverige och att hon hoppas att de ska ”fortsätta kunna utvecklas”.

– Relationerna mellan Sverige och USA baseras på gemensamma intressen. Säkerhet och trygghet för våra medborgare, liksom tillväxt och jobbskapande, är prioriterade frågor, säger Margot Wallström och berättar även att hon kommer att ”betona vikten av transatlantiskt samarbete”.

Förutom de frågor som kommer att tas upp under konferensen är tillfället en möjlighet för att skapa personliga kontakter mellan den svenska och den amerikanska rege-ringen. Och även om USA:s utrikesminister inte kommer att vara tillgänglig för några personliga möten får den svenska delegationen träffa flera företrädare för den nya Trumpadministrationen.

Förutom ett möte med McMaster finns möten med Andrea Thompson, vicepresidentens nationella säkerhetsrådgivare, och Jason Greenblatt, Trumps särskilda representant vid internationella förhandlingar, inplanerade. Den svenska delegationen ska också träffa två senatorer med ansvar för utrikesfrågor.

– För oss är det intressant att etablera kontakter på flera nivåer. Det handlar om att behålla det fortsatt goda samarbetet, säger Wallströms pressekreterare Pezhman Fivrin.

Adam Svensson adam.svensson@dn.se “

DN LÖRDAG 18 MARS 2017

“ President Sauli Niinistö: ”Varje människa är sitt lands försvarare”

I år fyller det självständiga Finland hundra år. Det är en historia av överlevnad som nu fortsätter in i en osäker tid. Finlands president Sauli Niinistö anser att i dagens värld av cyberkrig är försvaret man har ”mellan öronen” det bästa skyddet. – Försvar är också att tänka själv, att vara kritisk, säger Niinistö i en DN-intervju på den finländska presidentens residens Talludden i Helsingfors.

”Vi bygger Finland tillsammans.”

Texten är präntad i vitt på finska och svenska vid byggbarackerna utanför riksdagshuset i Helsingfors. Renovering av riksdagen pågår och ska bli klar i sommar, lagom till hundraårsjubileet. Den har blivit dubbelt så dyr som det ursprungligen var tänkt.

Finlands demokrati har varit betydligt mer dyrköpt.

Den 6 december har det gått exakt hundra år sedan lantdagen i Finland förklarade landet självständigt från det ryska imperiet. Sedan dess har Finland genomgått ett inbördeskrig, två krig mot Sovjetunionen, en bitter fred, återuppbyggnaden efter kriget – och en närmast enastående utveckling från fattigt efterkrigstida land till ett fullfjädrat nordiskt välfärdssamhälle. EU-medlemskapet 1995 blev kronan på verket i Finlands politiska och ekonomiska integration med Västeuropa.

Då var det ingen som anade att Storbritannien drygt tjugo år senare skulle besluta att gå ur EU, att högerpopulismen skulle skörda nya lagrar i det övriga Europa, och att Ryssland skulle invadera ett grannland och annektera delar av dess territorium. För att inte tala om att världens mäktigaste stormakt skulle ledas av en snarstucken och oförutsägbar populist.

Den sortens utveckling är alltid otrevlig för små länder som är beroende av att internationella avtal följs. I all synnerhet för små länder med en över tusen kilometer lång gräns mot Ryssland.

Sauli Niinistö är intresserad av preventiva åtgärder. Det betyder i klartext försvar, något som vi nästan genast går in på när DN träffar presidenten på Talludden, den finländska presidentens residens i Helsingfors. Det ligger vackert på en klippudde femton minuter från Helsingfors centrum.

Finland blev självständigt under en tid när Europa befann sig i en kaotisk situation. Nu när Finland fyller 100 år är situationen också mycket oklar och oförutsägbar. Ser ni några likheter?

– Inte riktigt. För hundra år sedan hade vi första världskriget och ett Europa där nationalkänslorna svallade. Det gjorde de också i Finland. Det handlade om att bli självständig, att bryta sig loss från en främmande förvaltning. I dag har vi inte krig – åtminstone inte världskrig. I stället har vi krig här och där.

Men samtidigt har vi en situation där Ryssland under de senaste åren har agerat väldigt aggressivt. På en presskonferens med Rysslands president Vladimir Putin ifjol somras sade ni att vad försvarsviljan beträffar är Finland nummer ett i Europa.

– Ja.

Varför var det viktigt att säga det?

– Det är viktigt och det kommer att bli ännu viktigare. Vi har propaganda som ständigt pågår, hybridkrigsföring, cyberhot och så vidare. Det betyder i praktiken att varje människa är sitt lands försvarare – inte minst mellan öronen. Det är viktigt att medborgarna känner det. Försvar innebär inte bara att ta vapen i hand, det innebär också att man är kritisk, man tänker efter då man tar in information, man reagerar på konstigheter. Att ha en sådan attityd i grunden, att det är viktigt att försvara landet – det är ett värde i sig. Då är man mycket mer kapabel att försvara sitt land också mot dessa hot.

Klarar Finland informationskriget?

– Vi har ju till exempel den här Johan Bäckman. Han har varit mycket aktiv. Men han har inga resultat!

Johan Bäckman är en docent i historia som under de senaste tio åren har förkroppsligat rysk propaganda i Finland. Han låter sig ofta intervjuas i rysk statskontrollerad tv, har grundat en så kallad antifascistisk organisation i Finland och attackerar regelbundet Kremlkritiska journalister.

När Bäckman ställde upp i kommunalvalet i Esbo 2012 fick han 43 röster.

Niinistö småler.

– Det ser ut som att finländarna är mycket kritiska.

Vad beror det på?

– Ja ... Kanske man har lärt sig under århundraden att tänka på det viset. Man måste vara lite försiktig.

Mot vad?

– Mot allt. Kanske det har att göra med finländarnas försvarsvilja, att de vill försvara sitt land. Det är inget man har hittat på nyligen, det springer fram ur den finländska erfarenheten från långa tider tillbaka.

Finland har haft allmän värnplikt under hela efterkrigstiden och ungefär 80 procent av alla män gör den. År 2013 försökte ett medborgar-initiativ starta en namninsamling för att avskaffa värnplikten. Resultatet blev ett fiasko – av de 50 000 namnunderskrifter som krävs för att riksdagen ska ta upp frågan lyckades man bara samla ihop en bråkdel.

Sverige har nyligen återinfört värnplikt. Vad tycker ni om det?

– Jag tycker att det är bra. Efter årtionden av fred har man börjat inse ett och annat, det gäller inte bara Sverige utan många andra länder inom EU. Man hade kanske glömt att alla inte har samma vackra tankegångar om världens ordning som vi har blivit vana vid här i Europa. Nu har man insett det. Inte är det bra att man är tvungen att agera så här! Men det är bra att det görs. För det måste göras.

I Finland pågår just nu en annan säkerhetsdiskussion. Försvarsministeriet vill införa en lagändring som skulle innebära att till exempel yrkesofficerare och andra personer i nyckelpositioner inom försvaret bara kan ha finskt medborgarskap. Huvudorsaken, som inte sägs rent ut, är att det finns ungefär 20 000 personer med både ryskt och finskt medborgarskap i landet och att antalet personer med ryskt medborgarskap stiger varje år. Samtidigt har Ryssland offentligt meddelat att man ser det som sin plikt att skydda ryska medborgare utomlands.

Själv har Niinistö tagit upp frågan med dubbelt medborgarskap flera gånger. När jag frågar om det byter han från svenska till finska eftersom han i den här frågan vill uttrycka sig så exakt som möjligt.

– Vissa länder godkänner dubbelt medborgarskap, andra gör det inte. Om man inte tillåter det själv kan man heller inte ta hänsyn till att andra länder gör det – eftersom dubbelt medborgarskap enligt detta synsätt inte finns. Här måste vi diskutera vilken slags hörsamhetsplikt en person med dubbelt medborgarskap har? Finland betraktar det andra medborgarskapet som jämställt med det finska.

Ryssland tillåter inte dubbelt medborgarskap annat än i särskilda fall, av familjeskäl och motsvarande. Finland har inga sådana begränsningar.

Sauli Niinistö lägger ner mycket tid på att sköta Finlands relation till Ryssland. Det är kanske inte så överraskande att han samtidigt har blivit en alltmer övertygad nordist. När jag frågar om relationen till Sverige, som Finland var en del av över 700 år – betydligt längre än Skåne har varit en del av Sverige – förnimmer jag en emotionell klangbotten i hans svar.

– Vi har känt varandra i århundraden, i mer än tusen år. Finland som en del av Sverige var mycket mer än bara en del av Sverige, Finland var med och byggde landet. Det svenska rättssystemet blev vårt rättssystem och när Finland blev en del av ryska imperiet svor tsaren på att svensk grundlag fortsättningsvis skulle råda i Finland. Den här historien är intressant också ur den synvinkeln att Sverige ändrade sin grundlag omedelbart efteråt. Vi i Finland höll fast vid den i nästan ytterligare ett århundrade.

Att det finländska rättssamhället vilar på svensk grund är principiellt viktigt för Sauli Niinistö. När tsaren införde förryskningsåtgärder i slutet av 1800-talet och gjorde upprepade inskränkningar i Finlands autonomi var det den svenska grundlagen som finländarna åberopade till sitt försvar.

– Den svenska grundlagen var till hjälp för att försvara Finlands autonomi och hjälpte också att bygga nationalkänslan som vi inledde den här diskussionen med. Och även om vi var en del av det ryska imperiet i över hundra år så stannade den svenskspråkiga minoriteten och deras kultur kvar i Finland. De båda folkgrupperna blandades med varandra. Det är viktigt. Samarbetet med Sverige blir viktigare hela tiden och det vilar på så mycket mer än enbart försvarsfrågor och ekonomi. Vi har en djupare förståelse och gemensamma värderingar med Sverige, säger Niinistö.

Han drar sig till minnes ett besök i Stockholm tillsammans med hustrun Jenni Haukio (som har gett ut flera diktböcker) för några år sedan.

– Vi gick på en konsert där vi träffade Stefan och Ulla Löfven. Stefan frågade Jenni vem som är hennes favoritpoet i Finland. Jenni svarade att det är Eeva Kilpi. Då började både Stefan och Ulla omedelbart citera Kilpi, på svenska. Det gjorde intryck på mig. Jag hade kanske inte tidigare upplevt en sådan förståelse av finsk kultur i Sverige, att man sätter så mycket värde på den.

Niinistö ler lite generat.

– Tyvärr måste jag erkänna att jag inte kunde citera någon svenskt poet tillbaka.

Finland är det enda land i världen, förutom Sverige, där svenskan är ett officiellt språk, jämställt med finskan i grundlagen. Niinistö tillhör de finländska beslutsfattare som anser att det svenska inslaget i Finland är viktigt av både historiska och existentiella skäl. De högerpopulistiska Sannfinländarna som nu sitter i regeringen är av motsatt åsikt och har konsekvent drivit en nedmontering av svenska språket i Finland. Nyligen beslöt regeringen att Finland ska experimentera i ett antal frivilliga skolor med att ersätta den obligatoriska

svenskundervisningen med andra språk – förslagsvis ryska i skolor i östra Finland.

– Låt oss hellre tala mer i allmänhet om svenskans betydelse, säger Niinistö när jag frågar om experimentet. De nordiska länderna är en unik samling länder, en mycket respekterad sådan i världen. Nu har vi stora globala förändringar på gång. Samtidigt blir EU ifrågasatt. Allt det här gör att det nordiska sambandet i framtiden blir ännu viktigare. Om vi ska vara helt och fullt med i det – då är det bra att man talar svenska i Finland.

Själv talar Niinistö svenska under större delen av intervjun. När han vill uttrycka något särskilt exakt växlar han till finska, därefter tillbaka till svenska.

Valet av Trump och populismens framfart i Europa har Niinistö följt noga.

Hur påverkar valet av Trump Finland?

– Trump talade med stora och högljudda bokstäver under kampanjen. I praktiken har det inte gått så bra att genomföra allt han lovade. Han är inte den enda politikern som formulerar sig på det här sättet i valkampanjen och därefter har fått problem.

När populister tar makten i stora mäktiga länder är det avgörande att EU överlever, säger Niinistö.

– Vi måste hålla ihop EU. Det är viktigt för Finland och för alla europeiska länderna – men särskilt för de små.

Niinistö är samtidigt noga med att behålla sitt eget spelrum som Finlands president. Efter annekteringen av Krimhalvön valde många EU-ledare – med Sverige i spetsen – att frysa kontakterna på hög nivå med den ryska regeringen. Niinistö gjorde tvärtom och har träffat president Putin regelbundet.

Att utrikesminister Margot Wallström nyligen besökte sin ryska kollega Sergej Lavrov i Moskva kunde alltså betraktas som en liten triumf för Niinistö. Den vill han i så fall inte kännas vid.

– Kanske vår kontakt med Ryssland har varit lite annorlunda än Sveriges. Vi gör det öppet. Men vi har vetat hela tiden att det pågår en massa kontakter mellan europeiska länder och Ryssland. Även USA har den sortens kontakter. Men man gör det inte offentligt. Vi har ingen orsak att försöka hyssja ner våra samtal med Ryssland. På förra Nato-mötet i Warszawa lyfte man också fram dialogen med Ryssland.

Vad har ni enligt er egen uppfattning uppnått tack vare de här kontakterna?

– Jag vet något om hur ryssarna tänker när det gäller globala frågor. Mer än sådant som man kan läsa och få information om på annat håll. Och vi har förstås vår gemensamma gräns. Vi måste ofta diskutera med Ryssland om saker som inte direkt har med politik att göra.

Samtidigt är det ett faktum att Kreml är skickligt på att göra politik av sakfrågor – när det passar dem. Ett exempel är när Ryssland plötsligt och utan förvarning öppnade gränserna mot Finland i slutet av 2015. Några månader senare träffade Niinistö premiärminister Dmitrij Medvedev i München och gjorde mycket tydligt och klart att Finland inte uppskattade den nya linjen.

Medvedev vägrade erkänna något fel. Men problemen upphörde.

Har ni någon gång blivit arg på Putin?

– Det hjälper ingenting att vara arg. Men man måste förstås analysera mycket noggrant vad som kan ligga bakom. Det var ingen slump utan Rysslands sätt att sända ut en signal. Ryssarna konstaterade ju offentligt efteråt att de sköter sin gränsbevakning, samtidigt som EU betalar miljarder till Turkiet för att göra samma sak.

Det skedda är talande för Finlands historia med Ryssland. Man måste alltid vara beredd på att avtal kan brytas. Hur upplever ni den omständigheten?

– Inte behöver vi hela tiden gå på tå. Vi diskuterar, vi har dialog. Där finns det inga problem. Men å andra sidan så bygger vi ett starkt försvar i Finland. Det är viktigt att alla vet det, också utanför Finland. Det är till hjälp i dialogen med Ryssland.

Uppfattar ryssarna det här?
– De känner ju Finland.
Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se “

“ Fakta. Sauli Niinistö

Ålder: 68 år.

Bakgrund: Jurist. Medlem av Finlands riksdag 1987–2003 och 2007–2011. Ordförande för borgerliga Samlingspartiet 1994–2001. Justitieminister 1995–1996. Finansminister 1996–2003. Riksdagens talman 2007–2011. Valdes till Finlands president för en sexårs-period 2012.

Som finansminister var Niinistö en av Finlands populäraste politiker. Hans brutalt ärliga stil gick hem hos finländarna och år 2007 fick han det största antalet röster någonsin i ett finländskt riksdagsval.

Niiinstö blev änkling år 1995 då hans hustru omkom i en bilolycka. Han har två vuxna söner, Matias och Nuutti. År 2009 gifte han om sig med Jenni Haukio, som är poet och har gett ut flera diktböcker. Till familjen hör även bostonterriern Lennu.

År 2004 överlevde han och sonen Matias tsunamin i Khao Lak genom att klamra sig fast vid en telefonstolpe.

Niinistö har skrivit flera böcker, bland annat ”Viiden vuoden yksinäisyys” (Fem år av ensamhet) om tiden som änkling.

Presidenten
Finland är en republik, med en folkvald president som statsöverhuvud.

År 2000 ändrades grundlagen så att presidentens befogenheter beskars, framför allt de inrikespolitiska. Presidentens viktigaste uppgift i dag är att leda utrikespolitiken i samverkan med statsrådet.
DN

Fakta. Finlands 100 år

1917
Finland förklarar sig självständigt den 6 december. Landet får två officiella språk, finska och svenska.

1918
Inbördeskrig mellan vita och röda. De vita får stöd av Tyskland, de röda av ryska bolsjevikregimen. De vita segrar.

1939
Sovjetunionen anfaller Finland. Vinterkriget inleds.

1940
Finland sluter fred med Sovjet-unionen och förlorar Karelska näset, Viborg och Kexholm. Sovjetunionen får rätt att arrendera Hangö udd.

1940–1941
Det sovjetiska trycket ökar och Moskva ställer ständigt nya krav på Finland.

1941
Tyskland anfaller Sovjetunionen och Finland går med i det tyska anfallet för att återta förlorade områden.

1944
Finland sluter fred med Sovjetunionen och förlorar Viborg, Karelska näset och Petsamo. Sovjetunionen arrenderar Porkala på femtio år.

1944–48
Den här perioden kallas ”Farans år”. Kommunisterna satt i regeringen och det fanns en reell risk för att Finland skulle gå samma öde till mötes som Polen och Tjeckoslovakien.

1948
Finland skriver under VSB-pakten med Sovjetunionen om vänskap, samarbete och bistånd.

1955
Finland blir medlem i Nordiska rådet.

1956
Sovjetunionen lämnar tillbaka Porkala. Urho Kekkonen blir Finlands president.

1960
Finland blev medlem av frihandelsområdet EFTA.

1981
En åldrad Kekkonen begär avsked från presidentposten.

1982
Mauno Koivisto väljs till Finlands president.

1989
Finland blir medlem i Europarådet.

1994
Martti Ahtisaari väljs till Finlands president.

1995
Finland går med i EG (nuvarande EU).

2000
Finland får sin första kvinnliga president, Tarja Halonen. Hon omväljs 2006.

2008
Martti Ahtisaari får Nobels fredspris.

2012
Sauli Niinistö väljs till president.

2017
Det självständiga Finland fyller 100 år den 6 december. “

DN LÖRDAG 18 MARS 2017

“ Finland talar vänligt med Kreml – och stärker försvarsmakten

Analys Finland och Sverige är nära säkerhetspolitiska bundsförvanter i dessa tider av ökad spänning och högernationalism i Europa. Det hindrar inte att den finländska östpolitiken är rena motsatsen till den svenska i några viktiga avseenden.

När man lyssnar på vad den finske presidenten Sauli Niinistö i DN:s intervju har att säga om vikten av dialog med Ryssland ligger det nära till hands att tänka på hur USA-presidenten Theodore Roosevelt formulerade sin utrikespolitiska filosofi vid förra sekelskiftet: ”Speak softly and carry a big stick; you will go far” (fritt översatt ”tala vänligt, men ha med dig en stor käpp; och du kommer långt”).

Det är ungefär vad Finlands säkerhetspolitiska linje har gått ut på sedan årtionden: en kombination av öppen direktkontakt med Kreml och en riktig försvarsmakt.

Sverige har agerat tvärtom, enligt devisen ”tala tufft, men lämna käppen hemma”. Det har på senare år betytt att Sverige har bottenfryst kontakterna med Ryssland, samtidigt som militären i praktiken har avvecklats till att nästan vara nedlagd som territorial-försvar.

Det finns en hel rad orsaker till denna skillnad. En är att Finland sedan självständigheten erövrades för 100 år sedan flera gånger har tvingats att slåss för sin statliga överlevnad. Varje gång har hotet kommet österifrån, i klartext i form av ryska försök att återerövra Finland. Det

historiska perspektivet är helt avgörande – Finland har existerat i fler år som ryskt storfurstendöme än landet hittills har funnits till som en fri nation.

Sverige har däremot inte varit ockuperat – i varje fall inte på århundraden – och inte heller, som Finland, fått delar av sitt land annekterat.

En annan skillnad är geopolitisk; Finland är på ett helt annat sätt än Sverige inklämt mellan Öst och Väst. Det gav under det kalla kriget ett lite större manöverutrymme för Sverige, och försvarsminister Torsten Gustafsson (C) kunde 1981 – i samband med ubåtskränkningarna – undslippa sig uttalanden som ”Även om vi betraktar oss som neutrala så vet vi var vi hör hemma” och mer eller mindre klart säga något med innebörden att ”det är tur att Finland ligger emellan” (alltså Sverige och Sovjet). Det blev Gustafsson vederbörligen utskälld för, men det fick ändå sägas.

För Finlands del innebar landets ”speak softly–big stick”-linje under det kalla kriget att såväl regeringen som medierna genom självcensur fick vända ut och in på sig själva för att inte reta sin östliga granne. Denna variant av neutralitets-politiken kallades ofta nedlåtande för ”finlandisering”, men även finnarna visste var de egentligen hörde hemma.

Liksom Sverige ägnade sig Finland åt ett avancerat dubbelspel och undfallenhetspolitik mot den sovjetiska supermakten i känsliga frågor. Men medan det sedan nära två hundra år neutrala Sverige spelade under täcket med den västliga försvarspakten Nato var Finland hårt bundet av vänskaps- och biståndspakten med Sovjet från 1948. Den innebar bland annat att Finlands territorium inte skulle kunna användas för anfall mot Sovjetunionen.

Men så snart Sovjetunionen kollapsade vid årsskiftet 1991–1992 blev det snabbt andra tongångar. Som Henrik Meinander, professor i historia vid Helsingfors universitet, har anmärkt: Det dröjde bara tre månader, närmare bestämt till mars 1992, innan Finlands regering lämnade in sin medlemsansökan till Europeiska gemenskapen.

En dryg månad senare beslutade landets riksdag att köpa 64 amerikanska F18-Hornet-jaktplan, en tydlig signal om att Finland var inställt på samarbete och ett möjligt framtida medlemskap i Nato.

Det är en option som Finland officiellt, till skillnad från Sverige, inte har avsagt sig. Det är alltså en ytterligare skillnad i vilka slutsatser Stockholm och Helsingfors har dragit av världsläget.

Medan Finland agerar ganska öppet, vill Sverige inte gärna prata om Nato. I handling däremot, lutar sig Sverige säkerhetspolitiskt i praktiken alltmer mot USA och Nato.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

DN LÖRDAG 18 MARS 2017

“ Märkbart ansträngt när Trump tog emot Merkel

Analys. Washington. Bakom de formella artigheterna under sitt första möte är motsättningarna mellan Donald Trump och Angela Merkel stora. Båda kommer att anstränga sig för att hitta ett fungerande samarbetsklimat, men det är inte självklart.

När president Donald Trump och Tysklands förbundskansler Angela Merkel träffades sken solen i Washington, efter det snöfall som hindrade dem tidigare i veckan.

Om tövädret präglade stämningen i Vita huset är dock ytterst tveksamt; de båda skakade inte hand framför kamerorna förrän i sista stund, och presskonferensen efter deras möte var märkbart ansträngd.

Även om de båda som väntat höll en korrekt ton och lyfte fram sådant de kan samarbeta kring – som Nato – är motsättningarna mellan dem väl kända, på område efter område.

Merkel kom in i mötet med Trump i en starkare position, hjälpt också av valresultatet i Nederländerna, där de högerpopulistiska vindarna mojnade. När hon under presskonferensen sa att ”det är bättre att tala med, än om, varandra” var det möjligen ett sätt att ställa sig över presidentens tidigare kommentarer om henne och om Tyskland. Merkel är erfaren och påläst, och kan enkelt visa varför USA har nytta av Tyskland. Den eftergift hon har gjort för Trump, att successivt höja försvarsanslagen, var också känd sedan länge. Nu kunde hon i stället betona vikten av att nå fred i Ukraina, och såg fram emot USA:s hjälp.

Donald Trump har å sin sida haft en tuff vecka, och frågorna om den påstådda avlyssningen av Trump Tower letade sig också in i rummet med Merkel.

När Trump svarade, och med en nick mot Merkel sa ”vi kanske har något gemensamt där”, med hänvisning till den amerikanska underrättelsetjänstens avlyssning av förbundskanslern som sånär orsakade en diplomatisk kris 2013, var det inte en kommentar av en stark ledare – utan en som vägrar att backa från grundlösa uttalanden, och som är fortsatt besatt av den mediala bevakningen av honom.

Tidigare under fredagen hade Vita huset på ett pinsamt sätt tvingats backa från påståenden om att Storbritannien medverkade till avlyssningen av Trump.

De stora skillnaderna till trots, är Tyskland och USA beroende av varandra. Trump må tycka att USA har blivit förfördelad i handeln med Tyskland, och han föraktar kanske EU, men han behöver en vettig relation med unionens största ekonomi. Merkel, som kom att samarbeta nära med Barack Obama, vill å sin sida kunna visa att Tyskland fortfarande har en allierad att räkna med i USA, och vill helst få Trump att uttrycka sin fulla respekt för EU. Det hände av allt att döma inte.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN LÖRDAG 18 MARS 2017

“Trumps kärnväljare kan ta största smällen

Analys, New York. Kraftiga nedskärningar väntar i statliga bidragsprogram som går till USA:s låginkomsttagare. I många fall blir det Donald Trumps egna kärnväljare som riskerar att få ta den största smällen.

Det har varit en tuff vecka för den som försöker hålla fast vid övertygelsen att Donald Trumps politik främst kommer att gynna den utsatta amerikanska arbetarklassen. Trumps nya budget gör stora nedskärningar i så gott som alla inrikespolitiska myndigheter, samtidigt som republikanerna i kongressen försöker upphäva Barack Obamas sjukvårdsreform. Rubrikerna har inte varit barmhärtiga. 24 miljoner amerikaner kommer att förlora sina sjukförsäkringar under republikanernas nya lagförslag, enligt en analys av kongressens neutrala budgetkontor. Enligt Vita husets egen prognos blir siffran 26 miljoner.

Trumps budget gör kraftiga nedskärningar i program som riskerar att drabba just hans egna kärnväljare. Budgeten slopar all finansiering av åtgärder mot klimatkris och miljöförstöring.

– Vi spenderar inte pengar på det längre. Vi anser att det är slöseri med pengar, sade budgetchefen Mick Mulvaney.

De kraftiga nedskärningarna innebär exempelvis att man slopar hela miljödepartementets budget för att skydda Great Lakes-regionen, de tre stora sjöarna längs gränsen till Kanada, som är hemvist för just de fyra delstater som avgjorde valet för Trump: Michigan, Pennsylvania, Ohio och Wisconsin. Det kan leda till tusentals dödsfall på grund av miljöförstöring, enligt miljö-experter.

Trump vill även skära ned en fjärdedel av budgeten för Appalachian Regional Commission, som fungerar som ett slags hjälporganisation i ett av USA:s allra fattigaste områden, bergskedjan Appalacherna, där Trump ofta vann 70–80 procent av väljarna i flera distrikt. Man skär ned 4 miljarder dollar i Pell Grants, ett statligt program som subventionerar collegeutbildning för låginkomsttagare. Mest kontroversiellt var kanske de 3 miljarder som skärs bort från det statliga program som finansierar Meals on Wheels, en tjänst som förser fattiga pensionärer med mat för dagen. Trumps budgetchef Mick Mulvaney försvarade nedskärningarna som en ”medkännande” reform för USA:s fattigaste, eftersom de på sikt får betala mindre skatt. Budgeten innehåller dock inga skattesänkningar för låginkomsttagare, men däremot enorma nedskärningar i princip varje statligt program som gynnar låginkomsttagare.

Enligt en analys av magasinet The Atlantic riskerar 44 procent av vita män utan collegeutbildning – Trumps starkaste väljargrupp – att hamna under fattigdomsgränsen om det görs kraftiga nedskärningar i bidragsprogram och socialförsäkringar.

Republikaner har länge försökt sprida en myt om att det är det konservativa USA:s flit och hårda arbete som finansierar bidragsprogram för arbetslösa i storstäderna. I själva verket är det ofta tvärtom. Det är storstäderna och kusternas förmögna delstater, där demokraterna dominerar starkt, som finansierar bidragsprogram för den konservativa landsbygden. De delstater som tar emot mest federala bidrag är just de där Trump vann med störst marginal. Trump väljer därmed en riskabel väg när han nu skär ned på just de program som hans egna väljare är beroende av.

Martin Gelin martin.gelin@gmail.com “

DN LÖRDAG 18 MARS 2017

“ Vita huset pudlar om påståenden om brittisk spioninblandning

Vita huset kommer inte att upprepa påståenden om att brittiska agenter på den tidigare presidenten Barack Obamas uppdrag skulle ha spionerat på Donald Trump under förra årets president-valskampanj. Vita huset backar nu och ber i princip britterna om ursäkt.

– Fullständigt löjligt.

Så avfärdar premiärminister Theresa Mays talesperson påståendet om att den brittiska underrättelsetjänsten GCHQ skulle ha anlitats av Barack Obama för att spionera, rapporterar nyhetsbyrån AFP. Men det är tydligt att britterna är mycket irriterade över spionanklagelsen.

– Vi har gjort detta klart för administrationen och vi har fått försäkringar om att dessa anklagelser inte kommer att upprepas, säger talespersonen som sedan inte vill svara på frågan om Vita huset i själva verket bett britterna om ursäkt.

Det var Vita husets pressekreterare Sean Spicer som under en presskonferens i torsdags – där tonläget stundtals var mycket uppskruvat – hänvisade till uppgifter från tv-kanalen Fox om att Obama använt GCHQ för att kringgå amerikansk lag.

En talesperson för GCHQ konstaterade då att påståendet kort och gott var ”nonsens”.

Enligt CNN rör det sig i princip om en ursäkt från Vita huset och enligt en av mediebolagets källor har den nationelle säkerhetsrådgivaren H R McMaster under dagen talat med sin brittiska motsvarighet. Samtalet uppges ha varit ”hjärtligt” och McMaster ska ha beskrivit Spicers kommentarer som ”oavsiktliga”.

– Sean pekade på bredden i rapporteringen, och inte på någon specifik händelse, säger CNN-källan.

Även Spicer ska ha talat med officiella brittiska företrädare om uttalandet under presskonferensen.

Det var för två veckor sedan som president Donald Trump påstod via Twitter att han under valrörelsen avlyssnats på order av dåvarande president Barack Obama. Inga bevis har lagts fram för anklagelserna som har avfärdats av underrättelsechefer och högt uppsatta politiker varav flera är republikaner det vill säga partikamrater till presidenten.

Pressekreterare Spicer har sedan försökt förklara sin chefs påståenden med att Trump använde ordet avlyssning inom citationstecken och att han i själva verket ordet menade ordet i den breda betydelsen övervakning och andra aktiviteter.

TT “

“ Fakta. Vad Sean Spicer sade på pressträffen

Under torsdagens presskonferens citerade Sean Spicer en Fox-rapport där tv-kanalens rättsliga expert Andrew Napolitano hävdar att ”tre underrättelsekällor informerat Fox News om att president Obama gick utanför befälskedjan” för att ge order om övervakningen. ”Han använde inte NSA, han använde inte CIA, han använde inte FBI och han använde inte justitiedepartementet, han använde GCHQ”. “

DN LÖRDAG 18 MARS 2017

“ Tyska medier noterar motvillighet vid handskakning

Berlin. USA:s president Donald Trumps försäkran om att han stödjer förvarsalliansen Nato – liksom hans beröm av det tyska lärlingssystemet – får uppmärksamhet i Tyskland timmarna efter att han för första gången träffade förbundskansler Angela Merkel i Vita huset. I månader har de tyska medierna spekulerat i hur det första mötet mellan de två giganterna i världspolitiken – som både till sin personlighet och politiska hållning står mycket långt ifrån varandra – skulle te sig.

”Mötet i Vita huset fortlöpte utan större olyckor. Men då och då stod det klart, vilka svårigheter som kommer att kunna uppstå mellan dem”, skriver der Spiegel. Frankfurter Allgemeine Zeitung konstaterar att mötet präglades av irritation och skedde ”först krampaktigt, sedan försonande – men fullständigt olika”.

Flera tyska medier noterar att Donald Trump inte ville skaka hand med Angela Merkel när hon räckte fram den en andra gång inför fotografernas kameror.

Lina Lund lina.lund@dn.se “

DN LÖRDAG 18 MARS 2017

“ Flyktingavtal hotas av gräl med Turkiet

Ett år efter sin tillkomst hotas överenskommelsen som fick stopp på flyktingströmmen till Europa. Turkiet säger att EU inte har uppfyllt sina löften och vill upphäva avtalet. Människorättsorganisationer vill också skrota det, men av andra skäl.

– För tillfället tillämpar vi inte överenskommelsen och vi kommer att utvärdera om vi ska upphäva den, sa Turkiets utrikesminister Mevlut Cavusoglu i onsdags.

Samtidigt publicerade Läkare utan gränser, MSF, en rapport som krävde att avtalet slopas:

”EU:s ledare bör se till att få slut på det onödiga lidandet bland de tusentals som har drabbats av överenskommelsen med Turkiet.”

Kritiken är inte ny, men när det tillkom den 18 mars 2016 hyllades avtalet av många som en diplomatiskt kreativ lösning på ett problem som hotade både unionen som sådan – och framför allt framträdande ledare som Angela Merkel.

2015 var året då 1,2 miljoner människor sökte asyl i EU-länderna, den stora majoriteten av dem hitresta med båt från den turkiska kusten till grekiska öar som Lesbos och Chios. Trafiken på Egeiska havet fortsatte under januari och februari 2016, samtidigt som Makedonien, Serbien och andra Balkanländer stängde rutten norrut från Grekland.

Desperata människor, många av dem från krigets Syrien, trängdes på leriga fält vid stängda gränser. I Tyskland skakades Merkels regering av nyårsnattens sextrakasserier i Köln, som skylldes på asylsökande.

I detta politiskt explosiva läge var det värt mycket för Bryssel att stoppa flyktingvågen – sex miljarder euro närmare bestämt. Så mycket erbjöds Turkiet för att stoppa båttrafiken. Landet erbjöds också visumfrihet i EU för sina medborgare.

En annan del i överenskommelsen var att ”irreguljära migranter” som kom till Grekland från Turkiet omedelbart skulle sändas tillbaka. DN var på plats på Lesbos i början av april, när en första omgång på 131 personer – de flesta pakistanier – sattes på två båtar, var och en eskorterad av en vakt.

Det var en välregisserad historia, iscensatt för att medierna skulle se att avtalet fungerade. Ett år senare har sammanlagt endast 916 migranter återförts till Turkiet enligt överenskommelsen.

Det talades om över 100 000 asylsökande som skulle fördelas mellan EU-länderna som en del av avtalet. Ett år senare är siffran 3 919 personer som har fördelats på 13 av de 28 EU-länderna, varav 1 406 har hamnat i Tyskland.

Samtidigt är det otvetydigt så att flyktingströmmen har sinat, eller tagit den farligare vägen via Libyen och Italien. På det sättet fungerar avtalet avskräckande.

Men mars 2016 var en annan värld. Sedan dess EU skakats av den brittiska Brexitomröstningen, samtidigt som Turkiet har förändrats i auktoritär riktning efter sommarens försök till statskupp mot president Recep Tayyip Erdogan.

Löftet att snabba på Turkiets medlemsansökan till EU var luddigt redan när det gavs, och framstår i dag som i princip ogenomförbart. Samma sak med visumfriheten – den framstår som orealistisk i dag.

Och de senaste veckorna har ännu ett problem seglat upp, nämligen den turkiska kampanjen inför folkomröstningen den 16 april som ska stärka Erdogans makt. Särskilt Nederländerna har hamnat i fokus, efter regeringens beslut att portförbjuda två turkiska ministrar – bland dem just utrikesminister Cavusoglu – som ville hålla kampanjmöten i Rotterdam.

När den turkiska sidan nu hotar att riva upp flyktingavtalet framstår det som en hämnd för den förödmjukelse utrikesministern och andra har utsatts för. Men Ankara har också andra argument, som att visumfriheten inte har blivit av och att utbetalningen av de utlovade sex miljarderna euro går trögt.

Flyktingarna då, de som det handlade om från början?

Jo, fram till den 15 mars hade 19 722 migranter nått Europa sjövägen i år, bara 2 870 av dem via Grekland, enligt den internationella flyktingorganisationen IOM. Jämför med siffrorna för motsvarande period 2016: totalt 154 416, varav 143 689 via Grekland.

Kriget i Syrien har dessvärre fortsatt under det år som har gått, med bombningarna av Aleppo och hårda strider kring IS-fästen som Raqqa.

Men att fly ut ur landet har blivit allt svårare för syrier. För många är enda alternativet nu att försöka ta sig till förhållandevis lugna delar av hemlandet.

De flesta syriska flyktingarna finns som tidigare i grannländerna – varav nästan tre miljoner i Turkiet.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

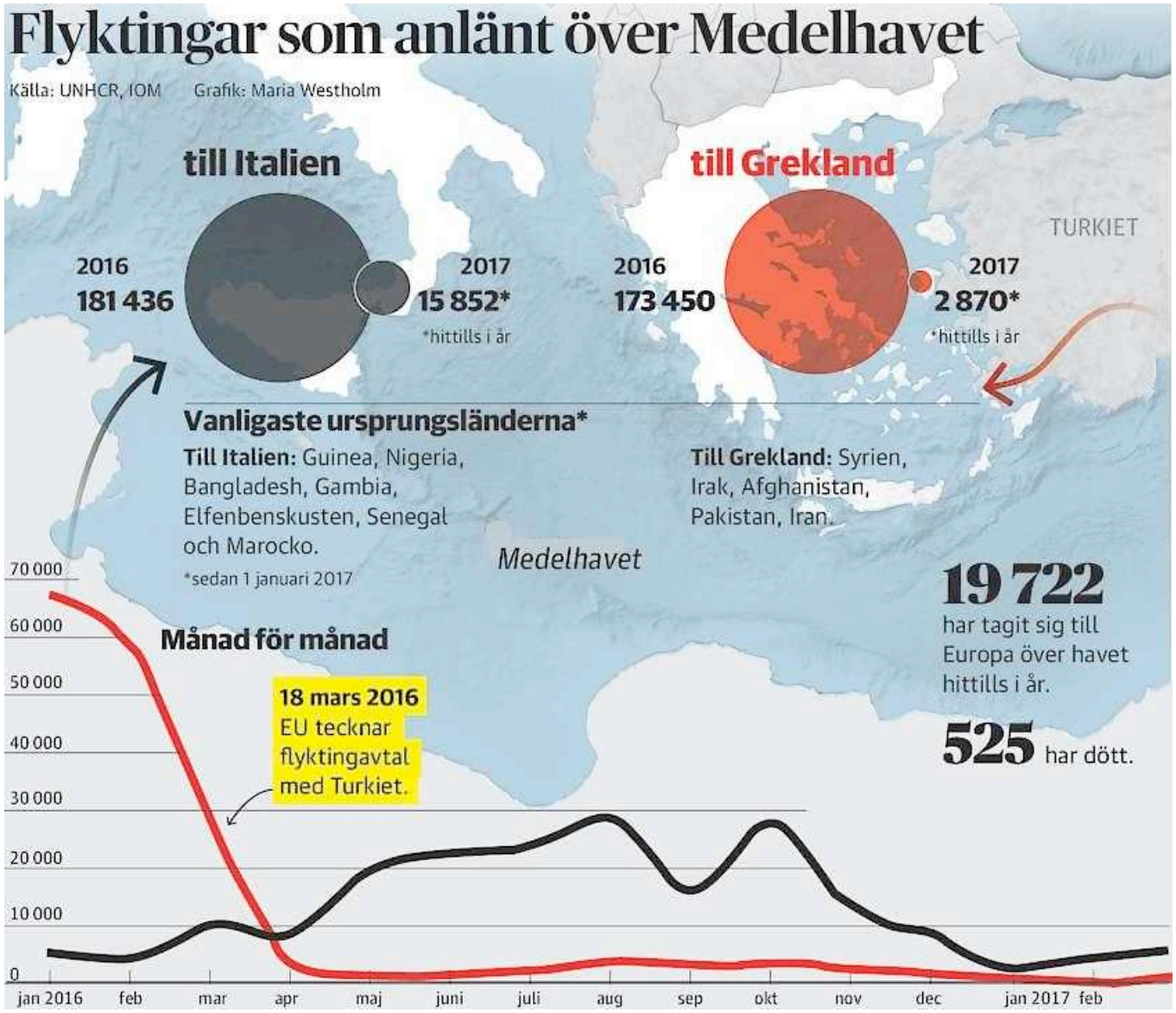
Flyktingar som anlänt över Medelhavet
Källa: UNHCR, IOM
Grafik: Maria Westholm
till Italien
2016
181 436
2017
15 852*
*hittills i år
till Grekland
2016
173 450
2017
2 870*
*hittills i år
TURKIET
Vanligaste ursprungsländerna*
Till Italien: Guinea, Nigeria, Bangladesh, Gambia, Elfenbenskusten, Senegal och Marocko.
*sedan 1 januari 2017
Till Grekland: Syrien, Irak, Afghanistan, Pakistan, Iran.
Medelhavet
19 722
har tagit sig till Europa över havet hittills i år.
525 har dött.
Månad för månad
18 mars 2016
EU tecknar flyktingavtal med Turkiet.
70 000
60 000
50 000
40 000
30 000
20 000
10 000
0
jan 2016
feb
mar
apr
maj
juni
juli
aug
sep
okt
nov
dec
jan 2017
feb

DN LÖRDAG 18 MARS 2017

“ Angrepp på Nordkorea ett möjligt alternativ

Analys En militär insats mot Nordkorea är ett av valen som finns, sa USA:s utrikesminister Rex Tillerson på besök i Sydkorea. USA har nu avslutat sin policy kallad ”strategiskt tålamod” och söker nya vägar, förklarade han. På lördagen står Nordkorea högst på agendan när han besöker Peking.

USA undersöker nya åtgärder inom det diplomatiska, säkerhetspolitiska och ekonomiska området, påpekade Rex Tillerson kort efter ett besök i den demilitariserade zonen mellan länderna på Koreahalvön.

I dag, lördag, ställs han inför sitt hittills största prov som utrikesminister när han träffar kinesiska ledare i Peking. Enligt USA är det Kina som har avgörandet i sin hand när det gäller isoleringen av grannlandet. Kina bestämmer i praktiken hur hårt de internationella sanktionerna ska bita – och Tillerson har för avsikt att be Kina om denna hjälp.

Men med sig i bagaget till Peking har han även president Donald Trumps kritik av Kina på en rad områden. Därtill sitt eget uttalande inför en kommitté i amerikanska senaten, där han varnade Kina för att fortsätta militariseringen av Sydkinesiska havet. Han jämförde Kinas tilltag i havet med Rysslands annektering av Krim och sa att USA ska hindra Kinas tillträde till öarna.

Svaret kom i Kinas statliga medier där USA varnades för att följden kan bli en ”förödande konfrontation eller till och med ett krig i stor skala”.

Rex Tillersons balansgång i Peking som sändebud för den nya administrationen i Vita huset blir inte lätt. Donald Trump har anklagat Kina för att strunta i Nord-koreas utveckling av kärnvapen. Den senaste tiden har Kina emellertid infört totalt importförbud mot kol från Nordkorea. Åtgärden ser ut som ett försök att blidka Trump – och blir om den genomförs fullt ut en kännbar inkomstförlust för grannlandet.

Trump har även anklagat Kina för att manipulera sin valuta och stjäla jobb från USA. Han har hotat Kina med handelskrig.

Den senaste veckan har USA börjat placera ut ett antimissilförsvar i Sydkorea, som skydd mot nordkoreanska robotvapen. Kina har kallat försvarssystemet Thaad med sin kraftiga radar ett sätt för USA att spionera på Kina.

Tvistefrågorna är fler än de brukar vara och några avgörande överenskommelser är inte att vänta i Peking. Viktigast blir troligen just därför en slutlig uppgörelse om att ett toppmöte ska äga rum mellan Donald Trump och Kinas president Xi Jinping. Tid och plats är redan föreslagna till den 6–7 april på Trumps ägor i Mar-a-Lago i Florida.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

DN LÖRDAG 18 MARS 2017

“ Twittrare döms till fängelse för katalanofobi

En person har för första gången dömts i domstol specifikt på grund av ”katalanofobi”, skriver El País. Mannen i Barcelona godtog rättens fängelsedom på åtta månader som utdömdes på grund av en serie främlingsfientliga tweets. Han gjorde sig bland annat lustig över de katalanska offren i Germanwingskraschen 2015 när 150 människor, varav många katalaner, omkom.

”Sällan läser jag Twitters skit-innehåll. En flygplanskrasch full med katalaner är inget undantag”, twittrade han.

Den dömde kan få en villkorlig dom genom att delta i en kurs om mänskliga rättigheter och diskriminering, samt att radera alla främlingsfientliga tweets inom 15 dagar. Han döms också till 720 euro i böter, skriver El País.

Det är andra gången på kort tid som en spansk domstol dömer ut fängelsestraff på grund av saker som skrivits på Twitter. I januari dömde Högsta domstolen den spanske sångaren Carlos Strawberry till ett år i fängelse för att ha ”glorifierat terrorism” på Twitter.

TT “

DN LÖRDAG 18 MARS 2017

“ Stopp för inreseorder överklagas

USA:s justitiedepartement överklagar som väntat det stopp för president Trumps inreseorder som utfärdades i onsdags av en domstol i Maryland.

En avisering om ett överklagande har lämnats in och fallet överlämnas nu till en appelationsdomstol i Richmond, Virginia.

Lotten Ekman “

DN LÖRDAG 18 MARS 2017

“ Riksbanken tvingas minska valutareserv

Analys. Politikerna stärker greppet om Riksbanken. Nu finns en bred uppgörelse om att valutareserven ska krympas kraftigt. Det betyder lägre kostnader, men också en något högre risk.

Riksbanken anses behöva en valutareserv för att kunna stötta kronan och dämpa stora kursrörelser. Det gör man dock numera ytterst sällan, eftersom Sverige har en flytande växelkurs.

Men det finns också ett annat behov som har att göra med de svenska bankernas finansiering. I nödlägen, där det inte går att låna utomlands, kan Riksbanken tillfälligt bistå dem med utländsk valuta.

Efter finanskrisen 2008-2009 har bankernas situation stått i förgrunden. Under den svåraste delen av krisen fanns en risk att bankerna skulle strypas på utländsk likviditet, främst tillgång på dollar och euro. För Sveriges ekonomi hade detta blivit förödande.

De svenska bankerna klarade sig igenom detta. Men hotet kunde avvärjas också genom att det fanns en livlina: Riksbanken hade en valutareserv och lånelöften direkt från USA:s centralbank, Federal Reserve.

Det fungerade stabiliserande, även om möjligheterna inte behövde utnyttjas. Men därefter har Riksbanken varit inriktad på att ha en stor valutareserv, trots att den inte kommer till användning.

Storleken på valutareserven är för närvarande cirka 470 miljarder kronor, varav den övervägande delen består av lånade pengar.

Sådant kostar åtskilligt: det rör sig om en dyr försäkringspremie. För fyra år sedan föreslog regeringens utredare, professor Harry Flam, att valutareserven skulle krympas kraftigt.

Sedan har det inte hänt något förrän nu, delvis beroende på Riksbankens motstånd. Men på fredagen kom regeringen med förslag om att valutareserven ska krympas med cirka 250 miljarder kronor.

Bakom detta ligger en uppgörelse med Vänsterpartiet och alliansparterna, vilket gör att en bred majoritet i riksdagen är säkrad.

Förslaget innebär att de utlandslån som har använts till att bygga på valutareserven ska betalas tillbaka. I fortsättningen behövs riksdagens godkännande om Riksbanken vill ta upp nya sådana lån, såvida de motsvarar mer än 50 miljarder kronor.

Enligt regeringen innebär det att statsskulden minskas med cirka 250 miljarder kronor och att skattebetalarnas årskostnad blir omkring en halv miljard kronor lägre.

Baksidan är att riskerna kan öka något, när bankerna i ett eventuellt krisläge inte längre kan få hjälp från en lika stor valutareserv.

Mot detta står att de svenska bankerna numera har större buffertar i utländsk valuta än vid finanskrisen. Staten har också starkare finanser,

vilket ger god kreditvärdighet. Vid en ny finanskris ska det mycket till, innan läget blir verkligt besvärligt.

Riksbanken kommer dock inte att gilla att dess självständighet minskas. Som plåster på såren får man ett större oberoende mot staten när det gäller vinstutdelning.

Endast om Riksbankens egna kapital överstiger 60 miljarder kronor ska vinst delas ut. Det betyder i dagsläget, där det egna kapitalet ligger strax över 50 miljarder kronor, att man får behålla sina överskott.

Värdet är dock inte så stort, eftersom Riksbanken väntas gå med underskott under närmaste åren.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN LÖRDAG 18 MARS 2017

“ Handel känslig fråga på mötet

Den amerikanske presidenten Donald Trumps hot om tullar svävar som ett mörkt moln över helgens möte i G20-gruppen. Samtidigt kan ledarna glädja sig åt ljusare utsikter än på länge för världsekonomin.

Världsekonomins ekonomiska hälsa avhandlas när de mäktigaste centralbankscheferna och finansministrarna möts vid G20-mötet i den tyska spa-orten Baden-Baden. Och utsikterna för en ekonomisk tillfriskning ser bättre ut än på många år.

För första gången på länge förväntas USA, Europa, Asien och tillväxtländernas ekonomier få ett uppsving samtidigt. Det visar bland annat den uppdaterade ekonomiska rapport över världsläget som -Internationella valutafondens, IMF:s, chef Christine Lagarde har med i bagaget till mötet.

Prognosen är att den globala ekonomin ökar med 3,4 procent i år och 3,6 procent nästa år. Det kan jämföras med förra årets globala tillväxt på 3,1 procent.

Men händelseutvecklingen kan ändras snabbt, konstaterar IMF. Bland annat kan plötsliga förändringar i handelspolitiken lägga band på världsekonomin, varnar man.

Handelspolitik väntas bli en het potatis på mötet. I Baden-Baden kommer USA:s finansminister -Steven Mnuchin för första gången att

visa korten för sina kolleger. Övriga länder väntar spänt på vad han kommer att säga. Förmodligen hoppas de på en mer försonande ton än vad den amerikanske presidenten Donald Trump hittills har haft när det gäller handelspolitik.

President Trump har med sin ”America first”-retorik gång på gång avfärdat frihandelsavtal och hotat omvärlden med tullar och avgifter. Han har framfört planer på att införa en gränsskatt och avfärdat multilaterala frihandelsavtal som en dålig affär för USA. I stället vill Trump teckna enskilda avtal med olika länder. Det kommer att ge en injektion till amerikansk industri och skapa flera jobb, enligt Donald Trump.

Men resten av världen är oroad. Trumps politik riskerar att i förlängningen leda till ett handelskrig där andra länder svarar med samma mynt, det vill säga tullar och andra handelshinder. Det skulle försvåra för världshandeln väsentligt.

Ett läckt utkast till slutsatser från mötet visar hur känslig frågan är. Handel och protektionism nämns inte över huvud taget. Det bryter helt mot gängse tradition vid G20-möten.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

“ Fakta.

G20 är en sammanslutning av 19 starka ekonomier samt EU.

Ledarna träffas regelbundet för att diskutera ekonomiska och politiska frågor. “

DN LÖRDAG 18 MARS 2017

“ Scania anställer fler medarbetare

Rekordstark försäljning i fjol och 2017 har börjat bra. Scanias vd Henrik Henriksson räknar med att anställa fler.

Lastbilsjätten Scania lämnar ett positivt 2016 bakom sig, i spåren av en stark position i Europa med en marknadsandel på 16,5 procent. När det nya lastbilsprogrammet nu lanserats räknar vd med att ta andelar av konkurrenterna.

Helårsintäkterna nådde en rekordnivå. Vinsten föll visserligen, men det beror på att Scania satt av närmare fyra miljarder kronor för eventuella konkurrensböter som EU kan komma att begära. Något nytt på den fronten har inte Henrik Henriksson att berätta, bolaget anser sig fortfarande vara oskyldigt.

Konjunkturen är fortsatt god.

– 2017 har börjat starkt, trenden med ett starkt Europa håller i sig. Så här långt, under de två första månaderna, ser det ut som den europeiska marknaden ska landa på samma nivå som i fjol, omkring 300 000 fordon, säger Henrik Henriksson.

– Även den ryska marknaden ser ut att vara på väg tillbaka. Och kanske har Brasilien nått botten.

Den stärkta efterfrågan har medfört närmare 2 000 fler anställda till 46 000 i fjol. I Sverige var ökningen 1 500 personer till ungefär 15 000. Fler anställda i Oskarshamn har det blivit.

– Och så fortsätter vi att anställa i Södertälje, säger Henriksson.

För fjärde kvartalet landade vins-ten före skatt på 2,5 miljarder kronor, jämfört med vinsten på 2,4 miljarder kronor samma period 2015.

Kvartalsintäkterna uppgick till 28,7 miljarder kronor.

TT “

DN LÖRDAG 18 MARS 2017

“ Dean Baquet: ”Det Donald Trump håller på med är att genomföra en revolution, han spränger sönder hela styret av landet.”

USA:s president kallar konsekvent hans tidning för ”The failing New York Times”, trots att tidningen aldrig haft så många prenumeranter. Chefredaktören Dean Baquet är fast besluten att möta Donald Trumps attacker med ännu mer granskning. ”Vi lever mitt i den största story jag någonsin kommer att bevaka.”

Trängseln är inte direkt kompakt på den innergård i Austin där New York Times chefredaktör Dean Baquet och chefen för Washingtonredaktionen, Eric Lipton, ska prata om hur galet det är att bevaka den nye presidenten och hans administration. För en gångs skull, för att vara Texas på våren, öser regnet ner. Baquet och Lipton kan inte låta bli att ta chansen att raljera över Trump och hans installationstal i Washington, den där gråmulna och småregniga januaridagen. ”Solen är fantastisk! Det är otroligt hur den skiner på oss! Och vi är fler än någonsin!”

Alternativa fakta har onekligen sitt humorvärde. Men skrattet fastnar lätt i halsen när man tittar närmare på den nye presidentens sätt att förhålla sig till medierna.

Två veckor efter sin seger i presidentvalet gjorde Donald Trump ett något överraskande besök på New York Times, i den ståtliga Renzo Piano-byggnaden på 8:e avenyn på Manhattan, för att träffa styrelsen, chefredaktören och ett antal reportrar.

Besöket var överraskande av två skäl: dels för att Trump under hela valkampanjen gått till stenhårt angrepp mot tidningen, dels därför att chefredaktören Dean Baquet vägrade gå med på hans krav att det som sades på mötet inte fick citeras utan skulle vara ”off the record”.

Men Trump kom – och varje ord han sade spreds av flitigt twittrande medarbetare på tidningen och senare i ett ord-för-ord-utdrag på nytimes.com. Han började med att förklara att han hade den största respekt för tidningen (”en enorm respekt! Den är väldigt speciell!”), för att i nästa andetag klaga över att han blivit extremt orättvist behandlad i valrapporteringen. ”The Times var värst av alla!”.

Men det är slutorden på mötet som har blivit klassiska, när Donald Trump skulle knyta ihop säcken: ”The Times är en riktig juvel i Amerika, en juvel i världsklass. Och jag hoppas att vi kan komma överens!”

Så låt oss titta på vad Donald Trump har sagt om denna juvel under de 115 dagar som gått sedan dess. Var femte dag har han twittrat om ”the failing NY Times”, ibland till och med ”the seriously failing”. Med jämna mellanrum har han påstått att tidningen är ”en av de värsta tidningarna” och ägnar sig åt ”fake news”, ”lögner”, ”total fiktion” och ”påhittade historier”.

Presidenten har vid ett flertal tillfällen efter valet felaktigt hävdat att tidningen bett om ursäkt till sina läsare för sitt sätt att rapportera om honom – en lögn som fått stor spridning bland Trumps anhängare –

och även felaktigt påstått att tidningen ”krymper kraftigt” och tappat ”tusentals prenumeranter”.

Men det var bara början.

Den 4 februari twittrade presidenten: ”*The FAKE NEWS media (failing @nytimes, @CNN, @NBCNews and many more) is not my enemy, it is the enemy of the American people. SICK!*”.

Folkets fiende. Det går inte att vara mycket hårdare. Ekot från historien skaver, av både
leninism och fascism.

Men det var fortfarande bara början.

När tidningens reportrar Maggie Haberman och Glenn Thrush två dagar senare publicerade ett bakom kulisserna-reportage om Trumps första veckor vid makten, där det bland annat beskrevs hur presidenten satt framför tv:n i morgonrock och kommenterade nyheterna, ledde det till en ny twitterstorm,*”The failing @nytimes writes total fiction concerning me. They have gotten it wrong for two years, and now are making up stories & sources!”*.

Pressekreteraren Sean Spicer tog upp artikeln på nästa pressträff och dementerade att Trump ens hade en morgonrock (varpå hela nätet förstås översvämmades av bildbevis på motsatsen). Kort därpå var New York Times ett av de medie-företag som inte släpptes in på en pressträff i Vita huset, medan flera högerextrema och konspiratoriska sajter togs emot med öppna armar. Relationen är frostigare än någonsin.

Och det är nog fortfarande bara början. Att attackera ”liberala medier”, för att klumpa ihop alla de stora utom Fox News, är enligt programledaren Jake Tapper på CNN ”en av de få saker som enar republikanerna”. I en undersökning gjord på uppdrag av USA Today säger 34 procent av de tillfrågade att de håller med Trump om att ”medierna” är folkets fiende. Det är fortfarande en klar majoritet, 59 procent, som inte håller med, men siffran är ändå häpnadsväckande. 42 procent svarar också att de tycker att medierna är vinklade mot Trump, vilket nog är ännu viktigare för presidenten, då det spelar rakt in i hans retorik.

Dean Baquet har inga problem med att en tidning som New York Times har en ansträngd relation med Vita huset. Det är så det ska vara.

– När han kallar oss dåliga saker får vi bara mer energi. Det får oss inte att sänka våra ambitioner, tvärtom. Vi följer storyn, vad som än händer. Vårt uppdrag är att bevaka regeringen aggressivt, utan rädsla och utan att gynna någon. Det kommer vi att fortsätta göra.

Kommentaren om seriösa tidningar och tv-bolag som ”folkets fiender” är dock något helt annat.

– Där tycker jag att han gick över gränsen. Det är ett uttryck som leder tankarna väldigt fel, historiskt sett. Det är inte bara olyckligt och orättvist, det är stötande och upprörande, för hela pressen. Det är en sak att vara oeniga eller att någon är kritisk mot en rapportering, men att använda sådana ord är att tända en krutdurk.

Vad får det för direkta konsekvenser, för er på redaktionen?
– En är ju att det provocerar ett antal amerikaner att skriva väldigt otrevliga mejl, till våra reportrar och redaktörer. Rasistiska, sexistiska, antisemitiska, hotfulla, obehagliga mejl, i drivor. Han plöjer direkt in i ett djupt uppdelat samhälle, där det finns mycket slumrande hat som bara behöver lite bränsle för att explodera. En del av det landar hos mig, men ännu mer hos mina reportrar. En reporter som Maggie Haberman, som arbetar nästan dygnet runt med att bevaka Trump, får oändligt mycket mer.

Är du orolig för dina medarbetares säkerhet?
– Ja. Ja, det är jag. Alla mejl och attacker i sociala medier är illa nog, men det gnager hela tiden en oro om att det också ska leda till något allvarligare,

Tror du att attackerna är organiserade?
Baquet blir ett tyst ett tag och väger sina ord noga.

– Ja, det kan de mycket väl vara. Inte direkt av presidenten, även om hans angrepp är både onödiga och olämpliga, men det finns starka krafter som är skickliga på att kampanja och driva upp en hatisk stämning, det ska man inte bortse ifrån. De utnyttjar nätet och de sociala medierna väldigt väl, på ett sätt som inte varit möjligt tidigare.

Hur utbrett är hatet mot New York Times?
– Det är en minoritet, en viss grupp av arga amerikaner, som också är aktiva på internet. Men presidenten uppmuntrar dem och det får förstås effekt. Det skapar en spänning.

Vad kan det få för effekt på lång sikt?
– Det kan skapa förvirring, eftersom det kan väcka tvivel om vår rapportering. Jag tror i och för sig att de flesta av Trumps väljare är smarta nog att se vad han håller på med; de vet hur han överdriver. Men de ständiga attackerna mot oss och de svepande påståendena och lögnerna kan göra att allmänheten får en felaktig bild av vad vi är.

Vad journalistik är?
– Ja, exakt. På ett sätt står journalistiken väldigt stark just nu, med ständiga granskningar och avslöjanden. De bästa nyhetsorganisationerna är bättre än de någonsin varit. Det gäller oss, det gäller Washington Post, som ger mig huvudvärk varje dag, det gäller CNN, som har en stark period just nu – och flera andra. Men när vi placeras i en ringhörna och Breitbart, Infowars och andra sajter i den andra har de skapat en bild av att vi är oppositionen och att det handlar om åsikter, medan det i grunden måste handla om fakta. Om du är journalist gör du ett hedervärt arbete för att få fram sanningen, det är ditt uppdrag. Vi är journalister, Breitbart och andra är det inte.

Hur hanterar ni det?
– Det är svårt, när Vita huset är så öppet fientligt. Vi vill inte ha rollen som motståndare, vår roll är att bevaka aggressivt. Om vi uppfattas som ett verktyg för Demokraterna kommer det att göra det svårare för oss att nå fram nästa gång vi har en granskning, om Trumps skatter eller vad det kan tänkas vara.

Frånsett de verbala attackerna, vad tror du att Trump kan göra när det gäller medierna under sin tid som president?
– Det som oroar mig mest är jakten på läckor och efterforskningen av anonyma källor. Det är ett rött skynke för Trump. Vilket är lite ironiskt

eftersom han själv många gånger läckt till medierna, även i historier om hans eget privatliv. Han har älskat att ha den kontakten med medierna, även med New York Times.

Men nu sitter han vid makten.
– Ja, precis. Han har enorma krafter till sitt förfogande, om han vill intensifiera efterforskningen och stoppa källor från att kontakta medierna.

Är du orolig för skärpt lagstiftning?
– Inte direkt. Men det kommer säkert att bli fler saker som dras till domstol på olika sätt.

Hur mycket svårare kommer det att vara att bevaka Trump-administrationen jämfört med tidigare presidenter?
– Svårare, helt klart, Det är väldigt bekymmersamt om de seriösa medierna får mindre tillgång, samtidigt som presidenten och administrationen ger mer tillgång till andra, som Breitbart och obskyra sajter. Eller när de stänger ute medierna över huvud taget, som nu när utrikesminister Tillerson åker till Asien utan att låta några journalister följa med på resan.

För att spara pengar, var argumentet.
– Ja, det går att skratta åt det, eller att tycka att vi journalister ägnar oss åt att gnälla för att vi får en sämre behandling. Men det är en allvarlig signal: det är ett osunt agerande, som i längden kommer att göra det svårare för oss att göra vårt jobb. Utrikesministern är traditionellt den näst viktigaste politikern i landet, efter presidenten. Om journalisterna inte kan komma honom nära och följa honom när han möter andra ledare blir det svårare att ge en bild av vår utrikespolitik. Vi ser förstås till att vi är på plats ändå, även om vi inte får åka med regeringens plan, men det gör jobbet svårare.

Dean Baquet är på besök i Austin för att prata om bevakningen av Donald Trump på digitalfestivalen South By Southwest, men också för att marknadsföra tidningen. I samband med Oscarsgalan gjorde New York Times en uppmärksammad kampanj, på temat sanningen. En kampanj som också retade upp presidenten, som twittrade: ”*For the first time, the failing @nytimes will take an ad (a bad one) to help save its failing reputation. Try reporting accurately & fairly!*”.

Varför måste ni påminna om att sanningen är viktig?
– Därför att vi bevakar en regering som gjort det tydligt att sanningen inte betyder något för dem. Men också för att vi nu möter en ny typ av konkurrens digitalt, med sajter som hittar på historier och medvetet sprider lögner – och som har presidentens öra. För oss har sanningen och strävan efter den alltid varit nummer ett, där har inget ändrats. Men omvärlden har förändrats.

Har ni varit för passiva i den förändringen?
– Ja, eller kanske naiva och det gäller nog hela branschen. Vi har underskattat att det i dag inte finns samma förståelse för hur riktig journalistik fungerar. Vi har tagit det för givet. Nu måste vi vara mer transparenta och berätta om hur vi arbetar. Att vi är på plats. Att vi är källkritiska. Att vi inte publicerar om vi inte har fakta. Att vi är på plats världen över och riskerar våra liv, för att skildra vad som händer. Det här är inte en business, det här är ett uppdrag. Det måste vi få fler att förstå, på riktigt.

Dean Baquet säger att det här är den sista stora story han kommer att vara med om att bevaka i sitt yrkesliv – och helt klart den största. Han är 60 år och har varit chefredaktör för New York Times sedan 2014, då han efterträdde den internt omstridda Jill Abramson. De båda hade en ganska ansträngd relation, som var uppenbar för de flesta. Jag besökte tidningen 2012 för att intervjua chefredaktör Abramson och slogs av kontrasten mellan hennes kärva, intellektuella New York-kyla och redaktionschefen Baquets vänliga värme och skratt. Att han kommer från en enklare bakgrund i Södern lyser igenom, inte bara genom hans sätt att uttala hemstaden New Orleans (*”N’awrns!”*) som bara en Louisianafödd kan. Han har ett sätt som gör att han lätt blir omtyckt och fick snabbt redaktionen på sin sida.

Konflikten mellan dem eskalerade sedan och vid ett tillfälle blev den så laddad att Baquet slog handen rakt genom en vägg, vilket snabbt spreds i medierna. Till Politico sade han: ”Jag tar inte ut min frustration på mina kolleger, jag tar ut den på väggar”. Ett halvår senare utsågs han till ny chefredaktör.

Som sådan är han, till synes, oerhört populär. Han är en reporter och redaktör av den gamla skolan, men smart nog att se behovet av förändring: att tidningen måste satsa ännu mer digitalt, både journalistiskt, med nya format och med att nå fler läsare över hela världen. Men kärnan är fortfarande den granskande journalistiken – och i ett läge som det här trivs han med att vara mitt i den.

Hur har din egen vardag förändrats sedan Donald Trump vann valet?
– Mycket. Jag har blivit ännu mer engagerad i den dagliga bevakningen. Jag är med i de dagliga mötena vi har med vår Washingtonredaktion och är involverad i detaljerna kring vad vi gör på ett sätt som jag normalt inte är. Eftersom trycket på oss ökar, på alla plan, är det nödvändigt.

Gillar du det?
Baquet skiner upp:

– Ja, det är klart att jag gör. Jag har alltid försökt vara så nära den journalistiska verksamheten som möjligt. Jag är en grävande reporter i grunden. Det har jag nytta av nu: jag har en förståelse för vad som krävs av reportrarna och vilka villkor de arbetar under. Men det som framför allt stimulerar och ger energi är ju hur viktig vår rapportering är. Det här är journalistikens motsvarighet till 11 september. Det förändrar allt. Storyn om Donald Trump som president liknar inte någon annan story, den ställer helt nya krav på oss.

Och den kommer att pågå i fyra år.
– Ja, eller åtta. Det går inte att överskatta hur omvälvande det som sker nu år, både för samhället och för journalistiken. Det Donald Trump håller på med är att genomföra en revolution, han spränger sönder hela styret av landet. Det innebär en enorm utmaning för oss och andra redaktioner att skildra det och att berätta om vad som händer. Det kommer att skrivas 20 böcker de närmaste åren om vad det här betyder för journalistiken. Och det sker i ett läge där många redaktioner kämpar mot strukturella och ekonomiska utmaningar, samtidigt som vi möter en helt ny diskussion om vad journalistik ens är.

Dean Baquet har sin teori om varför just New York Times blivit ett sådant rött skynke för presidenten.

– Dels handlar det naturligtvis om att vi grans-kat honom så hårt. Men det är också känsligt att det är just The Times. Han är en New York-kille, det har alltid varit viktigt för honom vad eliten i New York tycker om honom. Han har alltid läst New York Times, han får inte bara sin information från Breitbart och Fox. Det sårar honom när han får negativ uppmärksamhet, i synnerhet i The Times. Då reagerar han med ilska. Mycket av det han gör handlar om att han skriker offentligt om vad han läst eller sett på tv. Det är inte mer genomtänkt än så.

Var det så med artikeln om morgonrocken också?

– Ja, den kom så nära honom, vilket han uppenbarligen hade svårt att ta. Maggie Haberman, som var en av dem som skrev artikeln, är kanske den reporter som haft allra bäst kontakt med Trump under många år, men jag tror inte att han pratat med henne sedan dess. Jag tvivlar inte på att allt i artikeln var korrekt, den byggde på väldigt bra källor. Och det är vårt jobb, att skriva saker som är sanna, även om de inte gillar det.

Finns det något fog i hans kritik mot er rapportering?

– Vi har, tillsammans med Washington Post, haft den hårdaste granskningen av honom. Vi har granskat hans ekonomi, hans skulder, hans universitet, hans fastighetsaffärer, hans agerande mot kvinnor. Vi avslöjade uppgifter om hans kampanjledare Paul Manafort och utrikesminister Michael Flynn, vilket ledde till att de fick avgå. Men den har inte varit orättvist hård. Under valrörelsen fick jag fler mejl och reaktioner av personer som tyckte att vi granskade Demokraterna för hårt och vi borde lägga mer kraft på Trump.

Finns det något ni borde gjort annorlunda?

– Ja, jag tycker att vi, som många andra, inte gjorde tillräckligt när det gäller att skildra det missnöje och den oro som finns i delar av Amerika. Vi bevakade det, men vi kunde ha gjort mer. Vi borde gjort mer. Det kommer att vara en av de saker vi nu måste tänka på: att oftare se fler perspektiv än de som gäller i New York och Washington. Vi behöver vara på plats mer och förstå mer på djupet. Det är en stor utmaning för oss nu.

Hur ser din egen relation med Donald Trump ut?

– Jag har ingen direkt relation, det tycker jag inte att man ska ha som redaktör. Men jag har redan träffat honom fler gånger än vad jag träffade Barack Obama och George W Bush, även om det inte har varit några längre samtal. Han har varit på tidningen två gånger redan, vilket säger en del.

Vilket är ditt intryck av honom vid sådana tillfällen?

– Han är charmig. Intressant. En smart kille. Han anpassar sig till den publik han har och säger ”rätt” saker, sedan ändrar han sig när han byter publik. Han är en typisk säljare, det är vad han byggt hela sin karriär på. När han träffar vår styrelse låter han mer liberal än vad han är och säger att pressens frihet är viktig, när han sedan pratar med sina sympatisörer pratar han om hur vidriga och falska vi är. Det är säljsnack, det är taktik.

På ett sätt fungerar taktiken dock inte. Trots att presidenten försöker ge bilden av att New York Times går allt sämre strömmar publiken till. Antalet prenumeranter är nu rekordstort: bara i fjol tillkom drygt en halv miljon nya prenumeranter, varav hela 276 000 under sista kvartalet – en siffra som är högre än det sammanlagda antalet nya

prenumeranter tidningen tog in under hela 2013 och 2014. Totalt har tidningen nu tre miljoner prenumeranter, merparten digitala, vilket är nästan dubbelt så många som under storhetsperioden i början på 90-talet. Kontrasten är stor mot läget 2010, då tidningen tvingades säga upp ett stort antal journalister. Det var då tidskriften Atlantic Monthly publicerade ett reportage med titeln ”End Times”, som ställde frågan ”Kan Amerikas främsta tidning överleva? Kan journalistiken?”.

I dag är situationen mycket mer stabil.

– Vi skakar inte direkt, folk står i kö för att ta del av det vi gör, precis som de gör hos Washington Post. Trump är bra för våra affärer, utan tvekan. Varje gång han twittrar om oss ökar antalet som väljer att ta en prenumeration. Vi når en ny publik, genom att vara bäst på att bevaka honom.

Men bevakningen kostar också.

– Vi förstärker nu redaktionen, på många områden. Vi har anställt flera grävande reportrar, vi har ökat bemanningen i Washington. Det måste vi: vi är många som arbetar sju dagar i veckan och som gjort det länge. Det är som en militär operation, där man måste ha resurser i gång dygnet runt, året runt. Vi har inget val. Men vi fyller också på med mer resurser. De måste få vila ibland, det är mitt jobb att se till att de kan det.

Det går dock inte att dölja att han också njuter av situationen och på att det är sådant fokus på de granskningar de gör.

– Det här är en bransch som under lång tid, nästan ett decennium, har haft stora problem med ekonomin, när upplagor rasat och annonsintäkter försvunnit, vilket lett till minskade resurser på redaktionerna men också en osäkerhet kring vilken roll man egentligen kan spela. Det som hänt det senaste året och i synnerhet de senaste månaderna har på många sätt varit fantastiskt för journalistiken. Vi visar att vi är viktiga – och publiken visar att de sätter värde på det.

– Vårt uppdrag har aldrig varit tydligare: det är att stå mitt i stormen och rapportera och ta fram sanningar. Och vi kommer aldrig att ge upp det.

Dagen efter piper det till i min mobil, som det nu gör dagligen när det kommit en ny tweet från Donald Trump. Budskapet i den här borde få Dean Baquet att brista ut i ännu ett av sina smittande skratt: *”It is amazing how rude much of the media is/... Be nice, you will do much better”*.

Storyn fortsätter.

New York Times reporter Maggie Haberman (@maggieNYT) har 357 000 följare på Twitter. Dean Baquet har 17 000.

Martin Jönsson martin.jonsson@dn.se “

“ New York Times

Tidningen, som ofta kallats ”Den grå damen” och som räknas till en av världens mest ansedda dagstidningar grundades 1851. Familjen Sulzberger tog över tidningen 1896 och är fortfarande huvud-ägare i det nu börs-noterade bolaget.

Tidningens medarbetare har totalt vunnit 115 Pulitzerpriser. New York Times har i dag rekordmånga prenumeranter, drygt tre miljoner, varav två mijoner enbart digitalt.

Bolagets utgivare och ordförande Arthur Sulzberger Jr beskriver NYT som en ”global nyhetsförmedlare, med smarta mobiltelefoner som vår viktigaste plattform och med målet att förse publiken med journalistik värd att betala för”. Nyligen publicerades den interna rapporten ”Journalism stands apart”, om inriktningen fram till 2020, med fokus på att få in fler prenumeranter globalt, genom bland annat nya digitala format, ännu bättre visualisering, nya kompetenser på redaktionen och mindre fokus på papperstidningen.

I samband med Oscarsgalan gjorde New York Times en uppmärksammad annonskampanj på temat sanning.

Dean Baquet Uppväxt i New Orleans, bor i Greenwich Village
Namn: Dean Baquet (uttalas Back-EH).
Född: 21 september 1956 i New Orleans (60 år).
Familj: Gift med författaren Dylan Landis, sonen Ari.
Bor: Greenwich Village, New York.

Bakgrund: Växte upp i en kreolsk familj, med fyra bröder, i stadsdelen 7th Ward i New Orleans. Föräldrarna drev cajun/kreol-restauranger i Treme i mer än 40 år, bland annat klassiska Eddie’s. Dean lämnade staden som 18-åring för att studera på Columbia, men hoppade av före examen, efter att ha gjort praktik på tidningen States-Item i New Orleans och fastnat för journalistik. ”Jag hamnade i journalistiken av en slump – men älskade det direkt”, sade han till Editor & Publisher.

Brodern Terry är också journalist, på Times Picauyne, och har liksom Dean vunnit ett Pulitzerpris.

Journalistisk karriär:
Efter sju år på States-Item och Times Picauyne i New Orleans började han på Chicago Tribune, där han 1988 vann Pulitzerpriset för avslöjanden om korruption i stadens styre. Han värvades som grävreporter till New York Times och blev så småningom chef för först lokala och sedan nationella nyheter.

År 2000 flyttade han till Los Angeles Times, där han senare utsågs till chefredaktör. Efter ett ägarbyte fick han sparken 2007 efter att ha protesterat mot nedskärningarna på tidningen och återvände då till New York Times, som chef för Washingtonredaktionen.

2011 återvände han till New York, som redaktionschef och när chefredaktören Jill Abramson sparkades 2014, efter interna slitningar på redaktionen, utnämndes Baquet till ny chefredaktör. “

DN SÖNDAG 19 MARS 2017

“ Inte heller Venezuela

Svensk vänster menar att det är bristen på äkta socialism som fått Venezuela att rämna. Men kanske är det snarare tvärtom.

Fyra bagare i Venezuela fängslades häromdagen efter att ha gjort kakor. De hade nämligen brutit mot lagen som säger att bara en tiondel av mjölet får användas till bakverk och andra sötsaker. Bagerierna har nu exproprierats och alltså övergått i statlig ägo, meddelade de venezuelanska myndigheterna på Twitter. Tack och adjö.

Det är lätt att skratta åt det absurda i den här sortens nyheter. Men skrattet fastnar i halsen när man betänker att det är verkliga människor det handlar om. Att de många åren av socialistiskt vanstyre gjort mjöl till en bristvara, vilket innebär att det knappt går att få tag på bröd.

Ekonomin lider av sådan hyperinflation att myndigheterna nyligen beslöt att trycka upp nya sedlar i större valörer, så att folk slipper kånka runt på stora påsar med pengar så snart de ska utföra ens de enklaste ärenden.

Det är inte bara mjöl till bröd det är ont om. Efter att Venezuela strypt den fria marknaden och gjort det omöjligt för privata företag att gå med vinst råder även stor brist på andra livsmedel, och på mediciner. Tvål och toapapper är också svårt att få tag på. 73 procent av invånarna lever i fattigdom. Så miserabel är tillvaron för vanligt folk som försöker hanka sig fram så gott det går. De hungrande som protesterar går det ännu mer illa.

Godtyckliga arresteringar, misshandel, grov tortyr och till och med mord på oppositionella hör till vanligheterna, och nyligen fängslades chefredaktören för en tidning som avslöjat en liten del av den enorma statliga korruptionen. Privat egendom kan oförhappandes konfiskeras av staten: lägenheter, hus, mark, företag, fabriker.

Detta är ett land som tongivande personer inom vänstern – Kajsa Ekis Ekman, Åsa Linderborg, Ali Esbati med flera – länge framhöll som ett föredöme. Det är förstås så att alla kan begå misstag ibland, och det är lätt att vara efterklok. Men de allvarliga demokratiska problemen var uppenbara redan från början. Hugo Chávez kom till makten genom att bland annat koppla ett starkt grepp om medierna och förfölja meningsmotståndare.

Kanske tänkte de socialistiska drömmarna att dessa knäckta ägg åtminstone snart skulle ge upphov till en välsmakande och fluffig omelett, ett enda stort och härligt ”vi”? Kanske trodde de inte att nyheterna var sanna? I Sydsvenskan påstod företrädare för Vänsterpartiet häromåret att ”allt politiskt våld i Venezuela har iscensatts av den politiska högern”.

Det här är inte den första socialistiskt styrda stat som lyckligt omhuldats av vänstern. DDR. Sovjet. Kina. Kuba. Alla hade de stora beundrare i Sverige, ingen av dem blev något jämlikhetens paradis på jorden. Det blev det inte heller denna gång. Inte heller i Venezuela. Det stod snart allt tydligare.

Numera tiger de flesta av Venezuelas tidigare vänner. Den enda lilla ledtråd som finns till hur de tänker är skribenten Kajsa Ekis Ekmans krönika i ETC i fjol. Hon talade då om landets sammanbrott som ”en klassisk kapitalistisk kris”, det vill säga: de rika och korrupta har tagit över.

En tanke som inte verkar ha slagit den venezuelanska regimens svenska anhängare är att det kanske inte är bristen på äkta socialism som får allt att gå åt helvete, utan tvärtom: att problemet är inbyggt i själva socialismen.

För socialism är inte folkstyre, det finns inget vi. Socialism är en stark stat, och en stark stat förvandlas blott alltför lätt till ett vapen i händerna på de mindre nogräknade, redan starka. Det illustrerar exemplet Venezuela med all tydlighet.

DN 19/3 2017 “

DN SÖNDAG 19 MARS 2017

“ Peter Wolodarski: 13 procent röster, 100 procent uppmärksamhet.

Högerpopulismen är en av flera konkurrerande strömningar i vår tid. Den är långt ifrån en majoritetsuppfattning, men tar nästan allt debattutrymme.

Alla kan hans namn. Alla har hört om hans hets mot muslimer. Alla har tagit del av varningarna – efter Trump och Brexit kan Geert Wilders bli störst i det nederländska valet.

Högerpopulisten med den blonda kalufsen är numera känd långt bortom sitt hemland.

Han sög åt sig det mediala syre som fanns tillgängligt före valet, genom konstanta grovheter. Han fick i det närmaste 100 procent av uppmärksamheten, mycket tack vare utvecklingen i USA.

Så hölls det val i veckan. Opinionsmätningarna hade ett tag pekat på att Wilders parti skulle bli störst, och numera är det ju en etablerad ”sanning” att opinionsmätningar underskattar högerpopulister.

I själva verket hade förvalsdiskussionen *överskattat* Geert Wilders chanser. Han fick till slut 13,1 procent, bättre än i valet 2012 men sämre än 2010. Och detta trots en massiv medial uppmärksamhet, som andra partier bara kan drömma om.

Störst blev det liberala regeringspartiet VVD med 21,3 procent. Socialdemokraterna kollapsade, samtidigt som andra mindre partier hade framgångar.

Årets politiska stjärnskott blev den 28-årige Jesse Klaver – tänk en yngre version av Kanadas premiärminister Justin Trudeau – vars gröna parti ökade från 2,3 till 8,9 procent.

Högerpopulister av Wilders snitt försöker framställa det som att de företräder ett slags genuin folkvilja. Sanningen är naturligtvis att ”folket” aldrig haft en enda vilja.

Demokratier kännetecknas av åsiktspluralism, som kanaliseras genom parlamentariskt beslutsfattande.

Fungerande demokratier fångar upp nya strömningar bland väljarna och korrigerar sig kontinuerligt.

Det är något annat än den populism som gör anspråk på att stå för den enda giltiga åsikten – ”folkets” – i motsatsställning till ”elitens” eller ”etablissemangets”. Det är ett resonemang som i grunden vänder sig mot demokratin.

Valet i Nederländerna visar att högerpopulismen är en potent politisk kraft i Europa. Men den är långt ifrån en majoritetsuppfattning. Den är en av flera konkurrerande strömningar i en turbulent tid.

Trenden i europeisk politik är sedan länge att partilandskapet fragmentiseras allt mer. De gamla stora massrörelserna utmanas av uppstickare. I land efter land ökar antalet aktörer med parlamentarisk representation. Väljarkåren är mer lättrörlig, lojaliteten har minskat.

Junilistan, Piratpartiet, Feministiskt initiativ och Sverigedemokraterna är alla exempel från det svenska 2000-talet – och vi lär få se fler. Det är enklare än på länge att både skaffa sig och förlora makt.

I det nederländska valet tog sig två nya partier in i parlamentet. Totalt är de nu 13, en gång var de 9. Häri ligger en avgörande förklaring till att efterkrigstidens dominerande europeiska partier har problem, inte bara i Nederländerna.

De som försöker göra gällande att det ”gamla” utmanas av det ”nya” har rätt, men konfliktdimensionen gäller inte bara invandring.

I Österrike blev en grön politiker president efter att ha besegrat en högerpopulist. Socialdemokraterna och de konservativa, landets tidigare politiska ryggrad, fanns inte med i slut-omgången. I Frankrike ser den partilöse Emmanuel Macron ut att ställas mot Marine Le Pen i presidentvalets andra omgång.

Mönstret är tydligt. Men fokus ligger huvudsakligen på högerpopulisterna. Och deras väljarstöd kläs ibland med en naturrätt att få regera, trots att de ofta har långt till egen majoritet.

Krönikören Lotta Gröning frågade nyligen vad de som ”nobbar SD” har för alternativ. I ett virrvarr av svepande anklagelser mot ”etablissemanget” (ironiskt nog har Gröning själv varit en etablerad debattröst det senaste kvartsseklet) framställde hon det som ofrånkomligt att Sverigedemokraterna ska få ingå i ett regeringsunderlag. Det finns, enligt Gröning, inget realistiskt alternativ till att SD ska ”få delta i politiken i riksdagen och till och med ta ansvar för allt de lovar”.

Den första delen i resonemanget är över huvud taget inget diskussionsämne. Det är väljarna som bestämmer vilka partier som sitter i riksdagen. SD är en del av det svenska parlamentet sedan 2010, med alla de rättigheter som tillkommer ett parti med 12,9 procents väljarstöd. Varken mer eller mindre.

Men därifrån finns ingen rak logik som tvingar vare sig SD eller någon annan att sluta politiska överenskommelser.

Demokratin förutsätter kompromisser och ett starkt skydd för minoriteter. Den som ska regera måste accepteras av en majoritet. I ett flerpartisystem som det nederländska och det svenska krävs något slags idémässig samsyn mellan dem som förhandlar. Vi för-väntar oss inte att Moderaterna och Vänsterpartiet ska göra upp om budgeten. Lika lite bör vi räkna med att liberala, gröna eller socialdemokratiska partier ska slå armkrok med Sverigedemokraterna. Värderingsgapet är helt enkelt för stort.

Det finns, som den tyske statsvetaren Jan-Werner Müller konstaterat, inget land där högerpopulister fått majoritet utan stöd från etablerade konservativa politiker. I USA hade Donald Trump inte vunnit presidentvalet utan republikanernas stöd.

De nederländska väljarna har sagt sitt. Valdeltagandet blev historiskt högt, och spretar åt olika håll. Vi har alla fått en påminnelse om att sluta förhålla oss till fantombilder av en enhetlig folkvilja.

Peter Wolodarski twitter.com/pwolodarski “

DN SÖNDAG 19 MARS 2017

“ Misstänks ha koppling till cyberbrottshärvor

En av huvudmännen bakom bildelsannonserna på en rad svenska populistiska och högerextrema sajter har kopplingar till två av världens största cyberbrottshärvor. Det uppger en it-säkerhetsexpert som hjälpt FBI att utreda härvorna. Dataskript visar att ryska och estniska it-brottslingar ska ha haft kontakt med huvudmannens företag.

Annonser för bildelar är en inkomstkälla för sex av Sveriges största populistiska och högerextrema sajter. DN har tidigare avslöjat att ryska och ukrainska affärsmän som äger bolag koncentrerade på en och samma adress i Berlin döljer sig bakom annonserna, som finns på de sex sajter som DN granskat.

En av männen, Max Wegner, var tidigare känd under namnet Maksim Samov och ägde då ett bolag som pekats ut för omfattande it-bedrägerier i mitten av 2000- talet.

DN kan nu visa nya uppgifter om hur Max Wegners bolag ska ha haft kontakt med två ökända cybergäng: Koobfaceligan i Sankt Petersburg och Estdomains i Tallinn.

Estdomains sprängdes av FBI 2011 efter en flera år lång utredning. Ligan hade bland annat specialiserat sig på att placera ut skadlig kod som tog kontroll över datorer. Under de här åren var minst fyra miljoner datorer infekterade och under Estdomains kontroll. FBI kallade tillslaget för ”Operation ghost click” och beskrev det som den största operationen mot cyberbrottslingar någonsin.

Flera estniska medborgare i nätverket dömdes till fängelse, men den ryske huvudmannen Andrey Taame är fortfarande på fri fot och står nu på listan över FBI:s mest eftersökta.

Den holländske säkerhetsanalytikern och researchern Feike Hacquebord på företaget Trend Micro var en av dem som tipsade FBI om Estdomains. Under flera år, fram till gripandet, följde han nätverkets aktiviteter noggrant. Han bidrog också med material till FBI:s utredning.

På DN:s förfrågan har Feike Hacquebord nu gått igenom researchmaterialet kring ”Operation ghost click” och där hittat dataskript som leder till Max Wegners dåvarande bolag Klik Media.

— Det är tydligt från den research som vi gjorde då att Klik Media har varit inblandat i många ljusskygga verksamheter. Det är sannolikt att förövarna i Estdomains arbetade tillsammans med Klik Media på den tiden, säger Feike Hacquebord.

Kopplingen mellan bolagen handlade om dataskript som var programmerade för att skicka trafik från det kriminella nätverket Estdomains till Klik Media – något som inte skulle ske om de inte samarbetade, enligt Hacqueboard.

– Men en mer fast relation mellan bolagen är svår att fastställa nu, säger han.

Liknande dataskript med kopplingar till Max Wegners tidigare bolag finns även i researchmaterialet kring den så kallade Koobfaceligan, baserad i Sankt Petersburg i Ryssland. Ligan tjänade pengar på att sprida skadlig kod som gjorde att de kunde ta över datorer som användes för att lura annonsörer att betala för falska annonsvisningar. Koobfaceligan blev omskriven i hela världen i samband med att

Facebook i en extraordinär åtgärd publicerade identiteten på huvudmännen bakom ligan.

Som DN tidigare berättat har även bildelsföretagen en mycket omfattande it-infrastruktur som vida överstiger behoven för bildelsförsäljning. Enligt Hacquebord har de över 500 ip-adresser.

– Det är klart att de gör mer än att bara sälja bildelar, har han tidigare sagt till DN.

Max Wegner står i dag bakom bolaget Autodoc som annonserar på främlingsfientliga och populistiska sajter i Sverige.

Advokaten Juri Schleicher, som på uppdrag av Autodoc tidigare har svarat på DN:s frågor, skriver i ett mejl att Autodoc tar avstånd från ohederliga affärsmetoder och all koppling till kriminalitet:

”De påstådda kopplingarna mellan individer som samarbetar med Autodoc och kriminella organisationer inte är kända här”, skriver han.

Josefin Sköld josefin.skold@dn.se
Mattias Carlsson mattias.carlsson@dn.se

“ **Misstänkta anknytningen till ryska ligor**

1. Sankt Petersburg: Koobfaceligan

Ryskt kriminellt gäng som gick under namnet Koobfaceligan. Tjänade pengar på att sprida skadlig kod som gjorde att de kunde ta över datorer. Blev omskrivna i hela världen i samband med att Facebook i en extraordinär åtgärd publicerade identiteten på huvudmännen bakom ligan.

2. Tallinn: Estdomains

Estdomains sprängdes av FBI 2011 efter en flera år lång utredning. Tillslaget kallades ”Operation ghost click” och beskrevs som den största operationen mot cyberbrottslingar någonsin. Ligan hade bland annat specialiserat sig på att placera ut skadlig kod som tog kontroll över datorer.

3. Berlin: Klik Media

Klik Media ägdes mellan 2005 och 2008 av Maksim Samov, som numera heter Max Wegner. Bolaget sålde falska antivirusprogram med skadlig kod. Max Wegner är nu ägare och del-ägare i bolagen som annonserar på svenska hatsajter. Verksamheten avslöjades av Washington Post 2008.

Kopplingen: Dataskript pekar på att Koobfaceligan och Est-domains vidarebefordrat trafik från kapade datorer till Klik Media, uppger IT-expert som samarbetat med FBI.

Tidigare delar i granskningen

DN 17 mars

DN har kartlagt Sveriges största populistiska och högerextrema sajter. Aktörerna bakom saknar många gånger inkomster och betalar sällan skatt.

DN 18 mars

Fast placerade annonser är en inkomstkälla för sex svenska högerextrema och populistiska sajter. Nätbutikerna har olika namn men leder till samma adress. Bakom döljer sig affärsmän från Ryssland och Ukraina. “

DN SÖNDAG 19 MARS 2017

“ Ruttet kött kan ha kommit till Sverige

Ruttet och smittat kött kan ha exporterats till bland annat Europa i en stor brasiliansk korruptionsskandal. Sverige direkt-importerade förra året nästan 1 000 ton nötkött från Brasilien.

Det är ännu inte känt om något av det dåliga köttet hamnat i Sverige. Livsmedelsverket har ännu inte fått något larm.

Brasiliansk polis genomförde i fredags razzior hos flera företag, däribland de internationella kött-jättarna JBS och BRF. Misstankarna går ut på att företagen mutat övervakande myndigheter, så att dåligt kött har sluppit inspektion.

TT “

DN SÖNDAG 19 MARS 2017

“ Martin Schulz kan peta Merkel från tronen

I dag, söndag, väljs den tidigare EU-toppen Martin Schulz till de tyska socialdemokraternas kanslerkandidat. Schulz blir Angela Merkels huvudmotståndare i parlamentsvalet i höst – och han ser ut att ha en god chans kunna peta Merkel från tronen.

Berlin.
Det är en kall marsmåndag när Martin Schulz kliver upp på scenen bredvid den jättelika statyn av Willy Brandt – den tyska socialdemokratins fixstjärna. Med en knuten näve och allvarlig blick upprepar han sitt huvudbudskap som ingen tysk väljare kunnat missa vid det här laget.

– Vi ska skapa social rättvisa och övervinna fattigdomen, dundrar Schulz.

Efter talet vill de flesta i publiken skaka hand och ta en selfie med mannen som kan bli Tysklands nästa förbundskansler. De som inte hinner fram innan Schulz kuskar vidare till nästa möte får nöja sig med att fotograferas bredvid en pappdocka i helfigur som står utplacerad i partihögkvarteret i Berlin.

Sedan Martin Schulz lämnade posten som EU-parlamentets talman och utropade sig till kanslerkandidat i slutet av januari har hans parti upplevt ett opinionsuppsving utan motstycke. För första gången på tio år får SPD lika stort stöd som Angela Merkels Kristdemokrater

(CDU), strax över 30 procent. De som spådde att ”Schulzeffekten” var ett övergående fenomen har hittills haft fel.

– En motsvarande dramatisk framgång har vi inte sett hos ett stort parti. Inte ens när Angela Merkel tillträdde som ledare för CDU för sjutton år sedan ökade partiet så snabbt i opinionen, säger Torsten Oppelland, partiforskare och professor i statsvetenskap vid Friedrich-Schiller-universitetet i Jena.

Trots att Martin Schulz ännu inte formellt korats till vare sig kanslerkandidat eller partiledare – först i dag, söndag, väljs han av en extrainsatt partikongress – uppträder han segervisst och statsmanna-mässigt. Gång på gång upprepar Schulz att han är beredd att ta över som Tysklands ledare.

Den tidigare EU-toppen och proffspolitikern företräder en klassisk socialdemokrati med ledorden rättvisa, jämlikhet och minskade klyftor. Han markerar kraftigt mot högerpopulismen men lyckas samtidigt tala till väljargrupper som upplever sig missgynnade av globaliseringen. Bagaren runt hörnet, renhållningsarbetaren på gatan och den hårt arbetande sjuksköterskan är återkommande figurer i Schulz retorik, väljargrupper som trots att de går till jobbet varje dag knappt kan försörja sig på lönen.

– De förtjänar mer respekt, säger Schulz i sina tal.
Av kritikerna anklagas Schulz för att vara populist och bidra till den polarisering som han säger sig vilja bekämpa. Till Schulz trumfkort hör att han under sina drygt två decennier i Europaparlamentet – de fem senaste som talman – har hållit sig utanför den tyska inrikespolitiken. Därmed har han lyckats lansera sig som en outsider, obefläckad av obekväma kompromisser och inre stridigheter.

– Det är extremt viktigt för honom. Han kan dra nytta av att vara känd från sin tid i EU, samtidigt som han kan förkroppsliga väljarnas hopp om en nystart, säger stats-vetaren Torsten Oppelland.

Ett av få konkreta politiska förslag som Schulz hittills presenterat är attacken mot den så kallade Agenda 2010, ett reformpaket som sjösattes av en tidigare socialdemokratisk regering. Målet var att få den då krisande tyska ekonomin på fötter genom bland annat kraftiga åtstramningar av socialförsäkringssystemen. Reformen möttes av storskaliga protester och fick många socialdemokratiska kärnväljare att lämna partiet. När Martin Schulz nyligen meddelade att partiet gjort ”fel” och att de felen nu ska rättas till, var det många S-sympatisörer som jublade.

På mindre än två månader har hans parti fått över 10 000 nya medlemmar, en utveckling som går på tvärs med trenden för andra stora partier i Europa som kämpar mot en krympande och åldrande medlemsskara.

– Han har en positiv utstrålning. Han är varken arrogant eller macho som andra europeiska politiker. Och så pratar han på ett sätt så att man förstår, säger Maja Lange-Boehm som gick med i partiet dagen efter att Schulz meddelat att han ställer upp som kanslerkandidat.

Karismatiska och provokativa politiker brukar sällan gå hem hos tyska väljare. På den punkten skiljer sig inte Martin Schulz från Angela Merkel. Hans brokiga förflutna bidrar till att han uppfattas som genuin och trovärdig. Han berättar ofta och gärna om sitt tidigare alkoholmissbruk, sin misslyckade gymnasieexamen och om fotbolls-karriären som gick i stöpet.

Fenomenet Martin Schulz får stort utrymme i såväl de traditionella medierna som i de sociala kanalerna. På Twitter och Facebook sprids animationer och stiliserade bilder av Schulz där han framställs som en ikon, i likhet med USA:s förre president Barack Obama. Till skillnad från Angela Merkel – en av få världsledare som inte twittrar – använder Schulz flitigt mikrobloggen för att nå ut med sina budskap.

Till fanskaran sällar sig även många unga väljare. Matthias Zeller, 21-årig ordförande för ungdomsförbundet Jusos i Mannheim, skapade rubriker när han i direktsänd tv kallade Martin Schulz för ”geile Sau”, ungefär hunk eller sexigt vilddjur. Efter sändningen ringde Martin Schulz ungdomspolitikern och tackade för stödet.

SPD:s framgångar står i bjärt kontrast till systerpartierna i Nederländerna, Frankrike och Storbritannien som befinner sig i en djup kris. En vinst för Schulz skulle innebära en välkommen signal om att den krisande rörelsen kan vinna val. Även den svenska statsministern Stefan Löfven, som i förra veckan träffade Schulz i Berlin, hoppas på ett maktskifte i Tyskland.

– Han är en partivän, en socialdemokrat. Vi står för samma saker, solidaritet och jämlikhet.

– Jag har ett väldigt bra samarbete med Angela Merkel och stor respekt för hennes arbete. Men det är klart att jag är socialdemokrat och då vill jag att andra länder ska ha socialdemokratiska regeringar, säger Stefan Löfven.

Mycket kan hända fram till förbundsdagsvalet den 24 september. Nästa söndag håller delstaten Saarland delstatsval och då kommer en första indikation på om Schulz är lika populär som opinionsmätningarna gör gällande.

Lina Lund lina.lund@dn.se “

“ Fakta. Martin Schulz

61-årig tysk socialdemokrat som i dag, söndag, väljs till ordförande för SPD och till partiets kanslerkandidat.

Schulz arbetade under många år som bokhandlare och sadlade först senare i livet om till politiken.

I tio år var han borgmästare i Würselen i västra Tyskland.

I mitten av 1990-talet tog han plats i Europaparlamentet där han har arbetat fram till nu, de senaste fem åren som talman för EU-parlamentet.

Han anses vara ett språkgeni och förutom tyska behärskar han även engelska, franska, italienska, spanska och nederländska. “

DN SÖNDAG 19 MARS 2017

”Merkeltröttheten” kan bli hennes fall

Berlin. Ett nytt begrepp har fått fäste i den tyska debatten. ”Merkeltrötthet”, på tyska ”Merkelmüdigkeit”, beskriver väljarnas längtan efter något nytt i politiken.

För fyra år sedan räckte det med ett simpelt budskap för att Angela Merkel skulle vinna valet med god marginal – förbundskanslern själv. ”Ni känner mig” och ”fortsätt så” (”weiter so”) var gott nog för att locka över 40 procent av väljarna. Fyra år senare har spelplanen ritats om. Med den omåttligt populära Martin Schulz som utmanare och det högerpopulistiska partiet Alternativ för Tyskland (AfD) på frammarsch måste Merkels kristdemokratiska union uppfinna en ny strategi – och Angela Merkel själv måste piggna till.

Begreppet ”Merkelmüdigkeit”, Merkeltrötthet, har under vår-vintern använts för att beskriva dels en väljarkår som efter snart tolv år med Merkel längtar efter något nytt, dels en förbundskansler som ibland framstått som trött och energifattig.

Att Angela Merkel – som har en erkänt stor arbetsförmåga – ibland har sett trött ut på sistone är föga förvånande. Få hade klarat den ofattbara arbetsbörda som kanslerämbetet innebär. Förutom att leda regeringens arbete måste Merkel hantera ödesfrågor om EU:s framtid, flyktingkrisen och relationerna till USA:s nya president.

Därtill måste hon hålla ordning i de egna leden. Attackerna från systerpartiet CSU i Bayern har skapat en bild av en splittrad och skadskjuten union.

Merkels läger har haft svårt att möta Schulz popularitet. Hennes finansminister Wolfgang Schäuble försökte sig på en attack genom att jämföra Schulz med Donald Trump, men liknelsen föll platt. Inte heller anklagelserna om att Schulz under sin tid som EU-parlamentets talman ska ha trixat med regelverket och gett sina medarbetare i Bryssel fördelar tycks bita på hans popularitet.

Förbundskanslern har under sina tolv år i toppen haft en makalös förmåga att skaka av sig kritik, vilket gett henne smeknamnet ”teflonkanslern”. Det återstår att se om det fungerar även mot ”Merkeltrötthet”.

Lina Lund lina.lund@dn.se “

DN SÖNDAG 19 MARS 2017

“ Attacken på flygplatsen utreds som terrordåd

DN i Paris, Orly. En 39-årig man sköts på lördagen till döds på flygplatsen Orly söder om Paris, sedan han försökt stjäla ett vapen från en soldat. Händelsen utreds som ett terrorattentat.

Klockan var omkring halv nio på lördagsmorgonen när en man angrep en kvinnlig soldat inne i flygplatsterminalen Orly Sud. Mannen tog tag i soldaten, höll fast henne och riktade en pistol mot hennes huvud, samtidigt som han försökte stjäla hennes automatvapen.

Han ropade: ”Lägg ned era vapen. Jag är här för att dö för Allah! I vilket fall så kommer folk att dö.”

Efter två minuters tumult sköts mannen till döds av andra soldater, som deltog i säkerhetsinsatsen ”Sentinelle”.

Mannen var 39 år gammal och född i Paris. Han beskrivs som en våldsam småtjuv, rånare och narkotikahandlare. Men han var också känd för att ha radikaliserats under sin tid i fängelse och för att ha kopplingar till jihadister.

Enligt polisen stoppades mannen i en id-kontroll i Stains norr om Paris vid sjutiden på lördagsmorgonen. Han reagerade då med att skjuta en av poliserna i huvudet med en luftpistol.

Därefter stal mannen en bil och körde till Vitry-sur-Seine söder om Paris, där han med våld tvingade till sig en annan bil.

I ett sms till sin far och bror skrev mannen att han ”gjort något idiotiskt, skjutit mot polisen”, enligt tv-kanalen BFMTV. Kort därefter försökte han alltså ta vapnet från en soldat inne i flygplatsterminalen, med dödlig utgång för honom själv.

Flygplatsen utrymdes och hundratals flighter dirigerades om på grund av händelsen.

– Vi skulle ta en anslutande flight, men när vi klev av tåget på den södra terminalen möttes vi av springande människor. Det ropades ”skott, skott” och ”ut, ut” och alla rusade mot utgångarna. Så vi gjorde som de, och sprang så fort vi bara kunde, säger Anita Ehret från Schweiz till DN på parkeringen utan-för terminalbyggnaden.

Flygplatsen Orly öppnades senare, men trafiken påverkades under hela dagen.

Mannens far, hans bror och kusin har tagits in till förhör av polisen. I en husrannsakan i 39-åringens hem hittade polisen en mindre mängd kokain och i den ryggsäck som mannen bar fanns 350 euro i kontanter, en tändare, ett paket cigaretter och ett exemplar av Koranen. I en annan väska påträffades en flaska med bensin.

Blotta misstanken att planen kan ha varit att genomföra ett terrorattentat är tillräcklig för att påverka valrörelsen i Frankrike med bara drygt en månad kvar till valdagen.

– Vår regering står paralyserad som en kanin i strålkastarljuset från en bil. Alla politiker utom jag visar feghet inför den islamiska fundamentalismen, en feghet som lett till resultat som de vi sett i dag på flygplatsen Orly, sade den nationalistiska kandidaten Marine Le Pen i ett tal.

Mittenkandidaten Emmanuel Macron konstaterade att militären ”återigen visat sin professionalism”, medan högerns François Fillon hyllade soldaternas mod.

På måndag hålls den första tv-debatten inför presidentvalet. Det misstänkta attentatsförsöket kan ge mer vind i seglen för de kandidater på högerkanten som krävt hårdare tag mot radikala jihadister i synnerhet då Le Pen och Fillon.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se
Clas Svahn clas.svahn@dn.se

“ **Fakta. Operation Sentinelle**

Omkring 10000 franska soldater deltar inom ramen för militärinsatsen ”Sentinelle”, för att skydda drygt 800 strategiska platser runt om i Frankrike. Omkring 6 000 av dessa soldater är stationerade i Paris-regionen.

Insatsen inleddes i januari 2015, efter attentaten mot tidningen Charlie Hebdo och en judisk matbutik. Den utökades och förstärktes ytterliga”

DN SÖNDAG 19 MARS 2017

“ Snabbutvisning av papperslösa i tolv städer

USA:s justitiedepartement tänker flytta domare till tolv utpekade städer för att skynda på utvisningen av papperslösa invandare som misstänks för brott. Bland städerna finns New York, Miami, Los Angeles och San Francisco.

Trumpadministrationens vallöfte att deportera fler papperslösa invandrare tar sig nu ytterligare ett konkret uttryck: Ett antal immigrationsdomare ska flyttas från olika delar av USA till tolv särskilt utpekade orter, där andelen papperslösa invandrare som begått brott uppges vara särskilt högt.

Det är just brottsbelastade personer president Trump pekat ut som de som i första hand måste lämna landet. Det ska gälla även de som åtalats men ännu inte dömts, vilket är en skärpning jämfört med vad som gällde under Obama.

Hur många domare som ska flyttas är inte bestämt ännu, men justitiedepartementet söker efter frivilliga, rapporterar Reuters.

De tolv aktuella städerna finns i alla hörn av landet och är av olika storlek: New York City, Miami, Los Angeles, New Orleans, San Francisco, Baltimore, Bloomington (Minnesota), El Paso, Harlingen (Texas), Imperial (Kalifornien), Omaha och Phoenix.

Organisationer som verkar för de papperslösas rätt kritiserar att personer som skulle kunna frias i en rättegång, och därför inte gärna kan utgöra något hot, ska utvisas.

Anders Bolling anders.bolling@dn.se “

Fakta. USA:s papperslösa

Uppskattningsvis 11,3 miljoner papperslösa lever i USA. De flesta kommer från Mexiko, El Salvador, Honduras och Guatemala. Många har dåligt betalda arbeten inom jordbruk och service och många uppges ha flytt från gäng- och knarkrelaterat våld.

Källa: TT “

DN SÖNDAG 19 MARS 2017

“ Ryskisraeliska bråket riskerar att urarta

Analys. Israels Moskvaambassadör kallades på lördagen till ryska UD för att ”förklara Israels bombningar av mål i Syrien”. Rysslands irritation och Syriens luftvärnseld mot israeliskt stridsflyg är ett varsel om farlig urartning i de ryskisraeliska relationerna.

Under hela det syriska kriget har Israel bombat iranska vapenleveranser på väg till Hizbollahmilisen, som slagits på Assadregimens sida. Hittills har både Hizbollah och Syrien svalt förtreten och inte besvarat attackerna. Inte heller Ryssland har hittills haft något att invända. Men de syriska luftvärnsrobotar som avlossades mot israeliska plan natten till fredagen signalerar en ny syrisk policy, som säkerligen har Moskvas välsignelse. Missilerna missade sina mål med bred marginal, en av dem landade i Jordanien, men syftet med elden var inte militärt utan diplomatiskt: att skicka ett budskap till Israel om att nya regler gäller.

Premiärminister Benjamin Netanyahu, som alltid ansträngersig för att hålla en respektfull ton visavi president Vladimir Putin, tog till förvånansvärt skarpa vändningar på lördagen:

– När vi kan stoppa leveranser av strategiska vapen till Hizbollah så gör vi det. Så har det varit och så kommer det att förbli. Låt alla notera detta, och jag menar alla!

Vare sig Israel väljer att trotsa Moskva eller böja sig för dess vilja kommer valet att få betydelse-fulla konsekvenser. Hizbollahmilisen,

som redan förfogar över tiotusentals missiler riktade mot Israel, försöker föra in radar- och luftvärnssystem i Libanon. Dessa system skulle sätta stopp för Israels oinskränkta luftherravälde över Libanon och radikalt ändra förutsättningarna inför en konflikt.

Att Moskva nu har synpunkter på israeliska bombningar är ett sätt att meddela berörda parter att Syrien numera står under ryskt beskydd. Israel har accepterat detta, på villkor att varken Iran eller Hizbollah flyttar fram sina positioner i Syrien och Libanon. Men Iran och Hizbollah har inte offrat tusentals stupade under det syriska kriget för att avstå från segerns frukter.

Detta är början på ett nervkrig, och kanske upptakten till en ny konflikt i regionen. Det är svårt att se hur Israel skulle avstå från att angripa vapenkonvojer till Hizbollah, och det är lika svårt att se hur Putin skulle kunna acceptera kränkningar av Syriens luftrum. Teoretiskt skulle Israel kunna bomba de iranska transporterna till Hizbollah över Libanon, men det enda moment då de israeliska satelliterna ger säkra besked om sådana leveranser är då vapnen lastas av iranska plan till lastbilar på militärflygfältet Mezzeh sydväst om Syriens huvudstad Damaskus. Sedan förlorar sig lastbilarna i trafiken och kan lastas om i tunnlarna på vägen till Libanons huvudstad Beirut.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

DN SÖNDAG 19 MARS 2017

“ Elva kandidater gör upp om presidentposten

Paris. Två kvinnor och nio män gör upp om presidentposten i Frankrike i vår. På lördagen offentliggjorde franska myndigheter listan över de som fått ihop de nödvändiga 500 underskrifterna av folkvalda politiker.

Sista dagen att registrera en kandidatur var i fredags, och bland de elva namnen finns som väntat Emmanuel Macron (oberoende mittenkandidat), Marine Le Pen (Nationella fronten) och den skandalomsusade François Fillon (högerpartiet Republikanerna), liksom det regerande Socialistpartiets kandidat Benoît Hamon och vänsterkandidaten Jean-Luc Mélenchon.

Den franska vänsterns splittring understryks av att även Nathalie Arnaud (partiet Arbetarkamp) och Philippe Poutou (Nya Antikapitalistiska partiet) ställer upp i valet – dock sannolikt utan reell chans att vinna.

Övriga kandidater – även de troligen chanslösa – är François Asselineau, Nicolas Dupont-Aignan, Jean Lassalle och Jacques Cheminade.

Presidentvalets första omgång hålls den 23 april.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

DN MÅNDAG 20 MARS 2017

“ Fördomar är inte bara vita

Hatbrotten mot utlänningar ökar i Sydafrika och når alarmerande nivåer. Särskilt utsatta är nigerianer och somalier. Affärer och privata bostäder attackeras av mobbar och enligt regeringskällor i Nigeria dödades 20 nigerianer i Sydafrika i fjol.

Afrikanska unionen har larmats, och nyligen beslöt de två länderna att bilda en gemensam struktur som snabbt ska reagera på tecken på uppblossande våld och verka förebyggande. Man fruktar bland annat en upprepning av vad som skedde år 2008, då tusentals utlänningar i Sydafrika drevs från sina hem och hundratals av deras affärer plundrades och brändes.

I torsdags sändes en krönika i ämnet av Sveriges Radios korrespondent i Sydafrika, Samuel Larsson. ”Frågan är vad allt det här beror på”, sa han. ”Enligt vissa har det med ojämlikheten, fattigdomen och utsattheten hos Sydafrikas egen svarta underklass att göra. Andra menar att orsaken är apartheidtiden. Om rasismen institutionaliseras i ett samhälle under många decennier raderar man inte ut den över en natt.”

Jag tillåter mig att presentera ytterligare en förklaring: Folk är folk. Fördomar finns precis överallt, i alla länder, kulturer och folkgrupper. Det finns inget som helst skäl till att svarta sydafrikaner skulle vara vaccinerade mot hat och förakt mot andra grupper bara för att de själva, som grupp, utsatts för den värsta rasism.

Tribalismen är en av mänsklighetens värsta farsoter. Den delar in oss i grupper och säger att min egen grupp på olika sätt är överlägsen din. När det gäller att komma på varför och på vilka sätt min egen grupp är bäst har vår fantasi inga begränsningar.

Fortfarande, inte bara i Sveriges Radio, stöter man på åsikten att fördomar skulle vara något som är särskilt utmärkande för vita människor. Det skulle jag gärna se vetenskapliga belägg för. Innan sådana presenteras tänker jag nog hålla mig till tron att fördomarna hos svarta människor i Syd-afrika är som på många andra ställen och verkligen inte kan skyllas på vare sig apartheidsystem eller utsatthet. Dock tror jag säkert att bekämpning av fattigdom och ojämlikhet säkerligen skulle minska rasismen i samhället, i Sydafrika som annorstädes.

”Man kunde ju annars tro att rasismen här dog med apartheidregimen i början på 90-talet”, sa Samuel Larsson. Nej, det kunde man faktiskt inte tro. Att svarta sydafrikaner skulle vara särskilt förskonade från fördomar är, just det, fördomsfullt.

Erik Helmerson erik.helmerson@dn.se “

DN MÅNDAG 20 MARS 2017

“ Nordkorea sätter Trump på prov

USA har i förhållande till den nordkoreanske ledaren Kim Jong Un bara bedrövliga, usla och ännu sämre alternativ. Att bomba vore mycket riskabelt. Att acceptera det som sker går inte heller. Återstår att än en gång pröva den vanskliga förhandlingsvägen.

Varje president sätts tidigt på prov när det gäller utrikes-politiken, och Donald Trump är inget undantag. I själva verket är hans prov redan i gång, och det har en viss likhet med det som en ung president Kennedy ställdes inför. Faktum är att Trumps kris bäst har beskrivits som ”Kubakrisen i slow motion” – med den skillnaden att krisens upphov inte är Fidel Castro utan Nordkoreas bisarra despot Kim Jong Un.

Om den här krisen inte håller er vakna om nätterna har ni inte varit uppmärksamma.

Få se nu – vi har en oerfaren, Twitterglad machoman på presidentposten i USA som utmanas av ledaren för en dynastisk nordkoreansk politisk sekt som bygger en kärnvapenbärande långdistansmissil som skulle kunna träffa Los Angeles. Här finns det väl inget som kan gå på tok?

”Vi befinner oss vid en brytpunkt”, förklarar Robert Litwak vid Wilson Center, en av världens främsta experter på skurkstater. ”Nordkorea är på gränsen till ett strategiskt genombrott som skulle göra det möjligt för dess ledarskap att slå till mot USA med en interkontinental ballistisk robot.”

Vi måste ta itu med detta *nu*. Det är svårt att tro, men detta eremitkunga-döme med en ekonomi som inte är större än en medelstor amerikansk stad ”befinner sig i ett läge där det år 2020 skulle kunna ha en kärnvapenarsenal lika stor som halva Storbritanniens, med missiler som kan slå till mot USA:s fastland”, säger Litwak.

Medan allas blickar har varit riktade mot Trump, har Nordkorea siktat in sig på att bli klart med att miniatyrisera sin kärnvapenarsenal till stridsspetsar som skulle kunna monteras i långdistans-robotar och med att metodiskt provskjuta sina missiler.

Resultatet är, som Litwak förklarar i sin nya bok ”Preventing North Korea’s nuclear breakout”, att Nordkorea är på god väg att gå från en kärnvapenarsenal som uppskattas uppgå till ett 15-tal till en arsenal som skulle kunna bli så stor som 100 stridsspetsar, och från missiler som bara kan nå Japan och Sydkorea (och Kina!) till sådana som kan korsa Stilla havet.

Det här problemet har inte skapats av Trump, men det är han som måste lösa det. Och det har kommit till den punkt då USA bara har tre alternativ: ”bomba, foga sig eller förhandla”, som Litwak beskriver dem.

Att bomba Nordkoreas kärnvapen- och missilplatser skulle medföra risken för eskalering till ett andra Koreakrig (möjligen med kärnvapenanvändning) med över en miljon döda. Nordkoreas kärnvapenresurser är ”aktiva”, och att bomba dem skulle kunna

medföra omätliga konsekvenser i fråga om radioaktivitet. Alternativet att foga sig betyder att denna stat i sönderfall otroligt nog skulle kunna bli en kärnvapensupermakt med global räckvidd. ”Återstår alltså bara att förhandla”, säger Litwak.

Donald Trump som förhandlar med Kim Jong Un har något av publikfriande tv-såpa över sig, men det är det minst dåliga alternativet. Och vad som gör det ännu intressantare är att den modell som Trump borde följa, enligt Litwak, är det kärnteknikavtal som Obama ingick med Iran – det som Trump en gång beskrev som ”det sämsta avtal som någonsin har förhandlats fram”.

Tänk efter igen. Obama hade samma tre val när det gällde Iran: bomba, foga sig eller förhandla. Han ville inte bomba Irans kärnteknikanläggningar på grund av de okontrollerbara händelser som detta skulle kunna utlösa, och han ville inte foga sig. Alltså förhandlade Obama fram vad Litwak kallar en rent affärsmässig överenskommelse – Iran gick med på ett 15-årigt uppehåll i bearbetningen av klyvbart material av vapenkvalitet mot att man fick betydande sanktionslättnader. Inga andra åtgärder omfattades.

Obamas satsning? Att något ska hända under dessa 15 år som medför en ”omvälvning”, säger Litwak. Den enda garanterade säkerheten vore med andra ord en förändring av inriktningen hos Irans regim.

Trump borde följa samma väg, menar Litwak: Få Nordkorea att frysa sin kärnvapenarsenal på nuvarande nivå (ett 15-tal stridsspetsar), frysa all tillverkning av klyvbart material som kan användas till vapen, och frysa all provskjutning av ballistiska missiler – så att man inte kan nå USA. I gengäld skulle de ekonomiska sanktionerna lättas och visst ekonomiskt stöd ges.

”Det skulle vara en deal som begränsar Nordkoreas kapacitet och köper tid för en omvälvning, precis som Iran-avtalet”, säger Litwak. Kim-sekten borde nappa på det, eftersom det håller den kvar vid makten med ett visst mått av avskräckning mot en amerikansk invasion.

Och slutligen skulle Kina kunna vara villigt att bidra till detta avtal, eftersom en frysning av Nordkoreas kärnvapenkapacitet troligen skulle få Kinas rivaler – Japan och Sydkorea – att avstå från att skaffa egna kärnvapen. Men Trump kommer att behöva Kina, så han borde tänka sig för när det gäller handelskrig med Peking.

Trump kommer snart att upptäcka att utrikespolitiken är precis som Obamacare – lätt att kritisera, mer transaktion än transformation, men alla andra alternativ är sämre. Och det finns inga uppenbara segrar att skryta med. Sådant händer bara i tv-shower.

Thomas Friedman amerikansk journalist och författare.
Översättning: Mats Dannewitz Linder “

DN MÅNDAG 20 MARS 2017

“ Rektor: Trumps budget slår mot utsatta elever

Oron är stor över att USA:s mest utsatta elever kommer att drabbas hårt av president Trumps politik. De federala anslagen står inför kraftiga -nedskärningar, och utbildningsminister Betsy DeVos väntas prioritera vinstdrivande friskolor på bekostnad av de kommunala.

Washington.
Nästan varje kvadratdecimeter skvallrar om barn: på väggarna sitter skyltar, bubblor, moln, teckningar, i starka färger. På golvet bildar utklippta pappersbokstäver en stig.

I taket hänger solsystemets himlakroppar i papper, med namnskyltar. I ena delen av rummet står några barn klädda som astronauter, i egentillverkad mundering med pappershjälmar, foliedetaljer och bokstäverna: NASA. I ett annat hörn pågår en sagostund, med bok om rymden, temat för tillfället.

Förskolan Douglas Knoll drivs av friskolan Apple Tree, som startade 1996 för att ge utsatta barn en bättre start, så att de inte ligger efter andra barn redan när de börjar Kindergarten vid fem års ålder eller första klass vid sex. Runt 20 procent av de 80 barnen här räknas som hemlösa. Nästan alla barn är afroamerikanska: i USA är klassfrågan också en fråga om ras.

– Jag upptäckte för länge sedan att när eleverna hunnit bli tonåringar är det försent att utjämna de stora skillnaderna mellan vad de presterar. Sedan såg jag att det var försent också i tioårsåldern, ja till och med i sjuårsåldern. Så nu -jobbar vi, sedan länge, med tre- och fyraåringar. Det är där det börjar, säger Tom Keane, som är strategi- och utvecklingsansvarig på Apple Tree.

Med tio skolor i District of Columbia och andra som använder Apple Trees läroplan, når friskolan 2 400 av DC:s 13 000 tre- och fyraåringar. Därutöver ges lärarutbildningar.

Skillnaderna mellan vad barn klarar av redan när de börjar skolan kan vara avsevärda, och det är ofta svårt för de som ligger efter att komma ikapp. I första hand handlar det inte om akademiska kunskaper, utan om att barnen lärt sig att fungera i en skolmiljö och övat upp en social förmåga. Leken är en central aktivitet, och mycket i klassrummen är lätt igenkännbart från många svenska förskolor.

– Det har fungerat, vi ser att vad vi gör här hänger med åtminstone upp till tredje klass, förmodligen längre, säger Tom Keane.

För att visa oss tar han också med oss till Rocketship Rise Academy, där Apple Trees förskola delar lokaler med en stor grundskola. Den helt nybyggda -skolan står i kontrast till det slitna bostadsområde den ligger i, och som toppade Washingtons mordstatistik förra året.

Många befarar att segregationen i skolorna kommer att öka under Trump och med Betsy DeVos som utbildningsminister. DeVos har ägnat många år åt att propagera för skolval, skolpeng och fri-skolor, och har kritiserats för att vara okunnig om vad de kommunala skolorna gör. Utfrågningen i kongressen orsakade våldsam debatt. Under

ministerns första skolbesök i Washington möttes hon av demonstrationerna. Själv menar DeVos att en ökad valmöjlighet stärker familjernas inflytande över sina barns utbildning.

I det budgetförslag som Trump lade fram den 16 mars ska utbildningsdepartementet banta bort 13 procent. Minskade federala medel innebär mer ansvar för delstaterna, och man kan förvänta sig ännu större skillnader mellan olika delstater, och mellan olika skolor. (Washington är till exempel unikt genom att erbjuda alla barn förskola.)

En rektor jag talar med, och som sitter med i ett råd av pedagoger som regelbundet träffar utbildningsdepartementet och Vita huset och därför vill vara anonym, uttrycker stark oro för den nya politiken.

– Mest orolig är jag för barn med olika typer av särskilda behov, och att de lärare som har kompetens för de barnen inte ska få finnas kvar, av budgetskäl. Om de federala bidragen skulle försvinna skulle det få enorm betydelse i en delstat som den jag bor i, Oregon, där man lägger mycket lite på utbildning.

Rektorns skola är en så kallad ”Title One”, och har en hög andel elever ur fattiga familjer. För den kan konsekvenserna bli katastrofala, säger hon.

Samma sak säger Gwen van Asselt, förskollärare och lärarutbildare i Kansas City, Missouri, som arbetar i fattiga, övervägande svarta områden. Hon berättar om det arbete som bedrivs just i syfte att minska de tidiga klyftorna, och hur de små barnens egen kreativitet lockas fram i lek.

– Mycket handlar om verbal utveckling, som är en nyckel. Vi lägger också stor vikt vid att ta tillvara barnens egen kulturella bakgrund, för att visa att den är rik, säger hon, och framhåller de goda resultaten för barnen – och att de bibehålls långt in i skoltiden.

Forskning från Stanforduniversitetet visar att skillnader mellan vad barn i USA klarar av och presterar redan vid skolstart, vid fem, sex års ålder, minskade mellan 1990-talets mitt och 2010. Resultaten förvånade forskarna eftersom klyftan hade ökat stadigt sedan 1970-talet, i takt med många andra klyftor, som inkomstskillnader. Liksom förskolechefen Tom Keane kunde forskarna spåra effekten i flera år.

– Resultaten var en positiv överraskning för oss, säger Sean Rear-don, professor i fattigdom och ojämlikhet inom utbildning på Stanford, och en av de som ligger bakom studien.

– Vi tror att en del av förklaringen ligger i att föräldrar har blivit mer aktiva: de läser mer för sina barn, de besöker bibliotek och museer. Troligen har förskolorna på många håll också blivit bättre, och det tidiga lärandet fått ökad uppmärksamhet.

En annan förklaring är ett ökat fokus på akademiska resultat, snarare än på lek. Det kan ha gjort att fler fyraåringar kan alfabetet, trots att bokstavsrabbel då kanske är mindre viktigt än att kunna ta på sig overallen. Men skillnaderna är alltjämt stora. Reardon säger att de består så länge inkomstskillnaderna i landet inte minskar. Till dess kan en utbyggd, högkvalitativ förskola ge utdelning – men den kostar.

Och nu samlar man sig för nya tider. Som friskola är det inte säkert att Apple Tree missgynnas under DeVos, men, säger Tom Keane, ”när

delstaternas ansvar ökar kommer en del att göra ett bra jobb, andra inte.”

Rektorn i Oregon har ett planerat möte med rådet av pedagoger och Betsy DeVos:
– Till Washington tar jag med mig mina elevers perspektiv, familjernas, lärarkollegiets. Jag hoppas att hon ska förstå vad som är speciellt med de kommunala skolorna, att där finns en kompetens att ta hand om många olika typer av elever.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

“ Fakta. Presidentens nya skolpolitik

President Donald Trump har föreslagit att utbildningsdepartementets budget minskas med 13 procent. Det ska bland annat tas från lärarutbildningar och från after care (fritidsverksamhet). Mer pengar ska läggas på att främja skolval.

Utbildningsminister Betsy DeVos har varit republikan i många år. Hon har ägnat lång tid åt skolfrågor, och åt att förespråka skolpeng och skolval samt vinstdrivande skolor på bekostnad av kommunala. Hon är mycket förmögen, och både hon själv och hennes barn gick i privatskola. “

DN MÅNDAG 20 MARS 2017

“ Jämnt opinionsläge bäddar för attacker i tv-debatten

Det mesta är fortfarande möjligt när den första tv-sända valdebatten inför Frankrikes presidentval hålls på måndagen. Betydelsen av att ”gå genom rutan” är svår att överskatta – och favoriterna Emmanuel -Macron och Marine Le Pen får räkna med att bli utsatta för attacker.

Paris.
Sällan har ett franskt presidentval varit så öppet och oförutsägbart som årets. Med bara drygt en månad kvar till valdagen ligger den oberoende mittenkandidaten Emmanuel Macron i stort sett jämsides med den radikala nationalisten Marine Le Pen på omkring 25 procent av väljarsympatierna.

Men inför måndagens tv-debatt är många väljare ännu osäkra, och åtminstone tre till av de sammanlagt elva kandidaterna har god chans att blanda sig i toppstriden i den första valomgången.

Till vänster hoppas det regerande Socialistpartiets kandidat Benoît Hamon få genomslag för sitt förslag om en generell medborgarlön och kunna vinna tillbaka en del av de socialistväljare som lockats av Emmanuel Macrons socialliberala budskap. Hamon har i dag stöd av mellan 10 och 15 procent och vissa svårigheter att hålla ihop sitt eget parti. Till höger försöker samtidigt François Fillon trampa igång sin kampanj på nytt efter skandalen kring hans frus misstänkta skenanställningar. Republikanernas kandidat har fallit till omkring 17 procent i mätningarna sedan han blev delgiven formell misstanke om brott – men trots det är han långtifrån uträknad.

Ser man bara till antalet besökare på valmöten kan inte heller vänster-populisten Jean-Luc Mélenchon räknas bort.

I lördags samlade den 65-årige Mélenchon uppemot 100000 anhängare på Place de la République i Paris, i en styrkedemonstration som backades upp av radikala fackföreningar och det franska kommunistpartiet. Röda fanor vajade i folkhavet medan den retoriskt slagkraftige Mélenchon målade sina karaktäristiska bilder från scenen:
– Vi är inte här för att stöda en person, utan en politisk plattform! Det här är ett medborgerligt uppror mot den presidentiella monarkin! Vårt valspråk lyder: ”Vilket problemet än är, finns lösningen alltid hos folket.”

Mélenchon vill skriva om författningen, minska den franska presidentens makt, lämna militär-alliansen Nato och förhandla om Frankrikes EU-medlemskap. Valmanifestet är skapat i samråd med gräsrötter via en internetportal, och Mélenchon talar ofta och varmt om direktdemokrati.

Men i opinionsmätningarna har han inte stöd av fler än 10–12 procent av väljarna – vilket är långt ifrån tillräckligt för att ta sig vidare till den andra och avgörande valomgången.

För många vänsterväljare kommer de närmaste veckornas tv-debatter därför att bli viktiga för att avgöra vilken kandidat som har bäst chans att stå upp mot extrem-högerns Le Pen och den traditionella högerns Fillon.
– Jag lutar åt att rösta på Mélen-chon. Men det finns också saker hos Benoît Hamon som jag gillar. Och om det trots allt skulle bli Emmanuel Macron mot Marine Le Pen i den andra och avgörande omgången så kommer jag nog att rösta på Macron – trots att han inte alls är min favorit, säger telekomkonsulten Djellali Mellouk, när DN möter honom i folkhavet på Place de la République.

Emmanuel Macron har i nuläget fördel mot Marine Le Pen om de ställs mot varandra i den andra omgången den 7 maj.

Men först måste Macron säkra en plats i denna presidentvalets ”final”. Bara omkring hälften av Macrons sympatisörer säger sig vara säkra på att de kommer att rösta på honom i första omgången – vilket kan jämföras med mer än 75 procent för Le Pens sympatisörer.

Den 39-årige mittenkandidaten kan därför räkna med att bli -angripen i måndagens tv-debatt – såväl från höger som vänster. Deltagare är, förutom Macron själv, -Marine Le Pen, François Fillon, Benoît Hamon och Jean-Luc Mélenchon.

Och ämnena för kvällen: den franska ekonomin, socialpolitik och internationella relationer.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

“ Fakta. Kandidaterna

Elva kandidater ställer upp i Frankrikes presidentval, varav nio är män och två kvinnor. Sista dagen för att registrera en kandidatur var i fredags, varför startfältet nu är klart.
De fem främsta kandidaterna är från vänster till höger på en politisk skala: Jean-Luc Mélenchon, Benoît Hamon, Emmanuel Macron, François Fillon och Marine Le Pen.

Första valomgången hålls den 23 april. Om inte någon av kandidaterna får 50 procent eller mer av rösterna, hålls en andra och -avgörande omgång den 7 maj mellan ettan och tvåan.

Den sittande presidenten François Hollande meddelade i -december förra året att han inte ställer upp för omval, på grund av låga popularitetssiffror. “

DN MÅNDAG 20 MARS 2017

“ Utmanaren Schulz väntas hålla kursen

Oavsett om det blir Angela Merkel eller utmanaren Martin Schulz som vinner förbundsdagsvalet i höst pekar det mesta mot att den stora koalition som styrt Tyskland de senaste fem åren fortsätter. Någon ny politisk kurs är inte att vänta, spår statsvetare.

Berlin.
Martin Schulz togs emot som en rockstjärna av de 3000 parti-vännerna som på söndagen samlats i en industrilokal i östra Berlin för att kora honom till kanslerkandidat och ny partiledare för de tyska social-demokraterna (SPD). Öronbedövande applåder följde när det stod klart att Schulz fått 100 procent av rösterna.

På plats fanns också 500 journalister för att följa maktskiftet i SPD – som kan vara början på en ny -politisk era i Tyskland.

Med Martin Schulz i spetsen har hans parti tagit ett språng framåt i opinionen och får nu lika stort stöd som Merkels Kristdemokrater, CDU. Men även om Schulz skulle lyckas peta Angela Merkel från tronen är det inte säkert att hans framtida regering kommer att se väsentligt annorlunda ut än den nuvarande. Står sig -opinionssiffrorna kommer Tyskland med största sannolikhet att styras av samma storkoalition som regerat landet de senaste fyra åren, möjligen med Schulz vid rodret.

Det innebär att väljarna kan vänta sig ungefär samma politik som i dag, spår Jürgen W Falter, en av Tysklands mest kända partiforskare och professor i statsvetenskap vid universitetet i Mainz.

– SPD har redan i dag lyckats att genomföra mycket av sin politik inom ramen för den stora koalitionen. Med andra ord väntar inte så stora förändringar som man kanske hade kunnat tro. Det är det politiska spelet som kommer att bli annorlunda, inte innehållet, säger han.

Inom utrikespolitiken väntar ännu mindre förändringar.
– Precis som Angela Merkel är Schulz en stark Europavän, han är USA-kritisk och Putinkritisk, även om det inte alltid sägs utåt.
Väljare som hoppats på en röd-röd-grön koalition mellan SPD, miljöpartiet Die Grünen och vänster-partiet Die Linke – vilket skulle bli den första i sitt slag på nationell nivå i Tyskland – ser ut att bli besvikna. De två tilltänkta koalitionspartnerna får vardera omkring 7–8 procent av väljarstödet, vilket inte räcker för en majoritet. Och frågan är om Schulz verkligen vill se ett samarbete till vänster.

– Han är en konservativ socialdemokrat. Med Vänstern har han, utom taktiska överväganden, över huvud taget inget gemensamt, -säger Jürgen W Falter.

Lina Lund lina.lund@dn.se “

DN MÅNDAG 20 MARS 2017

“ Europarådets experter varnar för auktoritärt styre i Turkiet

Turkiets nya konstitution innebär ett auktoritärt presidentstyre. Den varningen kommer från Europarådets juridiska experter som har granskat förändringarna. Kritiken stoppar inte förslaget, men är mycket skarp och besvärande för Turkiet.

Förra veckan antog Europarådets Venedigkommisson tre rapporter som innehåller förödande kritik av utvecklingen i Turkiet, som är medlem i Europarådet.

Den samlade bild som Venedigkommissionens nya granskningar ger är att Turkiet är på väg att formalisera ett auktoritärt presidentstyre, där yttrandefriheten inte längre är reell, rättssystemet politiskt styrt och den representativa demokratin satts ur spel.

En av de aktuella rapporterna handlar om förändringarna av Turkiets konstitution, som ska avgöras i en folkomröstning den 16 april. Om förslaget antas blir Turkiets president mer eller mindre enväldig. Presidenten ska både vara statschef och regeringschef och den nuvarande posten som premiärminister försvinner. I framtiden ska Turkiets president utse ministrar, kontrollera armén, få större möjligheter att styra genom dekret samt rätt att upplösa parlamentet och införa undantagstillstånd.

De konstitutionella förändringarna skulle innebära ”ett farligt steg tillbaka för den konstitutionella -demokratiska traditionen i Turkiet”, skriver Venedigkommissionen som också ”betonar faran med att det föreslagna systemet leder till en auktoritär och personstyrd regim”.

Varning utfärdas också mot politiseringen av landets rättssystem.

I framtiden ska Turkiets president utse fyra av 13 ledamöter i det råd som utnämner nya domare och åklagare. Dessutom ska justitieministern och vice justitieministern ingå och övriga sju ska utnämnas av parlamentet.

Om presidentens parti har majoritet i parlamentet innebär det i praktiken total kontroll över utnämningarna och Venedigkommissionen slår fast att det innebär en ”stor fara för rättssystemets oberoende.”

Kommissionen är också mycket kritisk mot att de konstitutionella förändringarna drivs igenom när landet befinner sig i undantagstillstånd och en öppen, demokratisk, debatt därför inte är möjlig.

De juridiska experterna är noga med att fördöma sommarens kuppmakare, men konstaterar att mer än 150 tidningar och radio- och tv-stationer har stängts och att 152 journalister har fängslats under det undantagstillstånd som infördes -efter kuppförsöket.

Kommissionen påpekar också att Selahattin Demirtas, ledaren för HDP, landets näst största oppositionsparti, och 13 andra av HDP:s parlamentsledamöter häktades i november 2016 och därför

förhindrades att vara med när de konstitutionella förändringarna togs upp i parlamentet.

Får den hårda kritiken några följder? Inte omedelbart.

Rekommendationerna är inte bindande, men har stor tyngd och är besvärande för Turkiet, som har varit medlem i Europarådet ända sedan 1949, när den mellanstatliga organisationen inrättades för att främja demokrati och mänskliga rättigheter i Europa.

I dag har Europarådet 47 medlemmar och demokratin är på glid i flera länder. Inte bara Turkiet, utan också till exempel Azerbajdzjan och Ryssland är med i Europarådet.

Hittills har organisationen låtit sådana länder vara kvar. Det är bara Grekland som tillfälligt tvingades lämna efter militärkuppen 1967.

Men i Europarådets korridorer har kritiken mot Turkiet blivit allt mer utbredd. Efter Venedig-kommissionens nya granskningar är frågan: Kan ett land som styrs av en i praktiken enväldig president vara medlem? Turkiet börjar likna Belarus, det enda europeiska land som inte har släppts in i Europa-rådet.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“ Fakta.

Venedigkommissionen är ett rådgivande organ till Europarådet och består av respekterade och oberoende juridiska experter som granskar konstitutionella förändringar.

Sveriges ledamöter i Venedigkommissionen är professorn i folkrätt Ian Cameron (ordinarie) och Svea hovrätts tidigare president Johan Hirschfeldt (suppleant).

Venedigkommissionen inrättades 1990, efter Berlinmurens fall, och uppdraget var inledningsvis att hjälpa de tidigare kommuniststyrda länderna i östra Europa att utforma grund-lagar som skulle stärka demokratin.

Venedigkommissionens möten hålls i den italienska staden, därav namnet, men heter formellt ”Europeiska kommissionen för demokrati genom lag”. “

DN MÅNDAG 20 MARS 2017

“ Mannen sköts när soldat föll ihop

Gärningsmannen på Orlyflygplatsen sköts till döds när den kvinnliga soldat som han använde som mänsklig sköld plötsligt föll ned på knä. På söndagen klarnade förloppet vid den dramatiska händelsen i den franska huvudstaden.

Flygtrafiken på Orlyflygplatsen utanför Paris återgick på söndagen till det normala. Samtidigt framkom nya uppgifter om vad som hände inne i terminalen.

Den 39-årige mannen slet till sig en kvinnlig soldat och riktade en pistol mot hennes huvud samtidigt som han försökte stjäla hennes automatvapen. Två andra soldater stod framför gärningsmannen med dragna automatvapen, men vågade inte göra någonting av rädsla för att skada den kvinnliga soldaten.

Efter två minuter föll kvinnan ihop. Soldaterna öppnade då eld och dödade 39-åringen.

Gärningsmannen beskrivs av myndigheterna som en radikaliserad muslim. Han var sedan tidigare känd av polis och underrättelsetjänster. Polisen utreder händelsen som ett terrorbrott.

Innan 39-åringen tog sig in på flygplatsen hade han skottskadat en polis i en trafikkontroll och stulit en bil.

Flera släktingar till gärningsmannen greps efter dramat på flygplatsen. Pappan släpptes natten till söndag och intervjuades av flera medier på senare på dagen. Han tillbakavisade uppgifterna om att sonen skulle ha varit radikaliserad.

– Min son har aldrig varit en terrorist. Han bad aldrig, och han drack. Och med alkoholens och cannabis inverkan, se vad som händer, sade han till Europe 1.

Franska medier har kartlagt 39-åringens bakgrund och beskriver honom som en enstöring. Enligt grannarna var han en dyster person som ingen riktigt kände. De kände inte heller till hans kriminella bakgrund.

39-åringen var dömd flera gånger till fängelse för bland annat narkotikabrott och väpnat rån. Första gången han dömdes var 2001. Det var under en fängelsevistelse för fem år sedan som han enligt myndigheterna visade tecken på radikalisering.

I en husrannsakan i 39-åringens hem hittade polisen en mindre mängd kokain och i den ryggsäck som mannen bar fanns 350 euro i kontanter, en tändare, ett paket cigaretter och ett exemplar av Koranen. I en annan väska påträffades en flaska med bensin.

Mia Holmgren mia.holmgren@dn.se “

DN TISDAG 21 MARS 2017

“ Envar sitt eget lands försvarare

Håll gränsen! Det var dåvarande statsminister Thorbjörn Fälldins instruktion till ÖB i samband med att den sovjetiska ubåten U 137 gått på grund strax utanför Karlskrona hösten 1981.

Drygt 35 år senare är de flesta fortfarande överens om att det är den grundläggande principen när försvaret nu ska rustas upp – eller åtminstone inte längre monteras ner. Vad som däremot har ändrats är var den här gränsen går. För att skydda konungariket Sverige räcker det inte längre att befästa Gotland och speja ut över havet. Gränsen går numera genom våra datorer, och i våra huvuden.

På måndagen skrev statsminister Stefan Löfven på DN Debatt om regeringens insatser för att skydda den svenska valrörelsen från påverkan från främmande makter. Hotet har alltid funnits, men den tekniska utvecklingen och det nya säkerhetspolitiska läget har gjort att det nu är större än på länge.

Bilden bekräftas i en rapport från Myndigheten för samhällsbeskydd och beredskap (MSB), om hot och risker i mediebranschen, som presenterades på måndagen.

Där konstateras att fientliga aktörers påverkanskampanjer intensifieras och tar sig många olika uttryck. Genom rent fysiska attacker på infrastruktur och olika former av cyberattacker störs mediers arbete och tillgången till nyheter. Den största attacken hittills i Sverige inträffade för nästan exakt ett år sedan, då flera stora svenska mediehus hemsidor låg nere under flera timmar. Händer det en vanlig dag är det frustrerande, sker det i samband med en större kris kan följderna bli förödande.

Samtidigt som riktiga nyheter hindras från att nå allmänheten sprids felaktig och vilseledande information. I dagens medielandskap präglat av sociala medier och snabba puckar kan spridningen av den typen av ”nyheter” vara mycket svår att stoppa. Följden blir ett samhälle där medborgarna inte är överens om vad som händer, än mindre om vilka åtgärder som bör vidtas.

Sammantaget kommer det i fortsättningen att krävas stora insatser från både myndigheter och medier för att garantera den fria samhällsdebatten. Hur grundligt man än arbetar kommer det dock aldrig att gå att garantera att alla nyheter vi tar del av är korrekta. I slutändan ligger en stor del av ansvaret därför på oss som individer att hålla oss informerade, vara källkritiska och inte sprida felaktig information. En svensk tiger, och dubbelkollar.

Matilda Molander matilda.molander@dn.se “

DN TISDAG 21 MARS 2017

“ En hemskt komplicerad historia

Det kommer att bli med den ekonomiska politiken som med Obamacare: Trump kommer att få lära sig hur svårt det är att genomföra reformer. Risken är att vreden då riktas mot en massa verkliga och inbillade fiender.

När Donald Trump var nyvald utlovade han en rad genomgripande ekonomiska reformer. Han har snabbt blivit varse, liksom tidigare presidenter, att USA:s politiska system syftar till att *förhindra* snabba och storskaliga förändringar. Kongressen, statstjänstemännen, delstaterna och domstolarna kan utgöra mycket svårforcerade hinder.

Ta bara inkomstskattereformen. Den borde vara ett säkert kort eftersom presidenten har med sig kongressens ledande republikaner. Att sänka den högsta marginalskatten från 39,5 procent till 33 procent är helt i linje med den republikanska ideologin: Bort med tassarna från syltburken! För höga skatter bromsar innovationstakten och bestraffar de framgångsrika.

Men ska en rejäl skattesänkning för de välbärgade vara politiskt möjlig måste medelklassen åtminstone få en symbolisk skattelättnad. Och breda skattesänkningar skulle reta upp kongressens ”budgethökar” som starkt motsätter sig underskott i statsfinanserna.

Man skulle kunna täppa till luckor i systemet så att skattesänkningarna blev budgetneutrala. Men den enes kryphål är den andres rättighet. Även om det finns ekonomiska argument för att exempelvis slopa avdragsrätten för amorteringar kan ni tänka er vilken protestvåg det skulle utlösa, även bland Trumps väljare, från dem som har bostadslån. Och tänk er hur Trumps vänner i mäklarbranschen skulle reagera.

Nedskärningar på utgiftssidan skulle blidka budgethökarna. Och kraftigt sänkta anslag till den federala miljömyndigheten EPA, biståndsmyndigheten och public service-radiobolaget NPR står högt på den republikanska agendan. Men de överlägset tyngsta federala utgiftsposterna är sådant som pensioner, sjukvård, försvar och andra heliga kor som politiker inte vågar röra. Det är kort sagt politiskt omöjligt att hitta breda nedskärningar som matchar breda skattelättnader.

Att skrota subventionerna till privata sjukvårdsförsäkringar i ”Obamacare” skulle ge drygt 100 miljarder dollar om året, cirka 3 procent av de federala utgifterna. Men subventionerna betalas till stor del av de särskilda skatter som ingick i sjukvårdsreformen. Dessutom har Trump och kongressens republikaner upptäckt att det är lättare sagt än gjort att hitta en ny konstruktion. En sjukvårdsreform är en fasansfullt komplicerad historia – fråga Hillary Clinton. Att den kommer att få ett nytt namn (vad sägs om ”Trumpcare”?) står alltmer klart, liksom att färre kommer att omfattas av den. Men stora delar av innehållet lär förbli orört.

Eftersom bolagsskatten utgör en relativt liten del av statens intäkter hotar inte skattesänkningar på det området budgetbalansen i lika hög grad. Men kongressen och Trumpadministrationen är oense om hur de bör utformas.

Representanthusets talman Paul Ryan, och flera andra, förespråkar en gränsskatt på importerade varor och motsvarade avdrag för det som exporteras. Men finansminister Steven Mnuchin är skeptisk. Och en viktig del av det näringsliv som stöder Trump – importberoende detaljhandelsjättar som Walmart – motsätter sig bestämt en importskatt. Det lär inte bli lätt att komma överens.

Trumps andra flaggskepp är en infrastruktursatsning på 1 000 miljarder dollar. Men det initiativet kommer också att skapa underskott och rimmar illa med republikanernas skepsis mot en stor statsmakt och deras tvivel på den offentliga sektorns förmåga att genomföra stora investeringar. Trump vill sätta ett tydligt avtryck inom politiken. Han vill bygga muren mot Mexiko. Men eventuella infrastruktursatsningar lär bli mer symboliska än reella.

Så vad ska en otålig och frustrerad president göra när hans rörelsefrihet inskränks från alla håll? För det första kommer Trump att koncentrera sig på de ekonomiska åtgärder en president kan vidta utan att behöva samarbeta med kongressen, nämligen de handelspolitiska. Han kan åberopa handelslagen Trade Expansion Act från 1962 för att inskränka sådan import som ”hotar USA:s ekonomi”. Han kan använda International Emergency Economic Powers Act från 1977 och hävda att de arbetstillfällen som gått förlorade till Mexiko och Kina har skapat en ekonomisk krissituation. Han kan till och med åberopa Trading with the Enemy Act från 1917 eftersom USA har specialstyrkor i Mellanöstern.

För det andra kommer Trump, som populister brukar göra, att försöka avleda uppmärksamheten från de ekonomiska löften han inte kunnat förverkliga. Det innebär att rikta sin och sina anhängares vrede utåt, antingen mot fiender på hemmaplan som pressen, underrättelsetjänsten och Barack Obama eller mot utländska motståndare som IS och Kina. Det vore inte första gången en politiker använder inhemska politiska korståg eller utrikespolitiska äventyr för att få folk att glömma ekonomiska misslyckanden.

Vi har redan sett Trumps tendens att fara ut mot inbillade fiender utrikes och inrikes. Och vi vet att den här konfrontativa stilen är gängse bland Vita huset-rådgivare som Steve Bannon och Stephen Miller. Man kan bara hoppas att de mer sansade får råda. Men med tanke på hur svårt Trump får att genomföra sitt ekonomiska program är jag inte optimistisk.

Barry Eichengreen ekonomiprofessor vid Berkeleyuniversitetet och en av världens ledande experter på finanskriser.
Översättning: Niklas Hellgren “

DN TISDAG 21 MARS 2017

“ Här ska rysk påverkan av nästa val upptäckas

Regeringen höjer beredskapen mot Rysslands försök att påverka och manipulera svenska folket i nästa års valrörelse. Statsminister Stefan Löfven har besökt ett av frontavsnitten i det nystartade psykologiska försvaret av Sverige.

Platsen och tidpunkten kunde inte varit bättre vald än när statsminister Stefan Löfven och inrikesminister Anders Ygeman (S) på måndagen besökte Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB i Stockholm.

Från ett rum med tv- och datorskärmar följer MSB läget dygnet runt. Just när ministrarna klev in i lokalen så visade skärmarna bilder från USA:s kongress där FBI-chefen James Coney vittnade om att den federala polisen utreder möjliga kontakter mellan Donald Trumps presidentvalkampanj och Ryssland.

Att Ryssland påverkat valrörelsen i USA har blivit en väckarklocka för Sverige där det 2018 är val till riksdag, landsting och kommuner.

– Vi har ingen anledning att ifråga-sätta de amerikanska bedömningarna. Ryssland är det land som vi ser i rapporterna, det är de som är aktiva. Och vi vet ju vad som hänt i vårt eget land, säger Stefan Löfven till DN och syftar på hur ministrars brev och twitterkonton förfalskats (se fakta).

– Snart är det allmänna val igen, det är en grundläggande del av en öppen demokrati. Då ska vi naturligtvis ha en rejäl debatt om de politiska alternativen i Sverige. Men vi ska också se till att det faktiskt är Sveriges valrörelse och ingen annans valrörelse.

Hur ska man som vanlig medborgare förhålla sig?

– Man ska veta att det pågår ett arbete med Försvarsmakten, FRA, Säpo, Myndigheten för samhållskydd och beredskap, polisen och Säkerhetspolisen. I civilsamhället är det viktigt att de politiska partierna höjer beredskapen. Men jag som medborgare kan också vara uppmärksam på vad som kan vara påverkan från en makt, och vad som är rena fakta. Det är en svår bedömning, men enbart att vi höjer vårt medvetande kan underlätta, svarar statsministern och tillägger:

– Vi ska skydda vår demokrati. Det är klart att man får tycka olika, men om en annan nation har som syfte att påverka oss för sina egna syften måste vi vara uppmärksamma och kunna säga det.

Enligt MSB har Rysslands påverkanskampanjer mot Sverige ökat sedan 2015.

– Det är en sak att man gör politiska uttalanden. Men till det ska man lägga det konstanta pumpandet av en negativ beskrivning från ryska statskontrollerade medier. Det Ryssland skjuter in sig på är Nato, Sveriges värdlandsavtal med Nato och EU-frågor, säger Mikael Tufvesson enhetschef vid MSB.

Enligt Tufvesson sprider statsstyrda ryska medier felaktiga uppgifter som vidarebefordras i sociala medier vilket gör att desinformationen sedan bakvägen sipprar in i det svenska samhället.

Även riksdagen har reagerat och på tisdagen är MSB kallad till konstitutionsutskottet.

– Det görs saker, det är bra men det behövs mer. Det här handlar om att värna det demokratiska samtalet och samhällsdebatten så att den inte snedvrids av aktörer med helt andra dagordningar än vi, säger KU-ordförande Andreas Norlén (M) till DN.

Mikael Holmström mikael.holmstrom@dn.se “

“ Fakta. Fyra exempel på rysk påverkan
Februari 2015: Ett förfalskat brev från försvarsminister Peter Hultqvist om kanonexport till Ukraina sprids via en tysk webbsida. Brevet spåras i oktober 2016 till S:t Petersburg.

April 2016: Säpo varnar för att ryska agenter underblåser motståndet mot Sveriges värdlandsavtal med Nato (som riksdagen sedan godkänner i maj med stor majoritet).

Maj 2016: En förfalskad DN--artikel om Carl Bildt och EU sprids i sociala medier.

27 februari 2017: Ett falskt Twitter-konto öppnas i försvars-minister Peter Hultqvists namn.

Källa: DN, Försvarsdepartementet

DN TISDAG 21 MARS 2017

“ Brittisk strid om vikingarnas dna-spår

Vikingarnas genetiska avtryck i den brittiska befolkningen är i princip obefintligt. Det visar en stor genetisk kartläggning, en slutsats som har fått andra forskare att dra blankt.

De brittiska öarnas historia är en historia om ständiga erövringar. Först kom kelterna, sedan romarna som följdes av en rad olika germanska stammar. Sedan var det vikingarnas tur och därefter sköljde normanderna in.

För ganska exakt två år sedan presenterades den första genetiska kartan över de brittiska öarna i tidskriften Nature som visar var britterna egentligen kommer ifrån. Forskarna hade samlat dna-prover från fler än 2 000 britter och jämfört resultaten med 6 000 prover från den europeiska kontinenten.

Till allas förvåning visade det sig att det genetiska avtrycket från vikingarna var litet, i princip obefintligt, förutom på Orkneyöarna. Detta fick historiker, arkeologer och lingvister att se rött. Andra lämningar, både språkliga och artefakter, tyder snarare på en storskalig immigration, hävdar de. Enligt en ny studie kan de vikingar som blev bofasta i England ha varit så många som 35 000.

Att vikingarna verkligen härjade i England råder det ingen tvekan om. ”Vikingaplågan” började i juni år 793 då klostret i Lindisfarne brändes ner och fortsatte till dess att den norske kungen Harald Hårdråde stupade under slaget vid Stamford bridge år 1066.

Men hur många var de, och framför allt, hur många valde att bli bofasta och integreras med den övriga befolkningen? Härom tvista de lärde, eftersom de språkliga lämningarna, artefakterna och de historiska källorna går stick i stäv mot vad den genetiska undersökningen visade.

”Det finns inga tydliga genetiska bevis för dansk ockupation och kontroll över en stor del av England”, konstaterade de genetiska forskarna i Nature 2015.

– Vi tror inte att analysen av studien i Nature är korrekt. Vi tror att de tolkat dna-materialet felaktigt och att de inte tar hänsyn till alla arkeologiska fynd och den kunskap som historiker och arkeologer samlat om de danska vikingarna i England, säger Jane Kershaw, arkeolog vid University College London.

Hon och hennes kollegor är bland annat kritiska till hur forskarna bakom Nature-studien skilde på dna från danska vikingar å ena sidan och dna från angler, saxare och juter å den andra. De senare kom från nuvarande norra Tyskland och Jylland och var de som koloniserade England efter romarna.

De genetiska skillnaderna är så små att forskarna blandat ihop dem, menar Jane Kershaw.

Hon och hennes kollegor presenterar nu en studie i tidskriften Antiquity som visar att mellan 20 000 upp till 35 000 danskar, både kvinnor och män, antagligen bosatte sig i England under vikingatiden.”

DN TISDAG 21 MARS 2017

“Trump slipper inte det ryska problemet

Analys. Washington. FBI-chefen James Comey bekräftar att kontakterna mellan Trump och Ryssland undersöks, och att inga bevis finns för att Trump Tower avlyssnats. Uppgifterna är inte förvånande, inte desto mindre är de både besvärande och pinsamma för president Donald Trump.

FBI-chefen James Comey bekräftade på måndagen att FBI utreder Rysslands försök att störa det amerikanska valet; kontakterna mellan Ryssland och personer nära Donald Trump och hans kampanj, samt det eventuella sambandet dem emellan.

I en fullsatt sal i en byggnad strax intill Kapitolium sa Comey, under en utfrågning av representant-husets underrättelseutskott, också att FBI inte känner till något som stöder Trumps twittrade anklagelser om att Trump Tower skulle ha avlyssnats på order av Barack Obama.

Beskeden är inte överraskande, men de gör inget för att lindra problemen för Donald Trump, som genom sin pressekreterare Sean Spicer till och med på måndagen vägrade att backa från sina påståenden om avlyssning, trots avsaknad av all bevisning. Tvärtom: också i den samlade information som justitiedepartementet överlämnade till utskotten i fredags sägs att allt stöd saknas för att Trump Tower avlyssnades.

När James Comey och Mike Rogers, chefen för National Security Agency, NSA, nu frågades ut var det första gången de framträdde i ett öppet forum sedan Trump blev president för två månader sedan.

Vad som framkommer i en offentlig utfrågning skiljer sig naturligtvis från vad sägs i ett rum där samtliga närvarande har rätt att ta del av säkerhetsklassad information.

Men även Comey, som insåg att det kunde vara ”extremt frustrerande” att han avböjde att svara på en rad frågor, sa att ämnet var så viktigt att också en öppen utfrågning var befogad. Ett skäl till det gav James Comey själv, i ett senare skede av utfrågningen: FBI-chefen var tydlig med ryssarna utan tvekan kommer tillbaka i presidentvalet 2020 – eftersom de lyckades störa och skapa splittring 2016.

FBI-chefen, som har kritiserats för att ha agerat partiskt under valkampanjens slutskede, då han gick ut och sa att FBI granskade mejl relaterade till Clinton, vädjade nu om att inga slutsatser ska dras av att han var bitvis tyst.

Utskottets undersökning är en av flera som utreder kontakterna mellan Ryssland och Trumpkampanjen och av den ryska inblandningen i USA:s val. För Trump-administrationen har Rysslandsfrågorna blivit alltmer besvärande. Att presidenten själv är störd av uppmärksamheten var tydligt också i hans tweets, där han på måndagen högg tillbaka.

En av de som med vassast skärpa har lyft allvaret runt frågan om Ryssland är den demokratiska utskottsledamoten Adam Schiff, som nu i ett inledande anförande betonade att kontakterna mellan Trump och Ryssland är ett problem inte bara för Trump själv – utan för USA.

Utskottets republikanska ordförande Devin Nunes hade dock gjort klart att prioritet för utfrågningen var läckorna av hemligstämplat material till medierna. Dessa läckor är också vad Trump försöker styra fokus till, både för att distrahera fokus från Trumpkampanjen och Ryssland, och för att skada trovärdigheten hos underrättelsemyndigheterna. Nu pressades Comey och Rogers om hur många som hade tillgång till viss information, och om läckorna skadade USA:s säkerhet och var brottsliga.

Medan utfrågningarna i kongressen fortfarande pågick förnekade Sean Spicer att Trump hade någon koppling till de ryska störningarna i valet. Det spelar ingen roll: Ryssland kommer att vara ett bekymmer för Trump för överskådlig tid. Kanske också för USA.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

“ Fakta. Flera utredningar pågår

Kontakterna mellan Ryssland och Trumpkampanjen, och av hur Ryssland försökte påverka det amerikanska presidentvalet, utreds samtidigt av representanthusets och senatens båda underrättelseutskott, och av FBI.

Trumps obevisade påståenden om att Trump Tower skulle ha avlyssnats på order av Obama ingår i undersökningarna.

USA:s 17 underrättelsemyndigheter finner det styrkt att Ryssland blandade sig i det amerikanska presidentvalet. De har inte påstått att det påverkade valresultatet.

Måndagens utfrågning är en del av representanthusets undersökning, och följs av flera. Den förra underrättelsechefen James Clapper och den tidigare tillförordnade justitieministen Sally Yates hör till de som ska höras den 28 mars.”

DN TISDAG 21 MARS 2017

“ Våldet slår blint mot de innestängda barnen

DN i Erbil. Ibrahim, 13, kvider när han läggs på båren och sköterskorna börjar räkna splitterskadorna på hans ben och rygg.– Pappa, pappa, upprepar han. Han är ett av tusentals barn som skadats under offensiven mot Islamiska staten i irakiska Mosul. Många av dem behandlas på Emergency sjukhus i Erbil.

När DN besöker sjukhuset finns pappa Muhammed vid sonens sida. Han böjer sig ned över Ibrahim och säger några lugnande ord. Ibrahim gråter och har ont. Han vill att pappa ska stanna vid hans sida. Men Ibrahim rullas iväg på bår. Han har fått en stor splitterskada i huvudet och måste snabbt röntgas och kanske opereras.

Muhammed skakar på huvudet och berättar att de bor i östra Mosul som befriades av den irakiska armén i början av året. De trodde att gatorna skulle vara säkra nu. Men under lördagsmorgonen sköt terrorrörelsen Islamiska staten, IS, granateld som landade precis framför deras hus där Ibrahim lekte med två av sina vänner.

– Ibrahim är värst skadad, de andra lite mer lindrigt, säger Muhammed och förbereder sig på en lång väntan.

Vi befinner oss på den italienska biståndsorganisationen Emergencys sjukhus i Erbil, huvudstad i de kurdiska delarna av norra Irak. Det är långt från den intensiva fronten inne i västra Mosul där hårda strider pågår just nu för att tvinga bort IS så att den irakiska armén kan ta kontroll över hela staden.

Men kriget når längre än fronten. Antalet skadade per dag är så många att de förs till tre olika sjukhus i Erbil. När de är färdigbehandlade skickas de tillbaka med bussar och får själva ta sig till något av lägren som byggts upp för att möta flyktingvågen från Mosul. Utan hem och ärrade för livet.

Många är barn. Redan i dörren möts vi av Abdul Karim, 10, som förlorat sina knäskålar i en skottlossning men läkarna har lyckats rädda -benen. Bakom honom kommer Kasar, 5, som bär på en enorm nallebjörn. Hon har skadats av en kula i armen.

Ett par meter bort kommer en mamma med sin son i en rullstol. Ett av hans ben är borta efter allvarliga splitterskador. På varje avledning finns flera sängar med skadade barn. Ett av dem skriker efter sin försvunna mamma, hon kan ha dödats men ingen vet.

Sedan ett par månader kommer nästan alla Emergencys patienter från Mosul och mer än hälften är barn och kvinnor.

– Jag har aldrig sett något liknande. Civila används som sköldar på ett sätt som jag aldrig sett i något annat krig. IS föser dem framför sig så att den irakiska armen stoppas upp, säger Giacomo Menaldo som är logistikansvarig på sjukhuset och som tidigare arbetat i bland annat krigsdrabbade Afghanistan.

Det tog bara ett par dagar för IS att ta kontroll över Mosul i juli 2014. Den irakiska armén lade benen på ryggen och lämnade en vapenarsenal som gav IS ett enormt övertag i området.

Strax därefter höll terrorledaren Abu Bakr al-Bagdadi sitt ökända tal från al-Nurimoskén där han utropade ett kalifat. Sedan dess känner de flesta till IS terrorvälde i såväl Irak som i Syrien.

I oktober i fjol påbörjades offensiven för att ta tillbaka Mosul och i början av året utropades kontroll över östra Mosul.

Därefter vändes vapnen mot andra sidan av floden Tigris och för ett par veckor sedan inleddes offensiven att ta tillbaka västra Mosul. Hittills har IS bjudit hårt motstånd och det har varit många blodiga slag där civila hamnat mellan de stridande parterna.

På sjukhuset möts vi av krigets verklighet, där inget är svart eller vitt. Människorna vi talar med är skadade av irakiska flygvapnets bomber, IS bilbomber, förlupna kulor eller granateld. Ibland av flera på samma gång, när de hamnat i en korseld under flykten. Vissa berättar att stora delar av familjen är utplånad eller försvunnen. Organisationen Rädda barnen har tidigare varnat för att 350 000 barn är fast inne i Mosul.

På en av avdelningarna ligger Taiba, 9. Hon har splitterskador i båda benen. Hon kramar sin docka Razan hårt. Taibas familj har bott kvar i västra Mosul under IS terrorvälde. Taiba tittar allvarligt på oss och säger att hon inte kunnat gå i skolan eller ens gå utanför dörren på två år. Leka var inte ens att tänka på.

– Jag har inte lekt med någon på hela tiden utan lekte med det jag kunde hitta hemma, säger hon.

För ett par veckor sedan blev striderna för hårda och hennes mamma och pappa bestämde sig för att försöka fly. Men medan de sprang mot den irakiska armén började IS beskjuta dem med granateld.

– Min man och andra dotter dog. Det är bara vi kvar, gråter mamma Khalida som står vid sidan av Taibas sjukhussäng.

En bit bort ligger Daod i en av sängarna. När IS tog kontroll över Mosul fick han snabbt sluta vara barn. Hans pappa hade tidigare varit polis och stod därför på IS dödslista.

För att överleva bytte familjen bostad nästan varje vecka och såg till att inte synas utomhus. Efter ett tag tog besparingarna slut och för att kunna ge mat till de fem barnen valde de att skicka förstfödde Daod till sin morbror där han kunde jobba som fåraherde för 300 kronor i månaden.

– Det var jobbigt och IS kom ofta och anklagade mig för att försöka ta fåren över gränsen till Kurdistan, men jag sa alltid att jag bara vallade dem runt Mosul, säger Daod.

För sju dagar sedan gick han som vanligt ut med fåren på fälten. Men den här gången klev han rakt på en av IS minor. Han förlorade ett ben och en arm.

– Han är den ende som arbetat och haft en lön som vi klarat oss på. Och han är bara barnet och borde inte jobba alls. Och så händer detta, säger hans mamma Nizal.

Men det är inte bara IS som orsakar skador utan även de irakiska styrkorna. En bit bort ligger två kusiner, båda svårt skadade. De berättar att deras hus flygbombades av den irakiska armen. Två unga män dödades och de fick begrava dem i trädgården. De förblödde eftersom det tog fyra dagar innan ambulansen kom.

– Vi sitter fast mellan båda parterna. Det finns ingen rättvisa. Det är nästan omöjligt att ta sig ut, säger Bashar Aziz Turki som förlorade ett ben i samma attack.

Giacomo Menaldo säger att en av de stora utmaningarna just nu är logistiken mellan den irakiska regimen och den kurdiska ledningen. Exempelvis har irakiska ambulanser inte kunna köra in på kurdisk mark och återvändande patienter kan inte skickas tillbaka till irakisk mark efter ett visst klockslag. Det försvårar det humanitära arbetet.

– Systemet som satts i gång för att hjälpa skadade gör så gott det kan. Men behoven är enorma och pengarna räcker inte till.

Men allra mest orolig är han för vad som kommer efter Mosul.

– Hur ska vi hjälpa alla dessa människor att gå igenom det de varit med om? Det är den riktigt stora utmaningen, säger han.

Terese Cristiansson terese.cristiansson@dn.se “

“ Fakta. Mosul

IS tog kontroll över den irakiska staden Mosul i juli 2014 och det har sedan dess varit terrororganisationen självutnämnda huvudstad i Irak. Det är också där många av deras ledare befunnit sig.

I oktober förra året inledde irakiska styrkor med stöd av koalitionen och kurdiska styrkan peshmerga en offensiv för att ta tillbaka staden.

Rädda barnen har varnat för att 350 000 barn är fast inne i Mosul. “

DN TISDAG 21 MARS 2017

“ Hopp om fred trots våldsamma strider

I morgon onsdag fortsätter de FN-ledda fredssamtalen om Syrien. Samtidigt pågår våldsamma strider i huvudstaden Damaskus. Men FN:s Syriensändebud, Staffan de Mistura, har inte gett upp hoppet om fred.

Den nu 70-årige svenskitalienske diplomaten Staffan de Mistura har ägnat i stort sett hela sin yrkeskarriär åt internationell konfliktlösning: i Afghanistan, Irak, Jugoslavien, Rwanda. Men FN-medlaren låter förstå att Syrienkonflikten står i särklass när det gäller komplexitet och oförsonlighet.

– Jag förväntar mig inget genombrott. Som framgår av det som händer i Syrien finns det på bägge sidor de som fortfarande tror på en militär lösning av konflikten, säger Staffan de Mistura till DN när vi träffas för en intervju under hans snabbvisit i Stockholm på måndagen.

Fredssamtalen är de femte i raden mellan regimen och oppositionen och dess respektive uppbackare som hålls i FN:s Europa-högkvarter i Genève. Den senaste förhandlingen som avslutades för en knapp månad sedan gav inga påtagliga resultat.

– Men det finns ett momentum för en politisk process där även dialog som förs med små steg kan bidra positivt och skänka hopp till Syriens befolkning. Alternativet är ju bara ett: ännu mera krig.

Medan vi samtalar i den stillsamma lunchrestaurangen vid Östermalmstorg i Stockholm pågår strider och attacker både på marken och i luften i -Syriens huvudstad Damaskus.

Aggressionerna kom som en chock, en överraskning. Väpnade oppositionsgrupper och jihadister rörde sig i en samordnad aktion längre in i den syriska huvudstaden än vad som varit möjligt på fyra år.

Regimmotståndarna använde sig av självmordsbombare för att avancera mot Abbasaiyntorget, helt nära nationalstadion och Damaskus gamla stad. Attackerna genomfördes av en ny paraplygruppering vars kärna består av terrorstämplade Jabhat Fatah al-Sham. Men även Ahrar al-Sham, som indirekt medverkar i morgondagens Genèvesamtal, är inblandade i attacken.

– Jag är tråkigt nog inte förvånad, säger Staffan de Mistura.

– Det har snarast varit ett mönster att de stridande genomfört offensiver eller attacker inför FN:s samtalsrundor. Antingen för att stärka sina positioner eller för att försöka sabotera förhandlingarna, fortsätter han.

Parallellt med FN:s fredsförhandlingar pågår samtal som initierats av Ryssland, som stöder al-Assadregimen, och Turkiet, som supportar den ”moderata” delen av oppositionen, vars militära gren återfinns i Fria Syriska Armén (FSA).

Det rysk-turkiska initiativet har lett till en vapenvila som överenskoms den 29 december förra året och som omfattar alla inblandade utom Jabhat Fatah al-Sham och IS. Men vapenvilan är starkt ifrågasatt i takt med att strider åter blossat upp i Syrien.

Och de samtalsrundor som hållits i Kazakstans huvudstad Astana i Ryssland och Turkiets regi har inte lett till några framsteg.

– Vapenvilan har fortfarande relevans, men är inte speciellt effektiv just nu. Mycket hänger på hur Ryssland och Turkiet använder det

inflytande de har över parterna. Rimligen har de kapacitet som de kan utnyttja.

Staffan de Mistura är tydlig med att han trots de ogynnsamma omständigheterna vill snabba på förhandlingarna. Det ska åstadkommas genom att komma bort från procedurfrågorna så snart som möjligt för att i stället tala om konkreta ting, som en samlingsregering, en ny författning för Syrien liksom fria val övervakade av FN.

Allt detta måste ske inom tydligt markerade tidsramar, vilket framgick av Staffan de Misturas utvärdering inför FN:s säkerhetsråd av de senaste Genèvesamtalen.

Men parternas föresatser att prata om fred i Genève – och FN-medlarens höga ambitioner – kan inte dölja att de bägge sidorna står mycket mycket långt från varandra i grundläggande frågor.

Oppositionen viker inte från kravet att president Bashar al-Assad måste bort från sin post. Samtidigt talar den ”västtillvända” oppositionen med allt svagare röst, på bekostnad av jihadistiska terrorgrupperingar som Jabhat Fatah al-Sham och IS.

al-Assad-regimen stämplar all opposition som ”terrorister” och vill inte för sitt liv diskutera presidentens avgång. Samtidigt har de gjort sig ohjälpligt beroende av utländska aktörer (läs: Ryssland och Iran) som har en egen agenda med Syrienkriget.

Att lossa det allra minsta på dessa hårt fastlåsta positioner kräver inte bara diplomati utan också kompromissvilja. En vara som det råder stor brist på i Syrien just nu.

I stället fortsätter strids- och terrorhandlingarna. DN intervjuade på måndagen Adnan al-Shami som arbetar på medborgarkontoret i Damaskusförstaden Barza, som hålls av opositionen.

– Det har varit skoningslösa flygbombningar hela dagen. Minst ett trettiotal, några av dem bara någon kilometer från där jag befinner mig, säger Adnan al-Shami, som säger att flygattackerna följts av artillerield och raketattacker.

DN:s medarbetare Abed al-Qaisi medverkade till denna artikel.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“ Fakta. Syrienkriget

Konflikten började i mars 2011. Folkliga protester möttes av regimen med brutalt våld. Ungdomar som klottrade slagord greps och torterades. Demonstranter sköts ihjäl.

Protesterna växte och spred sig över. I april kallades den syriska armén in för att stävja protester. Sommaren 2011 drog inbördeskriget i gång på allvar. Konflikten har därefter utvecklats till ett regionalt krig där världens alla stormakter och regionala maktspelare är inblandade.

Över 300 000 människor beräknas ha dödats, varav 55 000 barn. Av den syriska befolkningen, som före kriget var 23 miljoner, har nära 5 miljoner människor flytt landet. Ytterligare 6,6 miljoner människor är på flykt inom landet. “

DN TISDAG 21 MARS 2017

“ Nu är norrmännen lyckligast i världen

Norge. Grattis Norge! Norrmännen bor i världens lyckligaste land, enligt FN-nätverket SDSN:s årliga rapport.

Norge petar ner Danmark, som toppat listan i tre av de senaste fyra rapporterna. Artikelförfattarna noterar den positiva trenden i Norge sker trots sjunkande oljepriser, och att det finns andra saker som påverkar lyckan än hur mycket vi tjänar.

”Det är ett anmärkningsvärt exempel. Genom att investera oljevinsterna i framtida generationers välbefinnande har Norge skyddat sig självt från de skadliga svängningar i ekonomin som många andra oljerika nationer har. Fokus på framtiden före nutiden görs enklare genom höga nivåer av ömsesidigt förtroende, syfte, generositet och gott styre” skriver professor John Helliwell vid University of British Columbia i rapporten.

Norge började på 90-talet investera oljeintäkterna i en framtidsfond, som snabbt vuxit till en av de största i världen.

Sverige hamnar precis som förra året på en tionde plats, en bit bort från den femteplats som man nådde för fyra år sedan.

Därmed är vi svenskar ”olyckligast” i Norden, efter-som både Island och Finland kvalar in i topp fem.

De värsta länderna att leva i enligt rapporten är Centralafrikanska republiken, Burundi och Tanzania.

Då är dock inte riktigt hela världen med. Rapportförfattarna har mätt lyckan i 155 länder, med hjälp av kriterier som BNP, medellivslängd och korruption. Årets rapport har fokuserat extra på lycka på arbetsplatsen. **TT “**

DN TISDAG 21 MARS 2017

“ Burkinin fick tv-debatten att hetta till

Paris. Favoriterna i det franska presidentvalet, Emmanuel Macron och Marine Le Pen, undvek länge att attackera varandra i måndagens tv-sända debatt men när baddräkten burkinin kom på tal brakade de samman. – Du splittrar det franska folket, sade Macron i ett utfall mot Le Pen.

Måndagens tv-sända debatt var den första mellan de ledande kandidaterna i Frankrikes presidentval, och för flera av debattdeltagarna kan det ha varit sista chansen att övertyga väljarna och få fart på sina respektive kampanjer.

Det regerande Socialistpartiets kandidat Benoît Hamon var en av de som var pressad att göra ett starkt framträdande. Hamon talade om sitt omstridda förslag om en generell medborgarlön och föreslog max 20 elever i varje skolklass på lågstadiet.

Efter att ha försvarat muslimska kvinnors rätt att bära slöja i offentligheten anklagade han också den nationalistiska och invandringsfientliga Marine Le Pen för att vilja använda lagen om laïcité, separationen mellan kyrka och stat, för att attackera den muslimska minoriteten.

– Det är en rättighet att bära slöja, för de kvinnor som så önskar det, sade Hamon.

Marine Le Pen var inte sen att svara men hon vände udden mot den andra favoriten i Frankrikes presidentval: mittenkandidaten Emmanuel Macron.

– Ni andra förstår inte hur allvarlig situationen är i vårt land. För några år sedan såg man inga några burkinier på våra stränder. Emmanuel Macron, du är för burkinin, visst är du det?

Macron ligger jämsides med Le Pen i opinionsmätningarna på omkring 26 procent, men hade fram till dess undvikit att konfrontera Le Pen. Nu svarade han känslosamt:

– Jag behöver inte dig som buktalare, Marine Le Pen, jag kan tala för mig själv! När det gäller bur-kinin anser jag att man bör undvika att göra den till en stor debatt om laïcité. Du gör fel när du splittrar det franska folket på det viset!

Även hederlighet och kampanjfinansiering var heta ämnen. Polisutredningarna mot Francois Fillon och Marine Le Pen anspelades på flitigt, och Benoit Hamon pressade också Macron om hur hans rörelse En Marche finansieras.

Även vänsterkandidaten Jean-Luc Mélenchon hade en plats vid bordet i denna debatt.

– Vi måste få ett slut på kärnkraften och satsa på förnybar energi, sade Mélenchon, som också var en av de som oftast attackerade Marine Le Pen.

Första omgången i presidentvalet i Frankrike hålls den 23 april. Om inte någon av kandidaterna får mer än 50 procent hålls en andra och avgörande omgång den 7 maj mellan ettan och tvåan.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

DN TISDAG 21 MARS 2017

“ Brasilianskt kött stoppas världen runt

Krisen för världens största köttexportör fördjupas ytterligare. Flera länder sätter nu stopp för kött från Brasilien – där myndighetstjänstemän misstänks ha mutats för att släppa igenom skämt och smittat kött.

Redan har en rad personer gripits och tiotals anställda vid Brasiliens lantbruksdepartement har sparkats, misstänkta för inblandning i köttbluffen som skakar om både Brasilien och köttimporterande länder världen över.

Kina har från söndagen helt stoppat import av kött från Brasilien. En källa till nyhetsbyrån Reuters uppger att stoppet är tillfälligt, men att det införs som ”en försiktighetsåtgärd”.

Sydkorea har beslutat att skärpa kontrollerna av kycklingkött från det sydamerikanska landet och tillfälligt förbjudit all försäljning av kyckling från BRF, världens största fågelproducent.

En hög chef vid BRF anmälde sig frivilligt till den brasilianska polisen i helgen, där han greps. Bolaget har försökt bemöta och förneka anklagelserna om köttfusk med en bred annonskampanj i medierna.

Samtidigt meddelar EU-kommissionen att brasilianska företag som varit en del av köttfusket kommer att blockeras i hela EU.

– Kommissionen kommer att säkerställa att alla företag som är inblandade i bedrägerierna kommer att stängas av från att exportera till EU, säger en talesperson för EU-kommissionen enligt Reuters.

I Danmark har de stora livsmedelskedjorna Coop och Dansk Supermarked försäkrat sig om att det inte finns något kött i butikerna som kan ha kommit från något av de utpekade företagen i Brasilien, rapporterar Ritzau.

Finska Kesko slutade redan för två tre år sedan att importera kött från Brasilien, sedan skämt kött upptäckts i kvalitetskontroller, skriver FNB.

Brasiliens president Michel Temer höll på söndagen ett krismöte med företrädare för landets viktiga köttindustri.

Därefter träffade han ambassadörer från stora importländer för att försöka mildra eventuell oro. Det försöket verkar inte ha burit full frukt.

Köttexporten är en mycket viktig del av en vacklande brasiliansk ekonomi. Årligen exporterar landet fågelkött för motsvarande 44 miljarder kronor och nötkött för motsvarande 38 miljarder kronor.

Det misstänkta köttfusket kommer extra olägligt för Michel Temer och de pågående förhandlingarna om ett handelsavtal mellan EU och tullunionen Mercosur (Argentina, Brasilien, Paraguay, Uruguay och Venezuela).

EU-kommissionen försäkrar dock att köttskandalen inte kommer att få några återverkningar förhandlingarna.

TT “

DN TISDAG 21 MARS 2017

”I min kultur pratade man inte om sex”

“ Narin kom från Mellanöstern till Sverige när hon var i tonåren. Som liten utsattes hon för övergrepp av två män, men det var inget hon fick prata om då.

Sedan den förra sexundersökningen gjordes i Sverige för drygt 20 år sedan har det skett så stora förändringar i det svenska samhället att vi i dag inte har en aning om hur det ser ut, enligt Lotta Löfgren-Mårtenson som är professor i hälsa och samhälle med inriktning sexologi.

De två avgörande förändringarna är internets genombrott och det mångkulturella samhället, menar hon. I dag talar man om att vi lever med parallella normsystem.

Insidan har intervjuat två personer som flyttat till Sverige från andra länder.

Matteo är 40 år och kommer från ett land i södra Europa:

Jag växte upp i en liten by med tusen invånare men flyttade till en storstad för att läsa på universitet. Där träffade jag min sambo.

För några år sedan flyttade vi till Sverige för att jobba. Men jag har ingen erfarenhet av svenska kvinnor eftersom jag aldrig har varit otrogen. Vi har bara haft sex med varandra.

Det verkar som om det är mer öppet här med relationer och sex. Samtidigt är en kvinnas kropp inte lika exponerad, som om den var en produkt, som i mitt hemland. Där är det avklädda tjejer överallt i medierna och i reklamen.

Man får lätt intrycket av att vi är passionerade i mitt hemland, men det är bara på ytan. Jag har träffat svenskar som är passionerade på många olika sätt. Vi har bara olika sätt att uttrycka oss på.

Ibland hör man att svenskar skulle vara kalla. I början tyckte jag att det var svårt att få kontakt med dem. Men när jag började lyssna mer så blev jag överraskad över att så många, som jag knappt kände, berättade saker som var jätteintima.

Man skäms mindre här än i mitt land, till exempel om man har många partner eller sex före äktenskapet. Det är fortfarande tabu i mitt land eftersom religion är inblandad.

Ibland tänker jag att jag saknar erfarenhet, men jag har inga fantasier om att ha sex med andra, eftersom sex också handlar om kärlek för mig.

Jag hoppas att vi kommer att vara sexuellt aktiva så långt upp i åren som möjligt, helt enkelt för att det får en att må bra. Det gör att man blir lycklig och avspänd.

Narin föddes i ett område i Mellanöstern av politiskt aktiva föräldrar som kämpade för självständighet. Hon är i dag i trettioårsåldern, har två barn och lever med deras pappa i en svensk storstad:

Som barn upplevde jag krig och när jag var sex år så våldtogs jag av två män. I det samhälle som jag kommer från pratar man inte om sådana saker. När min pappa fick veta så sa han att jag skulle vara tyst, eftersom han var orolig för hur andra skulle se på mig.

När jag var tonåring flydde jag tillsammans med min familj till Sverige där jag började i högstadiet. När jag började få bröst så lindade jag dem eftersom jag alltid har hatat att vara tjej.

När jag var tonåring blev jag tillsammans med en kille. Jag tyckte inte om att ha sex, men tänkte att jag måste vara till lags och att mina känslor inte räknades.

När han gjorde slut blev jag ledsen. Men sedan träffade jag en man som jag så småningom gifte mig med. Det fanns en passion de första månaderna, men sedan avtog den. I slutet av vårt äktenskap mådde jag riktigt dåligt. Då fick jag stöd av en annan man som kunde hålla om mig i timmar utan att vilja ha sex och det var något nytt för mig. Jag blev kär och fick uppleva passion och kärlek för första gången. Man kan säga att min sexualitet vaknade av att jag inte kände mig tvungen att ha sex.

Jag skilde mig och gifte mig med den här mannen. När vi fick barn kom det som hade hänt tidigare ikapp mig. Jag blev rädd och osäker och det kändes återigen som om sex var ett tvång.

För några år sedan sökte jag professionell hjälp för första gången. Det är alltså först nu som jag har börjat prata om övergreppen och ta tag i de problem som har med dem att göra.

Jag kan bli arg för att jag inte har lyssnat på mig själv och sett det här tidigare. När jag kom till Sverige och fick sexualundervisning i skolan kunde jag skämmas när de visade någon film.

Jag har växt upp i en ”stängd” kultur där man inte pratar om sex. Det gjorde att informationen blev svår att ta in. Men det satte ändå i gång något och var ett jättebra första steg. Att börja prata är den enda utvägen.”

Peter Letmark peter.letmark@dn.se “

DN ONSDAG 22 MARS 2017

“ I väntan på nästa terrordåd

Ett år har gått sedan terrordåden i Bryssel. Vad har vi lärt oss? Sverige har än så länge enbart drabbats av ett misslyckat självmordsattentat, i julhandeln 2010. Det skulle man kunna se som ett kvitto på gott arbete. Men det handlar nog snarare om tur.

Mycket av arbetet som Säpo bedriver är svårt att få insyn i. Men det som syns – regeringens och kommunernas arbete mot våldsbejakande extremism – har varit en besvikelse.

Få insatser har skett och det som har blivit av har inte hållit måttet. Inte ens en telefonlinje där någon faktiskt svarar på anhörigas samtal lyckades man uppbåda.

Ändå har man envisats med att beskriva arbetet som lyckosamt. Alice Bah Kuhnke (MP) har som ansvarig minister hänvisat till goda exempel – som inte fanns. Och när hennes samordnare mot våldsbejakande extremism, Anna Carlstedt, i SVT:s ”Opinion Live” därefter ville lyfta fram en aktör som jobbar föredömligt med återvändande jihadister visade det sig att organisationen inte alls känner igen sig.

Det goda arbete som man sagt sig göra har i alltför hög utsträckning varit ett luftslott.

”Nu har det börjat hända saker”, intygade ändå samordnaren i söndagens ”Agenda”. Man har haft ett rundabordssamtal, förklarade hon – helt utan ironi.

Mycket tid har gått förlorad. Situationen är nu farligare än vad den hade behövt vara, och hoten fler. Förändringarna måste därför ske snabbt. Vi behöver byta ledning, slopa idén om att allt ska skötas av kommunerna och införa en operativ grupp vars uppgift inte är att prata, utan att ingripa.

Men vad är det som krävs för att detta faktiskt ska hända? Vad kan få regeringen att till slut ta frågan på allvar?

Det räckte inte med insikten att flera hundra svenskar reste för att bistå en terrorsekt. Inte heller uppfattades läget som tillräckligt akut när Säpo meddelade att omkring hälften av dem hade återvänt till Sverige, och att ytterst få kommer att dömas för något brott.

Inte ens när det visade sig att en man från Malmö och en från Märsta misstänks ligga bakom de blodiga terrordåden i Bryssel och Paris ringde någon väckarklocka. Så vad återstår?

Om det ska krävas ett terrordåd i Sverige för att regeringen ska agera vore det djupt tragiskt.

Amanda Sokolnicki amanda.sokolnicki@dn.se “

DN ONSDAG 22 MARS 2017

“ Låt Christo slå in Trumps mur

USA:s president föraktar svaghet, kultur och vetenskap. Allt som räknas är maktdemonstrationer och murar. Konstnären Christo vet en hel del om sådana och skulle kanske kunna förvandla Trumps groteska bygge till konst.

Jag var i Doha för ett par veckor sedan när en sudanesisk kvinna kom fram till mig. Hon berättade om sin förtvivlan över att hennes son, som studerar i USA, nu inte törs komma hem på besök. Han vill nämligen inte riskera att inte bli insläppt när han återvänder. Den amerikanske presidentens gemena, militaristiska sinne påverkar människors medvetande och vardag i stort och smått.

Om en budget kan vara ett porträtt av själen är denne presidents själ uttorkad och förkrympt. Den är fylld av förakt för de behövande. Här är en man som ser ner på de sköna konsterna, humaniora, miljöfrågor, diplomati, fredsarbete, vetenskap, civilsamhälle och utbildning – han ser kort sagt ner på själva civilisationen.

Om det fanns statliga anslag till godhet skulle han kapa även dem. Välgörenheten ligger på stupstocken. Kreativitet förtjänar bara hån.

Att ge är ett tecken på svaghet. Det enda som räknas är hagalenskap, murar och förbud (av den sort som splittrar familjer), maktuppvisningar och den mobbarmentalitet som ”The Apprentice” byggde på. Nu är vi alla Trumps lärlingar, som i programmet – åtminstone som han ser på saken.

I Doha träffade jag även konstnären Christo på New York Times konferens ”Art for tomorrow”. Det här var innan ryktena om att Trump ville skrota det amerikanska kulturrådet NEA besannades. Det har varit några ovanligt tunga månader för Christo. Han vet allt om murar. Han vet vad det vill säga att vara flykting.

När han var ung på 1950-talet flydde han från det kommunistiska Bulgarien, på den tiden en del av det totalitära Sovjetimperiet. När Berlinmuren byggdes 1961 ställde han upp en mur av oljefat på Rue Visconti i Paris. Från 1964 till 1967 levde han som illegal invandrare i New York med sin fru Jeanne-Claude innan han fick arbetstillstånd och till slut blev amerikansk medborgare 1973.

När USA öppnade sin famn för honom hade han varit statslös i 17 år. Ordet frihet betydde något. Förenta staterna var inte bara ett land, det var en idé.

Christos stora installationer – de 7 503 saffransfärgade portalerna i Central Park 2005, riksdagshuset i Berlin inslaget i tyg, de drygt 3 000 parasoller som han ställde upp i dalgångar i Japan och Kalifornien – har alla handlat om frihet. De monterades ned efter några veckor. Ingen kunde äga dem. Äganderätt och frihet är ett omaka par.

Tyget i hans konst uttryckte något- nomadiskt: hans eget liv. Hans arbeten fick människor att förundras tillsammans- och samlade väldiga åskådarskaror-. Skapelserna hade något drömlikt över sig men var ändå högst verkliga – och en dag var de borta. De var illusoriska men jättelika. Deras osannolika skönhet var befriande.

I över två decennier har Christo kämpat för att förverkliga konstprojektet ”Over the River” i Colorado: en silverfärgad baldakin som under två veckor skulle sträcka sig nästan 7 mil över Arkansas Rivers lopp som en böljande, flytande spegel.

Men nu, efter att ha lagt ner bortåt 15 miljoner dollar på projektet, har han övergett det i den kanske största konstnärliga protesten mot Donald Trump hittills. Stora delar av marken ägs av staten. Och som Christo förklarade för min kollega Randy Kennedy tidigare i år: ”Den federala regeringen är vår hyresvärd. Den äger marken. Jag kan inte genomföra ett projekt som gagnar en sådan hyresvärd.”

Den 81-årige Christo vägrade att sitta ner i Doha. Trots är en del av hans person. Att leva i frihet är en mäktig viljeyttring. I en timme talade han med obändig vitalitet. Ät mindre, förmanade han, så kanaliserar du din energi (själv äter han yoghurt med vitlök till frukost, sedan ingenting före middagen). Bestäm dig för ett mål – det här är det svåraste – och gör allt för att uppnå det, utan att kompromissa.

I fjol genomförde han en annan installation med vattentema: ”De flytande pirerna” i Iseosjön i Italien. 220 000 kuber i plast och nylontyg bildade en lysande gångväg utan räcken mellan en ö och fastlandet. Under drygt två veckor kom 1,2 miljoner besökare. De ville gå på vattnet. Man kan gå på vattnet. I en repressiv tid är även fantasin en kraftfull viljeyttring.

Christo, född som Christo Vladimirov Javacheff i det kommunistiska Bulgarien-, svepte in Berlins riksdagshus i tyg sex år efter murens fall. Riksdagshuset hade brunnit 1933 och bland andra tre bulgariska kommunister åtalades för mordbrand. Hitler utnyttjade branden, vars orsak aldrig blivit helt klarlagd, för sina diktatoriska syften.

Några år innan den åter blev säte för Tysklands parlament övertäckte Christo den byggnad som stått invid Europas skiljelinje. En bulgar som befriats av USA manifesterade sin autonomi och fantasins triumf vid Europas mittpunkt. Det är värt att komma ihåg i dag.

Det enda man kan använda Trumps groteska mur till är att låta Christo slå in den och befria oss.

Roger Cohen brittiskamerikansk journalist och författare.

Översättning: Niklas Hellgren “

DN ONSDAG 22 MARS 2017

“ Mittfältaren Macron leder försvaret

Enligt tittarna vann mittfältaren Emmanuel Macron den första tv-debatten inför det franska presidentvalet. Kommentariatet var svalare, där bedömdes han som stel, teknokratisk och omständlig. De skiftande intrycken är kanske typiska för en kampanj som redan har varit späckad av överraskningar. Nästan hälften av väljarna vet inte hur de ska rösta.

Om Macron inte övertygade höll han i alla fall ställningarna. Han såg ut som en person som klarar att vara president. Därmed är han fortfarande Frankrikes bästa chans mot främlingsfientlighetens banerförare Marine Le Pen i slutomgången den 7 maj.

Le Pen står för totalt invandringsstopp (”laglig och olaglig”), ekonomisk vänsterpopulism och nej till euron och EU. Det är en mörk nationalism som skulle landa i statsbankrutt och slå Europa i spillror. Hon gömmer sig bakom sekularism för att angripa islam, och trivs bäst när hon får gräla om burkinin. Men Macron bet ifrån.

De gamla politiska krafterna är i ett uselt läge. Socialistpartiet regerade sönder sig i rekordfart och utsåg sedan vänsteryttern Benoît Hamon till kandidat. Han tävlar i grenen utopier med Jean-Luc Mélenchon, rutinerad agitator med stöd av kommunisterna. Båda är lika chanslösa i valet.

Republikanerna utsåg förre premiär-ministern François Fillon, den givne presidenten innan han föll handlöst över sin frus skenanställningar. Han har rasat i mätningarna och tvingas nu sitta tyst när de andra diskuterar moral.

Återstår alltså Macron. Han går till val som antietablissemang, men studerade på fina elitskolan, jobbade som investmentbankir och var minister i två år. Vänstern anklagar honom för att sitta i knät på storföretagen, högern för att vara medskyldig till socialisternas fiasko. Hans styrka och svaghet är positionen i mitten, han har inga konkurrenter där trots att budskapet är tämligen vagt. Framför allt står han dock för ett öppet Frankrike, mot Le Pens trångsynthet.

Två relativa outsider ser ut att göra upp i finalen. Om båda får en fjärdedel av rösterna i första omgången finns åtskilliga att vinna från övriga läger. Lyckligtvis tyder allt på att Macron är bäst skickad att göra det.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN ONSDAG 22 MARS 2017

“ Gråzonen mellan fred och krig är besvärlig

Kommentar. För första gången på 20 år har riksdagen övat för krig. Men dagens konflikter ut-spelas i en gråzon mellan fred och öppet krig. Gråzonen täcks inte av svensk lagstiftning – utan där verkar politikerna ha mer kraft att fatta beslut än myndigheterna.

Den överraskande nyheten om att riksdagen i största hemlighet genomfört en krigsövning kom sent på måndagen. Det var Krigsdelegationen, den miniriksdag med 50 riksdagsledamöter som träder i funktion vid krigsfara och krig, som övat.

Hela delegationen, inklusive partiledarna Anna Kinberg Batra (M), Annie Lööf (C), Jimmie Åkesson (SD), Jan Björklund (L) och Jonas Sjöstedt (V) samt tjänstemän deltog, totalt 100 personer.

– I det säkerhetspolitiska läget vi nu befinner oss i är det nödvändigt att öva. Vi jobbade med fullt realistiska scenarier där Sverige står mycket nära randen till krig och hot om omfattande militära angrepp. Riksdagens beslut är centrala, men av övergripande karaktär medan de flesta besluten fattas av regering och försvarsledning, säger Jan Björklund (L) om övningen.

Senaste gången Krigsdelegationen övades i krigsspel var 1997, och då i betydligt mindre skala.

– Spelet har gett olika scenarier och utvecklingar av vad Sverige skulle förhålla sig till i fara för krig. Det har varit givande och vi har lärt oss väldigt mycket, säger riksdagens talman Urban Ahlin, som är ordförande för Krigsdelegationen.

Planeringen för övningen startade efter riksdagsvalet 2014, det vill säga ett halvår efter Rysslands smygande angrepp på Krim i Ukraina.

Journalisten Anna-Lena Laurén rapporterade då från Krim om soldater utan nationalitetsmärken. ”Det regionala parlamentet i Simferopol bevakas av okända beväpnade män på insidan och obeväpnade soldater på utsidan (...) Att återta kontrollen över parlamentet blir en grannlaga uppgift för den nya ukrainska regeringen”.

Ukrainas regering, polis och militär misslyckades med att återta Krim och Rysslands annektering har nu pågått i tre år. Den blev en väckarklocka för omvärlden och riksdagens försvarsbeslut 2015 innebär att Sverige åter ska ha ett totalförsvar för krig.

Scenariot under riksdagens övning är hemligt, men riksdagshuset var uppenbarligen inte säkert. Deltagarna skjutsades till en skyddad plats utanför Stockholm där Försvarsmakten samt andra myndigheten deltog i övningen.

En lärdom från förberedelserna och måndagens övning var att den ordinarie riksdagsordningen inte kan gälla. I stället skapades - arbetsformer som gav krigsdele-gationen stor handlingsfrihet att fatta de beslut som situationen krävde.

– Jag var positivt överraskad och det fanns en väldig beslutskraft när det verkligen gällde, säger Jan Björklund.

Men att genomföra beslut på myndighetsnivå kan vara svårare. Det visar flera övningar med scenarier i gråzonen mellan fred och krig. Om till exempel tungt beväpnade förklädda soldater kliver i land på Gotland är det ett polisärende, men ordningsmakten saknar rätt utrustning för att ingripa. Att i stället sätta in militär i strid kräver särskilda beslut.

– Vi har inga mellanformer mellan vanlig fredslagstiftning och ett krig med full invasion. Det är ett problem att vi enligt dagens regler inte kan höja beredskapen om vi inte har ett tydligt krigshot. Man bör som Finland ha ett mellanläge mellan fred och en högre beredskap där man kan tillämpa utökade befogenheter, säger Björn Körlof, tidigare generaldirektör för tre olika myndigheter inom totalförsvaret.

Björn Körloft medverkar i boken ”Sverige- värt att skydda” från Kungliga Krigsvetenskapsakademien som presenterades på tisdagen. I boken lämnas över 50 konkreta förslag på hur ett modernt civilförsvar kan skydda svenska folket.

Utöver brister i lagstiftningen finns en tveksamhet hos myndigheterna att ingripa. I värsta fall bidrar detta till att en angripare med små insatser skulle kunna erövra delar av svenskt territorium.

Tveksamheten att agera visade sig under en krisövning med Nato i mars 2016 där krigshotet blev överhängande. Den spelade svenska regeringen överraskade då Försvarsmakten genom att beordra allmän mobilisering med 60 000 militärer.

Professor Robert Egnell vid Försvarshögskolan är kritisk och anser att Sverige i praktiken saknar en strategisk ledning för svåra situationer.

– Vi måste ha ett system som inte behöver ställa frågan: är det fred eller krig? Utan vi borde ha ett -system som klarar allt från skogsbränder till kriget mot Ryssland.

Mikael Holmström mikael.holmstrom@dn.se “

“Fakta. Krigsdelegationen

Krigsdelegationen består av talmannen och 50 riksdagsledamöter. Ledamöterna väljs av riksdagen för varje mandatperiod. Ordförande är talmannen. Även ministrar som är lediga från uppdraget som riksdagsledamot kan sitta i krigsdelegationen.

Om det är fara för krig fattar Utrikes-nämndens ledamöter tillsammans med statsministern beslut om att krigsdelegationen ska ersätta riksdagen. För ett beslut krävs att statsministern och sex av nämndens ledamöter röstar för det.

Källa: Sveriges riksdag “

DN ONSDAG 22 MARS 2017

“ Wallström vill veta Trumps plan för Mellanöstern

Washington. Utrikesminister Margot Wallström hoppas få veta vad USA har för långsiktiga planer för Irak och Syrien, när 65 utrikesministrar träffas i Washington för att diskutera kampen mot terrorismen.

Hittills är mycket lite känt om Trumpadministrationens långsiktiga strategi för Irak och Syrien. Något klarnar möjligen under onsdagens toppmöte i Washington, där utrikesministrar från 65 länder samlas för att diskutera hur IS ska bekämpas.

Utrikesminister Margot Wallström, som är här, betonar att en plan måste sättas i sitt sammanhang och att man måste se bortom det rent militära bekämpandet av IS:

– Vad vill de, och hur tänker de om helheten? Man måste också veta varifrån vi kommer, vad som redan har hänt, och man måste orka tänka på nästa steg. Hur ska Irak och Syrien hanteras när IS har besegrats militärt?

Det amerikanska inreseförbudet ser hon inte som en effektiv åtgärd för terrorismbekämpning.

Mötet leds av USA:s utrikesminister Rex Tillerson, som Wallström tidigare har haft telefonkontakt med och beskriver som en god lyssnare: ”Jag har inga förutfattade meningar, och han hade en vänlig ton.” I Washington har Wallström möten även med bland andra Bob Corker, ordförande i senatens utrikes-utskott, och med Andrea Thompson, nationell säkerhetsrådgivare till vice president Mike Pence.

Även om den globala koalitionen mot IS handlar om internationellt samarbete, väntas mötet kretsa kring USA. Inte heller Iraks premiärminister Haider al Abadi, som i tisdags framträdde på United States institute of peace, strax efter att ha träffat Trump, vet vad Trump-administrationen vill. Abadi ser positivt på signalerna om ett ”ökat engagemang”, men betonade att det militära sättet inte är det enda att bekämpa IS.

Wallströms budskap påminner om Abadis:

– Vi måste prata om hur vi ska hantera de här länderna militärt, politiskt, socialt. Jag kommer också att framföra Sveriges huvudpunkter: Mer samarbete ger större säkerhet, mer handel leder till fler jobb – och fler kvinnor leder till mer fred.

Hon vill vidare lägga mer fokus på att granska finansieringen av IS: ”Vem förser dem med olja, bensin och vita jeepar, och vem köper de yazidiska flickor som säljs på internet, i vad som är ren slavhandel?” Från svenskt håll förlängs nu den militära insatsen i Irak med ett år, och fördubblas från 35 till 70 soldater, som främst utbildar irakiska styrkor. En ny femårig svensk utvecklingsstrategi för Irak ska antas i höst.

Efter det nära samarbetet med Obamaadministrationen är relationerna med det nya Vita huset alltjämt i sin linda. Sverige hoppas på gott

samarbete, men Wallström säger också att det står alltmer klart att president Donald Trump avser att genomföra vad han lovade under sin kampanj.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

“ Fakta. Toppmötet

I onsdagens toppmöte deltar företrädare från de 65 länder som ingår i den internationella koalitionen mot IS, samt tre organisationer: EU, Interpol och Arabförbundet.

Från Washington reser Wallström vidare till New York, för högnivåmöten i FN om situationen i Somalia och Sydsudan. “

DN ONSDAG 22 MARS 2017

“ Allt fler av president Trumps medarbetare dras in i ryska härvan

Analys. Donald Trumps och hans medarbetares märkliga relationer till Ryssland har redan skadeskjutit hans trovärdighet som president. Att kongressen och den federala polisen FBI utreder misstänkt samarbete mellan en amerikansk presidentkandidat och den ryska regeringen kan bli än mer förödande.

Ingenting tycks hjälpa: Inte twittermeddelanden från Trump om uppgifterna att Ryssland försökte styra presidentvalet till Hillary Clintons nackdel är fake news – och alla vet det.

Inte de grundlösa anklagelserna mot tidigare presidenten Barack Obama för att ha låtit avlyssna Trump Tower i New York.

Inte heller Vita husets påståenden att de nära medarbetare som Trump tidigare sparkat enbart var marginella figurer och spelade en begränsad roll, trots att en av dem – affärsmannen Paul Manafort – var högste kampanjchef och en annan – general Michael Flynn – nationell säkerhetsrådgivare.

Under kongressförhören i måndags bekräftade FBI-chefen James Comey och NSA-chefen Michael Rogers i stort sett allt som tidigare har kommit ut i pressen: Ryssland försökte verkligen vrida utgången av presidentvalet 2016 till Trumps fördel, bland annat genom att hacka det demokratiska partiets datorer, och det pågår verkligen en brottsutredning om en möjlig koordination mellan Kreml och Trumps nära omgivning. Däremot höll Comey de flesta konkreta uppgifter för sig själv, förebärande sekretesskäl.

Dementiförsöken har kollapsat, och i stället blottläggs nya upp-gifter om den ryska inblandningen i förra årets USA-val nästan dag-ligen, samtidigt som allt fler tidigare och nuvarande medarbetare till Trump dras in i den ryska härvan.

Några av de kända nyckelfigurerna för interaktionen mellan Trump och Moskva, av vilka ett antal har sparkats eller dragit sig tillbaka, finns med på grafiken här ovan. Andra viktiga aktörer, särskilt de som rör sig på den populistiska och antiglobalistiska arenan, är svårare att placera in i ett diagram. En sådan är Trumps viktigaste medarbetare, presidentens chefsstrateg Steve Bannon, som står ideologiskt mycket nära Alexander Dugin, en av de ryska högernationalisterna. Den gemensamma världsbilden är kanske en viktigare faktor än de olika affärsmässiga sambanden mellan Trumplägret och Kreml. Bannon är bara en av de Putinvänliga personerna i Trumpadministrationen. Det har gjort Trump till den mest Kremlpositive president som USA hittills har haft.

Kongressens och FBI:s utredningar handlar dock inte om politisk samstämmighet mellan Trump och Putin utan enbart om misstänkt brottslighet.

Trumps Vita hus insisterar på att misstankarna är ogrundade.

Men FBI kommer, som James Comey sade i måndags, att fortsätta utreda den ryska regeringens försök att blanda sig i 2016 års presidentval. Det innefattar om det har förekommit några kopplingar mellan individer knutna till Trumps kampanj och Rysslands regering och huruvida det har förekommit någon koordination mellan kampanjen och de ryska ansträngningarna.

Detta handlar, som några bedömare har slagit fast, om den allvarligaste brottsutredning där Vita huset och en sittande president är inblandade, på årtionden. Man får gå ända tillbaka till 1990-talet och Monica Lewinsky-affären, då president Bill Clinton ställdes inför riksrätt (men friades).

Senast har det kommit fram att Roger Stone, en ökänd konspirationsteoretiker och sedan årtionden nära vän till Trump, under valkampanjens sista månader upprepade gånger ska ha diskuterat sina ryska kontakter med Wikileaks grundare Julian Assange (som har intima kontakter med Moskva). Stone har förnekat att han hade med ryska företrädare att göra i valrörelsen, men han hade tidigare själv skrutit med att han på förhand kände till läckor om -Hillary Clintons mejl från Wiki-leaks.

I augusti 2016 sade Stone vid ett republikanskt partimöte i Florida att han kommunicerat med Assange, och i en intervju sade han att han förväntade sig att Assange och Wikileaks snart skulle börja lägga ut nya dokument om Clinton varje vecka. Så skedde också med början i oktober – en månad före valet.

Då hade Paul Manafort redan lämnat posten som Trumps kampanjchef, sedan hans oklara affärsband till proryska ukrainska oligarker och expresidenten Viktor Janukovytj avslöjats.

Trumps säkerhetsrådgivare Michael Flynn, som odlat nära förbindelser med Ryssland och bland annat framträtt i den ryska tv-kanalen RT, blev ändå nationell säkerhetsrådgivare i Vita huset. Det dröjde till februari i år innan han avskedades på grund av att ha ljugit om sina kontakter med Rysslands USA-ambassadör.

Även om FBI-chefen inte namngav några misstänkta är det ingen vågad gissning att såväl Manafort som Flynn, och möjligen också Stone, är föremål för brottsutredningen.

Det är inte goda nyheter för Trump, även om han försöker hålla god min.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

Trumps band med Ryssland

Ukrainas president (till 2014)
Vägrade att signera ett avtal med EU, vilket utlöste massprotester i Kiev i slutet av 2013. Satte in beväpnad kravallpolis mot demonstranterna, och tvingades fly till Ryssland i februari 2014.

Viktor Janukovytj

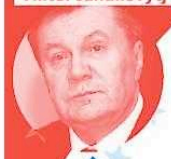

Paul Manafort

Kampanjchef för Trump
En republikansk lobbyist för utländska diktatorer som Ferdinand Marcos, Mobutu Sese Seko och Ukrainas Kremltrogne president Viktor Janukovytj. Ska ha fått 12 miljoner dollar i arvoden från ett proryskt oppositionsparti.

Roger Stone

Mångårig Trumprådgivare
En spridare av konspirationsteorier, var Paul Manaforts partner i en lobbyfirma. Står Julian Assange nära. Anses ha haft förhandskunskap när Wikileaks skulle "läcka" nya uppgifter om Clinton.

Wikileaks grundare
Befinner sig sedan 2012 i självvald exil på Ecuadors ambassad i London. Nära ryska kontakter, bland annat med förintelseförnekaren Israel Shamir. Har haft ett eget tv-program i den Kreml-kontrollerade kanalen RT.

Julian Assange

Rex Tillerson

Utrikesminister
Under hela sin yrkeskarriär på oljejätten Exxon Mobil, de senaste tio åren dess högste chef. Slöt 2011 ett miljardavtal med Rosnefts Setjin om oljeborrning i Arktis. Motsatte sig sanktionerna mot Ryssland. Har fått Rysslands vänskapsorden av Putin.

Carter Page

Utrikesrådgivare i Trumps valkampanj
En konsult i oljeindustrin, grundare av investeringsfonden Global Energy Capital, specialiserad på rysk och centralasiatisk gas och olja. Har prisat Putin. Utreds av FBI, CIA och NSA för sina ryska kontakter.

USA:s president Donald Trump

Vd för oljejätten Rosneft
En före detta KGB-officer som var Putins stabschef. Med på USA:s sanktionslista för Krim-annekteringen. Mötte Page i Moskva i juli 2016, och ska enligt vissa uppgifter då ha erbjudit honom andelar i Rosneft mot att USA lyfte sanktionerna mot Ryssland.

Igor Setjin

Rysslands ambassadör i USA
Veterandiplomat som hade upprepade kontakter med Trumps kampanj före och efter valet.

Sergej Kisljak

Rysslands president Vladimir Putin

Jeff Sessions

Justitieminister
Var en av Trumps närmaste rådgivare i valrörelsen. Han förnekade i senatsförhör att han haft kontakt med "ryssarna", men det kom sedan fram att han mött Kisiljak ett par gånger. Tvingad att avstå från att leda utredningen om rysk inblandning.

Michael Flynn

Nationell säkerhetsrådgivare
Har sagt att Putin är en starkare ledare än Obama. Den 29 december, samma dag som Obama utvisade 35 ryska diplomater talade han med ambassadör Kisljak upprepade gånger. Men förnekade det.

Grafik: Johan Andersson Fakta: Michael Winiarski Foto: Matt Rourke, John Stillwell, Alexander Kondakov, Pavel Golovkin, Natalia Kolesnikova, TT

DN ONSDAG 22 MARS 2017

Spåren av terrorn tydliga i Bryssel

Belgien präglas av förra årets terrorattentat. Över trettio lagar har skärpts och regeringen hävdar att inte en enda belgisk jihadist har rest till Syrien under det senaste året. Men det kommer att ta lång tid att vända utvecklingen, säger borgmästaren i Brysselkommunen Molenbeek till DN.

Utanför tunnelbanestationen Maelbeek i Bryssel stannar en kvinna och tittar på ett minnesmärke som har satts upp för att hedra människorna som dog under terrorattentatet den 22 mars 2016.

– Jag går förbi här varje dag. Det känns fortfarande fruktansvärt, säger hon och sväljer hårt.

Explosionen skedde på morgonen, klockan elva minuter över nio. En dryg timme tidigare hade två sprängningar inträffat vid flygplatsen Zaventem, utanför Bryssel.

Omkring tjugo människor, varav en ung svenska, dog vid attacken mot tunnelbanan. Över hundra skadades också svårt när den ena av de två terroristerna sprängde sig själv till döds.

Samtidigt ångrade sig den andre. Osama Krayem, som växte upp i Rosengård i Malmö, lät bli att aktivera sin sprängladdning och lyckades fly. Han greps en månad senare och sitter sedan dess häktad i belgiskt fängelse.

Ytterligare en av terroristerna i Bryssel överlevde.

Mohamed Abrini misslyckades med att spränga sig i luften ute vid flygplatsen, men fastnade på övervakningskamerornas bilder och kallades ”mannen i hatt” fram till dess han greps.

En stor mängd misstänkta har gripits under det gångna årets många polisinsatser, men många har också släppts.

Hittills har 43 åtalats och 72 andra anklagats för terroranknutna brott i Belgien sedan attacken mot det judiska museet 2014. Men två av dem som misstänks för att ha planerat dåden i Bryssel för ett år sedan är fortfarande på fri fot.

Det som hände för ett år sedan präglar den belgiska huvudstaden på flera sätt.

Tungt beväpnade militärer patrullerar fortfarande på gatorna och i tunnelbanan. Terrorhotet finns kvar.

Samtidigt hävdar regeringen att de mer än trettio skärpta lagarna och de omfattande polisinsatserna har börjat ge resultat.

Belgien har bland annat förbjudit resor till utlandet om det anses finnas ”avsikt” att delta i terroraktiviteter, men bara en person har åtalats för detta.

Det har också blivit enklare för polisen att göra husrannsakningar och telefonavlyssningar, belgiskt medborgarskap kan dras in för människor som har dubbelt medborgarskap om de döms för terrorism, och nationella id-kort kan dras tillbaka i förebyggande syfte.

Inte en enda belgisk jihadist har rest till Syrien under det senaste året, hävdade häromdagen Belgiens hårdföre inrikesminister Jan Jambon, som företräder det flamländska populistpartiet N-VA.

– Ja, vi är på rätt väg. Men vi har bara börjat, säger Françoise Schepmans, borgmästare i Molenbeek.

Hon tar emot DN i kommunens pampiga men bedagade gamla palats i Molenbeek, som ligger bara tio-femton minuters promenad från Bryssels turiststråk.

De enorma kristallkronorna i taket och målningarna längs väggarna vittnar om den tid när Molenbeek under 1800-talet kallades för ”lilla Manchester” och var centrum för framväxande belgisk industri.

I dag är Molenbeek en av Belgiens fattigaste kommuner. Arbetslösheten är över 40 procent bland de unga och en tredjedel av kommunens 95 000 invånare har utländsk nationalitet.

Molenbeek har länge pekats ut som ett terrornäste i Europa. En lång rad av det senaste decenniets terrordåd har haft kopplingar hit. En av terroristerna i Madrid, som sprängde tåg i den spanska huvudstaden 2004, bodde i Molenbeek.

Mannen som sköt ihjäl fyra människor på det judiska museet i Bryssel i maj 2014 hade också levt i Molenbeek och vapnen som användes under attackerna i Paris i januari 2015 kom från härifrån.

Dessutom kom två av terroristerna som deltog i attackerna i Paris i november 2015, bröderna Abdeslam, från Molenbeek. Den yngste brodern lyckades fly från Paris men greps i Molenbeek några dagar före attackerna i Bryssel.

– Under lång tid var det lätt att leva i Belgien. Alla såg vad som hände när unga muslimer började radikaliseras, men man trodde att det skulle lösa sig, tror Françoise Schepmans.

– Det borde förstås ha gjorts något åt detta för länge sedan, suckar hon.

Nu försöker Françoise Schepmans vända utvecklingen.

Sedan ett år tillbaka deltar Molenbeek tillsammans med flera andra Brysselkommuner i en omfattande plan som ska få stopp på den våldsbejakande islamismens utbredning.

Det handlar delvis om att registrera vilka som bor i Molenbeek. För första gången har kommunens tjänstemän knackat dörr – vid 8 000 adresser – och över 22 000 människor har kontrollerats.

Dessutom slår polisen till mot ille-gal försäljning av narkotika och vapen, som ofta har varit terroristernas försörjning. Som en följd av detta har brottsligheten minskat med tre procent. Kommunen punktmarkerar också alla invånare som kommer tillbaka från resor till Syrien.

Den tuffare terrorjakten i Belgien får också kritik. Människorätts-organisationen Human rights watch anklagar den belgiska polisen för systematisk diskriminering.

Organisationen har publicerat en ingående studie där en av dem som intervjuas beskriver vardagen i Molenbeek på följande sätt.

”Det är inte lätt att vara arab och bo i Molenbeek dessa dagar. Vi attackeras av IS, som betraktar oss som inte är troende som förrädare. Och vi attackeras av staten som säger: Ni samarbetar med IS.”

Men Françoise Schepmans är nöjd med polisens arbete. Hon tror att det stora flertalet av Molenbeeks invånare är lättade över att något äntligen görs.

– Efter förra årets terrorattentat kan ingen längre påstå att detta inte är ett problem. Människors inställning har förändrats och nästan alla välkomnar det vi gör.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“ Fakta. Terrorattackerna 2016

Den 18 mars 2016, några dagar före terrorattackerna, greps den intensivt eftersökte Salah Abdeslam, som var med under attentaten i Paris den 13 november 2015, i Brysselkommunen i Molenbeek

Klockan två minuter i åtta på morgonen den 22 mars 2016 exploderade två sprängladdningar vid Bryssels flygplats Zaventem. En dryg timme senare sprängdes tunnelbanestationen Maelbeek.

35 människor, inklusive tre självmordsbombare, dödades vid attentaten i Bryssel. Över 300 skadades, många svårt.

Vid flygplatsen dog två av självmordsbombarna, en tredje greps senare och sitter häktad i Belgien. Vid tunnelbanan dog en av terroristerna och den andre, Osama Krayem från Rosengård, lyckades fly men greps senare och sitter nu häktad i Belgien.

DN “

DN ONSDAG 22 MARS 2017

”Ingen naturlag att det ska vara krig och förtryck”

“ Säkerhetsläget förvärras i Afghanistan samtidigt som korruptionen ökar och biståndströttheten breder ut sig. Men Horia Mosadiq från Amnesty International vill inte se sitt hemland som ett hopplöst fall. – Det finns alltid ljusglimtar. Jag vägrar att ge upp, säger hon.

När vi träffas har Horia Mosadiq just avverkat ett seminarium i Stockholm om läget i Afghanistan, anordnat av svenska Amnesty.

De stora skaror afghanska flyktingar som på senare tid sökt sig till Sverige har ökat intresset för det centralasiatiska landet. När Horia Mosadiq beskriver situationen i Afghanistan är inte en stol ledig i lokalen.

Framställningen är koncentrerad, koncis – och i princip nattsvart. Sällan har jag hört någon återge så mycket elände på så kort tid.

Horia Mosadiq redogör för hur ett redan krigshärjat land kastats in i en ny våldsspiral. Nu är ett inbördeskrig hotande nära.

– Förra året dödades nästan 3 500 civila i militära attacker och terrorattentat. Mer än dubbelt så många skadades. Det är den högsta siffran sedan FN började med sådan statistik, säger hon.

Talibanrörelsen, som med våld vill skapa ett sunniextremistiskt Afghanistan, har vuxit i styrka och övergått från gerillaattacker till konventionell krigföring. Men hotet kommer inte bara från

talibanerna. Terrororganisationen Islamiska staten (IS) har befäst sin närvaro i Afghanistan. Och även regimvänliga styrkor dödar och skadar civila.

Civilbefolkningen kläms mellan de stridande och väljer i allt större utsträckning att fly. En och en halv miljon afghanska medborgare är flyktingar i sitt eget land.

Det finns afghaner som flyr utom-lands, men de möts allt oftare av kalla handen. Och de många afghanska flyktingar som levt i grannländerna tvingas nu tillbaka – en halv miljon måste mot sin vilja lämna Pakistan under förra året.

Möjligheterna för flyktingarna att leva ett värdigt liv i Afghanistan är små. Förra året bad FN sina medlemsländer om att bidra med motsvarande tre miljarder kronor för humanitära insatser. Men de fick bara in 40 procent av den summan.

Samtidigt är Afghanistan ett av världens mest korrupta länder. På Transparency Internationals lista för 2016 ligger det på en föga smickrande plats 169, med endast sju länder bakom sig.

Horia Mosadiq har arbetat med människorättsfrågor i Afghanistan över två decennier. Hon är 53 år och minns bara vagt när det senast var fred i hennes hemland.

– 1979, när jag var sex år, gick Sovjetunionen in i Kabul.

På den tiden bodde Horia med sin familj i Herat, en halvmiljonstad i västra Afghanistan. Hennes far var en engagerad lokalpolitiker och mycket kulturintresserad.

– Vi ordnade poesiaftnar hemma. Pappa tog också med mig på möten och diskussioner. Jag förstod ju inget av det som sades, men det var spännande med alla utländska namn som flög runt bordet: politiker som Thatcher, Brezjnev, Jimmy Carter. Författare som Tjechov och Balzac.

Men Sovjetinvasionen ändrade allt. Våldet mellan den afghanska gerillan mujahedin och de Sovjetstödda regeringssoldaterna eskalerade. Poesiaftnarna fick ett slut. Familjen tvingades fly Herat, först till huvudstaden Kabul och senare till Pakistan.

Horia Mosadiq utbildade sig till journalist i Pakistan och på Berkeleyuniversitetet i San Francisco. Men efter några år i mediebranschen sadlade hon om till människorättsområdet. Nu arbetar hon på Amnesty Internationals huvudkontor i London med huvudansvar för Afghanistan, dit hon reser regelbundet.

– Det går inte att blunda för att mycket går åt fel håll. Men jag blir inte uppgiven, det är snarare en extra sporre till att åstadkomma förändring. Det är ingen naturlag att det ska vara krig och förtryck i Afghanistan. Jag kommer ju ihåg motsatsen från min barndom.

Du och din familj har hotats och trakasserats. Ditt hem i Kabul har skövlats. Är du inte rädd?

– Jo, jag är rädd ibland. Men samtidigt blir jag motiverad att fortsätta mitt arbete. Den stora bördan bär min familj som delvis får lida på grund av vad jag gör.

– Det viktigaste i Afghanistan är att skapa respekt för lagarna. Som det är nu råder i princip straffrihet för dem som är tillräckligt högt uppsatta eller har kontakter. Det förhållandet måste biståndsgivarna och det internationella samfundet reagera på, säger Horia Mosadiq som också passar på att rikta en känga mot den svenska regeringen.

– Jag blev chockad när jag fick ta del av FN:s statistik över avvisade flyktingar på seminariet i dag. Sverige har avvisat nästan 4 800 afghanska flyktingar det senaste halvåret. Till ett land där ambassadpersonalen inte törs gå ut på gatan utan färdas i skottsäkra bilar eller i helikoptrar. Jag förstår inte hur Sveriges regering ska kunna uttala sig med trovärdighet i människorättsfrågor i fortsättningen.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“ Fakta. Horia Mosadiq

Född 1973 i Herat. Har varit internflykting i Kabul och i Pakistan. Återvände till Afghanistan i början av 1990-talet och arbetade bland annat för nyhetsbyråerna UPI och AFP.

I början av 2000-talet startade Horia Mosadiq ett nätverk i Afghanistan för krigsoffer och krigsveteraner. Nu är hon knuten till Amnesty International.

Hon har blivit dödshotad åtskilliga gånger, hennes barn har utsatts för kidnappningsförsök och hennes man har beskjutits.

Horia Mosadiq lever nu i London men återvänder regelbundet till Afghanistan i sitt arbete. Hennes man arbetar i Kabul för en annan människorättsorganisation. Parets tre döttrar bor med mamma i London.

Källa: DN “

DN ONSDAG 22 MARS 2017

“ Europa ännu sårbart för terrorattacker

Analys. Terrororganisationen IS är på reträtt. ”Kalifatet” är på väg att falla. Det har minskat rörelsens slagkraft men inte hejdat faran för nya attacker med jihadistiska förtecken mot mjuka mål. Europa är fortsatt sårbart för terror.

Det är ingen tvekan om att terror-organisationen Islamiska statens (IS) självutropade ”kalifat” i Syrien och i Irak håller på att vittra sönder.

Så gott som alla i den ledarkader som för tre år sedan bidrog till att skapa det skräckinjagande IS-projektet har dödats av USA-koalitionens flygbombningar och drönarattacker. Det är en manspillan som också speglas bland rörelsens fotfolk: enligt bedömningar från amerikanska underrättelsekällor har ”kalifatets” terrorarmé i Syrien och i Irak halverats på tre år, från 30 000–40 000 till 15 000–18 000 man.

IS-kalifatets viktigaste stad, Mosul, håller på att falla, och ”huvudstaden” Raqqa står i tur. Ska man vara krass kan man säga att det är IS-krigarnas smala lycka att deras stora skara angripare – USA, Ryssland, Syrien, Turkiet, syrisk opposition, syrienkurder – är så oeniga sinsemellan och inte kan enas om hur det sista stora slaget mot ”kalifatet” ska utformas.

Hur som helst har den militära offensiven mot IS, om än otillräcklig och dåligt koordinerad, bidragit till att minska terrorrörelsens slagkraft även på andra håll än i Syrien och Irak.

Men att pressen hindrat IS från att expandera sin terror så som de önskar, innebär dessvärre inte att faran är över. De IS-veteraner som återvänder från ”kalifatet” till sina hemländer, likväl som de frivilliga, som starkare gränsskydd hindrat från att kriga för den gudomliga profetian, är säkerhetsrisker var de än befinner sig.

Ju närmare terrorns epicentrum i Syrien/Irak man kommer, desto tydligare blir detta faktum. Iraks huvudstad Bagdad är delvis lamslaget av det sunniextremistiska våld där IS är tongivande. De ”lugnare” delarna av Syrien får ständigt sin beskärda del av terrorattacker, ofta självmordsdåd. Turkiets storstäder har drabbats hårt av IS-terror, exempelvis nattklubbsattacken i Istanbul på nyårsafton med minst 39 döda.

Även om gränskontroller skärpts och underrättelsearbetet intensifierats är Europa sårbart. Särskilt för attacker mot mjuka mål som utomhusmarknader och stora publikevenemang.

Ändå är det tydligt att IS inte har haft förmågan att ”styra” terrorn i Europa. Uppmaningen från rörelsens ledare till europeiska sympatisörer, att utöva terror med de medel som står till buds – bilar, knivar, stenar – har inte fått den planerade effekten.

Vilket vi givetvis ska vara glada för. Minns förra sommarens terrorvåg i Europa, som nästan fick Schengensamarbetet att kollapsa och Frankrike att panikstifta lagar mot ”burkinis”. Där och då exponerades ömtåligheten i världens mest reglerade samhällen, de europeiska. De mest primitiva former av terror kan göra stor skada om dåden blir tillräckligt många.
Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

DN ONSDAG 22 MARS 2017

“ Fillon i nytt blåsväder när härvan växer

Den franska presidentkandidaten François Fillon fick 2015 omkring 440 000 kronor i arvode för att anordna ett möte mellan Vladimir Putin och en -libanesisk affärsman. Det avslöjar tidningen Le Canard Enchainé, samtidigt som polisutredningen växer kring paret Fillon.

Det var under Sankt Petersburgs internationella ekonomiska forum i juni 2015 – bara två månader efter att han offentliggjort sin presidentkandidatur – som François Fillon ska ha agerat mellanhand för den libanesiska miljardären och affärsmannen Fouad Makhzoumi.

Fillon uppges ha anlitats som ”matchmaker” av Makhzoumi och bland annat varit behjälplig med att arrangera privata möten med energibolagets Totals vd och Rysslands president Vladimir Putin, som Fillon känner personligen sedan sin tid som fransk premiärminister, 2007–2012.

I arvode för sina tjänster fick Fillon 50 000 dollar (cirka 440 000 kronor), skriver Le Canard Enchainé i onsdagens upplaga, enligt tidningen Le Monde. Pengarna ska ha betalats ut till konsultbolaget 2F Conseil, som skapades av Fillon strax efter att han lämnade posten som premiärminister 2012. Fillon har tidigare vägrat kommentera vilka hans kunder varit, och vilken typ av tjänster han utfört.

På tisdagen rapporterade också flera franska medier att polisutredningen växer kring François Fillons misstänkta

skenanställningar av hustrun Penelope Fillon. Enligt anonyma källor inom rättsväsendet omfattar misstankarna nu även grovt bedrägeri och förfalskning.

Utredarna rapporteras miss-tänka att François Fillon och hans fru förfalskat de dokument som de lagt fram som underlag för de hundratusentals euro i lön som hustrun fått för det påstådda -arbetet som assistent åt sin man. Penelope Fillons advokat Pierre Cornut--Gentille förnekade dock kategoriskt att någon förfalskning ägt rum.

Affären ledde indirekt till att landets inrikesminister, socialisten Bruno Le Roux, tvingades avgå, sedan det framkommit att även han anställt familjemedlemmar, i hans fall två döttrar, som assistenter i parlamentet.

Rent formellt är det inte olagligt att anställa familjemedlemmar – men etiskt är det tveksamt och arbetet måste också utföras.

–I det här fallet handlade det dock givetvis om riktigt arbete, - försäkrade Le Roux, som pressades till att avgå av bland andra Socialistpartiets presidentkandidat Benoît Hamon.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

DN ONSDAG 22 MARS 2017

“ Presidenten tonar ned köttskandal

Rio de Janeiro. Den brasilianska regeringen försöker tona ned skandalen om ruttet kött. President Michel Temer menar att det endast rör sig om en bråkdel av landets slakterier som har exporterat det dåliga köttet.

– Brasilien har 4 837 slakterier. Endast 21 av dem uppfyller inte kraven. Det är väldigt lite om man ser på hur många slakterier vi har, säger Michel Temer.

Presidentens ivriga påpekanden om det brasilianska köttets fortsatta förträfflighet har inte fått önskad effekt. Utöver de 21 som Temer nämner, och som är under utredning, har tre stycken tvingats lägga ner. Kina har stoppat all import av rött kött, EU slutar köpa kött från de utpekade köttbolagen och även länder som Chile och Sydkorea inför importbegränsningar.

För att visa världen att brasilianskt kött inte är lika dåligt som rikspolisens razzia visade i helgen bjöd Temer in ambassadörerna i Brasília till Steak Bull, ett av huvudstadens bästa stekhus. Presidenten satt bredvid Kinas ambassadör och beställde in oxfilé, flankstek, lammkotletter och korv för att visa att det går att äta. Kina är Brasiliens främsta importör av kött och köpte förra året nötkött för 18 miljarder kronor.

Brasiliens jordbruksminister var också med under grillfesten och menade att rikspolisens razzia hos ett drygt 30-tal bolag på 194 platser

innehåller felaktigheter. Om man lyssnar på ljudupptagningarna så hör man att pappkartonger inte användes till att malas ned med köttet utan till att förpacka köttet, säger jordbruksministern Blairo Maggi.

Rikspolisens razzia har fått skarp kritik av regeringen, men faktum kvarstår att 33 inspektörer på livsmedelsverket är häktade misstänkta för inblandning i skandalen. Under två år har nationella polisen avlyssnat utvalda slakterier och visat att inspektörerna godkänt slakterier att sälja kött som gått ut eller varit smittat med salmonellabakterier.

Brasilien är världens största exportör av nötkött, griskött och fågel, och skandalen väntas slå hårt mot den redan ansträngda brasilianska ekonomin. För att försöka rädda sitt varumärke köpte landets största slakteri, JBS med 230 000 anställda världen över, helsidor i Brasiliens största dagstidningar där bolaget förklarar att endast en av de anställda är involverad i köttskandalen.

Vad som gör situationen ännu mer pinsam för Brasilien är att köttet som president Michel Temer bjöd ambassadörerna på i Brasília visade sig komma från Uruguay och Australien. Åklagarväsendet hävdar att en del av mutorna gått till två parter inom regeringskoalitionen.

Henrik Brandão Jönsson riojonsson@gmail.com “

DN ONSDAG 22 MARS 2017

“ Storbanker pekas ut i penningtvättshärva

De svenska storbankerna, liksom telekomjätten Ericsson och några andra svenska bolag, är indragna i en stor penningtvätts-härva kopplad till Ryssland. Utredare i fyra länder misstänker att upp emot 700 miljarder kronor förts ut ur landet.

Härvan rullades upp 2014 när en grupp journalister i nätverket OCCRP, som samarbetar runt nyheter om korruption, avslöjade den ”ryska tvättomaten”. Den var ett system där pengar slussade ut ur Ryssland, främst genom Trasta Komercbanka i Lettland och Moldindconbank i Moldavien.

Myndigheter i Lettland, Moldavien, Storbritannien och Ryssland började undersöka vad som hänt.

Journalistgruppen har nu tagit del av handlingar som gör att man kan spåra vilka vägar 20,8 miljarder dollar, cirka 180 miljarder kronor, har tagit och var de slutligen hamnat. Utredare på myndigheterna misstänker att det sammantaget handlar om betydligt större summor, uppemot 700 miljarder kronor, rapporterar bland annat brittiska The Guardian.

Som jämförelse kan nämnas att Sveriges statsutgifter för 2017 väntas bli 970 miljarder kronor.

Alla fyra svenska storbanker, liksom Danske bank och norska DNB, finns med bland de hundratals banker som pengarna har spårats till.

Enligt OCCRP har pengar även hamnat hos svenska företag. Hos Ericsson sattes för tre år sedan in drygt 1,3 miljoner dollar (nästan 12 miljoner kronor).

”Vi kommenterar vanligtvis inte enskilda transaktioner, men vi kan konstatera att det här rör sig om en enskild betalning under ett av våra kundavtal”, skriver bolaget i ett uttalande och fortsätter:

”Vi vet i dag inte varför betalningen skedde via ett annat bolag än kundens, men i ljuset av de uppgifter som framkommit nu så får vi titta närmare på den här betalningen och se över om vi har tillräckliga rutiner och kontrollmekanismer”.

Ett annat svenskt företag är fäst-teknikbolaget Isaberg Rapid. Bolaget ska ha fått nästan 153 000 dollar under 2013 i betalning.

Vd Mikael Schentz säger att företaget gjort affärer med Ryssland länge, men sedan annekteringen av Krim har omfattningen minskat kraftigt.

Summan, 153 000 dollar, är inget som förvånar honom.

– Vi gjorde vi väl affärer för runt en miljon dollar med Ryssland vid den tidpunkten, säger Schentz.

Vad betalningen avser vet han inte.

– Jag skulle vilja stämma av det här med vår ekonomiavdelning först.

Han tillägger att de ryska kunderna är etablerade kunder som Isaberg Rapid gjort affärer med under många år. Och han är något skeptisk till uppgifterna.

– Vi säljer häftapparater och häftpistoler som vi exporterar till ryska kontorsvaruhandlare och järnvaruaffärer via importörer där. Jag har inte sett någon varningsflagg, säger han.

Nordea och Handelsbanken fick 2015 böta för att de inte hade följt penningtvättsreglerna. Finansinspektionen varnade Nordea som fick böta 50 miljoner kronor. Handelsbanken fick en erinran och böter på 35 miljoner.

Martin Noréus, vice generaldirektör på Finansinspektionen, säger till DN att det som framkommit hittills i penningtvättshärvan bekräftar att det tidigare funnits brister hos bankerna. Inspektionen ska följa upp de nya uppgifterna i sin löpande tillsyn av bankerna.

Nordea framför att man satsat stora resurser för att stoppa penningtvätt.

– Vi kommer aldrig att tolerera att någon annan utnyttjar Nordea för penningtvätt, säger bankens presschef Petter Brunnberg till TT.

Handelsbanken uppger att man stoppade transaktionerna när de upptäcktes:

”Vi ser mycket allvarligt på detta. Transaktionerna det handlar om är fyra år gamla och väl kända för oss. Nödvändiga åtgärder har vidtagits

och bland annat avslutades förbindelsen med Trasta Komercbanka under 2013. Vad det gäller Moldind-conbank har Handelsbanken aldrig haft någon direkt förbindelse med den banken, de aktuella transaktionerna genomfördes via andra banker”, skriver Handelsbankens presschef Johan Wallqvist.

Pia Gripenberg pia.gripenberg@dn.se
Dan Lucas dan.lucas@dn.se

“ Fakta. ”Ryska tvättomaten”

Mellan januari 2011 och oktober 2014 fördes minst 20,8 miljarder dollar (cirka 180 miljarder kronor) ut ur Ryssland. 19 ryska banker var inblandade. I en av dem satt Igor Putin, kusin till Rysslands president, i styrelsen.

Pengarna hamnade hos ryska affärsmän och slutligen hos drygt 5 000 företag med konton i 732 banker i 96 länder.

Sedan avslöjandet 2014 har chefen för lettiska finansinspektionen fått sparken och banktillståndet för Trasta Komercbanka har dragits in. I Moldavien har 14 domare åtalats och sju personer knutna till Moldindconbank utreds för brott.

Källa: OCCRP, Organized Crime and Corruption Reporting Project. “

DN ONSDAG 22 MARS 2017

“ Prisad ordförande om Ericssons kris

Bert Nordberg utses till Nordens bästa ordförande medan Hans Stråberg blir Sveriges bästa. Nordberg dementerar i en intervju med DN att han varit aktuell för Ericssons styrelse.

Bert Nordberg är hyllad i Danmark för att han och vd Anders Runevad vänt vindkraftbolaget Vestas.

Så hyllad att vissa av Ericssons ägare lobbat för att den svenska duon, som tidigare jobbat för telekomjätten, skulle väljas in i det problemfyllda bolagets styrelse.

Enligt Dagens Industri har Ericssons valberedning, som utser styrelseledamöter, intervjuat dem.

– Jag har aldrig träffat Ericssons valberedning. Jag gillar inte att gå i polemik med tidningar, men det här vill jag banne mig dementera. Frågan har inte kommit, men vi får se nästa år, säger Bert Nordberg.

Vad är framtiden inom telekom?

– Den som är först och bäst på 5g kommer att vinna.

Alla de tre stora bolagen – Ericsson, Nokia och Huawei – hävdar att just de är ledande.

Bert Nordberg anser att Ericsson behöver struktureras om.

Ska Ericsson fortsätta med medier och det så kallade Molnet (data som lagras på internet)?

– Om man vill hjälpa till med att generera trafik så kan man syssla med medier, som tv och film. Det är ett val man får göra. Teleoperatörerna ska ha Molnet och Ericsson ska möjliggöra det genom att ha produkter som stödjer bra lösningar för operatörerna.

Det låter alltså som om Bert Nordberg anser att Ericsson kan knoppa av sin medieenhet och fokusera molnverksamheten.

Men det är för Vestas utveckling som den norska organisationen Styreinformasjon först dubbade honom till Danmarks bästa ordförande och nu utser honom till Nordens bästa. Vestas aktiekurs har gått från 56 till 536 danska kronor under hans fem år med klubban.

– Som svensk är det spännande att bli bästa ordförande i Danmark.

Flera svenska företag har haft problem med kulturkrockar där.

– Vi har bra relationer med regeringen. Vestas vd Anders Runevad äter rätt ofta middag hos drottningen och hon pratar gammelsvenska med honom.

Vad har du gjort med Vestas?

– Det var ett företag som agerade som en startup så vi har byggt processer så att bolaget har blivit stabilt och mer professionellt.

Han har bytt ut nästan hela ledningen och fått in personer med specialkompetens i styrelsen. Varje styrelseledamot stöttar också en specifik person i företagsledningen, till exempel agerar vice ordförande Lars Josefsson, tidigare hög chef på verkstadsbolaget Sandvik, bollplank åt utvecklingschefen.

Hans Stråberg, som är ordförande för Sandviks konkurrent, Atlas Copco, vinner alltså priset som bästa svenska ordförande.

Bolaget har byggt upp ett nytt affärsområde, Vakuumteknik, som är marknadsledande och omsätter 14 miljarder. Nästa år ska Stråberg dessutom dela familjen Wallenbergs noterade bolag i två delar, en med inriktning på gruvor och anläggning och en med inriktning på industri.

Hans Stråberg påpekar att det ständigt gäller att förnya sig:

– Wallenberg har sagt ”att gå från det gamla till det nya är den enda traditionen värd att bevara”. Den devisen passar bra på Atlas Copco.

Hans Stråberg anses vara en av Wallenbergarnas tyngsta personer.

Hur kommer det sig att Atlas Copco lyckats bättre än Sandvik, som huvudägs av Industrivärden?

– Vi har inte gjort några tvära kast utan haft fokus på våra affärsområden. Vi har inte jagat synergier för då blir man lätt långsam och bruttomarginalen sjunker snabbare än vad man hittar synergier. Men jag vill inte recensera Sandvik.

Hans Stråberg har förhandlat om frihandel för näringslivets räkning och är bekymrad över USA:s president Donald Trumps utspel.

– Jag är väldigt orolig. Det finns delar i Trumps program som säkert är bra, men när gäller handelsfrågor vet jag inte vilken bok han har läst. USA kliver av TTP, det asiatiska frihandelsområdet, och lämnar fältet öppet för Kina. Det är ett självmål av historiska mått.

Dessutom är han orolig för att den svaga svenska kronan. Den gynnar exporten, men minskar pressen att effektivisera.

– Om det här pågår för länge är risken att vi halkar efter.

Birgitta Forsberg birgitta.forsberg@dn.se “

“ Fakta.

Bert Nordberg

Ålder: 61 på torsdag.

Familj: Fru, tre vuxna döttrar och fem barnbarn.

Bor: Malmö och Stockholm.

Karriär: Kom till Ericsson 1996 och blev så småningom vd för mobiltelefonbolaget Sony Ericsson. Numera styrelseproffs.

Uppdrag: Ordförande i Vestas och styrelseledamot i Electrolux, Axis, Saab och SCA.

Hans Stråberg

Ålder: 60.

Familj: Hustru, jaktlabradoren Safira och två utflugna barn.

Bor: Djursholm.

Karriär: Gjorde karriär på Electrolux där han så småningom blev vd. Numera styrelseproffs.

Uppdrag i urval: Ordförande i Atlas Copco, styrelseledamot i Investor, Stora Enso och finansmannen Rune Anderssons Mellby Gård.

Styreinformasjon

Norsk organisation som jobbar för att förbättra styrelsearbete.

DN ONSDAG 22 MARS 2017

“ Rekordförsäljning för BMW – men Trump oroar München.

Aldrig tidigare har den tyska biljätten BMW sålt så många bilar som under fjolåret: 2,4 miljoner. Men det finns ett orosmoln inför framtiden – Donald Trump.

Det var en nöjd BMW-chef som på tisdagsförmiddagen presenterade BMW:s bokslut för fjolåret – ett av de starkare under biljättens hundraåriga historia.

– Vi är all time high, sade Harald Krüger från scenen i högkvarteret i München.

Sammanlagt såldes 2,4 miljoner bilar av märkena BMW, Mini och lyxbilsmärket Rolls-Royce. Nettovinsten uppgick till 6,9 miljarder euro, motsvarande 62 miljarder kronor, vilket var en ökning med 8 procent jämfört med föregående år.

Trots det goda resultat har BMW inte lyckats återta förstaplatsen som världens största tillverkare av premiumbilar, som intogs av ärkerivalen Mercedes häromåret. Det har setts som ett svårt nederlag för BMW som under det senaste decenniet dominerat premiumförsäljningen.

– Tävling är alltid bra då det bidrar till dynamik, sade Harald Krüger.

Under det kommande året rullar BMW ut ett 40-tal nya respektive uppdaterade modeller på marknaden, med fokus på flaggskeppet 5-serien som kommer i en ny generation, bland annat som plug in hybrid. Ledorden för framtiden är självkörande bilar, elektrifiering och uppkoppling. Under 2017 räknar företaget med att sälja 100 000 elbilar.

Men det finns ett stort orosmoln inför framtiden – och det stavas Donald Trump. USA:s nya president har hotat med att införa en straffskatt om 35 procent på tyska bilar och kritiserat BMW:s planer på att bygga en ny fabrik i Mexiko. Det var alltså ingen slump att Harald Krüger fick följa med Angela Merkel till Washington i förra veckan för ett första möte med Donald Trump i Vita huset.

– Det var ett mycket bra samtal med presidenten, och vi hade möjlighet att visa hur mycket den tyska bilindustrin investerar i USA och hur många jobb vi skapar, säger han.

Lina Lund lina.lund@dn.se “

DN ONSDAG 22 MARS 2017

“ Malin Ullgren: Jag oroar mig för tiden när Elizabeth II inte är Storbritanniens monark

I april fyller hon 91. I februari firade hon 65 år på tronen. Elizabeth II länkar ihop vår tid med det storslagna land som överlevde Blitzen, vann andra världskriget och fick oss att tro att allt skulle bli bra.

L*ondon bridge is down*. Detta är kodnamnet för den plan som tar vid när drottning Elizabeth II dör, enligt en artikel i brittiska The Guardian (17/3). Det är verkligen värt tiden att läsa denna långa, långa text, inte bara för att det är intressant att veta hur detaljerade planerna är, utan också: nyhetsupp-läsarna kommer att bära svarta slipsar, piloterna kommer att informera passagerarna i sina plan om vad som har hänt och, som artikelförfattaren Sam Knight konstaterar, ”There may be corgis”. Och för den naturligt suggestiva ton som blir i en nyhetsartikel skriven i futurum: ”Du kommer att minnas var du var.”

Det ger en liten morbid känsla att läsa artikeln, men som journalistik är det lysande, och dessutom väl motiverat med tanke på hur gammal drottningen är.

I april fyller hon 91. I februari firade hon 65 år på tronen. Redan för två år sedan slog hon drottning Victorias regentrekord. Det är svårt att föreställa sig att det brittiska kungahuset kommer att kunna vidmakthålla samma symboliska tyngd efter henne, oavsett

efterträdare. Hon är länken till det storslagna, ödesmättade, till landet som överlevde Blitzen, som vann andra världskriget och som hade Churchill som premiärminister.

Jag blir faktiskt lite orolig vid tanken på att drottning Elizabeth kommer att dö. Kanske för att hon representerar andra halvan av 1900-talet och föresatsen att allt skulle bli bra.

Det, och den, som kommer efter henne, kommer att vara en del av vår tids splittring, av att vad som helst kan hända och av att det eviga är lika med en tioårscykel av attityder och värderingar.

Kanske är jag påverkad av den historieskrivning om Elizabeth som sker just nu. De fiktiva berättelserna om henne är inriktade på att bidra till en gullvivesolig bild. En författare, framför allt, har blivit en sorts hovskald med stort inflytande: Peter Morgan.

Häromkvällen såg jag teaterföreställningen ”The audience”, som filmats för biovisningar. Helen Mirren har gjort succé som drottning Elizabeth. Bara en sådan sak: att drottningen spelas av en av de främsta brittiska skådespelarna lägger naturligtvis något attraktivt till monarken.

Både ”The audience” och den mycket vackra tv-serien ”The crown” (Netflix) är uppbyggda kring drottningens veckomöten med premiärministrarna, från Churchill och framåt. Kronan och konstitutionen, kan man säga, som visar sig vara ett intagande ämne. Peter Morgan har skrivit pjäsen och är därtill huvudförfattare till tv-serien. Han har funnit en oväntad men förmodligen effektiv positiv skildring av drottningen: hon är fantasilös och plikttrogen.

Det är tack vare hennes inte alltför komplicerade sinnelag som hon har parerat politiker och trender i snart sju decennier. Hennes analyser gör liksom halt, och det ganska tidigt.

Det låter inte som den typiska hagiografin. Men i praktiken är Peter Morgans berättelse en väldigt smart lösning på den moderna nationens dilemma kring monarkin: drottningen är en praktisk tant. Punkt. Dessutom passar en sådan Elizabethsaga väl in i en mjukare, nationalistisk berättelse om Storbritannien i förhållande till det märkliga Europa – ett Europa som man nu drar sig undan ifrån. Men hur länge till med Elizabeth II som patriotisk kick?

Artikeln om den hemliga – eller nyss hemliga – planen för dagarna efter drottningens död inleds med en närmast Shakespearesk ansats: ”Hennes kungarike är i tumult, och hennes undersåtar är i förnekelse om att hennes regeringstid någonsin kommer att ta slut.”

Av ren skräck för detta förmodade tumult i en redan tumultuarisk tid tänker jag ett generat ”God save the queen”.

Malin Ullgren malin.ullgren@dn.se “

DN ONSDAG 22 MARS 2017

“ Vi måste visa oss värdiga uppdraget

Högerpopulisterna vinner inte för att de är mer genomtänkta, utan för att vi andra gör självmål. Inför Romfördragets 60-årsdag uppmanar Jasenko Selimovic alla EU-vänner att ta sig i kragen.

Den 25 mars träffas 27 ledare för EU:s medlemsstater i Rom för att högtidlighålla 60-årsdagen av det fördrag som skapade Europeiska unionen: Romfördraget. Stora ord kommer att slungas in i små mikrofoner, allvarliga ansikten påminna oss om EU-fädernas drömmar, journalister kommer att kabla ut sina redan nu förutsägbara historier om EU i kris medan själva meningen med ceremonin upplöses lika snabbt som champagnebubblor.

Min vän Alen, som i krigets Sarajevo blev tvungen att skjuta på sina föräldrar, kommer att förbli en anmärkning i marginalen på det vitpapper om EU:s framtid som EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker har presenterat. Inte för att papperet är en katalog över alla möjliga och därmed meningslösa alternativ, utan för att det inte vågar ställa den avgörande frågan: vad som står på spel.

Denna nu för tiden utskällda union har tjänat medlemmarna väl de första sextio åren, frågan är vad vi vill med de kommande. Tvivel på unionens förmåga har länge gjort att man skjutit de stora frågorna framför sig. Kan folk fortfarande uppleva EU som nödvändigt i dag, när man inte längre vare sig kan stava till Vserossijskaja tjrezvytjajnaja komissija (Lenins säkerhetspolis) eller vet vad som hände i Belzec?

Kommunismen var en av unionens raison d’êtres och när Lech Walesa visade sig vara hårdare än ryska stridsvagnar dansade vi sönder golvet på det där lilla diskoteket i Sarajevo. Men nu? När andra spöken går runt i Europa? Kan sammanhållningen återställas efter Brexit? Det hjälpte inte att skrika ”gör det inte” när Storbritannien stod på fönsterblecket - kan vi lära oss någonting av obduktionen?

Svaren finns, unionen kan anpassas till framtiden. Men det saknas vilja. För själva frågan om vad står på spel i denna strid ställs inte. Även om artiklar kommer skrivas om hur älskat EU skulle vara om unionen bara vågade vara mer social, konservativ, liberal, miljövänlig – eller frihetsgudinna och ta emot flyktingar som Carsten Jensen skrev i sin vackra text (DN 8/3) – är det som står på spel större än så.

Nigel Farage, den mest välformulerade av alla populister, ändrar sig ofta i frågan om varför han ogillar EU. Enligt honom är unionen en obsolet institution, en korrupt och politiserad Leviathan som suger i sig den nationella suveräniteten och spyr ut grekiska skulder, syriska flyktingar, italienska banker och fransk överlägsenhet.

Naturligtvis är han själv väl medveten om att Glasgow är lika missnöjt med de beslut som Whitehall fattar som London är med Bryssel och att den nationella demokratin lider av samma oundvikliga demokratiska underskott. Men frågan är: om de brister han pratar om faktiskt rättades till, skulle han ändra uppfattning om EU då? Det är i den frågan som problemets själva kärna finns. Farage, Trump, Bannon, Putin, Orbán, Le Pen och Åkesson är nämligen inte ute efter att korrigera EU:s fel. De är ute efter EU i sig.

Dessa folkförförare är den amerikanske statsvetaren Samuel P Huntingtons vulgära elever. De har till maxvolym skruvat upp hans tes om att västvärldens inflytande smälter som polarisen, att den västeuropeiska ekonomiska sfären krymper och att den västerländska kulturen hotas och förvandlat den till politik. För om vi just nu lever i en ”clash of civilisations” gäller det att försvara sig: mot islam, flyktingar och den etniska mångfald som EU representerar samt mot mångkulturalismen, denna slappa ideologi som inte bara tillåtit förfallet utan också relativiserat förlegade seder.

Därför bygger de fördämningar och murar, stänger gränser och inför inreseförbud för muslimer. Därför grasserar den slovakiske premiärministern Robert Ficos uttalanden om att ”vi tar bara in de kristna flyktingarna”, Le Pens hat mot mångkulturalismen och Orbáns önskan om att se ”slutet för den liberala ordningen”. EU:s motto om att stå ”enade i olikheten” är helt enkelt symbolen för allt de bekämpar. Trump och Putin, Le Pen och Orbán, Åkesson och Farage är överbefälhavare i ett krig mot olikheten.

För dessa människor är de riktiga fienderna dock inte muslimerna, mexikanerna eller de billiga kinesiska varorna. I själva verket är det de av Trump hånade ”eliterna”, vi som har tillåtit detta förfall, som är bovarna. Vi, europeiska och amerikanska politiker som med våra institutioner – EU, FN, Nato – och ”mainstreammedier” inte gjorde något motstånd mot utvecklingen.

Problemet är naturligtvis att folkförförarna delvis har rätt. Världen är inte längre uppdelat i ”west and the rest”. ”West” förlorar allt mer i betydelse, FN är överbyråkratiserat, och ett mångkulturellt samhälle kräver insatser som vi inte har utfört. Dessa korn av sanning har sedan överdrivits. Frågan är i stället varför vi andra missade att erkänna problemen och bekämpa dem. Varför skrattade vi bara åt Huntington?

När min morfar föddes i Sarajevo var staden en del av Österrike-Ungerns imperium. Efter att österrikarna lämnade landet brukade han klaga: ”Ingenting har varit i sin ordning sedan Franz Josef lämnade det här landet”. I morfars trädgård hissade jag fyra olika flaggor på mindre än 25 år. Sedan flyttade jag. EU blev den enda platsen där jag kunde vara både svensk och bosnier, liberal och ateist, kulturarbetare och politiker, där jag inte var tvungen att förminskas till min etnicitet. Men vart än jag bodde följdes jag åt av känslan att saker verkligen var i sin ordning under Franz Josef.

Denna känsla av en europeisk överlägsenhet mot resten av världen har betydelse för vår blindhet. Den uppstod i tider då Europa var synonymt med den civiliserade världen. Inte ens andra världskrigets mordorgie förmådde ifrågasätta den. Kriget och de otaliga liken skapade lite förvirring i frågan om vi verkligen var såå civiliserade men det där löste vi.

Som den brittiske historikern Mark Mazower har konstaterat förminskade vi fascismen, kommunismen och nationalismen, dessa genuint europeiska ideologier, genom att förvandla dem till några enskilda galningars verk. Lenin, Hitler, Stalin, Milosevic och de andra blev de framgångsrika hypnotisörerna som ansågs kunna förföra oss till att göra vad som helst. Därmed hade vi européer renats från all skuld. Frankrike blev ett land där ingen hade stött marskalk Pétain, Österrike förvandlades till ”nazismens första offer” och den nya italienska regimen visade hur man både praktiskt och billigt kunde gå till väga. Man smälte ner häststatyn av Mussolini och göt sedan av

samma brons ett monumet som hyllade italienska partisaners kamp mot fascister.

Efter kriget vred vi och vände ytterligare lite grann på frågorna men kom ändå fram till att Kant, Montesquieu och Mill utgör vårt intellektuella arv – Gentile, de Maistre, eller Cosic känner ingen till ändå. Nu ingår både minnesförlust och historieförvrängning i den europeiska utbildningen och det är mig veterligen ett av de få europeiska kulturarv som européerna fortfarande håller vid liv.

Inte ens när nutida européer upplevde chockartade händelser som Balkankrigen, finansmarknadens sönderfall och Greklands kollaps, såg vi någon anledning att ifrågasätta vår överlägsenhet. Vi övertygade i stället oss själva om att Balkan var de andra, serber, kroater och ”vad de än hette” var inblandade i sekellånga obegripliga krig, att Grekland snart är på fötter igen, att populister endast är en modefluga som kommer försvinna om vi blundar och inte nämner dem.

Bara några veckor före riksdagsvalet 2014 förklarade alla partier, helt i denna anda, att Åkesson är en människoplågare som vill stänga vår, för alltid öppna, gräns. Men efter valet stängde de den själva och trodde att medborgarna skulle svälja tricket.

Journalister började tro att faran med nationalism är annorlunda och så stor att man måste överge neutraliteten som samtidigt förklarades vara obsolet. Kritiken om att medier mörkar och vinklar för att inte gynna SD kände ingen igen sig i och ingen kände heller någon som någonsin gjort så!

Därmed blev förtroendet för journalister så lågt att rapporteringen upplevdes som irrelevant. De som vill tro att Obama avlyssnade Trump tror helt enkelt det, de andra tror motsatsen. Nu lever vi i spekulationernas tid. Där Trump inte vann valet utan blev ditsatt av Putin, och flyktingarna kom till Sverige så plötsligt att ingen hade kunnat förutse att de skulle bli många. Allt som hände var som en natur-olycka, eller en utländsk konspiration, Putins eller Erdogans fel.

Europa är en överideologiserad kyrkogård. Verdun, Auschwitz, Warszawa, Normandie, Sarajevo, Srebrenica. Den liberala ordningen föddes ur andra världskriget, dess kitt utgjordes av skammen efter Auschwitz, mångfalden var en del av dess DNA och EU en av dess viktiga institutioner som försökte överbrygga Europas absurditeter. Nu är vi, som Anne Applebaum har påpekat (Slate, 4/4 2016), bara två, tre dåliga valresultat från slutet på den världsordningen.

Om den liberala ordningen ska överleva måste vi därför själva både lösa problemen och underhålla institutionerna. Att bete sig så ansvarslöst som vi gjort är att tro att dessa institutioner är eviga, demokratin gudagiven och mediernas trovärdighet orubblig.

Den representativa demokratin som ligger till grund för den liberala ordningen är nämligen helt beroende av granskande medier, sunda institutioner, ansvarsutkrävande, möjligheten att avsätta, rösta bort dem som har gjort fel.

Men just nu har populisterna problemformuleringsprivilegiet. Och vi håller inte på att förlora för att de är mer genomtänkta och bättre formulerade, utan för att vi gör självmål hela tiden.

För om Putin verkligen tillsatte Trump behöver man aldrig avsätta de demokrater som vägrade inse att deras egen kandidat har problem. Om ingen kunde förutse flyktingströmmen spelar det heller ingen roll vem som regerade och styrde myndigheterna. Ansvarsutkrävande blir omöjligt och då kvittar det vem som har makten, Trump kan lika gärna ha den. Om etablerade medier tillåter sig att mörka och vinkla kan man väl lika gärna läsa Avpixlat?

Vi står vid ett vägskäl. Slaget om EU är bara förspelet i ett annat slag som pågår: det om världsordningen. Och där måste vi visa oss värdiga uppdraget. För mycket står på spel för att vi ska ha råd att misslyckas.

Jasenko Selimovic “

DN TORSDAG 23 MARS 2017

“ Grattis, med vissa förbehåll

EU upplever inte sin största stund. Men unionen är bra på att klara motgångar. Nej, Theresa May kommer inte till Italien på lördag när Romfördragets 60-årsdag ska firas. Dokumentet byggde vidare på kol- och stålunionen, och blev starten för det EU vi känner. Men Storbritannien är i full färd med att lämna unionen, och dess premiärminister skulle bli en synlig påminnelse om fredsprojektets skröplighet.

Egentligen har det harvat på hyfsat. Tyskland och Frankrike har inte gått i krig med varandra, och blotta tanken känns orimlig trots att det förr i världen brukade hända stup i kvarten. Rivna tullmurar gav plats för tämligen friktionsfri handel på den inre marknaden. Efter Berlinmurens fall 1989 såg Europa ut att komma till ro, EU utvidgades österut och självförtroendet visste inga gränser.

Men Brexit är bara en indikation på att den ”allt fastare sammanslutningen” mellan EU-länderna inte var självklar. Visst har 6 medlemmar blivit 28, men snart krymper alltså antalet. Även i övrigt har problemen hopat sig.

Valutaunionen och östutvidgningen var barn av kalla krigets slut. Tyskarna bytte ut D-marken mot euron för att få tillstånd att återförena sig. Länderna som plågats av Sovjetkommunismen måste släppas in i gemenskapen. Tyvärr rymde det politiskt nödvändiga diverse defekter.

Finanskrisen avslöjade euron som ett fuskbygge. Ekonomierna var för olika, den tänkta utjämningen hände inte. EU splittrades, nord krävde

åtstramningar och syd kollektivt ansvar för skulder. Det är dock inte lättare att få tyskar att acceptera en transferunion än att avskaffa den grekiska korruptionen. Harmonisering av skatter och a-kassa var inget land intresserat av, om inte de egna nationella reglerna överfördes till alla. Den finanspolitiska unionen förblir en hägring.

Flyktingkrisen skapade andra konflikter. Medelhavsländerna tyckte med rätta att de inte kunde sköta all mottagning, Tyskland och Sverige att de inte kunde vara allas slutadress. Solidarisk fördelning anbefalldes från Bryssel. Polen och Ungern hånskrattade åt propåerna, andra gömde sig och hoppades att flyktingarna skulle försvinna någon annanstans. Hot kan uttalas om att vägrarfronten ska förlora sina EU-bidrag. Den som försöker dunka igenom det lär bryta isär snarare än samla.

Samtidigt sålde EU sin själ till det auktoritära Turkiet. Unionens yttre gräns måste skyddas. Flyktingavtalet sågs som nödvändigt för att stoppa migranterna och rädda välfärdsstaten. Det var inte gripet ur luften, inte heller vackert. Ett kaotiskt Libyen står närmast på tur.

Polen och Ungern har gått sina egna auktoritära vägar, med inskränkningar av yttrandefrihet och rättsväsendets oberoende. I öster tornar Ryssland upp sig. President Putin har rustat upp, överfallit Ukraina och bombat Syrien. President Trump har spottat på Nato och ifrågasatt de ömsesidiga försvarsförbindelserna. Kittet i Europas säkerhet är i fara.

Trumps släktingar härstädes flinar. De gapar när EU gör för mycket, liksom när EU misslyckas, för de vill inte ha något EU alls. Geert Wilders gjorde ett svagare val än väntat i Nederländerna, men i maj gör Marine Le Pen sitt anlopp i Frankrike. Vänsterpopulister stormar i sin tur mot frihandel och budgetdisciplin, och vill resa protektionistiska murar runt arbetsmarknaden.

Klart är att nästan alla länder i unionen har trubbel med regeringsdugligheten. Svaga minoritetsstyren och breda identitetslösa koalitioner blir allt vanligare, och det är inget som ökar effektiviteten inom EU heller.

Unionen bygger på att ta sig an utmaningar gemensamt. Däri ligger något både vettigt och attraktivt. Enighet är samtidigt svårfångad: nationer har olika traditioner, vänster-höger-skalan lever och det som är smart i staden kan låta idiotiskt i byn.

Den inre marknaden har genererat välstånd, men behöver överstatliga regler och juridik för att skapa rättvisa förutsättningar. På samma sätt finns drivkrafter för samverkan kring klimatpolitik, organiserad brottslighet och terrorism. Men när besluten upplevs hamna för långt bort får demokratin bekymmer.

EU-kommissionen har presenterat fem scenarier med lite olika hastigheter i samarbetet. De som vill får integrera, andra slipper, ungefär som med euron och Schengen. Realistiskt, kanske, och föga visionärt. Unionen stretar framåt, ibland åt sidan eller bakåt, och väcker begränsad entusiasm under färden. Men halvdana kompromisser har alltid byggt EU, och mycket av dagens samarbete är ändå både klokt och funktionellt.

Pessimister larmar, federalister drömmer, populister söndrar. Trots allt har EU också visat betydande överlevnadsinstinkt under de 60 åren sedan Rom.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN TORSDAG 23 MARS 2017

“ Soran Ismail ställer frågan vi alla borde ställa

Avstånd kan göra underverk. Det kan få det mest akuta att förbises, det mest förödande att framstå som en bisak. IS slakt fortsätter. Det är lätt att glömma när livet i frihet har sin gilla gång, våren äntligen tar med sig sol och europeiska politiker inte längre ens låtsas att de har några ambitioner att hjälpa människor som är på flykt.

I ”Sorans krig” gör komikern Soran Ismail det som många undviker, ens i tanken. Han tar sig till misären, sätter sig in i situationen, ser med egna ögon och ställer de obekväma frågorna. Vad är min roll i det här? Är det här mitt krig? Är det mitt ansvar?

Tillsammans med sina föräldrar och sin syster tar han sig till de kurdiska delarna av Irak, vandrar genom städer som lämnats i ruiner och besöker en av alla de massgravar som IS lämnat efter sig.

I flyktinglägret får han order om att hålla sig på avstånd från de yazidiska kvinnor som varit i IS fångenskap. Hans skägg kan påminna om den tortyr och de våldtäkter de har varit med om.

Han skulle inte ha några problem att delta i kriget, konstaterar Ismail stående vid fronten med ögat vilande mot ett vapensikte. Men varför skulle han i så fall göra det? Är det för att döva det dåliga samvetet eller för andras skull? funderar han.

Men det kanske inte är det avgörande. Det viktigare resonemanget är då snarare vad som är bäst att bidra med.

Så vad kommer Ismail fram till? Att jo, ”det är klart att det är mitt krig, men det är ditt krig också, det är allas krig”. Däremot tänker han inte ta till vapen i dag.

Och det behövs heller inte för att göra skillnad. Det är ett budskap som hela tiden återkommer under familjens resa. Det finns flera sätt att påverka: inte bara att sätta stopp för sekten som dödar, utan också genom att höja rösten och hjälpa dem som undkommit. Dels i flyktinglägren där det saknas livsmedel, kläder och pengar. Dels genom att erbjuda människor en ny plats att börja sitt liv på.

Vi är många som borde ställa oss samma fråga som Soran Ismail: Vad är mitt ansvar? Vad kan just jag bidra med?

Amanda Sokolnicki amanda.sokolnicki@dn.se “

DN TORSDAG 23 MARS 2017

“ Misstänkte terroristen sköts ihjäl

Minst fyra personer dödades och 20 skadades vid en attack utanför parlamentsbyggnaden i London. Bland de döda finns en polis och den misstänkta gärningsmannen. Polisen misstänker att det rör sig om ett terrordåd.

Mark Rowley vid Londonpolisen uppger att attentatet utreds som ett terrordåd. Polisen tror att det bara rör sig om en gärningsman, även om sökandet efter fler inblandade pågår.

– Även om vi förblir öppna kring motivet, pågår en full terroristutredning redan, säger polischef BJ Harrington.

Premiärminister Theresa May hyllar insatserna från polis och säkerhetspersonal. Hon säger också att det inte är någon slump att gärningsmannen valde parlamentsbyggnaden, som står för demokrati, frihet och rättssäkerhet.

– Varje försök att omintetgöra de värderingarna med våld och terror är dömt att misslyckas, säger hon.

Stora delar av Westminster var fortfarande avspärrade på onsdagskvällen. Hundratals poliser genomsökte området runt det brittiska parlamentet, medan helikoptrar dundrade fram över Big Ben och andra kända landmärken vid Themsen.

Vid en av avspärrningarna mötte DN den 27-åriga Maya Galik, som filmade blåljusen borta vid Themsen med sin mobiltelefon.

– Jag arbetar på en hårsalong på Victoria Street och tog en promenad på min matrast runt fyratiden i dag, när jag plötsligt ser en helikopter landa utanför parlamentet och massor av poliser komma springande. Det var ambulanser överallt, så jag förstod att något hade hänt, berättar hon för DN.

Det var klockan 14.40 lokal tid som polisen fick larmet om en pågående incident utanför parlamentsbyggnaden i London.

– Vi fick ett antal olika rapporter som innefattade en person i floden, en bil som kolliderat med fotgängare och en man beväpnad med en kniv, säger Londons polischef BJ Harrington.

En mörk stadsjeep hade strax innan kört upp på trottoaren på Westminister Bridge och mejat ner människor och sedan fortsatt mot parlamentsbyggnaden. Där körde föraren in i en grind, lämnade bilen och tog sig in på parlamentsområdet till fots.

Kirsten Hurrell, 70, stod vid en kiosk nära Westminster när händelsen inträffade.

– Jag tittade upp. Jag såg en bil som plöjde in i parlamentets stängsel. Jag trodde först att det var en olycka. Sedan hörde jag ett par skarpa ljud. Det kan ha varit skottlossning, berättar hon för The Guardian.

Vittnen uppger att de såg en medelålders man med kniv i närheten av parlamentsbyggnaden. En man i mörka kläder iakttogs gå in genom grindarna till parlamentsbyggnaden. Där knivhögg han en polisman, som senare avled, och fortsatte mot byggnadens entré.

– Jag hörde skottlossning och eftersom jag varit med i armén vet jag hur riktiga skott låter. Jag tittade ut genom fönstret över New Palace

Yard och såg en man – jag tror en polisman – som siktade med pistol på någon i grå kostym och sedan sköt ner honom, berättar ögonvittnet Ben Glaze, journalist på Daily Mirror.

Den misstänkta gärningsmannen avled av skottskadorna.

På Westminsterbron, bara ett stenkast från parlamentet, låg då minst tio människor kvar, skadade efter att ha blivit påkörda av bilen. Bland de skadade fanns tre poliser och tre franska skolbarn.

Även den polske politikern Radosław Sikorski befann sig på bron under gärningsmannens vansinnesfärd. Han twittrade senare om de dramatiska scenerna:

”Jag såg inte bilen men jag hörde vad jag trodde var en krock. Jag tittade genom fönstret på taxin och såg någon ligga på marken, uppenbarligen i stor nöd”.

– Vi kan bekräfta att vi har vårdat minst tio personer på Westminster Bridge, sa Pauline Cranmer, chef för Londons räddningstjänst.

Två människor dog på bron och flera fick livshotande skador. Drygt två timmar efter larmet rapporterade Londons hamnmyndighet att en kvinna hade hittats svårt skadad i floden Themsen.

Assisterande sjukhusdirektören på King’s College Hospital, Dr Chris Palin, sa att åtta patienter vårdas på sjukhuset – sex män och två kvinnor. Tillståndet är kritiskt för två av dem.

Parlamentet stängdes av för resten av dagen och politiker, journalister och besökare förblev inlåsta i byggnaden i flera timmar. De parlamentsledamöter som befunnit sig i lokalerna evakuerades till en av salarna, enligt The Guardian.

”Londonbor kommer aldrig kuvas av terrorism”, twittrade Londons borgmästare Sadiq Khan under kvällen.

Amanda Lindholm amanda.lindholm@dn.se

Martin Ezpeleta martin.ezpeleta@dn.se

Erik de la Reguera erik@delareguera.se”

“ Fakta. Tidigare terrordåd

London

Bombdåden i London 2005 var en serie bombattentat som inträffade den 7 juli 2005 och var riktade mot Londons kollektivtrafik . Strax före klockan nio på morgonen detonerade bomber ombord på tre tåg i Londons tunnelbana och en timme senare sprängdes en dubbeldäckare i centrala London. Attentaten inträffade mitt under det pågående G8-mötet i Gleneagles i Skottland och ett dygn efter det att London hade utsetts till värd för OS 2012.

56 personer (inklusive de fyra självmordsbombarna) dödades och omkring 700 skadades i attentaten, vilket gör det till det mest fatala terrordådet i Storbritannien sedan Lockerbie 1988.

Bryssel

Klockan 07.58 den 22 mars 2016 utlöste självmordsbombare två explosioner på Bryssel-flygplatsen Zaventem. En dryg timme senare sprängde sig ytterligare en, i en tunnelbanevagn vid stationen Maelbeek i centrala Bryssel. Totalt dödades 32 personer, utöver de tre gärningsmännen. Över 300 skadades. Ytterligare två tilltänkta gärningsmän – däribland en svensk medborgare – avbröt sitt

deltagande och försökte gömma sig, men kunde gripas drygt två veckor senare.

Gärningsmännen tillhörde terrorrörelsen IS, med nära kopplingar till förövarna av de blodiga attackerna i Paris den 13 november 2015. En rättegång mot de gripna och andra inblandade i Belgien väntas komma igång tidigast först nästa år, då man först vill invänta en rättegång kring dåden i Paris.

Berlin

Lastbilsattacken i Berlin var en terroristattack den 19 december 2016 mot julmarknaden på Breitscheidsplatz, nära Kaiser Wilhelm Gedächtnbiskirche i centrala Berlin. Attacken orsakade minst 12 dödsoffer och 48 skadade.

Den 21 december efterlyste tysk polis den då 23-årige tunisiern Anis Amri som misstänkt för attacken. Amri blev den 23 december ihjälskjuten av italiensk polis i provinsen Milano.

Nice

Attentatet i Nice 2016 var ett terrorattentat på Frankrikes nationaldag den 14 juli. Gärningsmannen använde en lastbil för att avsiktligt köra över människor, längs ungefär två kilometer av Promenade des Anglais där stora folkskaror samlats för att fira nationaldagen och titta på fyrverkeri. Minst 84 människor dödades innan lastbilens förare sköts ihjäl av polis. Över 200 personer skadades.

DN TORSDAG 23 MARS 2017

“ En attack mot Storbritannien var oundviklig

Det var oundvikligt att attacken mot Storbritannien skulle komma. Frågan var bara när, var och hur den skulle ske. Metoden att använda motorfordon och kniv stämmer exakt med vad terrorsekten IS har uppmuntrat till, och hör till de svåraste att förhindra.

Säkerhetsexperter kallar den typen av terrordåd som på onsdagen inträffade i Londons hjärta för ”low tech”; de kräver inte någon sofistikerad utrustning, ingen avancerad planering och inga vapen som är svåra att få tag på.

Det enda som tyder på något slags målmedveten och genomtänkt planering är det faktum att dödandet skedde på dagen ett år efter terrordåden i Bryssel, då 35 människor miste livet. Valet av tidpunkt var säkerligen ingen tillfällighet.

Oftast bryr sig inte terrorister särskilt mycket om datum, men det finns ändå exempel på det: det koordinerade angreppet mot USA:s konsulat i Benghazi i Libyen den 11 september 2012, vilket var elvaårsdagen av al-Qaidas angrepp mot USA. Bland annat dödades USA:s ambassadör Christopher Stevens i attacken.

Ett annat fall, det misslyckade försöket av en marockansk islamist att attackera en polisstation i Paris i januari 2017 med en köttyxa, skedde

på tvåårsdagen av de multipla terrordåden i Paris i januari 2015 då 20 människor miste livet.

Det finns andra likheter, och den uppenbara parallellen är förstås lastbilsattackerna i Nice den 14 juli 2016, då 84 människor mejades till döds och 200 skadades, och julmarknadsattacken på Breitscheidplatz i Berlin den 19 december 2016 som orsakade minst 12 dödsoffer och 48 skadade. Denna gång användes alltså också en kniv, vilket kan vara inspirerat av det som kallas för ”knife intifada” i Israel.

Syftet med ett våldsdåd som onsdagens är i första hand att tillfoga så mycket död och förstörelse som möjligt, och att få ut sitt budskap (vad det var i detta fall var vid denna upplagas pressläggning inte känt, och polisen har inte heller offentliggjort gärningsmannens identitet).

Men det är inte långsökt att tro att Westminster, det brittiska parlamentet, som är en symbol för en av västvärldens äldsta demokratier, sågs som en attraktiv symbol att rikta ett terrordåd mot.

Samtidigt är dådet ett exempel på att inte ens ett så starkt bevakat område som det kring parlamentet och Westminster Abbey helt går att skydda mot ensamma gärningsmän som har bestämt sig för att ta liv, särskilt inte om terroristen är beredd att offra det egna.

Inga myndigheter kan garantera att de kan stoppa någon som vill döda, särskilt inte om han är beväpnad med kniv, sax eller yxa – eller som i detta fall en suv. Man kan föreställa sig om gärnings-mannen i stället hade haft tillgång till ett automatvapen. Då kunde dödssiffran ha nått upp till dussintals.

Det är långt ifrån första gången som terrorn drabbar Storbritannien, även om det var ett tag sedan det handlade om ett så spektakulärt dåd.

Minnena från IRA:s bomber på 1980-talet lever kvar. Nedskjutningen av Pan Am-planet över Lockerbie i Skottland i december 1988, och därefter de fyra samordnade självmordsbomberna som utlöstes i Londons tunnelbana och en buss den 7 juli 2005. Då dödades 55 människor och 700 skadades, vilket var det värsta terrordådet Storbritannien drabbats av sedan Lockerbie.

Följden blev en kraftigt ökad brittisk antiterrorberedskap, men inte ens det stoppar en ensam mördare.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se Utrikeskommentator”

DN TORSDAG 23 MARS 2017

“ Omvärlden sörjer med britterna

Många utländska ledare fördömde attentatet vid parlamentsbyggnaden i London. ”Frankrike vet hur det brittiska folket lider i dag,” sade Frankrikes president François Hollande.

Utrikesminister Margot Wallström kommenterade händelserna i London när hon deltog i toppmötet om IS i Washington på onsdagen:

”Det märktes direkt på mötet. (Storbritanniens utrikesminister) Boris Johnson fick komma in och tala så snart det här blev känt, eftersom han plötsligt fick handskas också med detta. Vi följer noga vad som kommer från London, vi har inte fått bekräftat vad det var för något. Det är fruktansvärt när det händer och sänder kalla kårar genom alla de som minns hur det var för ett år sedan i Bryssel. Det är en minnesdag på det sättet.”

Europarådets ordförande Donald Tusk fördömde attacken på Twitter:

”Mina tankar är med offren för Westminster-attacken. Europa står fast med Storbritannien mot terror och är beredda att hjälpa.”

Den amerikanska utrikesministern Rex Tillerson gjorde ett officiellt uttalande:

”Å USA:s vägnar uttrycker jag mitt djupaste medlidande med offren och deras familjer. Det amerikanska folket skickar sina tankar och böner till det brittiska folket. Vi fördömer dessa fruktansvärda våldshandlingar”, skriver han.

I ett uttalande skrev Frankrikes president François Hollande att Frankrike vet hur det brittiska folket lider i dag.

”Vi gör allt vi kan för att ta reda på om franska medborgare har varit involverade”.

Belgiens premiärminister Charles Michel deltog under dagen i en minnesceremoni för årsdagen av terrorattacken i Bryssel.

”Våra kondoleanser till de som sörjer och alla de som drabbats i London. Belgien står med Storbritannien i kampen mot terror,” sade han om attacken i London.

Storbritanniens tidigare premiär-minister David Cameron såg attentatet som en attack mot demokratin.

”Mina tankar är med familjerna till de döda och skadade. De som försöker attackera vår demokrati med de här barbariska metoderna kommer aldrig att vinna,” skrev han på Twitter.

Den tyska förbundskanslern Angela Merkel kommenterade också attentatet i ett officiellt uttalande.

”Djupt chockad över attackerna mot polis och allmänhet i London. Mina tankar är med de skadade och vår solidaritet går ut till Storbritannien.”

Evelyn Jones evelyn.jones@dn.se

Amanda Lindholm amanda.lindholm@dn.se “

DN TORSDAG 23 MARS 2017

“ Dådet skedde på en symboliskt viktig plats

Kommentar. Attentatsmannen i London kunde inte ha valt en mer ikonisk plats för sin handling. Westminster med sina kända byggnader och sina ständiga turisthopar är Storbritanniens politiska hjärta.

Runt Westminster finns det mesta som turister världen runt ser som bilden av London: Big Ben, parlamentsbyggnaden, Westminster Abbey. Ett par minuters promenad uppför paradgatan Whitehall ligger också premiärministerns officiella residens, nummer 10 på Downing Street.

Westminster är Londons och Storbritanniens politiska nav, inte bara på grund av parlamentet och Downing Street. Det lilla gräsprydda torget utanför parlamentet, Parliament Square, är ofta målet för otaliga demonstrationståg. Och när den ytan inte räcker till ligger det betydligt större Trafalgar Square nära, i slutet av Whitehall.

Halvvägs mellan Downing Street och Parliament Square finns ännu en politisk institution, puben The Red Lion. Det är ett urgammalt vattenhål där en rad premiärministrar, som Winston Churchill, sägs ha varit stamkunder.

Puben förstår sin publik, så det går alldeles utmärkt att följa direktsända debatter från parlamentet på någon av tv-skärmarna där. Och ja, puben har också en voteringsklocka, som ringer och ger parlamentsledamöter åtta minuter på sig att tömma sitt glas och springa tillbaka till kammaren för att rösta.

Det sägs också att det var här som ett gäng unga Labourpolitiker hamrade fram principerna för New Labour, den omvandling av partiet som gjorde det möjligt för det att komma tillbaka till makten 1997 – efter 18 år i opposition.

Om det visar sig riktigt att terrorhandlingen började på Westminister Bridge, kan det också ses som både symboliskt och genomtänkt. Det är alltid mycket folk i rörelse på bron.

Man får en bra överblicksbild av både parlamentet och Big Ben och dagligen ser man turister som tar bilder av sig själva med dessa byggnader i bakgrunden.

Vid brons norra fäste utgår också en rad turistbåtar både uppströms mot Richmond och nedströms mot Greenwich. Och även om det inte är högsäsong kan man räkna med att det fanns gott om turister som väntade på båtarna när attacken skedde.

Westminister Bridge var bara den andra bron som byggdes över Themsen i London. Den är målad grön, för att matcha de grönklädda bänkarna i House of Commons, parlamentets underhus där, när attentatsmannen slog till, premiärminister Theresa May precis hade avslutat den frågestund som brittiska premiärministrar brukar hålla på onsdagar.

Går man i sydvästlig riktning förbi Parliament Square kommer man till Storbritanniens viktigaste kristna helgedom, den snart tusenåriga Westminster Abbey. Här har engelska (och därefter brittiska) monarker krönts, gift sig och begravts sedan medeltiden.

Följer man vägen utanför Westminster Abbey i sydvästlig riktning, Millbank, går man också förbi ytterligare maktinstitutioner. En rad medieföretag, däribland BBC, har kontor här, vilket också gjorde att de så snabbt kunde rapportera från själva attentatsplatsen – innan de föstes bort av polisen vill säga.

På andra sidan Westminster Bridge snurrar London Eye, det stora pariserhjulet som är ett av de senaste landmärkena i en stad fylld av sådana.

Här börjar också ett långt promenadstråk som sträcker sig i stort sett hela vägen till London Bridge, Londons äldsta bro.

På andra sidan den bron ligger ett tidigare maktcentrum – Towern.

Dan Lucas dan.lucas@dn.se “

DN TORSDAG 23 MARS 2017

“ Schimpanser kan bli extremt långlivade

Schimpanser kan leva förbluffande långa liv i vilt tillstånd, enligt en ny studie. Tidigare har man brukat uppge att schimpanser i genomsnitt lever 16,1 år i naturen – en uppskattning som grundar sig på ett antal studier. Men den nya studien, som publiceras i Journal of Human Evolution, ger en annorlunda bild. Den visar att livslängden kan variera dramatiskt från område till område.

Studien bygger på över 20 års observationer av en stor grupp schimpanser, kallad Ngogo-gruppen, i sydvästra Uganda.

Forskarna har noterat alla födslar, dödsfall, inflyttningar och utflyttningar i samhället sedan 1995. Totalt har man uppgifter om 306 individer från perioden.

På så vis har man kommit fram till att deras genomsnittsålder ligger långt över vad som uppgivits för övriga delar av Afrika. Den förväntade livslängden vid födseln kunde fastslås till 32,8 år.

Orsaken tros vara att skogen där Ngogo-gruppen lever är osedvanligt produktiv. Under hela året finns en rik tillgång på energirik och näringsrik föda i form av frukter, framför allt fikon. Den rikliga födan gör att gruppen aldrig utsätts för svält, och ger god motståndskraft mot farliga sjukdomar. Ett extra plus är att det inte finns några leoparder i Kibale.

TT “

DN TORSDAG 23 MARS 2017

“ Utökade sanktioner är troligare än krig

Analys. USA utesluter inte ett militärt angrepp om hotet från Nordkorea blir oacceptabelt, varnade utrikesminister Rex Tillerson i fredags. Men det betyder inte att ett krig är nära. Troligare är att de redan hårda sanktionerna utvidgas.

Diktatorn Kim Jong-Un är mycket angelägen om att Nordkorea erkännas som en legitim kärnvapenstat, och han har därför på senare tid låtit genomföra en intensiv serie av provsprängningar och testuppskjutningar av kärnvapenbärare.

Den 6 mars avfyrade Nordkorea fyra ballistiska missiler från sin västra kust och i början på denna vecka genomförde man ett test av en raketmotor, som Kim Jong-Un betecknade som en ”födelse” för landets raketindustri.

Det senaste missiltestet, på onsdagsmorgonen, ska dock enligt amerikanska och sydkoreanska militära källor ha misslyckats; roboten exploderade några sekunder efter uppskjutningen.

Men trots onsdagens bakslag fortsätter det accelererande nordkoreanska kärnvapenprogrammet, som står i strid mot en rad FN-resolutioner, att oroa länderna i grannskapet, främst Sydkorea och Japan, men även Kina.

Givetvis är även president Donald Trump är oroad, precis som Barack Obama var. Trumps utrikespolitik har inte särskilt mycket gemensamt med Obamas, men på en punkt tycks han ha tagit intryck av sin företrädare. Inför sin installation i Vita huset fick Trump enligt flera källor ett råd av Obama: Det är Nordkorea som kommer att bli den nya administrationens största utmaning.

Det sammanfaller med ökade spänningar i östra Asien och Stillahavsregionen som inte bara har med hotet från ett kärnvapenbeväpnat Nordkorea att göra. Även det allt mer offensiva Kina är ett orosmoment, bland annat på grund av utbyggnaden av militära befästningar på territoriellt omstridda öar i Sydkinesiska sjön.

Kina har för sin del protesterat mot att USA är i färd med att placera ut ett missilförsvarssystem i Sydkorea. Det är främst avsett att försvara Sydkorea mot Nordkoreas robotar, men även Kina betraktar missilförsvaret och ett vidhängande radarsystem som ett strategiskt militärt hot.

Det var något av bakgrunden till Tillersons första östasiatiska rundresa som utrikesminister i förra veckan, som tog honom till just Japan, Sydkorea och Kina. Hotet från Nordkorea stod i centrum för överläggningarna, och Tillerson ambition var att pressa Kina – Nordkoreas ambivalenta allierade – att inta en hårdare attityd mot Pyongyangregimens kärnvapenskrammel.

Trots utbytet av artigheter och god stämning i Peking tyder inte mycket på att Tillerson fick vad han ville under med Kinas president Xi Jingpin. USA kräver att Kina ska öka trycket på Nordkorea, bland annat genom att få kinesiska banker och företag som gör affärer med Nordkorea att dra sig ur samarbetet.

En talesman för Kinas utrikesministerium hävdade att läget på den koreanska halvön befinner vid ett vägskäl: Antingen kommer de berörda parterna fortsätta upptrappningen mot en militär konflikt och krig, ”eller kan valet bli att alla sidor lugnar sig och överför den koreanska kärnvapenfrågan till en politisk och diplomatisk väg”.

Efter mötet i Peking har signalerna om en militär ”lösning” från USA:s sida trätt i bakgrunden. Det bör påpekas att Tillersons formulering att ”*all options are on the table*” (alla medel är tänkbara) inte på minsta sätt var något nytt utan är en standardformulering som flera amerikanska administrationer har använt sig av. Därmed behöver inte den amerikanske utrikesministerns ord nödvändigtvis ses som ett faktiskt krigshot.

Så sent som 2013 använde Barack Obama exakt samma ”all options”-formel, och han gjorde det just på tal om vad som återstod för USA om de diplomatiska försöken att få stopp på kärnvapenprogrammen i Nordkorea och Iran skulle misslyckas.

De senaste dagarna har det ändå framkommit att Vita huset inte har aktuella planer på att genomföra någon förebyggande attack mot de nordkoreanska nukleära installationerna, utan i första omgången är tanken att man ska satsa på diplomatiska påtryckningar och skärpta och breddade sanktioner, som redan i dag är mycket omfattande.

USA:s militär bedömer det helt enkelt för riskabelt med ett militärt angrepp, på samma sätt som man gjorde i fallet Iran. Sydkorea och Japan, liksom flera amerikanska militärbaser, ligger inom skotthåll för Nordkoreas kärnvapenrobotar.

I det fallet förefaller Trump, som annars har ett snabbt avtryckarfinger, att lyssna på sina generaler.

Det ekonomiska påtryckningsmedlet blir i första hand att försöka skära av Nordkorea från det internationella finansiella systemet. Då kommer blicken att riktas mot Kina, som är det land som har det största ekonomiska utbytet med Nordkorea. Det skulle i så fall bli ”sekundära sanktioner”, i detta fall riktade mot kinesiska företag och banker som arbetar med Nordkorea.

Kina har visserligen stött FN-resolutionerna mot det nordkoreanska atomprogrammet, men har hittills inte varit villigt att sätta ökad press på Pyongyang.

Samtidigt ska Sydkoreas och Japans försvar stärkas med USA:s hjälp (även om Vita huset betonar at sydkoreaner och japaner måste betala mer av kostnaderna).

Enligt nyhetsbyrån Reuters är det Trumps nye nationelle säkerhetsrådgivare, general H.R. McMaster, som ligger bakom denna mindre äventyrliga och riskfyllda strategi. Den väntas vara utarbetad lagom till det väntade toppmötet mellan Donald Trump och Xi - Jinping i Florida i början av april.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se **Utrikeskommentator “**

DN TORSDAG 23 MARS 2017

“ Stabila områden ska få flyktingar att återvända

Washington. USA ser framför sig säkrare zoner i Irak och Syrien, dit flyktingar ska kunna återvända. Några detaljer om USA:s långsiktiga roll kom inte, när utrikesminister Rex Tillerson ledde sitt första stora möte.

När USA:s utrikesminister Rex Tillerson höll sitt öppningstal på ett toppmöte om IS, sa han att det militära skedet i terrorkampen snart kommer att övergå i en stabiliserande fas. Där ingår, sa Tillerson, ”tillfälliga stabilare områden” i Irak och Syrien, dit flyktingar ska kunna återvända. Områdena är inte att förväxla med de ”säkra zoner”, som i Syrien har skyddats av amerikanskt flygvapen.

Tillerson sa att IS fortsatt är USA:s ”främsta mål i regionen”, men gav inga detaljer om USA:s fortsatta politik, eller om den skiljer sig från Obama-administrationens. Han talade om återuppbyggnad, men sa att USA ”inte ägnar sig åt nationsbyggande”.

Sveriges utrikesminister Margot Wallström, som deltar på mötet, sa efteråt att de ska ses som en styrkedemonstration av deltagarna, för att betona militära framgångar och visa beslutsamhet.

– Tillerson sa ingenting oväntat, men han ville visa att USA ser detta som viktigt, sa Margot Wallström.

Diskussionen rörde enligt Wallström såväl flyktingar och humanitära insatser som finansiering och hur radikaliserande förebyggs.

Rex Tillerson har hållit en låg profil. President Donald Trump vill skära bort 28 procent av utrikesdepartementets budget, och nekade tidigt Tillerson den andreman som han föreslagit.

I den första intervjun med honom sedan han tillträdde, publicerad i Independent Journal Review, säger Rex Tillerson att han övertalades av sin fru att ta jobbet som utrikes-minister, men att han egentligen inte ville ha det. När det stod klart att Tillerson prioriterar ett möte med Kinas president framför ett Natomöte om ett par veckor, ledde det till frågor om USA:s syn på försvarsorganisationen, som Trump har kallat obsolet. USA har sedan dess betonat sitt stöd till Nato, och meddelat att Trump träffar Natoledarna i Bryssel i maj. Tillerson, å sin sida, reser Moskva i slutet av april. Det är anmärkningsvärt: möten mellan USA och Ryssland sker vanligen i ett tredje land, för att skapa en så neutral miljö som möjligt.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN TORSDAG 23 MARS 2017

“ Bombflyg intensifierar attacker

Situationen Syrien har plötsligt förvärrats, med ihållande flygbombningar mot områden som hålls av oppositions- och jihadistgrupper. Många civila finns bland dödsoffren.

De senaste dagarna har det rapporterats om hårda strider på tre fronter i Syrien: i området kring Ghouta utanför Damaskus, i Idlibprovinsen i nordvästra hörnet av landet och kring Raqqa i nordost.

DN talade på onsdagen med Raed al-Saleh, ledare för räddningsstyrkan Vita hjälmarna. Han befinner sig i provinshuvudstaden Idlib och beskriver läget som ”förtvivlat”.

– De senaste dagarna har över 50 civila dödats, varav nästan hälften barn. Ett sextiotal har skadats. De sjukkliniker som finns kvar har bara en bråkdel av den utrustning som behövs för att vårda bomboffren.

Provinsen Idlib omfattar cirka 6 000 kvadratkilometer (stort som Södermanland). Regionen har blivit ett slags reservat för internflyktingar från områden som regimmotståndarna förlorat under det senaste året. Regimen har bussat flyktingar från andra delar av Syrien till Idlib.

Provinsens folkmängd som före kriget uppgick till cirka 1,5 miljoner invånare har mer än fördubblats.

Men det är inte bara civila som flytt till Idlib. Hit kommer också krigare från olika jihadist- och oppositionsgrupper. Regimmotståndet har snabbt radikaliserats. Den västtillvända paraplyorganisationen Fria Syriska Armén (FSA) har hamnat på mellanhand.

I stället är det den salafistiska, sunniextrema grupperingen Ahrar al-Sham som slåss med det al-Qaidaanknutna Hayat Tahrir al-Sham (HTS) om inflytande. De senare kal-lade sig till helt nyligen Jabhat Fatah al-Sham, men har nu inkorporerat ytterligare militanta grupper.

I den jihadistiska maktkampens spår krossas de sista resterna av den demokratiska oppositionen mot president Bashar al-Assad.

– HTS säger att de bekämpar al-Assads regim, men allt de gör är att kidnappa folk, sätta upp vägspärrar och terrorisera vanliga medborgare, säger 28-årige Muhammad Shakurdi från Atareb i Idlib, som arrangerat demonstrationer mot jihadisternas närvaro i Idlib.

En västdiplomat säger till DN att Idlib håller på att förvandlas till ett ”Jihadistan”.

– Men det är så president al-Assad vill ha det. Genom att koncentrera alla jihadister till Idlib blir det bevisat att all opposition mot presidentmakten utgörs av ”terrorister”, säger västdiplomaten.

Det är de civila i provinsen som får sitta emellan.

– Flygattackerna visar inga tecken på att avta, säger Raed al-Saleh från Vita hjälmarna, som understryker att ”hans” organisation inte är en del av krigföringen.

– Vår uppgift är att rädda liv, punkt slut.

Amerikanskt flyg misstänks vara inblandat i två attacker med civila offer som inträffat de senaste dagarna i Syrien. Den ena drabbade Jinah i Aleppoprovinsen, där över 40 personer dödades vid ett anfall nära en moské. Händelsen ska utredas, säger försvarshögkvarteret Pentagons talesman Jeff Davis till CNN.

Den andra flygbombningen riktades mot samhället al-Mansoura i Raqqaprovinsen och dödade 33 personer. al-Mansoura kontrolleras av terroristgrupperingen IS, men bomberna ska ha träffat en skola där flyktingar uppehöll sig, enligt den oppositionsvänliga nyhetstjänsten Syriska människorätts-observatoriet.

I dag torsdag inleds den femte rundan av FN-ledda fredssamtal i Genève. FN:s Syriensändebud Staffan de Mistura tror inte på något genombrott men säger till DN att det är viktigt att dialogen fortsätter – ”alternativet är bara ett: mera krig”.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se

Abed al-Qaisi (DN) abed.al-qaisi@dn.se”

“ **Fakta. Syriska oppositionen**

Den syriska oppositionen består av en myriad av fraktioner vars tillhörighet grovt räknat kan delas upp i fyra grupper.

Transnationella jihadister, det vill säga religiöst motiverade grupper som inte strider för ett fritt Syrien, utan för en ”Gudsstat”.

Nationella jihadister, grupper som vill ha ett Syrien styrt av sharialagar.

Islamister, som vill ha ett Syrien med islamisk författning med skydd för andra religioner.

Sekulära, grupper som vill ha ett pluralistiskt Syrien där religionen spelar underordnad roll.

Källa: DN “

DN TORSDAG 23 MARS 2017

“ Känsliga regeringssamtal skjuts på framtiden

En vecka efter valet i Nederländerna finns ingen ny regering i sikte. Minst fyra partier måste samarbeta för att få majoritet. Men nu skjuts de känsliga förhandlingarna upp till nästa vecka.

Sittande premiärministern Mark Rutte var valets stora vinnare. Det var de flesta bedömare överens om, trots att hans liberala parti VVD förlorade åtta mandat i parlamentet.

Högerpopulisten Geert Wilders och hans Frihetsparti, PVV, var visserligen tvåa i valet efter Ruttes parti, men utesluts som samarbetspartner av i princip alla andra partier. Därmed tycktes vägen öppen för en bred koalition av EU-vänliga partier.

Mark Rutte har själv sagt vilka han skulle föredra att regera med: kristdemokratiska CDA, vänster-liberala D66 och ytterligare ett parti – oklart vilket. Många pekar ut Groenlinks, det gröna vänsterpartiet som gjorde succé i valet och mer än tredubblade sin röstandel.

Men Groenlinks ledare Jesse Klaver har svårt att tänka sig ett samarbete med Rutte på grund av ”mega-stora” skillnader mellan partierna.

– Jag vet inte om de skillnaderna kan överbryggas, säger han.

Det gamla socialdemokratiska partiet PvdA gjorde ett katastrofval och föll från 38 mandat till 9. Bakslaget omöjliggör i princip medverkan i en ny regering, men partiledaren Ronald Plasterk föreslår i stället att den nederländska vänstern enas i ett brett parti – genom samgående med Groenlinks och socialistpartiet SP längre vänsterut.

Förslaget, som kom härom-dagen, möts dock av kallsinne från övriga vänsterpartier.

Under veckan som gått har hälsominister Edith Schippers – en avgående politiker som fått huvud-ansvar för förhandlingarna – haft inledande samtal med alla de 13 partier som valdes in.

Egentligen skulle hon ha presenterat en första rapport om samtalen på onsdagen. Den skulle ha -debatterats i parlamentet på torsdagen.

Men nu säger Schippers att hon behöver mer tid. Tidigast tisdagen den 28 mars är hon klar med sonderingarna.

Trots att den islamfientlige Geert Wilders inte fick det stöd många hade förutspått fortsätter han att påverka regeringssamtalen indirekt. När CDA-ledaren Sybrand Buma fick frågan om de tuffaste utmaningarna för en ny regering nämnde han ”invandring och integration” först.

Först om flera veckor – kanske ett par månader – väntas en ny regering kunna tillträda i Haag.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

DN TORSDAG 23 MARS 2017

“ Aktieprogrammet miljonklipp för vd

Astra Zenecas vd Pascal Soriot gjorde ett rejält inkomstklipp förra året. Hans ersättning steg med över 70 procent och landade på drygt 140 miljoner kronor. Främst är det hans aktiesparprogram som lönar sig.

Läkemedelsföretaget Astra Zene-cas vd Pascal Soriot är den överlägset bäst betalda vd:n för bolag som är listade på Stockholmsbörsen, visar DN:s genomgång av de årsredovisningar för 2016 som hittills har kommit.

Hans fasta lön ökade under förra året med, i sammanhanget blygsamma, 3 procent till motsvarande 13 miljoner kronor. Bonusen nästan halverades till 12,8 miljoner. Men Soriots aktiesparprogram gav rejäl utdelning, totalt cirka 76 miljoner kronor.

Dessutom kompenserar Astra Zeneca honom med omkring 40 miljoner kronor för att Pascal Soriot för fyra år sedan lämnade sin tidigare arbetsgivares belöningssystem.

Någon sådan kompensation får han inte i år.

Astra Zenecas vd var även 2015 den mest välbetalda på Stockholmsbörsen.

Hans ersättning upprör -delar av ägarkretsen. Vid förra årets bolagsstämma hotade många att rösta emot ersättningssystemet, men i slutändan stöddes det av 90 procent av ägarna.

Inför årets bolagsstämma, den 27 april i London, föreslår Astra Zeneca ändringar i ersättningssystemet som, enligt bolaget, ska göra det mer skäligt och uppmuntra långsiktighet.

När DN intervjuade Pascal Soriot i slutet av förra året sade han att bland vd:ar i läkemedelsbranschen och på Londonbörsen var han inte löneledande. Intervjun gjordes efter USA-valet, där debatten var hård om klyftan mellan eliten och folket.

– När man talar om sociala orättvisor handlar det snarare om att folk vill ha ett jobb. Folk röstade på Donald Trump, som är väldigt rik, för att de hoppas att han ska ge dem jobben och göra dem rikare. Mitt bidrag är att jag hjälper till att skapa värde, nya läkemedel och jobb, -säger Pascal Soriot.

Den brittiska regeringen är upprörd över skenande ersättningar till näringslivstoppar och har bland annat föreslagit att företag måste redovisa löneskillnaden mellan vd och ett genomsnitt av de anställda.

Astra Zeneca är bara delvis svenskt. Bolaget har sitt huvudkontor utomlands, i Cambridge. Även nummer två på topplistan, ABB:s Ulrich Spiesshofer, basar för ett -bolag med säte utomlands, i -Zürich. Räknar man bort avsättningen till hans pension (som ökade med 50 procent) fick Spiesshofer något sänkt ersättning förra året. Det -beror på förskingringen i ABB:s verksamhet i Sydkorea, som -minskade koncernledningens bonusar.

Även i Schweiz har höga chefs-löner väckt uppståndelse och ledde häromåret till folkomröstningar. Ett förslag om att en vd-lön kan vara som mest tolv gånger högre än en anställds gick emellertid inte igenom.

I topplistan sticker även Atlas Copcos vd Ronnie Leten ut. Hans ersättning höjdes med 79 procent förra året beroende på att hans aktie- och optionsprogram utvecklades synnerligen väl.

Ericssons tidigare vd Hans Vestberg hamnar också i ledarskiktet beroende på att bolaget har betalat ut ett avgångsvederlag sedan han fick lämna bolaget sommaren 2016.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se
Pia Gripenberg pia.gripenberg@dn.se
Birgitta Forsberg birgitta.forsberg@dn.se “

“ Fakta. Vd-ersättningar
DN har gått igenom de årsredovisningar som hittills kommit från storbolagen. Som ersättning har vi räknat fast lön, bonus eller annan rörlig ersättning, aktiesparprogram samt övrig ersättning. Vi har inte tagit med avsättning för pension.

Senaste årens vd-byten bland storbolagen gör det svårt att jämföra löneutvecklingen. Relativt många vd:ar har inte varit anställda under hela 2016 och 2015.

Det är även förklaringen till att det för några bolag finns två olika vd:ar angivna för 2016.

För vd:ar som får ersättning i utländsk valuta är den omräknad till kronor. “

DN TORSDAG 23 MARS 2017

“ Ökningarna är ett globalt fenomen

Vd:arna ses allt oftare som stjärnor och sådana får allt mer betalt globalt sett. Ända sedan 1980 har börsbolagens chefer haft en bättre löneutveckling än andra.

– Det är ett globalt fenomen. Stjärnor får allt mer betalt. Idrottsstjärnor i basket eller fotboll får också högre löner relativt andra, en Zlatan nu tjänar mer än en Zlatan för 30 år sedan, säger Per Strömberg, professor i finansiell ekonomi vid Handelshögskolan.

Numera kan en fotbollsmatch ses av en miljard människor, vilket gör intäkter från tv och sponsorer mycket större. I näringslivet blir bolagen allt större och fördelen av en duktig vd kan betyda mera.

Men bland samhällets makthavare sticker vd:arna ut påpekar LO:s chefsekonom Ola Pettersson.

– Det är den ekonomiska eliten som haft den här utvecklingen. Den finns inte i politiken, förvaltningen eller facket, säger han.

Ola Pettersson poängterar att en vd inte är entreprenör eller uppfinnare utan tjänsteman och ifrågasätter om det mervärde en vd skapar är så mycket större nu än tidigare. Han spår att löneökningarna leder till ökade samhällskonflikter.

– Det är ett brott mot samhällskontraktet. Vi vill generellt inte att staten lägger sig i lönebildningen, men det här väcker frågan om det är hållbart på sikt, säger han.

Det är börsbolagens styrelser som sätter vd:s lön och DN har pratat med två prisbelönta styrelseordförande om ökningarna.

Bert Nordberg, ordförande för danska vindkraftbolaget Vestas, pekar på att vd:s lön publiceras i årsredovisningarna.

– Löneökningen är politikernas fel. De ville ha offentliga vd-löner. Det var feltänkt. Vd:ar är tävlingsmänniskor och började jämföra sig med varandra, säger han.

Han anser att duktiga vd:ar ska ha marknadslön.

– De som är riktigt bra, som Vestas vd Anders Runevad, får man betala bra för. Det finns många som vill ha dem, säger han.

Hans Stråberg, ordförande för Atlas Copco, resonerar så här:

– Man kan ha synpunkter på vad som är rättvis lön, men ägarna får avgöra. En vd jobbar en begränsad tid och betalar hög skatt. Staten är den stora vinnaren på löneökningarna då den största delen är skatt.

Per Strömberg på Handelshögskolan anser att det är viktigast att bolagen har en bra företagsstyrning, så att inte vd:arna och styrelsen sätter sina egna löner.

– Det vore stöld.

Frågan om vd-lönerna handlar i förlängningen om vilka som är vinnare och förlorare i den nya globala ekonomin, påpekar han.

Birgitta Forsberg birgitta.forsberg@dn.se “

DN TORSDAG 23 MARS 2017

“ Brexit kan ge SAS flygtrassel

Flygkoncernen SAS planer på en bas i Storbritannien hotas av Brexit, då det inte är säkert att flygbolag baserade i Storbritannien efter EU-utträdet får samma rätt till att flyga till, från och inom EU, som de har i dag. Men SAS tonar ner hotet.

SAS planerar att skaffa två baser utomlands, en i Spanien och en i London, för att komplettera fritidstrafiken.

Med ett irländskt flygtillstånd kan baserna bemannas av personal där de samlade personalkostnaderna kan vara 35–40 procent lägre än i Skandinavien.

Men Brexit kan sätta käppar i hjulet.

Inom EU (och EES) finns ett avtal som ger flygbolagen rätten att se hela området som sin hemmamarknad. Det har haft stor betydelse inte minst för lågprisbolagen. Irländska Ryanair, som har Storbritanniens som bas, kan flyga mellan Milano och Paris, till exempel.

Men i och med Brexit upphör Storbritannien att vara ett EU-land – och därmed omfattas det inte längre av avtalet. Det har också bekräftats av landets egen ”Brexitminister” David Davis

Tjänstemän för EU-kommissionen träffade därför i förra veckan chefer för Ryanair, brittiska Easyjet och British Airways för att påpeka svårigheterna de riskerar att möta, uppger tidningen Guardian.

Tidningen skriver också att tjänstemännen var tydliga med att det inte fanns mycket spelrum i regelverket och att de anser att flygbolagen inte fullt ut tagit till sig följderna av Brexit för branschen.

För att kunna utnyttja avtalet om trafikrättigheterna inom EU, kan det betyda att de måste flytta huvudkontor till EU.

Veckan innan dess träffade de toppchefer på en rad andra bolag, däribland SAS, för liknande information.

Det finns därför farhågor inom flygbranschen att Storbritannien skulle svara med samma mynt, det vill säga stoppa utländska flygbolag från att operera med Storbritannien som bas.

SAS presschef Fredrik Henriksson säger att frågan om trafikrättigheterna är en viktig fråga för SAS att följa, men han tonar ned farhågorna att Brexit kan påverka den planerade Londonbasen.

– Det är rena spekulationer och vi ser inte i nuläget att det påverkar våra planer, säger han.

Utträdesförhandlingarna mellan EU och Storbritannien har ännu inte börjat. Henriksson räknar med att ett avtal om trafikrättigheter kommer att lösas när väl förhandlingarna är i gång.

Om de svårigheter som EU-tjänstemännen framförde säger han:

– Det här är en rad möjliga scenarior. Men vi är övertygade om att vi kommer att få ett avtal som fungerar. Det ligger i båda parters intresse, säger han.

Dan Lucas dan.lucas@dn.se “

DN TORSDAG 23 MARS 2017

“ Amina Manzoor: Rädslan för zika visar hur svårt vi har att bedöma risker

De mest hårdföra vaccinmotståndarna är experter på att vinkla och ljuga för att skrämma osäkra föräldrar. Att bemöta dem på rätt sätt är svårt.

Sverige har en vaccinationstäckning som många andra länder bara kan drömma om. Det lilla fåtal som väljer att inte vaccinera sina barn (av andra skäl än rent medicinska) är dock högljudda, vilket kan få oss att tro att de är fler än vad de faktiskt är.

Men även om de är få så är det viktigt att hålla koll så att gruppen inte växer. För att också de som inte är vaccinerade ska skyddas krävs att fler än 90 procent tar de vacciner som rekommenderas. En minskning kan leda till stora utbrott.

Men det är svårt att arbeta mot vaccinationsmotstånd. En utmaning som vetenskapen och myndigheter har är att de aldrig kan säga att något är hundra procent säkert. Det utnyttjas av de mest hårdföra konspirationsteoretikerna för att så tvivel. Antivaccinationsrörelsen är expert på att välja ut, vinkla och ljuga så att det passar dess syfte.

Hur ska man göra då? För något år sedan publicerades en studie i den vetenskapliga tidskriften PNAS som antydde att det går att påverka en del av de människor som är tveksamma till vacciner. Men inte genom att presentera fakta utan genom att skrämma dem genom att visa bilder på vad barnsjukdomarna kan orsaka. Nu är det förvisso en liten studie och resultaten har motsagts av andra studier, men kanske ligger det något i det.

De flesta av oss vet inte hur det är att vara sjuk i exempelvis mässling eller kikhosta. Anders Tegnell kallar det ”preventionens paradox”. Vi är så lyckligt lottade att vi kan fokusera på de minimala riskerna med vacciner i stället för på den enorma nyttan.

Förra årets fokus på zika och de fosterskador som viruset orsakade visar hur svårt vi människor har att bedöma risker. Även i Sverige fanns en stark oro, trots att myggan som sprider zika inte ens finns på våra breddgrader. Här är röda hund en större risk för fosterskador, men det upplevs inte som ett hot på samma sätt som zika.

Amina Manzoor amina.manzoor@dn.se “

DN TORSDAG 23 MARS 2017

“ Inreseförbud. Julija Samojlova blev en bricka i ett politiskt spel, skriver Anna-Lena Laurén

Julija Samojlova är en opolitisk artist. När Ukraina i går kom med sitt slutliga besked att man stoppar ryskan från att delta i Eurovision song contest berodde det på helt andra faktorer än Samojlova själv.

Julija Samojlova är en 27-årig kvinna från Uchta i Komi-epubliken, ett område som under Sovjettiden främst var känt som en region dit man skickade Gulagfångar. Hon sitter i rullstol på grund av förkrympta ryggmuskler. Själv säger hon att det är ett resultat av en misslyckad poliovaccinering som barn – läkarna säger att det är medfött.

Det råder inget tvivel om att Samojlova har kämpat hårt för att ta sig dit hon är. Som barn deltog hon i hundratals sångtävlingar och blev så småningom känd på lokal och regional nivå. När hon nyligen samlade ihop 50 000 dollar till en ryggoperation lyckades hon få ihop pengarna via crowdfunding på några veckor.

Samtidigt kvarstår faktum att Samojlova är en ganska okänd person för majoriteten av den ryska befolkningen. Som artist på riksnivå har hon aldrig fått luft under vingarna. De flesta ryssar hade aldrig hört talas henne innan statskontrollerade Kanal 1 överraskande utsåg henne till Rysslands representant i Eurovisionsfinalen i Kiev. Hon har inte vunnit någon uttagning utan utsågs av ett enväldigt så kallat expertråd. Hennes enda riksomfattande framträdande under karriären var då hon sjöng under öppningsceremonin av de paraolympiska spelen i Sotji 2014.

I Ryssland har valet av Samojlova väckt blandade känslor. Bland annat den populära kvällstidningen Komsomolskaja Pravda listade argumenten för och emot. Argumenten för går ut på att Samojlova är en symboliskt viktig person, eftersom hon bevisar att en funktionshindrad person kan ta sig hur långt som helst.

Kritikerna av valet av Samojlova konstaterar att alla kommer att uppfatta Samojlova som ett slugt trick av Kreml. Det kommer att framstå som att Ryssland kastar en funktionshindrad person till vargarna bara för nöjet att få Ukraina att framstå som kallsinnigt.

På det här planet har kritikerna nu fått vatten på sin kvarn.

Att ukrainska säkerhetstjänsten ger Samojlova inreseförbud ska också ses i ljuset av den här diskussionen. Det är svårt att helt och hållet värja sig mot tolkningen att förbudet delvis är Ukrainas svar på vad de uppfattar som ett ryskt försök att vinna ett pr-spel.

Samojlova har visserligen besökt Krim år 2015 och deltagit i en konsert efter att Ryssland olagligt annekterade området. Men hon är en helt opolitisk person och har ända sedan hon blivit utsedd konsekvent undvikit att tala om politik.

I Ryssland kommer inreseförbudet mot Samojlova att uppfattas som ytterligare en bekräftelse på hur Ryssland ständigt blir utpekat och orättvist behandlat.

Cirkeln är sluten.

Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se !

DN TORSDAG 23 MARS 2017

“ Lever i den bästa av världar

Efter en engelsk utgåva kommer nu Johan Norbergs optimistiska samtidsanalys ut på svenska. Gunnar Wetterberg ser sig nödd att kasta lite smolk i glädjebägaren.

Vi minns olyckor bättre än framsteg och vi har svårt att urskilja de gradvisa förbättringarna, ens när de har skett på bara ett par årtionden. Därför har Johan Norberg skrivit ”Framsteg” om hur mycket bättre världen blivit under vår livstid, och än mer sedan förra sekelskiftet. Boken gavs ut på engelska Oneworld i fjol och fick uppskattande anmälningar i Economist och Observer, men kommer nu i svensk översättning.

”Man kan undra om barna/ nånsin får ett glas öl”, sjöng Hans Alfredson på sin tid. Med jämna mellanrum heter det att dagens barn blir den första generationen som får det sämre än sina föräldrar. Det är den vrångbilden som ”utvecklingsoptimisterna” – Norbergs ordval – föresatt sig att förändra.

Johan Norberg, Hans Rosling, Julian Simon och andra optimister har mycket viktigt att berätta. Många fler människor i världen har blivit rikare. Många lever längre och bättre. Fler går i skolan. Friheten för de förtryckta har ökat, både när det handlar om kvinnor, homosexuella och människor som har förföljts för sin hudfärg. Till mycket stor del har detta skett på bara några årtionden.

Det verkar vara en mänsklig drift att runda hörn, göra saker lite snabbare, lite enklare – och med sådana gradvisa förbättringar ökar produktiviteten i ekonomierna med ett par procent om året. Det låter inte mycket, men på 30 år betyder det att hushållens köpkraft fördubblas. Det möjliggör i sin tur många av de framsteg Norberg beskriver, från jämnare fördelning till mindre barnarbete.

Det är viktigt att veta och Johan Norberg skriver väl. Ibland överraskar han med en spännande association. Med stigande välstånd läste vi fler romaner, genom att läsa förstod vi mer av andra liv och tankar – vägen från tillväxt till tolerans gick över skönlitteraturen.

Ändå är pedagogiken inte oproblematisk.

För det första tenderar han att göra det förflutna så svart som möjligt, åtminstone världen före protestantismen, upplysningen, Storbritannien och USA. Han anger att trettio procent av Tysklands befolkning dog i trettioåriga kriget; den högsta skattningen brukar vara tjugo. På flera ställen återger han berättelser om kannibalism vid hungersnöd, trots att sådana rykten verkar vara notoriskt opålitliga – det är när krönikörerna i efterhand drar till med det hemskast tänkbara.

Norberg menar att uppgörelsen med den klanbaserade rättvisan kom med protestantismen och upplysningen – men redan den 28 december 1200 utfärdades den skånska förordningen mot mandråp, som just försökte komma åt blodshämnden. Norberg anför Newton som upphovsman till talesättet om att dagens lärda är dvärgar som står på jättars axlar – men den förste som tillskrevs det var faktiskt filosofen Bernhard av Chartres, död någon gång efter 1124. (Däremot tycker jag mycket om hans omformulering – med internet, öppen åtkomst och google står vi numera på varandras axlar.)

För det andra känns det ibland som gårdagens plädering. Mat, hälsa, medellivslängd, fattigdom – framstegen är imponerade. Men det som oroar många i dag är om framstegen bär mer sinistra frukter i sitt

sköte. När systemen blivit mer avancerade och genomtränger hela världen, ökar inte risken för att missgrepp lättare blir katastrofer?

Han tar inte upp risken att digitaliseringen och globaliseringen sätter integriteten ur spel. Norberg menar att 1900-talet blev det lugnaste århundradet hittills, trots Hitler, Stalin och Mao (och Pol Pot) – men det är inte alldeles övertygande. I ett stycke reservationer efter drygt 200 sidor snuddar han vid det finansiella systemets komplexitet och risken för stormaktskrig med kärnvapen, men lägger det omgående åt sidan. Han avslutar boken med att ”du och jag [måste] föra facklan vidare”.

Kluvenheten blir särskilt tydlig där han i avsnittet om miljön vidgår klimatförsämringen, men skriver att beräkningarna är osäkra. Han menar att följderna kanske inte blir värre än att man kan hantera dem, och varnar för drastiska åtgärder som hindrar framsteg på andra områden. I stället pekar han på tekniska möjligheter att bemästra problemen med energi och utsläpp, bland dem fjärde och femte generationens reaktorer för säkrare kärnkraft.

Den sortens argumentation riskerar att bli den obotfärdiges förhinder. Den stora risken i dag är knappast att det blir några drakoniska förbud som bromsar de fattiga ländernas utveckling – det är mer sannolikt att det blir alldeles för lite för att bromsa skadorna i tid. Du och jag och marknaden är Norbergs hjältar – men både klimatet och det finansiella systemet kräver kloka statliga och mellanstatliga åtgärder, som hamnar i skymundan i Norbergs bok.

Gunnar Wetterberg “

“ Johan Norberg. ”Framsteg. Tio skäl att se fram emot framtiden”

Övers. Helena Sjöstrand Svenn och Gösta Svenn Volante, 240 sidor “

DN FREDAG 24 MARS 2017

“Ni angrep fel stad

Sverige har mycket att lära av hur britterna hanterade onsdagens terrordåd. Redan när krigsdimman började glesna kring Westminster och medierna sakta fick ett grepp om vad som hade hänt tänkte jag ”det här ordnar sig”.

Det är kanske en förmäten tanke för den som sitter 150 mil från faran. Å and-ra sidan: När det smällt i Paris, när terrorns cyniska varggrin visat sig i Berlin eller Nice, har känslan delvis varit en annan. Då har jag tänkt att nu, denna gång, kanske de ändå lyckas rikta ett dråpslag mot civilisation, demokrati och tanken på att människor, religioner och idéer bör blandas och moderniseras, inte isoleras och stagnera.

Men – och nu visar jag verkligen mina fördomar: London är en annan sak. London är London.

Det betyder inte att de civila i denna stad är bättre än andra. Naturligtvis inte heller att människor i andra städer blöder på annat sätt eller på något vis skulle ha sig själva att skylla för något som drabbar dem.

Det betyder bara att om jag själv var terrorist skulle jag nog välja andra mål för mitt bombkastande, dödskörande och knivviftande än just denna stad.

Vad som styrker min tes är inte minst de brittiska myndigheternas rådighet kring situationen då en attentatsman först mejade ner fotgängare på Westminster Bridge, därefter körde in i ytterligare

oskyldiga människor innan han till slut knivskar en polis och sköts till döds.

Polisstyrkan var vältränad och förberedd. Parlamentet tycks ha säkrats effektivt. Och inte minst: man var snabbt tillbaka i normaliteten. På torsdagen återgick parlamentsledamöterna, trots att de tillbringat en stor del av onsdagen inlåsta, i stort sett till vanliga rutiner.

På sociala medier spreds styvnackade budskap med samma andemening. ”Kära alla ni som försöker knäcka London”, skrev en twittrare, ”ställ er i kö efter 2 000 år av barbarer som har misslyckats”.

En annan skickade ut en bild på en kvinna som under blitzen drack en kopp te sittande på de träbitar och stenar som var kvar av hennes sönderbombade hus. Texten löd: ”Terroristerna: Frukta oss! London: Jäkla amatörer.”

Och visst är det sant att Londonbor är en otacksam måltavla. I modern tid är det inte minst IRA-terroristerna som försökt bomba dem till foglighet och misslyckats. Diverse jihadister har följt i deras spår, med kulmen den 7 juli 2005 då självmordsbombare dödade 52 människor. Men London tycks ha en speciell själ, en särskild mental stadskärna stärkt av torr humor och öl. Jag avundas den.

En del kommer säkert att invända att jag gått på en myt. Att jag har låtit mig luras av någon sorts brittisk imperialistisk propaganda om den stela överläppen och den trotsiga koppen med te och mjölk. Då får det vara så, det är en anklagelse som jag gärna bjuder på, inte minst under dessa dagar av solidaritet med den militanta jihadismens senaste oskyldiga offer.

Samtidigt: Frasen ”Keep calm and carry on” uppfanns av britterna. Klart att de är världsmästare i grenen.

På torsdagen kommer rapporter om ett nytt misstänkt terrordåd med bil som vapen, denna gång i Antwerpen. Det hela tycks ha förlupit utan större dramatik eller skador – den här gången. Inget land kommer att kunna gardera sig mot liknande dåd som det som drabbade London. Vad hade hänt om attacken i stället hade riktats mot riksdagshuset på Helgeandsholmen?

Sverige har mycket att lära av hur britterna hanterade situationen. Förberedelse och träning är A och O. Den som är förberedd grips sällan av panik; parlamentariker som visar lugn i farans stund, och direkt återvänder till det vardagligt lunkande protokollet, sänder ett starkt budskap både till allmänhet och potentiella förövare.

Det verkligt intressanta med dådet i London är inte de spektakulära detaljerna, inte bilderna eller spekulationerna om gärningsman och motiv. Det är inte dramat – det är bristen på drama. London ruskade på sig och gick vidare. Det tycks som att Storbritannien, liksom kanske hela Europa, verkligen har börjat hitta någon sorts normalitet i terrorns kaos.

Vår brist på hysteriska reaktioner måste vara de våldsamma fanatikernas värsta mardröm. London den 22 mars går måhända till historien inte som en dag då terroristerna slog sönder britternas samhällslugn utan då samhällslugnet besegrade terrorismen.

En dag då den stillsamma, civiliserade vardagen besegrade våldsmännens planerade blodsfest.

Erik Helmerson erik.helmerson@dn.se “

DN FREDAG 24 MARS 2017

”Sverige bör bli utsläppsfritt tidigare – vi vet att det går”

“ Vi ställer oss bakom förslaget att de länder som redan ligger långt framme i miljöarbetet ska göra ännu mer, ännu snabbare. Sverige bör vara helt eller nästan helt utsläppsfritt redan 2040, fem år före Sveriges regerings klimatmål. Det skulle ge en stark signal till omvärlden. Vi vet att det går, skriver tio företagsledare i nätverket Hagainitiativet.

Parisavtalet slår fast att den globala temperaturökningen måste hållas långt under 2 grader. I dag publicerar tidskriften Science en vetenskaplig artikel om de nödvändiga steg världen måste ta för att klara detta. En konsekvens är att Sverige måste bli utsläppsfritt tidigare än 2045. Företagen i Hagainitiativet vet att det går: vi blir fossilfria 2030. För att öka incitamenten och stimulera näringslivet till snabbare omställning krävs dock effektivare styrmedel.

Johan Rockström vid Stockholm Resilience Center har, tillsammans med internationella forskare, översatt Parisavtalet till de steg världen måste ta för att hålla den globala uppvärmningen mellan 1,5 och 2 grader. Resultaten presenteras i dag i artikeln ”A Roadmap for Rapid Decarbonization” i tidskriften Science.

Klimatavtalet i Paris kan översättas vetenskapligt till en global kolbudget om cirka 800 miljarder ton koldioxid. Detta är vad vi har kvar att släppa ut om vi ska undvika farlig global uppvärmning.

Det krävs att fyra mål uppfylls om vi ska lyckas hålla kolbudgeten:

1 Utsläppskurvan för koldioxid från fossila energikällor måste vända nedåt senast 2020 för att sedan snabbt komma ner till nära noll 2050.

2 Den gröna sektorn måste transformeras till en gigantisk kolsänka.

3 Alla naturliga ekosystem måste förvaltas på ett hållbart sätt så att de bibehåller sin kolsänka (50 procent av koldioxidutsläppen tas upp i skogar, jordar och hav).

4 Teknologier för kolinlagring måste skalas upp för att årligen kunna ta upp motsvarande cirka 25 procent av dagens årliga utsläpp.

Mot bakgrund av detta föreslår artikelförfattarna att utsläppskurvan översätts till en ”global carbon law”, där utsläppen halveras var tionde år. Det innebär att om vi lyckas vända utsläppskurvan 2020 vid 40 miljarder ton koldioxid per år, så ska vi nå 20 miljarder till 2030, 10 miljarder till 2040, och 5 miljarder till 2050.

Länder som redan är långt framme, som Sverige, Norge och Danmark, måste springa ännu snabbare. Artikelförfattarna föreslår att dessa länder bör vara helt eller nästan helt utsläppsfria till 2040, fem år före Sveriges regerings klimatmål.

Hagainitiativet ställer sig bakom förslaget. Vi vet att det skulle ge en stark signal till omvärlden. Mot denna bakgrund ser vi behov av följande åtgärder i Sverige, EU och världen:

Sverige: Miljömålsberedningens klimatpolitiska ramverk bör antas snabbt. Det ger en bra grund för en politik som gör utsläpp från fossila bränslen dyrare. Den styrmedelsutveckling vi vill se gynnar framväxten av en ekonomi baserad på biobaserade, cirkulära och resurseffektiva materialflöden, som en grundbult i klimatarbetet och Sveriges industriella utveckling. Sverige behöver således ställa tydligare klimatkrav på byggnationer, infrastruktur, produkter och

tjänster ur ett livscykelperspektiv. Samtidigt bör vi arbeta aktivt för att minska konsumtionsrelaterade utsläpp. Vidare behövs en svensk plaststrategi för återvinning för att öka resurseffektiviteten.

I framtiden bor en majoritet av jordens befolkning i städer. Därmed har bebyggelsen och urban infrastruktur en central roll att spela i omställningen. För att lyckas krävs ett helhetsgrepp med styrmedel där exempelvis den ökande produktionen av sol- och vindkraft kompletteras med biokraft som jämnar ut topparna samt energieffektivisering av befintligt fastighetsbestånd. Nästan alla tekniker som krävs för omställningen finns i dag.

Transporternas klimatpåverkan minskar inte och krafttag krävs. Genom en kombination av mer energieffektiva transporter, elektrifiering och biodrivmedel är målet om en fossiloberoende fordonsflotta inom räckhåll. Med dagens teknik går det att elektrifiera alla transportslag. Vi välkomnar även förslaget om reduktionsplikt baserad på växthusgasutsläpp för låginblandade biodrivmedel och som samtidigt säkerställer att höginblandade och rena biodrivmedel fortsätter konkurrera på goda villkor. Vi håller även med om vikten av att säkerställa att hållbara bioråvaror inte leder till regnskogsavverkning. Det krävs bättre driftsäkerhet på järnvägen och sänkta banavgifter.

Skog och jordbruk är centrala i den biobaserade cirkulära ekonomin. Kollagringen i den gröna sektorn ska kunna öka samtidigt som produktionen ökar. Teknologi för avskiljning kommer att behöva stöd för både teknikutveckling och styrmedel. Styrmedel för att fasa ut det fossila bör växlas mot lika stora skattesänkningar, som säkrar konkurrenskraften. Det är särskilt viktigt att inte försvåra omställningen genom ökad detaljreglering av förnybara råvaror och EU:s begränsningar till stöd för nya biobaserade produkter och tjänster.

Europeiska unionen: EU var en tidig föregångare med en ledande roll under Parismötet, vilket bidrog till lyckat utfall. Nu måste EU självt Parissäkra klimatpolitiken. Systemet för tak och handel med utsläppsrätter är en huvudfråga. Om det ska fungera väl måste taket sänkas i snabb takt och överskott på utsläppsrätter tas bort. När Europaparlamentet och EU:s ministerråd förhandlar ser vi dock inte tillräckliga framsteg. Minskningstakten är för låg och det saknas en stark överenskommelse om överskott av utsläppsrätter. Regeringen och svenska EU-parlamentariker bör verka för ytterligare skärpningar.

Vidare bör regeringen driva på i ministerrådet för att utsläpp utanför utsläppshandeln, i exempelvis trafiksektorn, ska minska snabbare. Det behövs en snar överenskommelse om hur ansvaret mellan EU:s länder ska fördelas. En ambitiös klimatpolitik kommer leda till ökad export och jobbtillväxt i hela Europa. EU:s regler sätter även käppar i hjulen för biodrivmedel från jordbruksgrödor. Det finns dåliga biodrivmedel inom EU, men regler ska riktas mot problemen och inte slå blint. Svenska politiker bör fokusera på att säkerställa långsiktiga undantag för hållbar bioenergi och biomaterial.

Världen: Utmaningarna är stora på vår kontinent men än större globalt. De politiska förändringarna i USA skapar osäkerhet. Tyvärr hörs röster i Europaparlamentet om att inte gå för snabbt fram när USA verkar backa.

Två strategier behövs i väntan på enighet om exempelvis en global koldioxidskatt. Den ena är att lägga i en högre växel. Vi bör visa att snabbare utsläppsminskningar ger ökad välfärd och stärkt konkurrenskraft. Den andra strategin är att samverka mer över Atlanten genom kunskapsutbyte och i olika nätverk. Genom samarbete

möter vi bäst klimathotet: att på vetenskaplig grund visa att den som siktar på att klara Parisavtalet blir vinnare för klotet, aktieägare, anställda och samhället.

Lars Andersson, vd AkzoNobel
Lars Appelqvist, vd Löfbergs
Klaes Balkow, koncernchef och vd Axfood
Anders Egelrud, vd Fortum Värme
Jens Henriksson, vd Folksam
Göran Holm, vd HKScan
Jan Kilström, vd GreenCargo
Johan Skoglund, vd JM
Kristoffer Sundsgård, vd Stena Recycling
Ulf Troedsson, vd Siemens “

“**Bakgrund. Artikeln i Science**

Artikeln ”A Roadmap for Rapid Decarbonization” publiceras i dag i tidskriften Science.

Internationella forskare, bland dem Johan Rockström vid Stockholm Resilience Center, har översatt Parisavtalet till de steg världen måste ta för att hålla den globala uppvärmningen mellan 1,5 och 2 grader. “

DN FREDAG 24 MARS 2017

“ London möter terrorn med stoiskt lugn

DN i London. Att terrororganisationen IS tog på sig dådet i Westminster förvånade ingen. Men förövaren, på torsdagen identifierad som 52-årige Khalid Masood, var en småbrottsling som inte fanns med bland underrättelsetjänsten MI 5:s 3 000 mest misstänkta islamister.

Fortsätt som om ingenting har hänt – det var budskapet till britterna dagen efter det dödliga attentatet mot landets politiska hjärta. Det upprepades av premiärminister Theresa May som talade inför samma parlamentsledamöter som dagen innan hade hört skottlossningen utanför sina fönster.

– Miljontals människor går vidare i sina liv. De kommer att gå på bussar och tåg för att ta sig till London för att se den bästa staden i världen.

Och just detta gör Londonborna – tar tunnelbanan eller bussen till jobbet som om inget särskilt hade hänt. Bara i kvarteren vid Themsen närmast Westminster skvallrar närvaron av hundratals poliser på torsdagsförmiddagen om att allt ändå inte är som vanligt.

I luften kretsar polishelikoptrar och det jättelika pariserhjulet London Eye på andra sidan floden står stilla.

Vid avspärrningarna nära stationen Embankment talar jag med George, en äldre herre i grå hatt.

– Det är naturligtvis tragiskt, men det ändrar ingenting. Klarade vi kriget och IRA:s terror så klarar vi det här, säger han.

Många jag möter påminner just om hur mycket våld som drabbade London under 1900-talet – Nazitysklands bombningar och inte minst irländska IRA:s terrordåd som skördade fler dödsoffer på brittisk mark än vad några islamister har lyckats med.

Det handlar om att stoiskt uthärda hårda tider, en egenskap som länge varit viktig för britternas självbild. Den som sammanfattas i en berömd affisch från 1939: ”Keep calm and carry on”, var lugn och gå vidare.

Vid polishögkvarteret Scotland Yard, bara några hundra meter från attentatsplatsen, hölls en tyst minut på torsdagsförmiddagen till minne av kollegan Keith Palmer, 48-åringen som knivhöggs till döds av attentatsmannen.

Samtidigt publicerades namn på de andra två som dödades: Aysha Frade, en 43-årig brittisk lärare, och Kurt Cochran, en 50-årig amerikansk turist som firade sitt silverbröllop med en Londonresa. Sent på torsdagskvällen uppgav polisen att även en 75-årig man som skadades svårt vid attentatet har avlidit.

Många nationaliteter finns representerade bland de 39 som skadades. Flera franska skolbarn, besökande från Spanien, Sydkorea, Kina, Rumänien, Grekland, Polen, Tyskland och Italien, förutom tolv britter. Inga svenskar ska ha drabbats. Förutom Ketih Palmer hyllas också Tobias Ellwood, en konservativ parlamentsledamot och biträdande utrikesminister som direkt efter dådet gav sig ut för att rädda den sårade polisen med mun-mot-mun-metoden.

På eftermiddagen öppnade Westminsterbron igen och en strid ström av människor sökte sig dit för att hedra offren och lägga blommor.

Ungefär samtidigt offentliggjorde polisen förövarens namn: Khalid Masood, en 52-åring som tidigare dömts för bland annat misshandel. Han är född i Storbritannien och undersöktes för några år sedan i samband med våldsam extremism, men betraktades då som en ”perifer figur”.

Enligt tidningen The Guardian platsade Masood inte på en lista över 3 000 misstänkt våldsamma islamister hos underrättelsetjänsten MI5.

Polisen grep åtta personer under torsdagen, men Mark Rowley, chef för antiterrorenheten vid Scotland Yard, vill inte tala om några medbrottslingar.

– Vi tror fortfarande att han agerade på egen hand och att han var inspirerad av internationell terrorism.

Även om Masood var en ensamvarg som inte fjärrstyrdes utifrån ses hans dåd självklart som kopplat till radikal islamism. Terrororganisationen IS tog också föga förvånande på sig dådet på torsdagen.

Drygt 12 procent av invånarna i tiomiljonerstaden London är muslimer, bland dem den populäre borgmästaren Sadiq Khan. Men medan han och andra ledare manade till sammanhållning mot terrorhotet fanns det andra som skyllde attacken på just muslimer i allmänhet.

Islamkritiker spred obekräftade bilder där muslimer påstods jubla över attacken. Och Nigel Farage, tidigare ledare för högerpopulistiska

partiet Ukip, skyllde i en intervju för amerikanska Fox News på ”öppen dörr-politik som bjuder in terrorister” under tidigare premiärministern Tony Blair och kopplade det som hänt till det aktuella förbudet att ta med datorer på flyg från Mellanöstern till Storbritannien och USA.

– De som protesterar mot det beslutet borde ta sig en lång funderare, sa Farage.

I kvarteren runt Westminster träffar jag Fiona, en medelålders kvinna som arbetar som sekreterare på brittiska utrikesdepartementet. Hon verkar dela Farages tolkning:

– Ett sådant här dåd är ju oundvikligt med tanke på den kulturella mångfalden här i London. Vi är rädda varje dag. Det kan hända igen, säger Fiona.

Barbara, en universitetslärare, oroar sig tvärtom för vad som ska hända med landets muslimer.

– Det kommer att bli tufft för dem, är jag rädd. Rasister och folk som vill splittra oss är redan igång och sprider sitt hat, säger hon.

Polly Toynbee, kolumnist på The Guardian, beklagar att alla ser en sådan här tragisk händelse inifrån sin egen bubbla:

”Reaktionerna visar bara ännu en gång hur splittrade vi är. Våra politiska fejder har blivit en mäktig kulturell vattendelare. Det är vad huvudlösa ja- eller nej-omröstningar gör med oss, det är därför de är demagogernas verktyg.”

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

DN FREDAG 24 MARS 2017

“ Grannen berättar om den utpekade 52-åringen

DN i Birmingham. 52-årige Khalid Masood pekades på torsdagen ut som ansvarig för attentatet mot Westminister i London. Polisen tror att han agerade ensam – men Masood misstänks ha varit inspirerad av extremiströrelser, och terrorgruppen IS påstår i ett uttalande att han var dess ”soldat”.

Brittisk polis har det senaste dygnet gjort husrannsakan på en rad olika adresser i Birmingham, där den misstänkte gärningsmannen Khalid Masood ska ha uppehållit sig de senaste månaderna – innan han sköts till döds av polis i onsdags utanför parlamentsbyggnaden i London.

Masood var född i lilla Leeds utanför Maidstone i södra England och ska tidigare ha använt sig av olika identiteter. Han hade tidigare dömts för våldsbrott, vapeninnehav och störande av allmän ordning. Första domen föll redan 1983 och den sista i december 2003, då för innehav av kniv.

Även den brittiska underrättelsetjänsten MI5 ska ha känt till -Masood, men sett honom som en ”perifer figur” i radikala jihadistkretsar. Enligt uppgifter i brittisk press fanns han inte på den lista med fler än 3 000 namn som brittisk säkerhetstjänsten upprättat över potentiella attentatsmän.

Polisen arbetshypotes är tills vidare att Masood agerat ensam, och att han låtit sig inspireras av radikala islamistgruppers propaganda. På torsdagen gick terrorgruppen IS ut och hävdade att gärningsmannen var dess ”soldat”, vilket dock är den formulering som IS propaganda-organ brukar använda för personer som tillägnat organisationen ett dåd som de begått på eget initiativ.

– Han var en tystlåten man. Han bodde här med sin fru och deras barn fram tills för några månader sedan, sade Iwona Romek, som bor i området Quayside i Birmingham.

När DN anländer till Khalid Masoods sista kända adress – en lägenhet på Hagley Road i Birminghamförorten Edgbaston – har det bara gått några timmar sedan polisen stormade in med dragna vapen. Området är fortfarande avspärrat och en polishelikopter hovrar över kvarteret.

På innergården bakom huset möter vi grannen Harry, som till vardags arbetar som logistiksamordnare på ett transportbolag i Birmingham.

– Jag sover vanligtvis inte tungt. Så när jag hörde ett par bilar stanna till på bakgården, gick jag upp för att se vem det var, berättar han.

Genom springan mellan de vita gardinerna i fönstret mot gården kunde han se att det var poliser där ute.

– Först trodde jag att de skulle plocka upp narkomanerna som brukar sitta i en över-given bil. Men så såg jag hjälmarna och alla automatvapnen, och då insåg jag att detta var något annat, säger han.

Kort därefter hörde han en knall från sprängningen av grannarnas dörr.

– Sedan var det i gång – och den där håller på fortfarande, som du ser, säger han och pekar upp mot polishelikoptern.

Ute på gatan står poliser och ett fyrtiotal journalister, och Harry vill helst inte uppge sitt efternamn på grund av all uppståndelse. Runt oss står gamla bilar parkerade bland sophögarna på bakgården. Tunnor med bråte och brända sopor är utspridda över gårdsplanen.

– Jag vet inte vem som bodde i den där lägenheten. Men många som bor här är arbetare, vanligt folk som jobbar på byggen, på restauranger och som inte har så mycket pengar. Förr brukade det vara ett bra område, men så är det nog inte riktigt längre, säger Harry.

Lägenheten på Hagley Road ska enligt brittisk press vara kopplad till den bil som Masood hyrde i Birmingham och som han sedan använde som ett dödligt vapen mot civila fotgängare på Westminster Bridge.

Några hundra meter därifrån möter DN pensionären Dave Moore, som beskriver området runt lägenheten som ett gränsland.

– Söder om Hagley Road ökar huspriserna drastiskt, i praktiken för varje meter. Men norr om gatan bor vanligt folk. Och den där lägenheten låg som bekant på den norra sidan, så där bor man inte om man har mycket pengar, säger Dave Moore.

Tre personer som befann sig i den stormade lägenheten har gripits och tagits in till förhör. Sammanlagt uppges åtta personer ha

frihetsberövats efter räder på minst sex olika adresser i Birmingham och London. Det var på torsdagen ännu oklart om någon av dem misstänks för något brott.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

“ Fakta

52-årige Khalid Masood, född i Kent i sydöstra England, låg bakom dådet i London som krävde minst tre dödsoffer. Masood har tidigare misstänkts för våldsam extremism, men utredningen lades ned.

”Det fanns inga underrättelser om hans avsikt att utföra en terror-attack”, skriver Londonpolisen i ett uttalande.

Khalid Masood är tidigare dömd flera gånger, bland annat för vålds- och vapenbrott, men inte för några terrorrelaterade brott, rapporterar AFP. “

DN FREDAG 24 MARS 2017

“ Tre frågor. Dådet följer ett känt mönster

1 Var terrordådet i London planerat?
Även om det gjorts minst en polisrazzia och åtminstone åtta gripanden i anslutning till attacken, tyder tillvägagångssättet – att meja ned människor med bil och därefter angripa dem med kniv – på minimal planering.

2 Finns det något som tyder på att gärningsmannen haft kopplingar till jihadistgrupperingar som IS?

Om inte annat följer attacken det mönster som IS ”propagandaminister” Abu Muhammad al-Adnani ritat upp. I september 2014 publicerade han en ökänd och ofta citerad artikel i en av IS officiella trycksaker, Dabiq, som uppmanar till terror i västvärlden med alla medel. Där skriver al-Adnani: ”Om du inte har kulor eller bomber, slå in hans (”fiendens”) skalle med en sten, eller slakta honom med en kniv, eller kör över honom med din bil…” al-Adnani dödades för övrigt i en amerikansk bombattack i Syrien för ett halvår sedan.

3 Har al-Adnanis uppmaning blivit åtlydd?

Ja, delvis. Det finns ju exempel på uppmärksammade attacker där fordon använts. De blodigaste är dådet i Nice den 14 juli 2016. då en man i lastbil rammade en folkmassa och dödade 84 personer, och attacken i Berlin i december samma år, då minst tolv människor dödades. Samtidigt ska man komma ihåg att attackerna varit mycket sporadiska, särskilt med tanke på hur många människor som har tillgång till bil och förmågan att köra.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

DN FREDAG 24 MARS 2017

“ Londonbor har levt med terrorn i årtionden

I några decennier tillhörde bombhot och terror vardagen i London. Det finns likheter mellan gårdagens IRA-bomber och dagens hot från jihadister. Men också avgörande skillnader.

Onsdagens terrordåd påminde åtskilliga Londonbor om stadens blodiga nutidshistoria av bomb-attentat.

För bara några decennier sedan befann sig den brittiska huvudstaden i ständig nervpåfrestande beredskap för terrorvåld signerat Irländska republikanska armén (IRA), den väpnade katolska rörelsen som vill ha Nordirland bortkopplat från Storbritannien.

Den svenske terrorforskaren Hans Brun arbetar just nu med en studie av IRA:s dödliga terrordåd på de brittiska öarna under perioden 1971 till 1974. Under dessa tre år genomförde IRA 380 terrordåd – mer än två i veckan.

IRA var som mest aktivt mellan början av 1970-talet fram till 1998, då det så kallade långfredagsavtalet slöts och banade väg för fred i Nordirland, efter 30 år av väpnad konflikt och 3 500 döda.

– Det var ju inte bara London som drabbades av IRA:s bomber. Men rörelsens ledare brukade säga att ”en bomb i London är värd mer än tio i Nordirland”, säger Hans Brun.

Ett av de blodigaste och mest spektakulära dåden som IRA stod bakom var attackerna mot två militärparader i Hyde Park och Regents Park sommaren 1982, då elva militärer och ett antal regementshästar dödades av bomber.

I april 1993 exploderade en lastbilsbomb i Bishopsgate i city. Bomben blåste ur flera kvarter av kontorsbyggnader. Tre år senare exploderade en liknande bomb i finansdistriktet Docklands. Två personer dödades. Skadorna på fastigheterna i grannskapet uppgick till nära två miljarder kronor.

Det finns avgörande skillnader i tillvägagångssätt mellan IRA och dagens jihadister, poängterar Hans Brun. IRA förvarnade i regel om attentaten, vilket gjorde att byggnader eller platser kunde utrymmas. Därmed minskade antalet döds-offer. IRA är också en sluten rörelse med vissa inträdeskrav, medan IS och dess likar välkomnar alla som är beredda att mörda och lemlästa för deras sak.

IRA skulle knappast ta till de metoder som IS-ideologerna förespråkar. ”Slå in hans (’fiendens’) skalle med en sten, eller slakta honom med en kniv, eller kör över honom med din bil”, heter det i ett ofta citerat brandtal för jihadistisk terror som trycktes i IS propagandaorgan Dabiq hösten 2014.

Å andra sidan har den blodisande uppmaningen till ”vardagsterror” knappast fått det gehör som IS hoppats på. Visst har det inträffat ”primitiva” terrordåd där lastbilar, yxor och knivar använts. Minns terrordåden i Nice på franska nationaldagen förra året, och i Berlin strax före jul. Vid bägge dessa attacker använde en ensam gärningsman en lastbil för sitt massmördaruppsåt.

Men, som Hans Brun påpekar:
– Om vi hade tio dagliga bil-attentat i Europa, då skulle vi ha problem. Nu handlar det om sporadiska dåd. När det gäller utförande av terrorattentat talar man om vilja, förmåga och tillfälle. Förmågan att köra bil delas av väldigt många, tillfällena att använda bilen som mordvapen är nästan obegränsade – men viljan saknas i mycket stor utsträckning.

Brun ser även likheter mellan gårdagens IRA och dagens IS.
– De har samma motiv med sina bomber: att skapa ett polariserat samhälle som spär på konflikten mellan ”vi” och ”dom”. Därmed ökar utsatta gruppers vilja att radikaliseras och låta sig utnyttjas av extremisterna.

Hans Brun tycker att politiker och myndigheter i Storbritannien – liksom den brittiska allmänheten – efter viss inlärningsprocess hanterade det samhällshot som IRA-bomberna utgjorde på ett bra sätt.

– Även om britterna har en jämförelsevis hårdare terrorlagstiftning än exempelvis Sverige, har Storbritannien fortsatt kunna vara ett öppet samhälle med nöjaktiga fri- och rättigheter för medborgarna.

Kanske är det erfarenheterna från IRA-terrorn som gör att kommentarerna dagen efter attentatet vid Westminster trots allt är ganska återhållsamma. De mest storordiga reaktionerna kommer från aktörer utanför Storbritannien, som Frankrikes president Hollandes uttalande att ”hela Europa blivit attackerat”.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

DN FREDAG 24 MARS 2017

“ Beväpnad bilist greps i Belgien

En beväpnad fransk medborgare greps i Belgien efter att ha kört sin bil i hög hastighet nära en shoppinggata i centrala Antwerpen.

Det var vid 11-tiden på torsdagsförmiddagen som den franskregistrerade bilen upptäcktes i ”väldigt hög hastighet” i närheten av den stora shoppinggatan Meir.

”Vid olika tillfällen var fotgängare i fara. När militären försökte stoppa fordonet flydde det i väg. Lite senare kunde en snabbinsatsgrupp från polisen stoppa fordonet och föraren greps”, meddelar Belgiens federala åklagare i ett pressmeddelande.

I bilen fanns en 40-årig kamouflageklädd fransman – som dessutom var rejält beväpnad.

”Olika vapen hittades i bagageluckan: stickvapen, kravallgevär och en behållare med ett innehåll som fortfarande är oklart”, heter det i uttalandet från åklagarna.

Inga personer uppges ha skadats under framfarten.

TT “

DN FREDAG 24 MARS 2017

“ Säpo: Ett attentat i Sverige skulle begås av en ensam person

Om ett terrordåd skulle drabba Stockholm skulle det troligen – precis som i London – begås av en ensam gärningsman. Att skydda sig är svårt, men inrikesminister Anders Ygemans recept är en mer effektiv övervakning.

Dådet i London inleddes på Westminster bridge, bron som leder fram till parlamentet. Det avslutades med att gärningsmannen sköts till döds innanför parlamentets staket. I Stockholm möter DN dagen därpå inrikesminister Anders Ygeman (S), som är den i regeringen som ansvarar för bekämpningen av terrorism.

– Attacken i London följer en beklaglig rad av attentat i Europa där gärningsmannen i gärnings-ögonblicket är ensam och använder väldigt enkla attentatsverktyg – i det här fallet en liten personbil och en kniv, konstaterar Anders Ygeman.

Bakom honom på Gustaf Adolfs torg brusar trafiken utanför UD och vidare ner över Norrbro framför riksdagshuset. Där och vid regeringsbyggnaderna finns numera stålpollare som ska hindra en terrorist i bil att nå ända fram till stenbyggnaderna.

– På marginalen kan du naturligtvis förbättra skyddet vid sådana här symboliska mål. Vi har framför allt efter Breivik (Anders Behring Breiviks bilbomb framför regeringsbyggnaden i Oslo i juli 2011) gjort rätt stora investeringar i pollare och betongsuggor, säger Anders Ygeman.

Men mjuka mål som människorna på trottoarer och gångstråk i våra storstäder är svårare att skydda.

– I grunden går det inte att fysiskt få bort det här hotet. Det stora arbetet måste ske genom polis och säkerhetstjänst och deras underrättelseinhämtning helt enkelt, säger Anders Ygeman.

Hotnivån i Sverige bedöms av Nationellt centrum för terrorhotbedömning (NCT) på grundval av hemliga underrättelser. För närvarande finns ett förhöjt hot för terrordåd. Det är nivå tre på en femgradig skala, och denna nivå tre har gällt sedan i mars 2016.

Vilken typ av terrordåd kan man då räkna med i Sverige? Säkerhetspolisen (Säpo) skrev i sin årsrapport som publicerades sex dagar före dådet i London:

”Om ett attentat genomförs i Sverige under det närmsta året skulle det troligen genomföras av en ensamagerande gärningsperson”.

Bidragande till den bedömningen är att både terrororganisationen Islamiska staten (IS) och Al Qaida uppmanat sina sympatisörer att slå till i sina hemländer med enkla medel som fordon, knivar och stenar.

Säpo anser att självmordsbombaren Taimour Abdulwahab som sprängde sig i julhandeln vid Drottninggatan 2010 agerade ensam (även om han kan ha fått hjälp av någon före dådet). Även högerextremisten Anders Behring -Breivik agerade ensam.

Men att i förväg hitta den ensamme terroristen är svårt. Det är, enligt Säpo, vanligt att denne lider av någon form av psykisk ohälsa och levt under stress i sitt privata liv eller yrkesliv. Till det kommer ideologiska motiv och påverkan utifrån som kan utlösa själva angreppet.

– I de flesta fallen med ensamagerande gärningsmän så har de inte agerat i ett vakuum. Utan gärningsmannen har inspirerats av andra och i flera fall tagit hjälp av andra människor även om han vid själva dådet agerat ensam. Då är det viktigt att polis och säkerhetspolis har möjlighet till en effektiv övervakning av den typen av personer och grupper, säger Anders Ygeman.

Han vill därför ha ett enklare och snabbare samarbete i NCT. Där ingår Säkerhetspolisen, Militära Underrättelse- och säkerhetstjänsten (MUST) och Försvarets radioanstalt (FRA). Men trion kan inte byta information sinsemellan elektroniskt, utan de har endast tillgång till den egna myndighetens it-system och utbyter information på papper.

– Så ser lagstiftningen ut i dag. Det vill vi ändra på och ett förslag ute på remiss, förklarar Anders Ygeman.

Inrikesministern vill också utöka möjligheterna att övervaka misstänkta gärningsmän och deras telekommunikationer:

– Nu vet vi att de alltmer börjar använda sig av krypterad kommunikation. Därför är den utredning som regeringen tillsatt om hemlig dataavläsning helt central för att skydda oss. Det ger möjligheter för polis och säkerhetspolis att kunna avlyssna även krypterad information.

Mikael Holmström mikael.holmstrom@dn.se “

DN FREDAG 24 MARS 2017

”IRA-dåden var värre”

“ Storbritanniens ambassadör i Sverige, David Cairns, tror inte att onsdagens terrordåd påverkar landet nämnvärt. Han påminner om att britterna har klarat krig, blitzen och terrordåden under IRA-tiden.

Det var via Twitter som Stockholmsbaserade David Cairns fick veta att det varit en attack i London.

Hur reagerade du?

– Att det här var ett tillvägagångssätt som påminner om de attacker som har varit i Nice och Berlin. Men det blir förstås mer påtagligt när det händer i ditt eget hemland och särskilt utanför parlamentet, säger han och använder uttrycket ”Mothers of parliaments”, vilket syftar på att britternas politiska system inspirerat många samväldesländer.

David Cairns konstaterar att det är svårt att skydda sig från attacker som gårdagens. Terrordådet har inte fått ambassaden att ändra sina rutiner eftersom regeringen inte har höjt nivån för terrorhot. Den ligger på nivå fyra på en femgradig skala, vilket betyder att en terror-attack är mycket sannolik.

Precis som sin premiärminister Theresa May understryker David Cairns att attacken inte påverkar det dagliga livet i Storbritannien.

– Britterna har klarat krig, belägringen under blitzen och terrorn under IRA-tiden. Vi kommer att fortsätta ”keep calm and carry on”, säger han.

Uttrycket, att ta det lugnt och fortsätta med sitt liv, är flitigt förekommande på souvenirer, vykort i Storbritannien. Frasen kommer från en affisch som regeringen tog fram inför andra världskriget.

Pia Gripenberg pia.gripenberg@dn.se “

DN FREDAG 24 MARS 2017

“ Ordkrig ska samla röster åt Erdogan

Analys. Istanbul. Tyskland är nazistiskt, Nederländerna är rena gangs-terstaten, EU är svikare och PKK-kramare, medan USA är sionistiskt, terroristvänligt och sponsrar barnsoldater. Så låter det överlag från den turkiska regimens sida inför folkomröstningen i april.

Då, hoppas president Recep Tayyip Erdogan, ska turkarna rösta bort det parlamentariska systemet och lägga all makt i hans händer. Men den som lyssnar på det regerande AK-partiets talesmän och ledarskribenter får lätt intrycket att valkampanjen handlar om andra länder, inte Turkiet.

I en ledarartikel på tisdagen brännmärks EU av regimens organ Sabah: Främlingshat, rasism och fascism … är Europas nya normalitet … omfattad av alla från höger till vänster.

Kollisionerna med Tyskland och Nederländerna, som till skillnad från Sverige vägrat låta turkiska ministrar hålla valmöten på sitt territorium, är äkta och har verkligen satt många turkiska sinnen i brand. Men de vilda slängarna från officiellt håll mot Turkiets Nato-allierade, inklusive USA, är också slug valtaktik. Många turkar, inte bara Erdogans anhängare, tog illa vid sig av de nederländska myndigheternas bryska avhysning av socialminister Fatma Sayan Kaya, som planerat att valtala i Rotter-dam härom veckan.

Eftersom EU kritiserat den nya författning Erdogan vill driva igenom, är bråken tacksam ammunition för regimen under kampanjen. Regimens budskap är: Européerna har förödmjukat alla turkar. Den sant patriotiska reaktionen är därför att rösta ja den 16 april.

Samtidigt kan det sekulära CHP-partiet, som leder nej-sidan, utmålas som eftergivet gentemot Turkiets kritiker.

Ankara har fått svar på tal. På tisdagen varnade förbundskansler Angela Merkel för andra gången på kort tid Turkiet för att kalla Tyskland nazistiskt. Efter en kampanj av den nederländska tidningen De Telegraaf har EU-parlamentet slutat prenumerera på tidningen Sabahs engelska och tyska versioner. På onsdagen öppnade Europas största tidning Bild-Zeitung med en stort uppslagen artikel om Erdogans maktmissbruk, författad av det tyska miljöpartiets ledare Cem Özdemir.

Av allt att döma kommer valet i april att gå presidentens väg, men ingenting har lämnats åt slumpen. Alla statens resurser har mobiliserats i kampen mot nej-sidan. Istanbul är tapetserat med ja-propaganda, och efter ett dygn i staden har DN:s utsände inte sett en enda nej-affisch.

På onsdagen höjde Erdogan insatsen i ordkriget med Europa, då han varnade:

– Om inte Europa omprövar sin attityd kommer européer inte att kunna gå ifred på gatorna någonstans på jorden. Turkiet uppmanar EU att respektera mänskliga rättig-heter och demokrati.

Få turkiska medborgare törs replikera öppet på sådana utfall, men en före detta turkisk journalist, som vill vara anonym, säger till DN:

– Ska européer bli nedslagna på gatan av demokrati-aktivister – var då? Här, där vi bönar turisterna att återvända? En regim som fängslar kritiker, journalister och minoriteter utan åtal och kapar rättsapparaten för sina syften kallar andra för nazister och fascister! Hur många politiska fångar finns det i Nederländerna? Och hos oss?

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

“Fakta. Omstridd folkomröstning

Turkiet håller den 16 april en folkomröstning om en ny grundlag som, om den godkänns, ger kraftigt utökad makt för presidenten. Kritiker menar att den i praktiken skulle göra president Recep Tayyip Erdogan enväldig.

Tyskland och Nederländerna har stoppat flera turkiska ministrar från att driva valkampanj bland röstberättigade medborgare i utlandet, vilket har lett till mycket starka reaktioner från Turkiet.

Av de cirka 3 miljoner turkar som lever i Tyskland har cirka 1,4 miljoner rösträtt i Turkiet. Dessa röster kan vara avgörande för utgången i folkomröstningen. “

DN FREDAG 24 MARS 2017

“ Omröstning sköts upp om vårdreform

Det saknas tillräckligt stöd för Republikanernas nya sjukförsäkringsreform, som är tänkt att ersätta Obamacare. Trots idoga försök har Trumpadministrationen hittills misslyckats att få alla republikaner med sig.

Omröstningen rörande det nya lagförslaget, kallat ”The American Health Care Act” kommer att ske i dag, fredag, i stället, säger Kevin McCarthy, majoritetsledare i representanthuset, enligt Reuters.

President Donald Trumps stora vallöfte – att riva upp och ersätta Obamacare – har onekligen stött på patrull. Trots hårda förhandlingar meddelade under torsdagen 37 republikaner, främst tillhörande det konservativa frihetsutskottet, sitt motstånd till det nya lagförslaget, enligt The Washington Post. Frihetsutskottet står Tea Party-rörelsen nära och vill se minimalt statligt inflytande över människors liv.

Trumpadministrationen satte under dagen hård press på sina motståndare, och försökte övertyga frihetsutskottet. Gruppens ordförande Mark Meadows deklarerade dock i ett tidigt skede att det inte nåtts någon överenskommelse.

– Det finns inte tillräckligt med röster, sade Mark Meadows då.

Senare under kvällen tillade han att det kommer att bli tufft för representanthusets talman Paul Ryan att få tillräckligt med ja-röster för att få igenom reformen, och att han själv fortfarande tillhör nej-sidan.

Samtalen med frihetsutskottet beskrevs dock som hoppfulla av Vita huset, som då sade att antalet som är för förslaget har ökat.

– Det är ett positivt steg, sade Vita husets talesperson Sean Spicer.

In i det sista har presidenten uppmanat tveksamma partikamrater att rösta ja, och varnat för att de annars riskerar att förlora sina platser vid mellanårsvalet till kongressen 2018.

Demokraternas kritik mot den nya skrivningen är massiv. Men det finns även ett stort antal skeptiker i de egna republikanska leden. Vissa tycker att lagförslaget är alltför likt Obamas sjukförsäkringsreform från 2010. De skattelättnader som ska ges till amerikaner som köper sin egen försäkring påminner alltför mycket om de statliga subventioner som finns i Obamacare, resonerar de.

TT “

DN FREDAG 24 MARS 2017

“ FBI-källor: Läckor kan ha samordnats

USA. Information som tyder på att Trumpkampanjen och Moskva koordinerade hur information rörande Hillary Clinton läcktes. Storbråk mellan ledarna för ett mäktigt underrättelseutskott.

Ryss- och avlyssningshärvan runt president Donald Trump växer sig större – men består mer av anklagelser än bevis.

Nu finns uppgifter som tyder på att Trumpmedarbetare under valkampanjen kommunicerade med misstänkta ryssar, möjligen för att koordinera när hackad information som kunde skada motståndaren Hillary Clinton skulle offentliggöras, uppger FBI-källor för nyhetskanalen CNN.

FBI kan ännu inte bevisa att det förekom maskopi, men frågeställningen uppges vara en allt viktigare del av utredningen av rysk inblandning i valrörelsen.

Även Adam Schiff, den högst uppsatte demokraten i representanthusets underrättelseutskott, säger att tesen om samröre mellan Trumpkampanjen och Moskva har stärkts.

Men Trump har också fått lite av vatten på sin kvarn, när det gäller hans häpnadsväckande anklagelse om att företrädaren Barack Obama avlyssnat honom i Trump Tower.

På onsdagen skyndade den repub-likanske ordföranden i utrikesutskottet, Devin Nunes, till Vita huset för att berätta om information han fått från en ”trovärdig källa”, uppgifter som tyder på att Trumps och vissa av hans medarbetares kommunikation oavsiktligt fångats upp när ”utländska objekt” övervakats av USA.

Inga offentliga bevis finns för detta, men Nunes säger att han läst rapporter i vilka medarbetare i Trumps stab gått att identifiera.

På torsdagen bad Devin Nunes om ursäkt för att ha gått ut i medier med information innan den presenterats för andra ledamöter, rapporterar CNN. Nunes bad ledamöterna i utskottet om ursäkt på torsdagen, uppger en av Demokraternas ledamöter.

TT “

DN FREDAG 24 MARS 2017

“Utlandet misstror svenska klädjätten

H&M har haft det motigt på börsen de senaste åren. Bland analytiker som rekommenderar att sälja aktien dominerar de utländska. Svenska analytiker tror alltjämt på den tidigare börsjuvelen.

När investmentbanken Goldman Sachs analytikergrupp i London i början av veckan sänkte riktkursen för H&M-aktien och rekommenderade sälj, blev det ytterligare en skjuts neråt i kursen. Aktien handlades under några dagar på nivåer som inte varit sedan sommaren 2013.

– H&M har varit nummer ett i sin bransch och haft stark tillväxt samtidigt som man haft starka marginaler. Där är man inte längre, man är en i gänget med de andra, säger Joakim Bornold, sparekonom hos Nordnet.

Swedbanks analytiker Stefan Olsson har liknande tankegångar.

– H&M har haft vikande marginaler under en längre tid som berott på omfattande investeringar i logistik, e-handel och att satsa på nya varumärken. Nu har man dessutom en svag försäljningsutveckling, säger han.

Under modejättens första kvartal (december-februari) ökade försäljningen med åtta procent till 47 miljarder kronor.

På torsdag i nästa vecka rapporterar H&M även sitt resultat och analytikerkåren bedömer att vinsten före skatt har sjunkit med nästan 15 procent till 3,3 miljarder kronor.

Goldman Sachs analytiker pekar på att de butikskedjor som har långa ledtider, från design till att plagget är i butiken, har haft svag försäljningsutveckling senaste året.

I stället lyfter de fram att e-handelsföretag, fristående butiker och mer snabbfotade kedjor utvecklats bättre, bland dem spanska Zara. Det bidrar till att Goldman Sachs har en köprekommendation för Zaras ägare Inditex.

Generellt är utländska analytiker mer negativa till H&M-aktien än svenska.

Nyhetsbyrån Direkt har i en genomgång kommit fram till att av elva analyshus som har säljrekommendation är tio baserade utomlands.

Bland svenska analytiker har flera justerat ner sina riktkurser, men generellt rekommenderar de att köpa eller behålla aktien. Bara en svensk analytiker anger sälj.

– För en analytiker är det lätt att känslomässigt engagera sig i ett bolag. H&M har länge varit en kronjuvel på Stockholmsbörsen och som analytiker kan det vara svårt att vara negativ till en aktie som har sådan otroligt stark historia, säger Joakim Bornold.

Den starka bindningen tror han inte riktigt finns bland utländska analytiker.

Stefan Olsson på Swedbank är väl medveten om att man inte ska engagera sig känslomässigt i ett företag. Han tror att H&M:s slutenenhet gentemot aktiemarknaden bidrar till misstron från framför allt utländska analytiker.

– De utländska analyshusen och investmentbankerna är vana vid att vd:ar och finanschefer besöker dem, är öppna och lämnar så mycket information som möjligt. Det gör inte H&M, konstaterar han.

Spanska Inditex är inte heller särskilt tillgängligt, men där deltar både vd och finanschef i telefonkonferenser fyra gånger om året med analytiker.

H&M har två sådana möten och då är inte finanschefen med, utan i stället chefen för det som kallas investerarrelationer.

– När ett bolag är tillknäppt skapar det stor osäkerhet. Går allt bra kan aktiemarknaden vara förlåtande, men när bolaget utvecklas sämre får tillknäpptheten större påverkan, säger Stefan Olsson.

Han konstaterar att H&M:s svaga försäljningsutveckling har ökat misstron bland placerare. Allt fler är skeptiska till om modeföretaget verkligen gör rätt saker och om investeringarna kommer att betala sig.

Den skepticismen återspeglar sig i aktiekursen.

De senaste tolv månaderna har H&M-aktien sjunkit med cirka 15 procent. Inditex är upp med cirka 7 procent.

Under torsdagen steg H&M-aktien. Den fick draghjälp av att brittiska branschkollegan Next lämnade en rapport som fick bolagets aktie att rusa på Londonbörsen.

Dessutom kom ett index för detaljhandeln som visade att britterna fortsatte att shoppa i februari, trots att priserna stigit och köpkraften har blivit urholkad.

Pia Gripenberg pia.gripenberg@dn.se”

“Fakta. 4 393 butiker i världen

Hennes & Mauritz hade den 28 februari 4 393 butiker i 65 länder. Runt 4 000 av dem är H&M, övriga är Cos, Monki, Weekday, & Other Stories och Cheap Monday.

Spanska Inditex hade 31 januari 7 292 butiker, varav 2 213 är Zara, i 93 länder. Övriga är Pull&Bear, Massimo Dutti, Bershka, Stradivarius, Oysho, Zara Home och Uterqüe.

H&M var i många år högst värderade bolaget på Stockholmsbörsen. I år har Nordea tagit över förstaplatsen.

Källa: Bolagen “

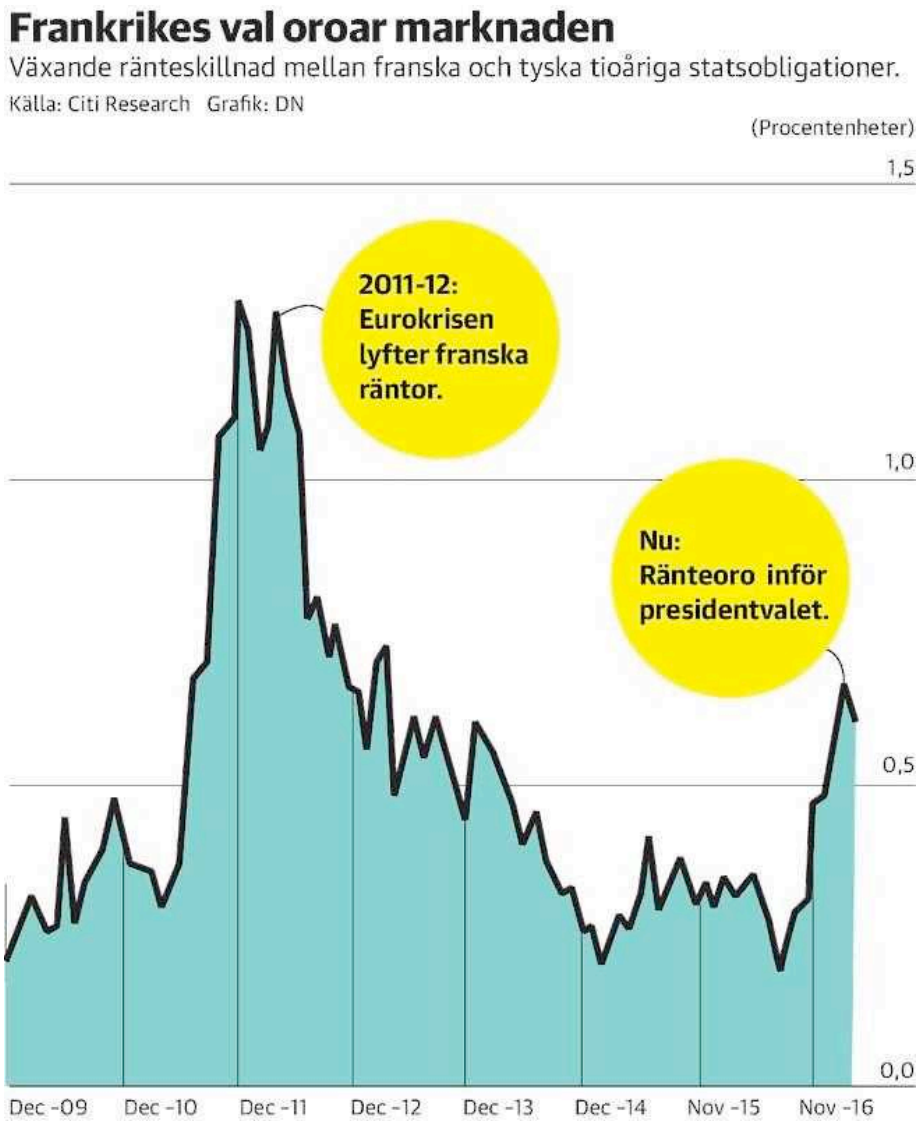

DN FREDAG 24 MARS 2017

“ Johan Schück: Frankrikes val kan bli en chock för Europa

Tänk om Marine Le Pen blir Frankrikes nästa president! Det är inte mest sannolikt, men ändå långt ifrån omöjligt. Valet kan bli en chock för Europa och världen.

Franska marknadsräntor har stigit sedan i höstas, så att gapet växer mot de tyska räntorna. Det är finansmarknadernas sätt att visa sin oro inför presidentvalet, vars resultat får stark inverkan på ekonomin.

Nu återstår något mindre än en månad till valets första omgång, söndagen den 23 april. Den andra – och avgörande – omgången kommer två veckor senare, den 7 maj.

Främsta orosfaktorn är Nationella frontens ledare Marine Le Pen, som ligger i täten inför första omgången.

Hennes chans att slutligen vinna valet är betydligt mindre, enligt opinionsmätningarna. Men lärdomen från brittiska folkomröstningen om EU, liksom USA:s presidentval, är att man inte ska lita helt på sådana mätningar.

Därför finns anledning att ta Marine Le Pen på allvar: hon kommer att finnas med i slutstriden och kan till sist stå som segrare, i så fall troligen mot förre ekonomiministern Emmanuel Macron.

Båda lyfts fram som kandidater i ett läge där väljarna söker något nytt. Bakom sig har man en lång period med ekonomisk stagnation: svag BNP-tillväxt och arbetslöshet kring tio procent. Särskilt i jämförelse med Tyskland kommer Frankrike allt mer till korta.

Valet står nu mellan tydliga alternativ, även ekonomiskt.

Marine Le Pen är en högernationalistisk och populistisk politiker. Hon är motståndare till globaliseringen, frihandeln, EU och euron.

Emmanuel Macron är däremot anhängare av allt detta. Men han är en mittenpolitiker som saknar förankring i de etablerade partierna, från höger till vänster.

Vilken väg som Frankrike väljer beror i hög grad på vem av dem som blir vald.

Om Macron vinner över Le Pen, väljs en president som står för öppenhet mot Europa och världen. Det ger en tung roll för Frankrike som tvåa i EU – efter Tyskland.

Om Le Pen står som segrare betyder det däremot att Frankrike sluter sig mot omvärlden.

Hon vill – i brittisk efterföljd – hålla folkomröstning om EU-medlemskapet, liksom att Frankrike ska lämna euron. Ett Frankrike utanför EU skulle, enligt henne, omgärdas av egna tullmurar.

Ändå kanske det inte blir så, eftersom presidenten saknar befogenhet att ensam ta dessa beslut.

Till följd av valsystemet har Le Pens parti, Nationella fronten, endast ett fåtal mandat i parlamentet. Även om hon vinner presidentvalet ska man inte räkna med att det parlamentsval som hålls i början av juni går hennes väg.

Klart är däremot att osäkerheten skulle öka kraftigt, liksom risken att Europa kastas in i en ny politisk och ekonomisk kris.

Sammanhållningen inom EU, som redan belastas av Storbritanniens kommande utträde, skulle få en allvarlig knäck. Det gäller även valutaunionen, EMU.

En trolig följd är att euron försvagas och att de olika euroländernas räntor drar ytterligare isär.

I Frankrike, liksom Italien och andra ekonomiskt instabila länder, betyder det att räntorna sticker uppåt. Man kan också räkna med stort utflöde av kapital till säkrare platser, däribland Schweiz.

De franska bankerna förefaller stå rycken, enligt en färsk rapport från Citigroup. Men till följd av läget i Frankrike kan svåra problem uppstå för banker på andra håll i euroområdet. Det är ju inte ovanligt med spridningseffekter.

Hotet om en europeisk finanskris kan inte helt avfärdas.

Men troligast är ändå inte detta, utan i stället att Marine Le Pen förlorar presidentvalet. Reaktionen på finansmarknaderna blir då en lättnadens suck. Räntorna går ner igen och euron kan stärkas.

Ändå är det alldeles för tidigt att blåsa faran över. Om Emmanuel Macron blir president, återstår för honom att skapa en parlamentsmajoritet. Han har drivit en framgångsrik valkampanj, men saknar än så länge ett parti att stöda sig på.

Parlamentsvalet i juni kan bli avgörande för Macrons möjligheter.

Om han inte lyckas få tillräckligt stöd, minskar också utsikterna för en reformpolitik som Frankrike verkligen behöver. Det kan betyda ännu fem år med svag ekonomisk tillväxt och hög arbetslöshet.

Då jämnas vägen för Le Pen i presidentvalet 2022. Till dess kan hon ha hunnit bygga upp det stöd som behövs för att nå ända fram.

Detta är ännu en öppen fråga. Men därför är det så oerhört viktigt hur det går i Frankrike under de närmaste åren.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN FREDAG 24 MARS 2017

”Trump är korrupt men han hade rätt”

“Vi måste prata om ”de professionella”, de övre tio procenten. Det anser Thomas Frank som i sin nya bok ”Listen, liberal” pekar ut en grupp välmående och självbelåtna liberaler som orsak till Donald Trumps valseger.

Enligt Occupy-rörelsens analys av den ökande ojämlikheten i samhället är det bara en ynka procent av befolkningen som kapar åt sig vinsterna i ekonomin. Det skulle i så fall betyda att 99 procent har ett gemensamt intresse av att hålla ihop mot de superrika. Thomas Frank delar inte den bilden.

– ”Vi är de 99 procenten” är ett fantastiskt slagord, men det stämmer inte att vinnarna bara utgörs av en procent. Det handlar snarare om de översta tio procenten, som tillsammans bildar den professionella klassen. Det är där du måste titta för att förstå vad som har gått snett, säger han.

Thomas Frank är en amerikansk författare och historiker som slog igenom 2004 med boken ”What’s the matter with Kansas?”, om höger-populismens uppgång i USA. Vi träffas en solig marsdag på Rönneberga konferens längst ut på Lidingö. Thomas Frank har sovit 12 timmar efter en flygning från Australien och har just hållit ett applåderat anförande på Vänstersidans opinionsdagar, ett nytt initiativ från det fackliga idéinstitutet Katalys och Aftonbladets ledarredaktion. Senare på kvällen ska han delta i ett samtal på Kulturhuset Stadsteatern, var-efter boklanseringsresan går vidare till Köpenhamn.

Så vilka är ”de professionella”? Enligt Thomas Frank handlar det om en social kategori av bland andra höga chefer, investerare, jurister, lobbyister, statsvetare, reklamare, systemutvecklare, pr-konsulter, professorer och finansfolk – välutbildade människor med välbetalda jobb på platser som Silicon Valley, Wall Street och Washington. De äger inte systemet, men administrerar det.

– Vi tänker inte på dem som en klass, vi tänker på dem som de bästa, som experter. Men experter beter sig på ett visst sätt. Bland annat ignorerar de röster som hörs utanför deras egna discipliner. De agerar som en klass och har solidaritet med varandra i toppen. En professor på ett högt rankat universitet kan känna större solidaritet med någon på Goldman Sachs, för att de bägge har gått på Harvard, än med en forskare inom sitt eget ämnesfält.

”Listen, liberal” kom ut redan för ett år sedan, men har fått förnyad aktualitet efter Donald Trumps valseger. I stället för att faktagranska Trumplägrets olika kuriösa utspel erbjuder Thomas Frank en förklaring till Trumps politiska framgång genom att rikta sökljuset vänsterut. ”Listen, liberal” handlar om hur – och varför – Demokraterna har misslyckats med att vända den växande ojämlikheten i samhället, enligt Frank den avgörande frågan i amerikansk politik. Nyckeln till att förstå Trumps valseger är enligt denna analys att Demokraterna har knutit närmare band till de professionella än till arbetarklassen. Därmed har ojämlikheten blivit en alltmer obekväm fråga för det parti som länge kallat sig ”party of the people” och Trump har med en skenbar vänsterretorik kunnat exploatera ett ekonomiskt missnöje i sitt kulturkrig mot ”etablissemanget”. Som Frank uttrycker det: ”Över hela USA och över hela världen förflyttar sig missnöjets tyngdpunkt högerut.”

– Den amerikanska arbetarklassen har rört sig bort från Demokraterna och mot Republikanerna. Trump vann i stater som utgör Amerikas industriella hjärta: Pennsylvania, Michigan, Ohio, Wisconsin. Folket som bytte sida var arbetarklassen, allt detta är välkänt vid det här laget.

Men var det verkligen de med lägst inkomster som röstade på Trump?

– Det är förvisso sant att de allra fattigaste människorna i USA har förblivit demokrater. Men i USA har arbetarklass och fattiga varit två olika kategorier, där arbetarklassen tenderar att befinna sig i mitten av inkomstspannet.

– Donald Trump är en korrupt och vulgär hycklare, men han hade rätt när han sa att systemet är riggat. Han hade också rätt när han sa att enorma delar av USA har av-industrialiserats och att det är något dåligt. Vad som driver mig till vansinne är att det här är saker som politikerna på min sida brukade säga, säger Thomas Frank, som själv röstade på Hillary Clinton.

I ett globalt perspektiv kan USA:s arbetarklass framstå som välsituerad, men de senaste decennierna har den fått känna av den växande ojämlikheten in på bara skinnet, menar Frank: ”Ojämlikhet handlar om att du arbetar hårdare än någonsin förut medan andra knappt arbetar alls och ändå välsignas av marknadens gud med varje tänkbar gåva … Ojämlikhet är anledningen till att vissa människor finner en oerhört stor betydelse i takhöjden på en foajé eller i humlehalten på en öl medan andra aldrig mer kommer att tro på något igen”, skriver han i boken.

Från mitten av den stora depressionen på 1930-talet och fram till 1980-talet fick de lägsta 90 procenten av det amerikanska folket dela på omkring 70 procent av den ekonomiska tillväxten. De senaste 20 åren

har motsvarande siffra varit noll. De övre tio procenten har sedan 1997 fått äta upp hela kakan själva – och det under en tid med två Demokratiska presidenter.

– Ojämlikheten har förvärrats under Bill Clinton och Barack Obama precis som under George W Bush. Demokraterna har inte gjort något åt den därför att den är en besvärlig fråga för dem. De gillar inte att prata om den.

När Barack Obama har kritiserats för att nonchalera USA:s ekonomiska klyftor har han svarat med att jämföra presidentämbetet med en oceanångare, som bara kan fås att ändra kurs ett par grader i taget. ”Man kan inte svänga 50 grader. Och det beror inte bara på företagslobbyister, inte bara på storkapitalet, utan på att samhällen inte svänger 50 grader. Demokratier svänger verkligen inte 50 grader”, sa Obama i ett tal i juni 2015.

– Han hade den perfekta chansen år 2008. Jag trodde att Obama var min generations F D Roosevelt. Vi hade en finanskris precis som på 1930-talet och här kom hjälten, den här briljanta mannen som var vältalig, kunde inspirera miljoner. Folk älskade honom och han hade hela landet i ryggen, bägge husen i kongressen, han kunde ha tagit en slägga till Wall Street, det hade varit det första steget. I stället gjorde han ingenting. Jag tror att man måste vara öppen för möjligheten att han inte ville agera, för att han inte trodde på det.

Men handlar arbetarklassens försämrade ställning bara om bristande politisk vilja, är inte också globalisering med konkurrens från låglöneländer en bidragande orsak?

– Så klart, men om vi talar om den del av globaliseringen som regleras av handelsavtalen så är den inte skriven av någon stor kraft som befinner sig bortom vårt förstånd, utan av människor. Och faktiskt av en särskild sorts människor som kallas lobbyister, sådana har ni väl i Sverige också? Lobbyister skrev till exempel Nafta och TTP – bägge avtal designade för att gynna företagsägare och skada arbetare.

En av platserna i Thomas Franks galleri över den professionella klassens portalfigurer intas av Richard Florida, som i sin bok ”The rise of the creative class” från 2002 myntade begreppet ”den kreativa klassen”. Enligt Thomas Frank är det ett uppenbart exempel på den kreativa klassens egenkära självbild.

– Alla älskar kreativitet, men idén att vårt samhälle skulle värdesätta och belöna kreativitet är fullständigt falsk. Det handlar aldrig om att hjälpa musiker, författare, konstnärer, litterära tidskrifter eller amerikanska nyhetstidningar. De är verkligen kreativa men förblir symboler i det här sammanhanget. De kreativa som spelar roll i Floridas resonemang är människor som jobbar med tech eller på kontor, folk med avancerade universitetsutbildningar. Att beskriva den professionella klassen som kreativ är bara ett sätt att kräva särskilda privilegier genom ett fantasifullt språk, säger han.

På väg ut för fotografering stannar Thomas Frank till vid en oljemålning av några murare som hänger i en trapp på den fackägda konferensanläggningen. Han pekar på tavlan:

– Den här målningen gillar jag. Den kommer inte från den kreativa klassen!

Sverker Lenas sverker.lenas@dn.se “

“ Thomas Frank.

Amerikansk författare och historiker född 1965. Skriver krönikor för Harper’s Magazine och var med och grundade kultur- och samhällsmagasinet The Baffler.

Hans första bok var hans avhandling ”The conquest of the cool. Business culture, counterculture and the rise of hip consumerism” (1997).

Hans mest kända bok är ”What’s the matter with Kansas? How conservatives won the heart of America” (2004) där Frank återvänder till sin hemstad för att fråga sig hur den en gång vänstersinnade delstaten kunde bli så konservativ.

Har träffat Barack Obama när de båda läste på University of Chicago. I dag bor han med sin familj i Washington DC.

De professionella. Några kännetecken på de övre tio procenten, enligt Thomas Frank

De professionella är en hög-statusgrupp som uppnår sin position genom utbildning och kunskap snarare än inkomst. De styr eftersom de är talangfulla och smarta och baserar sin ställning på provresultat och avancerade universitetsexamina. Filosofen Ivan Illich definierade de professionella genom deras ”makt att ordinera”. Läkare, jurister, präster, arkitekter, ingenjörer, ekonomer, experter på internationell utveckling, stats-vetare, chefer, stadsplanerare, finansanalytiker, programmerare och flygplansdesigner är yrkesgrupper som Thomas Frank räknar upp som exempel. Som författare boende i Washington inkluderar han även sig själv.

Värderingsmässigt tenderar de professionella att vara vidsynta och toleranta i frågor som till exempel diskriminering, invandring, samkönade äktenskap och jämställdhet. De röstar vanligtvis på Demokraterna. Däremot är jämlikhet en mer obekväm fråga för de professionella, eftersom många av dess medlemmar själva tror sig ha fördel av ett samhälle med stora inkomstklyftor. Ojämlikhet motsäger på inget sätt professionalismens logik.

En av de stora förenande trossatserna bland de professionella är idén om meritokrati, eller övertygelsen om att de framgångsrika har förtjänat sina belöningar och att människorna i toppen befinner sig där för att de är bäst. Thomas Frank kallar det den professionella klassens första budord, men menar samtidigt att meritokratin är bristfällig på en rad sätt. Dess främsta funktion beskriver han som en rationalisering av ojämlikhet, där de misslyckade bara har sig själva att skylla: ”Det finns ingen solidaritet i en meritokrati.”

Om någon plats i USA kan symbolisera den professionella klassen är det Martha’s Vineyard, skriver Thomas Frank. Det är en exklusiv semesterö med yachter, havsnära lyxvillor, kändisar och inhägnade stränder. Det är en favoritplats för liberala professionella och standardresmålet för semesterfirande demokratiska presidenter. Bill Clinton startade trenden 1993 och Obama återkom dit år efter år. Förutom smakfull klädsel, ekologisk mat och en påfallande avsaknad av cigarettrök finns här gott om rika som kan finansiera valkampanjer.

Källa: ”Listen, liberal – or -whatever happened to the party of the people” av Thomas Frank “

DN FREDAG 24 MARS 2017

“ Kreml protesterar mot Kievs inreseförbud

Eurovision. Kreml fördömer Ukrainas beslut att stoppa Ryssland från Eurovision song contest i Kiev och uppmanar Kiev att ompröva beslutet om inreseförbud för den ryska artisten Julia Samojlova. Samojlova skulle ha tävlat för Ryssland i Eurovision song contest i Ukraina i maj, men har stoppats av värdlandet från att medverka i tävlingen.

– Ur vår synvinkel är beslutet fullständigt orättvist och olyckligt. Vi hoppas att det omprövas, säger president Vladimir Putins talesperson Dmitrij Peskov.

Så sent som i förra veckan blev det klart att Ryssland skulle delta i tävlingen. Men i går kom beskedet från den ukrainska säkerhetstjänsten SBU att Samojlova stoppas, eftersom hon tidigare har uppträtt på Krim som Ryssland har annekterat.

Den europeiska radio- och tv-unionen EBU, som arrangerar Eurovision, har meddelat att de är ”djupt besvikna” över beslutet.

TT “

DN FREDAG 24 MARS 2017

“ Kvinnorna intar gamla Jerusalem

Anita Goldman lyfter fram andra profeter och nya kvinnor i en bok om Jerusalem. Hynek Pallas läser en författare som kliver in i den klassiska staden med befriande lätthet.

Är du bekant med Jerusalem-syndromet? Det är den psykiatriska beteckningen på dem som anländer med väldiga förväntningar till Staden med sin myckna historia och helighet – bara för att bryta ihop i mötet med världsliga trafikstockningar och Kebab-barer.

Syndromet är en av många lär-domar i Anita Goldmans biografiska långessä ”Jerusalem & Jag”. De ligger som kuggar och leder vidare till nästa profet som vandrat Jerusalems gränder eller slungar läsaren in i nästa verk som avhandlat staden – just här Selma Lagerlöfs roman.

Är det då möjligt att skriva nytt om Jerusalem? Finns det någon plats som är lika besjungen? Ortsnamnet leder tankarna till de allt tjockare luntorna, som Simon -Sebag Montefiores stadsbiografi ”Jerusalem” från 2011. Eller allt olyckligare politik – som Donald Trumps intention att flytta USA:s ambassad hit.

Men Goldman kliver in i Jerusalem med en befriande lätthet. Hon tar läsarens blick och sinnen i hand och på fem-sex inledande sidor skriver hon fram lukter, smaker och förnimmelser som känns precis som den trånga bussresa Goldman företar. Efter att ha gått igenom den passagen får man själv ner hettan i bergsluften som författaren andas i lungorna.

Den stilistiska promenaden – där hon jämför kopplingen i sitt skrivande och annat som nedtecknats om Jerusalem med det flätade -*challe*-brödet – upplever jag som att en stenläggning läggs under fötterna. Logiskt när Goldman så förklarar att en hebreisk bok öppnar man inte – man går in genom titelsidan som kallas *shaar* (port, grind).

Goldman själv går genom gränder där hennes liv har lämnat -skärvor. En ung judinna lämnar Göteborg 1968, blir av med oskulden på ett sommartak i Tel Aviv, gifter sig på en bakgård i Jerusalem, uppfostrar barn och lämnar landet. Skildringen av hennes *gett* – skilsmässa – fångar absurditeten i hur ortodoxa har makten över civil lagstiftning. (Den som vill fördjupa sig ser den suveräna filmen ”Gett” från 2014). Väven av att lära sig hebreiska, förstå vardagen och studera i staden är essäns biografiska söm. Som hur kampen med ett genuskodat språk – ”en sexdåre” – leder till historien om hur den moderna hebreiskans fader Eliezer Ben-Jehuda kämpade för att göra ett dött liturgiskt språk till ett tal- och skriftspråk.

Den som är bekant med Goldman som författare och journalist blir inte förvånad över att det är de kvinnliga rösterna som hon har bärgat. Författarna som har slitit för att berätta andra sidor om de heliga skrifterna och om Jerusalem. Eller bara haft ett annat förhållningssätt. Som Else Lasker-Schüler, Berlins mesta expressionist-poet och könsnormsbrytare innan sådana begrepp fanns. Landsflyktig från hunnerna 1933 dog hon som bag lady i Jerusalem 1945. Eller Daniella Carmi. Känd för sina barnböcker (nominerad till ALMA-priset) lyfter Goldman i stället hennes råa prosa – den som ger Jerusalemsyndromet kött. I romanen ”Sommarhonung” blir ett mentalsjukhus metafor för landets koloniala historia.

Goldman och kvinnorna intar Jerusalem. Omformulerar manliga begrepp kring staden som åtrådd kvinna och skiftar perspektiv på våld, kärlek, fattigdom och nation. Det påminner om hur Giuliana Bruno i boken ”Streetwalking on a ruined map” (1992) med en bortglömd kvinnlig filmregissörs hjälp återtar Neapel för flanösen.

Fast i ”Jerusalem & Jag” finns ett lager till – exilens. Även om jag inte likt Anita Goldman följt min judiska relation till just Israel så känner jag igen mig. För vissa av oss finns flera språk och platser att förhålla sig till. De är en spegel som den mono-nationelle inte kan förstå – men Goldman kommer bra nära att förklara hur den kan kännas.

När det gäller Jerusalem är det förstås omöjlig att dra i trådar utan att hamna i politiken. Från sökandet efter staden i Skrifterna, i bilder av hur denna avkrok kom att injiceras med helighet av tre religioner, till hur Jerusalem för exakt 50 år sedan (efter Sexdagarskriget) -erövrades och en nationalreligiös kult uppstod kring Klagomuren. Hur ett socialistiskt nybyggar-projekt blev ett land där allt fler lever under fattig-domsgränsen. Kanske bar para-doxalt nog sionismen själv på fröet till den antimodernism som folk i dag söker trygghet i: det föreställda ursprunget bjuder fast punkt i tider av nyliberal omvandling.

Goldman diskuterar inte med den fotbollsderbyjargong som präglar den svenska debatten om regionen. Tvärtom. Hon påtalar ödmjukt att det finns ett annat Jerusalem här, andra profeter, kvinnor och röster i ett språk hon inte förstår. I stället ägnar hon sig inifrån åt de konflikter som finns om det judiska, om diasporan och om Israel. Genom att förankra diskussionen hos den skarpe lärdomsgiganten Jeshajahu Leibowitz kopplas striden om Israel som politiskt projekt till den

populistvåg som i dag går från Washington till Sölvesborg. Den sötklibbiga dimma som får även kloka att flirta med ”idéer om nationers öde, rättig-heter och folkgruppers speciella karaktär”. Så sluter hon sin berättelse – från Bibelns Gud som inte önskar sig några tempel till städer som tillbeds av människan bakom betong och taggtråd.

Kanske står sig en individs korta levnadsdecennier slätt mot en stad om vilken striderna rasat i millennier. Men om historien (för att åter tala med Leibowitz) ges mening av varje människas kamp, då har Goldman inte bara förvaltat denna väl – hon har också skapat en utsökt besvärjelse mot framtida Jerusalemsyndrom.

Hynek Pallas film@dn.se “

“Anita Goldman ”Jerusalem & Jag” Natur & Kultur, 358 sidor “

DN FREDAG 24 MARS 2017

“Katrine Marçal: Londons långa historia av terrordåd kan hjälpa

När terrorn slog till i London befann jag mig 500 kilometer därifrån i ett annat av Storbritanniens parlament, Stormont, i Belfast på Nordirland.

Under timmarna när Londonpolisen stängde Westminsterpalatset, London Eye stannade och skolbarn från Somerset sjöng för inlåsta parlamentariker åkte jag ännu längre norrut.

På kvällen, när BBC visade bild på den mördade polismannen och annonserade fem personers tragiska död, satt jag på en pub ägd av en tidigare terroristledares bror. I baren stod en grupp vänner som precis hade vakat över den tidigare terroristledarens kropp. Han hade varit 66 år gammal och dött av en hjärtsjukdom på ett sjukhus här i sin hemstad.

Bill Clinton och Tony Blair var på väg till begravningen.

Martin McGuinness var terroristledaren som blev fredsförhandlare och slutligen statsman. Men det där är förstås en kontroversiell beskrivning.

För en del var han aldrig terrorist. Han var irländsk frihetskämpe och det hela var ett krig mot en förtryckande ockupation. Ja, IRA, dödade oskyldiga men det gör den brittiska armén också och sin egen armés soldater hyllar engels-männen genom att bära röd vallmo på jackan varje november. Vem är de att döma Martin McGuinness? Han var en

soldat. En rödlockig Nelson Mandela (de blev vänner) i kampen mot den institutionaliserade rasismen mot katoliker.

För andra kan han aldrig bli annat än en mördare. Enda anledningen till att han började söka fred och gick över till politisk kamp, var för att han inte ville åka fast. Tony Blair gick på det. Förrädare! Hur kunde drottningen skaka Martin McGuinness hand? Bara för att han hade blivit försteminister i ett fredligt Nordirland och god vän med sin gamla fiende Ian Paisley? Om Martin McGuinnes verkligen hade lagt terrorn bakom sig, varför bad han aldrig om ursäkt?

Den vanligaste åsikten om McGuinness är dock att han förändrades.

–Vad en man tror på när han är 20 och när han är 50 är inte samma sak, det är den allmänna åsikten här på puben.

Åtminstone en av vännerna i baren känner Martin McGuinnes från sammanhang som han inte kan prata om.

London är en stad som har levt med terrorhot i decennier. De genomskinliga plastsäckar som fungerar som papperskorgar i tunnelbanan är ett resultat av att IRA gillade att placera bomber i de gamla metallvarianterna. Två barn dödades av en sådan bomb i Warrington 1993.

En 3-åring och en 12-åring.

1991 dör premiärminister John Major nästan när 10 Downing Street attackeras. 1992 dödar en stor explosion i finansdistrikten tre personer och skadar 91. 1993 förstörs Bishopsgate. 1996 detonerar en bomb i Docklands.

Sjuttiotalet var mörkast. 1974 dog 206 civila i våld relaterat till konflikten: 131 dödades av lojalistiska paramilitära grupper och 148 av republikanska. En desperat brittisk stat dömde oskyldiga för bomber och nya tortyrmetoder testades. Misstänksamheten växte mot irländska barer och företag i England. Flygplatsarbetare i Manchester och Liverpool vägrade att hantera flyg till och från Irland. Storbritannien känner de krafter som vill skuldbelägga religiösa eller nationella grupper för vad våldsamma fanatiker gör i deras namn.

Och i hög grad vet Storbritannien hur man står emot dem.

Londonborna minns med fasa den 7 juli 2005. 52 människor dog när stadens kollektivtrafik attackerades av islamistiska självmordsbombare. För dessa militanta jihadister var hela poängen att döda så många civila som möjligt, det var det inte för IRA.

Kolumnisten David Aaranovitch skriver i The Times att en annan skillnad är att det förr inte fanns aktivister som likt den högerextreme Tommy Robinson omedelbart tog sig till platsen för ett terrordåd och började skuldbelägga alla irländare för det.

Detta sker i dag gällande muslimer.

Den förre ledaren för English Defence League var vid Westminster Bridge med färdiga slutsatser långt innan någon visste något om onsdagens fruktansvärda dåd.

–Förfärligt det som har hänt i London, säger den enda kvinnan vid baren.

Jag kommer på mig själv med att bli förvånad över hennes kommentar.

Katrine Marçal katrine.marcal@dn.se “

DN FREDAG 24 MARS 2017

“ Ordkrig ska samla röster åt Erdogan

Analys. Istanbul. Tyskland är nazistiskt, Nederländerna är rena gangs-terstaten, EU är svikare och PKK-kramare, medan USA är sionistiskt, terroristvänligt och sponsrar barnsoldater. Så låter det överlag från den turkiska regimens sida inför folkomröstningen i april.

Då, hoppas president Recep Tayyip Erdogan, ska turkarna rösta bort det parlamentariska systemet och lägga all makt i hans händer. Men den som lyssnar på det regerande AK-partiets talesmän och ledarskribenter får lätt intrycket att valkampanjen handlar om andra länder, inte Turkiet.

I en ledarartikel på tisdagen brännmärks EU av regimens organ Sabah: Främlingshat, rasism och fascism … är Europas nya normalitet … omfattad av alla från höger till vänster.

Kollisionerna med Tyskland och Nederländerna, som till skillnad från Sverige vägrat låta turkiska ministrar hålla valmöten på sitt territorium, är äkta och har verkligen satt många turkiska sinnen i brand. Men de vilda slängarna från officiellt håll mot Turkiets Nato-allierade, inklusive USA, är också slug valtaktik. Många turkar, inte bara Erdogans anhängare, tog illa vid sig av de nederländska myndigheternas bryska avhysning av socialminister Fatma Sayan Kaya, som planerat att valtala i Rotter-dam härom veckan.

Eftersom EU kritiserat den nya författning Erdogan vill driva igenom, är bråken tacksam ammunition för regimen under kampanjen. Regimens budskap är: Européerna har förödmjukat alla turkar. Den sant patriotiska reaktionen är därför att rösta ja den 16 april.

Samtidigt kan det sekulära CHP-partiet, som leder nej-sidan, utmålas som eftergivet gentemot Turkiets kritiker.

Ankara har fått svar på tal. På tisdagen varnade förbundskansler Angela Merkel för andra gången på kort tid Turkiet för att kalla Tyskland nazistiskt. Efter en kampanj av den nederländska tidningen De Telegraaf har EU-parlamentet slutat prenumerera på tidningen Sabahs engelska och tyska versioner. På onsdagen öppnade Europas största tidning Bild-Zeitung med en stort uppslagen artikel om Erdogans maktmissbruk, författad av det tyska miljöpartiets ledare Cem Özdemir.

Av allt att döma kommer valet i april att gå presidentens väg, men ingenting har lämnats åt slumpen. Alla statens resurser har mobiliserats i kampen mot nej-sidan. Istanbul är tapetserat med ja-propaganda, och efter ett dygn i staden har DN:s utsände inte sett en enda nej-affisch.

På onsdagen höjde Erdogan insatsen i ordkriget med Europa, då han varnade:

– Om inte Europa omprövar sin attityd kommer européer inte att kunna gå ifred på gatorna någonstans på jorden. Turkiet uppmanar EU att respektera mänskliga rättig-heter och demokrati.

Få turkiska medborgare törs replikera öppet på sådana utfall, men en före detta turkisk journalist, som vill vara anonym, säger till DN:

– Ska européer bli nedslagna på gatan av demokrati-aktivister – var då? Här, där vi bönar turisterna att återvända? En regim som fängslar kritiker, journalister och minoriteter utan åtal och kapar rättsapparaten för sina syften kallar andra för nazister och fascister! Hur många politiska fångar finns det i Nederländerna? Och hos oss?

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

“ Fakta. Omstridd folkomröstning

Turkiet håller den 16 april en folkomröstning om en ny grundlag som, om den godkänns, ger kraftigt utökad makt för presidenten. Kritiker menar att den i praktiken skulle göra president Recep Tayyip Erdogan enväldig.

Tyskland och Nederländerna har stoppat flera turkiska ministrar från att driva valkampanj bland röstberättigade medborgare i utlandet, vilket har lett till mycket starka reaktioner från Turkiet.

Av de cirka 3 miljoner turkar som lever i Tyskland har cirka 1,4 miljoner rösträtt i Turkiet. Dessa röster kan vara avgörande för utgången i folkomröstningen.”

DN LÖRDAG 25 MARS 2017

“ Störst av dem alla var Chuck Berry

Amerika var boxning, Hollywood och Mad Magazine. Fast först och främst musik, med Chuck Berry i spetsen. Han lyckades förena text och musik så att de förhöll sig till varandra som handen till handsken.

Vilken trist anledning att behöva påminna om det självklara: det var förstås Chuck Berry, inte Bob Dylan, som skulle ha fått det där Nobelpriset i litteratur.

Chuck Berrys karriär börjar under åren då vi väl hade det bästa Amerika som någonsin funnits, alltså någon gång under tiden från mitten av femtiotalet till mitten av sextiotalet. Mina förs-ta ungdomsår sammanföll med den. Amerika var beundrad förebild för resten av världen, mäktigare, modernare, rikare och mer demokratiskt än någon annan stat, ett land som lämnat McCarthys hetsjakt på kommunister bakom sig och ännu inte på allvar konfronterats med rasfrågan.

Min generation älskade detta Amerika. Mer än det egna fosterlandet och mer än vi någonsin skulle komma att älska något annat land. Undantaget skulle för några av oss bli Vietnam, tragikomiskt nog en kärlek på bekostnad av den till Amerika. Fast för egen del blev jag min ursprungliga kärlek trogen. Mitt Amerika var boxning, Hollywood, Mad Magazine (redan namnet hade varit omöjligt i Europa) med Alfred E Neuman och Don Martins galna värld, coca-cola, outslitliga jeans och pocketböcker med dåligt papper som när man stack näsan i dem luktade förföriskt sött.

Fast först och främst var Amerika musik, till att börja med jazz. Min första inköpta skiva var en stenkaka med Louis Armstrong (”Basin Street Blues”) och skivan var tvungen att vändas mitt i Gene Krupas trumsolo. Mycket snart försvann dock sjuttioåttavarvarna och ersattes med små ep-skivor (*extended play*) i vinyl som samlades i ett litet stringställ. Ett talesätt som ”visa mig dina böcker och jag ska säga dig vem du är” fick mot slutet av femtiotalet biblioteket utbytt mot skivsamlingen och ögat mot örat. Också det hade med Amerika att göra.

I mitt ställ samsades Louis Armstrong med Kid Ory, så småningom med Chet Baker, The Modern Jazz Quartet och Charlie Mingus, men även med Harry Belafonte, Mahalia Jackson och Doris Day (!). Den verkliga revolutionen kom med rockmusiken. Min generation var med om dess födelse; våra första idoler var Bill Haley, Jerry Lee Lewis och Elvis Presley, tills vi mycket snart upptäckte att de var vita kopior av svarta original, bara avlägset och vagt liknande Little Richard eller Bo Diddley.

Och störst av dem alla var Chuck Berry.

Vari bestod hans storhet? I den symbiotiska föreningen av text och musik. De förhöll sig till varandra som handen till handsken utan att det gick att egentligen avgöra vad som var vad. Den perfekta fraseringen, det direkta tilltalet (*Nadine, is that you?*), den omedelbara, osentimentala närheten. Chuck Berry skrev vykort ur den amerikanska vardagen, försedda med frimärken som tog dem över alla ras- och samhällsgränser, ett slags konkret nyenkelhet eller brukspoesi som gav oss *snapshots* från ett samtida Amerika, oöverträffade i sin fotografiska exakthet. Chuck Berry var sin egen audiovisuella revolution, ett slags tonsatt poet i Edgar Lee Masters eller Sherwood Andersons efterföljd.

Bob Dylan? På sensommaren 1965 kom jag tillbaka hem efter ett halvår i Tyskland (på den tiden knappast ens berört av Amerika) och min bror, drygt två år yngre, spelade entusiastiskt upp vad som då fortfarande var en folksångare. Han lämnade mig likgiltig. Kanske hade det att göra med att jag då redan var på väg mot en musik som Chuck Berry häcklat med mer gott humör än sarkasm (*roll over Beethoven*). Men bristen på intresse för Dylan skulle bestå: för ofarligt, för anemiskt och pretentiöst, för mycket campus, traditionalistens eller epigonens förhållande till den europeiska surrealismens stora tradition, alltsammans transkriberat till Amerika.

Varje gång påminde det mig om diktuppläsning med ackompanjerande gitarr, i källare med stearinljus i tomma vinbuteljer och allvarliga unga flickor med långt hår som försökte se ut som Juliette Greco.

Men allt det där hade jag redan varit med om. Och framför allt kändes det mer europeiskt än amerikanskt.

Chuck Berry däremot var Amerika ofiltrerat och beskrev det som sin samtids störste musikdiktare: med dess ungdom, skoldanser, bilfärder utan mål (*with no particular place to go*), i Europa då otänkbart, långdistanssamtal (*help me, information, get in touch with my Marie*) och med dess tafatta erotik, ibland intill gränsen – eller över den – till Nabokovs Lolitaland.

För den som var ung under dessa år förblir Chuck Berry en av de få konstnärer som med hjälp av sin förening av ton och ord var med och

präglade den etsande skarpa bilden av detta det bästa av alla Amerika. En musik jag mer än ett halvt århundrade senare nynnar ensam i badrummet eller texter jag deklamerar utantill på samma sätt som psalmer, Fröding eller Goethes ”Wandrers Nachtlied”.

Och skulle jag staka mig, komma av mig, eller på annat sätt känna existensens hela skandalösa meningslöshet tynga mig, erbjuder mig Chuck Berry mer tröst än de flesta andra: *sometimes I will, then again I think I won't/some-times I do, then again I think I don't*.

Inte så dumt i sin geniala enkelhet.

Och denna djupa insikt utan att ens ha varit i närheten av en källare!

Richard Swartz richard.swartz@chello.at journalist, författare och fristående kolumnist i Dagens Nyheter. “

DN LÖRDAG 25 MARS 2017

”Dags för S att säga nej till religiösa friskolor”

“ Socialdemokraternas partistyrelse föreslår att religiösa friskolor ska få finnas kvar, men att tillsynen och reglerna för dem ska skärpas något. Det är ett steg i rätt riktning, men det räcker inte. Skolan är till för elevernas kunskapsinlärning, inte för att ge olika trossamfund en möjlighet att bedriva religiös påverkan, skriver 13 socialdemokrater.

Skolan ska se till att elever med olika bakgrunder kan mötas. Det är viktigt för att komma bort från vi-och-dem-samhället. Skolan ska även motverka segregation, låta barn och unga själva upptäcka och välja livsåskådning, och vara en frizon för elever som lever under sektliknande förhållanden. Religiösa friskolor motverkar allt detta och hör därför inte hemma i det skattefinansierade och obligatoriska skolväsendet. Det är nu därför hög tid att Socialdemokraterna på den stundande partikongressen tar tydlig ställning för att ställa samma krav på friskolor som på kommunala skolor: hela skoldagen ska vara helt fri från konfessionella inslag. Partistyrelsens förslag att också fortsättningsvis tillåta religiösa friskolor – men skärpa reglerna för dem något – räcker inte.

Var sextonde friskoleelev går idag i en religiös friskola. Religiösa samfund kan med hjälp av skattemedel driva skolor, och där propagera för just sin trosinriktning. På skoltid. Utan krav på balans och neutralitet. Inför elever som omfattas av skolplikten. Men utan respekt för att elever kan ha olika livsåskådningar.

Men frågan får nu en ny juridisk dimension. Just nu inkorporeras Barnkonventionen i svensk lagstiftning. Därmed måste även barns och ungas religionsfrihet och rätt att själva söka och välja (eller välja bort) religion eller annan livsåskådning garanteras. Religiösa friskolor bryter i praktiken mot denna fri- och rättighet. För vem kan hävda att elever fritt kan forma en egen, självständig, uppfattning i frågor om livsåskådning om de vid skoldagens början, till och från lektioner, på raster och vid skoldagens slut varje dag möts av ensidiga religiösa budskap och påbud? Att Barnkonventionen nu blir svensk lag stärker därför argumenten mot religiösa friskolor. Skolan ska värna självständigt tänkande, inte öppna upp för indoktrinering.

De religiösa friskolornas lobbyister brukar lyfta fram Europakonventionens skrivningar om rätt till undervisning som stämmer överens med föräldrarnas religiösa övertygelse. Men Europakonventionen tvingar inte stater att skattefinansiera religiösa friskolor, eller att låta dem ingå i det skolpliktiga skolväsendet. Däremot ska rätten att driva exempelvis bibelskola, koranskola eller humanistiskt konfaläger garanteras – men då på kvällar, helger eller lov.

Stater ska förvisso även garantera också barns och ungas rätt att utöva sin livsåskådning. Men i den mån det behöver ske på skoltid, så kan det garanteras utan att tillåta ensidiga religiösa friskolor som drivs av ett visst samfund. Och bönestunder eller dylikt får aldrig gå ut över vare sig undervisningen eller andra elevers fri- och rättigheter. Mest problematiskt är dock att Europakonventionen utgår från föräldrarnas – inte barnens eller ungdomarnas – religiösa övertygelse. Det är ett föråldrat synsätt, som Barnkonventionen rättar till. Barn och ungdomar är egna individer, vars fri- och rättigheter också ska respekteras.

Men i den mån Europakonventionen ändå åberopas av de som vill att religiösa aktörer ska få fortsätta att använda skolan för att bedriva religiös påverkan, så ger Barnkonventionen ett ökat utrymme för att stoppa detta.

Skollagen är tydlig i att kommunala skolor ska vara helt neutrala inför olika livsåskådningar, både i själva undervisningen och i utbildningen i övrigt. Men för fristående skolor finns ett undantag som infördes under den borgerliga regeringen 1991–94. Den möjliggör för friskolor att ha en ”konfessionell inriktning” och att få skattemedel. Vi behöver nu ta ett politiskt initiativ för att se till att detta undantag stryks.

Samma krav på neutralitet, allsidighet och respekt för olika livsåskådningar behöver gälla för alla skolor som drivs med hjälp av skattemedel och som är en del av skolplikten. Det finns ingen anledning att särskilda regler ska gälla friskolor. Det är orimligt att svensk skola och svenska skattemedel kan användas till att skapa plattformar för olika aktörer att utsätta barn för ensidig religiös påverkan. Det finns tyvärr även exempel på att konfessionella friskolor låter religiösa påbud påverka själva undervisningen, exempelvis i att dela upp klasser efter kön. Det kan vi aldrig acceptera.

Religiösa friskolor bidrar till att dela upp elever i ett ”vi” och ett ”dem”, vilket skapar minskad förståelse för andra och ökad risk för motsättningar också senare i livet. Dessa skolor motverkar ofta integration och förstärker segregation. Elever med liknande kulturella, religiösa och traditionella hemmiljöer går tillsammans – men möter mer sällan elever med andra bakgrunder och livsåskådningar. Det gäller oavsett religion och huruvida man är nyanländ eller saknar nutida migrationsbakgrund. Religiösa friskolor begränsar och låser in elever i en ensidig bild av världen och andra människor.

Vi måste också se alla de barn vars frihet begränsas av strikta religiösa eller traditionella påbud. För många av dessa kan skolan vara det enda andningshålet i en annars kvävande tillvaro. Men om de även tvingas gå i religiösa friskolor, så minskar detta andrum. Skolan bidrar då till att bekräfta och förlänga många barn och ungdomars ofrihet. Om skolan däremot kan vara en fristad från religiös påverkan, så skapar det ökad frihet och möjlighet att möta flera perspektiv och livsåskådningar också för dessa elever.

Det finns – slutligen – ett starkt stöd för att begränsa eller stoppa religiösa friskolor i den allmänna opinionen och hos flera andra partier, liksom internt inom vårt eget parti. Att begära att skolan ska vara neutral inför olika livsåskådningar är inte islamofobi, antisemitism eller en attack på kristendomen. Tvärtom är detta sekulära förhållningssätt också på friskolor en förutsättning för att alla ska kunna vara trygga i sin livsåskådning – eller fritt kunna söka en.

Socialdemokraternas partistyrelse föreslår att religiösa friskolor ska få finnas kvar, få drivas med skattemedel och vara del av det skolpliktiga skolväsendet – men att tillsynen och reglerna för dem ska skärpas något. Det är steg i rätt riktning. Men det räcker inte. Skolan är till för elevernas kunskapsinlärning, inte för att ge olika trossamfund en möjlighet att bedriva religiös påverkan. På Socialdemokraternas stundande partikongress i Göteborg den 8–12 april 2017 är det hög tid för oss som progressivt kunskaps- och rättighetsinriktat parti att vara tydliga: alla elever har rätt till en skola där alla skoldagar är helt fria från religiös påverkan.

Jesper Bengtsson (S), chef tankesmedjan Tiden och kongressombud Sörmland
Per Carlsson (S), ordf Socialdemokraterna i Borås och kongressombud
Daniel Färm (S), kongressombud, Stockholms län
Robert Hammarstrand (S), Göteborgs kongressdelegation
Roza Güclü Hedin (S), riksdagsledamot Dalarna
Sören Juvas, förbundsordförande HBT-Socialdemokrater
Elin Lundgren (S), riksdagsledamot Gävleborg
Petter Löberg (S), riksdagsledamot Södra Älvsborg
Carina Ohlsson, förbundsordförande S-kvinnor
Peter Persson (S), riksdagsledamot Jönköping
Andreas Schönström (S), kommunalråd Malmö
Tara Twana (S), kongressombud, Stockholms arbetarekommun
Ellis Wohlner (S), medlem i Kungsholmens S-förening, Onsdagsklubben och Kooperativa S-föreningen

DN LÖRDAG 25 MARS 2017

“ Sjukvårdsreformen fick för litet stöd

President Donald Trump drog på fredagskvällen tillbaka ett av sina främsta vallöften – att skrota Obamacare och ersätta den med en ny sjukförsäkring. Omröstningen som skulle ha genomförts i representanthuset på fredagen genomfördes aldrig. Därmed fortsätter Obamacare att gälla.

Donald Trumps vallöfte, som han upprepat vid en rad valmöten, var tydligt: så snart han valts till president skulle han avskaffa Obamacare och ersätta sjukförsäkringen med en annan. Den sju år gamla sjukförsäkringen har varit den kanske främsta måltavlan för Donald Trump under hans väg mot Vita huset.

På fredagskvällen stod det klart att detta inte kommer att bli verklighet. Enligt flera medier var det under ett samtal med talmannen i representanthuset, Paul Ryan, som presidenten valde att dra tillbaka förslaget. Paul Ryan meddelade presidenten att han inte hade nog med röster för att få igenom förslaget.

Beslutet är en stor motgång för president Donald Trump, som lät förstå att han nu inte kommer att återkomma med något eget förslag utan vill se en lösning över partigränserna:

– Låt Obamacare explodera, det gör det redan nu och det kommer att bli värre. Men jag tror att Demokraterna kommer till mig och föreslår att vi ska arbeta tillsammans. Och om båda partierna samarbetar kommer vi att få en bättre sjukförsäkring.

Trump hade redan tidigare hotat med att låta Obamacare finnas kvar om hans egna partimedlemmar inte röstade på förslaget.

Flera kongressledamöter bekräftar för amerikanska medier att Obamacare inte kommer att ersättas inom den närmaste framtiden och Paul Ryan meddelade vid en presskonferens att ”det nu är dags att gå vidare”.

President Trumps rådgivare Kellyanne Conway sa till CNN att presidenten var ”vid gott mod” sedan han beslutat att dra tillbaka förslaget.

För Demokraterna var Donald Trumps nederlag en framgång. Partiets tidigare presidentkandidat Hillary Clinton var en av dem:

”I dag var en seger för de 24 miljoner människor som riskerade att förlora sin sjukvårdsförsäkring, för pensionärer, för familjer som slåss mot den tysta epidemin som kal-las beroende, för nya mammor och pappor överallt”, skrev hon bland annat på Twitter.

Förutsättningarna inför omröstningen i representanthuset var att Donald Trump behövde en enkel majoritet av 215 röster och att han inte hade råd att förlora fler än 21 av det egna partiets kongressledamöter. 22 röster emot och det nya lagförslaget skulle inte gå igenom.

Men avhoppen blev till slut för många och vid ett möte klockan 20.30 på fredagskvällen, svensk tid, informerades de republikanska kongressledamöterna om att förslaget inte kommer att läggas fram. Under tiden hördes talkörer från de demokratiska kongressledamöterna: ”Rösta, rösta, rösta!” Men så blev det inte.

– Vi var nära men vi hade inte så det räckte. Jag sa till presidenten att det var bäst att dra tillbaka förslaget och han höll med. Obamacare är fortfarande den lag som gäller, vi kommer att få leva med Obamacare inom den närmaste framtiden, sa Paul Ryan vid en presskonferens någon timme efter att det stod klart att det inte skulle bli någon omröstning.

– Det som hänt i dag är en seger för alla som behöver sjukförsäkringen, sa Demokraternas ledare i representanthuset, Nancy Pelosi.

Den nya sjukförsäkringen skulle ha röstats igenom redan på torsdagen men omröstningen sköts upp sedan det visat sig att antalet ja-röster inte skulle räcka. Och trots ett intensivt lobbyarbete under det senaste dygnet lyckades Republikanerna inte omvända tillräckligt många kritiker.

De första tecknen på att denna nya omröstning också var i fara kom vid 18-tiden på fredagen, svensk tid, då Paul Ryan lämnade representanthuset för att träffa presidenten. Ett möte där Ryan meddelade att det inte heller den här gången fanns nog med röster för att få igenom den nya lagen. Ryan återvände sedan till representanthuset och vid 20.30-tiden berättade CNN att Trump fått rådet att dra tillbaka förslaget.

Den nya sjukförsäkringen skulle komma att få direkta konsekvenser för många amerikaner.

Enligt en uträkning gjord av kongressens budgetkontor skulle Trumps nya sjukförsäkring ge 14 miljoner färre amerikaner sjukvårdsförsäkring under nästa år än om Obamacare hade funnits kvar.

År 2026 skulle siffran bli ännu mer dramatisk. Då räknade budgetkontoret med att Trumps nya försäkring skulle komma att skydda 24 miljoner färre än Obamas sjukvårdsförsäkring hade gjort.

Kritikerna säger också att det nya lagförslaget är dyrare än Obamacare.

Kritiken mot den nya sjukförsäkringen har varit hård. I en krönika i New York Times på fredagen kritiserade krönikören David Brooks Trumps sjukförsäkring som skriven av en elit utan att ta hänsyn till vanliga amerikaner:

”Den har inte stöd från vanliga amerikanska väljare eller intresserar sig särskilt mycket för dessa väljare. Den skrevs av eliten för att svara mot elitens behov. Donald Trump lovade att tömma träsket, men det här lagförslaget är rena träsket.”

Vita husets pressekreterare Sean Spicer har kallat Obamacare för ”en mardröm”, samma beskrivning som president Trump tidigare gett. Och Spicer underströk att Donald Trump gjort klart att det är nu det gäller – ”this is it”.

President Trump har också gjort klart att han behöver de pengar som skulle sparas in genom att dra tillbaka Obamacare för att använda dem till en stor skattereform som Trump planerar att lägga fram senare i år.

– Pengarna behövdes till skatte-reformen, men den blir betydligt svårare att genomföra nu. De pengar som finns inom Obamacare kommer att stanna där, sa Paul Ryan vid presskonferensen sent på fredagskvällen.

Clas Svahn clas.svahn@dn.se “

“ Fakta. Obamacare

Den nu gällande sjukförsäkringslagen Obamacare antogs av kongressen i mars 2010 efter en bitter politisk strid.

Obamacare är mycket komplex och har beskrivits som den mest omfattande välfärdsreformen i USA sedan 1960-talet. Den förordar bland annat att försäkringsbolag inte får neka försäkring åt personer med en diagnos eller avsluta försäkringar när människor blir sjuka, att unga vuxna omfattas av föräldrarnas försäkringar tills de fyller 26 år samt att de statliga försäkringarna för pensionärer (Medicare) och låginkomsttagare (Medicaid) utvidgas. Dessutom har varje delstat uppmanats att skapa en sorts sjukvårdsförsäkringsbörs. Amerikaner ska i deklarationen kunna visa att de har försäkring, annars hotar böter, enligt lagen.

I början av mars presenterade Republikanerna sitt förslag till ersättning, ”The American health care act”. Den behåller populära delar ur Obamacare: att barn får ingå i föräldrars försäkringar samt att patienter med en diagnos inte får diskrimineras. Men den tar bort beskattningar av höginkomsttagare, försäkrings och läkemedelsbolag samt kravet på att ha försäkring. Och försäkringsbolag tillåts att höja avgiften med 30 procent årligen för dem som inte betalar sina premier. Grunden i det nya förslaget är att amerikaner ska få skattelättnader anpassade efter ålder och inkomst – pengar som ska användas till försäkringsköp.

Källor: Columbia University, The New York Times, kongressens budgetkontor, Healthcare.gov, Reuters “

DN LÖRDAG 25 MARS 2017

“ Obamas vårdreform har nio liv

Analys. New York. Försöket att genomföra en ny sjukvårdsreform var det första verkliga provet för Donald Trump och Republikanernas regeringsduglighet. Misslyckandet är ett stort politiskt nederlag för Trump och Paul Ryan, Republikanernas talman.

Det är lätt att protestera. Det är betydligt svårare att regera. I åtta år har Republikanerna i kongressen drivit kampanj mot Barack Obamas sjukvårdsreform. När de nu till slut fick en chans att genomföra en egen version av en sjukvårdsreform kollapsade lagförslaget innan det ens nått fram till en omröstning i kongressen.

Paul Ryan, talman för Republikanerna i representanthuset, kunde helt enkelt inte få ihop rösterna som krävdes för att genomföra det nya lagförslaget, American health care act. Lagförslaget mötte inte bara enat motstånd från Demokraterna, utan även från två falanger av republikaner i kongressen: Dels moderata republikaner, som oroade sig för att det nya lagförslaget skulle innebära att miljontals amerikaner förlorar sjukförsäkring – dels de mest konservativa republikanerna i en grupp i kongressen som kallas Freedom Caucus.

Enligt oberoende analyser riskerade det nya lagförslaget, American health care act, att leda till kaos i den amerikanska sjukförsäkringsbranschen. Mellan 24 och 26 miljoner amerikaner förväntades förlora sjukförsäkringar med det nya lagförslaget. Enligt opinionsmätningar i veckan stöder bara 17 procent av amerikanerna det nya lagförslaget.

I intervjuer efter beskedet försökte både Donald Trump och Paul Ryan göra sitt bästa för att delegera skuldbördan till andra. Trump skyller på kongressen och Ryan skyller på Demokraterna. Men det här var det första konkreta provet för Republikanernas förmåga att sköta en regering. De bär själva ansvaret för det här nederlaget.

Enligt New York Times försökte Trump tvinga Ryan att genomföra en röstomgång, för att man skulle kunna få en lista på de republikaner som röstade nej och därmed visat sig illojala mot Trump. Ryan vägrade att genomföra detta, eftersom han visste att rösterna inte skulle räcka till.

Donald Trump investerade stora mängder politiskt kapital på att snabbt upphäva och ersätta Obamas sjukvårdsreform. I ett sista försök att få Republikanerna i kongressen att enas bakom det nya lagförslaget hotade Trump med att det här var den enda chansen att genomföra en reform, men det hjälpte inte för att övertyga republikanska kongressledamöter om att rösta för lagen.

Nu tvingas Trump antingen inleda en ny förhandling om ett nytt lagförslag, eller överge ett av sina viktigaste vallöften: att upphäva Obamas sjukvårdsreform.

Misslyckandet är inte minst en varningsklocka för kommande problem när det gäller Republikanernas förmåga att genomföra omfattande lagändringar, inte minst den storskaliga skattereform som Ryan och Trump hoppas genom-föra härnäst. De kan fortsätta skylla sina problem på Demokraterna, men det amerikanska folket vet att det är Republikanerna som sitter vid makten nu.

Martin Gelin martin.gelin@gmail.com “

DN LÖRDAG 25 MARS 2017

“ Annika Ström Melin: Unga tror på EU trots pyspunkan

En politiskt giftig blandning av olika problem präglar EU inför 60-årsdagen, men unionen är inte slut än. I östra EU tror fortfarande tre av fyra unga på samarbetet.

Vi är stolta över EU! Romfördraget som skrevs under för sextio år sedan ”var modigt och framåtsyftande”.

Så heter det när stats- och regeringschefer från 27 EU-länder samlas i Rom. 60-åringen ska firas och då får alla motsättningar tillfälligt sopas under mattan.

En högtidlig men försiktig deklaration ska antas. DN har läst ett av de sista utkasten som inte innehåller några stora överraskningar, men det kan petas in nya ord i sista stund.

Polen har protesterat mot skrivningar om att EU ska gå vidare i olika ”takt och intensitet”, men sägs ha accepterat formuleringen sedan det försäkrats att ”dörren ska vara öppen för alla som vill komma efter” och att unionen är ”enad och odelbar”.

Grekland har också bromsat. Regeringen i Aten ville ha försäkringar om att EU ska respektera nationella sociala regler, men den frågan avgörs inte i Rom.

Sverige har tydligen inte haft något emot texten där det slås fast att EU ska arbeta för stärkt säkerhet och försvar ”i samarbete med och som komplement till Nato”.

När EU-ledarna tittar framåt listar de fyra områden och vill att unionen gör Europa ”tryggt och säkert”, ”framgångsrikt och hållbart”, ”socialt” och ”starkt på den globala scenen”.

Det där sista, att EU ska vara starkt i världen, har under senare tid lyfts fram av kommissionen som ett särskilt viktigt argument.

Kommissionen använder ett klassiskt trick för att främja intern sammanhållning och varnar: Europa är utsatt! Nu måste vi hålla ihop.

Den vitbok om EU:s framtid, som kommissionen publicerade i början av mars, inleds därför med en mängd staplar och diagram som ska visa hur illa det är ställt.

Europas andel av världens befolkning har minskat från 25 procent år 1900 till 4 procent i dag! Samtidigt åldras Europa och 2030 kommer medianåldern att vara 45 år, mot 21 år i Afrika och 33 år globalt.

Europas utmålas som en åldrande kontinent som håller på att förlora sin ledande roll i världen. Och för den som tvivlar fyller kommissionen på med mer statistik.

Europas andel av världens BNP har minskat, från 26 procent 2004 till 22 procent i dag. Samtidigt är EU världens största biståndsgivare och står för 56 procent av all humanitär hjälp, medan USA bara bidrar med 24 procent.

Kommissionens bild av ett godhjärtat Europa på dekis har förstås ett syfte. Förhoppningen är att EU-ledarna ska skärpa sig och sluta bråka med varandra.

Inför 60-årsdagen upprepas också från flera håll att EU alltid har präglats av motsättningar, men att unionen hittills ändå har fortsatt att utvecklats.

Sant är att EU har varit ifrågasatt från första stund.

En av de tidigaste och fränaste kritikerna var Charles de Gaulle, motståndsledaren från andra världskriget som blev Frankrikes president.

Charles de Gaulle ville ha europeiskt samarbete, men avskydde att överlämna beslutsmakt till gemensamma organ i Bryssel och argumenterade för nationell suveränitet på ett sätt som påminner om hur Ungerns Viktor Orbán resonerar i dag.

EU:s sextioåriga historia har varit kantad av kriser, men unionen har överlevt och antalet medlemsländer har gått från sex till 28.

Kommer samma sak att ske den här gången? Förebådar dagens kris egentligen att EU är på väg att ta ytterligare ett steg mot ännu mer samarbete?

Det hoppas och tror bland andra kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker, men inte ens han förnekar att svårigheterna är djupare och mer komplicerade än tidigare.

Hela EU har satts i gungning av terrorattacker, motsättningarna om migrationspolitiken, eurons fortsatta problem, striden om vad demokratins och rättsstatens principer egentligen innebär i EU, framväxten av framgångsrika EU-kritiska partier i flera medlemsländer och Brexit.

Dagens kris består av en politiskt giftig blandning av svåra praktiska och mer existentiella politiska frågor. Någon enkel lösning finns inte.

Det går inte att utesluta att EU faktiskt är på väg bort, i alla fall den överstatliga och bindande beslutsmetod som har varit det speciella med unionen. Antagligen kommer det i så fall inte att ske i en stor smäll, utan mer som fortsatt pyspunka.

EU-ledarna kanske fortsätter att träffas i Bryssel, men om medlemsländerna inte längre följer beslut som fattas, och struntar i om de därför straffas av EU-domstolen i Luxemburg, kommer unionen sakta men säkert att förvandlas till en mer harmlös diskussionsklubb.

Men något nytt har hänt under senare tid.

Människor som tror på EU ger sig ut på gatorna för att demonstrera sitt stöd. Det började för några veckor sedan i tyska Frankfurt och rörelsen som kallas ”Puls of Europe” har sedan snabbt spridits till fler länder.

I London arran-geras i dag, lördag, en demonstration för EU och i Stockholm blir också en sådan manifestation, den första hittills.

Ett annat tecken på att EU inte ska räknas ut riktigt än är att unga européer tycks tro på samarbetet.

Inte överallt. Inte i Frankrike, där de yngre hör till Le Pens starkaste väljargrupp.

Men i Storbritannien röstade 75 procent i åldersgruppen 18–24 år för att britterna skulle stanna i EU, och så ser opinionen ut i flera andra länder.

I en färsk opinionsmätning från tyska Bertelsmann-stiftelsen har åsikter om EU undersökts i Tyskland, Österrike, Polen, Ungern, Tjeckien och Slovakien.

I alla sex länder var en stor majoritet (77 procent) av de tillfrågade mellan 15 och 24 år positivt inställda till EU. De ansåg också att deras hemländer skulle vara kvar i EU och arbeta för att förbättra unionen.

På frågan varför EU behövs svarade 78 procent: För att främja fredligt samarbete. Möjligheten att arbeta och studera i annat EU-land var ett annat viktigt argument.

Ungdomarna i Tyskland var mest positiva. Hela 87 procent svarade att EU är ”någonting bra” och motsvarande siffra för Österrike var 77 procent, men också i östra EU fanns ett starkt stöd. I Polen svarade 76 procent av de unga tillfrågade att EU är något bra. I Ungern tyckte 79 procent detsamma, i Slovakien 70 och i Tjeckien 73 procent.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se DN:s EU-korrespondent “

Från 6 till 28

Sedan 1957 har EU gått från sex medlemsländer till dagens 28
Efter Brexit blir det 27

"Europa kan inte byggas upp i ett enda slag, och inte skapas i en enda konstruktion, utan endast växa fram genom konkreta åtgärder som skapar reell solidaritet."
(Ur Schumanplanen)

1950
Den 9 maj föreslår Frankrikes utrikesminister Robert Schuman en europeisk Kol- och stålunion. Västtysklands Konrad Adenauer står bakom förslaget.

1951
Kol- och stålunionen inrättas. Sex länder deltar: Frankrike, Västtyskland, Italien, Nederländerna, Belgien och Luxemburg.

1954
Den 30 augusti röstar Frankrike nej till den försvarsunion som övriga fem länder hoppades på och som skulle bli en fortsättning och utveckling av Kol- och stålunionen.

1957
Romfördraget undertecknas i den italienska huvudstaden och EEG, Europeiska ekonomiska gemenskapen, inrättas.

1963
Frankrikes president Charles de Gaulle lägger in sitt veto och stoppar Storbritanniens ansökan om medlemskap i EEG. Det sker sedan en andra gång 1967.

1965
Frankrikes president Charles de Gaulle protesterar mot att avgöranden i Bryssel drivs igenom med majoritetsbeslut. Under sex månader tillämpar Frankrike "den tomma stolens politik" och bojkottar alla rådsmöten.

"Den franska demokratin hotas av till övervägande del utländska teknokrater i Bryssel."
Charles de Gaulle

1967
EEG slås samman med Kol- och stålunionen och Euroatom och får namnet EG, Europeiska gemenskapen.

1973
EG får tre nya medlemmar: Storbritannien, Irland och Danmark.

1984
Frankrike president François Mitterand och Västtysklands förbundskanslar Helmut Kohl står hand i hand vid Verdun och högtidlighåller minnet av alla som dog under första världskriget.

"Jag vill ha tillbaka mina pengar."
Thatcher i juni 1984

1984
Storbritanniens Margaret Thatcher vill ha, och får till slut, rabatt på landets medlemsavgift till EG.

1986
Portugal och Spanien blir medlemmar.

"Jag älskar Tyskland så mycket att jag helst vill behålla två stycken."
(Italiens premiärminister Giulio Andreotti)

1990
Tyskland återförenas.

Valutaunion
Frankrike och andra EG-länder frukter att det återförenade Tyskland ska dominera Europa för mycket och vill därför ha en valutaunion.

1992
Danmark röstar nej till Maastrichtfördraget. Danmark får undantag från bland annat EMU och säger ja i en andra folkomröstning.

1993
EG blir EU och Maastrichtfördraget börjar gälla vilket bland annat innebär att euron ska införas.

1995
Sverige, Österrike och Finland blir medlemmar.

2002
Euroseddlar och mynt börjar användas.

"Det är här en union som bygger på värderingar, på solidaritet mellan stater och folk, som inte enbart är en gemensam marknad där vi handlar med varandra, utan också ett gemensamt politiskt område där vi lever som medborgare."
Storbritanniens premiärminister Tony Blair talar i EU-parlamentet 2005, efter utvidgningen

2004
Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovenien, Slovakien, Tjeckien och Ungern blir medlemmar.

2005
Frankrike och Nederländerna röstar nej till EU:s konstitutionella fördrag som bland annat innebär att EU ska ha gemensam hymn och en flagga. Detta stryks och Lissaboefördraget träder i kraft 2009.

2007
Bulgarien och Rumänien blir medlemmar.

2009
Finanskrisen leder till en djup ekonomisk kris och stora problem för eurosamarbetet.

2013
Kroatien blir EU-medlemmar.

"Kampen handlar inte bara om att skydda arbetares rättigheter i Grekland, utan i hela Europa." Greklands premiärminister Alexis Tsipras twittrar våren 2017

2015
Eurokrisen i Grekland blir akut, ett nytt räddningsprogram beslutas.

2016
Storbritannien röstar ja till att lämna EU.

2017
Idag är det sextio år sedan Romfördraget undertecknades.

25 MARS

Fakta: Anska Ström Melin

Foto: TT/BE, Grafik: Mats Jerndahl

DN LÖRDAG 25 MARS 2017

“ Rom spärras av inför mötet

Rom. Den stängda blå zonen breder ut sig. Det är inte en hyllning till EU, utan ett försvar av en lite luggsliten 60-åring. Den italienska huvudstaden stänger fullständigt inför firandet av detta jubileum. Ett gigantiskt polispådrag skall skydda säkerheten för ett 40-tal statschefer och premiärministrar.

Det är inget vanligt EU-möte, utan en klang- och jubelföreställning som stött på motstånd. Storbritannien trycker i dagarna på Brexitknappen och vips blir de bara 27. Flera medlemsländer är också djupt oeniga om unionens framtid.

I tidningen La Repubblica är det ännu en gång Polen som bjuder motstånd inom EU-klubben. Ut-över att inte anamma euron så säger landets utrikesminister Witold Waszczykomwski absolut nej till möjligheten att införa olika hastigheter inom EU, det vill säga att en del av länderna utvecklar ett tätare samarbete inom till exempel försvaret.

– Det skulle innebära en total upplösning av EU, säger han i en intervju i den italienska tidningen.

I dag, lördag, uppmärksammas att det på dagen gått exakt 60 år sedan Romfördragen undertecknades och banade väg för den Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEG) som sedan blev EU.

Det är en åminnelsefest – ”commemoration”. Något som en av Italiens nyckelpersoner när det gäller utvidgningen av EU betonar. Det handlar om den förre premiärministern Romano Prodi, som var EU-kommissionens ordförande under åren 1999–2004 då euron introducerades.

– Åminnelse är ett förfarande som man vanligtvis reserverar för döda. Men Europa har inte dött, säger Prodi med sin speciella humor i en stor intervju i franska Le Figaro.

I det italienska kanslihuset, där Matteo Renzi flyttat ut och förre utrikesministern Paolo Gentiloni relativt nyligen flyttat in, står kabinettssekreteraren Sandro Gozi för kontinuiteten. Utgången av valet i Nederländerna har gett EU ytterligare lite respittid, säger han.

– Väckarklockan har ringt flera gånger under det senaste året: Brexit, och Trump, men jag vet inte om Europa verkligen har vaknat. Det verkar som hon fortsatt att sova, säger han med ett finurligt leende till DN.

Nu är det bråttom, menar Sandro Gozi. EU måste vara tillräckligt modigt och framsynt för att sätta upp nya politiska mål och dessutom vara snabbt med att förverkliga dem. Det gäller inte minst i migration och asylfrågor. Ökningen av båtflyktingar som kommit till Italien under 2017 är hela 67 procent. Människosmugglarna har slopat lågsäsongen.

– 2017 är fyllt av faror, men också av stora möjligheter att vända blad, om till exempel en proeuropé som Emmanuel Macron vinner det frans-ka presidentvalet, säger Sandro Gozi.

Han tillhör regeringspartiet Demokraterna som kan liknas vid svenska socialdemokrater. Kontakterna mellan Italiens och Sveriges regeringar har varit intensiva, inte minst i samband med planeringen av det EU-möte ägnat unionens social-politik som skall hållas i Göteborg i november i år.

Efter det senaste terrorattentatet i London och ytterligare ett försök i Antwerpen på torsdagen prioriteras nu säkerhetsfrågorna. Vid ett extrainsatt krismöte på torsdagen inom Italiens strategiska anti-terrorkommitté (Casa) deltog även Scotland Yard. Något som vittnar om maximalt internationellt samarbete.

– Beredskapen är god. Det vi fruktar mest är att extremister och globaliseringsmotståndare, som ”black bloc” med flera, infiltrerar något av de många demonstrationstågen. Då kan det bli våldsamt utanför mötesområdet, säger den förre generalen Luciano Piacentini som arbetat med säkerhetsfrågor i decennier till DN.

”En marsch för Europa” hör inte till de tåg som borde innebära en risk. Bakom dem står bland annat den italienska avdelningen av Europas Federala Unga.

En av dem är Antonio Argenziano. Han är 23 år gammal och brinner för EU. Samtidigt säger han till DN att han undrar vad det är som har gått fel:

– I 20 år gamla tv-reportage som vi har grävt fram ser vi att EU kantades av en enorm feststämning. I dag talar vi om ett obehagligt Europa som förvandlats till en ovänlig styvmor. Ett Europa som tynger och bryter ned.

Argenziano betonar EU:s antifascistiska rötter. Han lyfter fram Altiero Spinelli (1907–1986), som var en förgrundsfigur när det gällde europeisk federalism. Som kommunist fängslades han av fascisterna i många år. På ön Ventotene skrev han sitt politiska manifest på cigarettpapper som han lyckades smuggla ut – ett manifest som förespråkade ett enat Europa.

Altiero Spinelli avslutade sin karriär i Europaparlamentet. Ett öde och en historia som alla EU:s medlemsländer borde komma ihåg bättre.

– Den atmosfär som finns i dagens Europa liknar alltför många aspekter av 1930-talet, säger Sandro Gozi i kanslihuset.

Peter Loewe loewe@tin.it “

“ Fakta. Det händer i Rom

EU:s stats- och regeringschefer samlas i dag, lördag, i Rom. Storbritanniens Theresa May, som är i färd med att aktivera Brexit, är logiskt nog inte med.

Mötet sker i exakt samma palats på kullen Kapitolium och i den sal där Romfördragen undertecknades den 25 mars 1957.

Mötet avslutas med en gemensam deklaration som samtliga medlemsländer ska underteckna, ett dokument som avser att definiera EU:s framtid.

Säkerhetspådraget är mycket stort och har förstärkts efter attentatet i London i veckan. 5 000 poliser och militärer med automatvapen ansvarar för säkerheten på Roms gator. 1 000 tv-kameror har specialinstallerats.

Fyra olika demonstrationståg har fått tillstånd, långt från mötesplatsen. Demonstrationståget som vill avskaffa euron är det som polisen bedömer som mest riskfyllt. DN “

DN LÖRDAG 25 MARS 2017

“ Minsk laddar för protest mot indrivning av parasitskatt

I dag går tusentals belarusier ut på gatan i Minsk. De protesterar mot en ny lag som förbjuder så kallat lösdriveri. Lagen, som innebär att alla som saknar officiellt arbetsavtal tvingas betala en straffskatt, har lett till den största demonstrationsvågen på tio år i Belarus.

Minsk.
– Det är bara andlig rikedom som kan rädda vårt lösdriveri. Och lite kontanter i skorna!

Sången heter ”Tunejadstvo” – lösdriveri. Marija Lysenko och Anna Zjdanova repeterar den hemma i Marijas vardagsrum.

– Det här är vår replokal, någon studio har vi inte råd med. Tur att grannarna aldrig klagar! säger hon.

Hon är sångerska och låtskrivare i duon Landish $ Sahara, som består av henne själv och Anna Zjdanova. I likhet med de flesta personer med ett konstnärligt yrke har hon inget officiellt arbetsavtal. Det innebär att belarusiska staten nu betraktar henne som en parasit, i likhet med hundratusentals andra personer som enligt ett nytt dekret tvingas betala straffskatt.

– I början av januari fick jag det vita kuvertet i posten. Där meddelade myndigheterna att de förväntar sig att jag ska jobba. Det kom rentav tjänstemän hem till oss och krävde att jag skulle följa dem till arbetsförmedlingen. Jag vägrade göra det och jag har fortfarande inte betalat några böter, säger Marija Lysenko.

Sången ”Lösdriveri” är Lysenkos svar på det nya dekretet, som utfärdades i Belarus redan år 2015 men som har börjat implementeras först nu. Det slår fast att alla som inte har haft fast arbete och betalat skatt under minst 183 dagar på ett år måste betala böter på motsvarande 2 200 kronor. Att Lysenko inte är arbetslös utan får oregelbundna inkomster från sina gig spelar ur myndigheternas synvinkel ingen roll. Det enda de godkänner är officiella arbetsavtal eller att man registrerar sig själv som egenföretagare.

Dekretet ledde till de största folkliga protesterna i Belarus sedan presidentvalet 2010. En rad demonstrationer har ordnats i hela landet sedan februari och flera hundra personer har fängslats.

Protesterna har redan lett till resultat. Dekretet har visserligen inte avskaffats, men stoppats tillfälligt i ett år.

I dag ordnas en stor demonstration i huvudstaden Minsk där tusentals människor förväntas delta. Den har fått tillstånd av myndigheterna – men kommer att bevakas av elittrupper, som är kända för att misshandla även fredliga demonstranter.

– Det är tyvärr mycket sannolikt att det blir brutalt våld, säger Sabina Brilo.

Hon är frilansjournalist och poet som nyligen har gett ut diktboken ”Eto bukvy” (Dessa är bokstäver), med dikter på ryska och belarusiska. Trots att hon ständigt jobbar med att skriva dikter,

kolumner och journalistiska rapporter om bland annat människorättssituationen i Belarus har även hon fått hem brevet med uppmaning att betala straffskatt.

– Jag valde faktiskt att betala, trots att jag tycker att det är orättvist och fel. Men jag vill inte känna mig som en förbrytare. Dessutom reser jag ofta till Vilnius och jag vill inte bli stoppad vid gränsen, säger Brilo. Vardagsrummet där hon brukar sitta och skriva är ljust och vackert.

Den ena långväggen är täckt av en stor bokhylla med böcker från golv till tak. Ovanför skrivbordet hänger ett stort konstverk gjort av delar från gamla klockor, som Brilo köpte ”för familjens sista besparingar”. Brilo studerar mänskliga rättigheter vid European Humanities University, som flyttade från Minsk till Vilnius 2004 efter att myndigheterna stängde ned det. En av hennes studiekamrater sitter nu fängslad på två veckor efter att ha deltagit i den förra demonstrationen mot lösdrivarlagen.

– Plötsligt dök hon bara inte upp på föreläsningen. Hon blev gripen trots att hon hade demonstrerat fredligt. Att demonstrera är faktiskt en av våra grundläggande rättigheter och den kränks ständigt. För att inte tala om det fria ordet. Vi är inne i en ny repressiv fas och inget vet hur det här ska sluta, säger Sabina Brilo.

Dekretet har väckt reaktioner i hela Belarus, inte bara inom de intellektuella och konstnärliga kretsarna i Minsk. Den ekonomiska lågkonjunkturen har lett till utbredd arbetslöshet och många som nu förväntas betala straffskatt har helt enkelt inga inkomster.

Aleksandr Lukasjenko som har styrt Belarus med järnhand sedan 1994 har under de senaste tio åren fört en utpräglad anpassningspolitik. Ibland tillåter han korta perioder av töväder, framför allt när han spelar ut EU och Ryssland mot varandra. Nyligen införde -Belarus bland annat visumfrihet för EU-medborgare för besök på högst fem dagar. Samtidigt är Belarus ekonomiskt helt beroende av Ryssland och befinner sig i en djup lågkonjunktur ända sedan krisen 2015.

Arbetslösheten ökar och Lukasjenkos paradgren – att hålla befolkningen passiv med hjälp av bland annat subventionerad ekonomi – blir ett allt svårare balansstycke då statens inkomster rasar. Sabina Brilo har inte bestämt sig om hon tänker delta i dagens demonstration.

– Man kan aldrig veta hur det slutar när man går med i en demonstration. Risken för att man blir gripen är reell, därför måste man tänka igenom det på förhand. Själv har jag inte så bra hälsa och jag vill inte sitta i fängelse i flera veckor. Men jag lutar nog åt att jag deltar i alla fall. Det handlar ju om att visa solidaritet.

Också Volha Seviarynets funderar på om hon ska delta. Hon är skribent för en oberoende ekumenisk kristen nyhetssajt och ger privatundervisning i polska. Dessutom är hon gift med oppositionspolitikern Pavel Seviarynets, som sitter fängslad efter att ha hållit tal på en av de senaste demonstrationerna.

– Han blir utsläppt samma dag som demonstrationen ska äga rum. Jag skulle förstås vilja möta honom utanför fängelseportarna. Om jag går på demonstrationen kanske jag blir arresterad själv, säger Volha - Seviarynets.

– Men mitt hjärta säger ändå att jag borde gå. Regimen tror ju att de här demonstrationerna saknar betydelse, att den ändå kan göra vad den

vill. Det är inte normalt. Ingenting av de som pågår just nu i Belarus kan kallas normalt för ett europeiskt land.

Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se “

“ Fakta.

År 2015 införde Belarus en straffskatt mot medborgare som under loppet av ett år har jobbat och betalar skatt mindre än 183 dagar. Skatten är en engångssumma på motsvarande 2 200 kronor.

I slutet av 2016 satte myndigheterna i gång med att aktivt samla in skatt.

Myndighetskampanjen ledde till de första omfattande demonstrationerna på tio år i Belarus. Sedan slutet av februari 2017 har sju demonstrationer ägt rum i Belarus mot det så kallade parasitdekretet, bland annat i Brest, Pinsk, Orsja och Minsk. I dag håller Minsk sin andra stora demonstration.

I Sovjetunionen fanns en lag mot lösdriveri mellan 1961 och 1991. Det innebar att en person som inte jobbade kunde straffas. Till exempel dissidenten Joseph Brodsky dömdes under denna lag. “

DN LÖRDAG 25 MARS 2017

“ Michael Winiarski: Öppen splittring i partiet kan fälla PiS ännu en gång

Under de två år som har gått sedan regeringsbildandet har Polens styrande högernationalistiska parti Lag och rättvisa (PiS) tyckts vara immunt mot politiska bakslag. Men nu faller stödet för PiS samtidigt som det största oppositionspartiet nästan är i kapp.

Enligt den senaste mätningen är PiS, som leds av Jaroslaw Kaczyński, nu nere på 27 procents stöd, en minskning med 2 procentenheter. Oppositionspartiet Medborgarplattformen (PO), liberalt, har däremot ökat kraftigt, från 14 till 24 procent.

Experterna tvistar om orsakerna till det, men de flesta är ense om att det finns en hel rad orsaker: abortfrågan (där rege-ringen fick backa), striden om Författningsdomstolen, en illa förberedd skolreform, förslaget att ”nationalisera” privata medier och kanske inte minst regeringen Beata Szydłos misslyckade försök att stoppa omvalet av Donad Tusk till president i Europeiska rådet (med de förkrossande röstsiffrorna 27–1).

Att PiS rasar i opinionen för första gången under dess två år i regeringsställning tolkar oppositionen som att det börjar sjunka in bland väljarna att regeringen kanske inte är så framgångsrik som den försöker framställa det.

– Man kan se de här mätningarna som en signal om att PiS inte längre är så teflonartat, och folk börjar få upp ögonen för att den goda ändring som PiS talat om inte är så bra, säger PO:s partiledare Grzegorz Schetyna till tidnigen Gazeta Wyborcza.

Den som har störst anledning till nervositet är Jarosław Kaczyński, den faktiske högste makthavaren i Polen. Hela hans politiska upplägg har varit att manövrera i bakgrunden. Men på senare tid har han tvingats ut ur kulisserna. Ett färskt exempel på det är att han i veckan reste till London för att träffa premiärminister Theresa May för att diskutera vad som ska hända med de mer än 800 000 polska medborgare som har flyttat till Storbritannien efter Polens EU-anslutning 2004, och som med Brexit riskerar att förlora sin lagliga rätt att bo och arbeta i landet.

Det väckte visst uppseende att det inte var premiärminister Beata Szydło eller någon annan medlem i den polska regeringen som besökte 10 Downing Street, utan ledaren för partiet Lag och rättvisa (PiS).

Men det var inte första gången, Kaczyński har gjort det här till en vana: tidigare har han haft överläggningar med Ungerns rege-ringschef Viktor Orbán, Slovakiens Robert Fica och Tysklands Angela Merkel.

Följden är att den reguljära polska regeringen ställs offside: Det signalerar att om någon vill tala allvar med ”Polen”, så är det inte presidenten eller premiär-ministern som man ska gå till, utan till Partiledaren.

Polen glider därmed in i en gammal tradition. Även under den kommunistiska diktaturen fanns en regering – och på papperet till och med ett parlament. Men de var bara till för att sätta en officiell stämpel på redan fattade beslut. Den verkliga makten låg hos kommunistpartiets förstesekreterare, centralkommitté och politbyrå. Kaczyńskis agerande är inte bara omstritt i Warszawa. Även i Bryssel är man bekymrad, eftersom Kaczyński med sitt solospel försvagar EU:s sammanhållning och enade front inför Brexitförhandlingarna.

Polen har blivit något av en ”bad boy” i EU-sammanhang. Senast försökte den polska regeringen – utan framgång – blockera omvalet av Donald Tusk, tidigare polsk premiär-minister och exledare för det liberala partiet Medborgarplattformen, till president i Europeiska rådet.

Att inte lyckas stoppa sin ärkefiende Tusk var ett förnedrande bakslag för Kaczyński, men det stod snabbt klart att han inte tänkte ta nederlaget liggande. Det dröjde bara några dagar innan PiS-regeringens försvarsminister Antoni Macierewicz bad åklagare att utreda Tusk för hans påstådda roll i samband med flygkraschen i april 2010. Det var i denna katastrof nära den ryska staden Smolensk som den dåvarande polske presidenten Lech Kaczyński, PiS-ledaren Jarosławs tvillingbror, omkom.

I skrivelsen till åklagaren hävdar Macierewicz att Tusk ”misstänks för brott mot Republiken Polen, som inte uppfyllde sina plikter” och att Tusk begått ”diplomatiskt förräderi”, även om det är oklart vad det är för ett slags brott. Konkret handlar anklagelsen om att Tusk inte ska ha säkrat att Polen fick full insyn i den ryska utredningen och inte tvingat Ryssland att återlämna flygplansvraket till Polen. Detta var enligt Macierewicz i enlighet med ”en illegal överenskommelse mellan Donald Tusk och Vladimir Putin”.

Problemet är att Macierewicz i åratal konsekvent har spridit fel-aktigheter och desinformation i samband med Smolenskolyckan, och det på en nivå som bara Donald Trump kan mäta sig med.

Han dömde ut den stora statliga haverikommissionen (som hade fastslagit pilotfel som otvetydig huvudorsak) och skapade en egen kommission. Denna resulterade i absolut ingenting, men Maciere-wicz har ändå vidhållit att den förra regeringen, tillsammans med Putin, på något sätt var medskyldig till att Tu-154-planet med 98 männi-skor ombord störtade.

Det ryktas nu i Warszawa om att Kaczyński har börjat tröttna på Macierewicz solopiruetter, vilka framstår som allt mer märkliga. Men en öppen splittring inom PiS-lägret kan än en gång bli början till slutet på Kaczyńskis maktinnehav – och en repris av hans fall 2007.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se DN:s utrikeskommen-tator “

DN LÖRDAG 25 MARS 2017

“ Imamen nämnde inte terroristen vid namn

I ett land fullt av moskéer lärde sig Khalid Masood en skruvad variant av islam i fängelset. Samtidigt som allt fler detaljer kring terroristens liv läckte ut tog Londons muslimer avstånd från våld under fredagsbönen.

– Att anklaga islam för att vara en våldsam religion är en gammal idé, den går tillbaka ända till korstågens tid. Men de som dödar andra männi-skor är brottslingar, syndare.

Imamen i Londons Centralmoské nämner inte Khalid Masoods namn. Ändå vet alla att denna del av hans predikan syftar på dådet som begicks i islams namn vid Westmins-ter, bara några kilometer härifrån, för två dagar sedan.

– Alla liv är heliga, muslimers och icke-muslimers, slår han fast.

Den stora moskén i ett hörn av Regent’s park var en gåva från engelske kungen Georg VI till landets muslimer 1944. Här kan så många som 10 000 trogna delta i bönen vissa fredagar.

Hit söker sig folk av alla sorter, från nyanlända flyktingar via arab-länders ambassadörer till Londons borgmästare Sadiq Khan. Men för en våldsbejakande radikal som Khalid Masood skulle den här miljön kanske ha känts främmande.

Den 52-årige terroristens liv nystas nu upp i brittiska medier. Det visar sig att han föddes som Adrian Russell Ajao och växte upp i småstaden Tunbridge Wells i sydöstra England, med sin mamma och två halvsyskon.

Adrian var ingen som stack ut, förutom att han var en av bara två svarta elever av 600 i sin skola. Någon muslim var han inte.

– Han var omtyckt och hade många vänner. Jag vet inte om han hade flickvänner, men han gillade att festa, säger en barndomsvän till The Guardian.

Uppenbarligen hamnade den populäre ynglingen på fel spår. Redan 1983, som 19-åring, fick han sin första dom för våldsbrott. Två gånger har han suttit i fängelse, senast 2003.

Det är då han tros ha konverterat till islam. Efter avtjänat straff bytte han namn till Khalid Masood.

Men vad som fick honom att 14 år senare utföra ett spektakulärt terrordåd är fortfarande höljt i dunkel.

Brittiska medier har följt Masoods spår dagarna före dådet. Tabloidtidningen The Sun har till och med bilder inifrån rum 228 på Preston Park Hotel i Brighton, det Fawlty Towers-liknande ställe han tog in på kvällen före attacken.

Masood ska ha småpratat med personal och andra gäster och varit mycket trevlig. Det gjordes en särskild notering i hotelliggaren för eventuella framtida besök: ”trevlig man”.

När fredagsbönen är avslutad i Centralmoskén talar vi med Lucy Waheed, en ung kvinna med huvudduk. Också Lucy har konverterat till islam i vuxen ålder.

– Jag är egentligen från Polen och flyttade hit för studier. Det började med att jag besökte den lokala moskén där jag bor, av nyfikenhet. Det slutade med att jag konverterade, säger hon och skrattar.

Precis som alla vi talar med vid moskén tar Lucy Waheed avstånd från allt våld.

– Sådana brottslingar som mördar oskyldiga människor… Jag kan inte ens förmå mig att säga ”radikala islamister”, det låter alldeles för likt islam.

I ett brev som skickats ut till hundratals moskéer i Londonområdet uppmanar Ahmad Al Dubayan, chef för det islamiska kulturcentret, alla att se till att få ungdomar till moskéerna.

”Det är viktigt att våra yngre lär sig om islam från källan hellre än från internet”, skriver han.

Mahbub Rahman, en pensionerad affärsman med rötter i Bangladesh, håller med.

– I den betydelsen är Internet en dålig sak. Kanske hade terroristen vid Westminster läst om islam på nätet.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

DN LÖRDAG 25 MARS 2017

“ Första riktiga kraftmätningen mellan Merkel och Schulz

För två månader sedan såg Angela Merkels kristdemokrater ut att ta hem en promenadseger i söndagens delstatsval i Saarland. Men efter att ”Schulzeffekten” har ritat om den politiska spelplanen blir valet en rysare. Resultatet ger en hint om hur det kan gå i valfinalen i höst.

DN i Sankt Wendel

Eftermiddagssolen gassar över det lilla torget i Sankt Wendel som pyntats med Kristdemokraternas valpropaganda. Ett coverband spelar rock’n’roll från scenen. Säkerhetspoliser med raka ryggar spejar ut över folkmassan som trängs ända upp i gränderna, mellan öl- och korvstånden. När förbundskansler Angela Merkel till slut kliver upp på scenen, i klädd en kavaj i partiets orange färg, utbryter jubel i publiken.

– Det handlar om ett val, där varje röst kommer att räknas, dundrar Merkel.

Att Tysklands förbundskansler besöker staden med knappa 30 000 invånare handlar förstås inte om någon trevlighetsvisit, utan om att rädda partiet från en smärtsam förlust i delstatsvalet på söndag.

För ett par månader sedan såg det ut som om hennes Kristdemokrater (CDU) skulle vinna en överlägsen seger. Partiet ledde med betryggande 15 procent före Socialdemokraterna (SPD). Men det var före den nya kanslerkandidaten Martin Schulz fick Socialdemokraternas opinionssiffror att skjuta i höjden. Med ett par dygn kvar till att vallokalerna stänger är det nu helt jämt i opinionen.

Delstatsvalen i Saarland, som är Tysklands minsta delstat med blott en miljon invånare, brukar inte röna någon större uppmärksamhet på riksplanet. Men denna omgång är intresset stort eftersom det är första gången Schulz popularitet prövas mot Merkel i ett val. Valutgången ses som en indikator inför det avgörande förbundsdagsvalet i september.

Bredvid Angela Merkel på scenen i Stankt Wendel står Saarlands regeringschef, kristdemokraten Annegret Kramp-Karrenbauer som styrt delstaten i en stor koalition av samma snitt som på riksplanet. Av tyska medier kallas Kramp-Karrenbauer ”Mini-Merkel” och hon har nämnts som en möjlig efterträdare till förbundskanslern. Hennes stil anses vara saklig, jordnära och hon går hem även bland väljare som inte nödvändigtvis identifierar sig med Kristdemokraterna. Men nu behöver hon alltså Merkels draghjälp för att inte förlora på hemmaplan.

Med slagord om rättvisa, utbyggd daghemsverksamhet och fler - poliser nosar SPD:s toppkandidat i Saarland Anke Rehlinger Kramp-Karrenbauer i hälarna. Hon är ivrigt påhejad av partiets kanslerhopp Martin Schulz som besökt del-staten flera gånger den senaste tiden. Efter-som varken Miljöpartiet die Grünen eller liberala FDP ser ut att klara femprocentsspärren återstår två regeringsalternativ: en fortsatt stor koalition eller en röd-röd-regering bestående av Social-demokrater och Vänsterpartiet die Linke. Det skulle i så fall bli den första helt röda delstatsregeringen i västra Tyskland. CDU fruktar att ett liknande scenario kan bli verklighet även på riksplanet efter valet i höst.

– Några röd-röda experiment vill vi inte se, sade Angela Merkel.

Från Vänsterpartiet die Linkes valaffischer ritkar toppkandidaten Oskar Lafontaine pekfingret mot betraktaren, likt en Onkel Sam fast med socialistiskt uppdrag. Lafontaine är en av Tysklands mest kända politiker och styrde Saarland i 13 år under 1980- och 1990-talen, fast då som socialdemokrat. Efter en lång karriär inom SPD-toppen, bland

annat som kanslerkandidat, partiledare och finansminister i Gerhard Schröders regering, lämnade han partiet 2005 och gick över till de som i dag heter die Linke. Många tidigare partivänner har ännu inte förlåtit honom för sveket. Men i hemlandet Saarland är 73-årige proffspolitikern populär och får omkring 13 procent av rösterna. Det kan räcka för att ta makten tillsammans med sitt gamla parti.

Bland de omkring 4 000 CDU-väljare och andra nyfikna som trängs runt det lilla torget i Sankt Wendel är oron stor för ett maktskifte.

– De röda bara lovar och lovar, men var ska pengarna komma ifrån?, frågar sig pensionären Gisela Winkler som kommit för att få en skymt av förbundskanslern.

För henne har frågan om säkerhet högst prioritet.

– Människorna här är rädda. Det är inbrott och terrorism – nu senast var det London. Även om det antagligen är farligare i metropolerna än här, säger Winkler och pekar ut över det pittoreska torget.

Väninnan Marese Schwingel berättar att hon själv haft påhälsning hemma, även om det var för 17 år sedan.

– CDU har gjort ett bra jobb med att skapa mer trygghet, fler poliser och specialkommandon, säger hon märkbart stolt över att förbundskanslern besöker hemorten.

Ett stenkast längre bort grillar Saarlands populära inrikes-minister Klaus Bouillon (CDU) korv. I 31 år var han borgmästare i Sankt Wendel där CDU styrt med egen majoritet sedan 1950-talet. I det senaste kommunalvalet fick partiet 63 procent av rösterna. Men framgångarna i lilla Sankt Wendel räcker inte för att vinna på söndag. Boullion blir märkbart irriterad av DN:s fråga om hur han ser på hotet från SPD.

– Det överraskar mig, säger han kort.

Lina Lund lina.lund@dn.se “

“ Fakta. Utmanaren

Med 100 procent av rösterna valdes Martin Schulz förra helgen till ny kanslerkandidat och partiledare för de tyska socialdemokraterna SPD.

De senaste fem åren har han varit EU-parlamentets talman och sedan 1990-talet EU-parlamentariker.

Sedan Schulz gav sig in i inrikespolitiken har SPD:s opinionssiffror skjutit i höjden och ligger nu på samma nivå som Angela Merkels kristdemokrater.

Den 24 september är det val till den tyska förbundsdagen. “

DN LÖRDAG 25 MARS 2017

“ Mubarak tillbaka i sitt lyxresidens

Beskedet om den egyptiske ex-presidenten Hosni Mubaraks frigivning får liberala mass-medier att rasa.

”Tillbaka till korruptionens palats” var den liberala regeringskritiska nättidningen Mada Masrs rubrik till fredagens nyhetsartikel som rapporterade om att Mubarak har släppts fri.

Mada Masr är ett av de få oberoende medier som finns kvar i Egypten, där fri- och rättigheter inskränkts i snabb takt de senaste åren.

Formuleringen syftar på att Mubarak flyttar tillbaka till det lyxresidens som tidigare var i den egyptiska statens ägo, men som numera överförts till ex-presidentens hustru Suzanne Mubarak, i en föregivet ljusskygg affär.

Hosni Mubaraks juridiska ombud Farid El Deeb sade på fredagen till nyhetsbyrån att hans klient redan återvänt till sitt palats. Egendomen ligger i den burgna förstaden Heliopolis nordost om centrala Kairo.

Å andra sidan är det högst osäkert om den snart 89-årige Mubarak kommer att kunna njuta särskilt mycket av sin nyvunna frihet.

Större delen av sina sex år i fängsligt förvar har han nämligen tillbringat sängliggande på ett militärsjukhus eftersom han lider av långt framskriden cancer i njurarna.

Beslutet om frigivning kom sedan Egyptens högsta appellationsdomstol friat Mubarak från ansvar för drygt 850 demonstranters död. De dödades av polis och säkerhetsstyrkor i samband med de protester i början av 2011 som ledde till Mubaraks fall.

Domarna avslog kraven från offrens anhöriga på att driva civilrättsliga mål. Därmed kan inte domen mot Mubarak överklagas. Expresidenten beläggs dock med reseförbud eftersom det fortfarande pågår en korruptionsutredning mot honom.

Rättsprocessen har varit invecklad och långdragen. Mubarak dömdes till livstids fängelse för demonstranternas död år 2012, men redan samma år revs domen upp. Två år senare togs rättegången om, varpå han friades. 2015 beslutade landets högsta domstol att Mubarak skulle ställas inför rätta igen.

Hosni Mubaraks efterträdare på presidentposten, islamisten Muhammad Mursi, störtades av militären i juli 2013. Den nu 65-årige Mursi dömdes till döden, en dom som omvandlades till 25 års fängelse förra året, och sitter nu i det fruktade Torafängelset utanför Kairo.

Hans främsta uppbackare, den islamistiska folkrörelsen Muslimska brödraskapet, är förbjudna att verka i Egypten sedan 2013.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“ Fakta. Hosni Mubarak

Den förre stridspiloten och flygvapenchefen Hosni Mubarak var Egyptens president från 1981 till 2011. Mubarak blev med tiden en alltmer maktfullkomlig statschef och han fick kritik för valfusk och för förtryck av Egyptens opposition.

Mubarak störtades efter folkliga protester i februari 2011. DN “

DN LÖRDAG 25 MARS 2017

“ Kraven på fria val i Hongkong föll platt

Analys. När tiotusentals studenter demonstrerade i Hongkong hösten 2014 var det för rösträtt och full demokrati. Protesterna upplöstes först efter nästan tre månader och på söndag hålls det val som striden stod om. Rösträtten tycks mer avlägsen än någon gång.

För två och ett halvt år stod och satt Hongkongbor på gatorna. Unga skolkade med sina lärares goda minne. De sov under bar himmel, talade om brutna löften och om att stadens framtid stod på spel.

De sa att de kände sig lurade av regimen i Peking, som meddelat att var och en visst skulle få lägga sin röst i valet 2017 (som bestämts redan 2007), men att de endast kunde välja mellan två, tre godkända kandidater som älskade Kina.

Begränsningarna i valfriheten blev gnistan som startade protesterna.

På söndag när valet äger rum står just tre personer på listan över vem som kan bli Hongkongs nästa chefsminister, en post som brukar jämföras med en premiärministers. Men det är inte längre folket, som det tidigare var tänkt, som lägger sina röster. En valkommitté på 1 194 delegater utser i stället precis som vanligt Hongkongs högsta politiker. Det är en församling bestående av framför allt distriktspolitiker och affärsintressen, men även av popstjärnor, präster och professorer, som står under press från det kinesiska Kommunistpartiet.

Nu pekar allt mot den politiskt erfarna Carrie Lam. Hon vill koncentrera sig på ekonomin och duckar för politiska reformer. Hon arbetade, som Hongkongs näst högste politiker, tills hon avgick för att kunna kandidera till posten som nästa chefsminister. Hon är impopulär bland allmänheten, men är öppet den kandidat som stöds av ledarna i Peking. Och därifrån har en tung lobbyverksamhet den senaste tiden bedrivits mot Hongkongs valkommitté. Allt annat än en framgång för Carrie Lam skulle därför vara en sensation.

Sedan den forna brittiska kronkolonin blev kinesisk 1997 tillhör Peking och Hongkong samma Kina. Avtalet mellan parterna beskrivs som ett land och två system. I det ena systemet är invånarna vana att yttra sig fritt. Domstolarna är självständiga och rätten att demonstreras tas för given.

I det andra systemet har inga stora protester för demokrati tillåtits sedan 1989. Då var Himmelska fridens torg i Peking fullt av studenter och arbetare i flera veckor, innan militären med våld slog ned protesterna.

Av demonstranterna i Hongkong för drygt två år sedan har de flesta i dag dragit sig tillbaka. Det betyder inte att missnöjet försvunnit med Hongkongpolitiker som kryper för makten i Peking. Och trots att massmönstringen 2014 misslyckades har den unga generationen skaffat sig protestvana.

En av dem som fortsätter sin kamp är Joshua Wong, en av ledarna under demokratirörelsen, som nyligen i en debattartikel i brittiska Guardian kallade valsystemet i Hongkong för extremt odemokratiskt.

Om folket fick välja skulle många, enligt opinionsundersökningar, rösta på John Tsang, en tidigare högt uppsatt tjänsteman, som vill genomföra skattereformer, öka resurserna för utbildning och på nytt starta diskussionerna om politiska reformer. Han är uppen-bart en man som politikerna i Peking skyr.

Detsamma gäller den tredje kandidaten Woo Kwok-hing, en före detta domare, som lovat att sätta politiska reformer överst på sin agenda.

Vad som har hänt är att Kommunistpartiet i Fastlandskina först ville ha hård styrning av kandidaterna, för att låta invånarna i Hongkong rösta i valet. När idén förkastades efter protesterna 2014, har nu personer som John Tsang och Woo Kwok-hing fått kandidera, men det är Peking som i stället skaffat sig nästan full kontroll över utgången av valet.

Den nuvarande chefsministern C Y Leung, som lett staden sedan 2012, tros allmänt ha blivit avrådd från att kandidera för en ny mandatperiod sedan popularitetssiffrorna sjunkit kraftigt. I Peking bedöms partitoppen vilja se en ny Hongkongledare som är populärare bland folket än Leung. Men Carrie Lam behöver med sitt starka stöd från Fastlandskina inte allmänhetens gunst för att tillträda posten.

Snart kommer Lam (om och när hon utses) att upptäcka hur svårt det är att styra Hongkong och att klämmas mellan direktiven från Peking och folkopinionen på hemmaplan.

Allt tyder på att även nästa Hongkongledare – den fjärde sedan 1997 – kommer att anklagas för att gå i det kinesiska kommunistpartiets ledband.
Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

DN LÖRDAG 25 MARS 2017

“ Brexit kan bromsa i tyskt bilrace

Medan den tyska bilindustrins flaggskepp Volkswagen fortsatt tyngs av ”dieselgate” uppvisar konkurrenterna BMW och Daimler rekordresultat. Men oron växer inför vad Brexit – som sätts i gång på onsdag – ska få för följder. – Vi måste vara beredda på att vad som helst kan hända, säger BMW:s försäljnings- och marknadschef Ian Robertson till DN.

München.
Ian Robertson pustar ut i den stramt inredda lobbyn i BMW-högkvarteret i München. Genom panoramafönstret syns delar av biljättens enorma anläggning som rymmer både tillverkning, forskning och administration. I bakgrunden tornar det karaktäristiska höghuset format som en fyrcylinder. Robertson, sedan tio år försäljnings- och marknadschef för BMW, har nyss avslutat en två timmar lång presskonferens då företaget presenterat de bästa försäljningssiffrorna någonsin. Aldrig tidigare i BMW:s 101-åriga historia har det sålts så många bilar av märkena BMW, Mini och Rolls Roys som ingår i BMW-gruppen – 2,4 miljoner.

Men på huvudkontoret finns det ändå anledning till oro. När Storbritannien på onsdag triggar i gång artikel 50 i Lissabonfördraget kastas EU:s inre marknad ut i en oviss framtid. Ian Robertson, som själv är brittisk medborgare, säger att företaget varit tydliga med att man velat att Storbritannien skulle förbli medlem i EU, men att man nu måste blicka framåt. Prio ett är att bilindustrin fortsatt får tillgång till utbildad arbetskraft och har samstämmiga lagar och regler att följa.

– Vi har en väldigt öppen relation med den brittiska regeringen. Jag träffar regelbundet många ministrar och tydliggör vår position. Men det är i grunden en fråga om politisk förhandling, säger Robertson till DN.

BMW-chefen Harald Krügers uttalande någon timme tidigare om att företagets produktion ”bygger på flexibilitet” tolkades av branschpress som att BMW överväger att flytta tillverkningen av Mini från Storbritannien till andra EU-länder. Enligt Ian Robertson gäller än så länge ”business as usual”.

– Jag tror att vi har goda chanser att kunna behålla många av de fördelar vi har i dag, om än inte alla. Men det är en politisk process och vi måste vara beredda på att vad som helst kan hända, säger Robertson.

Även för BMW:s ärkerival Daimler, som tillverkar bilar av märkena Mercedes-Benz och Smart, var 2016 ett rekordår. Företaget gjorde sitt bästa resultat någonsin med 2,2 miljoner sålda bilar. Till det läggs den sköna segern att ha puttat ned BMW från förstaplatsen över världens största tillverkare av bilar i premiumklassen, en titel som BMW försvarat under det senaste decenniet.

Medan de två biljättarna från södra Tyskland – BMW med säte i München och Daimler med bas i Stuttgart – står starkt, plågas den tyska industrins flaggskepp Volkswagen (VW) fortfarande av den så kallade utsläppsskandalen. VW, som även äger bland andra Audi, Skoda Auto och Seat, erkände i september 2015 att man manipulerat mjukvaran i flera olika bilmodeller för att klara utsläppstesterna. ”Dieselgate”, som skandalen kommit att kallas, har kostat koncernen mångmiljardbelopp i euro och ledde till att företaget i fjol presenterade minusresultat. Många var förvånande när VW i början av året presenterade bättre resultat än väntat, även om vinsten inte nådde upp till nivåerna före dieselgate.

Medan BMW och Daimler kan lägga pengar och energi på att marknadsföra sig som framtidsmärken med fokus på elektrifiering, uppkoppling och självkörande bilar, tvingas VW gång på gång krishantera de svarta rubrikerna om dieselfusket. I förra veckan gjorde tyska myndigheter razzior mot dotterföretaget Audis högkvarter i Ingolstadt i jakt på ny bevisning.

I samma veva meddelade VW-profilen Ferdinand Piëch, tidigare VW-chef tillika barnbarn till grundaren Ferdinand Porsche, att han vill sälja sitt aktieinnehav i företaget. Piëch, eller ”VW-patriarken” som han ofta kallas i tyska medier, äger 15 procent av andelarna i Porsche, som i sin tur är största ägare av VW. Marknadsvärdet uppgår till en miljard euro.

Lina Lund lina.lund@dn.se “

DN LÖRDAG 25 MARS 2017

“ Rysk ränta sänks

Rysslands centralbank sänker styrräntan. Det blir den första sänkningen på drygt ett halvår. Sänkningen är på 0,25 procent-enheter till 9,75 procent.

I Bloomberg News prognos-enkät räknade tre av de 41 tillfrågade analytikerna med en sänkning till 9,50 procent och åtta med en sänkning till 9,75 procent, medan resten trodde på en oförändrad ränta av centralbanken.

Centralbankchefen Elvira Nabjullinas sänkning kommer sedan den ryska rubeln stärkts till den högsta nivån på nästan två år mot dollarn, vilket har tryckt ned inflationen. Bara sedan november i fjol har den ryska valutan gått upp med nästan 11 procent.

Risken för att den ryska centralbankens inflationsmål på 4 procent inte ska vara uppnått vid slutet av 2017 har minskat något, enligt bankens räntebesked.

I samband med räntebeskedet uppger banken att återhämtningen i den ryska ekonomin går något snabbare än väntat. I år väntas tillväxten ligga på 1,0–1,5 procent och under åren 2018–2019 ligger tillväxtprognosen på 1–2 procent.

President Vladimir Putin förlängde nyligen den ryska centralbankchefen Elvira Nabjullinas mandat.
TT-Reuters-Direkt “

DN LÖRDAG 25 MARS 2017

“ Ryssland säger nej till att tävla via länk i Eurovision

Eurovision song contest. Ryssland tackar nej till att låta sin Eurovisionartist uppträda via satellitlänk i tävlingen. Detta efter att värdlandet Ukraina förbjudit artisten att resa in i landet, eftersom Rysslands representant Julia Samojlova besökte Krimhalvön för en konsert för två år sedan. Ukrainska myndigheter har gett henne inreseförbud inför Eurovision som äger rum i Kiev i mitten av maj.

EBU, den europeiska radio- och tv-unionen, är arrangörer till tävlingen, och i ett försök att lösa konflikten erbjöd de under torsdagen Ryssland att låta sin artist tävla via satellitlänk i stället för att vara på plats i Kiev. Men nu har det ryska tv-bolaget Channel One sagt nej till erbjudandet. I ett uttalande skriver de att de tycker att det är ett märkligt förslag, som ”motsäger tävlingens själva mening”.

Ukrainas vice premiärminister Vyacheslav Kyrylenko har också skrivit på Twitter att förslaget inte skulle lösa några problem, och att sända hennes framträdande i ukrainsk tv är ”lika mycket ett brott mot ukrainska lagar, som om hon beviljades inresa”.

Det är ännu oklart om Ryssland kommer att dra sig ur tävlingen helt och hållet.

Eurovision song contest anordnas den 9, 11 och 13 maj i Kiev, och tävlingens tema i år är ”celebrate diversity” – hylla mångfald.

Hanna Fahl hanna.fahl@dn.se “

DN LÖRDAG 25 MARS 2017

“Storartad roman om Rom

John Williams, författaren till ”Stoner”, skrev sin sista roman om Roms förste kejsare. Björn Wiman läser den djupt -drabbande ”Augustus”.

En yngre familjemedlem fick nyligen i hemuppgift från skolan att se ”Gladiator”, Ridley Scotts storfilm om romarriket från år 2000. Sämre läxa kan man tänka sig. Det man i dag framför allt fäster sig vid är givetvis det ödesdigra maktskiftet mellan den rättrådige och vise kejsaren Marcus Aurelius och hans brutale och oduglige son Commodus, en antik Trumpianus med ett absolut gehör för pöbelns behov av bröd och blodiga skådespel. Det allt handlar om, inskärper någon i filmen, är att få tummen upp eller tummen ner från folket på läktaren – en tydlig fingervisning om hur realityshowens estetik har blivit vår tids populistiska politiska praktik.

Det är heller ingen tillfällighet att dagens Washington har det antika Rom som explicit förebild. Maktens arkitektur och mekanismer är i grunden de samma på Capitol Hill som på Kapitolium – och kanske de politiska utmaningarna också. ”Hur möter man en motståndare som är helt irrationell och oförutsägbar – men ändå besitter en djurisk -energi och genom tillfälligheternas spel har skaffat sig en fruktansvärd makt”, frågar sig exempelvis en av brevskrivarna i den amerikanske författaren John Williams sista roman ”Augustus” från 1972, som nu ges ut i svensk översättning av Ola Nilsson.

Ändå är det inte som manual mot tidens auktoritära populism man ska läsa denna enastående roman. Den som läst och gripits av Williams postuma storsuccé ”Stoner” kommer däremot att känna igen det existentiella anslaget: den plikttrogne universitetsläraren från Mellanvästern går igen också i berättelsen om den man som blev Roms förste kejsare.

I ”Augustus” berättas historien om den unge romaren Octavianus – som sedermera alltså skulle bli kejsar Augustus – liv från början till slut, genom påhittade brev och skrifter från människor i hans närhet: vänner och fiender, bekanta och släktingar, baktalare och beundrare. Tillsammans ger de en bild av en tid i dramatisk skiftning, då den romerska republiken upphör och lämnar väg för en ny fas i imperiets historia. Den konstfullt komponerande brevkorrespondensen ger också en bild av maktens blodiga praktik i Rom – en värld av orsak och verkan, rykte och fakta, vinst och förlust. Det politiska ränksmideriet är i full sving, nidskrifter i omlopp, alla av betydelse lovligt byte för versmakare och fäsörer.

Ändå skildrar John Williams denna turbulenta tid med en lugn och närmast tjänstemannamässig saklighet – helt kongenial med hur romanens huvudperson långsamt tar gestalt under läsningen. Den unge Octavianus förvandling till världens mäktigaste man är förvisso något trögstartad, men därefter följer man honom uppmärksamt, nästan med andakt.

Oundvikligen är det förstås en roman om makt. I samma ögonblick som den unge Octavianus får veta att hans farbror Julius Caesar har blivit mördad förändras hans värld för alltid. Makten lägger sig över honom som ett lock av ansvar. Men lika lite som universitetsläraren William Stoner tänker han fuska sig igenom det uppdrag ödet har beskurit honom. Hans höga ambitioner grundar sig inte på bekväm

idealism eller självupptagen rättfärdighet, båda säkra vägar till undergång. Har man fått makten måste man bruka allvar. Augustus föresätter sig att förändra världen.

Men ”Augustus” är givetvis inte en banal berättelse om en man som vinner hela världen men förlorar sig själv på vägen – snarare handlar det om en man som får världen mot sin vilja och därför tvingas fortsätta söka efter sig själv. Av Julius Caesar har Augustus lärt sig att läsa, älska och använda sig av poeterna – men att aldrig lita på dem. Bland hans vänner finns alla de stora i den tidens kulturelit: den bildade rådgivaren Maecenas och diktarna Propertius, Horatius och Vergilius, vars död får en livsomvälvande betydelse för kejsaren. Det är Augustus själv som ser till att ”Aeneiden”, den store skaldens hjälteepos till hans ära, räddas till eftervärlden.

På så sätt framställer John Williams Augustus – återigen i likhet med William Stoner – som en tillbakadragen och hämmad person som lever lika mycket i litteraturen som i verkligheten. I dikten finner han den upphöjelse som gör makten möjlig att bära. Litteraturen gör livet värt att leva.

Men det dikten kanske framför allt lär Augustus är att se på världen som en poet: att på en gång se sig själv utifrån och se in i andra människors behov och drömmar. John Williams Augustus avskyr och föraktar blodbaden och gladiatorspelen, där folket får kraft till sina liv av andras olycka, men han har också insikten att han måste låta sig ledas av sina landsmäns begär för att kunna kontrollera dem. För Augustus är hela världen en dikt – och hans plikt att ordna delarna till en helhet. Liksom all konst kräver det sina offer.

Romanens mest gripande partier ligger i munnen på Augustus dotter Julia, som tvingats gifta sig med tre män utan att älska någon av dem – ”än en gång avelssugga till Roms glädje”. Nu skriver hon dagbok från ön Pandateria, dit hon förvisats av maktpolitiska skäl.

”Far”, frågar dottern sin far mot slutet av hans liv. ”Var det värt det? Var det värt allt du tvingades göra?” ”Jag måste tro att det var det”, svarar Augustus. ”Vi måste båda tro att det var det.”

”Augustus” är en tidlös och djupt drabbande roman. Den säger mycket om maktens väsen – men kanske ännu mer om livets. Den tar inte ställning till om Roms första kejsare var en upplyst fridsfurste eller en hänsynslös tyrann. Däremot tar den – liksom all stor litteratur – ställning till vad det är att vara människa.

Björn Wiman bjorn.wiman@dn.se “

“John Williams ”Augustus”
Övers. Ola Nilsson
Natur & Kultur, 398 sidor “

DN LÖRDAG 25 MARS 2017

“ Susanne Ljung: Sean Spicers stil speglar den paradoxala politik som förs i USA

Hans look, kritstrecksrandig kavaj i fel storlek med alldeles för stora ärmar och överdrivet breda axlar, var som gjord att driva gäck med.

Man behöver inte höra vad Vita husets pressekreterare Sean Spicer har att säga. Det räcker med att titta på hur han klär sig för att se att den nya administrationen i Washington DC bryter mot konventioner genom illasittande kostymer i fel storlek och skrikiga slipsar med slarviga knutar.

Sean Spicer är förvisso inte den ende vars kläder kommunicerar brist på kunskap och/eller respekt för ämbetet. Men han är helt klart den som fått mest uppmärksamhet genom sitt tondöva sätt att både snacka och skruda sig på i en roll som kännetecknats av funktion och diskretion.

Pressekreterarnas uppgift i Vita huset är, historiskt sett, att se till att kommunikation mellan press och presidenten går smidigt. De ska dagligen informera medierna om administrationens arbete, svara på frågor som rör presidenten och arrangera presskonferenser. Deras namn, eller stil, är oväsentlig.

Men Sean Spicer har förändrat detta.

Han inledde sin första presskonferens med att beskylla journalister för att ljuga, bland annat om antalet åskådare under installationen av den nye presidenten. ”Det var den största publiken någonsin som bevittnat en presidentinstallation, punkt slut”. Med sammanbiten min och händerna hårt kramandes om pulpeten, lämnade han rummet utan att några frågor fick ställas.

Det var, milt uttryckt, ett överraskande grepp.

Nästan lika förvånande var Sean Spicers sätt att klä sig i en ljusgrå kritstrecksrandig kavaj i fel storlek med alldeles för stora ärmar och överdrivet breda axlar.

Det var en look som gjord för att driva gäck med, vilket den amerikanska skådespelaren Melissa McCarthy snart gjorde i tv-programmet ”Saturday night live”. I en omtalad sketch agerade hon lika ilsket sammanbitet som Sean Spicer, klädd i blond peruk och en kostym tre storlekar för stor. Imitationen var på pricken.

Sean Spicers val av illasittande kostym kunde förstås tolkas som ett medvetet sätt för Trump-administrationen att visa att de inte bryr sig om vad som är passande plagg eller inte. Men det gör de.

Efter uppståndelsen kring hans kläder lär Donald Trump ha ställt frågan: ”Har killen ingen mörk kostym?” Kort därefter började Sean Spicer framträda i svarta kostymer, med lite bättre passform.

För den amerikanske presidenten är mycket mån om att saker och ting ska se rätt ut, även om hans uppfattning om vad det innebär inte delas av alla. Han bär själv för stora kostymer, har för långa slipsar och knäpper aldrig sin kavaj, inte ens då konvenansen kräver det. Men han föredrar traditionella märken.

I boken ”Think like a billionaire” (från 2005) berättar han om sin kärlek till kostymer från det exklusiva italienska märket Brioni. Han köper dem i butik och bryr sig aldrig om att justera passformen hos en skräddare.

Sean Spicer skaffade däremot sina nya kostymer hos ett New York-baserat märke vid namn Book A Tailor. Ett nytt företag vars idé är att stressade män snabbt ska kunna få en prisvärd kostym genom att, i

princip, köpa dem från bakluckan av en bil. Märket – skapat av en ung entreprenör vid namn Jacobo Hakim, uppväxt i Milano – har både showrooms och bilar där man kan få sina mått mätta och välja stil och tyg på några minuter. Informationen sänds till Thailand där plaggen sys upp, för att därefter skickas till kunder i USA.

Smart och modernt och helt stick i stäv med administrationens strävan att öka produktionen i landet. Vita huset kunde kort sagt inte ha fått en mer tydligt talande pressekreterare än Sean Spicer, inte minst när det gäller att med sina kläder kommunicera det paradoxala i den politik som förs.

Susanne Ljung lordag@dn.se 2

”Häromveckan bar Sean Spicer en dekorativ nål föreställande den amerikanska flaggan vänd upp och ned. Var det en anspelning på ”House of cards”, vars logotyp består av just en felvänd flagga? Nej. Bara ännu en slarvighet.

Det dröjde inte länge innan det startades en så kallad crowdfunding-sajt med rubriken ”Buy Sean Spicer a suit”. Men pengarna gick oavkortat till Planned Parenthood, en amerikansk motsvarighet till RFSU vars existens hotas av den nya administrationen.

Donald Trump knyter inte bara sina slipsar långa nog att nå gylfen med råge. För att hålla delarna på plats, och med förhoppningen om att det inte ska märkas, använder han sig av – vanlig genomskinlig tejp.

Susanne Ljung är journalist och programledare för det hyllade mode- och kulturprogrammet ”Stil” i Sveriges Radio. Hon medverkar i Lördagsmagasinet varje vecka. “

DN SÖNDAG 26 MARS 2017

“ Mutkolvar på karneval

En ekonomisk kris kombineras med en politisk. En förutsättning för brasilianska framsteg är att ta sig upp ur korruptionsträsket.

Det sista Brasilien behövde var en köttskandal. Men i veckan avslöjades att producenter har mutat livsmedelsinspektörer för att släppa igenom biff med fel datummärkning, salmonellasmitta eller farliga tillsatser. EU och andra stora importörer stängde hamnarna.

Stora exportföretag sägs ha kontroll, de tusentals mindre leverantörerna ofta sämre. Och kött är en förtroendeindustri där en gangster lätt förstör den hederliges rykte.

Brasilien är dessutom världsberömt för sin korruption, vilket inte gör livet lättare för köttbönderna. Under flera år har en av historiens värsta mutskandaler rullat kring den statliga oljejätten Petrobras.

Systemet var klassiskt, skalan gigantisk. Byggföretag betalade höga Petrobraschefer för lukrativa kontrakt. Pengarna strömmade både ned i oljedirektörernas fickor och till makthavare av alla färger. Nyligen släppte riksåklagaren en lista med 170 politiker som anklagas för att ha tagit emot skumma bidrag, om inte på det egna kontot så till valkampanjer. 78 toppchefer på byggkoncernen Odebrecht har vittnat för utredarna om hur det gick till.

På listan finns en stor del av Brasiliens politiska grädda: fem ministrar, tidigare vänsterpresidenterna Lula da Silva och Dilma Rousseff,

högerledare som Aécio Neves, talmän, guvernörer, parlamentsledamöter. Sittande presidenten Michel Temer finns inte bland namnen, men de flesta undrar varför. Han förekommer åtminstone i environgerna. Kanske går det inte att bura in hela etablissemanget.

Så tycker i alla fall politikerna själva. Blocköverskridande ansträngningar är i full gång för att utfärda amnesti åt de stackars folkvalda. Det är ju gubevars skillnad mellan den som låter sig mutas för egen vinning och den som tar emot svarta pengar till ett parti, lyder en motivering. Därvidlag bortses från att den senare typen av dusörer sällan ges av altruistiska skäl.

I bakgrunden rasar Brasiliens värsta ekonomiska kris någonsin. Både 2015 och 2016 krympte BNP med nästan 4 procent. Inflationen är hög, den officiella arbetslösheten har ökat till över 12 procent, statsbudgeten går kraftigt back.

Annat var det första decenniet på 2000-talet. En global råvaruboom gjorde Brasilien till en tiger, ett av de Bricsländer som skulle dra hela världen. Konjunkturen gav utrymme för exempelvis satsningar mot fattigdomen. När Rousseff efterträdde Lula 2011 höll botten redan på att gå ur. Statsutgifterna tilläts ändå att skena. Det blev en miljö där korruptionen frodades, vilket förstärktes av byggena för fotbolls-VM och sommar-OS.

Rousseff avsattes medelst riksrätt i fjol, inte på grund av mutor utan för att hon ansågs ha fifflat med statsfinanserna. Folkets missnöje med vanskötseln av ekonomin i stort var ändå den egentliga grunden.

I stället fick Michel Temer ta över. Han är alltså knappast vit som snö, sannolikt otänkbart för en 76-årig politisk veteran. Men han har i alla fall inlett en serie reformer som Brasilien behöver för att vårda den sköra återhämtning som till slut spirar. De federala utgifterna ska frysas i 20 år. Pensionssystemet dränerar statskassan och offentliganställda ska inte längre få sluta jobba vid 54. Arbetsmarknaden måste flexibiliseras, skattedjungeln tuktas, utbildningsväsendet bli värt namnet. Ekonomin lider brist på marknad, och kvävs av stat och protektionism.

Temers förtroendesiffror är inte mycket bättre än Rousseffs. Men om han tar på sig skulden för impopulära åtgärder kan efterträdaren stå mer stabilt efter valet 2018.

DN 26/3 2017 “

DN SÖNDAG 26 MARS 2017

“ Peter Wolodarski: Trump vinner den dagen vi slutar att upprörs.

Kaoset kring Donald Trumps presidentskap är så omfattande att det är lätt att bli blasé. Det gäller att inte normalisera lögnerna.

Klockan 15:31 i fredags ringde telefonen hos Washington Posts reporter Bob Costa. På displayen syntes ett dolt nummer. Först trodde Costa att det var en läsare som hörde av sig för att klaga på något. I stället var det presidenten som kontaktade honom från Vita huset.

”Hallå, Bob”, började Donald Trump och gick rakt på sak: ”Ja, vi har precis dragit tillbaka det.”

Presidentens ”det” syftade naturligtvis på hans sjukvårdsreform, som väntade på att röstas igenom i representanthuset. På valmöte efter valmöte hade Trump lovat att skrota Barack Obamas historiska sjukförsäkring. Den skulle ersättas med något bättre, oklart vad. Förändringen skulle ske blixtsnabbt, så snart Trump påbörjat sin ämbetsperiod.

”Inkompetensen” i Washington skulle ersättas av ett vinnande presidentskap.

”Vi kommer att vinna så mycket att ni tröttnar på alla vinster”, deklarerade Trump under valkampanjen.

I fredags stod det klart att Donald Trump åkt på sin första brakförlust i kongressen, trots att Republikanerna har majoritet. Hans alternativa vård-reform var inte tillräckligt långtgående för att kunna ena republikanerna i representanthuset.

När Trump insåg att han inte klarat av att övertyga sitt eget parti, valde han att dra tillbaka lagförslaget. Obamas reform fick lämnas orörd. Nederlaget var ett faktum.

I samtalet med Washington Posts Bob Costa försökte Donald Trump lägga skulden på Demokraterna, som om det var deras fel att en republikansk president misslyckas med att samla stöd från det egna partiet i kongressen.

”Ännu en dag”, sade Trump innan han avslutade samtalet. ”Ännu en dag i paradiset, okej?”

Man hade möjligen kunna le åt Trumps travesti om det inte varit för tragiken i allt som rör hans presidentskap.

Världens mäktigaste ämbete innehas just nu av en man som inte bara saknar erfarenhet och kompetens för att regera. Det är en person som systematiskt ljuger och sprider falsk information, som lovar saker som inte infrias, som skadar allierade, som gång på gång attackerar demokratins bärande institutioner – om det så handlar om domstolar, fria medier eller centrala myndigheter.

Kaoset kring Trump är så omfattande att det är lätt att tappa räkningen på allt galet som sker. Därmed löper vi också risken att bli blasé. Dårskapen normaliseras, vi slutar att reagera. De upprörda får höra att

de är hysteriska, när de i själva verket bara står upp för grundläggande krav på anständighet och sanning.

Den ryska författaren och journalisten Masha Gessen varnade för denna tendens redan när Trump blev vald. I en artikel på DN Kultur gav hon i vintras sex råd om hur man överlever i en auktoritär tid. ”Med tanke på vår benägenhet att normalisera är det viktigt att behålla sin förmåga att bli chockad”, skrev hon. ”Folk kommer att kalla dig oförnuftig och hysterisk, och säga att du överreagerar. Det är inte kul att vara den enda hysteriska personen i lokalen. Var redo.”

Masha Gessen sätter fingret på det avgörande. Vi måste fortsätta att reagera när makthavare far med osanningar. Vi ska bli arga när stats- och regeringschefer bryter mot demokratiska normer. Vi måste orka stå upp för rättsstatliga principer, mänskliga rättigheter och ett civiliserat sätt att debattera.

Bevisbördan ligger inte på den som vill försvara allt detta. Den måste alltid läggas på dem som använder lögnen som en integrerad del av sin politiska propaganda.

I början av veckan förhördes bland andra FBI-chefen James Comey i kongressens underrättelseutskott om hur Ryssland påverkat den amerikans-ka presidentvalrörelsen 2016. Donald Trump tog som vanligt snabbt till Twitter och påstod – i kontrast till det faktiska vittnesmålet – att såväl FBI som säkerhetsmyndigheten NSA nu meddelat kongressen att Ryssland inte påverkade valprocessen.

När Trump twittrade pågick fortfarande förhören. En utskottsledamot passade därför på att läsa upp vad Trump precis skrivit på Twitter, och frågade FBI- och NSA-cheferna om de kände igen sig i presidentens referat. Har Ryssland nu friskrivits från ansvar? James Comey svarade kort: ”Det var helt klart inte vår avsikt att säga det i dag.”

FBI-chefens unika avståndstagande hindrade inte presidenten från att skicka ut fler falska påståenden på Twitter om vad Comey sagt i förhöret.

Att USA:s president ägnar sig åt en konstant desinformationskampanj är uppenbart. Men den riktigt obekväma sanningen är att det nu pågår en brottsutredning, ledd av den federala polisen FBI, för att undersöka möjliga kopplingar mellan Ryssland och Trumpkampanjen.

CNN rapporterade i veckan att FBI har information som tyder på att medarbetare till Trump samarbetade med företrädare för Ryssland, möjligen i syfte att skada Hillary Clinton. Om detta är sant lär det bränna till ordentligt.

Donald Trumps reformhaveri har tillfälligt flyttat fokus från brottsutredningen till bristen på regeringsduglighet. Precis som i fallet med hans inrese-förbud, som stoppades i domstol, misslyckas presidenten att genomdriva sin politik.

Än så länge har USA:s kontrollmekanismer och balanserande krafter hållit Donald Trump i schack. Det demokratiska systemet har fungerat.

Men underskatta inte vilka skador som denna person kan orsaka både USA och världen under de knappa fyra år som återstår av hans mandatperiod.

Peter Wolodarski twitter.com/pwolodarski Chefredaktör “

DN SÖNDAG 26 MARS 2017

“Återseendet

I tre veckor har fembarnspappan Firas trott att hans 13-åriga dotter var död. Familjen är en av tusentals som splittrats under offensiven mot IS i Mosul. På telefon försöker de desperat hitta varandra i flyktingläger och på sjukhus i regionen. Pappa Firas får plötsligt veta – hans dotter lever. Det blir en återförening i glädje och stor smärta. DN:s Terese Cristiansson och Paul Hansen följer en splittrad familj i krigets skugga.

Han sitter på en röd plaststol på sjukhuset med mobilen tätt tryckt intill örat. En bit bort ligger sonen Aahd, 10, som nyss blivit opererad i ögat efter att ha skadats svårt av splitter. Dottern Raghd, 5, leker med sjuksköterskornas plasthandske, blåser upp den som en ballong och kastar upp den i luften. Hon är sjukhusets charmtroll, ingen kan låta bli att ge henne en kram eller stryka henne över kinden.

Gång på gång ringer det i pappans mobiltelefon. Efter tre veckor har han äntligen kommit i kontakt med släktingarna som flytt från västra Mosul och alla vill veta var han och de två barnen befinner sig. Är de i ett flyktingläger? Eller på något av sjukhusen?

– Vi fick inte ha telefoner för IS så det har tagit tid att få kontakt, säger han och håller upp sin nyinköpta mobil.

Firas, 42, befinner sig i den kurdkontrollerade delen av Irak, i staden Erbil. Han har just fått ett samtal som gör honom förbryllad. Men först måste han berätta sin historia.

FLYKTEN FRÅN MOSUL

Firas är en av tiotusentals personer som har flytt västra Mosul sedan offensiven mot terrorrörelsen IS började för några veckor sedan. Innan IS tog kontroll över Mosul och skapade sitt skräckvälde sålde Firas kebab från en vagn och lekte med sina fem barn på fritiden.

Firas bodde med sin hustru Amira, 32, och deras barn Shahad, 13, Fahed, 12, Aahd, 10, Raghd, 5, och Rahed, 3, i utkanten av västra Mosul. Där hade de bott i fyra månader när offensiven startade. Deras riktiga hem ligger 15 kilometer utanför Mosul men när den Iranstödda shiamilisen närmade sig valde familjen att fly in till Mosul eftersom de fruktade striderna mellan shiamilisen och IS. De trodde det skulle vara säkrare i Mosul.

Men när de irakiska trupperna närmade sig blev situationen snabbt ohållbar. IS tog allt fler hus som temporära baser och de amerikanska flygattackerna kom närmre. Att hitta mat blev svårare och barnen gnällde och grät för att de var hungriga. IS ville dessutom tvinga dem på flykt så att de skulle fördröja de irakiska soldaternas framfart.

– IS sa att vi måste lämna huset och till slut sköt de granateld för att skrämma oss, säger Firas och sticker ner händerna i sina jeansfickor.

Byxorna hänger löst runt höfterna, han har förlorat mycket i vikt.

I familjens hus bodde också Firas bror, Ala Abdullah, med sina fem barn och hustru och tillsammans kom de fram till att ge sig av. De funderade på vad de skulle ta med sig. Den äldsta dottern Shahad

sydde en lätt tygväska där de packade ned ett ombyte kläder och sina viktigaste papper.

Den 9 mars vid sextiden på morgonen öppnade de dörren mot gatan. Det var dimmigt och morgonkyligt. I samlad tropp smög de längs husväggarna och gömde sig i hus efter hus för att inte exponera sig på öppen gata. Till slut såg de irakiska soldater en bit bort och de kände en viss lättnad, bakom dem fanns säkerheten. De gick tätt tillsammans. I ögonvrån såg Firas att det kom en bil körande mot dem.

Precis intill familjen exploderade bilen. Den var full med sprängmedel.

Allt stod stilla i någon sekund, sedan blev det kaos. Firas såg hustrun Amira, och barnen Shahad, Fahed och Rahed ligga blödande på marken. Tysta och söndertrasade. Han tog tioåringen och femåringen under armarna och sprang. För sitt och deras liv. När han nådde fram till de irakiska soldaterna hjälpte de honom och de kördes alla tre till sjukhuset i Erbil.

MOBILSAMTALET

Firas vrider sig i plaststolen. Han beskriver de senaste veckorna som en förlamad tid. Han känner stor skuld över att han inte valde att stanna kvar i huset.

Nu har han fått ett samtal från sin bror Ala Abdullah och vet inte vad han ska ta sig till.

Brodern berättar att Firas 13-åriga dotter Shahad lever. Hon är illa skadad och hon har förlorat ett ben men hon lever. De befinner sig båda i flyktinglägret Jeddah strax utanför Mosul.

Tårarna kommer när Firas berättar om samtalet. Han reser sig upp och går ett varv i sjuksalen för att samla sig.

– Jag kan inte tro på det förrän jag ser henne. Vi har pratat på telefon men jag vågar inte tro på det, säger han.

Och hur ska han kunna träffa dottern? Gränsen mellan de autonoma kurdiska delarna, där sjukhuset ligger, och platsen i Irak där flyktinglägret ligger, är väl kontrollerad. Åker han för att träffa henne kan han inte komma tillbaka till sina barn på sjukhuset.

Hans släktingar kan inte ta dottern till Erbil. De kommer inte tillåtas att passera gränsen.

– Jag vet inte hur jag ska kunna träffa henne, säger han med matt röst.

Firas situation är långt ifrån unik. På sjukhuset möter vi Truska Ali Mandan från biståndsorganisationen Heartland. De arbetar framför allt med att återförena familjer.

– Vi jobbar dygnet runt, det finns otroligt många sådana här fall. Vi försöker hitta deras familjemedlemmar och återförena dem men de har inte varandras kontaktuppgifter. Vi har barn som legat ensamma i veckor, säger hon.

DN:s utsända har själva sett strömmen av flyktingar några dagar tidigare: överfyllda bussar med människor som flytt från västra Mosul. De nästan ramlar ut ur bussarna av trötthet, många barfota eller med alldeles för stora skor som de hittat längs flyktvägen. Mammor som förtvivlat frågar efter mjölkersättning eftersom bröstmjölken sinat och bebisarna är kraftigt undernärda.

Gång på gång kommer någon fram och frågar om vi kan hjälpa dem att hitta deras barn, mor eller kusin. Ibland har de försvunnit under flykten, ibland är det IS som tagit dem misstänkta för spioneri, ibland är det irakiska militären som tagit dem misstänkta för samröre med IS.

Eftersom IS skjuter alla som de hittar med en mobiltelefon på fickan har flyktingarna ingen möjlighet att kontakta varandra. De måste leta från läger till läger, från sjukhus till sjukhus.

RESAN TILL JEDDAHLÄGRET

Det tar två timmar att åka till Jeddahlägret. Vi kan inte ta med oss pappa Firas men som västerländska journalister har vi inga problem att passera gränsen mellan de irakiska och kurdiska delarna.

Lägret är enormt med 9 000 tält och runt 40 000 personer, enligt en irakisk militär som har säkerhetsansvar för lägret.

Vid ingången väntar Firas brorson Ghazuuan. Före 2014 arbetade han som irakisk soldat men när IS kom deserterade han och valde att skriva på en lojalitetshandling för att överleva. Han berättar att terrorgruppen besökte honom flera gånger i veckan för att kontrollera att han inte hjälpte de irakiska soldaterna. Vänner och släktingar sköts ihjäl framför sina familjer om IS misstänkte att de var illojala. Det var en tid fylld av skräck.

Han säger också att det inte finns så mycket hjälp att få i lägret. Organisationerna försöker hjälpa men det kommer hela tiden fler flyktingar.

Ändå finns det en viss organisation i Jeddah-lägret. Längs de temporära gatorna säljs nödvändigheter som kastruller, tvål och mat. Det finns generatorer så att mobiltelefonerna kan laddas för ett par kronor, och överallt står faxmaskiner och kopiatorer för alla dem som förlorat sina dokument och försöker ansöka om nya. Men det finns inga träd, inga blommor.

– I det här lägret bor nog lika många som har dödats i Mosul, säger brorsonen Ghazuuan och pekar ut över de oändligt långa raderna av vita tält.

Efter en lång promenad kommer vi fram till den lilla tältkliniken. Där inne ligger hon, Firas 13-åriga dotter Shahad. Hennes högra ben är amputerat ovanför knäet och det andra är fullt av splitterskador. Hon håller tappert i sin farbror Ala Abdullahs hand medan sjuksköterskan lägger om såren.

– Hon borde inte vara i ett läger. Det kan bli en infektion, säger sjukskörskan Raya Ali och skakar irriterat på huvudet.

Ala Abdullah hjälper till med van hand.

– Min far och Firas skadades av granateld 2006 då al-Qaida sköt rakt in i vårt hus. Då lärde jag mig att göra rent sår, säger han.

När de är klara lyfter de upp Shahad och sätter henne i en plaststol. När de ska flytta henne bär de helt enkelt runt stolen som hon sitter i, någon rullstol finns inte.

Efter en stund kommer vi fram till tältet där familjen bor. Flera kvinnor hyssjar med fingret för att ingen ska försäga sig.

Familjen bär på en hemlighet: Shahads mamma Amira, Firas hustru, är död. Men just nu, med alla umbäranden i lägret, vill ingen berätta detta för dottern.

Alla i lägret har enats om en lögn: Shahads mamma är tillsammans med pappa Firas.

– Vi har inte haft kontakt med Firas förrän nyligen. Vi visste inte om de levde, säger brodern Ala Abdullah.

Han berättar att han kom springande efter de andra när IS-bilen sprängdes i Mosul, den där morgonen när de skulle fly. Han lyckades först få bort sina fem barn och sedan Amira, Shahad, Fahed och Rahed från gatan. Alla brann och han slängde filtar över dem för att stoppa elden. Sedan försökte han ta hand om dem.

– Vi levde i en bunker i två dygn. Jag lade om barnens sår så gott jag kunde, säger han.

Till slut kom det en ambulans och hämtade Shahad och hennes bror. Firas hustru Amira var då redan död.

– Jag begravde henne i en trädgård, säger Ala Abdullah när Shahad inte hör.

12-åriga Fahed dog på sjukhuset av sina skador. När det till slut blev dags att försöka fly igen valde de att låta Firas yngste son Rahed vara kvar med morfadern i Mosul.

– Han var inte allvarligt skadad och vi hoppas att de är okej, men vi har inte kontakt med dem, säger Ala Abdullah med ångest i rösten.

Sedan explosionen har han haft ansvar för både sin egen familj och för den allvarligt skadade brorsdottern Shahad. Hon behöver mycket hjälp och familjemedlemmarna säger gång på gång att de vill göra allt för henne.

– Jag tar hand om både henne och min egen familj. Jag själv har inte ätit på länge, säger Ala Abdullah och lyfter upp tröjan. Han har flyttat in sitt bälte fem hål.

– Bristen på mat började redan under IS-tiden. Det var förbjudet att ta in mat utifrån. Till slut fanns inget kvar att köpa.

Sista tiden under IS bytte han bakpulver mot vetemjöl, berättar han, men undrade i förtvivlan hur de skulle baka bröd utan bakpulver. De blandade i stället mjölet i vatten som de smaksatte med tomatpuré och åt som soppa.

– När vi hörde att den irakiska armén höll på att befria östra Mosul var vi så glada.

– Varje dag ställde jag mig under broarna vid Tigris och tittade hur långt de hade kommit, säger han.

Aldrig hade han kunnat ana att befrielsen skulle innebära ett så högt pris för familjen.

Framtiden vågar han knappt tänka på. Det finns fortfarande ingen politisk plan för hur Mosul ska styras och återuppbyggas när IS besegrats.

– Vi försöker ta det dag för dag, säger han.

Vem ska ta hand om brorsdottern Shahad?

Det får hon själv bestämma, säger Ala Abdullah.

Shahad har suttit tyst nästan hela tiden. Hon är tacksam mot sin farbror och vill inte såra hans känslor. Men till slut brister hon ut i gråt.

– Kan ni fråga min pappa var jag ska bo, han vet bäst!

TILLBAKA PÅ SJUKHUSET

Efter mötet åker vi direkt tillbaka till sjukhuset i Erbil. Redan i korridoren möter Firas oss.

– Har ni en bild?

När han får se bilderna på Shahad fylls ögonen med tårar. Nu vågar han tro på att hon lever.

Personalen på sjukhuset börjar genast organisera ambulansfärden så att Shahad kan återförenas med sin familj så snart som möjligt. Det är en logistisk mardröm där varje bit av vägen kräver en egen utredning.

Sent på kvällen får vi veta att Shahad kan tas till ett sjukhus där hon får byta ambulans. Men allt är inte helt klart när vi lämnar Firas på kvällen.

Morgonen därpå åker vi direkt till Läkare utan gränsers sjukhus utanför byn Hammam al-Alil som ligger strax utanför Mosul och som var under IS kontroll till slutet av förra året. Sjukvårdspersonalen i lägret har varit hjälpsam och kört Shahad dit. Alla vill att hon ska återförenas med sin pappa.

I en av ambulanserna utanför sjukhuset sitter Shahad. Hon känner igen oss, vinkar och frågar:

– Har ni pratat med min pappa?

Vi förklarar att han vill att hon ska bo med honom och syskonen. Hon börjar gråta och vill åka så snabbt det går. Men ambulansen måste fyllas med andra patienter först.

– Det finns många fall som hennes, säger en ung man som hjälper till. Han är från Hammam al-Alil och har en egen sorg.

– Jag har inte träffat min flickvän på tre år, säger han.

Plötsligt säger ambulanschaufförен att det är dags att åka. Shahad ser sammanbiten men förväntansfull ut.

ÅTERFÖRENINGEN

Framme vid sjukhuset i Erbil väntar pappa Firas. Han håller femåringen Raghd i handen och hans ansikte är spänt.

När sjuksköterskorna lyfter ut Shahad ur ambulansen uppstår ett känslosamt kaos.

Firas lyfter upp dottern i sina armar och gråter. Lillasyster Raghd som vanligtvis är så glad, står rakt upp och ned och skriker. Shahad försöker sträcka sig efter henne och hålla hennes hand. Firas kysser Shahad på kinden gång på gång. Sjuksköterskorna vänder bort sina ansikten och blinkar bort tårarna. Vår tolk säger ”jävla IS” med grötig röst.

Shahad läggs ned på en brits. Läkarna vill titta på hennes sår och försäkra sig om att det inte finns några komplikationer. Det gör ont, men Shahad är tapper. När Firas gråter, säger hon:

– Gråt inte pappa, gråt inte.

Femåringen Raghd står vid ena väggen och skakar av alla känslor. Till slut orkar hon inte mer utan går i väg till en av de mammor som tar hand om sina barn på sjukhuset. Där får hon en lång kram och lugnar ner sig.

Till slut är Shahads skador omlagda. Hela familjen står och håller om varandra. Ingen säger ett ord.

Allt är omtumlande och inte förrän senare kan vi prata med Firas igen.

Han bävar inför de svåra frågorna: Var är mamma? Var är Fahed? 12-åringen i syskonskaran som också dog i attacken.

Firas säger att han inte vet när han ska berätta sanningen. Att deras yngste bror fortfarande är fast hos IS och att deras mamma och bror ligger begravda i en trädgård i Mosul. Han säger att han tänker på det hela tiden, men han vet inte svaret.

– Jag kan inte berätta det nu, det blir för mycket. Jag har sagt att de är i Mosul och det är ju sant. De vet bara inte att de är döda, säger han och drar efter andan.

Han hoppas att västra Mosul snart är rensat från IS-terrorister så att han kan återvända till Mosul och ta sin yngste son i famnen.

– Jag vågar inte tro på att han lever förrän jag ser honom. Sedan hoppas jag att vi kan lämna Mosul för gott. Det finns inget kvar för oss där. Mosul är över, säger Firas och går in till tre av sina barn i sjukhussalen igen. **Terese Cristiansson** terese.cristiansson@dn.se “

“ Fakta. Striden om Mosul
Islamiska staten tog kontroll över Mosul i juli 2014. Den irakiska armén lade benen på ryggen och lämnade en vapenarsenal som gav IS ett enormt övertag i området. Strax därefter höll terrorledaren Abu Bakr al-Bagdadi sitt ökända tal från al-Nurimoskén där han utropade ett kalifat.

I oktober förra året påbörjades offensiven för att ta tillbaka den symboliskt viktiga staden Mosul och i början av året utropades kontroll över östra delarna av staden. Kurdiska och irakiska styrkor samarbetar med den USA-ledda koalitionen.

Den 19 februari inleddes offensiven att ta tillbaka västra Mosul. Hittills har IS visat hårt motstånd och det har varit många blodiga slag där civila hamnat mellan de stridande partnerna som humanitära sköldar.

Sedan offensiven startade tros minst 280 000 människor ha flytt, varav runt 45 000 den senaste tiden. Sedan tidigare finns det nästan 3 miljoner internflyktingar i norra Irak.

Fakta. Emergency
Emergency är en italiensk organisation som byggde sjukhuset i Erbil för snart 20 år sedan. Runt 2007 överlämnades det till hälsoministeriet och har sedan dess styrts av lokala läkare och sköterskor.

På grund av den akuta situationen med en ständig ström av krigsskadade patienter från Mosul har Emergency åter fått i uppdrag att hjälpa till på sjukhuset, åtminstone tills offensiven i Mosul är över.

DN SÖNDAG 26 MARS 2017

“ Även om IS störtas kvarstår problemen

Analys. Det är bara en tidsfråga innan IS drivs bort från Mosul. Men det irakiska missnöjet kommer inte att försvinna för det. Hotet från extremisterna kvarstår så länge roten till det samhällsonda finns kvar.

Terrororganisationen IS grepp om Iraks näst största stad Mosul håller på att släppa. Det kommer dagliga rapporter om hur strategiskt viktiga punkter erövras av den irakiska regeringsarmén.

IS-terroristerna trängs tillbaka, gränd efter gränd. Det är bara en tidsfråga innan den irakiska trikoloren ersätter IS svarta fanor på stadens officiella byggnader.

USA-koalitionens bomber och den gigantiska militärinsats som pågår på marken kommer att jaga ut IS ur Mosul, något annat är inte möjligt. Firas och hans sargade familj kommer sannolikt att kunna återvända till sitt hem i staden.

Men, som Terese Cristiansson skriver i hennes och Paul Hansens reportage: befrielsen kommer med ett högt pris. Omkring 400 000 civila är fast i de IS-kontrollerade delarna av Mosul, enligt FN:s flyktingorgan UNHCR. Människor som lever under ”panik och armod”, som FN:s talesperson uttrycker det.

I takt med att striderna hårdnar ökar också risken för att civila skadas av misstag, det som på cynisk militärlingo kallas ”collateral damage”.

Tidigare i veckan dödades över 200 civila i Mosul i en amerikansk flygattack, enligt lokala medier. USA:s krigsmakt medgav på lördagen att anfallet ägt rum.

Problemet är ju också att även om IS-väldet i Mosul störtas så kvarstår de etniska och samhälleliga problem i Irak som gjort terrorsektens framväxt möjlig. För IS idéer och deras anhängare har ju inte kommit neddimpande från världsrymden som i en dålig science fiction-film – även om medierapporteringen från Irak och Syrien ibland kan ge det intrycket.

Irak är ett samhälle hårt ansatt av krig och korruption. En femtedel av statsbudgeten går till försvaret och säkerhetsapparaten. Det satsas mer pengar på de religiösa institutionerna än på skolor och bostadsbyggande.

Det är i en sådan instabil och polariserande miljö, där stamsamhällets värderingar till stor del härskar, som IS har kunnat växa fram.

I Irak har missnöjet fått grogrund av motsättningarna mellan den shiamuslimska majoriteten och det sunnimuslimska mindretalet.

IS har mycket medvetet utnyttjat frustrationen hos sunniterna, och deras känsla av sårbarhet och utsatthet. I propagandan har IS-ideologerna förklarat grupper som shiiter och yazidier för kättare och avfällingar, ”takfiri”.

Shiaislam har för IS blivit vad juden var för nazisterna och borgaren/kulaken för Stalin-tidens kommunister – en samhällsfiende som det är berättigat att plåga och döda.

Hat och våld kommer inte att försvinna för att IS drivs bort från Mosul. Så länge fattigdomen, sekterismen och desperationen kvarstår kommer IS och dess likar att fortsätta utgöra ett hot för den irakiska staten och dess medborgare.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

DN SÖNDAG 26 MARS 2017

“ EU-ledarna förnyade sina löften under rigoröst säkerhetspådrag

En skara EU-ledare med stukat självförtroende efter Brexitom-röstningen förnyade sina löften om enighet när unionen firade 60 år i Rom. Samtidigt arran-gerades flera demonstrationer i staden, några emot EU, och säkerheten var hög.

– Det kommer att bli ett 100-årsfirande också, sade EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker när han på lördagen anlände till palatset på Capitolium i Rom, dit även Sveriges statsminister Stefan Löfven och de andra EU-ledarna var bjudna.

Det var i samma pampiga byggnad som ledare för sex länder skrev under det fördrag som lade grunden för dagens EU. Det var på lördagen precis 60 år sedan.

– Det våra förfäder gjorde här var oerhört viktigt för oss, sade Stefan Löfven inför firandet.

– Nu måste vi se till att EU fokuserar på att förbättra människors vardag och att alla medlemsstater står upp för EU:s grundläggande värderingar.

Jean-Claude Junckers förhoppning om att EU även ska få uppleva ett sekelfirande kunde framstå som en besvärjelse med tanke på den krisstämpel som för närvarande präglar EU. Feststämningen på lördagen påverkades inte minst av en från-varande person: Storbritanniens Theresa May stannade hemma eftersom britterna röstat för att lämna unionen.

Fjolårets brittiska folkomröstningsbomb har tillsammans med växande nationalistiska strömningar rubbat självförtroende hos EU-ledarna. Därför var den gemensamma deklaration om enighet som undertecknades vid 60-årsfirandet en aning urvattnad.

EU-medlemmarna slår i dokumentet fast att de utmaningar de står inför i form av konflikter, terrorism, migration, protektionism och ojämlikhet saknar motstycke, och de lovar att arbeta för ett tryggt, välmående och jämlikt Europa, som ska vara en stark aktör på den internationella scenen.

Det heter vidare att unionen är enad och odelbar: ”Vi har gått samman för vårt eget bästa. Europa är vår gemensamma framtid.”

Det är dock uppenbart att unionen är splittrad på flera fronter. Exempelvis är Ungern och Polen i konflikt med Bryssel om migrationen och om rättsstatens principer. Polens premiärminister Beata Szydlo tillät sig ett litet skämt på lördagen: hon låtsades en kort stund vägra skriva under deklarationen.

Under förmiddagen hölls flera högtidstal i palatset på Capitolium. Maltas premiärminister Joseph Muscat (Malta är ordförandeland första halvåret i år) sade att ”generationer har skördat frukterna av det grundar-fäderna sådde”.

Muscat hyllade den inre marknaden som ett av EU:s stora framsteg, förutan vilket länderna varit fattigare och svagare.

Europeiska rådets permanenta ordförande Donald Tusk anslog en personlig ton och talade om sin polska bakgrund. Han är årsbarn med EU och föddes i Gdansk för precis 60 år sedan.

– Gdansk byggdes av polacker, tyskar, judar, holländare och fransmän. Hitler och Stalin förstörde staden.

– Jag har levt mer än halva mitt liv bakom järnridån. Att bygga en fri värld kräver offer, tid och ansträngning. Vi har gjort det i EU. Men att förstöra en sådan värld är lätt. Det hände med mitt Gdansk.

Säkerheten i den italienska huvudstaden var på lördagen rigorös med 3 000 poliser utkommenderade och centrum till stora delar avspärrat. Fyra demonstrationer hölls under dagen, tre kritiska mot EU eller euron och en positiv.

Anders Bolling anders.bolling@dn.se “

DN SÖNDAG 26 MARS 2017

“ Hundratals greps vid protest mot lösdriverilagen i Minsk

Den belarusiska polisen grep i går hundratals demonstranter, journalister och människorättsaktivister i Minsk. Soldater i tung kravallutrustning misshandlade demonstranterna och släpade in dem i bussar.

– Jag såg hur soldaterna grep en ung kille och började släpa honom mot en väntande buss. När de and-ra demonstranterna försökte hjälpa honom började soldaterna bara gripa alla de såg omkring sig. De slog folk, drog in dem i bussen och fortsatte att slå dem inne i bussen, säger Andrej Bastunets till DN per telefon.

Andrej Bastunets är ordförande för det oberoende belarusiska journalistförbundet. Enligt honom handlar det om minst flera hundra gripna. Somliga av dem släpptes genast, andra fördes till polisstationen.

– Så här omfattande arresteringar har vi inte haft sedan valet 2010. Det är svårt att säga det exakta antalet gripna, men det handlar om flera hundra.

Gårdagens manifestation var vårens åttonde i Belarus mot lagen mot lösdriveri, som innebär att personer som är arbetslösa under mer än 183 dagar på ett år eller saknar fast inkomst måste betala en straffskatt.

Exakt hur många som deltog är omöjligt att säga eftersom en stor del inte tilläts ta sig fram till mötesplatsen där demonstrationen skulle börja. Polisen hade slagit en ring runt platsen och hindrade folk från att passera, trots att demonstrationen hade fått tillstånd och var lagligt sammankallad.

Många demonstranter bar den rödvita belarusiska flaggan, som användes 1918 innan Belarus blev en sovjetrepublik. President Aleksandr Lukasjenko och hans regim begränsar bruket av den flaggan eftersom de påstår att den har kopplingar till nazistkollaboratörerna under andra världskriget. Flaggan har i stället blivit en symbol för den belarusiska oppositionen och för demokratirörelsen.

Enligt oberoende bedömare lyckades uppskattningsvis 500 personer ställa upp ett demonstrationsled på Självständighetsgatan, en av huvudgatorna i Minsk. De blev snabbt stoppade av elitsoldater i svarta uniformer och kravallhjälmar.

– Jag vill leva i ett normalt, lagligt samhälle. Det är dags att stoppa det här vansinnet. Det går inte längre att uthärda. Se hur folk arresteras på gatan. Jag vill inte att mitt barn ska leva i ett sådant land, säger Taras Karavajka-Lysjnjak till DN.

– De håller oss för dumbommar! utropade Valentina Zertsova.

Precis som många andra har hon gått ut på gatan för att protestera mot andra problem än lösdriveri-lagen – i hennes fall att hennes hus har rivits och att hon inte har fått någon kompensation. Belarusierna har så få möjligheter att protestera att när en laglig demonstration ordnas är det många andra problem som genast kommer upp till ytan.

– Jag kom för att demonstrera för nu har jag fått nog av de här dumheterna! säger en kvinna som egentligen protesterar mot en ny skatt på att plocka bär och svamp.

DN hinner inte fråga vad hon heter eftersom hon därefter grips. Också ett antal utländska journalister förs bort då polisen vill kontrollera deras handlingar.

Inför demonstrationen blev flera oppositionsledare gripna, bland andra Uladzimir Njakljajeu. Dessutom har polisen gjort razzior på flera olika ställen. Enligt tut.by greps 57 personer bara på människorättsorganisationen Vjasna.

Lagen mot lösdriveri har väckt så omfattande protester att Lukasjenko nyligen beslöt att skjuta upp implementerandet av den i ett år. Han säger att det handlar om att tvinga fram arbetsmoral hos folk som inte vill jobba. Att så många protesterar beror på att ekonomin i Belarus blir allt sämre och det finns allt färre arbetsplatser, vilket gör att många upplever lagen som absurt orättvis. Dessutom är lönerna så låga att många som arbetar ändå inte kommer upp till den summa skatt man ska betala under ett år för att inte straffas med böter. Det här problemet gäller såväl låginkomsttagare på landsbygden som musiker, författare och frilansare i städerna.

Demonstrationen ägde rum på dagen 99 år efter att Belarus första gången förklarade sig självständigt år 1918. Självständigheten varade i sex månader. Därefter annekterades landet av bolsjevikerna.

Fotnot: Intervjuerna i Minsk gjordes i samarbete med en lokal journalist.

Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se”

“Fakta. Inga fria val under Lukasjenko

Belarus är det mest repressiva landet i Europa. Sedan 1994, då Aleksandr Lukasjenko valdes till president, har landet inte haft ett enda fritt och rättvist val. Yttrandefriheten kränks ständigt och politiska motståndare förföljs, fängslas och smutskastas.

Sedan slutet av februari 2017 har nu åtta demonstrationer ägt rum i Belarus mot det så kallade parasitdekretet, bland annat i Brest, Pinsk, Orsja och Minsk. Dekretet innebär att en person som inte har haft fasta inkomster och betalat skatt under minst 183 dagar på ett år ska betala en straffskatt på motsvarande 230 dollar. “

DN SÖNDAG 26 MARS 2017

“ Kaos när Trumps ledarstil mötte verkligheten

Analys, New York. Under två år har Donald Trump vänt upp och ned på vedertagna sanningar om amerikansk politik. Den här veckan tycktes verkligheten hinna i fatt honom. Haveriet med sjukvårdsreformen kommer att få stora konsekvenser för hans framtid i Vita huset.

Inget konkret mål i Donald Trumps valkampanj var tydligare än löftet att upphäva Barack Obamas sjukvårdsreform. Vid flera tillfällen lovade han att göra detta redan under sin första dag som president. Men efter ett par veckor av turbulenta förhandlingar kollapsade Republikanernas reformförslag i fredags.

Det är det hittills största politiska nederlaget för såväl Trump som Paul Ryan, partiets talman i representanthuset. Det väcker också frågor om hur effektiv Trump kommer att vara som president. Under de intensiva slutförhandlingarna mellan Trump och Ryan verkar presidenten främst ha oroat sig över taktiska politiska över-väganden.

Enligt rapporter i New York Times och Washington Post tycktes Trump vara relativt ointresserad av de sakpolitiska detaljerna, utan han ville mest av allt genomföra reformen för att själv kunna framstå som en stark och handlingskraftig ledare. In i det sista försökte han övertala Paul Ryan om att genomföra en röstomgång i representanthuset, trots att Ryan förklarat att han inte hade tillräckligt många röster.

Efter nederlaget framstår Trump som en försvagad president. Även Paul Ryan kan nu hotas i sitt ledarskap. Under fredagens presskonferens sade Ryan att det är svårare att regera än att vara i opposition. Efter denna ödmjuka inledning lade han dock all skuld på Demokraterna, trots att varken Ryan eller Trump gjorde några försök att få med sig en enda demokrat under förhandlingarna. Man möttes av protester även från i vanliga fall positivt inställda demokrater, som Joe Manchin, senatens mest konservativa demokrat, som sade att reformförslaget ”saknar moralisk kompass”.

Det amerikanska folket tycktes dela denna uppfattning. I mätningar i veckan gav bara 17 procent stöd till reformen. En av fyra låginkomsttagare sade att de var oroliga att förlora sina sjukförsäkringar om reformen genomfördes.

Republikanernas nederlag visar också på riskerna med den konservativa informationsbubblan i USA. Den som enbart får sina nyheter från konservativa källor som Fox News och Breitbart matas i princip dagligen med mardrömslika nyheter om Obamacare. Då är det svårt att förstå hur någon kan vilja ha kvar Obamas sjukvårdsreform. Obamacare har onekligen inte löst alla problem med den amerikanska sjukvården, men det är knappast en katastrof. 20 miljoner fler har fått sjukförsäkringar genom reformen.

En oberoende analys av kongressens budgetkontor visade även att prisnivåerna stabiliserats, efter förra årets väntade höjningar i vissa delstater. Många av problemen med reformen har orsakats av Republikanerna själva. Republikanerna har exempelvis förhind-rat expansionen av Medicaid, den statliga sjukförsäkringen för låginkomsttagare, vilket innebär att färre har sjukförsäkring och att försäkringspremierna drivits upp. De har även stoppat en del statliga subventioner till sjukförsäkrings-företag, vilket fått många företag att dra sig ur.

För Trump signalerar detta nederlag även kommande problem när det gäller andra omfattande reformer. Rent praktiskt blir det svårt att genomföra den utlovade skattereformen i vår, som skulle ha inneburit kraftiga skattesänkningar för framför allt höginkomsttagare. Sjukvårdsreformen skulle ha sparat in mer än 900 miljarder dollar i statliga utgifter, vilket var en förutsättning för dessa skattesänkningar. Vill Republikanerna ändå genomföra skattereformen måste de hitta andra områden för nedskärningar, vilket inte lär bli populärt.

Misslyckandet väcker nu större frågor om Trumps ledarskap och Republikanernas regeringsduglighet. Trump är nyvald president med maximalt politiskt kapital. Republikanerna har majoriteter i kongressens båda kammare. De har haft sju år på sig att förbereda denna reform. Ändå slutade det i kaos och förödmjukelse.

Martin Gelin martin.gelin@gmail.com DN s korrespondent “

DN SÖNDAG 26 MARS 2017

“ Kvinnokämpe fick sitt pris till slut

Mozn Hassan tilldelades för ett halvår sedan Right Livelihood-priset för sin kamp mot kvinno-våldet i Egypten. Men myndigheterna förbjöd henne att hämta priset i Stockholm. Nu har Mozn Hassan äntligen blivit belönad – hemma i Kairo.

I över tio år har Mozn Hassan oförtrutet kämpat mot sexuella trakasserier i Egypten och för en hårdare lagstiftning mot våldtäkter och andra sexualbrott. Den frivilligorganisation hon grundat, Nazra, har blivit en auktoritet på kvinnorättsfrågor i Egypten. Nazra (betyder ungefär ”glädjestrålande”) har ett kontor i Kairo med ett tjugotal anställda.

Men i dagens Egypten kan den som engagerar sig i civilsamhället i värsta fall få livstids fängelse. Det är maxstraffet enligt ett tillägg i strafflagens kapitel 78 för den som tar emot pengar, utrustning ”eller andra saker” från utländska finansieringskällor.

Frivilligorganisationer betraktas numera som agenter för utländska intressen som kan skada Egypten. Utvecklingen började redan på den förre presidenten Muhammad Mursis tid. Sommaren 2013 dömdes 43 aktiva i frivilligorganisationer till fleråriga fängelsestraff för att de verkat utan att vara officiellt registrerade.

Det hårdare klimatet har drabbat Mozn Hassan in på huden. Hon hotas av 25 års fängelse för att ”hennes” rörelse tagit emot bidrag från utländska biståndsorganisationer. I somras fick hon sina personliga tillgångar frusna efter ett domstolsbeslut, och hon belades med reseförbud.

Därmed hindrades Mozn Hassan att åka till Stockholm i september förra året för att hämta 2016 års Right Livelihood-pris, ofta kallat ”Det alternativa Nobels fredspris”.

Men nu har Mozn Hassan likafullt hedrats. En delegation från Right Livelihoodstiftelsen uppvaktade henne i Kairo på lördagen och överräckte priset.

DN talade i telefon med Mozn Hassan inför prisutdelningen.

– Jag är mycket hedrad över priset, men samtidigt väldigt bekymrad över utvecklingen i Egypten, säger hon.

– Själv står jag inför ett reellt hot att tillbringa resten av mitt liv i fängelse. För vad? För att jag försökt förbättra situationen för de egyptiska kvinnorna, säger Mozn Hassan och fortsätter:

– Men det som bekymrar mig mest är att de små framsteg som vi sett de senaste åren har förtvinat. Sextrakasserier i offentliga miljöer, som länge betraktades som ett icke-problem i Egypten, hade ju börjat belysas och angripas. Men nu går utvecklingen åt helt fel håll.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se
Abed al-Qaisi “

DN SÖNDAG 26 MARS 2017

“Samarbete en tidstjuv som gör att färre hinner med jobbet

Mejlen, mobilen och möten stjäl så mycket arbetstid att jobbet inte hinns med. En undersökning från USA visade nyligen att tiden för samarbete och nätverkande slukar 80 procent av arbetsdagen. Några få medarbetare blir flaskhalsar.

Under senare år har det uppmärksammats internationellt att samarbetstiden på jobbet – den tid som går åt till mejl, rapportering, samtal, statusuppdateringar, informationsöverföring, kommunikation och möten – har nått kritiska nivåer.

I en uppmärksammad artikel i Harward Business Review redogör forskarna Rob Cross, Reb Reble och Adam Grant för sina studier som omfattar 300 amerikanska företag. Undersökningarna visar att många företag lider av ”collaborative overload” och att så mycket som 80 procent av arbetsdagen förloras i samarbetstid. Följden blir att medarbetarna tvingas ta hem jobbet för att få det gjort, vilket i sin tur ökar risken för utbrändhet.

– Jag brukar kalla tillståndet för ”samarbete in i kaklet”, säger Johan Eklund, företagsråd-givare på Stardust consulting i Stockholm.

– Faktum är att arbetsuppgifterna på företag och myndigheter snarare kräver mer än mindre samarbete framöver. Vi behöver därför effektivisera sättet vi samarbetar på, åstadkomma bättre möten och utnyttja den nya tekniken för att sprida information till alla på företaget, utan att behöva dra allt på möten, säger Johan Eklund.

Artikelförfattarnas undersökning visade också att arbetsfördelningen inom företagen är snedfördelad och att nyckelpersoner, som har stora nätverk eller sitter på mycket information, blir ”flaskhalsar” i organisationen.

– Här måste organisationen tänka på sitt strukturkapital. Företag måste försöka lösa kunskaps- och erfarenhetsöverföring på andra sätt än att nyckelpersoner alltid måste delta i alla projekt.

– Vi måste också veta varför vi har grupper. Vad ska en ledningsgrupp göra till exempel, vilka ska ingå och vilket syfte har den? säger Johan Eklund.

Ett av många svenska företag som på senare år har försökt vända sin organisation är fastighetsföretaget Vasakronan.

– Vi har kvar strukturen från det gamla företaget. Däremot låter vi oftare arbetsuppgifterna styra över organisationen, vilket leder till små välfungerande arbetsgrupper där personer från flera avdelningar ingår, säger Cecilia Söderström, hr-chef på Vasakronan.

– Vi har också försökt göra all information tillgänglig. De som arbetar i ett kundteam har till exempel en portal där allt som de behöver finns.

Just delaktigheten och öppen-heten i företaget har lett till effektivare sätt att samarbeta och till lägre stressnivåer, menar Cecilia Söderström.

– Förr var det ledningsgruppen som åkte i väg och utformade företagets affärsplan, men nu bjuder vi alla anställda till en företagsdag där alla från drifttekniker till fastighetsjurister deltar och berättar vad som behövs förändras, hur vi kan göra vår affär bättre.

– Senaste medarbetarenkäten var ett kvitto att vi är på rätt väg. Fler medarbetare än tidigare ansåg att de kunde påverka sitt jobb nu och angav ett lägre stressvärde, fortsätter Cecilia Söderström.

Kan du säga något konkret som underlättat samarbetet?

– Att få vara med och påverka betyder mycket. Det kan tyckas som en liten sak men under den senaste företagsdagen så kom det till exempel fram att Vasakronans arbets-kläder var dåliga. Drifttekniker na fick säga detta inför alla. Folk hörde. Några månader senare var det löst.

Anders Forsström anders.forsstrom@dn.se “

“ **Fakta. Så hamnar du inte i ”samarbetsfällan”**

Var tydlig med möten, varför man ses och vilket syfte mötet har. Sluta med statusuppdaterande möten, där mötesdeltagarna i en runda-bordet-process berättar vad de gjort/gör. Det mesta av denna information kan bättre fångas upp i ett elektroniskt dokument, tillgängligt för alla. Schemalägg möten för tänkande arbete. Hitta en tid i veckan där du har möte med dig själv.

Genom att ta tiden att skriva en instruktion, en artikel, göra ett webinar eller på annat sätt strukturera din kunskap kan den brukas utan att du förbrukas.

”Collaboration” betyder ”the situation of two or more people working together to create or achieve the same thing”.

Källa: Harward Business Review, Cambridge Dictionary, Johan Eklund, Huffington Posts ”Collaborative overload? Stop the madness”

DN MÅNDAG 27 MARS 2017

“ I väntan på nästa flopp

Sätt en företagare i Vita huset, så blir det åka av. Så löd löftet från mannen som visste att förhandla och göra affärer, ”jag ensam kan fixa det här”. Han skulle raskt rensa träsket i Washington, köra över det politiska etablissemanget och äntligen få saker gjorda. President Donald Trumps frontalkrock med verkligheten blev brutal.

Barack Obamas sjukförsäkringsreform gick igenom kongressen 2010 utan en enda republikans stöd. När -Republikanerna tagit över representanthuset röstade de för att skrota Obamacare över 50 gånger. Efter valet i november fick partiet hela makten i Washington, och gjorde frågan till högsta prioritet. Ändå slutade det i fredags med haveri. Samma republikaner som var bäst på att säga nej har visat sig odugliga på att regera landet.

Trump hade lovat att alla skulle få sjukförsäkring, mycket billigare än förut, och bättre vård. Men det förslag som föll i kongressen var inte ens hans, även om han hade tänkt ta åt sig äran. Presidenten är ointresserad av politiska detaljer och fallgropar i lagstiftningsprocessen, och tycker säkert att det är betydligt roligare att spela golf.

Talmannen i representanthuset, Paul Ryan, försökte behålla populära delar av Obamacare och avskaffa resten. Högern tyckte att det var för fegt, moderata krafter såg miljoner väljare förlora sitt skydd och sannolikt ilskna till. Eftergifter åt ena sidan var anatema för den andra.

Förslaget hade stupat i senaten om det tagit sig dit. Nu ser både Trump och Ryan ut som klåpare.

Fortsättningen blir inte lättare. En del av presidentens ”valprogram” var ogenomförbart från början, annat möter samma hinder som Trumpcare.

Skattereform, det ska bli kul, för-kunnar Trump, och vid första påseende är Republikanerna helt överens. Fast, bara om att sänka skatter, inte hur. Uppgiften är minst lika komplicerad som sjukförsäkringen och kommer åter att blotta slitningarna i partiet, inte minst för att stora hål i den federala budgeten riskerar att slås upp.

Obamacares död var tänkt att spara hundratals miljarder dollar som kunde betala skattesänkningar. Ryan har föreslagit en importskatt, Trump har vacklat och många republikaner är emot för att konsumentpriserna skulle gå upp. Eliminera skatteavdrag låter sig sägas, men är inte lättare i USA än i Sverige. Vad som än händer kommer en reform inte att gå fort.

Infrastruktursatsningar för 1 000 miljarder dollar står också på dagordningen, budgetneutrala eftersom privata företag ska vara med på notan. Republikanska hökar köper knappast att det inte kostar pengar. Trumps budget ökar försvarsutgifterna men slaktar allt annat för att kunna bevara Medicare (sjukvårdssystemet för äldre) och pensionerna. Också här går splittringen i partiet djupt. Snart väntar strider om skuldtaket och finansiering av federala myndigheter, som Republikanerna flera gånger använde som utpressning mot Obama.

Och snart ska väl Trump börja ta hem industrijobben till USA. Det kommer att bli ett flagrant misslyckande, eftersom hans fiende frihandeln inte är boven i dramat. Besvikelse bland presidentens arbetarväljare torde uppstå.

Debaclet kring sjukförsäkringen rymmer lärdomar. Trump har dessvärre motsvarat förväntningarna om att vara en nybörjare till politiker och en usel strateg. Parallellt har han visat upp sin erbarmliga impulskontroll och förmåga att twittra fram självförvållade kriser på grund av påstådda oförrätter som borde ignoreras. Republikanerna har framträtt som minst två olika partier. Och presidenten är egentligen sitt eget parti, med en helt egen men ack så förvirrad agenda.

Det går att fundera över om fiaskot i kongressen var bra eller dåligt för Trump och Republikanerna. Alla var ju egentligen emot deras reform. Nu kommer Obamacare att explodera, hävdar presidenten, och nog är systemet behäftat med stora finansieringsproblem. Fast det hjälper inte, Trump och Ryan äger det numera och får ta ansvar för allt som går illa.

Ett ljus i Trumps kaos är att USA:s konstitutionella kontrollstationer fungerar. Inte heller en populistisk president kan strunta i kongressen, och får räkna med nederlag i domstolarna. Vart FBI:s utredning av hans ryska förbindelser tar vägen blir intressant att se.

Det går att känna viss skadeglädje över att Trump och Republikanerna har förnedrat sig själva. Fast det inträffade stillar inte oron. När supermakten sitter i ett politiskt skruvstäd bådar det inget gott för amerikanerna eller resten av världen.
DN 27/3 2017 “

DN MÅNDAG 27 MARS 2017

“ Euron – sjuk men inte döende

Bilden av tillståndet inom eurozonen är motsägelsefull. En ekonomisk återhämtning har skett och på kort sikt väntar sig marknaderna inget sammanbrott. Men det grundläggande problemet, att medlemmarna är så olika, kvarstår.

Hur ser eurozonens framtid ut? Det beror på var man letar efter svaret. En del ekonomiska variabler pekar mot att förutsättningarna för att den gemensamma valutan ska överleva håller på att förbättras: sysselsättningen är exempelvis tillbaka på samma nivå som före finanskrisen 2008 och EU:s BNP per capita överträffade förra året USA:s. Samtidigt verkar de politiska riskerna öka trots att Europas ekonomi har stärkts.

Tecknen på en ökad risk för att eurozonen ska upplösas speglas av tre olika indikatorer. En närmare titt på dessa antyder att den långsiktiga risken är påtaglig men den kortsiktiga relativt låg.

En indikator som ofta används är tyska Sentix enkäter bland investerare och den senaste visar en stark ökning av andelen som tror att eurozonen kommer att upplösas inom tolv månader. Men den här gången är det inte Grekland som ligger bakom utan Frankrike och Italien.

Grekland befinner sig naturligtvis i svårigheter, men enligt Sentix ligger den upplevda sannolikheten för ”Grexit” väsentligt under tidigare toppnoteringar, trots en ökning under senare tid. Sannolikheten för ”Frexit” och ”Italexit”, är 8 procent respektive 14 procent och det är däremot betydligt högre siffror än i början av decenniet då eurozonskrisen kulminerade.

Rörelsen av kapital mellan de nationella centralbankerna är en annan flitigt använd indikator på sannolikheten för en upplösning av eurozonen. Flödena inom eurozonens betalningssystem, Target 2, kan vara tecken på kapitalflykt. Investerare kan frestas att överföra sina tillgångar till Tyskland om deras land hotar att överge den gemensamma valutan. Om så sker blir dessa investerare vinnare eftersom deras tillgångar i Tyskland ligger kvar i euro eller växlas över i säkra ”nya tyska mark” om eurozonen havererar.

Detta resonemang verkar dock inte förklara den senaste tidens utveckling eftersom flödena inom Target 2 inte är korrelerade till de sannolikheter för en upplösning av eurozonen som uppmätts av Sentix. Den grekiska centralbanken har faktiskt förstärkt sitt saldo något de senaste månaderna och den franska centralbankens har legat nära noll (med en liten återhämtning samtidigt som sannolikheten för att Marine Le Pen ska vinna presidentvalet har ökat).

Spanien och Italien närmar sig nu återigen 400 miljarder euro i nettoskulder, samma nivå som när eurokrisen kulminerade strax innan chefen för Europeiska centralbanken, Mario Draghi, i juli 2012 lovade att banken skulle göra ”vad som än krävs” för att rädda euron. Ökningen av Spaniens skuldsaldo rimmar dock illa med landets starka ekonomi och frånvaron av en EU-fientlig opinion med politiskt inflytande.

Italien är det enda landet där Sentix pekar i samma riktning som Target 2. ECB:s förklaring till landets stora skuldsaldo – att det i huvudsak är en indirekt följd av bankens egna stora köp av statspapper – verkar rimligare än att hänföra det till kapitalflykt. Och skuldsaldot började öka när köpen av statspapper inleddes, långt före den senaste tidens politiska oro.

En tredje indikator på eurozonens hälsa är kanske den mest tillförlitliga eftersom den baseras på var människor placerar sina

pengar. Den brukar kallas *spread*, vilket står för skillnaden mellan avkastningen på exempelvis franska, italienska och spanska statspapper jämförd med avkastningen på sådana som utfärdats av Tyskland. Den skillnaden har ökat högst påtagligt under de senaste månaderna. Den här indikatorn står dock inte i samklang med synen på det franska presidentvalet i vår och det italienska parlamentsvalet tidigt nästa år som avgörande för eurons framtid.

Spread avser ofta avkastningen på statspapper med tio års löptid. Om den för Italien är 180 punkter innebär det att den italienska staten betalar 1,8 procent mer i ränta än den tyska, men bara på tioåriga statspapper. Om man använder de kommande valen som tidshorisont bör man titta på statspapper- med en löptid på ett eller två år och på dem är *spread* mycket lägre: nära noll för Frankrike och ett par dussin punkter för Italien och Spanien.

Det verkar alltså inte finnas stor anledning att frukta eurons överlevnad på kort sikt. Liten *spread* på papper med kort löptid talar mot att de kommande valen i Frankrike och Italien skulle utgöra ett hot mot euron. Obalanserna i Target 2 skulle visserligen leda till problem om eurozonen upplöstes, men de är inte något tecken på kapitalflykt.

Men allt står inte bra till. Ihållande skillnader i avkastningen på statspapper med lång löptid leder till att investerare börjar tvivla på eurons överlevnad på längre sikt. Och spekulationer om utgångar i val är mer spännande än diskussioner om -reformering av eurozonen.

När rösterna är räknade har dock makthavarna inte längre någon ursäkt för att inte ta itu med de grundläggande problemen förknippade med en valutaunion vars medlemmar är av så olika snitt.

Daniel Gros chef för tankesmedjan Centre for European Policy Studies i Bryssel.

Översättning: Claes Göran Green **“**

DN MÅNDAG 27 MARS 2017

“Vingårdar kämpar för att möta ett varmare klimat

Sonoma. Vinodlarna i Kalifornien anpassar sig till ett varmare klimat, där brist på vatten, fler insekter och tidigare skördar kräver stora åtgärder. På sikt kan vinegenskaper och kvalitet påverkas så mycket att man måste byta druvor – eller flytta norrut.

Tidigt på våren är vinstockarna kala, de är vilande nu. Någon timme norr om San Francisco finns de krokiga druvträden överallt: de löper i raka rader över böljande kullar, och ned i dalar där dimman smyger in om somrarna och håller värmen stången.

Nu hänger regnet i luften. Efter år av torka har vintern varit osedvanligt blöt.

– När jag förvärvade den här marken 1998 var det på grund av läget: just precis här, dit dimman från Stilla havet når in, säger Oded Shakked.

Han har varvat vinframställning med surfning i decennier och viss-te vad han ville när han startade Longboards Vineyards. Med sina 2,5 hektar är han en liten odlare, men han köper också druvor och tillverkar totalt 6 000 lådor vin om året; 54 000 liter. Han skrattar till och säger att jordbrukare, de klagar ju alltid på något.

– Men väderförändringarna är verkligt allvarliga, säger han sedan, utan att le.

Dimman har förändrats, till exempel, och tycks inte nå lika långt in längre. Och i takt med att temperaturen stiger tidigareläggs hela processen: knopparna kommer tidigare, frukten mognar snabbare.

Klimatskiftet må förnekas av Trumpadministrationen, som vill lägga ned en tredjedel av miljöskyddsmyndigheten och ta bort en lång rad regleringar, men här är väderbilden tydlig. Vinodlarna jag talar med kallar den dramatisk, och de försöker parera den nya situationen och öka flexibiliteten inför framtiden. Långsiktigt kan odlarna tvingas att helt byta spår. Redan i dag letar sig vinodlare norrut till Oregon och Washington State, och sneglar mot British Columbia i Kanada. I Europa röner de mousserande vinerna från södra England allt större intresse, till exempel.

I Kalifornien påverkas alla producenter av förändringarna, små som stora.

Rodney Strong Vineyards tillverkar årligen nio miljoner liter vin (12 miljoner flaskor) och där säger Doug McIlroy, chef för odlingarna och med över 30 år i branschen, att det inte bara handlar om värme-böljor, utan också om att de kyliga nätterna blir färre.

– När antalet frostnätter minskar blir insekterna och bakterierna fler. Vi får större problem med sjuk-domar. Jag har alltid varit en vädernörd, och de kyligare perioderna kommer mer sällan.

Om frosten ändå kommer, särskilt under vårvintern, är vinstockarnas tidiga knoppar mer sårbara än förr. I sommarvärmen mognar frukten allt snabbare och skörden inleds en vecka, tio dagar tidigare nu, berättar Doug McIlroy.

Dalarna i Sonoma är berömda för sitt mikroklimat: jordmånens sammansättning, bergen, dalarna och havet gör att man här kan odla helt olika sorters vin på bara några kilometers avstånd, i stället för som i Europa tiotals mil.

Men nu kan det vara på väg att rubbas. Den mogna frukten är rikare på socker, vilket ger ett vin med högre alkoholhalt. Det påverkar i sin tur andra ämnen, och därmed hela vinkvaliteten. En del viner kan bli bättre, åtminstone tillfälligt, men vinmakarna vet att de kan tvingas byta druva. Kanske blir det i framtiden inte möjligt att odla en känslig druva som pinot noir, som föredrar svalka, i Kalifornien.

Den fleråriga torkan i delstaten blev för många en väckarklocka, och industrin tar i dag frågan på stort allvar. Branschorganisationen Wine institute håller utbildningar och miljöcertifierar vingårdar, och hållbarhetstänket ses som en livförsäkring.

– Vi arbetar med detta hela tiden, vi är enormt sårbara, säger Toby Halkovich, odlingsansvarig på Cakebread Cellars, som äger ett tiotal vinodlingar i Sonoma och Napa.

Han säger att klimatförändringsarbetet genomsyrar allt, men att vinodlingen också har förändrats i och med den teknologiska utvecklingen:

– I dag kan vi mäta och analysera odlingsförhållandena på ett annat sätt än förr, då man använde lukt- och smaksinne. Det är förstås användbart, vi måste veta hur vi kan anpassa oss.

Vattenfrågan är central: till skillnad från europeiska vinodlingar är de amerikanska bevattnade och mycket kraft läggs på att minska vatten-åtgången. Nu använder många gårdar sofistikerade metoder för att mäta förbrukningen och återvinna vattnet, gång på gång.

På University of California i Davis bedrivs framstående vinforskning, och här utvecklas nu världens mest hållbara vingård på campus. Den blir oberoende av extern elektricitet och vatten, och är helt koldioxid-neutral. Vid universitetet pågår också växtavel för att ta fram druvor som är tåligare mot torka och kyla, och som är resistenta mot de hotande sjukdomarna.

– Många producenter vänder sig till oss och undrar vad de kan göra, både just nu och framöver. Det knepiga är att vi inte riktigt vet. När havstemperaturen stiger och strömmarna påverkas, fungerar inte våra modeller längre, säger Jill Brigham, som är chef för ett forskningscenter för hållbar vin- och matproduktion vid UC Davis.

Närmast samarbetar forskarna med de familjeägda gårdarna, inte med de börsnoterade vinproducenterna, där fokus främst ligger på kvartalsrapporter. Familjerna, däre-mot, menar Jill Brigham, är ofta måna om att kunna lämna över något till barnbarnen. Och också på de enskilda gårdarna experimenteras med druvavel, säger Toby Halkovich på Cakebread Cellars:

– Vi gör försök med sorter som klarar varma och kalla temperaturer. Den dag det kanske inte går att odla Sauvignon Blanc och Cabernet här, då måste vi ha alternativ.

Få tror emellertid att vinproduktionen i Kalifornien försvinner (den har ökat med 40 procent sedan 1995), men konkurrensen från and-ra områden kan bli påtaglig.

Doug McIlroy på Rodney Strong hobbyodlar visserligen själv fort-farande Chardonnay på den lilla plätt som hans föräldrar köpte för 45 år sedan – men han är öppen för att tänka om.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

“ Fakta.
Kalifornien har USA:s största jordbrukssektor. Här odlas också 85 procent av USA:s vin. Vinindustrin omsätter 114 miljarder dollar och sysselsätter 786 000 amerikaner.

Sedan 1995 har vinproduktionen i Kalifornien ökat med närmare 40 procent.

Nästan åtta av tio vinproducenter i Kalifornien deltar i branschens hållbarhetsprogram.

Kalifornien är USA:s miljömässigt mest progressiva delstat. Bland annat antogs 2006 en miljölag enligt vilken utsläppsnivåerna år 2020 ska vara på 1990 års nivå.

Källa: Wine Institute, med flera

DN MÅNDAG 27 MARS 2017

Oppositionens Navalnyj fick makten att framstå som löjlig

Moskva. I går grep den ryska polisen över 700 personer som demonstrerade mot korruption i Moskva. Demonstrationen hade inte fått tillstånd, men genomfördes i alla fall. Makten skingrade den brutalt. Den politiska segern gick dock till oppositionsledaren Aleksej Navalnyj, som själv blev gripen.

Det skulle inte bli en utpräglad demonstration – det skulle bara bli en promenad i det vackra vårvädret. Det sade organisatören, den oppositionella ryska stjärnbloggaren Aleksej Navalnyj. Men han visste mycket väl vad han gjorde. Han använde sig av en för den ryska oppositionen beprövad metod: att få makten att framstå som löjlig.

För när bilder sprids av till exempel hur fyra kravallutrustade elitsoldater bär i väg en ung kvinna, klädd i ljus vårjacka och häftigt kramande sin handväska – då framstår makten som direkt skrattretande. Övervåld mot fredliga demonstranter är obehagligt, men det är också löjligt eftersom det säger så mycket om dess utövare.

Tidigt stod det i går klart att manifestationen mot korruption i Moskva skulle bli en riktig demonstration, trots att den inte hade fått tillstånd. Flera tusen människor strömmade till, betydligt fler än arrangörerna själva troligen hade räknat med. Större delen av dem samlades på Pusjkintorget.

– Jag är stolt över er alla som visar världen att Ryssland inte är ett förlorat land. Att ryssar inte vill leva på det här sättet. Är ni också stolta? frågade Aleksej Navalnyj i ett improviserat tal som han höll innan han greps och fördes till polisstationen.

Folk svarade med att hoppa jämfota och ropa: ”Den som inte hoppar är en björn!”

Björn på ryska är ”medved”, det vill säga udden var riktad mot premiärminister Dmitrij Medvedev. Navalnyjs antikorruptionsfond har nyligen publicerat en film om hur Medvedev via olika intrikata ägarsystem har knutit till sig fyra lyxresidens, tre herrgårdar och två lyxjakter. Sammanlagt uppgår de till ett värde av motsvarande över 1,1 miljarder euro, enligt uppgifterna som Medvedev själv har valt att inte kommentera alls.

Över 700 människor greps, vilket eventuellt är rekord i det moderna Rysslands historia. Så många personer greps inte ens på den beryktade Bolotnajademonstrationen i maj 2012, som mynnade ut i våld och ledde till nya repressiva demonstrationslagar.

Ett hundratal poliser och minst 200 tungt utrustade elitsoldater från inrikesministeriet, så kal-lade Omonsoldater, skingrade demonstranterna. En stor del av de gripna släpades hårdhänt till väntande bussar på Pusjkintorget i centrala Moskva. Många slogs till marken och soldaterna slog mot demonstranternas ben med sina batonger.

Också journalister greps, bland andra Echo Moskvys Aleksandr Pljusjtjev och The Guardians Alec Luhn. Enligt oberoende tv-kanalen Dozjd pumpade polisen ut tårgas för att skingra demonstranterna.

Polisen talar om mellan 7 000 och 8000 deltagare, demonstranterna om flera tiotals tusen. Det som i vilket fall står klart är att det handlar om den största demonstrationen i Moskva på flera år – och en stor framgång för Aleksej Navalnyj, som på senare år har blivit marginaliserad och av somliga uträknad.

– Allt är bra med mig, jag sitter just nu och snackar med en polis om Dimonfilmen (om Medvedev). Fortsätt promenera. Det är ju så fint väder, twittrade Navalnyj uppsluppet från polisstationen.

Protesterna mot korruptionen pågick över hela landet – förutom i Moskva bland annat i Vladivostok, Chabarovsk, Komsomolsk-na-Amure, Jekaterinburg, Novosibirsk, Barnaul, Tomsk, Sotji och Sankt Petersburg. Så här omfattande demonstrationer mot makthavarna i Kreml har Ryssland inte sett sedan den stora vågen av demonstrationer mot valfusk åren 2011–2012.

Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se “

“ **Fakta. Tidigare demonstrationer i Moskva**

Efter dumavalet år 2011 ordnades den första stora demonstrationen mot Putinregimen i Ryssland den 10 december. Den samlade flera tiotusentals personer.

Den 24 december samma år ordnades den hittills största enskilda demonstrationen mot Putinregimen i Moskva, med 80 000–100 000 deltagare.

År 2012 ordnades flera stora demonstrationer i Moskva mot valfusk och korruption. Den 6 maj gick den så kallade Bolotnajademonstrationen av stapeln med cirka 20 000 deltagare. Den utmynnade i våld och omkring 400 demonstranter greps. Därefter införde Kreml ny, repressiv lagstiftning mot demonstrationer.

År 2014 ordnades två stora demonstrationer i Moskva mot kriget i Ukraina, med uppskattningsvis 20 000 deltagare. DN “

DN MÅNDAG 27 MARS 2017

“ Flyttkarusell på väg i Londons finanscity

Finansbranschen förbereder sig för att Storbritannien ska lämna EU. En marknadsplats för försäkringar ska flytta delar av verksamheten till kontinenten.

På onsdag kommer Storbritanniens premiärminister att lämna in landets ansökan om att lämna EU. Då startar också förhandlingarna om hur själva utträdet ska gå till. De ska vara avslutade inom två år.

Inom finansbranschen är oron stor för vad Brexit kan föra med sig. Bland annat Goldman Sachs har sagt att man kommer att flytta tjänster från London till kontinenten.

Enligt Sky News ska Lloyds, som är en marknadsplats för försäkringsbolag, på onsdag besluta om man ska starta verksamhet i Belgien eller Luxemburg för att skydda intäkterna man har inom EU.

En talesperson bekräftar för Sky att Lloyds i slutet av månaden ska berätta mer om sina planer för ett dotterbolag inom EU.

– Det är viktigt för Lloyds, marknaden och våra kunder, att vi fortsatt kan erbjuda tillträde till EU när Storbritannien formellt lämnar, liksom att kunder i Europa vill ha samma tillgång till Lloyds marknad, säger talespersonen.

Över 10 procent av Lloyds intäkter kommer från EU, exklusive Storbritannien.

Samtidigt säger Deutsche Bank att man fortsatt ska ha stor verksamhet i London. Företaget har tecknat ett 25-årigt hyresavtal i en ny fastighet. Deutsche Banks chef i Storbritannien framhåller att det visar bankens engagemang i Londons finanscentrum.

Deutsche Bank har cirka 7 000 anställda i London som i dag är utspridda i 15 olika byggnader.

Pia Gripenberg pia.gripenberg@dn.se “

“ Fakta.

I Storbritannien arbetar cirka 1,1 miljoner inom finansbranschen och med näraliggande tjänster.

Den är viktig för ekonomin. Finansiella tjänster tillsammans med försäkring och pensionsförvaltning står för runt 11 procent av landets skatte-intäkter.

Källa: The City UK “

DN MÅNDAG 27 MARS 2017

“ Kina vill gärna leda globaliseringen

USA förlorar på en aggressiv handelspolitik mot Kina, menar Johan Andrén som är chef för Handelsbanken i Hongkong. Hälften av Kinas export kommer från utlandsägda företag, varav många är amerikanska.

Ledartröjan när det gäller en friare världshandel är ledig, sedan Donald Trump blev USA:s president.

– Kina har förutsättningar att bli en bärare av globaliseringen. Men dess trovärdighet är inte självklar. Mycket hänger på att president Xi Jinping lyckas reforma den kinesiska ekonomin, säger Johan Andrén.

Från sin utsiktspunkt i Hongkong ser han hur olika krafter inom Kina drar åt skilda håll:

– Xi Jinping satsar stort utåt på projekt som Asiatiska banken för investering i infrastruktur, liksom Sidenvägen som ska knyta ihop Kina med Centralasien och Europa. Men inom Kina möter han motstånd.

Johan Andrén syftar på regionala ledare som slår vakt om existerande strukturer med olönsamma företag. Han talar om utbredd inkompetens och korruption, liksom om lokal protektionism.

– Klimatet har hårdnat i Kina. Xi Jinping stärker kommunistpartiets makt och ökar dess inblandning i affärslivet. Men den ökade kontrollen från central nivå kan vara ett sätt att kunna gå vidare med reformer.

Resonemanget kan låta mot-sägelsefullt, medger Johan Andrén. Men han menar att Xi Jinping har en agenda som syftar till att stärka Kinas globala roll, samtidigt som kommunistpartiets ställning ska förbli intakt:

– Xi Jinping ska senare i år bli omvald för ytterligare en femårsperiod, när kommunistpartiet håller kongress. Till dess blir det en period där inte så mycket händer, konflikterna ska hållas nere. Men därefter kan man vänta sig att han driver sin linje hårdare än hittills.

Det gäller handelspolitiskt, där Xi Jinping redan på årets Davosmöte visade att han vill ta en ledar-roll.

– Där ser USA ut att bli den stora förloraren, medan Europa och Kinas grannländer i Asien kan komma bättre ut, betonar Johan Andrén.

Inhemskt finns samtidigt problem med att många företag, särskilt de statsägda, är högt skuldsatta. Enligt Johan Andrén kan läget där bli akut om inflationen börjar ta fart:

– Detta är väldigt allvarligt, men situationen kan mötas genom att Kinas regering håller emot med sin finanspolitik.

Kina har också möjlighet att låta valutan försvagas, i stället för att som nu försvara dess värde med kostsamma interventioner. Valutareserven har under de senaste åren minskat med en fjärdedel.

Men valutapolitiskt kommer ingen snabb förändring, eftersom följden kan bli konflikt med USA liksom en ökning av kapitalutflödet från Kina. Det är problem som får vänta tills Xi Jinping har nytt mandat.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

“ Fakta. Kinas valuta och valutareserv

Kinas valuta, yuan, försvagades under förra året, men har hittills i år varit stabil mot dollarn.

Valutareserven låg 2014 på cirka 4 000 miljarder dollar och är nu nere på kring 3 000 miljarder dollar.

Stora utflöden av kapital från Kina inträffade i början av året, men har mötts med kraftiga motåtgärder.

Restriktionerna har lett till att yuan i minskad utsträckning används som internationell betalvaluta.

Kina hoppas att dess statsobligationer ska komma med i internationella index. Då investerar utländska kapitalplacerare i kinesiska obligationer och valutan blir stabilare. Källa: Handelsbanken “

DN MÅNDAG 27 MARS 2017

“Utländskt öl tas bort i brittiska mataffärer

Storbritanniens största dagligvarukedja Tesco har slutat att köpa in Heineken, Sol, Kingfisher och flera andra utländska ölmärken.

Tesco är i konflikt med Heinekenkoncernen, som vill höja priserna med hänvisning till att pundet har sjunkit kraftigt i värde, rapporterar brittiska medier.

Tidigare hade Tesco 53 olika varu-märken som Heineken producerar. Nu gör man en stor utrensning och Tesco kommer framöver bara att ha 24 av Heinekens märken. Ut-över de tidigare nämnda försvinner även Amstel, Birra Moretti och en del av Fosters sortiment.

– Vi kommenterar inte våra affärs-relationer med kunderna, säger en talesperson för Heineken till The Guardian.

Sedan folkomröstningen om EU-medlemskapet har pundet fallit i värde och inflationen stigit i Storbritannien. I februari steg detaljhandelspriserna med 3,2 procent.

Enligt brittiska facktidningen Super-market beror Tescos utrensning även på att konsumenter lockas allt mer av drycker från mindre bryggerier. Kedjan ska ta in fler sådana märken.

Tidningen citerar en talesperson för Tesco som hänvisar till att förändringarna på butikshyllorna är en del av företagets kontinuerliga genomgång av sitt sortiment.

I höstas hade Tesco en konflikt med livsmedelsjätten Unilever, som ville höja priserna med 10 procent, och då försvann Marmite, Ben & Jerrys glass, Hellmann’s majonnäs, tvättmedlet Persil med mera från butikshyllorna. Konflikten löstes efter cirka en vecka.

Pia Gripenberg pia.gripenberg@dn.se “

DN MÅNDAG 27 MARS 2017

”Mitt namn står på islamisternas dödslista”

”Min hälsa har tagit stryk, jag lever med rädsla och ångest, en dag i taget.” Bloggaren Mishu Dhar som hotas av utvisning till Bangladesh skriver själv om förtrycket och våldet i landet han tvingades fly.

Jag är född på en ort som heter Satkania på Bangladeshs landsbygd. Redan som barn fick jag bevittna mycket av det våld som genomsyrar vårt samhälle; jag fick tidigt inblick i en lång historia av religiös extremism, av övergrepp mot minoriteter, av annektering av andras land och det våld som sedan gammalt genomsyrar samhället.

Satkania är en plats där minoriteter behandlas illa. Redan när Bangladesh blev självständigt 1971 fick det islamistiska extremistpartiet Jamat al-Islami ett stort antal röster i den delen av landet och då jag fötts i en familj som inte var muslimer blev jag tidigt varse hur diskrimineringen fungerar. Redan som barn kände jag en stark önskan att säga ifrån, att protestera mot religiöst förtryck och fanatismens blindhet.

Alltså började jag skriva. För det mesta publicerade jag mig på bloggar och på Facebook, med början i juni 2013. Och jag fick mycket snabbt ett stort antal läsare som uttryckte stark uppskattning för det jag skrev, vilket naturligtvis inspirerade mig att fortsätta. Men då kunde jag aldrig tro att det jag skrev skulle tvinga mig i landsflykt.

Jag skrev för att värna yttrandefriheten, om rätten att vara ateist, mot det våld som genomsyrar samhället. Och snart började mordhoten

komma, på Facebook och i min mobil. Det skrämde mig naturligtvis, men jag kunde ännu inte tänka mig att mitt skrivande skulle kunna kosta mig livet. Men i augusti 2014 överfölls jag i Chittagong av militanta islamister, misshandlades och hamnade på sjukhus med omfattande skador. Men jag vågade inte anmäla misshandeln till polisen – eftersom det i Bangladesh finns en lag, ”paragraf 57”, som mer eller mindre förbjuder ”hädelse”. Den gör det möjligt för polisen att arrestera, förfölja och tortera bloggare för det de skriver. Detsamma skulle förmodligen ha drabbat mig om jag vänt mig till polisen. Jag bestämde mig för att hålla tyst och försöka ta mig ut ur landet.

Jag lade snart märke till att jag var övervakad och att folk följde efter mig på gatan: någon försökte kartlägga mina rörelser, vilket skrämde mig ännu mer.

Ändå hade jag svårt att bestämma mig för hur jag skulle göra. Men vid samma tid utförde militanta islamistgrupper två mord som kastade sin skugga också över mig och tvingade fram ett beslut. Det första offret var universitetsprofessorn Shafiul Islam som höggs ihjäl den 15 november 2014. En grupp vid namn ”Ansar al-Islam” sade sig ligga bakom det mordet. Att just den gruppen nämndes skrämde mig, då de den 12 februari föregående år också hade mördat bloggaren Ahmed Rajib Hayder, som brukade skriva under pseudonymen ”Thaba Baba”.

När Hayder mördades grep polisen ett antal personer och jag trodde då att det rörde sig om en liten grupp, utan större inflytande. Men när de åter gjorde sig hörda genom mordet på professor Shafiul Islam vaknade min oro igen. Gruppen skrev på sin Facebooksida: ”Shafiul Islam: fallet avslutat. Brottet begånget i april 2010. Straffet utfärdat i november 2014. Vi glömmer aldrig. Med Guds hjälp ska vi straffa fler.”

Två månader senare höggs en lärare på en vårdhögskola, Anjai Devi, ihjäl på en basar i Chittagong – inte långt från där jag bodde. Det fyllde mig med verklig dödsångest, då det skett alldeles i närheten av mitt hem. Anledningen till att de radikala islamisterna mördade dessa lärare var att de motsatte sig krav på att deras studenter skulle bära hijab. Jag förstod att dessa mord skulle följas av flera.

I början av februari 2015 reste jag till Sverige på ett studentvisum. Det var den 25 februari, alltså efter det att jag kommit till landet, som den stora mordvågen mot bloggare drog i gång. Den dagen höggs den framstående författaren och bloggaren Avijit Roy ihjäl. Bloggaren Washiqur Rahman Babu mördades den 30 mars och Ananta Bijoy Das den 12 maj, Niloy Neel den 7 augusti och förläggaren Faisal Arefin Dilpan den 31 oktober samma år.

Fler offer följde. Professor Rezaul Karim, bloggaren Nazimuddin Samad, grundaren av den första hbtq-tidskriften i Bangladesh, Xulhas Mannan (anställd vid USA:s ambassad) och hans vän Tonoy. Alla dessa mord utfördes under 2016 av samma terroristgrupp.

Men redan i november 2015 hade denna grupp publicerat en lista över ”dödsdömda” – och där stod även mitt namn. De menade allvar. Redan 2013 hade de lagt ut en liknande lista där flera av de nu mördade stod upptagna – som Avijit Roy, Ananta Bijoy Das och Niloy Neel.

Jag har under flera år fått liknande hot på min Facebooksida. Migrations-verkets avslag på min asylansökan gör mig skräckslagen. Hur skulle jag kunna återvända till Bangladesh? Jag kan inte föreställa mig vad det skulle innebära att återvända till mitt hemland i det klimat som råder. Jag är nu den enda bloggaren kvar på den senaste ”dödslistan” – alla andra har mördats eller lämnat landet. Den rad från

extremisternas hot som ekar i mitt huvud är denna: ”Vi glömmer aldrig. Med Guds hjälp ska vi straffa fler.”

Att tvingas leva under ett sådant hot är en långsam död. Sedan mitten av februari sover jag -knappast alls.

Under de senaste två åren har tolv personer huggits ihjäl för vad de skrivit. Mina vänner och kollegor har mördats. Mitt land förvandlas långsamt till ett bårhus.

Även Bangladeshs myndigheter hotar bloggarna. Polisen har arresterat och torterat dem för vad de skrivit – och ”hädelse-paragrafen” 57 är fortsatt i kraft. Det är inte bara religionskritiker som lever farligt, regeringen tillåter ingen kritik. Den 23 februari i år arresterades Irad Ahmed Siddique på en flygplats, på väg till Nederländerna – misstänkt för att ha skrivit några kritiska rader om premiärministerns far på sin Facebooksida.

Själv har jag vid flera tillfällen kritiserat regeringen offentligt och det fortsätter jag att göra. Så vad skulle hända om jag återvände? Den mördade bloggaren Niloy Neel vände sig till polisen när han blev hotad, men fick aldrig någon hjälp. Polisen uppmanade honom att lämna landet. Några månader senare var han död.

Bloggaren Rajat Roy arresterades den 20 februari i år. Två poliser blev själva gripna samma månad sedan de diskuterat religion på Facebook. Alla tre är kvar i häktet. Nu blir till och med poliserna själva gripna för hädelse – sådant är klimatet i Bangladesh. Hur skulle jag kunna lita på den polis som vägrade hjälpa Niloy Neel?

Just nu lever jag en dag i taget under osäkerhet och ångest, min hälsa har tagit stryk. Hur ska man leva med all denna skräck? Jag varken äter eller sover. Om domstolen inte godkänner mitt överklagande av Migrationsverkets beslut – vad kommer då att hända?

Innan han blev mördad ansökte bloggaren Ananta Bijoy Das om visum för att resa till Sverige men fick tyvärr avslag. Hade han lyckats ta sig hit hade han kanske ännu varit i livet. Det är hans öde jag försöker undgå. Sverige har under årens lopp varit tillflyktsort för många människor som sökt skydd från politisk förföljelse. Jag hoppas att denna möjlighet ännu står öppen även för mig.

Mishu Dhar “

“ Detta har hänt.

Migrationsverket står fast vid beslutet att skicka tillbaka bloggaren Mishu Dhar till Bangladesh. Trots att han står på en dödslista som upprättats av islamister, och flera andra bloggare och intellektuella har mördats. I augusti 2014 blev han attackerad i sitt hemland efter att ha anklagat regeringen för att blunda för extremism. Han flydde till Sverige och ansökte om asyl 2015.

Dhar har fått stöd av PEN International, Amnesty och Freedom house. Alla har kritiserat det svenska Migrationsverket för att nonchalera hur allvarligt läget är för mänskliga rättigheter i Bangladesh.

Mer om fallet: Läs inlägg av PEN Internationals ordförande Jennifer Clement och DN:s kulturchef Björn Wiman på dn.se.”

DN TISDAG 28 MARS 2017

“ Protester mot Putins tjuvgäng

Antalet demonstranter brukar skifta beroende på vem som räknar. Men ett par tiotusental tycks i alla fall ha varit ute på gatorna i Moskva och dussintals andra ryska städer på söndagen. Det var de största protesterna mot president Putin och makten sedan 2011–12. Och kanske satte polisen myndighetsrekord genom att gripa runt 1 000 av deltagarna.

Manifestationerna organiserades av bloggaren och antikorruptionsaktivisten Alexej Navalnyj. Han har både liberala och nationalistiska drag, men är den ende oppositionsfiguren av någorlunda betydelse.

Kreml gör allt för att trakassera Navalnyj. Statens tv-monopol ignorerar honom. En film där han avslöjar hur premiärminister Dmitrij Medvedev skaffat sig palats, herrgårdar och lyxyachter värda miljarder har däremot 13 miljoner visningar på Youtube.

Navalnyj är dömd till villkorligt för ett påhittat bedrägeri. Han friades av Europadomstolen men fälldes prompt igen. ”Brottsregistret” stoppade honom från att ställa upp i parlamentsvalet i höstas, och diskvalificerar honom givetvis också från presidentvalet nästa år. Söndagens demonstrationer var olagliga. Ryssar som försöker använda sin yttrandefrihet stöter lätt på juridiska hinder. Men åtskilliga av Putins kritiker har också mördats eller dött under mystiska omständigheter. Presidentens motståndare lever farligt.

Prisraset på världsmarknaden har slagit hårt mot den oljeberoende ryska ekonomin, tillsammans med västs sanktioner. BNP har backat rejält två år i rad. Putin personligen är fortfarande populär. Hans annektering av Krim utlöste en patriotisk våg, och den militära interventionen i Syrien anses ha gjort Ryssland mer respekterat. Men den ekonomiska kräftgången skapar ett allmänt missnöje, med allt från sänkta pensioner till höjda priser. Fyra av tio sa i en opinionsundersökning att de fick kämpa för att ställa mat på bordet.

Utan tvivel kommer Putin att vinna presidentvalet igen, och det kan redan vara bestämt hur många procent han ska få. Men massprotesterna efter fusket 2011 får inte upprepas. Även om ryssarna vet att deras ledare är tjuvar vill Putin & Co inte ha någon diskussion om saken. Presidentens hela system bygger på korruptionen, där frukterna i någon mån fördelas till Medvedev, andra politruker, guvernörer och direktörer.

Protesterna och Navalnyj ska inte överskattas. Tsar Putin härskar. Men allt hopp om Ryssland är inte förlorat.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN TISDAG 28 MARS 2017

“ Protesterna en ny generations uppvaknande

Analys. Oppositionsledaren Aleksej - Navalnyj, 40, var uträknad – men nu står han plötsligt i spetsen för den så kallade Youtube-generationen i Ryssland. Putin låter än så länge bli att reagera, medan Dmitrij -Medvedev framstår som en förlorare.

Moskva.
Det är söndag kväll. Jag har fått besök av gamla vänner från Sankt Petersburg och vi äter middag hemma hos mig i Moskva.

– Kvällens fråga: Hur ska Medvedev kunna gå till jobbet i morgon? säger min väninna Liza.

Samma dag har över tusen personer gripits i demonstrationerna mot korruption bara i Moskva. En stor del av dem är minderåriga skolelever.

– Putin är en tuffing. Men Navalnyj är också en tuffing, konstaterar hennes man Oleg.

Oleg tillhör den grupp ryssar som både avskyr den korruption som Putin står för och samtidigt beundrar honom för att han sätter västvärlden på plats. Aleksej Navalnyj, bloggaren som avslöjar hur genomkorrupta de ryska maktstrukturerna är, har han uppskattat men aldrig visat samma beundran för. Men nu använder han det ord som tidigare har varit reserverat för Putin: krutoj – en person som har stake.

Det är första gången jag hör honom placera Aleksej Navalnyj på jämlik fot med Vladimir Putin.

Hur är det möjligt att Aleksej Navalnyj, en oppositionspolitiker som många har betraktat som uttjänt och marginaliserad, plötsligt förmår samla tiotusentals personer över hela Ryssland i de mest omfattande protesterna mot Putin-regimen på flera år? Det handlar inte bara om att sön-dagens demonstration i Moskva var den största regimkritiska -manifestationen i huvudstaden -sedan 2012. Det handlar framför allt om att folk gick ut på gatorna från Vladivostok till Sankt Petersburg, på ett sätt som är mycket ovanligt för Ryssland där det i nio fall av tio bara är en handfull större städer som demonstrerar.

Svaret är att Aleksej Navalnyj är en person som har en egenskap få ryska ledare har: han är en riktig politiker.

År 2013 följde jag Navalnyj i borgmästarvalet i Moskva. Då intervjuade jag en 27-årig kille från Novosibirsk som hade flugit tvåtusen kilometer till Moskva för att arbeta som volontär för sin idol Navalnyj – i ett val där han inte ens hade rätt att rösta.

– Jag har ju äntligen hittat en -politiker jag verkligen tror på, sa han. Navalnyj fick 27 procent av rösterna efter en kampanj som var den första riktiga valkampanj som jag någonsin har bevakat i Ryssland – komplett med frivilliga valarbetare på fältet och gräsrotsfinansiering. Emot sig hade han en kandidat som kontrollerade både medier och valmyndigheter, och som vägrade möta honom i en öppen debatt. Om valet hade varit fritt och rättvist hade det sannolikt gått till en andra omgång.

I Ryssland är det kutym att landets högsta politiska ledare samlar på sig paradvillor, lyxjakter, privata jetplan, slott och vingårdar i Italien. Navalnyj och hans antikorruptionsfond har gjort avslöjanden gång på gång, ofta mycket omtalade sådana. Men de har inte lett till några politiska protester – förrän nu när premiär-minister Medvedev avslöjades indirekt äga fyra lyxresidens, tre herrgårdar och två jakter. Filmen om Medvedev, producerad av Navalnyj, har vid det här laget setts över elva miljoner gånger på nätet.

Av alla personer i Putins närhet är Medvedev den enda som upprepade gånger har försökt sträcka ut en hand till den yngre ryska generationen. Han håller direkt kontakt med sina väljare, bland annat genom Twitter och Instagram. Nu är det alltså han som får bära hundhuvudet för ett system av statskorruption där alla trådar leder tillbaka till Putin. Det bara förstärker ryssarnas bild av Medvedev som Putins strykpojke.

Större delen av de ryska skolungdomarna har i likhet med svenska skolungdomar aldrig tittat på tv över huvud taget. Det betyder inte att de är onåbara för den statskontrollerade propagandan, eftersom den sprids även på nätet. Ändå verkar det alltså finnas en aktiv grupp som föredrar Navalnyj.

Det ska omedelbart sägas att om Navalnyj vore en europeisk politiker skulle han kallas högerpopulist, med sina krav på bland annat begränsad arbetskraftsinvandring. Men många av de ungdomar som deltog i protesterna säger att de inte bryr sig om vem Navalnyj är. De protesterar mot systemet, och Navalnyj är den som kan ”föra oljud”. Under alla de år jag har bevakat Ryssland har landet aldrig upphört att överraska mig. De flesta sociologiska undersökningar ger vid handen att generationen under 30 i Ryssland är ett slags ny sovjetgeneration: opolitisk och cynisk. Undersökningar har också visat på att apatin och misströstan breder ut sig.

Men som den oberoende ryska affärstidningen Vedomosti konstaterar i en ledarartikel: Ibland kan också sociologiska undersökningarna missa väsentligheter.

Förbered er på en intressant rysk vår.

Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se “

“ Fakta. Aleksej Navalnyj

Navalnyj är utbildad jurist. Han inledde sin politiska karriär i det liberala Jabloko men uteslöts år 2007 eftersom han ansågs vara för nationalistisk. Därefter har han fokuserat på att publicera uppgifter om korrupta affärer inom statliga företag där han själv äger aktier.

Under åren 2011–2012 var Navalnyj en av galjons-figurerna i omfattande demonstrationer mot valfusket.

År 2013 dömdes Navalnyj för förskingring i den så kallade Kirovles-affären, en dom som senare upphävdes av människorättsdomstolen i Strasbourg.

I dag är Navalnyj främst aktiv inom sin organisation Antikorruptionsfonden, som publicerar avslöjanden om höga tjänstemän och beslutsfattare i Ryssland.

Navalnyj är gift och har två barn. “

DN TISDAG 28 MARS 2017

“ Massgripanden av demonstranter fördöms

Oppositionsledaren Aleksej Navalnyj dömdes på måndagen till 15 dagars fängelse efter söndagens regimkritiska demonstrationer på flera håll i Ryssland. Kreml beskriver protesterna som olagliga provokationer. Arrangörerna anklagas för att ha lockat unga demonstranter med betalning.

Av de mer än 1 100 personer som greps i samband med de demonstrationer som svepte över Ryssland på söndagen släpptes de flesta under natten. Men flera personer som misstänks ha varit organisatörer greps i sina hem på måndagen. Det resulterade i sin tur till mindre demonstrationer utanför häkten i flera städer.

På söndagen kablades bilder ut över världen när oppositionsledaren och antikorruptionsadvokaten Aleksej Navalnyj fördes bort av polis. I går, måndag, ställdes han inför rätta i Moskva. Aleksej Navalnyj får böta motsvarande 3 000 kronor för att ha organiserat en otillåten -protest. Han dömdes också till ett 15 dagar långt fängelsestraff för att ha vägrat lyda polisen.

”Det kommer en tid när det är vi som dömer dem, men då blir det hederligt”, twittrade Aleksej Navalnyj från rättssalen.

Missnöjesyttringarna mot den -ryska regimen beskrivs som de största i Ryssland på flera år. Navalnyj har anklagat premiärminister Dmitrij Medvedev för att genom korruption ha knutit till sig flera lyx-bostäder.

Oppositionsledaren uppmanade ryssarna att gå ut på gatorna för att visa sitt missnöje. De flesta demonstrationerna organiserades utan tillstånd.

Både EU och USA har reagerat starkt på de ryska myndigheternas hårdhänta ingripande mot demonstranterna.

– Att gripa fredliga demonstranter och människorättsobservatörer är att kränka centrala demokratiska principer, säger en talesperson för det amerikanska utrikesdepartementet.

Kreml avvisade kritiken och -säger sig respektera folkyttringar om de hålls i enlighet med lagen. De ryska myndigheterna säger sig vara oroliga för att aktivister från oppositionen kommer fortsätta att uppmana människor att bryta mot lagen. En talesperson för den ryska regeringen hävdade att ungdomar som deltog i protesterna hade -lovats ”ekonomisk belöning” om de blev gripna.

Statskontrollerade ryska medier har knappt uppmärksammat de riksomfattande demonstrationerna. Kanal 1 och NTV nämnde inte manifestationerna i sina nyhetssändningar. Nyhetsbyråerna TASS och Interfax rapporterade kort, under rubriken ”olaglig demonstration skingrades”.

Den oberoende tv-kanalen Dozjd talade däremot om att Youtube-generationen nu har tagit över protest-rörelsen.

Också Ech Moskvy och andra oberoende sajter följde noggrant demonstrationernas efter-spel.

”Den största nyheten är att så många unga ryssar som inte -känner till någon annan ledare än Putin protesterar. De gör sin politiska debut”, skriver den kända politiska journalisten Oleg Kasjin på den oberoende ryska sajten republic.ru.

”För de äldre kämparna inom oppositionen är det oerhört motiverande att se en ny generation växa fram. Den nya generationen var inte med på Bolotnaja för fem år sedan och de bär inte på några komplex från demonstrationer som misslyckades”.

Oleg Kasjin syftar på den serie demonstrationer som pågick åren 2011–2012. Det slutade med att Putinregimen införde ny repressiv lagstiftning och att demonstrationerna i praktiken upphörde.

Demonstrationerna på söndagen har blivit en stor politisk framgång för den 40-årige Aleksej Navalnyj, som nu framstår som ohotad ledare i oppositionen mot president Vladimir Putin.

Bloggaren Navalnyj har under de senaste åren haft svårt att komma fram i medierna. 2013 lyckades han få nästan en tredjedel av rösterna i borgmästarvalet i Moskva, men sedan dess har han uppfattats som marginaliserad och av vissa betraktad som uträknad. Själv har Navalnyj satsat på att göra videofilmer som publiceras på nätet, där han avslöjar korrupta makthavare inom Putinregimen. Myndigheterna har kategoriskt förnekat anklagelserna.

Målet för Aleksej Navalnyj är att utmana Vladimir Putin i presidentvalet nästa år.

Mia Holmgren mia.holmgren@dn.se “

DN TISDAG 28 MARS 2017

“ Sverige vill se krympt EU-budget efter Brexit

Sverige vill att EU:s budget krymper rejält när Storbritannien lämnar unionen. Dessutom vill regeringen att EU-stöden minskar och att pengarna i stället går till bland annat säkerhet och migration.

På onsdag ska Storbritannien dra i startsnöret för sitt utträde ur den Europeiska unionen. För EU innebär det inte bara att unionens starkaste ekonomi lämnar gemenskapen utan också att EU får betydligt mindre pengar att röra sig med. Storbritannien står för ungefär 15 procent av EU:s budget.

Senare i år ska EU-länderna förhandla fram en långtidsbudget som ska gälla efter 2020. Sverige har fem prioriterade punkter i förhandlingarna. Enligt finansminister Magdalena Andersson (S) är den viktigaste att EU:s budget minskar med lika mycket som Storbritannien har -bidragit med.

– Det är oerhört viktigt att vi driver att vi ska krympa budgeten när britterna lämnar. Där ligger stora utgiftsrisker för Sverige, säger hon.

Även statsminister Stefan Löfven (S) framhåller att britternas utträde måste leda till att EU-budgeten krymper.

– EU behöver helt enkelt rätta mun efter matsäck, säger han.

Sverige kommer också att driva att den svenska EU-avgiften ska hållas nere. Dessutom vill regeringen ändra fokus på vad EU:s gemensamma pengar ska användas till.

– Vi vill se en modern budget. -Fokus bör ligga mer på gemensamma åtgärder som säkerhet, migration, konkurrenskraft, klimat-omställning – mindre på jordbruksstöd och strukturfonder, säger Stefan Löfven.

Dessutom vill regeringen öka trycket på de länder som inte rättar sig efter EU:s gemensamma regler om till exempel asylmottagande.

– Det ska kosta att inte ta ansvar. Samarbetet inom EU för med sig fördelar men också ansvar. Rätt och plikt ska gälla också i EU-samarbetet, säger Stefan Löfven.

Statsministern medger att de kommande förhandlingarna blir svåra och att Sverige i det här sammanhanget är ett litet land, och att säger att vi måste intensifiera samarbetet med de länder som har samma inställning.

– De kommande förhandlingarna kommer att bli mycket svåra, det ska vi vara fullt medvetna om. Det finns naturligtvis länder och EU-institutioner som hellre skulle se att budgeten ökade, säger Löfven.

Han understryker samtidigt att Sverige är fortsatt positivt till EU-samarbetet, inte minst eftersom det gynnar oss ekonomiskt.

Sveriges position om EU:s långtidsbudget måste ha stöd i riksdagen innan den kan bli en offentlig linje i förhandlingarna. Sverige är i dag, tillsammans med Nederländerna, Österrike och Tyskland, de största nettobidragsgivarna till EU, det vill säga att mer pengar betalas in i avgift än vad som kommer tillbaka i form av olika typer av stöd.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se “

DN TISDAG 28 MARS 2017

“ Folkomröstningen ännu öppen fråga

Trots den turkiska regimens övertag när det gäller utrymmet i medierna är folkomröstningen den 16 april om en ny författning fortfarande en öppen affär. De som tänkt rösta nej tros dölja det i undersökningar.

Istanbul.
De flesta bedömare och mätningar spår en knapp seger för president Recep Tayyip Erdogan och hans AKP. Går det så avskaffas parlamentarismen, och all verkställande makt hamnar i presidentens händer. Men flera experter betonar att de som tänker rösta nej tenderar att dölja sina preferenser. En berömd turkisk författare säger till DN:

– Fast nejsidan diskrimineras så grovt är regimen oroad över de knappa marginalerna i opinionsundersökningarna. Jag känner det också, det är något i luften, det finns hopp om en skräll i detta val.
I Kadiköys hamn på den asiatiska sidan av Istanbul väller pendlarna ut från färjorna. Unga nejaktivister svärmar kring dem med flygblad och dekaler. En skolflicka hugger tag i förbipasserande och pläderar ivrigt:

– Vet ni att den nya konstitutionen inte tillåter att korruptionsutredningar mot politiker förrän två tredjedelar av parlamentet gett klartecken. Vill ni ha det så? Fritt fram för bovar och mutkolvar?”

Kadiköy är ett av nejsidans starkaste fästen i landet, men det sätter inga spår i gatubilden. Fasader och väggar är täckta av väldiga och påkostade schabrak med ja-appeller. Här, som överallt annars, har

nejsidan svårt att utverka tillstånd för sina budskap. I Istanbul ingriper dock polisen inte mot nejsidans gatuaktivister. Men på landet och i småstäder råder bistrare villkor. En medlem av oppositionspartiet CHP i staden Iznik vid Marmarasjön säger till DN i telefon:

– Aktivister trakasseras och avkrävs tillstånd för allt de företar sig, medan jasidan kan verka fritt. De som engagerar sig för ett ”nej” den 16 april måste också ta med i beräkningarna att de kan komma att straffas senare. Även om de slipper åtal för terrorism så kommer de att få det svårare när det gäller jobb och statliga kontrakt. Det bästa vi kan hoppas på är att det kommer att finnas ordentligt med nejvalsedlar i vallokalerna – och inte bara ett par så att kontrollanterna kan räkna ut hur folk röstat.

Med undantag för två tre tidningar står de tryckta medierna på Erdogans sida, och detsamma gäller tv-kanalerna. En ny studie visar att mellan den 1 och den 10 mars såg tilldelningen av tv-tid ut så här: Presidentkansliet fick 169 timmar, presidentens AKP 301 timmar, högerextrema MHP (som stöder jasidan) fick 15 timmar och oppositionspartiet CHP, som leder nejkampanjen, fick 45 timmar. Pro-kurdiska HDP, vars ledare sitter i fängelse, fick ingen tid alls. Under nyhetssändningar i tv ägnades jasidans aktiviteter 150 timmar och nejsidans 17 timmar.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

DN TISDAG 28 MARS 2017

”Regeringen tvingar oss att driva självständighetsfrågan”

Storbritanniens premiärminister Theresa May väntas i morgon, onsdag, aktivera artikel 50 i Lissabonfördraget och inleda landets utträde ur EU. Men i Skottland växer missnöjet. DN har besökt det lilla samhället Kingussie, där många vill se en andra självständighetsomröstning.

Kingussie.
Snötäckta berg kantar den djupa dalgången, enstaka snöflingor singlar ned från skyn och på en kulle intill floden Spey tronar ruinerna av Ruthven Barracks – en fästning som den engelska kungen lät bygga på 1700-talet för att kontrollera de skotska upprorsmännen.

Fästningen brändes ned under de första stormiga åren av den brittiska unionen.

Och nu växer vreden i de skotska högländerna på nytt.

– Den brittiska regeringen har inte lyssnat på ett enda av våra argument, trots att 62 procent röstade mot Brexit i Skottland, säger Noreen Mallia när DN möter henne och åsiktsfränden Laura Ross på ett kafé i samhället Kingussie, ett stenkast från ruinerna.
Så sent som 2014 höll Skottland en självständighetsomröstning, som nejsidan vann med 55 procent mot 45. Många trodde då att saken var avklarad.

– Men Brexit ändrade allt. Regeringen i London har i praktiken tvingat oss att driva frågan om självständighet igen, säger Laura Ross, som är medlem i nationalistpartiet SNP.

Hennes partiledare och tillika Skottlands försteminister, Nicola Sturgeon, hävdar att sortin ur EU:s inre marknad kommer att bli katastrofal för den skotska ekonomin. I dag, tisdag – en dag före premiärminister Theresa Mays aktivering av artikel 50 – hoppas Sturgeon därför få det skotska parlamentets godkännande att söka tillstånd för en ny folkomröstning om självständighet.

– Jag tror att vi kommer att genomföra folkomröstningen, även om vi inte får tillstånd att hålla den av Theresa May, säger Laura Ross.
Då reser sig en kvinna från ett annat bord och går mot dörren. Innan hon lämnar kaféet säger hon upprört:

– Jag vill att ni ska veta att jag inte kan vara mer oense med er!
Laura och Noreen blir lite överrumplade.

– Så där är det … Frågan väcker känslor, konstaterar Noreen.
När intervjun är över går jag ut på huvudgatan och söker med blicken efter kvinnan som lämnade fiket så brådhastat. En stund senare får jag syn på henne på ett annat kafé.

– Det var inte meningen att bli så arg, men jag kunde inte bara sitta där och höra dem gå på sådär, säger Lisa Young, som kvinnan heter.
Hon är född och uppväxt i Skottland, men har bott flera år i England.

– Jag känner mig skotsk, men också brittisk. Och för mig är det här i första hand en fråga om respekt för demokratin. För tre år sedan röstade vi skottar nej till självständighet. Sedan röstade vi i Storbritannien tillsammans för att lämna EU. Då måste vi respektera de båda besluten – inte kräva ännu en omröstning, säger Lisa Young.
Det är även vad premiärminister Theresa May hävdar. Motståndet mot en ny omröstning är också fortsatt stort i Skottland, och de flesta opinionsmätningar visar att självständighetsfrågan delar befolkningen i två jämnstora läger.

Nicola Sturgeon anser ändå att tiden är mogen – och hon är beredd att vänta fram till 2019, eller rent av något år till, för att få sin vilja igenom.

Ett självständigt Skottland skulle troligen tvingas ansöka om EU-medlemskap på nytt, eftersom Spaniens regering är orolig för att Katalonien annars skulle kunna följa det skotska exemplet. Men för Sturgeon är det inte nödvändigtvis ett problem.

Bland de skottar som röstade ja till självständighet förra gången finns såväl EU-vänner som EU-kritiker – och för att mobilisera båda sidor kan ett förslag om en relation mer lik den som exempelvis Norge, genom EES-avtalet, har med unionen i dag vara ett framgångsrecept.
Då är ekonomin en värre huvudvärk.

– Hur ska vi klara oss ensamma? England subventionerar vår välfärdsstat – och oljeintäkterna räcker långtifrån för att betala vård, skola och så vidare, säger hotellägaren Bernie Jones.

När vi går runt i Kingussie träffar vi dock också personer som bytt åsikt i självständighetsfrågan – och nu stöder ett oberoende Skottland.

– Jag brukade ha en stor brittisk flagga uppsatt här i butiken. Men efter Brexit tog jag ned den. Jag gillar inte riktningen som Storbritannien

tagit under Theresa May, och om Skottland ska bli självständigt någon gång – ja, då är det nog nu, säger mattförsäljaren Simon Cook.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

“May mötte Sturgeon

Premiärminister Theresa May besökte på måndagen Skottland för att försöka gjuta olja på vågorna inför aktiveringen av artikel 50 – själva startskottet för Brexit.

– Det här är inte rätt tid att tala om en folkomröstning om självständighet. Vi måste stå enade i förhandlingarna med EU, så att vi kan få ett så bra avtal som möjligt, sade May, och fortsatte:

– Det är orättvist att låta det skotska folket ta ett beslut innan vi vet hur situationen faktiskt kommer att se ut efter Brexit.

Efter talet hade Theresa May ett privat möte med Skottlands försteminister Nicola Sturgeon, vilket dock inte föreföll ha fört de båda ledarna närmare varandra vad gäller synen på den föreslagna folkomröstningen.

DN “

DN TISDAG 28 MARS 2017

“Johan Croneman: Slakten i Syrien går vidare och vi passiva lär få hårda straff

I filmen ”Ett rop från Syrien" (SVT) visas bilder från kriget vi inte sett tidigare. Blodbadet är -ofattbart och inget utelämnas för våra blickar.

Anna Hedenmo intervjuade den ryskamerikanske filmaren Jevgenij Afinejevskij i söndagens ”Agenda” och ställde frågor om de upprörande och brutala bilderna från dokumentären ”Ett rop från Syrien” (som sändes direkt efter ”Agenda”). Det fanns anledning att göra det. Bilderna från Syrien är inte sällan råbrutala, men det är inte alltid helt lätt att veta var de exakt kommer ifrån, från vilken sida, och i vilket syfte de har publicerats.

Jevgenij Afinejevskij har försökt lägga det stora pusslet, berätta hela historien om hur kriget börjar, och hur det utvecklas till ett sex år långt helvete med hundratusentals döda, många krigförande parter, och miljoner med människor på flykt. Ett helt land, i stort sett.

Man behöver inte se många minuter för att förstå att vi inte kan stänga dörren mitt framför näsan på de här människorna, eller påstå att de skall ”ha hjälp på plats”.

Det finns ingen plats att få hjälp på.

”Ett rop från Syrien” visar bilder från kriget vi inte sett tidigare, barn dör bokstavligt talat framför våra ögon, torterade, slagna i bitar, när de nu inte gasats med sarin eller klorgas eller utsatts för något annat överjävligt man knappt trodde en mänsklig hjärna kunde lista ut – än mindre sätta i verket.

Vi sitter på första parkett och visst, det finns människor och politiker och aktivister som försöker få stopp på blodbadet men i stort sett pågår det oavbrutet och relativt ostört. Och när stormakterna bekymrat sig och gått till aktion så har man gjort det från luften, med sina bombplan och sina ”precisionsbombningar” som alltid tycks betyda skolor, sjukhus, förskolor, hus och hem, så många barn och pensionärer och redan sjuka som möjligt, i minsta möjliga utsträckning är det bombningar som stört de krigförande.

Ytterligare militära insatser och ännu fler aktörer är knappast vad den här konflikten behöver.

Det finns något i berättandet och en del bilder i Jevgenij Afinejevskij film som gör mig aningen misstänksam, jag menar verkligen inte att exakt alla borde få säga sitt i den här typen av dokumentation, jag tror inte att det finns en eller flera objektiva verkligheter som ställer krav på att belysas ur olika perspektiv, men det blir samtidigt otroligt komplicerat att bli konfronterad med så kolossalt många och delvis motsägelsefulla bilder och vittnesmål och partsinlagor – utan att vi har den minsta möjlighet att själva ifrågasätta en enda.

Öppningen är chockerande. När Syriens invånare, efter decennier av förtryck och diktatur, sakta börjar röra på sig, när de ser och hör vad som händer i Libyen, Tunisien, Egypten under den så kallade arabiska våren, blir det några 12-åringars oskyldiga klotter som får bägaren att rinna över.

Några skolbarn i Daraa i södra Syrien klottrar på väggen, ”Det är din tur, doktorn” – och syftar på diktatorn Bashar al-Assads -läkarutbildning. Och att hans -dagar vid makten är räknade.

De klottrande ungarna avslöjas snart, de hämtas omedelbart av Syriens militär och underrättelsetjänst, utsätts för den värsta tortyr vi kan tänka oss, några få kommer därifrån sönderslagna, men vid liv – de flesta lämnas tillbaka till föräldrar och släkt som närmast oigenkännbara lik.

Inget utelämnas för våra blickar.

Och inget kunde längre stoppa de syriska invånarna från att gå ut på gatorna och skrika ut sin vrede. Det ledde till en massaker av det mer ofattbara slaget.

Har vi på parkett något bra försvar? Inget alls verkar det som. Vi såg det och vi lät det hända. Vad gör det oss till? Historien lär döma ut stränga straff.

Johan Croneman johancroneman@gmail.com “

DN ONSDAG 29 MARS 2017

“Storbritanniens stora steg rätt ut i mörkret

I dag, onsdag, väntas Storbritanniens premiärminister Theresa May -aktivera artikel 50 i Lissabonfördraget och inleda landets utträde ur EU. Det är naturligtvis en historisk dag, skriver Joris Luyendijk, men också en historisk blåsning.

I många år har en slogan, ”Keep calm and carry on” (”Behåll lugnet och fortsätt som vanligt”) varit populär i Europa. Man kan se den på affischer, t-shirtar och muggar, både i dess originalform som trycktes upp 1939 för att stålsätta britterna inför kommande bombanfall, och i otaliga skämtsamma varianter.

Populariteten är förståelig: frasen cementerade bilden av britterna som ett envist, tolerant och frisinnat folk från den enda europeiska stormakt som gick segrande ur andra världskriget. Ett öfolk som alltid har varit relativt immunt mot de romantiska och totalitära fantasier som orsakat sådan förödelse på det europeiska fastlandet – från franska revolutionen till fascism och kommunism.

Det är åtminstone så britterna ser på sig själva och tack vare skicklig pr är det också så många européer fortfarande ser dem. Men när Storbritannien nu formaliserar sitt utträde från EU genom att aktivera artikel 50 blottas raka motsatsen till denna positiva stereotyp.

Problemet är inte Brexit i sig, det finns goda skäl att vilja lämna EU. Problemet är att alla dessa goda skäl knappt spelade någon roll alls inför folkomröstningen. Utträdet bygger i stället på en grundval av lögner, självbedrägeri, falska löften, manipulation och illa dold rasism.

Och vad värre är: Brexitlägret har ingen aning om vad de håller på med. De är inte lugna utan improviserar sig fram.

Ögonblicket är historiskt. Brexit innebär i den här skepnaden att Storbritannien tar ett kliv ut i mörkret. Resten av EU tar inte bara farväl av en medlemsstat, man måste också vänja sig vid att grannarna på andra sidan Nordsjön och Engelska kanalen inte längre agerar rationellt och förutsägbart.

Den brittiske författaren Martin Amis skrev en gång att hans land hanterade förlusten av imperiet genom att ”odla lättsinnet”. Det är en ljuvlig underdrift som fångar hur beslutet om en folkomröstning växte fram, hur valkampanjen bedrevs och hur man har hanterat resultatet. Den som ser nyktert på det hela kan bara dra en smärtsam slutsats: det här är inte längre ett seriöst land.

Lättsinnets första utfall var löftet om att hålla en folkomröstning. Mycket tyder på att den dåvarande premiärministern David Cameron inte väntade sig att den skulle bli av. I stället räknade han med att fortsätta regera tillsammans med Liberaldemokraterna efter valet 2015. ”LibDem” motsatte sig dock starkt en folkomröstning och därför ville Cameron slå två flugor i en smäll. Genom att utlova en folkomröstning skulle han lugna EU-hatarna i sitt parti. Under förhandlingarna inför nästa koalition skulle han därefter backa från det löftet mot att Liberaldemokraterna i sin tur gjorde eftergifter. Då kändes det som ett typexempel på genial brittisk taktik.

Men Cameron underskattade sin egen popularitet. De konservativa fick egen majoritet och nu gick det inte att ta tillbaka löftet. Nästa blunder av Cameron var att han alldeles för sent insåg att han kunde förlora folkomröstningen. Kanske förstod han helt enkelt inte hur viktigt EU är. Efteråt skrev hans nära rådgivare Daniel Korski att Cameron ”ursprungligen såg EU som en i raden av udda organisationer som Storbritannien var medlem i”. Det kan hända att det bidrog till premiärministerns håglösa valkampanj som hellre fokuserade på överdrifter och skräckscenarier än på en positiv vision. Hur som helst fintades Cameronsidan hela tiden bort av motståndarnas fräcka lögner och tomma löften.

Brexitsidan fick det att verka som om ett EU-medlemskap kostar landet 350 miljoner pund i veckan netto. Man spred ett Facebookklipp: ”Borde vi inte lägga pengarna på sjukvården i stället?” Samma budskap spreds via flygblad på sjukhusen och på den buss som turnerade runt i landet före omröstningen.

Ett annat klipp på Facebook hävdade – även det felaktigt – att Turkiet, Albanien, Makedonien, Montenegro och Serbien snart skulle bli EU-medlemmar, ”vilket kommer att belasta vår sjukvård ytterligare”. Storbritanniens främste EU-hatare Nigel Farage och Ukip satte upp affischer med bilder på flyktingar och texten: ”Bristningsgränsen. Så har EU svikit oss alla”.

Det var först under Donald Trumps valkampanj som termerna ”falska nyheter” och ”alternativa fakta” blev allmängods. Men Brexitlägret använde sig av samma metoder. Skillnaden är att man backade från sina löften ett dygn efter att ha vunnit omröstningen. De där 350 miljonerna till sjukvården? Det var bara ”ett mål att sträva efter”. Inte heller hade man en plan för hur utträdet skulle gå till, för det var regeringens jobb.

David Cameron avgick och Lämna-kampanjen föll samman. In i det tomrummet trädde därefter Theresa May, vilket innebär att en premiär-

minister som röstade mot utträdet nu också är den som ska lotsa Storbritannien ut ur EU.

Samtidigt lovade Brexitsidan att Storbritannien naturligtvis skulle fortsätta att ingå i den gemensamma marknaden, och avfärdade de allt högre varningarna från Bryssel och de europeiska huvudstäderna om att detta inte skulle vara möjligt. Nio månader senare är Storbritannien på väg att kasta sig ur denna gemensamma marknad.

Hur framtiden kommer att te sig för tre miljoner EU-medborgare i Storbritannien och landets en miljon medborgare i EU vet ingen. Flygplanstillverkare och kärnkraftsbolag går en osäker framtid till mötes, liksom finanssektorn. Sjukvårdsmyndigheten NHS varnar för akut personalbrist eftersom tiotusentals läkare och sjuksköterskor är EU-medborgare.

Under tiden höjer den brittiska regeringen insatserna och hävdar att ”inget handelsavtal med EU är bättre än ett dåligt avtal”. Brexitministern David Davis tillfrågades nyligen i parlamentet om regeringen har analyserat följderna av att lämna EU på detta oordnade vis. Svaret var nej. Inte heller finns det någon beredskap för hur Brexit kommer att påverka Gibraltar, Skottland eller fredsavtalet i Nordirland.

Brexit handlade inte bara om invandring och handel, utan även om att återställa parlamentets självständighet. Men när en grupp jurister gick till High Court och krävde att parlamentet skulle få vara med och avgöra vilken form utträdet skulle ha, blev Brexitsidan rasande. EU-hataren Nigel Farage hotade med revolt och på den mäktiga tabloiden Daily Mails förstasida publicerades bilder av de tre domarna med bildtexten ”Folkets fiender”. Landets största tidning, The Sun, påminde sina läsare om att en av de tre domarna var ”öppet homosexuell” och att en annan ”talade flera främmande språk flytande”.

Så här lågt har alltså landet som mer eller mindre uppfann rättsstaten sjunkit, och premiärminister Theresa May gör ingenting för att dämpa polemiken. I stället höll hon ett tal på de konservativas konferens där hon sa att ”världsmedborgare” egentligen betyder ”medborgare av ett ingenstans”. När hon nu tillfrågas om sin handlingsplan eller vad hon prioriterar upprepar hon bara sitt mantra: ”Brexit betyder Brexit”.

Hon förmår inte erkänna att britternas krav på EU helt enkelt är irrationellt: Storbritannien vill stanna i den gemensamma marknaden, men accepterar inte att EU-domstolen ska få råda över samma marknad.

Och det som är ännu viktigare: denna gemensamma marknad har utvecklats till ett tätt sammanflätat ekonomiskt nätverk där företag över hela kontinenten har ett nära samarbete. Bildelar, till exempel, kan slussas fram och tillbaka över den gemensamma marknaden innan de till sist kombineras till en färdig bil i en fabrik någonstans i EU.

EU handlar nämligen inte längre enbart om frihet från handelshinder. Det handlar också om leveranskedjor, och för att de ska fungera krävs fri rörlighet för tjänster och varor. Britterna vill sätta stopp för rörligheten och samtidigt ingå i dessa kedjor. Det är kort och gott ett orealistiskt krav och logiskt omöjligt att tillmötesgå. Det är också att blunda för det orimliga i att EU-länderna skulle låta Storbritannien gå ur klubben och samtidigt dra fördel av dess tjänster.

Brexitanhängarna är alltså verklighetsfrämmande. De tillbringar all tid med att antingen försöka överrösta sina motståndare eller prata med sig själva om sig själva. Samtidigt befinner sig Labour i inbördeskrig

medan premiärministern aldrig har vunnit ett val, vare sig inom partiet eller i ett parlamentsval. Vidare har allierade i Europa som vädjat till Storbritannien de senaste månaderna antingen blivit tillrättavisade eller ignorerade, och erfarna brittiska diplomater som varnade för en kommande katastrof har avskedats eller omplacerats för att de varit ”så pessimistiska”.

Så ser läget i Storbritannien ut i denna avgörande stund och många har dragit paralleller mellan Brexit och invasionen i Irak 2003. Båda ”såldes in” med lögner och manipulation samt genom att kalla kritiska eller skeptiska röster för ”opatriotiska” och ”uppgivna”. Det är en relevant analogi, men inte bara det. Om Irak hade förvandlats till en stabil och blomstrande demokrati hade lögnerna varit förlåtna för länge sedan. Men amerikanerna och britterna invaderade Irak utan någon riktig plan, vilket resulterade i att inbördeskriget kostade hundratusentals livet och gav upphov till terroristgruppen IS.

Fjorton år senare färdas Storbritannien åter i blindo, den här gången från EU mot en framtid som man varken brytt sig om att analysera eller reflektera över. I Irak var det landets befolkning som fick betala priset. Nu faller bördan på EU-medborgare i Storbritannien, britter i EU och framför allt på de stackare runtom i riket som trodde att de gjorde sig själva och sitt land en tjänst genom att rösta för ett utträde. Den stora frågan inför framtiden är vilket ”lugn” man kommer att ”bevara” när man upptäcker att man har blivit blåsta.

Joris Luyendijk är nederländsk journalist och författare. Hans bok ”Simma med hajar – en resa mot finansvärldens innersta” kom ut på svenska 2015.

Joris Luyendijk “

DN ONSDAG 29 MARS 2017

“ Farväl, kära vänner

En stor majoritet av britterna vill att den fria handeln med övriga EU fortsätter efter Brexit. Både de som röstade nej till medlemskapet i unionen och de som sa ja skulle tydligen helst stanna kvar på den inre marknaden. Samtidigt visar opinionsmätningar att de flesta vill begränsa invandringen betydligt, inklusive från EU-länder. Problemet är ju att dessa två ståndpunkter är oförenliga.

Samma trångmål möter premiärminister Theresa May, som på onsdagen lämnar ett åttasidigt brev till Bryssel med Storbritanniens ansökan om att lämna EU. Det innebär att klockan börjar ticka. Två år från nu ska skilsmässan vara klar.

May har förvisso gjort sitt val. Hon ser invandringsfrågan som huvudorsaken till att nej-sidan vann folkomröstningen förra året. Att ”ta kontroll över gränserna” är därför hennes högsta prioritet. Men den fria rörligheten av arbetskraft är en grundpelare för EU:s inre marknad, som därmed måste dumpas. Storbritannien lämnar även tullunionen, för att kunna söka egna frihandelsavtal. Premiärministern har också lovat ta hem all lagstiftning till London, och säger därför upp bekantskapen med EU-domstolen.

Enkelt och smärtfritt? Verkligheten kommer att bli motsatsen.

Tidsplanen är knapp. Ett toppmöte den 29 april ska slå fast EU:s utgångsbud. Samtalen måste sedan avslutas i oktober 2018 för att resterande 27 medlemsstater ska hinna ratificera en uppgörelse. Britterna vill att separationen hanteras samtidigt som nya frihandels-

villkor tas fram. EU säger att skilsmässopaketet måste snöras ihop först. Att få alla komplexa detaljer på plats inom 18 månader ser ogörligt ut.

EU tänker inte belöna en svikare, även om utbrytaren inte heller ska bestraffas. En av de första förhandlingsstriderna blir hur mycket britterna ska betala för gamla förpliktelser. 60 miljarder euro, säger EU-kommissionen. Oh no, lär både Londons eurofobiska tabloidpress och Theresa May svara.

Tre miljoner EU-medborgare bor i Storbritannien, en miljon britter i andra EU-länder. Deras rättigheter i dag är en sak. Men hur blir det med deras barn? Och om de gifter sig eller går i pension?

Det tog sju år för EU att göra upp om ett frihandelsavtal. EU och USA har harvat länge med TTIP. Vänsterpartier och miljöaktivister sätter käppar i hjulen. Vad London ser som logiskt och rimligt kan uppfattas som arrogant på kontinenten. Mays konservativa parti är i dagsläget ohotat i parlamentet, men de interna spänningarna är väl kända.

Och britterna ska inte bara enas med EU, utan med tjogtals andra partner. Ett land har en sämre förhandlings-position än unionen som enhet. Imperienostalgi kommer inte säkert att hjälpa när uppgörelser ska nås med gamla kolonier som Indien.

I princip ska EU-lagstiftning fortsätta att gälla i Storbritannien tills parlamentet ändrar den. Krypskyttet mot petiga regleringar från Bryssel har pågått länge, men mycket av det mest byråkratiska är hemmagjort. Behovet av någon form av ramar upphör dessutom inte automatiskt med Brexit.

Lite miljöpolitik lär behövas. Finanssektorn är angelägen om att få fortsätta verka i hela Europa. Brittiska företag måste i stor utsträckning hålla sig till EU-standard på exportprodukter, särskilt om ett frihandelsavtal är ambitionen. Arbetsgivarförbundet har räknat ut att minst 34 nya tillsynsmyndigheter behövs för att ersätta europeiska.

Skotska separatister använder för sin del Brexit som hävstång för att avsluta den brittiska unionen. Nordirland oroas av följderna för trafiken över gränsen till EU-landet Irland.

Att räkna upp fallgropar i utträdesprocessen är inte svårt. Inget avtal är bättre än ett dåligt, säger Theresa May, men det är en propagandafras. Om Storbritannien ramlar ur EU utan uppgörelse uppstår osäkerhet om juridik och ekonomi. Även om tillväxten efter folkomröstningen har tuggat på hyfsat, har pundet fallit och inflationen tagit fart. Och de stora riskerna har alltid handlat om långsiktiga effekter.

Storbritannien har varit en god allierad för Sverige inom EU när det gäller fria marknader och handel. Det är en ödets ironi att britterna, de kanske främsta förespråkarna för den inre marknaden, nu är på väg att lämna den. För svenska företag betyder det både krångel och stora kostnader.

Brexit betingar ett pris inte bara för britterna utan för hela EU. Det finns ett gemensamt intresse av att lösa problem smidigt. Tyvärr råder det ingen brist på historiska exempel när goda föresatser har visat sig vara önsketänkande.

DN 29/3 2017 “

DN ONSDAG 29 MARS 2017

“ Sammanbrott hotar inför skilsmässan

Analys. I dag onsdag tas första steget i den komplicerade separationen mellan Storbritannien och EU. Förhandlingarna blir svåra och ett sammanbrott kan inte uteslutas.

Nio månader efter folkomröstningen i Storbritannien tänker regeringen i London på onsdagen aktivera den vid det här laget omtalade artikeln 50 i EU:s Lissabonfördrag.

Därmed tar EU ett stort kliv ut i det okända. Det är första gången ett medlemsland lämnar EU och ingen vet hur det kommer att sluta.

Att det blir tuffa och svåra förhandlingar står klart redan nu. DN har talat med diplomater som säger att ett sammanbrott inte kan uteslutas. Om britterna lämnar förhandlingsbordet och vägrar betala skulle tvisten om bodelningen hamna i ICJ, Internationella domstolen i Haag.

När förhandlingarna sätter i gång, vilket kan dröja fram till i sommar eller kanske till i början av hösten, se faktaruta här intill, handlar det nämligen först om hur de gemensamma tillgångarna och skulderna ska delas upp.

EU-kommissionen anser, enligt icke-officiella uppgifter som citeras flitigt på många håll, att Storbritannien ska betala motsvarande knappt 600 miljarder kronor för att få lämna EU. Det är inte svårt att räkna ut att regeringen i London inte kommer att gå med på det, och EU:s bud innehåller säkert förhandlingsutrymme.

En grundlig analys av EU:s förväntade krav har gjorts av Alex Barker, chef för Financial Times Brysselkontor, på uppdrag av CER, Center for European reform.

Den största delen av Storbritanniens skulder till EU handlar enligt Barker om beslut som redan har fattas och som britterna därför anses ha fortsatt ansvar för.

Det gäller till exempel investeringar i infrastruktur, satellitsystemen Copernicus och Galileo samt regionalt stöd till framför allt östra EU.

Dessutom kräver EU att Storbritannien fortsätter att betala pensioner och sjukförsäkringar till EU-tjänstemän, vilket också är en följd av redan fattade beslut.

Vid skilsmässan ska det också vara klart vilka regler som gäller för EU-medborgare som redan bor i Storbritannien och för britter som bor i andra EU-länder. Det blir inte lätt att komma överens.

Men bodelningen handlar trots allt om pengar. Om viljan finns att göra upp borde det inte vara omöjligt att hitta lösningar. Skulder kan till exempel delas upp på flera år och löften till EU-medborgare i Storbritannien och britter i EU kan bli ömsesidiga.

Ännu mer komplicerat blir det sannolikt att komma överens om en framtida relation. Förhandlingarna om ett nytt handelsavtal mellan Storbritannien och EU kan ta flera år.

Mycket kan trassla till sig på vägen. Det är till exempel svårt att begripa hur EU:s yttre gräns mellan Irland och Storbritannien skulle kunna fortsätta att vara öppen. Men en stängd gräns skulle riva upp en europeisk politisk varböld, se reportaget här intill.

Efter snart ett års sorgeperiod över att Storbritannien ska lämna börjar också många på EU-sidan visa en hårdare attityd.

”Vi har inget intresse av att straffa Storbritannien, men vi inte heller något intresse av att skada den europeiska integrationen”, förklarade till exempel Tysklands finansminister Wolfgang Schäuble häromdagen i en intervju i Financial Times.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“ **Fakta. Så går skilsmässan till**

1 Ansökan om skilsmässa. I dag, onsdag, överlämnar Storbritanniens EU-ambassadör ett brev till Europeiska rådets ordförande Donald Tusk med en begäran om utträde ur EU. Därmed har artikel 50 i Lissabonfördraget aktiverats och förhandlingarna om skilsmässan ska slutföras inom två år

2 EU-toppmöte. Donald Tusk har lovat att lämna en första reaktion inom 48 timmar, men innan förhandlingarna inleds måste de 27 EU-länderna enas om att mandat till kommissionens Michel Barnier, som är EU-sidans förhandlare, vilket ska ske vid ett särskilt EU-toppmöte den 29 april.

3 Förhandlingar om bodelning. Sedan kan det ändå ta tid innan EU-länderna har enats om detaljer. Kanske dröjer det fram till sommaren eller hösten innan förhandlingarna inleds. Då handlar det först om hur de gemensamma tillgångarna delas upp.

4 Godkännande. Avtalet om Storbritanniens utträde ska godkännas av EU-parlamentet, EU-toppmötet och medlemsstaternas nationella parlament. Därför måste skilsmässoförhandlingarna avslutas i oktober 2018 om avtalet ska vara helt klart i mars 2019.

5 Ny relation. Sedan återstår den svåraste frågan. Vilken typ av ny handelsrelation vill och kan Storbritannien ha med EU framöver? Regeringen i London vill att den frågan också ska vara löst inom två år, men EU-sidan insisterar på att skilsmässan först måste vara klar.DN”

DN ONSDAG 29 MARS 2017

Ny gräns kan väcka liv i blodig konflikt

○ Storbritannien ska gå ur EU och många ser ett land som håller på att falla samman.

○ På Nordirland konfronteras människor med sin våldsamma historia. Allt fler frågar sig: Vad händer när gränsen till Irland blir en yttre EU-gräns?

○ Kan Brexit – mer eller mindre av misstag – bli det som leder till ett återförenat Irland?

På Nordirland röstade 56 procent för att stanna kvar i EU. I hög grad för att man var orolig för vad som skulle hända med gränsen. Den 50 mil långa sträckan från Lough Foyle i norr till Carlingford Lough i söder är Storbritanniens enda riktiga landgräns. På ena sidan ligger Irland, på andra sidan Nordirland. Under konflikten mellan de som ville att Nordirland skulle höra till Irland och de som ville att landet skulle förbli en del av Storbritannien stod brittiska soldater vid gränsen. Den Irländska republikanska armén, IRA, band år 1990 kocken Patsy Gillespie i en bil och tvingade honom att köra till en gränsstation. Bomben exploderade via fjärrkontroll.

Han dog på sin sons 18-årsdag.

Det fanns ingen kropp att begrava.

I dag existerar ingen gräns i praktiken. 30 000 människor rör sig mellan Irland och Nordirland varje dag. De tar sig till och från jobbet i en region som sedan freden 1998 alltmer smälter samman. Konfliktens

grundfråga, om Nordirland ska höra till Storbritannien eller till Irland, nådde en kompromiss. Principen bakom fredsavtalet var att det var upp till befolkningen på Nordirland att bestämma. Den katolska minoriteten som i hög grad ser Nordirland som en del av Irland, och den protestantiska majoriteten som vill att Nordirland ska vara en del av Storbritannien har delat på makten i det nordirländska parlamentet Stormont.

I dag aktiverar Storbritanniens premiär-minister Theresa May artikel 50 i Lissabonfördraget. Om två år kommer Storbritannien att ha lämnat EU.

Ingen vet i dag vad det kommer att innebära.

Allra minst för Nordirland.

Vid en utfrågning i Nordirlandutskottet i det brittiska parlamentet i London förklarade EU-kommissionens förre tullexpert Michael Lux att om en person från Nordirland efter Brexit tog en promenad med sin hund över gränsen till Irland måste det finnas speciella regler för vilken typ av dokument han ska ha med sig.

Det gick ett sus genom rummet. Detta var ju omöjligt. Inte på Nordirland. Det skulle leda till krig.

Ja, bokstavligen.

– Senast vi hade gränskontroller sprängde folk dem i luften, säger Kellie Armstrong från det nordirländska mittenpartiet Alliance. Hon sitter i entrén till Stormont, parlamentshuset i Belfast. Här i den närliggande Castle building förhandlades fredsavtalet fram 1998. Tony Blair stod på trappan i strilande regn och utropade:

– Äntligen, historiens tunga börda kan till slut lyftas från våra axlar.

I mars 2017, en vecka innan Theresa May inleder Brexit, råder febril aktivitet i parlamentet Stormont. Det är regeringskris. Enligt avtalet om att dela makten mellan den protestantiska majoriteten och den katolska minoriteten måste de båda sidorna alltid regera i koalition. Efter nyvalet i början av mars har det katolska och vänsterorienterade Sinn Fein och det protestantiska och högerorienterade DUP inte kommit överens. Klockan tickar. Snart rinner tidsfristen ut. Når man ingen annan lösning kommer Storbritannien tvingas gå in och ta över styret av Nordirland. Det framkallar onda minnen från åren av våld.

Här benämns de trettio åren av våldsam konflikt helt enkelt som ”besvären”, The troubles.

Problemet är att tidsfristen för att bilda regering i Nordirland gick ut i måndags. Bara några dagar innan Theresa May ska aktivera utträdet ur EU.

– Hur kan hon inte ta hänsyn till detta? Vi röstade inte för Brexit och vi påverkas mer på djupet än någon annan region. Varför drar Theresa May i gång EU-utträdet i en situation när vi saknar regering? Kellie Armstrong menar att Nordirland just nu är en perfekt storm.

Sammy Wilson från det protestantiska DUP är avslappnad. Han är inte ens här. Han är i London. Hans parti stödde Brexit och när han pratar

om det låter han som vilken engelsk brexitör som helst. Om Nordirland säger han på telefon:

– Folk oroar sig i onödan. Självklart kommer det inte att bli någon gräns mot Irland, eller så kommer det att bli en elektronisk gräns. Ungefär som en vägtull. Det finns en massa sätt att lösa det här på. Han suckar in i telefonen. Sverige är ju medlem i EU, eller hur? Och Norge är det inte? Er gräns är många gånger längre än den nordirländska och den funkar.

Det finns dock de som menar att unionister som Sammy Wilson, de i huvudsak protestanter som vill att Nordirland förblir en del av Storbritannien bör oroa sig mer för Brexit.

Kommer Brexit att bli det som mer eller mindre av misstag leder till en återförening mellan Nordirland och Irland?

Allt som de katolska republikanerna har drömt om?

Det talas mycket om att Skottland kan komma att bryta sig ur Storbritannien. I England röstade en majoritet för ett brittiskt utträde ur EU men i Skottland röstade 62 procent för att stanna. De skotska nationalisterna använder detta som ett nytt huvudargument för varför Skottland behöver bli självständigt. Det hade varit en sak om premiärminister Theresa May hade nöjt sig med att ta Storbritannien med ett ovilligt Skottland i släptåg ut ur själva EU. Men i januari deklarerade Theresa May i ett tal på Lancaster house i Green Park i London att hon tänker lämna inte bara EU, utan även EU:s gemensamma marknad och dess tullunion.

Detta var inte vad man sa under folkomröstningskampanjen förra sommaren men som Theresa May ser det finns det inget annat sätt att ge det brittiska folket den kraftigt minskade EU-invandring som hon bedömer att det brittiska folket efterfrågar.

Det land som vill vara med i EU:s gemensamma marknad måste, även om det inte är medlem i EU, acceptera EU:s princip om fri rörlighet för människor. Det gör till exempel Norge. De brittiska brexitörerna lovade minskad invandring och nu måste de leverera.

Därför lämnar Storbritannien den gemensamma marknaden, trots att landet en gång i tiden i princip skapade den.

EU:s tullunion måste Storbritannien i sin tur gå ur om Storbritannien vill vara fritt att förhandla fram handelsavtal med andra delar av världen. Detta var det andra huvudargumentet under folkomröstningskampanjen: Storbritannien hölls tillbaka av EU rent ekonomiskt. Varför inte handla mer med andra marknader? EU må vara världens största, men EU är knappast världens snabbast växande marknad.

För skottarna blev dock detta oacceptabelt. Skottlandes försteminister Nicola Sturgeon krävde en ny folkomröstning om skotskt utträde ur Storbritannien. Premiärminister Theresa May sa att det minsann fick vänta.

Det talas mycket om Skottland och mindre om vad Brexit gör med Nordirland.

Eftersom det helt enkelt talas mindre om Nordirland.

För att addera till den perfekta stormen på Nordirland går Martin McGuinness och dör på morgonen den 21 mars. En gång i tiden fick BBC inte ens sända hans röst eftersom han var en fruktad terroristledare. Tillsammans med sin mångårige kamrat Gerry Adams ledde han IRA, den terrororganisation som ville att Nordirland skulle bli en del av Irland.

Martin McGuinness var terroristledaren som blivit statsman och som dog av naturliga orsaker vid 66 års ålder i ett fredligt Nordirland. Till och med den engelska drottningen hade skakat hans hand. I limegrön hatt och vita handskar hade hon lett mot honom trots att hans organisation trettio år tidigare hade sprängt hennes älskade kusin lord Mountbatten i luften.

I torsdags förra veckan låg Martin McGuinness kropp i en kista täckt av den irländska flaggan. Han bars långsamt nerför backen mot kyrkan innanför stadsmuren i det som katolikerna kal-lar Derry och protestanterna kallar för Londonderry. Det mesta på Nordirland har två namn, inte ens fredsavtalet kan de enas om. Heter det Långfredagsavtalet eller Belfastavtalet?

Plötsligt verkade dock folkmassan irriterad.

– Visa lite respekt!

Fotografer gick baklänges framför Martin McGuinness kista med smattrande objektiv och beordras undan av polisen. Folket jublade. Barn i gröna skoluniformer och män i svarta jackor med den vita liljan på bröstet: symbolen för de 15 irländska republikaner som avrättades under påskupproret i Dublin 1916. Martin McGuinness har själv burit liljan otaliga gånger, först på begravningar av fallna IRA-kamrater och sedan när freden kom som vice försteminister för IRA:s politiska gren Sinn Fein.

Folk blossade på elektroniska cigaretter och gråter inte.

Flera tidningar skriver att Martin McGuinness just nu, i döden, är närmare sitt politiska mål än kanske någonsin tidigare. Det är det som är poängen. Många menar att Storbritanniens kommande utträde ur EU gör en återförening mellan Nordirland och Irland mer trolig. För tänk om det blir Brexit som driver den sista brittiska soldaten ut i den irländska sjön?

Till Martin McGuinness begravning anländer Bill Clinton. Tunn och skör, ser den förre amerikanske presidenten ut som han ska blåsa bort med körsbärsträdens blommor.

Bill Clinton var med och skapade den här freden och Bill Clinton är medveten om vad som kan hända. Han vet vad de viskar: Om gränsen och om Brexit. Att när Storbritannien lämnar EU blir gränsen mellan Nordirland och Irland en yttre EU-gräns. Det är inte alls så enkelt att lösa som gränsen mellan Sverige och Norge. Storbritannien ska ju lämna även tullunionen och den gemensamma marknaden. Gränsen kommer att behöva bevakas. På något sätt. Och senast det skedde ledde det till att folk sprängde varandra i luften.

Hur hållbar är den här freden?

○○○

Martin McGuinness hade charm. En söndag, 1976, när han kom hem från högmässan satt Jane Fonda i hans kök. Hon verkade se det hela som han såg det: IRA:s kamp som en medborgarrättskamp. Katoliker behandlades som andra klassens medborgare på Nordirland. När han var ung hade många inte ens haft rösträtt eftersom du för att få rösta i lokalvalen var tvungen att antingen äga eller hyra en bostad. Det uteslöt effektivt de fattigaste. Och de fattigaste var oftast katoliker. Utbildning, bostäder, jobb. Diskriminering på alla nivåer.

Jane Fonda skickade en uppsättning bebiskläder när Martin McGuinness tredje barn föddes.

Det var här på gatorna i Londonderry som han en gång hade bestämt sig för att ta till vapen. 14 demonstranter sköts till döds av den brittiska armén under det som kom att kallas för den Blodiga söndagen.

– Martin McGuinness gick inte ut i krig. Kriget kom till honom, sa hans kamrat Gerry Adams vid hans grav.

Det var så de såg det. De var inte terrorister utan befälhavare i en armé. Martin McGuinness trodde på politiskt våld tills han inte gjorde det längre.

○○○

På Milltowns kyrkogård i västra Belfast regnar det. Hit rullar de svarta taxibilar som tar turister på guidad tur till de viktigaste platserna för Nordirlandkonflikten. I dag kan du välja mellan en guidad tur till inspelningsplatserna för ”Game of thrones”, tv-serien om förmedeltida blod, sex och drakar. Eller så kan du åka till platserna för avrättningar, bomber, hungerstrejk och massakrer. Verkliga sådana. Turisterna står på Shankill road i centrala Belfast och fotograferar. Här exploderade en IRA-bomb 1993. Tio människor dog. Folk tar bilder.

Och lokalbefolkningen fortsätter nerför gatan.

Det är skillnad att som turist komma till muren i vad som en gång var Östberlin i Tyskland och att stå i Belfast framför en av muralmålningarna. Murresterna i Berlin finns där för att påminna om vad som en gång var. Det gör de inte i Belfast. Här används murarna fortfarande. På kvällar och helger kommer en vakt och stänger porten: separerar katolska kvarter från protestantiska. Du kan fortfarande ta dig till den andra sidan, men du måste ta en omväg. De kallas för fredsmurar och går genom parker och över vägar. De ska förhindra upplopp, våld och konfrontation. Först 2016, arton år efter fredsavtalet, rev man den första fredsmuren i Belfast.

Målet är att alla ska vara borta år 2023.

Berättelsen om det nuvarande fredsavtalet började 1997. Tony Blair var ny brittisk premiärminister och hade en tendens att ta sig an frågor med nästan evangelisk glöd. Långt senare skulle detta ställa till stora problem för honom i Irak, men just då var hans kombination av naivitet och politisk hybris precis vad Nordirland behövde.

Det var detta år som Martin McGuinness för första gången klev in på 10 Downing Street i London. I regeringens sammanträdesrum stannade han till:

– Så, det var här all skada gjordes?

Jonathan Powell, Tony Blairs stabschef, utgick från att Martin McGuinness syftade på IRA:s granat-attack på premiärministerns bostad sex år tidigare. Han börjar återberätta att ja, här flög glassplittret och där duckade premiärminister John Major. Martin McGuinness såg frågande och lite generad ut. Han menade i stället att avtalet som delade Nordirland från Irlands skrevs på i detta rum 1921.

Parterna i Nordirlandkonflikten bar på sår som gick mycket längre bak i tiden. Tony Blair lyckades skapa fred genom att i hög grad ignorera detta. Det var så han såg på politik: att det handlade om att åstadkomma saker, inte att älta det gamla. Slutligen stod de där på trappan i ett regnigt Belfast.

Martin McGuinness hade gått från terroristledare till fredsmäklare och det sista kapitlet av hans liv kunde börja: statsmannens.

I tio år var han vice försteminister på Nord-irland. Regionen får bara styra sig själv om protestanter och katoliker delar på makten. Det största parti som vill tillhöra Storbritannien och det största parti som vill tillhöra Irland måste samregera i det regionala parlamentet. Kommer de inte överens återgår makten till den brittiska regeringen. Ian Paisley från protestantiska DUP var försteminister och Martin McGuinness var vice försteminister. De forna ärkefienderna blev vänner.

Och när Ian Paisley dog 2014 kämpade Martin McGuinness mot tårarna.

Han kom inte lika bra överens med DUP:s nästa ledare Arlene Foster. I januari i år avgick McGuinness. Han visste att han var sjuk och hans avgång satte i gång ett nyval och en regeringskris. Sinn Fein som vill se Nordirland som en del av Irland gick fram i valet. Det berodde delvis på att de till skillnad från DUP hade varit emot Brexit men främst på andra lokala faktorer. Martin McGuinness sista politiska ord var att hans Sinn Fein inte kunde gå tillbaka och samarbeta med Arlene Foster.

Så kommer det sig att Nordirlands står utan regering när Theresa May ska påbörja Storbritanniens utträde ur EU.

○○○

I brist på information verkar många på Nordirland utgå från det värsta: Fort Europas taggtrådsbeklädda mur kommer att gå på Nordirland mellan katolikerna och den irländska republik som de vill bli en del av.

– Jag minns den gamla gränsen, säger Connor McGilloway, ledare för en ungdomsgrupp som träffas på torsdagar på den protestantiska sidan av Londonderry. I rummet tre trappor upp finns både katoliker och protestanter. Connor McGilloway försöker hålla sig i bakgrunden och låta ungdomarna prata, men de är för unga. Gränsen de oroar sig för är inget som de kommer ihåg. De är barn av fredsavtalet.

– Jag minns det som väldigt farligt, förklarar han. Brittiska soldater med stora vapen. Det fick många människor att vända sig mot den brittiska armén.

Ungdomarna är i nittonårsåldern och kommer hit varje vecka.

– Förr kände jag inga protestanter, säger Lawa Barr. Hon arbetar på frisörsalong och skäller konstant på Dale Simpson som sitter bredvid henne. Inte för att han är protestant utan för att han är en ung man som pratar för mycket.

Dale Simpson skrattar. Halva hans släkt tjänstgjorde i den brittiska armén. Han är rädd för vad han har läst på sociala medier det senaste dygnet. Eller egentligen: ända sedan valet.

– Folk hotar att döda varandra.

– Internettroll?

Det går inte att veta. Inte på Nordirland. Ungdomarna vet bara att det har blivit värre. De pratar om sina jobb. Om risken för att bli arbetslös och vad som kommer att hända med Nord- irlands ekonomi om landet inte lyckas bilda regering. Om Storbritannien går in med direktstyre, innebär det att min mamma förlorar sitt jobb? Tänk om alla som jobbar i offentlig sektor förlorar jobbet? Då blir det garanterat krig. Adam Olphard jobbar på en båt som fiskar ostron. Han är rädd för det djupa havet. Han kan inte simma. Ciaren Coyle är katolik och stolt över sitt arbete på stadens finaste restaurang. Mark McLaughlan drömmer om att Nordirland ska bli en del av Irland.

– Men det kommer aldrig att hända, säger han.

Vad som krävs för att Nordirland ska bli en del av Irland är en folkomröstning på bägge sidor om gränsen. Den ende som kan kalla till en sådan folkomröstning är den brittiska regeringens minister för Nordirland, James Brokenshire. Det hjälper alltså inte att Sinn Fein redan har krävt en sådan omröstning. Det är inte upp till dem, men de känner att de har verkligheten på sin sida. Antalet personer från Nordirland som ansökt om irländskt pass gick förra året upp med över 20 procent. Det sägs bero på Brexit. Dessutom håller demografin på Nordirland på att förändras: katolikerna blir fler, protestanterna färre.

– Beslutet om vad som ska hända med Nordirland är 100 procent upp till Nordirland, säger Shane Nolan i ett konferensrum på sjätte våningen i Irlands huvudstad Dublin.

I grå kostym och med prickig näsduk i bröstfickan är det hans jobb att sälja Irland. Han är vice ordförande för IDA, den irländska regeringens myndighet för att locka utländska företag hit. Det Irland han säljer är ett Irland med 12,5 procentig bolagsskatt, snabbt bredband och techbolag.

– Vi skulle aldrig någonsin köra en bil genom Shoreditch i London tapetserad med affischer om att företagen borde packa ihop och flytta till Dublin. Aldrig!

Han syftar på hur staden Berlin precis har betalat för att köra just en sådan bil genom London. Alla vill ha sin bit av Brexitkakan. När Storbritannien lämnar EU räknar bedömare med att framför allt finansföretag kommer att tvingas flytta för att behålla sin tillgång till EU:s inre marknad. Shane Nolans poäng är att Irland, Storbritanniens närmsta granne (och goda vän), aldrig skulle fiska i brittiskt vatten på ett så uppenbart sätt.

– I stället frågar vi företagen: vad kan vi hjälpa er med i dessa osäkra tider?

Irland behöver med andra ord inte affischera. Landet ligger där det ligger och alla vet det. En flytt till Dublin blir ett sätt att behålla tillgången till EU:s gemensamma marknad utan att behöva röra sig särskilt långt. Irland togs på sängen av Storbritanniens beslut att lämna EU men har bestämt sig för att göra det bästa av situationen.

– Veckorna efter folkomröstningen var den första gången på mycket länge som irländare i Storbritannien kände sig som främlingar. När brittiska ministrar kom med förslag, som att registrera utländska arbetare, det var en märklig känsla, säger Shane Nolan. Hans blick blir tankfull men snart är han tillbaka i sin officiella roll. Han gör sitt bästa för att framställa den pågående regeringskrisen på Nordirland som vilken regeringskris som helst.

– Det händer överallt i Europa. Förhandlingar mellan koalitionspartier bryter samman. Det är inget konstigt.

Tidningsartiklar om politisk osäkerhet i norr är inte bra för affärerna. Han pratar hellre om Nordirlands planer att dramatiskt sänka sin bolagsskatt till Irlands nivå.

– Det skulle ge hela ön en gemensam investeringsprofil.

Han hummar om teknologiska hubbar, finansbransch och Google.

Shane Nolans Irland är ett Irland som är radikalt annorlunda från det Irland som bodde i Martin McGuinness revolutionära drömmar. Nordirland slutligen återförenat med Irland via låg bolagsskatt och internationella företags behov av fortsatt tillgång till EU:s gemensamma marknad?

Martin McGuinness, i sin grav, kan inte påminna sig om att någon någonsin sa till honom att det var så här kriget skulle sluta.

Få personer kunde å andra sidan förutsäga Brexit.

Katrine Marçal katrine.marcal@dn.se “

“ **Från 1920-talet till 1970-talet** dominerades Nordirland nästan helt av den protestantiska delen av befolkningen – merparten var ”unionister”, vilket betyder att de ville behålla unionen med Storbritannien. En ansenlig del av den katolska befolkningen ville dock ansluta sig till Irland och sågs därför som ”nationalister” eller ”republikaner”.

I slutet av 1960-talet inleddes en väpnad konflikt, med republikanska IRA och dess politiska gren Sinn Fein på ena sidan och den brittiska armén och en rad protestantiska para-militära grupper som ledande aktörer på den andra. Mellan 1969 och 1998 dödades minst 3 500 människor i politiskt våld.

1998 nåddes en fredsuppgörelse som kallas Långfredagsavtalet. Åren därpå skedde en successiv avväpning av de väpnade grupperna. Fredsavtalet kräver att katoliker och protestanter regerar tillsammans, annars infaller brittiskt direktstyre. “

DN ONSDAG 29 MARS 2017

“ Wallström: Vår oro har noterats

Efter Turkiets kartläggning av oppositionella i Sverige har utrikesdepartementet nu kontaktat den turkiska ambassaden. – Vi har framfört vår oro och det har noterats, säger utrikesminister Margot Wallström (S).

Enligt uppgifter till Ekot bedriver företrädare för den turkiska AKP-regeringen en systematisk kartläggning av oppositionella i Sverige. Framför allt handlar det om människor som sympatiserar med Gülenrörelsen.

I ett inspelat samtal som Ekot tagit del av försöker en representant för en regimtrogen grupp i Sverige övertala en Gülensympatisör att lämna över namn på politiska sympatisörer. Han säger att mannen finns på en lista över regimkritiker – och varnar för konsekvenserna om han inte samarbetar.

UD har kontaktat den turkiska ambassaden men Margot Wallström ser just nu inga skäl att kalla upp den turkiska ambassadören. Om den turkiska regeringen har bedrivit flyktingspionage i Sverige blir det både rättsliga och politiska följder, enligt Margot Wallström.

Enligt folkrättsexperten Ove Bring kan det kallas flyktingspionage.

– Det är i strid mot svensk lag, det är inget tvivel om det, säger han.
TT “

DN ONSDAG 29 MARS 2017

”Kidnappade svenska FN-medarbetaren död”

“Den svenska FN-arbetaren som utredde krigsbrott i Kongo-Kinshasa har hittats död, enligt en talesperson för den kongolesiska regeringen, rapporterar AFP.

Kvinnan kidnappades den 12 mars tillsammans med en amerikan och fyra kongoleser som alla arbetade för FN med att utreda krigsbrott i Demokratiska republiken Kongo, i provinsen Kasaï-Centrale.

I det område där de kidnappades har nu kropparna efter två västerlänningar, en man och en kvinna, hittats i två grunda gravar. Det bekräftar en talesperson för FN:s generalsekreterare i New York för DN. Enligt Lambert Mende, talesperson för regeringen i Kongo-Kinshasa, rör det sig om kropparna efter svenskan och amerikanen, rapporterar AFP.

– Den provinsiella poliskommissionären har just återvänt från området där kropparna av två FN-experter hittades, säger han.

I området har inga andra västerlänningar rapporterats försvunna.

Den FN-sökgrupp som letat efter de kidnappade har motarbetats av den kongolesiska regeringen, enligt människorättsorganisationen Human Rights Watch, som talat med nyhetsbyrån AP. Säkerhetsstyrkor i provinshuvudstaden Kananga ska ha inskränkt sökgruppens rörelsefrihet.

– FN-teamets försvinnande återspeglar en bredare bild av våld och övergrepp i Kasaï-regionen, säger Ida Sawyer, chef HRW:s centralafrikanska kontor, till AP.

FN-arbetarna hade i uppdrag att undersöka uppgifter om våld mot civila, bland annat efter att en videofilm där regeringssoldater massakrerar civila spritts på sociala medier av människorättsgrupper.

– De granskade uppgifter om storskaligt våld och uppgifter om människorättsbrott begångna av såväl den kongolesiska armén som lokala milisgrupper, säger Ida Sawyer.

Sedan milisgruppen Kamwina Nsapus ledare i augusti dödades av arméns säkerhetsstyrkor blossade våldet upp i området.

Sedan dess har minst 400 personer dödats enligt FN:s beräkningar.

Ett 30-tal massgravar har upptäckts i Kasaï sedan januari.

Clas Svahn clas.svahn@dn.se
Anders Bolling anders.bolling@dn.se
Juan Flores juan.flores@dn.se “

DN ONSDAG 29 MARS 2017

“ Alla flyktingar blir inlåsta i containrar

Alla flyktingar som söker sig till Ungern kommer från och med nu att låsas in i plåtcontainrar vid gränsen. Men övriga EU-länder hade inga invändningar när unionens tuffaste asylregler blev ännu tuffare.

På den serbiska sidan av de två gränsövergångarna mellan Serbien och Ungern finns små informella flyktingläger – något hundratal människor på varje ställe. Detta är vad som finns kvar av ”västra Balkanrutten”, den väg hundratusentals flyktingar tog från Grekland till norra Europa häromåret.

Längs gränsen ringlar sig ett fyra meter högt taggtrådsstängsel. Det restes 2015 när trycket från flyktingvågen var som starkast. Ett stenkast längre in i landet bygger fångar nu ytterligare en barriär som väntas vara klar i maj. På detta ”smarta stängsel” kommer det att finnas megafoner som på flera språk varnar för vad som händer den som tar sig in illegalt.

Varje dag släpps ett tiotal flyktingar in i Ungern genom en svängdörr. Om de har papper får de möjlighet att söka asyl, annars avvisas de direkt.

Det nya från och med tisdagen är att de asylsökande omedelbart blir inlåsta i läger bestående av hopsvetsade metallcontainrar som står uppställda alldeles intill gränsen. Hit kommer också cirka 400 flyktingar att transporteras från andra läger inne i Ungern, samtidigt som dessa läger nu stängs.

Detta gäller alla sökande, inklusive ensamkommande barn ner till 14 års ålder.

FN:s flyktingorgan UNHCR har riktat skarp kritik mot de nya reglerna, som antogs häromveckan av Ungerns parlament. Människorättsorganisationen Amnesty International menar att åtgärderna är en ”kollektiv bestraffning” mot människor ”endast på grund av deras flyktingstatus”.

EU:s migrationskommissionär Dimitris Avramopoulos uttalade sig också kritiskt under ett besök i Budapest på tisdagen:

– De europeiska principerna har beslutats i samråd och med enhällighet och ska därför respekteras och implementeras av alla.

Men samtidigt möter EU-ländernas ledare de ungerska lagskärpningarna med en tystnad som lätt kan tolkas som samtycke. Det är åtminstone så Ungerns premiärminister Viktor Orbán ser det.

– När jag informerade dem om våra senaste lagändringar hade de andra premiärministrarna inga invändningar, sa han efter det senaste EU-toppmötet häromveckan.

Kontrasten var stor om man jämför med 2016, då Luxemburgs utrikesminister Jean Asselborn ville att Ungern skulle uteslutas ur EU på grund av att landet behandlade flyktingar ”värre än vilda djur”.

En nöjd Orbán noterade kontrasten i en radiointervju nyligen:

– Då fördömdes jag av alla. Men det vi gjorde då har nu inte bara blivit allmänt accepterat, det har blivit den nya normen som alla följer, sa premiärministern.

Ungern motiverar som förr sin flyktingpolitik med att den är till för att skydda hela unionen – landets gräns mot Serbien är ju också yttre gräns för EU:s Schengenområde.

Samtidigt missar Orbán aldrig ett tillfälle att likställa flyktingar med terrorister och kallar invandring från muslimska länder ”terrorismens trojanska häst”.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

“Fakta. Tuffast i EU

Ungern har EU:s striktaste flyktingpolitik, något såväl EU-kommissionen som FN har kritiserat landet för.

Huvudinvändningen mot den aktuella skärpningen är att asylsökande behandlas som brottslingar och blir inlåsta enbart på grund av att de är flyktingar. Detta förbjuds av olika FN- och EU-regelverk som Ungern har godtagit.

Av 1 745 personer som har sökt asyl i Ungern i januari och februari 2017 fick 34 stycken ja. “

DN ONSDAG 29 MARS 2017

“En rysk joker som Putin inte vet hur han ska ta

Analys. Moskva. Ett tiotal aktivister som deltog i söndagens demonstrationer mot korruption ställdes på tisdagen inför rätta i Moskva. Den ryska huvudstaden surrar av rykten om att en ny protestvåg mot regimen inletts. I spetsen står bloggaren och Putinkritikern Aleksej Navalnyj, 40.

Navalnyj är cynisk, populistisk och bryr sig bara om sig själv. Han är inte alls intresserad av demokrati och frihet, säger Darja Garmonenko, journalist på den oberoende tidningen Nezavisimaja Gazeta.

Jag lärde känna den i dag 29-åriga Garmonenko för tio år sedan på en demonstration i Moskva. På den tiden var protesterna mot Putinregimen så små och obetydliga att man ibland fick känslan av att vi journalister var fler än demonstranterna.

När demonstrationerna mot Putinregimen plötsligt samlade stora massor under åren 2011–2012 var Aleksej Navalnyj en ledare av flera. I dag, fem år senare när den andra protestvågen rullar in, är han ensam herre på täppan.

I motsats till sina företrädare är Navalnyj varken liberal eller vänsteraktivist. Darja Garmonenko kallar honom populist kort och gott.

– Det är typiskt för Navalnyj att ta korruptionen som sin viktigaste fråga, fast det egentligen inte är korruptionen som är problemet. Problemet är diktaturen. Det är på grund av diktaturen som vi har korruption och det förstod till exempel Boris Nemtsov. Men Navalnyj väljer den fråga som är mest övertygande för den stora publiken.

Att det just nu går så bra för Navalnyj beror inte enbart på att han har valt en övertygande fråga. Det beror på att han är övertygande själv. För att citera flera av de liberala ryska medierna: Makten vet inte hur man talar med Youtubegenerationen, men det vet Navalnyj.

– Han låter ju som Putin, fnyser Garmonenko. Använder slang och uttryck från gatan.

Faktum är att även om Navalnyjs retorik inte faller alla intellektuella i smaken så slår den an en sträng hos en bred publik. Alla är inte unga – men en avgörande egenskap hos Navalnyj är att han lyckas engagera också unga, framför allt personer kring 20 och under. Ett mycket effektivt vapen har varit hans videoframträdanden där han på ett ironiskt och underhållande sätt avslöjar hur korrumperade ryska makthavare är.

Den stora frågan är Navalnyjs nationalistiska tendenser. Tidigare har han deltagit i den årliga nationalistmanifestationen Ryska marschen. Under borgmästarvalet i Moskva beskyllde han invandrare för att höja kriminaliteten och han har flera gånger pläderat för att införa visumtvång mot de forna sovjetrepublikerna i Centralasien. Annekteringen av Krim gjordes på fel sätt, säger han, men anser samtidigt att Krim nu tillhör Ryssland.

Den liberala pressen har ofta haft svårt att bestämma sig för hur den ska hantera Navalnyj. Å ena sidan står de på samma sida när det gäller kampen mot den repressiva Putinregimen. Å andra sidan är det många som ställer sig frågan hur det är möjligt att Navalnyj ständigt har så mycket insideinformation om höga beslutsfattare.

En faktor som stärker hans bevisföring är att hans yngre bror Oleg sitter fängslad, dömd för att ha förskingrat pengar av Yves Rocher. Företaget själv säger att de inte har några krav på brodern. Det är uppenbart varför han blev dömd – Kreml vill ha en hållhake på Navalnyj.

Oavsett vilken åsikt man har om Navalnyj står en sak klar: Han oroar makthavarna. Det är därför så många utanför etablissemanget uppfattar honom som trovärdig.

Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se “

DN ONSDAG 29 MARS 2017

“ Myndigheter varnar turkar efter spioneri

Berlin. Reaktionerna är starka i Tyskland efter att den turkiska underrättelsetjänsten avslöjats med att spionera på påstådda Gülenanhängare i landet. Myndigheter varnar övervakade regimkritiker för att resa till Turkiet.

Fler än 300 personer och 200 föreningar och skolor finns på den lista över påstådda Gülenanhängare som den turkiska underrättelsetjänsten MİT satt samman efter ett omfattande spionage i Tyskland, enligt ett avslöjande av tidningen Süddeutsche Zeitung och radiostationerna NDR och WDR.

Bland dokumenten finns förutom e-postadresser och telefonnummer även ett stort antal fotografier som tagits i smyg, bland annat via övervakningskameror.

Flera tyska delstater varnar nu personerna som finns på listan.

– Det är viktigt att varna människorna så att de vet att eventuella repressalier kan vänta dem om de reser till Turkiet eller besöker Turkiets konsulära inrättningar, säger en talesperson för polisen i delstaten Nordrhein-Westfalen.

Tyska myndigheter ska ha fått kännedom om listan efter att chefen för MİT lämnat över den till sin tyska motsvarighet, BND, under en middag.

Förhoppningen var att få hjälp att kartlägga Gülenanhängare.

I stället slog BND-chefen larm till den tyska regeringen och författningsskyddet.

Lina Lund lina.lund@dn.se “

“Fakta. Turkar i Tyskland

Omkring fyra miljoner av invånarna i Tyskland har bakgrund i Turkiet, varav cirka 1,4 miljoner är röstberättigade i turkiska val. Den 16 april håller Turkiet folkomröstning om en förändring av grundlagen. “

DN ONSDAG 29 MARS 2017

“ Över 300 döda civila i västra Mosul

Minst 307 civila har dödats och 273 har skadats i västra Mosul under offensiven mot den IS-kontrollerade staden som inleddes den 17 februari.

Terrorrörelsen använder civila för att hindra de irakiska styrkorna, enligt FN.

Islamiska staten tvingar in människor i byggnader som riggats med sprängämnen och håller dem där som mänskliga sköldar. Terroristerna skjuter även på människor som försöker fly, enligt FN:s människorättschef Zeid Ra’ad al-Hussein.

”Det här är en fiende som utnyttjar civila för sina egna syften på ett hänsynslöst sätt, och uppenbarligen inte har de minsta betänkligheter med att medvetet sätta dem i fara”, säger al-Hussein i ett uttalande.

Han tillägger att de irakiska styrkorna och deras samarbetspartner inte får gå i den fällan och uppmanar dem att på ett öppet sätt utreda insatser som har dödlig utgång.

Den 17 mars dödades omkring 200 civila i västra Mosul. Den händelsen håller nu på att utredas för att kunna fastställa vad som hände, och vem som bär skulden för de många dödsfallen.

Människorättsorganisationen Amnesty International har kritiserat irakiska regeringsstyrkor, understödda av den USA-ledda alliansen, för att inte ha gjort tillräckligt för att undvika civila dödsoffer i Mosul. De har därmed gjort sig skyldiga till brott mot folkrätten, anser organisationen.

TT-Reuters “

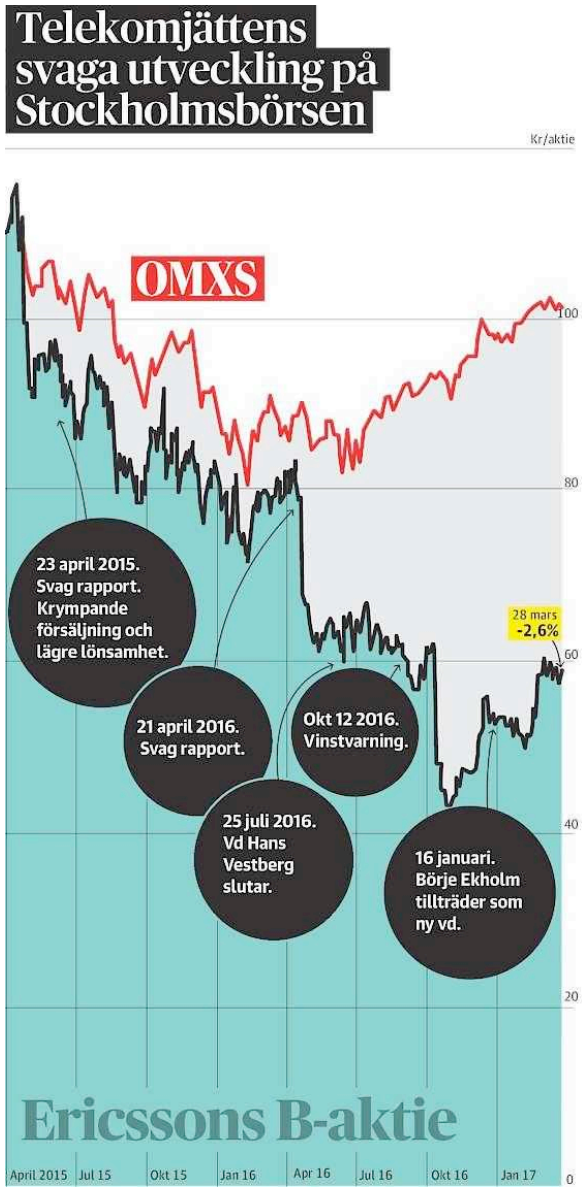

DN ONSDAG 29 MARS 2017

“Börje Ekholm: Jag tog inte jobbet för att sälja

Ericssons vd Börje Ekholm kan sälja medieenheten och delar av molnverksamheten. Resten stuvar han om och effektiviserar för en kostnad av 9–12 miljarder kronor. Dessutom gör han avsättningar för dåliga kontrakt på 7–9 miljarder. Något som överraskade marknaden negativt.

Så har då Ericssons nye koncernchef Börje Ekholm lanserat bolagets framtida strategi, inför årsstämman i dag. De som spekulerat i styckning lär vara besvikna, för inte är det så stora förändringar han vill göra.

– Till skillnad från vad vissa skriver tog jag inte det här jobbet för att sälja utan för att jag älskar det här bolaget. Jag vill göra det som är rätt för bolaget på 5–10 års sikt, säger Börje Ekholm till DN i ett mötesrum på huvudkontoret i Kista.

Han är lugn och lågmäld. Klädsamt nog rodnar han då en medarbetare kallar hans senaste vd-brev för ”excellent”, alltså utmärkt.

Börje Ekholm vill hitta ”andra alternativ” för två små delar: medieenheten, som endast står för drygt 4 procent av Ericssons omsättning, och den del lilla del av molnverksamheten som gör hårdvara för infrastruktur. I ”molnet” lagras data på internet.

I klartext betyder det att Ekholm kan sälja de här små verksamheterna eller ingå partnerskap med något annat bolag om dem eller deläga dem.

Att sälja den stora servicedelen, som det spekulerats om, går inte.

– Att skilja service och produkter åt vore en konkurrensnackdel för produktförsäljningen och det vore inte bra för service heller. Tjänster och produkter går tillsammans, säger han.

Den övriga delen av service, där Ericsson bland annat sköter kundernas mobilnät, går med förlust. Men även den vill Börje Ekholm behålla.

– Vi har kompetensen, men vi ska ha tydligare fokus på lönsamhet.

På det här området ska han effektivisera genom att i framtiden använda robotar och artificiell intelligens.

– Nätverken ska bli mer självstyrande.

Det här gäller lokalt, Ericsson finns i 180 länder.

Hur effektiviseringen av koncernen som helhet påverkar personalen i Sverige är oklart. Han vill inte sätta en siffra på hur många som får gå.

– Jag är ingen anhängare av stora program. Det här får ske löpande, samtidigt som vi nyanställer.

Han skriver ned och strukturerar om för 9–12 miljarder kronor.

Dessutom gör han avsättningar för dåliga kontrakt på 7–9 miljarder. En negativ överraskning för marknadens aktörer. Aktien föll 2,6 procent på beskedet. Men enligt Börje Ekholm ska några fler sådana smällar inte komma.

Nästa år ska resultatet bli bättre och efter 2018 ska rörelsemarginalen dubblas till 12 procent.

Mer fokus ska ligga på kärnverksamheten, mobilnät.

– Vi har blivit lite för tunna, spridit oss över för många områden. Vi har blivit ifrågasatta som marknads- och teknologiledare och tappat marknadsandelar. Kärnverksamheten behöver komma i fatt.

Betyder det att ni investerat för lite i forskning och utveckling tidigare?

– Man kan debattera historien, men nu allokerar vi mer pengar till forskning och utveckling.

Bert Nordberg, som tidigare varit hög chef på Ericsson, sa nyligen till DN att det telekombolag som är först och bäst på 5g vinner.

– Det är oerhört viktigt att vara tidig och vi intensifierar våra investeringar i 5g ännu mera för att försöka vara först, säger Börje Ekholm.

Hur ligger ni till?

– Vi har flest field trials (fältförsök, reds anm) hos teleoperatörer, 32 stycken.

Ingen vet hur det slutar, men både Ericsson och Nokia har tappat marknadsandelar till kinesiska Huawei.

– Vi har tappat volym på 4g under lång tid och det fortsatte under förra året. Det är nog ett ganska stort tapp. I varje fall har Huawei gått upp förbi oss. När det gäller Nokias position beror det på om räknar värde eller volym, säger han.

Han påpekar att 4g kommer att leva väldigt länge medan den tredje generationen kommer att vara mer kortlivad. Därför är det viktigt för Ericsson att fortsätta satsa mycket på 4g.

Trots att den tidigare vd:n Hans Vestberg lanserade en stor omorganisation i somras, stuvar Börje Ekholm om ytterligare i affärsområdena och många höga chefer får nya ansvarsområden.

– Jag har fått kritik för att jag inte tar in flera chefer utifrån (från andra länder reds anm), men det är ändå så att det är ett stort värde att kunna bolaget och kunna marknaden för att ta stegen framåt. Om jag skulle vänta nio månader med att ta in någon skulle det kosta i tempo.

Vissa tror att ägarna måste sätta in pengar i en nyemission av aktier?

– Det är vår genuina bedömning att någon nyemission inte behövs.

Ericsson samarbetar sedan hösten 2015 med den amerikanska jätten Cisco som gör växlar, routrar, på internet, men det har varit tyst om vilka affärer detta genererar.

Hur går samarbetet?

– Det finns många saker som är bra, men över tid kan man fundera på vad man kan göra bättre.

Vad är de affärerna värda?

– Jag tror inte vi sagt det, men det är ganska stora projekt som ligger där. Men det är en liten del av Ericsson.

Birgitta Forsberg birgitta.forsberg@dn.se “

“ Fakta. Ericssons nya strategi
Mer fokus på kärnverksamheten mobilnät genom att rensa bort medieenheten och den del av molnverksamheten som gör hårdvara för internet.

Nedskrivningar, omstruktureringskostnader och avsättningar för dåliga kontrakt uppgår totalt till 16–21 miljarder i år.

Den förlustbringande delen av service, det vill säga den del som bland annat sköter kundernas mobilnät, ska vändas till vinst.

Ny organisation där många av toppcheferna får nya ansvarsområden.

Fakta. Börje Ekholm

Ålder: 54.

Familj: Hustru och fyra barn som bor i USA. Själv pendlar han mellan en kompis lägenhet i Stockholm och familjen. Dessutom reser han mycket i jobbet. "Jag har knappt 200 timmar i kabin hittills", säger han. Han tillträdde vd-posten den 16 januari.

Karriär: Han gjorde karriär på familjen Wallenbergs noterade bolag Investor. Ericsson huvudägs av Investor och Industrivärden.

Plan: Att rädda Ericsson. “

DN ONSDAG 29 MARS 2017

”Erkänn underskattningen av Volvos kinesiska ägare”

“ Sveriges konkurrenskraft bygger på förmågan att samarbeta med andra länder och kulturer. Men när svenska medier rapporterade om det kinesiska förvärvet av Volvo Cars misstroddes kinesernas vision och kompetens. Det är nu dags att erkänna misstaget och dra lärdom, skriver forskarna Tony Fang och Dina Chimenson.

Fordonsindustrin har stor betydelse för Sveriges ekonomi och Volvo Cars är ett av de viktigaste företagen i det svenska näringslivet. För ganska precis sju år sedan, den 28 mars 2010, köpte kinesiska Geely med stöd från Kinas regering Volvo Cars.

De allra flesta analyser i svenska medier var före köpet och de första åren efter köpet mycket negativa och skeptiska. Man förutspådde en kollaps av varumärket Volvo, stängning av Torslandafabriken, att den svenska teknologin skulle försvinna till ”de kinesiska kommunisterna” och stora förluster för underleverantörer i Sverige.

De nya ägarna med ordförande Li Shufu i spetsen blev föremål för en omfattande mobbning och ett mediedrev som dömde ut både de nya ägarnas avsikter och förmåga att utveckla Volvo Cars. Här är en rad typiska citat:

”Geelys intresse väcker oro ... våra bilar inte blir konkurrenskraftiga och jobben flyttar ut från Sverige ... (Flood, SvD, 2009-09-09).

Kina är ett farligt land (Larsson, DI, 2010-11-01).

”Kinesiska … [s]taten stöder köpet av Volvo för att Geely ska vidarebefordra Volvos rön till övrig bilindustri i Kina. … kinesiska staten … är … under Kinas kommunistiska partis ledning.... Det är denna stat som kommer att kontrollera Volvos framtida öde om Geely köper Volvo” (Palmstierna & Dreyer, DI, 2009-10-23).

”[U]nderleverantörerna är skeptiska till alla kinesiska ägare” (Gripenberg, DN, 2009-10-05).

”Kina gör att Volvo kan missa ny teknik … – Skulle det visa sig att det är den kinesiska staten som styr Geely ska man vara väldigt försiktig i sitt agerande, säger Lars Holmqvist, vd för den europeiska underleverantörsorganisationen för fordonsindustrin Clepa. För att undvika plagiering rekommenderar han då sina medlemmar att inte sälja sin hetaste teknik till Geely” (Örnborg, Metro, 2010-04-07).

”Men vågar vi lita på kineserna? Vad händer när Volvos tekniker vill ha tio miljarder för att utveckla säkerheten lite till eller för att bygga en ny snål hybridmotor? Är inte risken att kineserna säger nej. Och hur går det då med Volvo? Borta om tio år! Eller kanske inte borta, men borta som lyxbilstillverkare.” (Collin, Aftonbladet, 2009-12-24)

Men utvecklingen av Volvo Cars under kinesiskt ägarskap har visat sig vara en av de största framgångssagorna inom svensk industri. Nästan varje år sedan 2010 har Volvo Cars försäljning kunnat visa rekordsiffror. Nyligen rapporterade Volvo Cars en 66-procentig ökning av rörelseresultatet till 11 miljarder kronor under 2016 och ännu ett nytt rekord med 534 332 sålda bilar globalt, vilket är Volvo Cars bästa försäljning sedan företaget grundades 1927. Detta gör Volvo Cars till en av de mest lönsamma tillverkarna i bilbranschen, samtidigt som man förnyar produktportföljen i rekordfart.

Bakom de imponerande siffrorna ser vi också omfattande investeringar på cirka 100 miljarder kronor i de befintliga anläggningarna i Sverige och Belgien samt uppbyggandet av nya forskningscentrum och fabriker i Kina och USA för att hållbart upprätthålla Volvo Cars globala tillväxt. Sedan 2010 har cirka 4 500 nya jobb skapats på svensk mark, det vill säga hos Volvo Cars och hos Geely-Volvos gemensamma forskningsplattform CEVT i Göteborg. Tusentals nya jobb har också skapats utanför Sverige.

Volvo Cars under kinesiskt ägarskap växer med större ambition och i snabbare tempo än någonsin tidigare. Volvo Cars har blivit mer innovativt. Mest anmärkningsvärt och paradoxalt är att Volvo som varumärke stärkts och hittat tillbaka till sina svenska rötter med kinesisk hjälp.

Hur kunde vi göra felaktiga scenarioanalyser? Vår forskning visar att många fördomar, myter och missuppfattningar om både oss själva och om Kina under en ganska lång tid fått stå i vägen för samhällsutveckling och affärsutveckling. Följande fördomar, myter och missuppfattningar behöver krossas för att vi verkligen ska kunna vara kreativa i att vidareutveckla Sverige och landets internationella samarbete:

1 ”Vi är bäst”. Sverige har en historia av att vara världsledande på många områden men i dag ser verkligheten annorlunda ut. Det faktum att vissa av de mest avancerade Volvomodellerna enbart kommer att produceras i Kina och att det inte är Ericsson (grundat år 1876) utan

Huawei (grundat år 1987) som vunnit det senaste 5G-loppet med sin ”Polar Code” borde vara en väckarklocka. När vi agerar som om vi vore bäst förlorar vi förmågan att lära av omvärlden. Det är först när vi mentalt börjar förstå att vi inte är bäst som Sverige och svensk industri kan ta fart igen.

2 ”Kina ligger efter oss i teknik och innovation”. Världen har förändrats snabbt och Kina har kommit ikapp och förbi Sverige och västvärlden när det gäller teknik, innovation och entreprenörskap på ett stort antal områden. Varje år toppar Kina World Intellectual Property Organisations lista vad gäller antalet patentansökningar, långt före USA som ligger på andra plats. De senaste analyserna som *”Why China’s internet use has overtaken the West”* (BBC, 2017-03-09), *”China, not Silicon Valley, is cutting edge in mobile tech”* (The New York Times, 2016-08-02), *”Chinese manufacturing remains second to none”* (The Economist, 2015-09-10) måste tas på allvar. I dag, medan vi strävar efter att Sverige ska bli först i världen att ersätta kontanter med kreditkort, har hundratals miljoner konsumenter i Kina slutat använda inte bara kontanter utan också kreditkort med hjälp av det innovativa alternativ som erbjuds av smartphoneappen Wechat.

3 ”Kina är en kommunistisk diktatur”. Detta har varit och är fortfarande en av de mest etablerade fördomarna om Kina. Kinas politiska ramverk är kulturellt djupt rotat i Yin-Yang filosofin och är i huvudsak av ”både och-natur”. Kina är både demokrati och diktatur, både marknadsekonomi och planekonomi. Kina skulle kunna kallas ett kommunistiskt kapitalistiskt land med ett politiskt system som vänster- eller höger-ideologer har svårt att förstå med sina ”antingen eller-tänksätt”. Kina har sina problem och utmaningar. Men Kina erbjuder en samhällsstyrningsmodell som förtjänar mer djupgående studier i stället för snabba slutsatser och avvisanden.

Nu när Volvo Cars uppvisar både stark tillväxt och lönsamhet har dess kinesiska ägare egentligen all anledning att behålla sitt hundraprocentiga ägande. Samtidigt tyder mycket på att företagets ordförande Li Shufu kommer att släppa in stora svenska institutionella investerare som delägare i Volvo Cars. Kineserna visar på så sätt sin goda vilja till att förena Kina och Sverige för att nå goda resultat gemensamt.

Sveriges konkurrenskraft bygger till stor del på vår förmåga att samarbeta med andra länder och kulturer. Svenska mediers rapportering om det kinesiska förvärvet av Volvo Cars är ett talande exempel på hur vi kollektivt missbedömde kinesernas vision och kompetens, och hur vi behandlade Kina och de kinesiska ägarna på ett oschysst sätt. Alla gör vi misstag. Men vi måste våga erkänna våra misstag och dra lärdom av detta.

Tony Fang, professor
Dina Chimenson, doktorand
Företagsekonomiska institutionen, Stockholms universitet “

“Artikelförfattarna forskar om interkulturellt management, ledarskap och innovation på Volvo Cars under kinesiskt ägarskap. ”

DN ONSDAG 29 MARS 2017

“Måttlig löneökning trots högkonjunktur

Världsekonomin är inne i en tillväxtfas som gynnar svensk export. Men trots bristen på arbetskraft leder årets avtalsrörelse till måttliga löneökningar, menar Nordeas ekonomer.

– Vi ser en bred uppgång i världen, samtidigt som de politiska riskerna finns kvar. Det gäller särskilt i USA, säger Nordeas chefsekonom Annika Winsth.

Hon räknar med att Donald Trumps finanspolitiska stimulans blir fördröjd, sedan han har fått allt större problem med kongressen.

För Sverige är det dock mer viktigt att euroländerna går bättre och att det inte kommer negativa överraskningar där.

Nordeas ekonomer menar att Sverige, med hjälp av en stigande export, kan hålla en treprocentig tillväxt i ekonomin även i år.

Hemmamarknaden förblir samtidigt så stark att bristen på arbetskraft tilltar, särskilt inom byggsektorn och tjänstenäringarna.

Inflationen tar ändå inte fart, ens under nästa år. Riksbanken bedöms ligga kvar med minusränta och först mot slutet av 2018 göra en räntehöjning till –0,25 procent.

En orsak till den svaga inflationen är att lönerna stiger långsamt. Trots stark konjunktur väntas årets avtalsrörelse leda till måttliga löneökningar och en långsammare reallöneutveckling än de senaste åren.

Förklaringen är industriavtalet som styr lönerna på hela arbetsmarknaden.

– Industrin sätter märket för hur mycket som lönerna får öka. Men just inom den sektorn råder inte någon stor brist på arbetskraft, förklarar Susanne Spector som är ny senioranalytiker vid Nordea.

Detta håller tillbaka löneutvecklingen även inom andra delar av arbetsmarknaden, framhåller hon.

– Fördelen är att det då i stället uppstår nya jobb. Fler arbetslösa kan få sin första anställning och därmed även ha bättre arbetsmarknadschanser längre fram, betonar Susanne Spector.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN ONSDAG 29 MARS 2017

“ Framtidstron ökar bland lantbrukare

Årets upplaga av Lantbruksbarometern, där undersökningsföretaget Sifo intervjuat 1 000 bönder, visar att lönsamheten och framtidstron ökar i branschen. Fyra av tio lantbrukare anger att lönsamheten är god. För tredje året i rad är det nötkötts- och grisköttsproducenter som uppger att de har bäst lönsamhet. För de sistnämnda visar barometerns index att lönsamheten är på högsta nivån sedan 1987, då Lantbruksbarometern gjordes första gången.

Av grisbönderna anger 88 procent att lönsamheten räcker till löpande utgifter inklusive deras egen lön. 53 procent av dessa anger också att lönsamheten räcker till framtida investeringar. Bland mjölkbönderna anger hälften av de intervjuade att deras lönsamhet räcker för de löpande utgifterna och för att ta ut lön. Växtodlarna har det tuffare, men även där ökar lönsamheten. Trots de positivare tongångarna anger en majoritet av lantbrukarna att deras lönsamhet är dålig. Ändå vill många rekommendera yrket till framtida generationer. På frågan ”skulle du rekommendera en ung människa att bli lantbrukare eller att arbeta inom näringen?” svarar 70 procent ”ja”. Förra året svarade 60 procent ”ja”. Sifo gör sin undersökning på uppdrag av Swedbank, Sparbankerna och LRF Konsult.

Pia Gripenberg

DN ONSDAG 29 MARS 2017

“ Så har den svenska bonnturen gjort det svårt att förstå nationalismen

Nationalismens återuppståndelse kom överraskande- för de flesta. Och kanske är den extra svårbegriplig för oss svenskar. Men inför nästa val gäller det, skriver Niklas Ekdal, att hitta den positiva berättelsen om nationen – eller riskera politiskt kaos.

På ett seminarium i juni 2016 ställde jag en enkel fråga till den dåvarande gymnasieministern Aida Hadzialic:

”Vad ska hålla ihop Sverige i framtiden?”
Svaret var lika enkelt:
”Svenska värderingar.”

Publiken drog efter andan. Ingen hade hört något liknande från en socialdemokratisk tungviktare sedan Per Albin Hansson stod på topp för åttio år sedan. Nog var det symboliskt och ironiskt att dagens sanning skulle komma från en politiker med rötter på Balkan – en region där nationalismen haft tristare följder än i Norden – men några veckor senare var svenska värderingar högsta mode även i Almedalen.

Till och med statsministern prisade den fosterländska värdegrunden – en kulturell appropriering som dock kändes mer betingad av konkurrensen från Jimmie Åkesson än av arbetarrörelsens egen tradition. Sedan dess har det rullat på snabbt: värnplikten är återinförd under allmänt jubel, högernationalistiska SD har passerat marknadsliberala M i opinionsmätningarna sedan de sistnämnda öppnat för samarbete,

EU-hatande flaggviftare känner medvind i hela Europa och har fått mäktiga allierade i Washington och Moskva.

Det är en ny värld. Eller kanske en gammal.

Antagligen blir det med 2016 som med 1789 och 1914; historiker kommer att träta om vad som egentligen hände i hundratals år. Hur ska vi förstå nationalismens comeback när vi ännu inte greppat den djupare innebörden av franska revolutionen eller första världskrigets utbrott?

Hen som inte är förvirrad, hen ljuger. Nationalismens och geopolitikens återuppståndelse kom överraskande för de flesta. Om chocken varit väntad skulle den inte vara en chock. Krim, Brexit, Trump – KBT för en frustrerad värld som hellre blickar bakåt än framåt. Men är det urspårning som pågår, eller är det kanske tillnyktring?

Än så länge beror det på vem man frågar.

Inför en serie om nationernas Europa på Axess TV har jag intervjuat experter runtom i EU. Från Warszawa till Budapest, London och Stockholm framträder ett mönster:

Den federala utopin om Europas Förenta Stater är lika iskall som Tony Blairs, Helmut Kohls och François Mitterrands politiska eftermälen. Frågan är nu inte om nationalismen har framtiden för sig, utan vad den kommer att laddas med. Allt fler tänkande personer verkar se den som räddningen, många förstås som faran. Säg mig vilken av stammarna du tillhör, och jag ska säga vem du är. Eller åtminstone hur gammal du är.

Andra världskriget ligger en generation, ett mannaminne, tillbaka i tiden. De dyrköpta läxorna från åren 1914–1945 bleknar bort. Men nationalismen är inte bara ett deppigt defaultläge när EU-drömmarna krackelerar. Den är också grunden under demokrati och välfärdsstat.

Britten David Goodhart, arketypisk liberal vänster som Guardian-journalist och grundare av Prospect Magazine, gör i nya boken ”The road to somewhere” slut med sitt kosmopolitiska kotteri och kommer ut som fullblodsnationalist. Hans förklaring till vår tids populistiska backlash är *”liberal over-reach*”. De välutbildade 25 procenten som känner sig hemma överallt och ingenstans måste börja lyssna på de 50 procenten med rötter, ungefär. Inte minst när det gäller invandringen.

Jag frågar om Goodhart delar sin premiärministers syn på saken: ”*If you’re a citizen of the world, you’re a citizen of nowhere*”. Svaret: ”*Absolutely.*” Sedan ser jag mig om i hans exklusiva men ostädade lägenhet vid Hampstead Heath och noterar exakt samma konst, tidningar och böcker, till och med samma kaffemaskin, som hemma hos mig själv. Jag frågar: ”*Does this make us citizens of nowhere?”* Han verkar inte road, kanske för att han växte upp på internatskolan Eton och hade en far som var konservativ parlamentariker medan jag växt upp i nordisk glesbygd.

Några dagar senare skriver Goodhart en lång, personlig bekännelse i Financial Times under rubriken ”*How I left my London tribe*”. Modigt, kanhända, men är inte grejen med stammar att man antingen tillhör dem eller står utanför? Är inte kosmopolitens valmöjligheter på det sättet mer begränsade än de rotades? Alla kan ju bryta upp, åtminstone i teorin, men en förlorad oskuld får man inte tillbaka.

Handlar inte den nya välfärdsnationalismen alltså snarare om politisk taktik än om tribal tillhörighet?

I Budapest träffar jag Goodharts landsman Norman Stone, historiker, som inte tyngs av någon motsvarande identitetskris utan glatt kombinerar förståelse för den ungerska nationalismen och sin egen rotlöshet. Han ser på historiens facit och lägger ihop två och två:

”Dubbelmonarkin Österrike-Ungern hade ett mångkulturellt parlament i Wien och ett mono-etniskt i Budapest. Det första var kaotiskt, det andra fungerade. EU-parlamentet är en omöjlighet, så mycket borde vi ha lärt oss från det Habsburgska imperiet.”

Mjukare varianter på dessa teman börjar höras från svenska akademiker, till exempel folklivsforskaren Dan Korn och historikern Lars Trägårdh. Bägge förundras över hur obekväma svenska politiker är när det gäller frågan om nationella värderingar, vad som ska hålla ihop den ambitiösa välfärdsstaten framöver. För filosofiprofessorn Svante Nordin är det givet att medborgerliga rättigheter står över mänskliga rättigheter, eftersom de förstnämnda är konkreta och de sistnämnda metafysiska.

Är det alltså en utopisk internationalism som kommit till vägs ände, och en mer realistisk, jordnära modell som nu tar form? Är det en synvilla att blanda ihop patriotism och populism? Är nationalism soten eller boten?

I Holland lyckades den liberalkonservative premiär-ministern Mark Rutte stoppa extremhögerns Geert Wilders i valet med löften om tuffare tag och tydligare värderingar. I Frankrike stöder 40 procent av 18–24-åringarna islamofoben Marine Le Pen. I Spanien däremot – som saknar sammanhållen nationell identitet och nollsummespel i bidragssystemen – lyser högernationalistiska partier med sin frånvaro, trots skyhög arbetslöshet.

Enligt historikern Sebastian Balfour är Spanien immuniserat mot högerextremism av fascistdiktaturen under Franco. Om fransmännens nationella hjälte är en samlande Napoleon med storhetsvansinne så är spanjorernas den absurde och tragikomiske Don Quijote.

Etnisk homogenitet och ett stolt förflutet kan alltså vara både välsignelse och förbannelse. Sverige har i dessa avseenden mycket gemensamt med Frankrike.

Det svenskaste av alla värden har hittills varit tur. Fria bönder, reformation, tjänstemannaideal, förlust av stormakten, kompromisskultur, folkskola, geografiskt läge, järn-vägar på kredit, industri, folkrörelser, walk-over från krig och invasioner, dynamik mellan enhetlighet och öppenhet – en unikt lyckosam balans, som exoplaneten i guldlocks-zonen där det varken är för varmt eller för kallt.

Kanske gör denna bonntur oss svenskar illa rustade att förstå andra? Illa rustade att förstå oss själva?

Sveriges otursförföljda motpol inom EU är Polen, nationen med en självbild som den korsfäste Kristus. Likt ungrarna har polackerna fallit för auktoritär nationalism, som sprider sig från öst till väst när vi trodde att EU:s och Natos ut-vidgning skulle garantera liberalismens segertåg åt andra hållet.

”Valet 2019 kan bli vårt sista”, säger den legendariske journalisten Konstanty Gebert när jag träffar honom i Warszawa. Han är orolig för Polens framtid, för växande intolerans mot minoriteter, men bubblar av samma motståndsvilja som när han grundade tidningen Gazeta Wyborcza och den fria -fackföreningsrörelse som skulle bli Solidaritet. Polen är tragediernas land, men också återuppståndelsens. Frågan är bara vad som kommer ut när stenen framför grottan rullas bort.

Såsom i den forna kommunismens Österuropa, så ock i USA. Rent politiskt kan Donald Trump vara det värsta som hänt amerikanerna sedan inbördeskriget. Skandaler och katastrofer som Pearl Harbor, Vietnam, Watergate, elfte september, Irak och finanskrisen har haft det gemensamt att en korrumperad eller inkompetent elit svikit folket. Nu har folket svikit eliten, genom att ge makten till en mytoman med reflexer som en bortskämd femåring. Det är värre för det politiska systemet än de tidigare nära-döden-upplevelserna, eftersom väljare kan byta ledare men ledare inte kan byta väljare.

Varför inträffar scenförändringen just nu?

Ni vet svaret: nationalism.

Den inåtvända, bakåtblickande, aggressiva sorten besegrade den godartade varianten i amerikanska valet. Marginalen var minsta möjliga, någon procent i nyckelstaterna Florida. Michigan och Wisconsin. Här finns en läxa inför det svenska valåret 2018:

Hitta den positiva berättelsen om nationen, eller riskera politiskt kaos.

För tjugo år sedan lade regeringen en proposition med -rubriken ”Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrarpolitik till integrationspolitik”. Där kunde man läsa att vårt land är en ”samhällsgemenskap med mångfald som grund”. Därför måste ”den generella politiken på ett helt annat sätt än hittills utgå från och spegla den etniska och kulturella mångfald som finns.” Ordet ”integration” upprepades 158 gånger i dokumentet men ”mångfald” var inte långt efter med 97 gånger, till exempel i bedömningen att ”samhällets mångfald bör genomsyra arbetslivet”.

Den framtid som Göran Persson skissade på i proposition 1997/98:16 är nu här. Men under nästa mandatperiod lär motsvarande budskap från den verkställande makten i Sverige ha det omvända budskapet, oavsett färg på regeringen:

”Samhällsgemenskapen och arbetslivet måste på ett helt annat sätt än hittills spegla svenska värderingar”.

Ifall ni frågar mig är denna rörelseriktning mera deprimerande än hoppfull, men möjligen oundviklig. Om Per Albin Hansson kunde desarmera fascismen och kommunismen på 1930-talet genom att impregnera folkhemsbygget med nationell mytologi, så kanske en ny politikergeneration måste göra något liknande. Tio euro på att Aida Hadzialic snart är tillbaka i partitoppen.

Niklas Ekdal är journalist och författare. Hans senaste bok är ”Hur jag dog”.

Niklas Ekdal “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

“ Trump höjer värmen

President Trumps klimatpolitik är ungefär som resten av hans program. En häxbrygd av nostalgi, faktaresistens och svepande löften om nya jobb och spirande välstånd. Men det kan vara sant, som presidenten själv twittrade, att ”en ny era” stundar när Vita huset nu inleder en 180-graderssväng i synen på kol och olja.

Startskottet gick i veckan när Trump skrev under en order om att skrota de flesta av hans företrädares klimatåtgärder. Mest symboltyngt är avvecklingen av Barack Obamas ”Clean Power Plan”, som lanserades för att minska utsläppen från befintliga kraftverk.

Att göralistan är dock lika lång som dyster. Bland annat ska miljö- och utsläppskraven i samband med utvinning av olja, kol och gas lindras. Återigen ska staten också låna ut federal mark för kolbrytning till fyndpris.

Lyckligtvis har genomförandefasen inte visat sig vara Trumps starka sida. Invandringsstoppet blev en fars. Nyligen körde hans utlovade sjukvårdsreform i diket. Många av Vita husets klimatåtgärder kan också stöta på hinder i domstolarna. Stora delstater, inte minst Kalifornien och New York, kommer också att strunta i dekreten. Presidenten kan inte beordra dem att öka sina koldioxidutsläpp.

”Nu får ni tillbaka jobbet!”, utbrast Trump när han visade upp sin nya -order för kamerorna. Men dokumentet är inte alls liktydig med ett anställningskontrakt för alla friställda gruvarbetare. Marknadskrafterna och den nya tekniken har stängt många fler gruvor än Barack Obama. Trenden mot mer automatisering kommer att förstärkas. Billig naturgas – ett jämförelsevis klimatvänligt bränsle – har också tvingat kolbaronerna på knä.

Förutom jobb kommer den nya energipolitiken att ge oberoende, hävdar man i Vita huset. Men det är i så fall märkligt att länder som Saudiarabien uttrycker sin tacksamhet för skiftet. Sol och vind produceras ju lokalt, alstrar el till alltmer konkurrenskraftiga priser och ger jobb åt åtskilliga tusen. Men Trump tycks föredra den tid då smogen låg som duntäcken över städerna och gruvarbetarna drabbades av dammlunga lagom till 50-årsdagen.

En mörk sorts önsketänkande är alltså grunden för landets nya klimatpolitik. En realistisk optimist kan också tänka att Trump inte hinner ställa till med så mycket skada på fyra år. Å ena sidan drar tekniken och marknaderna dit de drar. Utvecklingen går mot mer förnybart.

Men å andra sidan kan USA lätt välta det internationella klimatarbete som har gett fart åt framstegen de senaste åren. Det Trumperan medför är framför allt global osäkerhet.

Utan febrila diplomatiska ansträngningar av Barack Obama och Kinas president Xi Jinping skulle Parisavtalet aldrig ha blivit av. Att världens två största ekonomier och utsläppsländer till slut lyckades komma överens var det som gav processen trovärdighet.

Resultatet, en global uppgörelse om att begränsa människans uppvärmning av planeten till högst 2 grader, har sina brister. Men

avtalet tycks ändå ha bidragit till internationell disciplin. Länder kan inte helt strunta i det faktum att avtalet har skrivits under. Företag och investerare ser också ökade risker med fossilberoendet.

Nyligen rapporterade en grupp miljöorganisationer om ett trendbrott i Indien och Kina. I bägge länderna har kolkraften byggts ut i oroväckande snabb takt. Men bara det senaste året har en kraftig inbromsning skett. Planer på över 100 kraftverk har lagts på is. Antalet nya kolprojekt i de två miljardländerna har mer än halverats.

Det kan vara ett hack i kurvan, men liknande strimmor av hopp syns från allt fler håll. De förnybara energislagen har medvind. På global nivå ökar de snabbare än de fossila konkurrenterna, aptiten på kolkraft verkar ha mattats av. Den internationella politiska miljön spelar förmodligen roll.

I Vita huset pågår samtidigt en dragkamp om Parisavtalet. USA har inte hoppat av ännu, fast Donald Trump själv har sagt att han helst gör det. Scott Pruitt, den nya chefen för landets miljömyndigheten, lär hålla med. Han hävdar att uppgörelsen är djupt orättvist och att Kina fick en fribiljett. Utrikes-ministern Rex Tillerson insisterar i stället på att USA måste hålla sitt ord. Avtal ska hållas.

Kina gör nu anspråk på jobbet som beskyddare av klimatet, men har sin egen agenda. EU har trovärdigheten, men saknar förmågan att axla rollen. Hoppet står till att förnuftet till slut segrar i Washington. Och att resten av världen håller huvudet kallt när Trump nu höjer temperaturen.

DN 30/3 2017 “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

“ Lövin svarar Trump med nytt klimatavtal

Klimatminister Isabella Lövin reser till USA för att sluta ett klimatavtal mellan Sverige och Kalifornien. Hon ser det som ett sätt att bemöta president Trumps politik som äventyrar Parisavtalet.– Det är oerhört viktigt att alla progressiva krafter krokar arm, säger Isabella Lövin.

Natten till onsdag utfärdade Donald Trump presidentordern som ska sätta stopp för företrädaren Barack Obamas klimatpolitik. Bland annat ska hindren för kolbrytning och kolkraftverk lyftas bort. Kolet står för cirka 25 procent av USA:s totala utsläpp och 80 procent av utsläppen från kraftverk, enligt forskarnätverket UCS.

Konsekvenserna för de globala klimatambitioner som lades fast på FN-mötet i Paris i december 2015 blir stora, enligt klimatminister Isabella Lövin (MP).

– Det är ett väldigt oroande bakslag för det internationella klimatarbetet eftersom USA är världens näst största utsläppare. Det blir mycket svårt att nå målet om högst två graders uppvärmning om USA skruvar ned sina ambitioner, säger hon.

Donald Trumps motiv är att jobben ska bli fler i kolsektorn. Isabella Lövin menar att hans förhoppningar lär grusas av ekonomiska realiteter.

– Prognosen är ändå att kolgruvor kommer att fortsätta lägga ned eftersom förnybar energi har blivit så oerhört mycket billigare. Jobbtillväxten i den amerikanska energisektorn är framför allt inom förnybart.

President Trump utmanas i klimatpolitiken av progressiva delstater som använder sin egen lagstiftningsmakt till att pressa ned utsläppen. Isabella Lövin ser den dragkampen som avgörande och inom kort åker hon därför till Kalifornien, USA:s folkrikaste delstat med 38 miljoner invånare och ambitiösa klimatmål.

– Det är oerhört viktigt att alla progressiva krafter krokar arm. Kalifornien liknar oss med sin klimatpolitik och har satt ambitiösa mål. Det handlar om att se och lära och träffa företag och forskare, säger Isabella Lövin.

En av de saker hon ska diskutera med guvernören Jerry Brown är ett avtal som stärker och utvecklar samarbetet på klimatområdet, exempelvis kring forskning och innovationer.

– Det kan handla om lösningar som vi båda tjänar på och om att stödja varandra i det internationella klimatarbetet, säger Isabella Lövin.

På plats i San Francisco ska Isabella Lövin inviga en mötesplats för grön energiteknik (clean tech hub) som Energimyndigheten står bakom. Det är en tvåårig satsning som ska följas av liknande center i London och Shanghai.

– Svenska företag kommer att kunna presentera sig och knyta kontakter på den amerikanska marknaden.

Under USA-resan kommer Isabella Lövin även att besöka Washington DC för att delta i Världsbankens årsmöte. Förhoppningen är att få till ett möte med Scott Pruitt som -Donald Trump har utsett till chef för miljömyndigheten EPA.

Scott Pruitt ifrågasätter att mänsklighetens utsläpp är orsaken till den globala uppvärmningen, vilket motsäger vad som fram till nu varit EPA:s ståndpunkt och som fastslagits flerfalt av FN:s klimatpanel. Myndigheten som Scott Pruitt leder ska banta sin budget med 31 procent, enligt president Trumps förslag.

Ännu har den svenska klimatministern inte haft någon kontakt med Trumpadministrationen.

– De har haft en lång transitionstid, det har inte funnits någon där att diskutera med, säger Isabella Lövin.

Samtal med biståndsmyndigheten US Aid står också på agendan under besöket i Washington DC. Donald Trump vill stoppa inbetalningarna till FN:s gröna klimatfond som ska finansiera åtgärder i fattigare länder. Hittills har USA under Barack Obamas tid som president betalat in 1 av utlovade 3 miljarder dollar.

– Det innebär att den internationella klimatfinansieringen är i fara, säger Isabella Lövin.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se “

“ Bakgrund.

President Donald Trump har gett miljömyndigheten EPA order om att upphäva Barack Obamas Clean Power Act. Det väntas bli en långdragen juridisk process.

Syftet med Obamas plan var att stänga hundratals koleldade kraftverk, förhindra nybyggen och i stället ersätta dem med sol- och vindkraftverk.

Kaliforniens mål är att minska utsläppen med 40 procent till 2030 jämfört med 1990 års nivå. Det ska nås med hjälp av 50 procent mer förnybar el, 50 procent mindre fossilt bränsle i bilarna och en fördubblad energieffektivitet i byggnader. “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

“ Svenska fotografer svarar Trump

Många stod frågande när Donald Trump pratade om ”det som hände i går i Sverige” i ett tal i februari. Nu ska Sveriges främsta fotografer skildra en verklig svensk vardagskväll i nya fotoprojektet ”Last night in Sweden”.

Det var lördagen den 18 februari som USA:s president Donald Trump i ett tal om de då nya inreseförbuden till USA yttrade de numera ökända orden i ett tal: ”När man tittar på vad som hände i går kväll i Sverige – Sverige! Vem hade kunnat tro det? Sverige!”

Vad Donald Trump syftade på var dock oklart – senare visade det sig att han menade en omdebatterad dokumentär som sändes i tv-kanalen Fox kvällen innan. För några särskilda nyhetshändelser hade inte inträffat i Sverige den fredagen, tvärtom. Det var en högst ordinär dag. Och det är detta som förlaget Max Ström och stiftelsen Expressions of Humankind tar fasta på när man nu drar igång fotoprojektet ”Last night in Sweden”, där ett hundratal av Sveriges främsta fotografer kommer att ge en ögonblicksbild av Sverige under en helt vanlig kväll.

– När stora medier ljuger om Sverige är det svårt för någon som sitter i Frankrike, USA eller Ryssland att bilda sig en egen uppfattning. Det är viktigt att vara en motvikt till detta. Vi har uppsåtet att komma så nära sanningen som möjligt i vårt projekt. Många av de här höger-extrema sajterna som skriver om Sverige har tvärtom målet att komma långt bort från sanningen, säger Jeppe Wikström som är förläggare på Max Ström förlag.

Jeppe Wikström var också initiativtagare till de tidigare fotoprojekten ”A day in the world” (2012) och ”A day in the life of Sweden” (2003), som precis som den nya satsningen handlar om att skildra vardagen.

– Vardagslivet dokumenteras alltför sällan. De dokument vi sänder till samtiden och framtiden handlar oftast om ond bråd död, och det är viktigt – vi kan inte låta bli att rapportera om kriget i Syrien och terrorattacker! Men lyckligtvis utgörs livet för de flesta av oss inte av den typen av händelser. Och det är viktigt att skapa vardagsdokumentation också, säger Jeppe Wikström.

Bilderna kommer att tas under sju dagar i vår. Totalt kommer något hundratal fotografer att medverka – bland dem många av Sveriges främsta, och flera av DN:s med-arbetare som Paul Hansen, Anette Nantell, Roger Turesson och Jonas Lindkvist. Vissa av fotograferna skickas ut på specifika uppdrag, till exempel till sjukhus, danslokaler, eller arbetsplatser. Men ett stort antal fotografer är också inbjudna att själva skicka in bilder och har fria tyglar. En jury kommer sedan att bestämma vilka bilder som kommer med i boken.

– Vi vill ha en geografisk spridning, en spridning under veckodagar och en tematisk indelning. Juryn får en tuff uppgift, och alla bilder kommer inte att få plats, säger Jeppe Wikström.

Linda Forsell är en av de fotografer som kommer att bidra till projektet.

– Jag har alltid tyckt att det är viktigt att ge en bredare bild av saker och ting. Kanske mer nu än någonsin, det känns som att många

uttalanden är förenklingar av verkligheten. Det är naturligt att det blir så i medierna, där man försöker hitta en tydlig vinkel. Men det är också viktigt med motpoler där man ger sig ut bland folk och tittar på vad som verkligen händer, säger Linda Forsell.

Hon har bott och arbetat i USA i många år, och säger att den amerikanska Sverigebilden är spretig.

– I New York träffar man ofta människor som ser Sverige som en förebild. I andra delar av USA möter man ibland motsatsen – människor som hänvisar till kommunism och Sverige i samma andetag. Det är extrema motpoler.

Vad vill du skildra i dina bilder till boken?

– Ett rikt Sverige i form av mångfald, att Sverige inte bara är blont och blåögt. Och jag vill fånga situationer som inte bara innehåller elände – utan snarare visa saker som fungerar och är bra. I USA diskuteras en bild av ett Sverige som tar emot många invandrare och vissa hävdar att det håller på att gå helt åt skogen. Jag vill visa att det finns andra sätt att se det, en vidare bild. Det är klart att det är en utmaning att ta emot människor som är i kris – men det finns också så mycket positivt med det, en rikedom, säger Linda Forsell.

Projektet kommer att resultera i en fotobok i både svensk och engelsk upplaga, med internationell distribution. Det planeras också en utställning i såväl fysisk som -digital form. För att samla in pengar till projektet och få uppmärksamhet för det, har förlaget och stiftelsen nu dragit igång en crowdfundingkampanj på Kickstarter. Målet är 100 000 kronor, men Jeppe Wikström är inte orolig för att inte nå målet.

– Vi tror att det finns stort intresse för det här, säger han.

Vad tror du att läsaren får för känsla av att bläddra igenom den färdiga boken?

– För oss i Sverige kommer känslan nog att vara: Ja, just så är det. Igenkänning. Utanför Sveriges gränser kommer man nog dels att bli överraskad: Jaha, är det så det är i Sverige! Men också känna igen ett antal allmänmänskliga beteenden och behov. Kärleken till familj och vänner, vardagsslitet, ungarna som ska läsa läxor, arbete som inte är klart i tid, oron för att få fram mat på bordet oavsett om man är stressad på grund av ekonomi eller tidsbrist, säger Jeppe Wikström.

Hanna Fahl “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

“ USA:s besparingar hotar freden

Zaida Catalán dödades medan hon försökte göra världen bättre för andra. Svaret får inte bli att vända de behövande ryggen.

Zaida Catalán var en medmänniska som satte avtryck. Det syns tydligt på reaktionerna i sociala medier när det stod klart att juristen och den tidigare miljöpartistiska politikern mördats under FN-uppdrag i området Kasai i de södra delarna av Demokratiska Republiken Kongo.

Så mycket respekt och kärlek riktades mot henne, från människor ur de mest skilda politiska läger. Motståndare och partivänner. Vissa människor har en särskild förmåga att sprida värme.

”Vi sörjer att ännu en person har mist sitt liv i FN:s och fredens tjänst”, skrev statsminister Stefan Löfven. Demokratiska Republiken Kongo är en av de platser på jorden där insatser som Cataláns behövs som bäst och just därför ett av de farligaste ställena att verka på.

Kongo har sedan självständig-heten för snart 60 år sedan plågats av inbördeskrig, korruption och maktmissbruk. Så sent som denna vecka kunde vi läsa om kollapsade samtal mellan president Joseph Kabila och oppositionen. Kabila tog över styret av landet efter mordet på fadern Laurent år 2001 och har sedan dess visat sig ytterst ointresserad av att lämna över det.

Enligt konstitutionen skulle han ha hållit val senast i december i fjol, men så skedde inte. I stället slöt Kabila ett avtal med oppositionen om val senare detta år och samlingsregering fram till dess. Någon sådan har inte sett dagens ljus och oppositionen anklagar, inte utan skälig grund, Kabila för att söka en mandatperiod lång som sin livstid. Samtidigt gör sig regeringen, enligt organisationen Human Rights Watch, skyldig till attacker på motståndare, medier och civilsamhällets företrädare. Ingen ställs till svars.

Och under tiden sköljer våldets vågor över det plågade landet i lågintensiva konflikter som blossar upp, klingar av, flammar upp igen. Ständigt nya telegram: 50 döda i oroligheter i huvudstaden Kinshasa, 40 poliser mördade i bakhåll och deras vapen stulna, massgravar funna, dussintals civila dödsoffer... I februari påstods en utsmugglad film visa hur regeringssoldater gjorde sig skyldiga till en massaker på obeväpnade kvinnor och barn i Kasai – den massaker som det ingick i Zaida Cataláns FN-uppdrag att utreda.

FN-missionen i Kongo, kallad Monusco, sägs vara den dyraste och mest långvariga i världssamfundets historia. Just nu är över 20 000 soldater och civila sysselsatta med att försöka hålla nere våldet i landet. Det är lätt att raljera över insatsens fåfänglighet, men då bör man komma ihåg Kongos närhistoria; uppgifterna varierar kraftigt, men konflikterna från 1990-talet och framåt kan ha orsakat så många som fem miljoner dödsoffer.

FN får ofta kritik och inte sällan välförtjänt. Det är sant att organisationen ofta är maktlös och fast i inre låsningar. Ibland kan den inte göra något alls, ibland gör den saker värre genom sin inblandning. Diktatorer som torterar sitt folk får plats i diverse råd för mänskliga rättigheter, kvinnoförtryckare läxar upp andra om feminism, ockupationsmakter lägger veton, värnar sina ”inre angelägenheter” och

hänvisar till nationers rätt till självbestämmande. Korruptionen ligger ofta som en tung dimma över världssamfundet.

Den glamorisering av Förenta Nationerna som förekommer inte minst i Sverige är ofta överdriven. Å andra sidan: FN är det vi har. Det är mycket svårt att se att världen skulle bli bättre om organisationen inte fanns. FN behöver reformeras – absolut inte avskaffas.

Nu hotas insatsen i Kongo av den amerikanska Trumpadministrationen. Monuscos mandat går ut på fredag och förhandlingar pågår om en förnyelse. USA vill skära ner antalet deltagare till 15 000 och inte utöka antalet FN-poliser såsom generalsekreteraren Antonio Guterres har efterfrågat.

Kongo är ett land, stort som Västeuropa, där regimen i strid med grundlagen vägrar att lämna ifrån sig makten, oppositionen är vingklippt och spretig, militären för svag för att säkerställa fred, men stark nog att hålla den egna befolkningen i skräck, och där ett okänt antal rebellgrupper när som helst kan slå till med förödande resultat. Det är svårt att se hur landets framtid skulle te sig bättre utan FN – eller med ett FN som blir hårt åtgånget av yviga Donald Trump-besparingar.

Zaida Catalán blev ytterligare en siffra i en vedervärdig statistik. Varje år dödas hundratals FN-anställda, biståndsarbetare, ideellt engagerade, sjukvårdspersonal medan de försöker göra världen bättre för andra. Det är inget skäl till att ansträngningarna bör minska. Snarare måste de mångfaldigas.

Erik Helmerson erik.helmerson@dn.se “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

”Jag visste att hennes uppdrag var riskfyllt”

“ En svår tid av ovisshet är över för Zaida Cataláns familj när de nåddes av det tragiska beskedet att hon hade hittats död. – Hon hade en drivkraft att förändra världen, säger hennes mamma Maria Morseby.

Zaida Catalán var ute på sin fjärde mission som FN-expert när hon rapporterades som försvunnen för cirka två veckor sedan i Demokratiska republiken Kongo. Sedan dess har familjen oroligt väntat på ett besked om vad som har hänt.

Efter dödsbudet tar nu ett långt sorgearbete vid.

– Vi har levt i dödsskuggans dal, men ändå haft ett hopp. Vi hade en liten strimma hopp ända till i natt. Det är mycket svårt nu, säger Maria Morseby.

Hon stod nära sin 36-åriga dotter och beskriver henne som en varm, omtänksam och kärleksfull person som ända sedan barnsben hade en ambition om att förändra världen till det bättre.

Maria Morseby berättar att Zaida Catalán hade sagt att den här missionen skulle bli hennes sista. Hon längtade efter att leva ett mer normalt liv.

– Hon hade så många drömmar om framtiden; hon ville vara mer hemma, ha mer kontakt med familjen och kunna träffa vänner över en fika. Hon ville leva ett mer Svenssonliv, säger Maria Morseby.

Sista gången hon pratade med Zaida Catalán var dagen innan hon kidnappades i Kongo-Kinshasa.

– Hon ville inte berätta så mycket för mig om uppdraget eftersom hon inte ville göra mig orolig. Men jag visste att det var riskfyllt, säger hon.

Familjen får psykologstöd via FN för att bearbeta dödsfallet.

Utbildningsminister Gustav Fridolin var språkrör för Grön ungdom tillsammans med Zaida Catalán under två år.

– Det fanns alltid en dräpande kommentar om samtiden. Och så detta med att alltid vara på språng, att det alltid fanns mer att göra. Vi ledde ett då litet ungdomsförbund ihop och hon tog sig an varje uppgift med extrem energi, säger Gustav Fridolin och han fortsätter:

– Det är en mycket stor sorg, hon lämnar ett stort tomrum efter sig i partiet. Jag kan inte ens börja förstå hur fruktansvärt det här måste kännas för hennes familj och hennes närmsta.

Statsminister Stefan Löfven uttrycker sorg i ett uttalande efter att ha fått beskedet:

”Zaida Catalán var där, anställd som humanitär expert i FN:s arbete, för att stärka freden i landet. Det är ett avgörande uppdrag för att skapa större säkerhet i hela regionen, och ge hopp till ett land som länge plågats av våld och förstörelse.”

”Zaida Catalán var en av dem som outtröttligt arbetar för fred och rättsvisa, och riskerade sitt eget liv för att rädda andras.”

Utrikesminister Margot Wallström (S) skriver på Twitter att de ansvariga måste ställas till svars.

En svensk förundersökning har inletts om mordet på Zaida Catalán i Kongo-Kinshasa.

– Man har beslutat att inleda en förundersökning för att kunna vidta vissa åtgärder. Vilka åtgärder det är kan jag inte gå in på, säger Carolina Ekéus, pressekreterare på Nationella operativa avdelningen vid den svenska polisen, till TT.

Förundersökningen leds av internationella åklagarkammaren i Stockholm. Polis och åklagare samarbetar med utrikesdepartementet och FN i utredningen.

Katarina Lagerwall katarina.lagerwall@dn.se “

“ Bakgrund.

Zaida Catalán kidnappades den 12 mars tillsammans med amerikanen Michael Sharp och fyra kongoleser som alla arbetade för FN med att utreda krigsbrott i Demokratiska republiken Kongo, i provinsen Kasai-Central.

Konflikten mellan miliser och regeringstrupper i Kongo har eskalerat sedan president Joseph Kabila sköt upp fjolårets val och förlängde sitt redan sexton år långa presidentskap. Omkring 20 000 personer ingår i FN:s Kongoinsats. “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

”Sverige är en viktig partner för det brittiska näringslivet”

“ Det ligger i allas våra intressen att partnerskapet mellan Storbritannien och EU tillåter maximal frihet för brittiska företag att handla och verka på europeiska marknader. Detsamma gäller för svenska företag i Storbritannien. Det skulle skada oss alla om onödiga handelshinder upprättades, skriver premiärminister Theresa May.

I går, onsdag 29 mars, skrev jag formellt till det Europeiska rådets ordförande Donald Tusk för att verkställa det brittiska folkets demokratiska beslut då de röstade förra året för att lämna den Europeiska unionen.

Vid denna tidpunkt av djup betydelse för mitt land vill jag försäkra er att det här beslutet inte var ett avvisande av de värderingar vi delar som europeiska fränder. Det var inte heller ett försök att skada den Europeiska unionen eller några av de återstående medlemsstaterna. Tvärtom, Storbritannien vill att den Europeiska unionen ska lyckas och nå framgång.

Vår folkomröstning var en omröstning för att återföra, som vi ser det, vårt nationella självbestämmande. Vi lämnar den Europeiska unionen, men vi lämnar inte Europa – och vi vill förbli en engagerad partner och allierad till Sverige och alla våra vänner över kontinenten.

Storbritannien och Sverige har haft ett nära samarbete i så många frågor som förenar oss – från att främja frihandel och öka Europas konkurrenskraft till att stärka stabiliteten och säkerheten i Baltikum. Vi värdesätter verkligen en fortsatt vänskap mellan våra två länder.

Som Europas närmaste vän och granne hoppas vi åtnjuta ett djupt och särskilt partnerskap med hela den Europeiska unionen när vi lämnar. Det djupa och särskilda partnerskapet bör innefatta både ekonomiskt samarbete och säkerhetssamarbete, eftersom det ligger i Storbritanniens, Sveriges, den Europeiska unionens och världens intresse.

Vi vill försäkra oss om att Europa förblir starkt och framgångsrikt och är kapabelt att framhäva sina värderingar, vara en världsledare, och försvara sig självt från hot mot säkerheten – och vi vill att Stor-

britannien, genom detta nya djupa och speciella partnerskap med en stark Europeisk union, ska ta sitt fulla ansvar för att uppnå dessa mål.

Så vi närmar oss dessa samtal konstruktivt, med respekt och i en anda av uppriktigt samarbete. Vi har lyssnat noga på vad våra europeiska motparter har sagt och vi respekterar deras position. Det är därför, till exempel, som Storbritannien inte söker medlemskap i den gemensamma marknaden. Europeiska ledare har varit tydliga med att medlemskap i den gemensamma marknaden innebär acceptans av de ”fyra friheterna”. Vi förstår att dessa friheter är odelbara och att det inte går att ”plocka russinen ur kakan”. Av den anledningen så söker vi inte medlemskap i den gemensamma marknaden men största möjliga tillgång till den genom ett nytt djärvt och ambitiöst frihandelsavtal.

Samtidigt förstår vi att det kommer att få konsekvenser när Storbritannien lämnar EU: vi vet att vi kommer att förlora inflytande över de regler som påverkar den europeiska ekonomin. Vi vet också att brittiska företag som handlar med EU kommer att behöva anpassa sig till de regler som fattats av institutioner vi inte längre kommer att vara en del av – precis som brittiska företag gör på andra utländska marknader. Vi accepterar detta.

Men det finns ingen anledning varför vi inte skulle kunna nå ett nytt omfattande och särskilt partnerskap mellan Storbritannien och EU som fungerar för oss alla.

Sverige är en viktig partner för brittiskt näringsliv och Storbritannien är den fjärde största marknaden i EU för svenska varor. Det finns också komplexa försörjningskedjor som båda våra länder drar nytta av. Så det ligger i allas våra intressen att partnerskapet mellan Storbritannien och EU tillåter maximalt med frihet för brittiska företag att handla och verka på europeiska marknader och detsamma gäller för svenska företag i Storbritannien. Det skulle skada oss alla om onödiga handelshinder upprättades.

Samtidigt måste vi fortsätta att utforma ett så nära säkerhetssamarbete som det är möjligt för att skydda våra befolkningar. I en alltmer instabil värld, är detta samarbete mer, inte mindre, viktigt för oss alla. Vi står alla inför samma globala hot från terrorism och extremism och det budskapet förstärktes av den avskyvärda terroristattacken i London i förra veckan.

Jag vill att Storbritanniens nya relation med EU säkerställer att – vare sig det gäller att utbyta information som våra säkerhetstjänster behöver, eller att samarbeta för att skydda Europas gränser – vi har närmast möjliga relation.

Det här nya partnerskapet är av sådan vikt både för Storbritannien och EU att vi är säkra på att vi kommer att komma överens inom tidsramen för förhandlingarna och på ett sådant sätt att det stärker de frihetliga och demokratiska värden om Europa som vi alla delar – och som världen nu behöver mer än någonsin.

Det är därför som vi kommer att fortsätta att ta vårt ansvar för att försäkra att Europa förblir starkt och framgångrikt och förmöget att vara en världsledare, framhäva sina värderingar och kunna försvara sig självt mot säkerhetshot. Det nya omfattande och särskilda partnerskap vi söker kommer att tillåta att vi gör detta och bidrar till ekonomisk framgång, säkerhet och vår kontinents globala makt som kommer att vara till gagn för oss alla.

Theresa May, Storbritanniens premiärminister

Översättning: Jenny Lidström “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

“ Försonlig ton från May när startskottet gick

Med en mer kompromissvillig ton än tidigare, inledde den brittiska regeringen på torsdagen landets marsch ut ur EU. Premiärminister Theresa May kom dock med hot och Tysklands förbundskansler Angela Merkel avfärdar en av britternas hjärtefrågor.

Vid lunchtid startade nedräkningen för Storbritanniens drygt 40-åriga medlemskap i EU. Då lämnade den brittiske EU-ambassadören, Tim Barrow över premiärminister Theresa Mays brev om skilsmässa till Europeiska rådets ordförande Donald Tusk. Senast om två år inträffar Brexit när landet lämnar EU.

– Det här är ett historiskt ögonblick från vilken det inte finns någon återvändo, sade samtidigt Theresa May i det brittiska parlamentets underhus.

Det tog nio månader från folkomröstningen i juni fjol, innan ”artikel 50” – EU:s utträdesparagraf – aktiverades av den brittiska regeringen. Men den självsäkra, till och med EU-fientliga, attityd som varit så tydlig hos flera ministrar och ledande brittiska politiker var frånvarande på torsdagen.

Premiärministern förklarade för parlamentet, och i brevet till Tusk, att regeringen förstod att landet skulle förlora sitt inflytande över regler som påverkar Europas ekonomi.

– Vi vet också att brittiska bolag kommer, när de ska handla med EU, att anpassa sig till regelverk som bestämts av institutioner som vi längre inte är en del av, sade May.

Det här är nytt, ingen gång tidigare har den brittiska regeringen varit så tydlig med att det finns ett pris att betala för Brexit. Det gäller även mångmiljardnotan för de långsiktiga åtaganden som landet gjort. May vill ”rättvis överenskommelse” om både landets ”rättigheter och skyldigheter”.

May vill ”så fort som möjligt” lösa frågan om rättigheterna för de tre miljoner EU-medborgare som bor i Storbritannien. Och att samma rättigheter ska gälla för de 1,2 miljoner britter som bor i andra EU-länder.

May upprepade också, gång på gång, att hon sökte ”ett långgående och speciellt partnerskap” (deep and special partnership) med EU efter Brexit.

Här finns dock en skrivning som även i parlamentet av många uppfattades som ett hot. Utan ett avtal kommer ”vårt samarbete i kampen mot brott och terrorism försvagas”.

Premiärministern upprepade därefter den brittiska regeringens hållning att det borde gå att förhandla både om villkoren för utträdet – det som kallas för skilsmässoförhandlingen – samtidigt med någon form av frihandelsavtal. Det har dock motparten hittills sagt nej till och på torsdagen upprepade Tysklands förbundskansler Angela Merkel detta.

– Förhandlingarna måste först klargöra hur vi ska lösgöra våra sammanlänkade relationer, sade Merkel till reportrar i Berlin, enligt AFP.

– Bara när det är gjort kan vi, förhoppningsvis snart, börja prata om vår framtida relation, tillade hon.

Dan Lucas dan.lucas@dn.se “

“ Fakta. Theresa Mays brev till EU

Storbritanniens premiärminister Theresa May föreslår i sitt utträdes-brev till EU sju principer för att ”säker-ställa att processen blir så smidig och framgångsrik som möjligt”:

1. Vi bör engagera oss konstruktivt och respektfullt, i en anda av ärligt samarbete.

2. Vi bör alltid sätta medborgarna först.

3. Vi bör arbeta för att säkra en bred uppgörelse.

4. Vi bör arbeta tillsammans för att minimera störningar och skapa så lite osäkerhet som möjligt.

5. Särskilt måste vi uppmärksamma Storbritanniens unika relation med Irland och vikten av fredsprocessen i Nordirland.

6. Vi bör inleda tekniska samtal om detaljerade områden så tidigt som möjligt, men måste prioritera de största utmaningarna.

7. Vi bör fortsätta arbeta tillsammans för att främja och skydda våra delade europeiska värderingar. “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

“ Britterna får vänta på enighet

Analys. Nu inleds striden om vilken väg Storbritannien ska ta i framtiden. För trots premiärminister Theresa Mays vädjan om enighet under förhandlingarna med EU, är risken uppenbar för nya, uppslitande konflikter i önationen de närmaste åren.

Det fanns en påtagligt försonlig ton i Theresa Mays tal till det brittiska underhuset på onsdagen. Premiärministern manade till enighet under de minst 18 månader av förhandlingar som väntar med EU och hon talade varmt om vikten av en djup och särskild relation till unionen.

”Nu, kanske mer än någonsin behövs Europas liberala värden i världen”, sade May, varpå en del av oppositionsledamöterna brast ut i hånskratt.

Säga vad man vill om Theresa Mays trovärdighet som EU-vän, men premiärministern kan nu med visst fog hävda att hon respekterat den brittiska folkviljan. 52 procent av väljarna röstade för att lämna EU förra året och om det är något Theresa May förbundit sig att göra sedan hon blev premiärminister för snart nio månader sedan, så är det att respektera det resultatet.

Paradoxalt nog kan det nu leda till att hennes egen position försvagas.

När Theresa May efterträdde David Cameron slog hon fast att Brexit betyder Brexit, och betoningen av kontroll av gränser och minskad invandring har hon belönats för i opinionen.

Men May har fortfarande ett grundläggande problem: att hon inte är folkvald som premiärminister.

Visst, hon fick ett tydligt mandat vad gäller Storbritanniens utträde ur EU. Men hur är det när det gäller sänkta bolagsskatter för att locka kapital över engelska kanalen? Skolreformer? Eller exakt vad som ska hända med de omkring tre miljoner EU-medborgare som lever i Storbritannien (bland dem 100 000 svenskar) och den en miljon britter som bor i övriga EU?

May sa i går att hon vill hitta en lösning på frågan om EU-medborgarnas rättigheter så snart som möjligt. Men hon vet mycket väl att den brittiska tabloidpressen och EU- och invandringskritiska Ukip inväntar första bästa tillfälle att stämpla henne som svikare.

Samtidigt ser Labourledaren Jeremy Corbyn en chans att debattera vilken väg Storbritannien ska ta efter Brexit, inte bara om och när. Om han nu kan få tyst på den falang inom Labour som in i det sista drömt om att stoppa EU-utträdet, kanske han faktiskt kan bli det hot mot Tories som Labours kärnväljare drömt om och förväntar sig.

Vänsteroppositionen borde i vilket fall inte ha svårt att hitta argument: mellan 2008 och 2014 föll reallönen för en genomsnittlig brittisk arbetare med 10 procent. Trots att ekonomin nu börjat hämta sig efter finanskrisen, gör pundets fall att inflationen ser ut att öka – och reallönerna hotas därför återigen.

Allvarligast för Theresa May är dock att hon riskerar att bli ihågkommen som den premiärminister som satt vid makten när Storbritannien föll i bitar.

I Nordirland kräver det republikanska partiet Sinn Fein en återförening med Irland. Än mer kritisk är situationen i Skottland, där runt 50 procent nu stöder självständighet. I tisdags röstade det skotska parlamentet ja till att hålla en ny folkomröstning om självständighet, antingen hösten 2018 eller våren 2019.

Theresa May menar att det ”inte är rätt tidpunkt” att tala om självständighetsomröstningar – men hon är medveten om att ett kategoriskt nej från hennes sida kan få samma verkan som att hälla bensin på en eldsvåda.

Bland höga Tory-företrädare viskas det om att ett nyval skulle kunna ge May ett starkare mandat. Premiärministern själv avfärdar dock dessa spekulationer och verkar åtminstone hittills ha siktet inställt på nästa ordinarie parlamentsval, som hålls 2020.

Erik de la Reguera erik@delareguera.se “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

“Svårt fylla hålet i EU:s budget

Analys. EU förändras när Storbritannien lämnar unionen. Övriga EU-länders känsla av samhörighet kan stärkas, men det blir också bråk om hur hålet i EU:s budget ska fyllas när britternas bidrag försvinner.

Europeiska rådets ord-förande Donald Tusk såg bedrövad ut när han framträdde under en mycket kort pressträff i Bryssel på onsdags-eftermiddagen.

Vid lunchtid hade han tagit emot Theresa Mays brev med Storbritanniens begäran om utträde ur EU och en stund senare förklarade Donald Tusk att ”vi redan saknar” britterna.

Samtidigt hävdade Tusk att det ”paradoxalt nog” finns en positiv effekt av att Storbritannien vill lämna EU.

– Vi övriga har blivit mer eniga och beslutsamma. Och det kommer vi att förbli under de svåra förhandlingarna. Vi har mandat att försvara de 27 medlemsländernas intressen.

Trots tårar och artighetsfraser antydde alltså Tusk att det kan bli tuffa tag när förhandlingarna om Brexit väl sätter i gång. EU vill ha fortsatt nära kontakt med Storbritannien, men tänker försvara unionens intressen och behöver göra skilsmässan tillräckligt avskräckande så att inga andra länder lockas att följa med britterna.

På fredag ska Donald Tusk presentera ett förslag till gemensam förhandlingsposition som sedan ska beslutas när stats- och regeringscheferna träffas under EU-toppmötet den 29 april. Därefter måste EU-länderna komma överens om fler detaljer innan EU:s chefsförhandlare Michel Barnier kan ta över och förhandlingarna inledas, antagligen någon gång i början av sommaren.

Skilsmässosamtalen kan säkert svetsa samman de kvarvarande 27 medlemsländerna, men det är redan uppenbart att Brexit också kommer att leda till interna bråk.

Striderna kommer bland annat handla om EU:s budget, eftersom det uppstår ett stort hål i -unionens finanser när Storbritannien försvinner. Den brittiska EU-avgiften motsvarar i dag knappt 180 miljarder kronor, vilket är drygt 13 procent av unionens budget. Efter Tyskland och Frankrike är Storbritannien EU:s tredje största bruttobidrags-givare.

Hur ska det fyllas? Flera länder i östra EU anser att andra länder, som en följd av Brexit, måste betala en högre avgift än i dag, men Sverige säger absolut nej till det.

Budskapet från regeringen i Stockholm är glasklart. När Storbritanniens medlemsavgift försvinner ska EU:s budget dras ned lika mycket. Sverige tänker inte gå med på höjd avgift för att kompensera det brittiska bortfallet. Räkna därför med laddade strider framöver om EU:s framtida budget.

EU:s politik kommer också att påverkas. Storbritannien har till exempel brukat bromsa Frankrikes och Tysklands planer på ett mer

sammansvetsat försvarssamarbete i EU, men nu förhandlas det redan för fullt om detta.

Frågan är också hur det blir med EU:s framtida utvidgning. Flera länder, till exempel Nederländerna och Österrike, vill inte att unionen ska fortsätta växa. En påtaglig så kallad utvidgningströtthet präglar för närvarande EU.

Hittills har Storbritannien och Sverige hört till de främsta förespråkarna för fortsatt EU-utvidgning. Nu väljer alltså i stället britterna, som försökt få andra länder ska gå med, att lämna.

Dessutom undrar många i EU:s korridorer hur unionen ska klara sig utan britternas väl utvecklade förmåga att samarbeta. Det anses allmänt att britterna är både skickliga och väl förberedda under förhandlingar på olika nivåer i EU. Flertalet övriga EU-tjänstemän talar så kallad BSE, Badly spoken english, vilket kan försvåra överläggningarna, men britterna använder sitt modersmål.

Därför kan de föreslå nya ord och uttryck i texter som ska antas och överbryggar därmed motsättningar vilket får EU-maskineriet att fungera.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

“ EU-ministern tror på ett avtal före utträdet

Sveriges EU-minister Ann Linde har blivit mer optimistisk om att EU och Storbritannien kan träffa ett avtal före Brexit. – Det finns en betydligt mer konstruktiv ton hos Theresa May, säger Linde om den brittiska premiärministerns uppsägningsbrev.

Under hösten och vintern har Ann Linde, likt flera av hennes EU-kolleger, uppfattat talen och kraven från London som orealistiska – milt uttryckt. Det gällde i synnerhet länge tron i London att Storbritannien kunde vara kvar i EU:s inre marknad och ändå begränsa invandringen från EU.

Det ändrades i januari när May förklarade att landet inte kan vara kvar i den inre marknaden. Det blev än tydligare i Theresa Mays brev där hon förklarade att hon fullt ut respekterade de övriga 27 EU-medlemmarnas ståndpunkt att ”de fyra friheterna” (fri rörlighet för varor, tjänster, kapital och människor) var ”odelbara” från den inre marknaden.

Men May förklarade också i sitt tal i parlamentet att det skulle bli ”konsekvenser” av att Storbritannien lämnar EU och att landet skulle förlora sitt inflytande när det gäller regler som påverkar ekonomin i Europa.

Det här är något som Ann Linde välkomnar.

– Jag tror hon har lyssnat noga till vad vi har sagt, säger hon och syftar på övriga EU.

– Och britterna har märkt vår enighet, att vi har hållit ihop, tillägger hon.

I januari sade May också att ”inget avtal är bättre än ett dåligt avtal”. Det är något som Ann Linde noterar inte finns med i brevet till Europeiska rådets ordförande Donald Tusk. Tvärtom: hon varnar för följderna av att förhandlingarna slutar utan avtal. Då skulle Storbritannien handla med andra länder, där-ibland EU, i enlighet med världshandelsorganisationen WTO:s minimiregler.

– Jag tror också att de (brittiska ministrar) har satt sig in i vad WTO skulle betyda. Det är inte fördelaktigt för Storbritannien, säger Linde.

Däremot upprepar May den kända brittiska ståndpunkten att det går att förhandla ett skilsmässo-avtal och ett frihandelsavtal med EU samtidigt. Det har EU hittills sagt nej till; först skilsmässan, därefter frihandel.

Ann Linde håller fast vid den uppfattningen.

– Det är svårt att ingå ett avtal med någon som fortfarande är EU-medlem innan vi vet vad villkoren för utträdet är. Det logiska är ju att göra klart skilsmässan först, säger hon.

En antydan till en kompromiss ger dock Linde.

– Man måste i varje fall komma ganska långt i skilsmässan innan vi kan börja förhandla om ett frihandelsavtal, säger hon.

Det handlar i så fall om att komma överens om notan. Storbritannien har en lång rad ekonomiska åtaganden som sträcker sig till efter Brexit om två år. Theresa May säger också i brevet att landet söker en ”rättvis överenskommelse om Storbritanniens rättigheter och skyldigheter”.

EU-kommissionen har sagt att det handlar om en skuld på 60 miljarder euro (570 miljarder kronor). Det lär inte britterna gå med på och det här tror Linde kommer att bli den första svåra stötestenen som måste lösas.

Men på det hela tagit är Ann Linde mer optimistisk.

Så du tror det blir ett avtal?

– Ja, det tror jag, men det inte lika bra som om man är medlem, säger hon.

Finansminister Magdalena Andersson (S) hoppas på en fortsatt god relation med Storbritannien.

– Det är viktigt att vi i fortsättningen kan ha goda handelsrelationer med Storbritannien och resterande EU. Storbritannien är en viktig exportmarknad. Det är också viktigt att det finns bra villkor för de svenskar som bor i Storbritannien, säger hon och understryker att EU-samarbetet kommer att fortsätta.

– Regeringen tänker stå upp för svenska intressen och det gör vi bäst genom att de 27 EU-länderna håller ihop.

– Det finns många fördelar att vara med i EU och min bild är att de andra länderna ser de fördelarna. Vi är ett litet exportberoende land och att ha tillgång till den inre marknaden med 500 miljoner konsumenter är en fantastisk möjlighet för svenska företag, fortsätter finansministern.

Moderaternas ekonomisk-politiske talesperson, Ulf Kristersson, ser på de kommande förhandlingarna med en viss optimism.

– Jag beklagar att britterna lämnar unionen men de gör det med ett tydligt anslag om att de vill vara öppna, de vill handla och de vill vara en del av Europa. Det är ett helt annat tonläge än retoriken från leave-kampanjen.

– Det här är ett internationellt öppet Storbritannien som vill hitta bra lösningar. Det ska vi bejaka. Det kräver att EU går in i förhandlingarna med samma grundattityd. Det här är ett fundamentalt vägval en skilsmässa som slutar med gott partnerskap, inte en skilsmässa som slutar med blodbad, fortsätter Ulf Kristersson.

Dan Lucas dan.lucas@dn.se “

“Fakta. Vad händer nu?

Här är hållpunkter för den närmaste månadens brexithändelser:

30 mars: Premiärminister Theresa May väntas presentera hur tusentals EU-lagar ska förändras till brittisk lag.

31 mars: EU:s permanente rådsordförande Donald Tusk skickar ut ett första utkast till förhandlingsmandat till övriga 27 medlemsländer.

11 april: Stats-sekreterare och EU-ambassadörer håller sitt första möte om utkastet.

27 april: De 27 ländernas EU-ministrar diskuterar utkastet vid ett möte i Luxemburg.

29 april: Stats- och regeringscheferna samlas i Bryssel för att slå fast mandatet.

Källa: Politico.eu “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

“ Tuff fransman företräder EU i förhandlingarna

Fransmannen Michel Barnier ska föra EU:s talan under skilsmässoförhandlingarna med Storbritannien. Han anses vara en hårding.

När Storbritannien inleder samtalen om utträde ur EU kommer en mycket erfaren förhandlare sitta på andra sidan bordet.

Den som ska föra EU:s talan heter Michel Barnier.

Han är 65 år, lång och mycket rak i ryggen. Blicken är fast och stålblå och det märks direkt att han har gott självförtroende.

Den politiskt konservative fransmannen Michel Barnier har en lång politisk karriär bakom sig och han vet allt om hur EU fungerar.

Han har bland annat varit Frankrikes utrikesminister, EU-parlamentariker och EU-kommissionär i två omgångar.

Barnier personifierar på många sätt den franskbyggda, regelstyrda unionen och under sin långa karriär har han satt skräck i många på andra sidan förhandlingsbordet.

Därför gick det ett sus genom korridorerna i Bryssel i höstas, när Michel Barnier utsågs till att föra EU:s talan under skilsmässoförhandlingarna med Storbritannien.

Det blir tufft för britterna, var den allmänna uppfattningen.

Enligt ett tidigt skvaller tänkte Michel Barnier tala franska med britterna. Den uppgiften har dementerats flera gånger, men ryktet lever vidare eftersom det inte alls verkar osannolikt att Barnier skulle tvinga britterna att förhandla på franska.

Barnier är också ett välkänt namn i Stockholm.

När Göran Persson var svensk statsminister var Michel Barnier EU-kommissionär med ansvar för reformen av EU:s institutioner och fördrag, vilket krävde många samtal med medlemsländerna.

I Stockholm talades det under denna tid om den elitistiske fransmannen med både fruktan och ilska. I dag sägs Sverige ha en bättre relation med mannen som ska leda samtalen med Storbritannien.

Barnier bestämmer dock inte EU:s förhandlingspositioner. Det gör EU:s medlemsländer, de 27 som finns kvar, och det kan ta tid.

Först ska Donald Tusk, Europeiska rådets ordförande, svara på dagens brev från Theresa May. Senast på fredag har Tusk lovat ett första svar på Storbritanniens begäran om utträde.

Men Tusk bestämmer inte på egen hand.

Han måste få med sig EU:s stats-och regeringschefer som ska klubba EU:s förhandlingsbud under ett särskilt EU-toppmöte den 29 april.

Därefter ska EU-ländernas regeringar ta ställning till detaljer och sedan, kanske i början av sommaren, tar Michel Barnier över.

Han är redan väl förberedd och har ett förhandlingskansli som består av trettio experter bakom sig. I praktiken kommer därför Michel Barnier ha stort inflytande över hur samtalen med Storbritannien utvecklas.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

“ Fakta. Så går skilsmässan till

1 Ansökan om skilsmässa. I dag, onsdag, överlämnar Storbritanniens EU-ambassadör ett brev till Europeiska rådets ordförande Donald Tusk med en begäran om utträde ur EU. Därmed har artikel 50 i Lissabonfördraget aktiverats och förhandlingarna om skilsmässan ska slutföras inom två år.

2 EU-toppmöte. Donald Tusk har lovat att lämna en första reaktion inom 48 timmar, men innan förhandlingarna inleds måste de 27 EU-länderna enas om ett mandat till kommissionens Michel Barnier, som är EU-sidans förhandlare, vilket ska ske vid ett särskilt EU-toppmöte den 29 april.

3 Förhandlingar om bodelning. Sedan kan det ändå ta tid innan EU-länderna har enats om detaljer. Kanske dröjer det fram till sommaren eller hösten innan förhandlingarna inleds. Då handlar det först om hur de gemensamma tillgångarna delas upp.

4 Godkännande. Avtalet om Storbritanniens utträde ska godkännas av EU-parlamentet, EU-toppmötet och medlem-staternas nationella parlament. Därför måste skilsmässoförhandlingarna avslutas i oktober 2018 om avtalet ska vara helt klart i mars 2019.

5 Ny relation. Sedan återstår den svåraste frågan. Vilken typ av ny handelsrelation vill och kan Storbritannien ha med EU framöver? Regeringen i London vill att den frågan också ska vara löst inom två år, men EU-sidan insisterar på att skilsmässan först måste vara klar.

DN “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

“ Förortsgrabben som blev Brexitminister

Storbritanniens Brexitminister är 68-åriga David Davis. Det är han som fått i uppdrag av premiärminister Theresa May, känd för sitt stora kontrollbehov, att sköta utträdesförhandlingarna med EU.

En diplomatkälla beskriver David Davis som en optimist, som inte ser några hinder på vägen. Till skillnad från exempelvis utrikesminister Boris Johnson, ska David Davis dock vara mycket mån om att sluta ett formellt utträdesavtal med EU för att Storbritannien under ordnade former lämnar unionen.

Som konservativ politiker har David Davis en ovanlig bakgrund. Han har inte vuxit upp med barnflickor och gått i fina internatskolor. Tvärtom. David Davis, son till en ensamstående mamma, hade en tuff uppväxt i en subventionerad hyreslägenhet i en av Londons södra förstäder. Visserligen var morfar från början välbeställd, men han gjordes arvlös när han gick med i kommunistpartiet.

Brittiska armén betalade en del av David Davis utbildning, vilket gjorde att han kunde studera vid London Business School och senare Harvarduniversitet.

Under studietiden gick David Davis med i de konservativas student-förening. Sedan gjorde han karriär i livsmedelsföretaget Tate & Lyle innan han 1987, 38 år gammal, valdes in i brittiska parlamentet.

Politiskt ses han som en frihets-ivrare och har till exempel varit emot nationella id-kort och ökad övervakning av invånarna.

Något märkligt, kan tyckas, är att när EU-vännen John Major var premiärminister var David Davis så kallad inpiskare i parlamentet. Det var alltså Davis uppgift att se till att de EU-skeptiska, konservativa parlamentarikerna röstade för Maastrichtfördraget.

Några år senare korsades vägarna mellan David Davis och EU:s chefsförhandlare, fransmannen Michel Barnier. De båda var i mitten av 1990-talet Europaminister i sina respektive länders regering.

Att David Davis sedan dess blivit uttalad EU-skeptiker förklarar en tidigare regeringskollega med att EU har förändrats, blivit mer integrerat och att bristerna blivit uppenbara.

När konservativa Torypartiet skulle välja ny partiledare 2005 var David Davis till en början favorit. Men i slutomgången vann i stället David Cameron med fler än dubbelt så många röster från partimedlemmarna.

En av Camerons anhängare lär då ha sagt att David Davis var den enda person han mött som trots att han inte gått på privatskolan Eton hade samma självsäkerhet som en Etonelev.

Det är närmast ironiskt att Eton-eleven David Camerons löfte om en folkomröstning om EU-medlemskapet, vars utfall Cameron fatalt missbedömde, har fört forna förortsgrabben David Davis tillbaka in i rampljuset.

Pia Gripenberg pia.gripenberg@dn.se “

“ **Fakta. Tre vägar efter Brexit**

När Storbritannien förhandlar med EU finns tre alternativ för den framtida relationen mellan landet och EU-länderna efter skilsmässan.

1 Unikt avtal. Storbritannien anser att ingen av de överenskommelser som EU i dag har med länder utanför unionen fungerar för britterna. Man vill ha ett unikt avtal som kan garantera att till exempel landets stora finanssektor kan verka inom EU, men stoppar EU-medborgare från att fritt arbeta i Stor-britannien. EU å sin sida under-stryker att de fyra friheterna: arbetskraft, kapital, varor och tjänster, hänger ihop med varandra.

2 Tullunion. Då har Storbritannien och EU gemensamma tullar och kvoter gentemot omvärlden medan varor säljs och köps utan tullar mellan landet och EU. Brittiska regeringen har sagt att den vill ha tullfrihet inom vissa områden, men inte alla, vilket EU motsätter sig.

3 Inget avtal. Det som brukar kal- las hård Brexit eller ett oordnat utträde. Storbritannien lämnar EU utan att ett avtal är undertecknat mellan parterna. Osäkerheten är då mycket stor för vad som händer med till exempel handel, med britter i EU-länder och med EU-medborgare i Storbritannien. Storbritannien blir en del av världshandelsorganisationen WTO:s regelverk. “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

“ Utvisningshotade Khan fruktar för sitt liv

Göteborg. För andra gången på kort tid har utvisningen av Wares Khan stoppats i sista stund, men den 30-årige frilansjournalisten fruktar ändå att han snart kommer att tvingas tillbaka till Afghanistan.

Wares Khan var en av de 14 afghaner som i tisdags kväll skulle utvisas ur landet, men fem av dem blev kvar på förvaret på flyktinganläggningen i Kållered söder om Göteborg. Precis som strax före jul fick Wares Khan i sista stund besked om att han inte skulle åka.

– Det var 30 minuter innan bussen skulle gå. Polisen sade att jag kan inte kan åka för att jag saknar resehandlingar. Men jag fort-farande väldigt rädd för vad som ska hända, säger han.

Att han inte fått de resehandlingar som afghanska myndigheter ska förse honom med för resan tror han kan bero på att han kommer från ett talibankontrollerat område, där administrationen fungerar dåligt.

Wares Khan kom från Afghani-stan till Sverige 2006. Han har tillbringat den största delen av de senaste elva åren i Rosengård i Malmö. När han i fjol återvände till Sverige efter en sex månader lång resa till Afghanistan fick han beslut om utvisning och blev satt i förvar.

Under senare tid har han producerat en lång rad filmer om IS och talibanerna och han ser sig som journalist. Filmerna har inte fallit i god jord i vissa muslimska kretsar och Wares beskriver hur han fått ta emot otaliga hot på nätet.

– Jag är en död man om jag återvänder, säger Khan.

I Migrationsverkets beslut om att han ska utvisas avfärdas denna hotbild. Myndigheten menar att det inte fanns anledning att tro att han löper sådana risker som han själv hävdar.

Jens Littorin jens.littorin@dn.se “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

”Huvudsaken är att man säger sin åsikt”

De är 16–17 år gamla, många födda samma år som Putin kom till makten. De ansågs vara en opolitisk rysk generation som inte bryr sig om att engagera sig i samhället. Nu har det visat sig att ryska skolelever är en politisk kraft. DN har träffat några av dem i Moskva.

Moskva.
– Putin var president när jag föddes. Han var president när jag började skolan. Ska han kanske vara president när jag gifter mig också?
Jevgenij Tjuvilin, 17 år gammal, skakar på huvudet.

– Varför skulle jag tycka att det är normalt?
Tjuvilin går sista årskursen i gymnasiet i Tusjino utanför Moskva och läser samtidigt på till inträdes-förhöret till en av Moskvas mest prestigefyllda skådespelarutbildningar. Han tillhör en generation som har levt under Putinregimen i hela sitt liv – och som aldrig har upplevt något annat styre. Ändå reagerar han starkt på det fenomen som har blivit Putinregimens fundament: Korruptionen.

– Vi har en trevlig park i Tusjino där jag gillar att åka rullskridskor. Den hade släta fina asfaltvägar. En dag revs asfalten upp och i stället byggde man nya vägar av gatsten – för att en släkting till borgmästaren har en fabrik som tillverkar de där gatstenarna. Nu byter de ut gatstenarna varje år, till ingen nytta. Det här ser man överallt och det var därför jag samlade ihop alla mina kompisar och gick på demonstrationen i söndags. Jag fattar vad som pågår och vi har väl också rätt att gå ut på gatan.

Dessa tonåriga demonstrationer är nytt för proteströrelsen i Ryssland. Nu diskuterar yrvakna ryska medier om hur det kommer sig att denna så kallade Youtube-generation plötsligt visar sig vara politiskt medveten.

– Oppositionens Aleksej Navalnyj har lyckats hitta fram till de nät-forum där de unga samlas. Han har ett tydligt budskap och lägger fram det på deras eget språk, säger sociologen Denis Volkov på det oberoende forskningsinstitutet Levada till tv-kanalen Dozjd.

Tidigare har många sociologiska forskningar visat att just generationen under 30 i Ryssland är opolitisk och inte sällan sovjetnostalgisk. Det skrattar Jevgenij Tjuvilin åt.

– Och Putins pressekreterare Peskov påstod också att vi hade fått betalt för att demonstrera... vilket är helt osant. För oss är det inget äventyr eller någon hobby att gå på demonstrationer. Vi vet vad vi gör. Om man vill ha förändring måste man gå ut och visa det, det räcker inte med att följa på Twitter hur andra demonstrerar. Dessutom har vi lärare som hejar på oss. En av mina lärare sade ”Bravo!” när vi talade om att vi hade varit på demonstrationen.

Vad säger dina föräldrar?
– Jag bor med min mamma och hon stöder mig. Det var på hennes jobb som vi tryckte upp våra plakat.

Jag träffar Jevgenij på ett kafé på Marosejka, en gata i centrala Moskva fylld av små restauranger och hippa kaféer. På ett annat kafé lite längre bort sitter Fjodor Michajlov, också han 17 år. Han studerar reklam första året på universitet och är klädd i hängiga jeans, t-tröja och gympadojor. I sin ryggsäck av jute har han fäst en liten

gummianka.

– Den här ankan var farlig att bära på sig under demonstrationen. Man kunde bli gripen bara för att gå omkring och bära på en gummianka eller på gympadojor, säger Michajlov.

I Aleksej Navalnyjs avslöjande video om premiärminister Dmitrij Medvedev visade det sig att det fanns ett ankhus på en av hans lyxvillor. Navalnyj lyckades koppla Medvedev till företaget som formellt äger lyxfastigheterna via ett stort parti gympadojor som han hade beställt via företaget.

Nu har alltså gummiankor och gympadojor blivit symboler i en proteströrelse som till stor del bygger på humor.
Fjodor Michajlov gick på demonstrationen fullt medveten om att det fanns en risk för att han skulle gripas.

– Jag visste att det inte var ofarligt, men jag bara inte kunde stanna hemma. Avslöjandena om Medvedev var droppen – framför allt att han över huvud taget inte reagerade på den. Det störde mig oerhört. Vi har en skandal som berör hela landet och makthavarna låtsas som om det regnar!

Fjodor Michajlovs referensram är inte bara Ryssland. Den är internationell, eftersom han läser både ryska och utländska medier.
– När Sydkoreas president åkte fast för korruption reagerade folk omedelbart. Det blev gigantiska demonstrationer och presidenten drogs inför rätta. Hos oss tror makthavarna att de kan göra vad de vill. Jag gick ut och demonstrerade därför att huvudsaken är att man säger sin åsikt. Det betyder förändring i sig: att man gör något.
Anna-Lena Laurén anna-lena.lauren@dn.se “

“ Fakta. Demonstrationerna”

Söndagen den 26 mars gick tiotusentals människor ut över hela Ryssland och protesterade mot korruption. Demonstrationerna ordnades på över 80 olika ställen i landet. I Moskva deltog mellan 7 000 och 8 000 personer enligt polisen, enligt arrangörerna kanske det dubbla. Över 1 000 personer greps, inklusive organisatören Aleksej Navalnyj som straffades med böter och 15 dagars fängelse.

En stor del av demonstranterna var skolungdomar mellan 16 och 17 år. Det var första gången så många tonåringar hade deltagit i manifestationerna.

Demonstrationerna initierades av Aleksej Navalnyj, som leder organisationen Antikorruptionsfonden. Han har i åratal lagt ut avslöjande material om ryska makthavare på nätet och vill ställa upp i presidentvalet mot Putin nästa år. Det sannolika är att myndigheterna stoppar hans kandidatur. “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

“ Putin satsar hårt på valseger för Le Pen

Analys. Kreml förnekar i regel att man försöker hjälpa sina favoriter i andra länder att vinna val. Så var fallet med presidentvalet i USA, där Moskvas inblandning nu utreds av kongressen och FBI. Men inför presidentvalet i Frankrike smyger inte Ryssland med vem man stödjer.

Förra veckan tog Vladimir Putin under statsbesöksliknande former emot den högerextremistiska franska presidentkandidaten Marine Le Pen i Kreml. Under mötet sade Putin: ”Vi vill inte på något sätt påverka händelserna”. Det han syftade på var Frankrikes kommande presidentval.

Trovärdigheten i det uttalandet – gjort nästan med en blinkning – kan överlåtas på DN:s läsare att bedöma. Att Rysslands statschef står värd för den franska Nationella frontens presidentkandidat exakt en månad före den första valomgången säger någonting om hur stor vikt Moskva fäster vid det franska valet.

Försök från Moskva att påverka val i västländer är en väl belagd verksamhet. Att Le Pens valkampanj, som har dragits med finansiella problem, för några år sedan fick låna nära tio miljoner euro av en Kremlanknuten bank var knappast en slump.

Den ryska ledningens välvilliga syn på Nationella frontens ledare är förståelig när man hör vad Le Pen sade i Moskva. Hon fördömde Ukrainas regering i ordalag som en exakt kopia av vad som hörs i ryska statsmedier: “Vi har att göra med en regering som kom till makten olagligt, som ett resultat av revolutionen på Majdan, och som nu bombar befolkningen i Donetsk och Luhansk. Det är en krigsförbrytelse”.

Le Pen lovade också att bekämpa EU-sanktionerna mot Ryssland för annekteringen av Krim och interventionen i östra Ukraina.

Om man till det lägger Le Pens löfte om att ta Frankrike ut ur försvarsalliansen Nato, ersätta euro med franc och på sikt lämna EU, måste hon - ur Kremls perspektiv - vara för bra för att vara sann.

EU:s enda kärnvapenstat – efter Brexit – kan om knappt två månader styras av en antivästlig, USA-fientlig och prorysk president.

Putin svarade Le Pen med uppskattande ord: ”Jag vet att ni företräder ett snabbt växande element i den europeiska politiken”.

Detta växande ”element” är förstås de nationalistiska och främlingsfientliga grupper som är på frammarsch i flera EU-länder. För Putin är det en gynnsam utveckling, eftersom dessa populistpartier nästan undantagslöst är proryska.

Den franska valutgången är osäker, inte minst på grund av att flera opinionsmätningar på senare tid har visat sig slå fel. Säkert är dock att en Le Pen-vinst skulle vara en ännu större ”kupp” än att Putins beundrare Donald Trump oväntat blev USA:s statschef – vilket inte var en liten framgång, trots att alla avslöjanden om kontakter mellan Trumps folk och Ryssland har tvingat Vita huset på defensiven.

Trump har aldrig uttalat sig lika översvallande för Putin som Le Pen har gjort, men hans administration klarar ändå med god marginal ett ”Duck Test”, enligt kriteriet: ”Om jag ser en fågel som går som en anka och simmar som en anka och kvackar som en anka, då kallar jag den för en anka”.

Det har funnits väl många proryssar i Trumps omgivning för att det ska vara en slump:

○ Trumps första kampanjchef Paul Manafort hade i åratal arbetat med lobbning för Putin-allierade ryska oligarker och för den proryske ukrainske presidenten Viktor Janukovytj. Nu utreds Manafort för penningtvätt via en ryskkontrollerad bank på Cypern.

○ Trumps säkerhetspolitiske rådgivare Michael Flynn framträdde mot betalning i Putins tv-kanal RT.

○ Trumps nuvarande utrikesminister Rex Tillerson dekorerades av Putin med Vänskapsorden, Rysslands finaste medalj, efter att i sin egenskap av chef för Exxon Mobil ha slutit miljardavtal om gemensamma oljeprojekt med ryska Rosneft.

○ Trump själv hyllade Putin som en ”smart” person, men hade aldrig någonting kritiskt att säga om Rysslands folkrättsbrott i Ukraina.

Hittills finns det inga belägg för att Trump är en rysk agent, och det finns mäktiga motkrafter i USA – och tunga intressen – som inte så enkelt tillåter att Vita huset blir en filial till Kreml.

Men med Le Pen som president i Frankrike vore det annorlunda. En Le Pen-vinst skulle vrida Europa åt ett totalt nytt håll. Hela EU- och Nato-bygget, med politisk, ekonomisk och säkerhetspolitisk solidaritet skulle snabbt raseras om en av de tyngsta medlemmarna i allianserna skulle dra sig ur.

Mot Le Pen står mittenpolitikern och EU-vännen Emmanuel Mac-ron, som troligen möter henne i den avgörande andra valomgången den 7 maj.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

“ Sunita äter kött bland vegetarianer i hemlighet

När tvåbarnsmamman Sunita i Indiens största stad Bombay lagar mat vet hela familjen vad som gäller. Ringer det på dörren får ingen öppna. Familjen bor i ett ”vegetariskt” flerfamiljshus och grannarna får absolut inte veta att Sunita äter kyckling.

– Jag lägger ner massor av tid på att mörklägga mina matvanor, säger Sunita när vi träffas på en matmarknad i stadsdelen Vile Parle nära flygplatsen.

För Sunita tar det en halvtimme med pendeltåg att åka till Vile Parle från södra Bombay, men det är viktigt att ingen känner igen henne. När hon gifte sig för tio år sedan flyttade hon hem till makens familj, som äter strikt vegetarisk mat sedan flera generationer. I hela stadsdelen bor nästan uteslutande vegetarianer.

– Först slutade jag äta kyckling, men jag saknade min gamla mat för mycket. Svärmor gick med på att låta mig laga kyckling några dagar i veckan om jag sköter det diskret och använder egna tillagningskärl. Jag vet att hon skulle bli väldigt besvikna om våra söner väljer att äta kött och ägg när de blir större, men de måste få bestämma själva.

I Indien finns det fler vegetarianer än i resten av världen tillsammans. En tredjedel av befolkningen, mer än 400 miljoner människor, väljer bort alla animaliska produkter. Ytterligare 100 miljoner äter ägg men

inte kött. Den vegetariska rörelsen är mycket olik den i väst, där ofta medvetna val ligger bakom matvanorna. I Indien är det religion, tradition och geografiskt läge som avgör.

De mest engagerade vegetarianerna är högkastiga hinduer och jains, som ofta är framgångsrika i samhället och utgör en stark påtryckargrupp. Därför är det ingen slump att det finns en väl fungerande infrastruktur för vegetarianer.

Sedan fem år måste all mat som säljs i butikerna vara tydligt märkt som vegetarisk eller inte vegetarisk. En fylld grön boll för vegetarisk och en brun boll för icke vegetarisk. Restaurangernas menyer har samma indelning, där vegetariska maträtter kommer före icke vegetariska. Kravet på helt vegetariska livsmedelsbutiker har inte blivit verklighet, men i Bombay är det svårt att köpa ägg i stadsdelar där de strikta vegetarianerna är i majoritet.

Köttkonsumtionen har ökat i Indien senaste 1980-talet – från fyra kilo till drygt fem (en genomsnittlig svensk äter 80 kilo kött om året, en amerikan 124 kilo) Det är framför allt den växande indiska medelklassen som tar till sig västerländska vanor.

Mia Holmgren mia.holmgren@dn.se “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

“ Hongkong straffar elfenbenshandlare

Hongkong har börjat använda kol-14-metoden för att sätta dit elfenbensbrottslingar. Men fortfarande döms alldeles för låga straff för brotten, anser djurskyddsgrupper.

Två butiksinnehavare i Hongkong har dömts i domstol för olagligt innehav av ätpinnar i elfenben. Eftersom inhemsk handel med elfenben var laglig före 1990, om importen hade skett med statlig licens, behövde dock åklagaren bevisa att ätpinnarna var tillverkade senare än så. Med hjälp av kol-14-metoden har det nu lyckts för första gången.

– Det här förändrar totalt förutsättningarna för den här handeln, säger djurrättsaktivisten Alex Hofford på organisationen Wildaid.

De två männen fick betala bötesbelopp på 770 respektive 1 000 dollar, ett ganska lindrigt straff jämfört med det maximala på två år i fängelse och 640 000 dollar i böter.

Den kinesiska regeringen har aviserat att man vill förbjuda all handel och hantering av elfenben till slutet av 2017. Kritiker menar att Hong Kongs mer långsamma lagstiftande kring elfenben riskerar att attrahera fler elfenbenshandlare till staden, som redan är ett nav inom handeln.

Priset på elfenben har fallit med omkring två tredjedelar de senaste tre åren och ligger nu på 730 dollar per kilo, enligt en rapport som

publicerats av djurskyddsgruppen Save the Elephants. Samma rapport visar att handeln med elfenben gått ner betydligt i Kina.

– I och med slutet på laglig elfenbenshandel i Kina kommer överlevnadschanserna för elefanter förbättrats drastiskt, säger Ian Douglas-Hamilton, grundare av Save the Elephants.

Elefantbeståndet i Afrika har minskat med 110 000 elefanter på de senaste tre åren, till en population på 415 000.

TT-AFP “

“ Fakta. Elfenben i Sverige

Huvudregeln inom EU är ett förbud mot kommersiella aktiviteter med elfenben, vilket innebär att det inte ska köpas eller säljas. Men det går att ansöka om undantag.

Sedan 2011 utfärdar inte Jordbruksverket några undantag från förbudet mot kommersiella aktiviteter med råelfenben. Snidat elfenben, som smycken och inredning, kan däremot utgöra undantag med ett så kallat Cites-intyg, förutsatt att man införskaffat det lagligt.

Enligt Cites-regelverket får man också göra undantag från förbudet när det gäller antikt elfenben, ej råelfenben, som är bearbetat före 1947. Kan man dokumentera åldern får man sälja det inom EU utan intyg.

Källa: Jordbruksverket “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

“ Venstre vill samregera efter valet

Liberala Venstre (V) vill vara med och regera och hotar att fälla en ny blåblå regering efter höstens val till stortinget i Norge. – Lite märkligt, kommenterar populistiska Fremskrittspartiets ledare Siv Jensen.

Venstre-ledaren Trine Skei Grande har tydliggjort att partiet vill ha en blågrön regering tillsammans med Høyre (H) och Kristelig folke-parti. Till NTB säger hon att det inte är aktuellt med något nytt samarbetsavtal med dagens rege-ring och att V inte vill regera tillsammans med Fremskittspartiet (Frp).

Till VG säger Grande att hon är villig att fälla en eventuell minoritetsregering bestående av H och Frp. På så vis vill hon tvinga statsminister Erna Solberg (H) att välja V.

– Det får vara Venstres val att använda sig av tvång, kommenterar Frp-ledaren Siv Jensen.

Grande har starkt stöd för strategin inom sitt parti, enligt NTB.

TT-NTB “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

“ Arabländer söker försoning med Israel

Arabländernas ledare säger sig vara redo för en historisk försoning med Israel om landet drar sig tillbaka från mark som ockuperades under kriget 1967.

Enligt en kommuniké som Egyptens president, och tillika Arabförbundets generalsekreterare, Abd al-Fattah al-Sisi läste upp efter onsdagens toppmöte kommer arabländerna att stödja palestinsk-israeliska fredssamtal för att avsluta en konflikt som varat i årtionden. Förutsättningen är att Israel går med på en tvåstatslösning med en israelisk och en palestinsk stat sida vid sida.

Arabledarna försökte överbrygga meningsskiljaktigheter och ”utländsk inblandning” i regionala kriser, däribland de förödande krigen i Syrien och Jemen, när de på onsdagen höll sitt årliga toppmöte i Jordanien.

Jordaniens kung Abdullah II framhöll att de utsätter regionen för utländsk påverkan, om de inte lyckas samsas.

TT-Reuters “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

“ Erdogan vill ha Gülen utlämnad från USA

Den amerikanske utrikesministern Rex Tillerson ska möta Turkiets president Recep Tayyip Erdogan under torsdagen. Högt på agendan står utlämnandet av predikanten Fethullah Gülen.

Istanbul.
USA:s utrikesministers besök kommer precis efter att turkiska medier rapporterat om att en av dem som misstänks ligga bakom kuppförsöket den 15 juli förra året blev uppringd från någon på amerikanska konsulatet strax efter kuppförsöket.

Mannen sägs vara en nyckelperson i kuppförsöket och ha länkar till Fethullah Gülenrörelsen.

Att han nu haft kontakt med någon på amerikanska konsulatet gör misstankarna ännu allvarligare eftersom Fethullah Gülen befinner sig i USA sedan 1999.

Enligt den turkiska tidningen Hurriyet har amerikanska ambassaden bekräftat och sagt att de försökte stoppa honom från att lämna Turkiet. Avslöjandet kommer lägligt dagen före Rex Tillersons möte med president Recep Tayyip Erdogan, som bland annat vill diskutera utelämnandet av predikanten Fethullah Gülen.

Utöver Gülen så är huvudanledningen för besöket att diskutera offensiven mot Raqqa, Islamiska statens (IS) självutnämnda huvudstad i Syrien. Offensiven är planerad att börja snart, rimligen efter att den irakiska staden Mosul befriats från terrorrörelsen.

Turkiets roll i Raqqaoffensiven är ännu inte klar. En av huvudfrågorna är Usas stöd till den kurdiska rebellstyrkan YPD som Turkiet anser samarbeta med den turkiska kurdgerillan PKK som är terrorstämplad av både USA och Europa.

Terese Cristiansson terese.cristiansson@dn.se “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

”Vi vet att maskiner kommer att operera människor”

“ Robotar och artificiell intelligens kommer knappast att få oss att arbeta mindre, däremot effektivare. Det tror Graeme Martin, en av världens ledande forskare inom hr- och ledarskapsfrågor, som ser Sverige som ett särskilt spännande forskningsområde.

Göteborg.
Graeme Martin är själv ett gott exempel på att vi människor inte jobbar mindre. Trots att han passerat pensionsåldern reser han fortfarande världen runt och forskar och undervisar i hr- och ledarskapsfrågor (human resources management, HRM). Det har han gjort i snart 40 år och han konstaterar att det finns en ständig efterfrågan på kunskap kring hur man på bästa sätt tar till vara på den resurs som arbetskraft utgör.

– Det är egentligen samma gamla problem som ständigt behöver nya lösningar och det beror förstås på att vår omgivning hela tiden utvecklas och förändras, säger Martin.

DN träffar honom i samband med den stora HRM-konferensen i Göteborg, anordnad av Göteborgs universitet. Professorn vid universitetet i Dundee i Skottland är här för att bland annat tala om skillnaderna i synen på hr-frågor mellan USA och Europa. Medan den amerikanska nästan alltid handlar om hur ett företag eller en organisation får ut det mesta och bästa av individen anlägger Europa och särskilt Sverige ett bredare perspektiv.

– Sverige symboliserar det europeiska perspektivet på ett bra sätt. Det riktar mindre fokus på vad det är som driver individen och mer på hur grupper, arbetslag och organisationer fungerar. Jag tror att detta synsätt kommer att dominera forskningen och praktiserandet av hr i framtiden, säger Martin och poängterar att även det amerikanska perspektivet har sina styrkor.

Under de 40 år som han varit verksam har kartan förändrats gång på gång även när det gäller hr-frågor. Den digitala revolutionen sätter arbetsorganisationer under ständig påverkan och med robotar, artificiell intelligens och det som populärt kallas ”uberisering” (döpt efter den appbaserade taxitjänsten) hamnar yrken i riskzonen, men det uppstår också nya möjligheter. Martin drar sig till minnes introduktionen av mikroprocessorer på 80-talet. Den brittiska fackföreningsrörelsen var orolig för att många jobb skulle försvinna, men valde att i stället se förändringen som en möjlighet att skapa nya.

Han misstänker att historien kommer att upprepa sig och ser möjlighet till en automatiserad utveckling på många arbetsområden.

– Ta läkare till exempel. Vi vet att patienten kommer att kunna ställa allt fler diagnoser själv och att även operationer kommer att genomföras av maskiner, som kan klara av rutinmässiga problem medan läkarna kan ägna sig åt sådana av mer komplex natur. Det kommer att skapa mer tid för dem att ägna sig åt mer analytiskt och strategiskt arbete. Artificiell intelligens har inte samma förmåga att lära saker som människan kan, men i rutinmässiga yrken tror jag att vi kan komma att se förändringar, precis som vi gjort vid andra teknikskiften, säger Martin, som dock inte tror att det skifte vi ser i dag kommer att leda till att vi arbetar mindre.

– De historiska bevisen pekar i alla fall inte på det. Av det jag har sett de senaste 30–40 åren verkar folk bara arbeta mer och mer. Och själv är jag uppkopplad 24/7, säger han.

Martin menar att det som var den stora utmaningen när han började studera hr-frågor förblir densamma, att få företag och organisationer att förstå vikten av att få in hr-personer i ledningen.

– En annan utmaning är att få de som arbetar med hr att ta del av den forskning som faktiskt finns, men som mest läses av oss akademiker, säger han och skrattar.

Jens Littorin jens.littorin@dn.se “

DN TORSDAG 30 MARS 2017

“Pensionärerna – de nya emigranterna

Rekordmånga svenskar flyttar från Sverige till andra länder. Många av dem är invandrare som flyttar tillbaka hem, men en ny trend är de pensionärer som flyttar till utlandet. “

DN FREDAG 31 MARS 2017

“ Fåtalets värderingar har regerat

Aftonbladet beskrev i veckan hur Sveriges förenade muslimer, SFM, bjudit in en talare som hävdar att 12-åriga flickor kommer till helvetet om de inte täcker sig. Han jämför ”våra kvinnor” med choklad som bör vara insvept i papper: ”Jag vill inte att någon ska titta på min fru, på min mamma, min syster. Det är så muslimer ska vara.”

Dessa åsikter har han rätt att framföra. Men han borde göra det utan skattepengar. I stället har SFM i år fått en halv miljon kronor av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). På sajten Smedjan, som drivs av Timbro, har Sofie Löwenmark avslöjat detta och andra fall där MUCF glatt pumpat ut miljoner till grupper som spritt kvinnohat, religiös extremism, antisemitism och homohets.

Har de rätt att predika sådant? Kanske – det måste vägas mot yttrandefriheten. Har de rätt att få bidrag? Verkligen inte. Jag blir förvånad över att de ens söker. Man kan tycka att tron på det egna budskapet – muslimskt, kristet, judiskt eller buddhistiskt – borde vara så stark att den klarar sig utan svenska myndigheters benägna bistånd. De som tar emot stödet måste ha tydliga regler och krav att förhålla sig till.

På onsdagen hade Aktuellt ett inslag om förtryck av kvinnor i svenska utsatta områden. Männen dominerar offentligheten och kräver segregation, det är ”inte riskfritt” för kvinnor att fika eller bada där män finns. ”Det är som att de äger centrum”, säger en kvinna.

I båda dessa fall utlovas nu krafttag. MUCF ska – igen – granska bidrag och eventuellt kräva dem åter. Regeringen, via jämställdhetsminister Åsa -Regnér, garanterar att den tar frågan om kvinnor som inte vågar fika på ”stort allvar”. Bland utlovade hårdhandskar finns en nätportal och ”att prata med pojkar och män”, men detta kan vi raljera över en annan gång. Det är bra att statsmakten reagerar.

Frågan är: Varför har det tagit sådan tid? Debattörer och journalister har larmat i åratal. Och knappast någon har försvarat tingens ordning; de allra flesta tycker att något är gravt fel när inte kvinnor vågar fika och bidrag ges till män som talar om hur ”våra kvinnor” bör täckas som choklad.

Men det har rått en anpassning till ett fåtal företrädare för extrema krafter, där helt bisarra företeelser tillåtits passera. Kanske har myndigheterna tänkt att det skulle gå över av sig självt. I stället tycks det, i brist på mothugg, ha blivit än värre.

Den goda nyheten är att vi har alla chans “

DN FREDAG 31 MARS 2017

“ Lycka är att få läsa om eländet

Fabulösa oljepriser gjorde Rafael Correas första år vid makten till en fest. Men inför söndagens andra omgång av presidentvalet är läget i Ecuador ett helt annat. Ekonomin ligger i spillror och medierna har skrämts till tystnad.

Ecuador ligger inte vid allfarvägarna. Men om du skulle ha ärende dit, missa för allt i världen inte jesuiternas kyrka i Quitos gamla stad! Den är rest av förspanskade indianer, med en odogmatisk lekfullhet som får den gamla världens katedraler att likna kliniska ämbetslokaler. Den som första gången träder in i det guldskimrande sagotemplet får lägga band på sig för att inte börja applådera.

Där, i november, hade jag stämt träff med en bekant. Vi promenerade i klostergården och småpratade. Ecuador stod på tröskeln till en raffl-ande valkampanj. Regimen, alltså vänsterpopulisten Rafael Correas tioåriga de facto-diktatur, låg i vågskålen.

Jag hade aldrig sett min bekant svarslös när det gällde politik men nu lät han mina frågor falla till marken. Var det pietet? Att inte tala politik i Guds hus? Jag väntade tills vi inrättat oss på ett sorlande café. När jag började tala om valet teg min bekant och skrev några ord på en lapp: ”Vi talar om det sen i bilen”.

Under sina år vid makten har Correa krossat eller tagit över en rad viktiga medier och skrämt resten till underkastelse. Han har gjort det med ett recept lånat från Hugo Chávez i Venezuela, genom att

bestraffa kritisk rapportering med ärekränkningsåtal. När de drabbade måste sälja sina medier för att klara skadeståndenser staten till att de köps upp av lojalister.

Jag hade trott att regimen slagit sig till ro med detta dråpslag mot det fria ordet. Men tyranner mår illa av status quo – deras behag ligger i att dra åt skruven ännu litet. Nyligen började övervakningskameror installeras på myndighetskontor och andra platser. Ljud och bild spelas in och lagras. -Bristande vördnad för presidenten betyder obehag, kanske sparken.

Också den utländska pressen tystas i detta klimat. Jag hörde i Ecuador en magnifik korruptionshistoria med presidenten i huvudrollen, givet förstasidesstoff. Men det går inte att knysta om saken eftersom bara en handfull personer känner till den och det är lätt att ta reda på vem av dem som varit i beröring med den främmande reportern.

Få länder är i större behov av en livaktig press än Ecuador inför den avgörande presidentvalsomgången nu på söndag. President Correa har inga planer på att avstå från sitt envälde, men han ställer inte upp i valet utan deltar med ett ombud, sin tidigare vicepresident Lenin Moreno. Motståndare är bankiren Guillermo Lasso från den ultrakonservativa Opus Dei-orden. Lenin Moreno, rullstolsbunden efter ett mordförsök 1998, har gjort sig ett namn som pionjär för rörelsehindrades rättigheter, i hemlandet och i FN.

Det hade varit en lätt sak för president Correa att skriva om reglerna och låta sig väljas för ännu en mandat-period. Men det vill han inte.

Correa är långt mer sofistikerad än sin förebild Hugo Chávez, han är ekonomiskt kunnig och har ett vaket öga för taktiska realiteter. Liksom Chávez bars han till makten på en våg av folklig harm över de etablerade partiernas plundringståg. Fabulösa oljepriser gjorde Correas första år vid makten till en fest. Pengarna, förkunnade han, skulle förvandla Ecuador till ett latinskt Sverige. Sjukvård, skolor och bidrag expanderade i takt med presidentens popularitet.

Men med sitt överdåd grävde han en grop åt sig själv. När oljepriset stod på näsan och servicen i den offentliga sektorn kollapsade riktades missnöjet mot gynnaren.

I dag sitter Ecuador, som Venezuela, i kinesiska fordringsägares skruvstäd. Budgeten är ett svart hål, investeringarna har sinat och bleka nöden står skriven i många ansikten. Turister rodnar över att betala de ynka priser ivriga indiankvinnor begär för sin frukt, och prutar uppåt.

Correas ursäkt är den gamla vanliga: kapitalismen och USA konspirerar mot ”revolutionen”. Men det har inte hjälpt. Hans publikstöd rasade i fjol till kring 30 procent. Correa lade ihop två och två, föredrog att lägga en omöjlig sak i andra händer.

Men det blir ingen idyll ens om planerna går i lås och Lenin Moreno - vinner valet. Den tilltänkta mario-netten anses vara en anständig person, men Correa väntar sig att han skall förskona honom från åtal för 33 miljoner dollar som det brasilianska konglo-meratet Odebrecht delat ut i de högsta kretsarna.

Ljusglimten i detta mörker är att ecuadorianerna för första gången på länge kan läsa allt om det. Landets främsta skribenter och reportrar har lanserat en djärv och innehållsrik internettidning, som blivit ett andningshål för faktasvultna läsare. ”Cuatro Pelagatos” heter den och är registrerad i USA. Regimen har ännu inte ingripit mot den. I ett samtal med DN citerar en av tidningens skribenter barockpoeten Quevedo: ”Där ingen rättvisa finns är det farligt att ha rätt”. Så är det. För en enskild människa är det tryggast att hålla tyst; men för ett samhälle är det tvärtom – tystnad är livsfarlig. I lyckliga länder är journalister nyhetsförmedlare, på övriga platser måste de välja: kollaboratör eller motståndsman.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com DN:s korrespondent i Jerusalem, författare och fristående kolumnist på ledarsidan. “

DN FREDAG 31 MARS 2017

“ Nu knakar Storbritanniens egen union i fogarna

Ansvarstagande är inte det första ord man kommer att tänka på när man hör namnet David Cameron. Den brittiska folkomröstningen om ett utträde ur EU, det som kallas Brexit, var något han utlovade enbart för att hans konservativa Tories skulle väljas om. Och omvalda blev de.

Det var förstås en risk han tog när han satte sitt eget och sitt partis intressen före landets. Men han trodde inte att Brexit skulle bli verklighet, även om populistpajiga Ukip länge skränat om saken och det folkliga missnöjet pyrde över sakers tillstånd i allmänhet – och invandringen i synnerhet. Nu står britterna där och huttrar inför en gråkall ny morgon vid den europeiska unionens utfartsport, och gör sitt bästa för att hålla modet uppe. Konsekvenserna av utträdet kan bli mycket mer långt-gående än någon tidigare kunnat ana.

Det är inte bara allt det praktiska, som att de måste skriva om tiotusentals sidor lagtext, hitta en strategi för att rädda de 3,4 miljoner jobb som i dagsläget är kopplade till EU samt komma på ett sätt att själva finansiera de många verksamheter som i dagsläget är beroende av bidrag från Bryssel.

Utträdet har också fått britternas egen union att knaka i fogarna. I Skottland ville 62 procent av befolkningen stanna kvar i EU, och regeringen där har nu återigen bestämt sig för att hålla en

självständighetsomröstning. Detta faller inte i god jord hos engelsmännen.

Även på Nordirland röstade befolkningen för EU. Situationen där ger onekligen skäl till oro – särskilt som förra seklets *the troubles* är i sårigt minne bevarade. Regionens ekonomi lär bli riktigt knackig utan stöd, och saken görs inte bättre av att internbråk inneburit att den dessutom kommer att stå utan egen regering just när utträdesvillkoren ska förhandlas.

Det finns mycket man kan kritisera EU för. Den otympliga byråkratin. Att makten ligger så långt bort från folket. All tid och energi som läggs på att reglera struntsaker. Samtidigt har EU varit en skapare och bevarare av fred, inte bara på Nordirland utan i hela Europa. Hur viktigt det europeiska projektet är som stabiliserande faktor kan Storbritannien dessvärre komma att påminna oss om den närmaste framtiden.

Lisa Magnusson lisa.magnusson@dn.se “

DN FREDAG 31 MARS 2017

”Pinsamt av S att ta hårdare tag mot utsatta människor”

“ Det är inte värdigt Sverige och Socialdemokraterna att splittra familjer och skapa otrygghet bland människor som flytt från dödshot och trakasserier för att söka skydd och skapa sig en ny framtid. En politik baserad på mänskliga rättigheter kan öka möjligheterna att påverka andra aktörer i Europa, skriver Ulf Bjereld och Thomas Hammarberg.

Empati och mänskliga rättigheter har lågt kursvärde i dagens politiska atmosfär. Under den populistiska högervinden är det ”hårdare tag” som prioriteras. Solidaritet med utsatta människor avfärdas som naiv idealism och beskrivs allt oftare som en öppning för terrorism, kriminalitet eller andra hot mot nationella värden. Sverigedemokraternas verklighetsbeskrivning har påverkat debatten, inte bara i det moderata lägret.

För det socialdemokratiska partiet är dessa strömningar en utmaning som kräver särskild eftertanke och ideologisk rannsakan – inte minst inför den kommande kongressen. I regeringsställning har det varit viktigt att demonstrera ”regeringsduglighet” och att bemästra krissituationer. Detta påverkade förstås hållningen till flyktingkrisen hösten 2015 – en situation som verkligen krävde beslutsamhet.

Men i dag är läget annorlunda, antalet flyktingar som nu kommer till Sverige är av flera skäl betydligt lägre. Därmed är dagens främsta utmaning att säkerställa att de som redan finns här och har fått eller

väntar på uppehållstillstånd kan få en bra start i vårt land. Då är några av den senare tidens beslut direkta hinder för dessa människors möjligheter till snar integration.

Uppehållstillstånden har gjorts strikt tidsbegränsade och möjligheten till familjeåterförening försvårats dramatiskt. Det är regler som får inhumana konsekvenser vilka i sin tur saboterar ambitionen om en framgångsrik etablering i det svenska samhället.

”Vi ser det som mycket angeläget att svensk lagstiftning möjliggör snabb familjeåterförening för skyddsbehövande i Sverige”, skriver Röda Korsets generalsekreterare Anders Danielsson (tidigare chef för Migrationsverket) i ett brev till kongressombuden. Människor lider svårt av att inte veta om de kan träffa sina anhöriga. Danielsson påpekar också att en begränsad möjlighet till familjeåterförening får till följd att fler tvingas ge sig ut på livsfarliga resor för att försöka nå Europa och Sverige.

Flera motioner till den socialdemokratiska kongressen vill återinföra permanenta uppe-hållstillstånd och förbättra möjligheterna till familjeåterförening. Partistyrelsen tvekar och yrkar till och med att förslaget om rätt till familjeförening ska avslås. Det verkar här som om signalpolitiken fått väga tyngre än humanitära skäl och vad som främjar det akuta behovet av effektiva integrationsåtgärder.

Alla frågor om migration och flyktingmottagande kan naturligtvis inte lösas på nationell nivå; en enskild stat kan inte göra allt själv. Det är en skam för Europa att så många europeiska stater vägrat att ta sitt ansvar när det gäller att ta emot flyktingar. Men det är inte värdigt ett land som Sverige och ett parti som Social-demokraterna att föra en politik som splittrar familjer och som skapar otrygghet bland människor som flytt från dödshot och trakasserier för att söka skydd och skapa sig en ny framtid. En politik här baserad på principer om mänskliga rättigheter skulle faktiskt även kunna öka möjligheterna att påverka andra aktörer i Europa.

Signalpolitiken om ”hårdare tag” tycks också ha påverkat partistyrelsens hållning till de besökande, utsatta EU-medborgarna – de flesta romer – som allmänt getts beteckningen ”tiggarna”. Här handlar det om en annan mycket sårbar grupp i nödsituation.

I de riktlinjer som partistyrelsen presenterar inför partikongressen föreslås bland annat att det ska bli lättare att avhysa tiggare från privat mark och att det ska göras en översyn av ordningslagen. I skrivningarna tenderar utsatthet och tiggeri att jämställas, i stället för att se tiggeriet som en av flera strategier för att komma ur och motarbeta utsattheten.

Partistyrelsen gör ingen tydlig distinktion mellan åtgärder mot tiggeriet (och därmed dem som tigger) och att bekämpa de förhållanden som pressar människor att vädja om hjälp. Inriktningen är att attackera symptomen snarare än att motverka misärens rötter. Avsikten förefaller vara att få bort dem från vårt land snarare än att stödja deras kamp mot den bottenlösa misären och systematiska diskrimineringen.

Om den hållningen blir bekräftad finns risk att stigmatiseringen förstärks och dessa människors situation här – och i hemländerna – kommer att försvåras ytterligare. De extremistiska grupperna på bägge håll skulle förstås notera detta som en framgång. Särskilt obehagligt är att offren tillhör de mest diskriminerade och förföljda i Europas historia.

Visst har närvaron av människor som sitter på trottoarer och vädjar om hjälp väckt starka känslor eller rent av ångest hos många. Men det är konstruktiva insatser som behövs för att bemöta misären. Att driva bort dessa människor är ingen hedersam eller ideologiskt acceptabel lösning. Att vädja om hjälp ska inte straffas.

Det kommer att ta tid innan reformer beslutas om och ger resultat i hemländerna, men det är ingen ursäkt för oss att förvärra deras situation. Igen, en rättighetsbaserad, principiell politik här är vårt bästa argument för att övertyga vårt grannskap i Europa.

Frågorna om asylpolitiken och bemötandet av de utsatta EU-medborgarna blir viktiga på den socialdemokratiska partikongressen. De handlar i grunden om en solidarisk människosyn. Konkret föreslår vi följande:

1 Återinför principen om permanenta uppehållstillstånd i stället för tillfälliga tillstånd för de flyktingar som beviljas asyl. Tillfälliga uppehållstillstånd skapar oro och osäkerhet och innebär att människor förvägras möjligheten att i trygghet planera för sin framtid i Sverige. Därigenom skadas också integrationen, eftersom människors motivation att lära sig språket, utbilda sig och skaffa sig ett arbete minskar om de inte vet om eller hur länge de får stanna i Sverige.

2 Underlätta möjligheterna för familjer att återförenas i Sverige. Splittrade familjer skapar sorg och oro. Splittrade familjer motarbetar integrationen, då ständig oro för familjen är destruktivt för möjligheterna att utbilda sig och etablera sig på arbetsmarknaden.

3 Stöd de utsatta EU-medborgarnas kamp mot påtvingad misär och utanförskap – också via konstruktiva kontakter med deras hemländer och aktiva initiativ inom EU. Den bakomliggande antiziganismen måste motverkas betydligt mer kraftfullt än hittills. EU:s program med sociala fonder mot fattigdomen måste effektiviseras. Problemen kring brister i socialförsäkring och sjukvård måste lösas genom kontakter med hemländernas myndigheter.

4 Säg nej till krav på tiggeriförbud och andra repressiva åtgärder mot de utsatta EU-medborgarna. Att trappa upp vräkningarna är ingen lösning; i stället bör förebyggande åtgärder vidtas för att skapa möjligheter till tillåten, godtagbar övernattning för dessa besökare. Frivilligorganisationer som arbetar för deras hälsa och utbildning samt skydd mot hatbrott bör stödjas. Erfarenheten visar att om boendet och övriga livsomständigheter är trygga ökar möjligheten att både söka och få olika jobb.

Socialdemokratin är en frihetsrörelse. Vi har förväntningar om att det socialdemokratiska partiet har förmåga att väga in mänskliga rättigheter, humanitära principer och rationella skäl i diskussionen om vår hållning till dessa utsatta människor. Eftergifter till opinioner som står för repressiva åtgärder vore pinsamma.

Visst behövs hårdare tag – mot främlingsfientlighet och rasism. Men inte mot offren.

Ulf Bjereld, ordförande Socialdemokrater för tro och solidaritet

Thomas Hammarberg, tidigare generalsekreterare i Olof Palmes internationella center “

DN FREDAG 31 MARS 2017

“ Oviss framtid för militära spaningsplan

Sveriges militära incidentberedskap riskerar att bli sämre om tre år när två avancerade spanings- och ledningsplan faller för åldersstrecket. Planens ovissa framtid speglar försvarspolitikens problem där ekonomi, sekretess, hotbilder och försvarsindustri påverkar besluten.

Den 28 februari höll överbefälhavaren Micael Bydén pressträff om försvarsmaktens ekonomi. Budskapet var tudelat. Försvarets förmåga ökar enligt politikernas beställning – men det fattas 6,5 miljarder kronor fram till nästa politiska beslut, det så kallade inriktningsbeslutet 2020.

– Vi skjuter investeringar till nästa inriktningsbeslut. Det innebär att risktagningen ökar i och med att vi inte hänger med i utvecklingen, sade Micael Bydén.

En sådan risk är en sämre radar-bevakning runt Sverige, vilket skulle drabba incidentberedskapen med dess Jas Gripen-plan. En hittills nästan okänd del av denna beredskap finns på flygvapnets bas Malmen utanför Linköping. Den är hemmabas för Sveriges två radarspanings- och stridsledningsplan. De har varit så omgärdade av sekretess att de inte har ett välkänt namn, utan kallas för ”Asken” (se fakta).

– De här flygplanen är en väldigt viktig resurs för att ha kontroll över vårt luftrum. Både för att täcka upp för markbundna sensorer som i ett skarpt läge eventuellt blir utslagna, men också för att kunna se längre. Systemet har mycket god prestanda. Så vi får mycket tidigare förvarning och kontroll på både luft- och sjöläget i hela Östersjön när de är i luften, säger överste Lars Helmrich, chef för flygflottiljen F7 där planen ingår.

”Asken” används dagligen i incidentberedskapen. Flygplanens radar har nämligen längre räckvidd och ser mycket längre än fasta stationer på marken. Exakt hur långt är hemligt – men mer än 45 mil.

Planens sätts in när det uppstår luckor i den fasta radartäckningen, för att sända information till och från insatta Jasplan och fartyg samt för att hämta in underrättelser om andra länders verksamhet.

Men planens elektronik blir äldre och efter 2020 saknas pengar för att hålla systemen i gång.

– Systemet fungerar riktigt bra. Frågan är då: ska vi fortsätta, ersätta det eller inte? Vi kan inte vänta till 2020 med det slutgiltiga beslutet, säger Micael Bydén som startat en studie av frågan.

Försvarsminister Peter Hultqvist (S) som själv flugit med ”Asken” känner till problemen.

– Vi har säkerställt drift och vidmakthållande av systemet fram till 2020. Någon form av åtgärd måste till och det är det vi utreder, säger han.

– Ett icke-beslut är också ett beslut. Då tappar man förmågan. Utan luftburen radarspaning får vi sämre kontroll i luften och över ytan, varnar överste Lars Helmrich.

Systemet byggdes på 1990-talet när försvaret köpte in sex plan som flygande radarantenner. Men 2004 beslutade politikerna att hoten mot

Sverige minskat och att försvaret kunde skäras ner ännu mer. Fyra av de sex planen finns därför i dag utomlands (i Thailand och Förenade Arabemiraten). Två plan blev kvar – men i gengäld moderniserades elektroniken ombord så att planen också blev flygande centraler för stridsledning av andra flygplan och fartyg.

Med Rysslands upprustning och annekteringen av Krim 2014 försämrades omvärldsläget och 2015 beslutade riksdagen om ett totalförsvar för krig.

– Beslutet att dra ner antalet flygplan fattades när det inte var fokus på nationellt försvar. Nu är det åter det. Då blir den här förmågan allt viktigare, säger Lars Helmrich.

Omvärldsläget gör att Nato allt oftare flyger med sina radar- och stridsledningsplan i Öster-sjöområdet och Arktis. Natos Awac-plan kräver en besättning på 20 personer, mot sex i det svenska planet. Svensk personal som varit ombord på Awac bedömer att de svenska planens system är likvärdigt eller bättre.

En Jaspilot vid ett annat förband understryker att ”Askens” radar och stridsledning gör det möjligt att möta en angripare tidigare.

– Med ”Asken” minskar vi risken för att våra Jasplan blir nedskjutna och vi blir också själva bättre och farligare för en fiende, säger piloten.

Jämfört med 2004 finns det i dag betydligt fler stridsflygplan och fjärrstyrda precisionsvapen i Sveriges närområde. Hotbilden har beskrivits så här av Totalförsvarets forskningsinstitut: ”Angreppet inleds med en våg av fjärrstridsmedel (kryssningsrobotar kombinerade med ballistiska robotar; cirka 100–200 stycken) och sabotagegrupper.”

I en pressad försvarsekonomi är en ersättning för ”Asken” bara en av många investeringar som skjuts på framtiden i det så kallade ”materiel-berget”. Därför finns det armé-officerare som anser att ”Asken” i en konflikt är sårbara för sabotagegrupper och kan slås ut på marken. Flygvapnet å sin sida replikerar att luftförsvaret är en förutsättning för att armén ska kunna verka.

Piloterna som flyger ”Asken” påpekar att de i krig kan bli ett första-handsmål och måste skyddas av jaktflyg. De önskar därför att dagens propellerplan ersätts av jetflygplan som kan flyga högre, snabbare och vara i luften längre. Ett större plan kan också bära skyddande motmedel mot robotar vilket i dag saknas.

Radar och elektronik i ”Asken” utvecklades under varunamnet -Erieye och säljs av Saab.

– Systemet som Sverige har i dag är väldigt kompetent, ett fantastiskt system som mäter sig väl med andra system, säger Micael Johansson, vice vd vid Saab.

Saab har nyligen utvecklat en förbättrat variant, GlobalEye. Det har 30 procent längre radarräckvidd och är byggt för att möta den tekniska utvecklingen där flygplan, fartyg och robotar konstrueras för att synas sämre på radar.

– Radarmålytan för ett flygplan kunde tidigare vara flera kvadratmeter. Nu kan den vara liten som en knytnäve. Vi måste klara av att se mål på stora avstånd. Det kan vara stridsflygplan, drönare, en missil, ett ubåtsperiskop eller fordon på marken, säger Micael Johansson som vill sälja systemet till svenska staten.

– Det är alltid viktigt att ha Sverige som kund av den vassaste teknologin. Det hjälper oss naturligtvis väldigt mycket i marknadsföringen på exportmarknaden, säger Micael Johansson.

Micael Bydén har tidigare varit flygvapenchef, men som försvarschef kan han tvingas göra svåra val.

– Det här är ingen förmåga jag skulle vilja släppa. Men den måste ställas mot alla andra förmågor som vi desperat behöver eller är väldigt viktiga för oss, påpekar ÖB.

Försvarsminister Hultqvist väntar på Försvarsmaktens studie och den utredning av ”materielberget” som kommer nästa år.

– En aspekt är att Sverige har en långt driven kompetens och teknik. Det är av vikt att värdera den parametern också. Det här rör också information som det i ett vidare perspektiv är viktigt att Sverige förfogar över, säger Peter Hultqvist.

– Men det är en massa olika materielsystem som måste åtgärdas. Detta är bara en av många utmaningar som Försvarsmakten står inför på materielsidan. Det är mycket som kommer upp till ytan nu.

Det blir dyrt?

– Ja, det ligger väl i farans riktning.

Mikael Holmström mikael.holmstrom@dn.se “

“ Fakta.

”Asken”

Namnet är en försvenskning av förkortningen ASC890, Airborne Surveillance and Control, alltså luftburen övervakning och stridsledning (Försvarsmaktens officiella flygplansnamn S 100 D Argus används sällan).

Propellerplanet Saab 340, 20 meter långt, har kompletterats med en radarantenn. Flygtid: 5 timmar.

Erieye-radarn spanar åt sidorna och täcker 500 000 kvadratkilometer och kan följa 1 500 mål samtidigt. Natoanpassad radiolänk för kontakt med flyg och fartyg.

Varianter av systemet har exporterats till Brasilien, Förenade Arabemiraten, Grekland, Mexiko, Pakistan, Saudiarabien och Thailand.

”GlobalEye”

Ett vidareutvecklat system från Saab som monteras på Global 6000, ett 20 meter långt jetplan. Flygtid: över 11 timmar.

GlobalEye har större räckvidd, ser mycket små föremål och täcker även mål på marken.

Planet har också plats för motmedel som skyddar mot robot-angrepp. Har exporteras till Förenade Arabemiraten. “

DN FREDAG 31 MARS 2017

“ Flera djurarter hotas – men luften är bättre

Vår konsumtion orsakar miljöproblem och utvecklingen går åt fel håll när det gäller bio-logisk mångfald. Men försurning och luft-kvalitet blir bättre. Det konstaterar Naturvårdsverket som sam-manställt tillståndet för miljöarbetet för 2016.

Takten för att minska klimat-påverkan är för långsam för att nå Parisavtalets mål att den globala uppvärmningen ska stanna väl under 2 grader och sikta på 1,5 grader.

Det konstateras i Naturvårdsverkets miljömålsrapport som de lämnar till regeringen idag fredag. Rapporten är en årlig sammanställning och analys, ett slags bokslut, för hur tillståndet är för miljön.

Av de 16 miljökvalitetsmål som finns är bara två inom räckhåll för att nås till 2020.

– Vi bedömer inte att något annat mål än skyddande ozonskikt och det för säker strålmiljö kommer att nås, säger Hans Wrådhe, sam-ordnare på Naturvårdsverket.

Utsläppen av växthusgaser i Sverige har minskat en del de senaste åren, men om utsläppen från vår köplust räknas in har syns ingen minskning.

– Vi är kanske ett av de länder i världen som lyckas bäst med att minska utsläppen från inhemska källor. Men å andra sidan är vi ett av de länder som konsumerar mest varor och många av dem är producerade på andra platser på jorden så vi orsakar utsläpp i andra länder, säger Hans Wrådhe.

Cirkulär ekonomi är en stark trend för en mer hållbar konsumtion, konstateras i rapporten. Bland annat har nu momsen sänkts för reparationer på bland annat cyklar, kläder och skor. Och rutavdrag omfattar nu underhåll av vitvaror i bostaden.

När det gäller biologisk mångfald och ekosystemens återhämtning är läget dystert. Många arter och naturtyper riskerar att försvinna och främmande arter fortsätter att öka. Av de 2 200 främmande arter som finns i Sverige uppskattas 387 vara invasiva och 84 potentiellt invasiva.

Klimatförändringar påverkar natur och djur, bland annat konstateras att kunskapen om hur Östersjön påverkas är otillräcklig. Övergödning som leder till algblomning och syrefattiga bottnar kan förvärras i ett varmare klimat.

Ökat skydd och bättre skötsel av naturmiljöer behövs, enligt rapporten.

Men den konstaterar också att under förra året skyddades 75 000 hektar mark genom olika insatser och att 15 procent av marina områden nu är skyddade.

På den positiva sidan konstateras att luften har blivit bättre, luftföroreningar från andra länder fort-sätter att minska. Och läget för försurningen ser ljusare ut. Nedfallet av svavel är det lägsta på över hundra år och flera viktiga beslut har tagits om nya åtgärder för att minska försurande utsläpp både inom EU och internationellt.

Jannike Kihlberg jannike.kihlberg@dn.se”

“ Fakta. Läget för de 16 miljökvalitetsmålen

JA: Målet är uppnått eller kommer att nås.

NEJ: Målet är inte uppnått och kommer inte att nås med befintliga medel.

Begränsad miljöpåverkan Nej Nej

Halterna av växthusgaser ökar. Åtgärdsarbetet behöver accelerera kraftigt.

Frisk luft Nej Ja

Luftföroreningar från andra länder minskar. Lokala cykelsatsningar ger bättre luftkvalitet.

Bara naturlig försurning Nej Ja

Nedfall av svavel det lägsta på över hundra år. Nya beslut för att minska försurande utsläpp.

Giftfri miljö Nej Nja

Förebyggande kemikaliekontroll krävs. Långsam utvecklingstakt i EU.

Skyddande ozonskikt Ja Ja

Återväxten av ozonskiktet kan ha påbörjats och halterna av ozonnedbrytande ämnen minskar

Säker strålmiljö Nej Nja

Positiv utveckling inom flera områden, men antalet fall av hudcancer ökar.

Ingen övergödning Nej Nja

Belastning av näringsämnen minskar, men utsläpp av övergödande ämnen måste minska.

Levande sjöar o vattendrag Nej Nja

Alltför få sjöar och vattendrag har god ekologisk och kemisk status.

Grundvatten av god kvalitet Nej Nja

Utökad och bättre övervakning krävs för att hitta och åtgärda problem med grundvatten.

Hav i balans samt levande kust och skärgård Nej Nja

Övergödning, miljögifter och delvis svaga fiskbestånd är stora utmaningar.

Myllrande våtmarker Nej Nej

Negativa effekter av bland annat vattenreglering, klimatförändringar och främmande arter.

Levande skogar Nej Nja

Åtgärder för att motverka habitatförluster är viktigt för bevarande av biologisk mångfald.

Ett rikt odlingslandskap Nej Nej

Livskraftigt jordbruk i hela landet avgörande för att klara målet.

Storslagen fjällmiljö Nej Nej

Stor påverkan från fysisk exploatering, terrängkörning, upphörd hävd och varmare klimat.

God bebyggd miljö Nej Nja

Byggsektorn har börjat hantera byggnaders miljöpåverkan ur ett livscykelperspektiv.

Ett rikt växt- och djurliv Nej Nej

Arter och naturtyper riskerar att försvinna och ekosystem utarmas. Främmande arter ökar.

Källa: Naturvårdsverket

DN FREDAG 31 MARS 2017

“ Lavrovs känga till Löfven: ”Barnsligt”

”Barnsligt” kallar den ryske utrikesministern Sergej Lavrov statsministern Stefan Löfvens varningar om att främmande makter det vill säga Ryssland kan komma att blanda sig i det svenska riksdagsvalet nästa år.

På Folk och Försvars rikskonferens i Sälen i januari påtalade Stefan Löfven att ”främmande makt” skickar fejkade regeringsbrev och skapar falska twitterkonton för regeringsmedlemmar. Han varnade också för valsäkerheten.

– Det finns ingenting som säger att svenska val i framtiden kommer att vara fredade, sade han och betonade vikten av att Sverige står rustat mot desinformation – något som främst Ryssland anklagats för.

Statsministern upprepade detta i en artikel på DN Debatt den 20 mars och lade fram några förslag om hur Sverige ska kunna höja samhällets motståndskraft.

Nu går Rysslands utrikesminister till motangrepp mot statsministern. I en intervju i den amerikanska tidskriften The National Interest avfärdar Sergej Lavrov allt tal om att Ryssland skulle ha blandat sig i andra länders inre ange-lägenheter.

– Förresten läste jag i går om att den svenska statsministern har -blivit nervös över att också de har val snart och att Ryssland till hundra procent kommer att blanda sig i dem. Det är barnsligt, ärligt talat.

Antingen lägger du några fakta på bordet eller så försöker du undvika uttalanden som gör dig generad.

Lavrovs, för en diplomat, hårda angrepp mot Löfven kommer lite mer än en månad efter att utrikesminister Margot Wallström besökte sin ryske kollega i Moskva för att försöka tina upp de bottenfrusna svensk-ryska relationerna. Det mötet föregicks av att falska uttalanden från Margot Wallström hade spridits från ryska Twitter-konton inför hennes möte med Lavrov.

Det falska uttalandet sades komma från en frågestund vid Lunds universitet och lydde: ”Vardag i den civiliserade världen: Sveriges utrikesminister föreslår kastrering av alla vita män”.

Mötet mellan Lavrov och Wallström i Moskva beskrevs som artigt men bistert. Nu är tonfallet från Moskva inte längre ens artigt.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se”

DN FREDAG 31 MARS 2017

“ Regeringen vill hindra att barn blir bortgifta

Regeringen vill skärpa lagen för att hindra barn från att skickas utomlands för att giftas bort. I ett nytt förslag vill regeringen att pass ska kunna dras in och att föräldrar som skickar iväg sina barn ska kunna få stränga straff i efterhand.

Så sent som för tre veckor sedan tillsatte regeringen en utredning om starkare skydd mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och hedersbrott. Nu förbereder regeringen tilläggsdirektiv för att skärpa lagen ytterligare när det gäller barn som förs utomlands mot sin vilja för att giftas bort.

– Vi vill ha skarpare åtgärder för att förebygga de här brotten, säger justitieminister Morgan Johansson (S).

Syftet är att kunna gå in med tvångsmedel redan när det finns misstanke om att ett barn ska giftas bort mot sin vilja. Regeringen har tittat på ett par olika lösningar som finns i Storbritannien och Norge.

I Storbritannien kan till exempel polisen beslagta pass eller utfärda utreseförbud. Dessutom kan anhöriga tvingas att avslöja var ungdomarna eller barnen är någonstans – under hot om fem års fängelse.

– Det här har stora fördelar. I Sverige hänger det på att kommunerna agerar. I ett sådant här system är det staten via polisen eller domstolarna som skulle agera istället, säger Morgan Johansson.

Han understryker att det ofta är svårt att bevisa att någon är på väg att resa ut till tvångsäktenskap men att det ofta finns någon i närheten som känner till det.

– I dag kan de tipsa kommunen men det händer för lite. Med det här förslaget skulle polis och domstol kunna gå in och ta passet och utfärda reseförbud, säger Morgan Johansson.

Han medger att det finns en risk för att de grupper där tvångsgifte förekommer kan sluta sig ännu mer och att det kan bli svårare att få tips.

– Ja, men alternativet kan inte vara att låta det här fortgå. Staten har ett ansvar för att upprätthålla individernas rättigheter. Du ska inte behöva gifta dig med en person som du inte vill gifta dig med, säger Morgan Johansson.

Det finns misstankar om att en del unga tjejer gifts bort under sommarloven och därför saknas när skolklasserna återsamlas. Sådana fall ska kunna leda till polis-ingripanden, enligt Morgan Johansson.

– Då måste skolan agera och inte bara acceptera att barnen inte finns där. Skolan måste gå vidare till föräldrarna och fråga var barnen är. Om det finns misstankar om en heders-problematik kan rättsväsendet ingripa och kräva att de berättar var barnen finns. Om föräldrarna inte berättar kan de själva drabbas av ett straffansvar, säger Morgan Johansson.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se “

DN FREDAG 31 MARS 2017

“ Gruvkonflikt med urfolk kan avgöra valet

En gruvkonflikt mellan urfolken och regeringen kan avgöra presidentvalet i Ecuador på söndag. Urfolken kritiserar regeringen för att ha utplånat deras by i regnskogen och sålt deras mark till ett kinesiskt gruvbolag.

Sucua.
– Kliv ut och ställ er bakom bilen! Jag säger, kliv ut och ställ er bakom bilen, ropar en polis i insats-styrkans svarta uniform.
Han bär rånarluva och skottsäker väst och ber oss hålla upp händerna medan han visiterar oss. För att visa att det är allvar riktar hans kollega sitt maskingevär mot oss.

– Ingen får fotografera gruvan. Hör ni! Ingen!
Nedanför oss ligger gruvlägret där det kinesiska gruvbolaget EcuaCobres börjat exploatera berget som ska bli världens andra största koppargruva.

– Det här är privat mark. Ni får inte vistas här, säger polisen, trots att vi befinner oss hundra meter från gruvbolagets grindar.

Tidigare låg här byn Nankints som tillhör urfolket shuar som lever i Amazonas. Här odlade familjerna platanos (kokbananer) och maniokrötter som de sålde på marknaden. På sluttningarna betade deras kor och i närmsta by gick deras barn i skolan. Den 11 augusti förra året vräkte staten familjerna med våld för att ge plats åt det kinesiska gruvbolaget som betalt regeringen för att exploatera marken.

I december förra året samlade shuarfolket sina medlemmar och gick till attack för att ta tillbaka marken. En polisman dödades och flera shuarmedlemmar skadades.

– Kan du komma ut ur jeepen också, säger polisen till vår guide som tillhör shuarfolket.

Polisen visiterar honom, fotograferar hans id-handling och hotar att gripa honom om han visar andra journalister var koppargruvan ligger. Sedan tvingar poliserna DN:s fotograf att radera bilderna som han tagit på gruvlägret.

– Ni förstår inte att indianerna är farliga. De kan kidnappa er, säger den beväpnade polisen och ber oss att vända.

När insatsstyrkan inte längre är inom synhåll sträcker vår guide sig fram från baksätet.

– Det är inte vi som är farliga. Det är regeringen som är farlig. Den säljer ut vårt land, säger han.

Guiden förklarar att gruvkonflikten gjort att befolkningen i Amazonasregionen vänt sig mot regeringen och i valet på söndag tänker rösta på högeroppositionens kandidat Guillermo Lasso, trots att han är en bankir som inte tidigare visat något intresse för Ecuadors urfolk.
– Allt är bättre än en vänsterregering som sätter kinesiska intressen framför sin egen befolkning, säger han.

När vänsterpolitikern Rafael Correa vann presidentvalet i Ecuador för tio år sedan inledde han en aktion som han kallade medborgarrevolutionen. Han förbättrade levnadsvillkoren för befolkningen på

landsbygden och byggde skolor och vårdcentraler i områden som tidigare inte haft någon större kontakt med staten.

För att rädda regnskogen undan olje- och gruvexploatering startade han en kampanj som gick ut på att utvecklingen av den resursrika regnskogen skulle göras i samförstånd med urfolken. När Rafael Correa förlorade folkomröstningen 2016 om att han skulle få ställa upp för en tredje mandatperiod ändrade han inställning och sålde ut marken i Amazonas till kinesiska gruvbolag.

Han motiverade försäljningen med att pengarna skulle gå till att utrota fattigdomen i Ecuador. Den region som drabbats värst av försäljningen är provinsen Morona-Santiago i Amazonas där shuarfolket bor.
Vägen till shuarfolkets största stad ringlar fram där bergskedjan

Anderna möter Amazonas. Det är fuktigt, varmt och familjer går med paraplyer som skydd för solen. På shuarfolkets radiostation i Sucua skakar kommunikationschefen på huvudet när han visar hur insatsstyrkan länsade studion efter att en polisman dött i konfrontationen vid den kinesiska koppargruvan.
– De anklagade radion för att ha uppviglat vårt folk, säger Estaban Kajejai.

I husrannsakan stod det att polisen kunde beslagta radiostationens datorer, men insatsstyrkan tog även studions mixerbord, mikrofoner och sändningsutrustning.
– Vi kan inte längre kommunicera med våra byar. Vi har isolerats, säger han.

Kommunikationschefen misstänker att regeringen vill tysta radiostationen inför valet på söndag.

– De försöker hindra oss från att be våra familjer att rösta på oppositionen, säger Estaban Kajejai.

Polisen har även gripit shuarfolkets ledare som sitter i ett säkerhetsfängelse i Anderna utan möjlighet att kommunicera med omvärlden.

– Staten bedriver en häxjakt på oss, menar kommunikations-chefen.
Shuarfolket har cirka 120 000 medlemmar och är en av Ecuadors största etniska grupper. Deras språk är ett av landets tre officiella och deras kultur är känd världen över på grund av att stammen tidigare krympte huvuden på sina motståndare genom att linda läderband runt skallen som de doppade i vatten. När katolska missionärer nådde regionen i början av 1960-talet levde urfolket utan kontakt med omvärlden och lärde sig spanska först en generation senare när de blivit omvända till katolicismen.

På en höjd utanför staden Sucua ligger byn Asunción med ett femtiotal trähus på pelare runt en gräs-plan. Den har utsikt över floden Upano som förser familjerna med fisk. I ett av husen intill planen trycker 25-årige Claudio Washikiat Tsanimp. Han är belagd med reseförbud och står anklagad för att ha varit delaktig i mordet på polismannen när shuarfolket anföll den kinesiska koppargruvan.

– Det är absurt. Jag var inte ens där, säger han.
Det enda Claudio Washikiat Tsanimp erkänner är att han via radion uppmanade sina stammedlemmar att stå upp i kampen för sin mark.
– Vad tror de, att vi ska sitta still när de stjäl vår mark, säger han.
Enligt Ecuadors grundlag tillhör stora delar av marken i provinsen Morona-Santiago shuarfolket. Om någon mark ska säljas eller arrenderas måste staten först få shuar-folkets tillstånd.

– Ingen frågade oss. Ingen! Och när vi klagade sände de hit armén.
De senaste månaderna har regionen levt i undantagstillstånd och militären har visiterat alla fordon som passerat. Det har varit förbjudet för journalister att närma sig gruvan och ecuadorianska riks-medier har tystat ned konflikten.
– Jag förstår det inte. Staten skickar sin armé för att skydda kinesiska intressen från oss som är Ecuadors första invånare, säger han.
Dagen efter följer vi med när Claudio Washikiat Tsanimp ska anmäla sig hos åklagarmyndigheten. Hans mamma, syskon och kusiner är med för att ge honom stöd. De är kritiska till att regeringens president-kandidat Lenín Moreno försöker bli landets nye president.

– Moreno kommer fortsätta att sälja ut Amazonas till kineserna. Det måste bli ett stopp, säger mamman Clementina Tsanimp, 45.
Hon gillar inte att regeringen hävdar att de sålt marken för att använda pengarna till att utrota fattigdomen bland urfolken.

– Det är deras egna fördomar som talar. Vi upplever oss inte som fattiga. Vad vi behöver är rena floder som inte smutsas ned av koppar-gruvor, säger hon.

Henrik Brandão Jönsson riojonsson@gmail.com “

“Fakta.
På söndag avgörs andra omgången av presidentvalet i Ecuador. Det står mellan vänsterpolitikern Linin Moreno och högerpolitikern Guillermo Lasso.
Nuvarande presidenten Rafael Correa är partikamrat med Moreno, men har suttit två mandatperioder och kan inte väljas om.
Opinionsläget
Opinionsmätningar visar på en ledning för Moreno.

Fakta. Lenin Moreno
Ålder: 64 år.
Parti: Alianza Pais (en vänsterallians skapad av den sittande presidenten Rafael Correa).
Politik: Lenin Moreno var vice president i Rafael Correas regeringen ända fram till 2013. Sedan dess har han förberett sin egen presidentvalskampanj.
Kuriosa: Moreno är döpt efter -Vladimir Lenin. Efter att ha blivit skjuten i ryggen under ett bilrån för 20 år sedan i huvudstaden Quito sitter han i rullstol. Han har -tidigare varit FN:s sändebud för frågor -rörande funktions-nedsättning.
Källa: DN

Fakta. Guillermo Lasso
Ålder: 61 år.
Parti: Högerpartiet Creo som bildades inför presidentvalet 2013.
Politik: Lasso är VD för Banco Guayaquil, en av Ecuadors största banker, grundad 1923. Han är en av landets rikaste män och var en av dem som låg bakom beslutet att införa amerikansk dollar som landets officiella valuta efter valutakrisen 1999. Han har slutit ett avtal med shuarfolket om att släppa deras ledare ur säkerhetsfängelset om han blir vald.

Kuriosa: Han har sitt största stöd bland invånarna i hamnstaden Guaya-quil som är landets största stad med 3 miljoner invånare.
Källa: DN “

DN FREDAG 31 MARS 2017

“ Putins välsignelse ska ge vinst i presidentval

Ett sista minutenbesök i Moskva, inklusive välsignelse från Vladimir Putin och sex jaktflygplan – det hoppas Serbiens premiärminister Aleksandar Vucic ska bli hans segerrecept inför söndagens presidentval.

Trots löften att inte blanda sig i det serbiska valet gjorde Putin just det när Vucic besökte Kreml i måndags.

– Vi är säkra på att valet hålls enligt högsta möjliga standard. Vi önskar den sittande regeringen framgång, sa den ryske presidenten till medierna före mötet med Vucic.

– Jag vill tacka er och ert land för stödet för Serbiens territoriella integritet, svarade Vucic, med en referens till Rysslands vägran att erkänna Kosovos självständighet.

Sedan övergick de båda till att diskutera leveransen av sex jaktplan av typ Mig-29 som Ryssland lovade Serbien i fjol. Dagen efter var Belgrads tabloidtidningar – som är lojala med Vucics styrande populistparti Progressiva partiet – fulla av bilder på handskakningen i Moskva. ”Putin, du är kung” och ”Putin: allt för Serbien” löd några av rubrikerna.

Ryssland och Putin är populära i Serbien och kontakterna med den ryske ledaren bedöms uppenbarligen vara en vinnarfråga för premiärministern, som skryter med att han har träffat Putin ”mer än de andra kandidaterna tillsammans”.

Ett annat segerkoncept är Kosovo, som Vucic och hans parti anser vara serbiskt område. Under onsdagen skulle han valtala för kosovoserber, men ställde in besöket i sista stund med hänvisning till ”utpressning” från Kosovos regering.

Några underhuggare avdelades i stället att tala vid mötet i staden Leposavic i nordligaste Kosovo. Upp till 30 bussar med Vucicsupportrar ska ha stoppats vid gränsen, vilket ännu en gång gav arga rubriker i Belgrad.

Samtidigt kandiderar Serbien sedan fem år officiellt till EU-medlemskap, och Vucic försäkrar att ”den europeiska linjen” fortfarande gäller. För två veckor sedan besökte han Angela Merkel i Berlin – en artighetsvisit som gav mindre entusiastiska rubriker i Belgradpressen.

I opinionsmätningarna får premiärminister Vucic runt hälften av sympatierna. Huvudfrågan är inte om han vinner, utan om han får över 50 procent redan på söndag och därmed kan undvika en andra valomgång den 16 april.

Vucic är en konservativ populistpolitiker som av oppositionen anklagas för korruption. I slutet av 1990-talet var han informationsminister under Slobodan Milosevic, den jugoslaviskserbiske ledaren som dog 2006 i Haag, inför rätta för bland annat folkmord. Han var till

2008 medlem i högerextrema Radikala partiet – men har senare bytt åsikt i en rad frågor.

Huvudmotståndare till Vucic är Vuk Jeremic, en tidigare utrikesminister. Han får mellan 10 och 20 procent i mätningarna, men hoppas kunna överraska och pressa Vucic till en andra valomgång.

Möjligen var det oro för en sådan utveckling som i förra veckan fick en av Vucics närmaste män att hävda att Jeremics fru Natasa ”bossar över den serbiska knarkmarknaden”. Premiärministern tog senare avstånd från påståendet, men kännare av serbisk politik säger att det måste ha haft hans godkännande.

Betecknande för serbernas trötthet över korruption och politiskt käbbel är annars det faktum att över 10 procent i mätningarna säger att de ska rösta på Ljubisa ”Beli” Preletacevic, en skämtkandidat som driver med sina medtävlare, främst Vucic.

”Beli” är egentligen en 25-årig student vid namn Luka Maksimovic. Han uppträder alltid i vit kostym, ibland ridande på en vit häst och med låtsaslivvakter.

När Vucic häromdagen publicerade en lista med 650 framträdande serber som stöder honom – professorer, idrottsstjärnor och artister – kontrade ”Beli” med en egen lista. Där fanns 651 namn, bland dem Super Mario, Darth Vader och Peter Pan.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

DN FREDAG 31 MARS 2017

Turkiet gör ny framstöt för att få Gülen utlämnad

Den amerikanske utrikes-ministern Rex Tillerson ville tala om offensiven mot IS under sitt möte med den turkiske presidenten Recep Tayyip Erdogan. Men det var omöjligt att undvika utlämningen av predikanten Fethullah Gülen – en fråga som är ständigt högt på agendan för Turkiet.

USA:s utrikesminister Rex Tillerson besök i Turkiet inträffade strax efter att den turkiske premiärministern Binali Yildirim annonserat att Turkiets militära operation Eufrats sköld i Syrien är avslutad. Enligt honom har turkisk militär tillsammans med syriska oppositionsstyrkan Fria syriska armén (FSA) rensat norra Syrien från terrorrörelsen Islamiska staten (IS).

Turkiets militära vinst gick förstås inte att ignorera när Rex Tillerson skulle diskutera kriget mot IS i Syrien med såväl president Recep Tayyip Erdogan som premiärminister Binali Yildirim.

Turkiet och USA har länge varit strategiska partner och Natoallierade. Men de senaste åren har relationen varit minst sagt frostig. En av de stora konflikterna har varit USA:s stöd till den kurdiska styrkan YPG som Turkiet anser samarbetar med den turkiska kurdgruppen PKK. Turkiet har gång på gång krävt att stödet till YPG ska dras in, men varken USA, Ryssland eller Europa har lyssnat på det eftersom YPG har varit ett effektivt vapen i kriget mot IS. Att Turkiet nu visat att de kunnat vinna över IS på egen hand, gav dem ett trumfkort i diskussionerna om hur offensiven mot IS i deras självutnämnda huvudstad Raqqa ska genomföras.

President Recep Tayyip Erdogan ska, enligt turkiska medier, under det två timmar långa mötet med Tillerson poängterat att kriget mot terrorister i Syrien måste intensifieras men att det måste vara med legitima aktörer, alltså inte YPG som Turkiet anser är en terroriströrelse.

Detta är minerad mark för Rex Tillerson eftersom Turkiet är en viktig samarbetspartner i kriget mot IS, bland annat eftersom en stor del av flygoperationerna sköts från flygbasen Incirlik i Turkiet.

Högt på mötesagendan från ett turkiskt perspektiv, stod också att diskutera utlämnandet av predikanten Fethullah Gülen.

Hans utpekas av Turkiet som hjärnan bakom kuppförsöket den 15 juli förra året, men befinner sig i USA sedan 1999. Turkiet har flera gånger bett att få honom utlämnad men utan framgång. Hittills anses bevisningen inte hålla för ett utlämnande, men Turkiet har förhoppningar att Trumps regering ska hantera frågan annorlunda.

Efter mötet sade den turkiske utrikesministern Mevlut Cavusoglu att de krävt att Washington ska ta administrativa steg för att temporärt kvarhålla Gülen som misstänks vilja lämna USA.

Enligt turkiska medier ska även USA:s gripande av Hakan Atilla, biträdande direktör för internationella affärer på Halkbank, ha diskuterats. Atilla misstänks för samarbete med bland andra en iransk-turkisk guldmogul. De ska ha genomfört olagliga transaktioner för miljontals dollar i amerikanska banker till förmån för Iran och är åtalade för sanktionsbrott. Utrikesministern Mevlut Cavusoglu säger att gripandet är av politisk karaktär eftersom åklagaren har länkar till Gülenrörelsen.

Tillerson besök sker ett par veckor före den historiska folkomröstningen om grundlagen i Turkiet. Inga slutgiltiga besked från Washington tros komma innan den turkiska befolkningen har lagt sin röst den 16 april.

Terese Cristiansson terese.cristiansson@dn.se “

DN FREDAG 31 MARS 2017

“ Varför väljer Manuel Valls att inte rösta på det egna partiet?

Socialisten Manuel Valls, Frankrikes tidigare premiärminister, tänker inte rösta på sitt partis kandidat i presidentvalet, utan väljer den oberoende kandidaten Emmanuel Macron. Det är ännu ett tecken hur djupt sargat det franska socialistpartiet är, kommenterar DN:s Annika Ström Melin.

1 Varför väljer socialisten Manuel Valls den oberoende kandidaten Emmanuel Macron?

Valls förklarade i en tv-intervju att han tänker rösta på Emmanuel Macron eftersom han ”inte vill ta någon risk” när det gäller ”de högerextrema”, och han syftade då på Nationella frontens Marine Le Pen. Valls tror alltså att oberoende Emmanuel Macron har större chans att vinna över Le Pen än socialistpartiets kandidat Benoît Hamon.

2 Varför väcker Valls besked sådan uppmärksamhet?

Av flera skäl. Manuel Valls är en av socialistpartiets ledande företrädare och han har varit Frankrikes premiärminister. Dessutom försökte Valls bli socialistpartiets kandidat i det kommande franska presidentvalet, men han förlorade primärvalet i januari mot Benoît Hamon. När Valls nu deklarerar att han inte tänker rösta på Hamon anses han dels vara en dålig förlorare, dels svika sitt eget parti.

3 Är det här ett internt socialist-bråk, eller har det någon betydelse för Frankrike?

Det påverkar Frankrike eftersom socialistpartiet under perioder haft stort inflytande i landet. Att inte ens Manuel Valls tänker rösta på socialistpartiets kandidat i årets presidentval visar hur djupt splittrat och sargat partiet är.

DN “

DN FREDAG 31 MARS 2017

“ Nytt bakslag för Trump – inreseförbudet dröjer

Donald Trumps försök att stoppa inresor för medborgare från huvudsakligen muslimska länder får bakslag igen. Hawaiis federala domare Derrick Watson har återigen stoppat inreseförbudet – nu på obestämd framtid.

Alldeles innan Trumps inreseförbud skulle införas stoppades det av domare Watson i två veckor den 15 mars för att det skadar muslimer och delstatens turismberoende ekonomi. På onsdagen meddelade han att stoppet gäller tills vidare.

Detta sedan han på begäran lyssnat på argument från den politiskt tillsatta delstatsåklagaren Doug Chin respektive representanter från justitiedepartementet. Watsons beslut gäller tills vidare och Vita huset måste nu vända sig till den federala appellationsdomstolen i San Francisco om det ska omprövas.

Åklagare Chin har sagt att inreseförbudet i själva verket är ”en neonskylt som blinkar ’muslimförbud, muslimförbud’ som regeringen inte bryr sig om att stänga av.”

Under onsdagen lämnade Seattle också in en stämningsansökan mot Donald Trumps administration som man anklagar för grundlagsbrott. Orsaken är presidentordern om att strypa offentliga medel till platser som erbjuder en fristad för papperslösa.

– Vår stämningsansökan går i linje med våra värderingar. Vi värdesätter medborgerliga rättigheter, vi värdesätter domstolarna och vi värdesätter grundlagen, säger Seattles borgmästare Ed Murray vid en presskonferens tillsammans med stadens chefsåklagare Pete Holmes.

Anmälan gäller dekretet om ”att förstärka allmänhetens säkerhet inom USA” som Trump undertecknade på sin sjätte dag i Vita huset. I det står bland annat att den verkställande makten förbehåller sig rätten att undanhålla offentliga medel till de städer som inte utvisar papperslösa.

DN-TT “

“ Fakta.

Den 27 januari skrev Trump under ett dekret som omfattade ett inreseförbud för personer Iran, Irak, Libyen, Somalia, Sudan, Syrien och Jemen i 90 dygn.

Den 4 februari stoppades dekretet av en federal domare i Seattle.

Vita huset arbetade fram ett nytt, mindre omfattande, dek-ret. Det skulle ha trätt i kraft den 16 mars, men stoppades till-fälligt av domstolar i Hawaii och Maryland. Stoppet fastslogs av en domare i Hawaii den 29 mars.

Källa: Amerikanska medier “

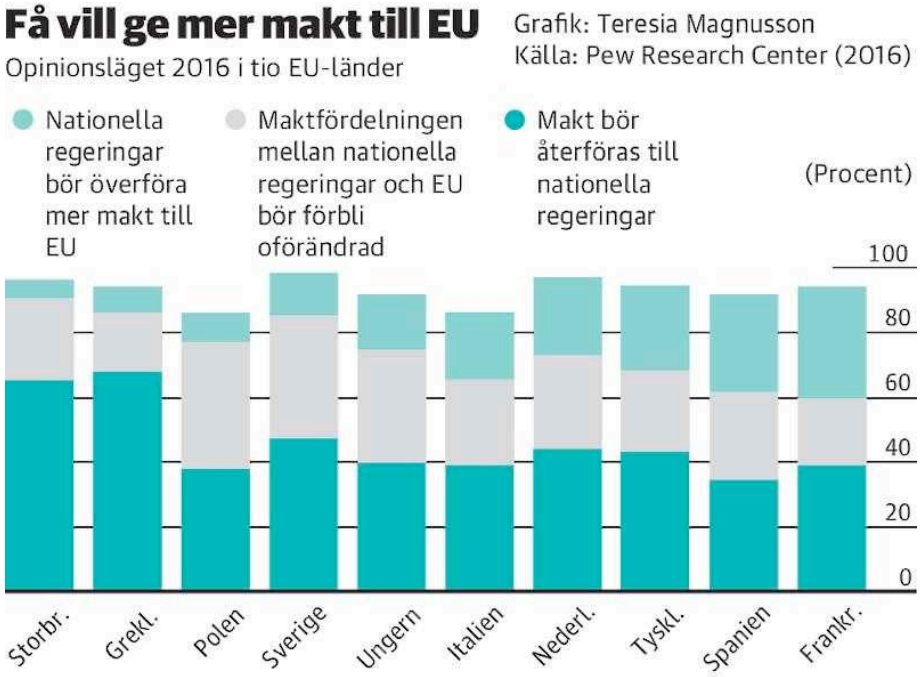

DN FREDAG 31 MARS 2017

“ Johan Schück: Brexit tvingar EU tänka nytt

Brexit betyder att EU måste ompröva. Men det handlar inte bara om Storbritannien. Även i andra EU-länder saknas stödet för mer integration och överstatlighet.

Hittills under EU:s 60-åriga historia har svaret på kriser varit att ta fler steg på den redan inslagna vägen. Det rör sig då om mer integration och överstatlighet, i riktning mot en fördjupad union.

För mindre än två år sedan kom detta till uttryck i de fem ordförandenas rapport.

Bakom den stod tungviktare som EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker, eurotoppmötets ordförande Donald Tusk, eurogruppens ordförande Jeroen Dijsselbloem, Europeiska centralbankens ordförande Mario Draghi och Europaparlamentets ord-förande Martin Schultz (numera Socialdemokraternas ledare i Tyskland).

Men de fem ordförandena var ur takt med tiden. Deras förslag om en ekonomisk, finansiell och finanspolitisk union, såsom en förlängning av nuvarande eurosamarbetet, har inte fått mycket stöd.

Bland euroländerna, liksom övriga EU-länder, finns numera en övervägande opinion som motsätter sig överföring av mer makt till EU. Betydligt fler vill att makten ska återgå till nationella regeringar.

Liknande stämningar råder även bland de styrande i många länder.

Bakom detta finns flera orsaker. Eurokrisen har lett till en minskad tillit när det gäller förmågan i Bryssel och Frankfurt att lösa ekonomiska problem. Flyktingkrisen i Europa har fått många att ifrågasätta värdet av gemensamma beslut, ovanför den nationella nivån.

Storbritanniens utträde ur EU styrs av en önskan om starkare kontroll över de egna gränserna, liksom ovilja att ingå i rättsordning där bindande beslut kan fattas av andra än landets domstolar.

Denna förändring kan man gilla eller ogilla. Men EU blir knappast bättre om man i ledande kretsar försöker negligera vad som på senare tid har hänt – och bara trampa vidare.

En sådan hårdnackad inställning kan, tvärtom, bli ett hot mot EU:s överlevnad. Tilliten är rubbad och behöver mödosamt återupprättas, vilket kräver en större lyhördhet och beredskap att ompröva.

Den insikten märks i den nya vitboken om EU:s framtid, där kommissionsordföranden Jean-Claude Juncker skisserar upp fem scenarier. Hans eget ideal om en fördjupad union är nu endast ett av dessa. De fyra andra innebär att man ska gå lugnare fram och på olika sätt lämna större utrymme för den nationella nivån.

Vart detta leder är ännu en öppen fråga. EU-kommissionen uppträder nu avvaktande och överlåter initiativet till medlemsländerna.

Debatten på nationell nivå blir därför viktig – och den behöver föras mer aktivt även i Sverige. Det handlar då om mer än Brexit och den kommande relationen till Storbritannien.

Minst lika viktigt är vad som ska hända med EU. Två aktuella svenska bidrag till debatten kan lyftas fram.

Det första är en bok om tilliten i EU (Europaperspektiv 2017), där olika samhällsvetare ger sina perspektiv. Givetvis spretar de åt olika håll. Men en gemensam slutsats blir ändå att EU behöver koncentrera sig till färre områden och där i stället uträtta mer.

”Att tydligt ange EU:s begränsningar kan paradoxalt nog visa sig vara ett effektivt sätt att stärka tilliten till EU”, skriver man.

Det andra bidraget är en skrift från Sieps om eurokrisen, eurosamarbetets regelsystem och den framtida integrationen, skriven av ekonomiprofessorn Lars Calmfors.

Han hävdar att euroländerna måste ta ett steg tillbaka när det gäller en gemensam finanspolitik. Uppgiften att styra över medlemsstaternas budgetar ska ligga kvar på nationell nivå och de straffsanktioner som redan finns är meningslösa, anser han.

Enligt Calmfors kan en gemensam bankunion däremot fungera som stöd för euron. Hans professorskollega Clas Wihlborg, i nyss nämnda boken, är betydligt mer skeptisk.

Klart är ändå att Sverige, såsom icke-euroland, har bestämt sig för att stå utanför bankunionen. Och det är sådana egna val som EU i större utsträckning behöver tillåta. EU:s inre marknad har sina regler, liksom valutaunionen. Men därutöver krävs mer flexibilitet, om tilliten till EU ska återvinnas.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN FREDAG 31 MARS 2017

“ När mörket föll över Kreml

Michail Zygars ”Männen i Kreml” är den mest insiktsfulla skildringen av maktens cirklar i Putins Ryssland som getts ut på svenska. Lars Linder läser en flyhänt insiderskildring.

Hösten 2012 försvann den nyligen omvalde president Putin. Bokstavligen, i två månader visste i praktiken ingen i hans närmaste omgivning var han befann sig eller varför han var borta. Möjligen var han helt enkelt sjuk.

Förvirringen blev inte mindre av att världen som bäst väntade på en reaktion från Moskva. USA hade just stiftat en ny lag med sanktioner mot de ryska makthavare som ansågs inblandade i dödsmisshandeln i fängelse av advokaten Sergej Magnitskij. Ryssland borde svara med kraft. Men hur?

Alla i toppskiktet sneglade mot varandra. Vad skulle Putin ha gjort? Till sist satsade Kremls chefsstrateg Vjatjeslav Volodin på förslaget att förbjuda utländska adoptioner av ryska barnhemsbarn. En rätt korkad idé utan relevans för det saken gällde, och protesterna uteblev inte. Många trodde och hoppades att både Volodin och hans nya lag skulle förpassas till närmaste papperskorg så snart chefen återvänt.

Det gick precis tvärtom. Putin dök plötsligt upp till sin årliga, direktsända presskonferens i december, försvarade lagen och anklagade med hetta USA för hyckleri. Tala med oss om fängelser efter Abu Ghraib och Guantánamo?

Den här episoden är central i den ryske författaren och journalisten Michail Zygars bok ”Männen i Kreml”, den hittills mest insiktsfulla skildringen av maktens inre cirklar i Putins Ryssland som getts ut på svenska. Zygar går tätt inpå presidentens män, har intervjuat flera av dem både öppet och anonymt och fått fram en rad förvånansvärt öppna vittnesmål.

Upplägget är sinnrikt. Bokens tjugo kapitel inleds med en lätt ironisk presentation av den aktör som strax ska spela en framträdande roll i det, samtidigt som historierna snyggt fogats ihop till en sammanhängande, kronologisk berättelse om Putins tid vid makten.

Det plötsliga andningsstilleståndet 2012 och dess abrupta avslutning fångar två av epokens viktigaste tendenser – dels Putins stigande stingslighet mot Väst, dels den inre kretsens allt djupare beroende av presidenten.

Så var det inte riktigt från början. Under 2000-talets första år sträckte Putin ut en hand mot Nato och maktspelet i Kreml var ännu en rätt öppen historia. Där fanns liberalerna kring Jeltsins familj, olika oligarker, egensinniga guvernörer, Putins gamla vänner från Petersburg samt några bistra män med rötter i säkerhetstjänsten.

Palatsintrigerna som sedan utvecklas framstår i Zygars bok som en mix av ”Alla presidentens män” och ”Gudfadern”, alla tycks inbegripna i en ständigt pågående tävling med och mot varandra om en plats i hans nådes sol. Ett spel som Putin själv behärskar suveränt förstås, men en poäng i Zygars bok är att det samtidigt formar mästaren själv: i en viss mening är han numera fånge i sitt eget

klaustrofobiska system. Och här någonstans börjar bilden av den nya tidens Kreml faktiskt bli rätt kuslig.

Från början hade den nya presidenten säkert ambitionen att bli ett slags upplyst despot, en Putin den Store som Zygar kallar ett avsnitt i boken. Och i många år går det riktigt bra, oligarkernas vilda roffartid på 90-talet är över, oljepriset är högt och ekonomin stabiliseras.

Men det är också färgrevolutionernas tid, och i Ryssland nöjer sig inte städernas medelklass med halv demokrati. Det orangea upproret i Ukraina 2004 skrämmer därför eliten i Kreml från vettet, en kleptokrati kan ju per definition inte öppnas för demokratisk insyn.

Efterhand sluter sig också hirden allt tätare kring Putin. Med undantag för den gamla parhästen Medvedev, som blir allt tystare, sållas liberalerna bort. Kvar är de konservativa, flera av dem med rötter i militär och säkerhetstjänst, och i den nya bubblan tycks Putin själv bli alltmer konspiratoriskt misstänksam. I varje folklig protest och varje utrikespolitisk händelse – inte minst den arabiska våren och Syrienkriget – ser han en amerikansk sammansvärjning. Och ju mer omvärlden vänder sig bort från Ryssland, desto mer aggressivt sluter sig Ryssland mot omvärlden.

Av Putin den Store blev Putin den Förskräcklige, och i den instängda miljön omkring honom, inte olik Stalins paranoida ekokammare, tror Zygar till och med att de nu börjat leka med tanken på krig som den enda återstående vägen för att göra Ryssland ”great again”.

Boken är flyhänt skriven och väl översatt, men också närmast överrik på fakta; ibland saknar man desperat ett fullständigt personregister med sidhänvisningar för att hålla reda på alla figuranter med namn som Kudrin, Kutjma, Setjin, Sjojgu – och två Ivanov – som dyker upp och byter jobb, ibland även åsikter, med varandra.

2017, efter flera års håglöst lugn på hemmafronten, har oppositionen i Ryssland börjat göra sig påmint igen. Frontfiguren Aleksej Navalny blev snabbt insydd efter demonstrationerna nyligen, och det är nog ganska talande för hur framtidsutsikterna för en verklig demokrati ser ut. Männen i Kreml har alldeles för mycket att förlora för att vilja dela med sig av makten.

Och av pengarna förstås.

Hör ett samtal mellan Michail Zygar och DN:s korrespondent i Moskva Anna-Lena Laurén på Kulturhuset, Hörsalen, tisdagen den 4 april kl 19.30.

Lars Linder “

“Michail Zygar ”Männen i Kreml. Inifrån Putins hov”
Övers. Nils Håkanson Ordfront, 477 sidor “

DN LÖRDAG 1 APRIL 2017

“ Turkiet jagar regimkritiker i svenska skolor

Turkiets ambassad i Stockholm har kartlagt flera svenska skolor och föreningar som -påstås -organisera regimkritiker. DN kan i dag, med hjälp av läckta ambassaddokument, avslöja nya uppgifter om Turkiets jakt på oppositionella.

Efter det misslyckade kuppförsöket i Turkiet förra sommaren meddelade president Erdogan att deltagarna skulle få ”betala ett högt pris”. Över 40 000 personer har gripits eller fängslats för antingen inblandning i händelserna eller för att stödja den organisation, Gülenrörelsen, som pekas ut som hjärnan bakom händelserna. Rörelsen är sedan några år tillbaka i konflikt med Turkiets ledning och är terrorstämplad av regimen. Ledaren Fetullah Gülen har samtidigt förnekat all inblandning i kuppen.

SR:s Ekoredaktion rapporterade i veckan att Turkiet har kartlagt regim-kritiker bosatta i Sverige som sympatiserar med rörelsen, något som enligt Säpo kan vara brottsligt. Motsvarande spionage har rapporterats även i andra länder, till exempel i Tyskland där delstaten Nordrhein-Westfalen meddelat att Turkiet bett regeringen i Berlin om hjälp att spionera på 300 misstänkta Gülenanhängare.

Dagens Nyheter kan i dag avslöja att den turkiska regimen pekat ut två grundskolor, en gymnasieskola, en förskola och flera föreningar i Sverige som påstås ha kopplingar till Gülenrörelsen. Det framgår av läckta ambassaddokument som det tyska nyhetsmagasinet Der Spiegel har erhållit och delat med sig inom ramen för mediesamarbetet European Investigative Collaborations.

Den 20 september förra året skickade den turkiska religionsmyndigheten Diyanet en begäran till ambassader och konsulat över hela världen om att kartlägga hur Gülenrörelsen organiserar sig. Rapporterna skulle innehålla ”detaljerade uppgifter” om bland annat utbildningsinstitutioner, biståndsorganisationer och föreningar.

I de läckta dokumenten framgår att den turkiska regimen har samlat in information från ett 40-tal länder. DN har även tillgång till den rapport som berör Sverige och som har skickats via religionsmyndigheten Diyanets lokalkontor i Stockholm som lyder under den turkiska ambassaden. Dokumentet motsvarar drygt en A4-sida och består av en lista som påstås vara resultatet av en kartläggning av Gülenrörelsens organisation i Sverige.

Det finns inga namn på personer, men däremot pekas alltså bland annat skolor och föreningar ut som platser där regimkritiker organiserar sig.

Skolorna i dokumenten har en gemensam huvudman, ett aktie-bolag. DN har intervjuat företrädaren som säger att hälften av en av skolornas elever har slutat den senaste tiden.

– Intressant att höra om rapporten. Det har gått rykten. Det här förklarar ju att så många elever har slutat. Situationen är mycket bekymmersam. Många har känt sig utpekade av den turkiska regimen när de gått på skolan, säger företrädaren som vill vara anonym.

Uppgiften om att hälften av eleverna har slutat har DN kunnat bekräfta genom offentlig data från Skolverket. Företrädaren säger att skolorna är religiöst och politiskt obunden, men vill inte kommentera kopplingar till Gülenrörelsen.

Turkiets ambassadör i Sverige, Kaya Türkmen, bekräftar för DN att ambassaden har upprättat förteckningen och skickat den till Diyanet.

– Den är baserad på information som finns tillgänglig i öppna källor. Det handlar inte om något spionage. Det handlar om en lista över skolor och organisationer som är kopplade till Gülenrörelsen.

Varför är det så viktigt för er att samla dessa uppgifter?

– Det är viktigt. Vi pratar om en terroristorganisation som har genomfört en blodig kupp i Turkiet där hundratals personer har dött. De har infiltrerat nästan hela statsapparaten. De är nästan överallt. De är som cancer. Naturligtvis är det viktigt att veta vilka som är kopplade till denna organisation. Skulle inte du vara intresserad av att veta vilka skolor i Sverige som är kopplade till IS? Samma sak.

Vad gör ni med informationen?

– Turkiet vill veta denna information. Jag vet inte till vad, men det är helt normalt att en stat har en kata-log över vilka organisationer som är en del av terroristorganisation, säger Kaya Türkmen.

Dagens Nyheter har visat dokumentet för Paul Levin, föreståndare för Institutet för Turkietstudier vid Stockholms universitet. Han tycker att det är anmärkningsvärt att Diyanet, en myndighet som egentligen hanterar frågor som rör moskéer och imamer, samlar in information på detta sätt.

– Den turkiska staten har blivit mycket mer aktiv när det gäller att mobilisera och kontrollera diasporan i olika europeiska länder och Diyanet är ett verktyg i detta. Men frågan är om det är tillåtet att samla in den typ av uppgifter som framgår i dokumenten. Flyktingspionage - eller olovlig underrättelseverksamhet är förbjudet i Sverige. Till ambassadens försvar har de i sitt svar utelämnat information om enskilda individer. Och mycket av informationen är nog redan känd för den som är bekant med den turkiska dia-sporan i Sverige. Men det är ändå långt ifrån oproblematiskt.

Varför är det så viktigt för Turkiet att peka ut skolor och organisationer?

– Från officiellt håll har Turkiet tydligt pekat ut Gülenrörelsen och gülenister inom militären som dem som drev genom kuppförsöket. Man vill komma åt organisationen som man kallar för ”en parallellstat inom staten” och en terrorist-organisation. Åtminstone det senare saknar helt stöd i allmänt tillgängliga fakta.

– Vad gäller kuppförsöket anser de flesta bedömare, även internationella underrättelsetjänster, att det inte går att bevisa att Gülen-rörelsen ska ha drivit genom kuppförsöket. Gülenister inom militären spelade sannolikt en viss roll, men det verkar snarare ha varit en större koalition av fraktioner inom militären som låg bakom, säger Paul Levin.

Den turkiske presidenten Recep Tayyip Erdogan har pekat ut Gülenrörelsen som ansvarig för kuppförsöket.

Kristoffer Örstadius kristoffer.orstadius@dn.se “

“ **Fakta. Gülenrörelsen och folkomröstningen**

Gülenrörelsen grundades på 1970-talet av Fettullah Gülen. Han var en gång nära bundsförvant med president Recep Tayyip Erdogan, men samarbetet skar sig ordentligt för några år sedan. 2013 anklagades några av Erdogans närmaste medarbetare för korruption. Presidenten svarade med att avsätta hundratals militärer och stängde skolor som drevs av Gülenrörelsen.

Erdogan anklagar Gülenrörelsen för att ligga bakom det misslyckade kuppförsöket i somras då nära 300 människor miste livet. Rörelsen förnekar all inblandning. Efter kuppförsöket har över 40 000 människor gripits eller fängslats misstänkta för inblandning eller för att stödja Gülenrörelsen.

Den 16 april hålls en folkomröstning i Turkiet om en ny grundlag som stärker presidentens makt. Förslaget ersätter dagens parlamentariska styre med ett presidentstyre och ger bland annat presidenten makt att utnämna myndighetschefer, viktiga domare och ministrar.

DN”

11 237 personer i Sverige har turkiskt medborgarskap.
47 060 personer i Sverige är födda i Turkiet. “

DN LÖRDAG 1 APRIL 2017

“ Partierna överens om ökad säkerhet vid valet

Sverige behöver stärka sin motståndskraft för att hindra främmande makter från att påverka den kommande valrörelsen. Samtliga riksdagspartier är överens om att det behövs ökad säkerhet och vaksamhet inför valet.

Partitoppar från samtliga riksdagspartier träffades i fredags för en genomgång om riskerna för yttre påverkan under valrörelsen nästa år. Med på mötet, som var sammankallat av regeringen, fanns även säkerhetspolisen.

– Det har blivit allt mer uppenbart med riskerna för att främmande makter påverkar utgången i allmänna val. Sverige är inte immunt, och vi konstaterar att det redan i dag förekommer påverkansoperationer mot Sverige, säger statsminister Stefan Löfven (S).

Den ryske utrikesministern Sergej Lavrov kallade tidigare i veckan Stefan Löfvens varningar om att främmande makter, det vill säga Ryssland, kan blanda sig i riksdagsvalet för ”barnsligt”.

– Det är uppenbart att i USA så har flera säkerhetstjänster pekat ut att Ryssland var aktiva i presidentvalskampanjen, och det har jag refererat till. Vi kan inte utgå från att vi är immuna. Vi måste stärka vår motståndskraft, säger Stefan Löfven.

Fredagens möte var i första hand ett informationstillfälle och partitopparna som kom ut från Rosenbad var överens om att det här är en fråga som inte lämpar sig för partipolitiskt käbbel.

– Det är bra att regeringen bjöd in oppositionen. Den svenska demokratin är stark men den är inte osårbar. Här har vi en viktig roll i att höja vaksamheten, beredskapen och se över våra säkerhetsrutiner, säger Centerledaren Annie Lööf.

– Vi ska inte vara naiva. Det finns inhemska extrema grupper men även främmande makt som vill påverka det svenska valresultatet. Vi har sett exempel i USA och vi ser det i Frankrike. Vi måste nu se till att höja säkerheten, säger Moderaternas partisekreterare Tomas Tobé.

Vänsterledaren Jonas Sjöstedt framhåller att det svenska valsystemet med röstsedlar, kuvert och vallängder har en hög säkerhet som vi bör slå vakt om.

– Jag tycker att vi ska hålla fast vid det och inte börja experimentera med elektroniska valsystem. Det skulle kunna minska tilltron till valet, säger Jonas Sjöstedt.

Flera partitoppar underströk att det inte bara är yttre krafter som vi måste skydda oss ifrån. Även inom landet finns det extremister av olika politisk färg som kan tänkas försöka påverka valrörelsen.

Flera sajter, bland annat den Sverigedemokraterna närstående Avpixlat, har till exempel pekats ut som spridare av falska nyheter.

– Du menar till skillnad från kvällstidningarna och morgontidningarna och public service som alltid sprider sanningen? Det är klart att det förekommer en agenda och felaktigheter på den här typen av sajter och det är inte bra. Men därför är det bra att öka kunskapen om källkritik, säger Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson och fortsätter:

– Man kan leva i en naiv före-ställning om att medierna är en objektiv aktör i en valrörelse. Så är det inte. Medierna är i högsta grad agenda-driven i dag och det tror jag att man måste vara medveten om när man tar del av nyheter på olika sätt.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se “

DN LÖRDAG 1 APRIL 2017

“ Civila fast i Raqqa när kriget rycker närmare

I Raqqa, huvudstad i IS ”kalifat”, hukar sig civilbefolkningen inför den militära offensiv som ska jaga ut terroristerna. Mahmoud som har sin familj i Raqqa följer utvecklingen från Sverige. Han är både rädd och modstulen.

Vid ett rangligt bord i sovsalen på en flyktingförläggning i Stockholmsområdet sitter en ung man och gråter. Han har just fått chockerande och upprivande bilder sända via sin mobiltelefon från Raqqa, den syriska staden vars civilbefolkning just nu kläms mellan IS terror och de USA-allierades flygbombningar.

Vi kan kalla honom Mahmoud. Han vågar inte framträda med bild eller sitt rätta namn i tidningen, av rädsla för repressalier mot de familjemedlemmar som är kvar i Raqqa.

En av dem är den fem år äldre storebrodern som helt nyligen fick splitter i ena benet i samband med ett flyganfall. Det är brodern som är orsak till Mahmouds förtvivlan.

– Jag önskar att jag kunde göra något, vad som helst.

Han plågas av skuldkänslor för att han själv fick chansen att sätta sig i säkerhet i ett nytt land, medan större delen av familjen är kvar i Raqqa.

Mahmoud är 23 år. Hans flykt började för tre år sedan, ungefär samtidigt som terrorsekten IS tog kontroll över hans hemstad. Men det var inte IS intåg i Raqqa som fick Mahmoud att lämna staden, utan det överhängande hotet att bli tvångsrekryterad till den syriska regeringsarmén.

– Om det hänt hade jag troligtvis varit död nu, säger han.

Därför lämnade han sina universitetsstudier i datavetenskap och påbörjade en flykt som först tog -honom till Libanons huvudstad Beirut.

– Men där såg jag ingen framtid. Vi syrier vistas i Libanon på nåder, och jag som sunnimuslim blev trakasserad av (den shiamuslimska) Hizbollahmilisen.

Därför betalade hans pappa en rund summa till en flyktingsmugglare som hjälpte till med färden till Sverige, som gick via Turkiet, den farliga vattenvägen över till Grekland och vidare norrut.

Nu har Mahmoud beviljats tillfälligt uppehållstillstånd i Sverige. Hans hem är en våningssäng på en flyktingförläggning och har hittat ett jobb, visserligen svart, som hantlangare på ett bygge.

Mahmoud kommer från en köpmannafamilj som äger butiker och kaféer i Raqqa. Han har elva syskon, alla utom två är kvar i Syrien.

– Till en början märktes IS inte så mycket. Men gradvis har det religiösa förtrycket blivit värre. De har förbjudit tobaksrökning, kaffe,

jeans, t-tröjor, ja, allt som har den minsta ”västerländsk” anknytning. Om man bryter mot bestämmelserna straffas man med böter, piskrapp eller ännu värre, säger Mahmoud.

Grundskolorna har stängts och ersatts med madrasas, koranskolor med enbart religiös undervisning. Flickor utesluts helt och hållet. De religiösa och militära ledarna inom IS har börjat tvångsförvärva hus och annan egendom från Raqqaborna.

– Min familj beslöt att härda ut, om de flytt hade vi ju förlorat precis allt vi byggt upp. Men nu... nu handlar det om liv eller död. Och de sitter fast i en stad där det inte finns något skydd att få, säger Mahmoud.

Nu försöker civilbefolkningen att lämna Raqqa, men de flesta kommer inte långt eftersom IS-terroristerna försöker hindra dem att ta sig till områden utanför ”kalifatet”.

– De kommer att använda befolkningen som civila sköldar, precis som i Mosul, säger Mahmoud.

Så ofta han kan försöker Mahmoud ta kontakt med familjen via mobilen. Men nätförbindelserna är opålitliga och familjemedlemmarna utsätter sig för stor risk, eftersom innehav av mobiltelefon formellt kan straffas med döden i IS ”kalifat”.

Mahmoud har inget till övers för Bashar al-Assads regim, men han ser inte heller de USA-stödda styrkor som samlar sig för en attack mot IS i Raqqa som befriare.

– De dödade sånär min bror med sina flygbomber. Vi har ju också sett vad som hände i Irak också, efter den amerikanska invasionen där.

Tror du att du kommer att kunna återvända till ett fredligt Raqqa?

– Nej, det kommer inte att hända. Djävulen har släppts lös. Syrien kommer att bli som Afghanistan. Det blir aldrig mer fred.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se
Abed al-Qaisi (DN) abed.al-qaisi@dn.se “

“ Fakta. Aktörerna i Raqqa

Turkiet: stöder den Fria syriska armén (FSA). Bekämpar – förutom IS – Syriska försvarsstyrkorna (SDF).

USA: samarbetar med Turkiet, stöder FSA men också det kurddominerade SDF.

Syrien: al-Assadregimen bekämpar FSA och har tidvis allierat sig med Syrienkurderna.

Ryssland: stöder al-Assad och kurderna, har nyligen närmat sig Turkiet.

Lokala stammar: det finns fyra dominerande stammar i provinsen. De flesta är fientliga mot al-Assad och Iran, men i regel mot IS.
DN “

DN LÖRDAG 1 APRIL 2017

“ Splittring gör kampen mot IS svårare

Kommentar. Den kurddominerade milisen SDF närmar sig Raqqa, terrororganisationen Islamiska statens (IS) självutnämnda huvudstad. Men det är ovisst om de olika IS-fientliga styrkorna kan samordna sin offensiv.

Den kurdisk-arabiska milisen Syriska försvarsstyrkorna (SDF) har drygt 27 000 beväpnade män. SDF domineras av den syriskkurdiska militära fraktionen YPG. Med stöd av amerikanska specialstyrkor har SDF tagit kontroll över delar av det strategiskt viktiga området kring Tabqadammen, cirka fem mil västerut från Raqqa.

På fredagen dundrade artilleriet mot IS ställningar i närheten av dammen, enligt lokala medier. Tabqadammen är Syriens största vattenreservoar. Dammens utsatta läge utnyttjas i IS propaganda. Terrororganisationen har varnat befolkningen i Raqqa för att USA-koalitionens bombningar kan få dammen att brista, och orsaka en flodvåg som kan dränka staden. Det är svårt att bedöma hur sannolikt det är.

Något som däremot är högst påtagligt är splittringen mellan de olika väpnade styrkor som gör sig beredda att avancera in i själva Raqqa med målet att jaga IS-terroristerna från deras viktigaste fäste.

För USA kvarstår dilemmat att försöka fördela sitt stöd mellan det kurddominerade SDF och Turkiet, som också har soldater nära Raqqa. En i praktiken omöjlig uppgift, eftersom de två lägren är dödsfiender.

Dessutom är USA:s blotta närvaro i Syrien omstridd. Den syriska presidenten Bashar al-Assad kallar de amerikanska specialsoldater som befinner sig i Syrien – det finns närmare tusen av dem – för ”ovälkomna intränglingar”.

Den amerikanska Syrienpolitiken ter sig i själva verket alltmer riktningslös. Utrikesminister Rex Tillersons besök hos Turkiets president Recep Tayyip Erdogan tidigare i veckan, liksom hans uttalande att USA inte längre kräver den syriske presidenten al-Assads avgång, har inte precis lett till ökad klarhet.

Samtidigt är den syriska regimen och framfö r allt dess shiaislamska uppbackare Iran impopulära i Raqqa, som har en övervägande sunniarabisk befolkning.

Det är med andra ord upplagt för fortsatta fientligheter i Raqqa även om IS flyr staden.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

DN LÖRDAG 1 APRIL 2017

Det blir svårt för Flynn att skydda sig mot åtal

Att president Donald Trumps tidigare nationelle säkerhetsrådgivare Michael Flynn säger sig vara redo att låta sig förhöras av FBI och olika kongressutskott om Trumpkampanjens kontakter med Ryssland visar att ”Kremlingate” är långt ifrån över och kommer att plåga Trumps administration länge än.

Michael Flynns erbjudande om att vittna om den misstänkta samverkan mellan företrädare för Moskva och medarbetare till Trump i förra årets presidentvalskampanj är enligt hans advokat kopplat till en garanti att han slipper utsättas för ”orättfärdiga åtal”.

Flynn själv är – med högsta sannolikhet – en av de nära medarbetare till Trump som utreds av FBI:s kontraspionage för ett möjligt samarbete med ryska agenter för att påverka valutgången till Trumps fördel och Hillary Clintons nackdel. Den förre trestjärnige generalen Flynn har sedan gammalt goda relationer till Kreml; 2015 reste han till Moskva för att hålla ett tal och därefter deltog han i en bankett för att fira den ryska propaganda-kanalen RT. Han satt vid samma bord som Vladimir Putin.

Andra som rapporteras vara föremål för FBI-förundersökningar är Trumps förre kampanjchef Paul Manafort och de tidigare rådgivarna Roger Stone och Carter Page.

Trump har själv avvisat alla uppgifter om samarbete med Ryssland i valrörelsen som ”fake news” och kallar mediernas grävande i frågan som ”häxjakt”.

Skulle Flynn godvilligt börja samarbeta med utredningarna och berätta om vad som före-varit under valkampanjen kan det potentiellt vara förödande för Trump, särskilt om Flynn kommer med uppgifter som binder Trump personligen till oegentligheter eller olagligheter i förhållande till företrädare för den ryska staten.

Ett exempel är de upprepade telefonsamtalen från Flynn till den ryske ambassadören Sergej Kisljak den 29 december 2016, samma dag som Obamas administration ut-visade 35 ryska diplomater från USA, just som svar på att Rysslands inblandning i valkampanjen. Under samtalet diskuterade Flynn och Kisljak sanktionerna mot Ryssland. Det var den

händelse som ledde till att Flynn tvingades avgå efter två veckor som säkerhetsrådgivare; den officiella orsaken var att han misslett vice president Mike Pence i frågan.

Sedan framkom det att Trump hade känt till Flynns telefonkontakter åtminstone i flera veckor innan de blev offentliga, men inte heller informerat Pence om dem.

Skulle det visa sig att det var den tillträdande presidenten som gav Flynn order om att ringa Kisljak för att meddela att USA skulle vara villigt att dra ner på sanktionerna – vilket i sak skulle stämma med vad Trump sade under valkampanjen – vore det explosivt. Det är i alla händelser en fråga som Flynn kan besvara.

Tidningen Wall Street Journal, som först kom med nyheten, talar om ”immunitet” för Flynn i utbyte mot att han berättar för underrättelseutskott i senaten och representanthuset samt FBI vad han känner till i frågan. Och Flynn har, med sin advokats ord, ”en historia att berätta, som han mycket gärna vill dela med sig av, ifall omständigheterna tillåter det”.

Det tycks alltså stå klart att Flynn uppfattar det som att han kan ligga illa till inför ett eventuellt åtal.

Problemet är att det inte är helt klart vad ”immunitet” innebär i detta fall, om Flynn i så fall kan få det, och vem som kan ge det. Kongressen kan enbart ge en begränsad ”vittnesimmunitet”, som betyder att åklagare i framtiden inte kan använda sig av Flynns vittnesmål som han avgett under kongressförhör.

En total åtalseftergift kan endast ges av justitiedepartementet, som leds av den totalt Trump-lojale justitieministern Jeff Sessions (även om han har avstått från att vara involverad i Rysslandsutredningen sedan det visat sig att även han hade flera kontakter med Kisljak som han inte erkände i ett senatsförhör).

Utredare, såväl i kongressen som i FBI, uppges tveka inför att göra upp med Flynn. Det är inte alls säkert att det ligger i deras intresse att ge honom immunitet innan de har klart för sig vilken information han har att komma med.

Skulle Flynn ges immunitet vore det närmast omöjligt att senare åtala honom.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

“ Källa: Flynns begäran avslås

Senatens underrättelseutskott avvisar Michael Flynns begäran om immunitet, som villkor för att berätta vad han vet om kontakter med Ryssland inför förra årets presidentval. Det uppger tv-kanalen NBC News på fredagen, med hänvisning till två källor i kongressen.

En ledande kongressrepresentant, som NBC uppger har direkt insyn i processen, säger att Flynns advokat har fått veta att saken är att betrakta som ”klart preliminär” och att immunitet för närvarande inte finns med ”på bordet”.

En annan källa säger till tv-kanalen att utskottet har meddelat att man ”inte är mottaglig” för Flynns begäran ”i rådande läge”.

DN “

DN LÖRDAG 1 APRIL 2017

“ Tillerson gjorde skarp markering mot Ryssland

Vid sitt första officiella besök på försvarsalliansen Natos högkvarter i Bryssel fördömde USA:s utrikesminister Rex Tillerson vad han kallade ”Rysslands aggression” i Ukraina. Det är ett ordval om det ryska agerandet som president Donald Trump aldrig har använt.

Om det uttalandet gladde flera av USA:s europeiska allierade i Nato var Tillerson mer kärv i ett annat avseende; han varnade för att alla medlemsländer i Nato snabbt måste visa upp planer för att nå det sedan tidigare överenskomna målet att spendera 2 procent av BNP på försvarsutgifter senast år 2024.

Så långt är det endast fem av Nato-medlemmarna – USA, Storbritannien, Estland, Polen och Grekland – som når detta mål. Tillerson sade att de övriga förväntas kunna presentera en plan för hur de ska nå tvåprocentsmålet i samband med Natos toppmöte den 25 maj, alltså inom mindre än två månader. Donald Trump gör då sin debut på ett Natomöte.

Från USA har missnöjet länge varit stort med att de övriga medlemmarna i Nato tar för litet ekonomiskt ansvar. USA står för 70 procent av Natos budget och har en försvarsbudget på över 600 miljarder dollar per år, vilket är mer än dubbelt så mycket som alla de övriga 27 Nato-medlemmarna tillsammans gör av med.

Det är osäkert om alla länder lyckas med – eller ens vill – nå upp till Tillersons krav. En talesman för Tysklands regering – som gör av med 1,16 procent av BNP på försvaret eller 40 miljarder euro – sade på fredagen att man avser att öka militärutgifterna. Men samtidigt sade utrikesminister Sigmar Gabriel att ”2 procent betyder militärutgifter på 70 miljarder euro, och jag vet ingen tysk politiker som skulle hävda att det är möjligt att uppnå eller önskvärt”.

Tillerson kommenterade inte vad som händer de länder som inte ser till att uppnå kravet på höjda försvarsutgifter. Trump ifrågasatte vid några tillfällen under förra årets valkampanj att Natos försvarsgarantier gäller länder som inte betalar för sig.

I Bryssel sade Tillerson att ”USA har förbundit sig att se till att Nato har förmåga att stödja vårt kollektiva försvar”.

Bedömare i Bryssel noterade att Tillerson och hans chef, president Trump, har olika attityder gentemot såväl Nato som Moskva. Trump har upprepade gånger efterlyst samarbete med Vladimir Putin och ifrågasatt de Ukrainarelaterade sanktionerna mot Ryssland.

Medan Trump tidigare dömde ut Nato som ”otidsenligt”, uttryckte sig Tillerson mycket positivt om försvarsalliansen:

– Vi vill ha en diskussion om Natos ställning här i Europa, särskilt i östra Europa som ett svar på Rysslands aggression i Ukraina och på andra ställen, sade Rex Tillerson.

Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg slog för sin del fast att relationerna mellan de europeiska Natoländerna och USA är ”bergfasta”.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

DN LÖRDAG 1 APRIL 2017

“ Ny bosättning tillåts trots hård kritik

Jerusalem. För första gången på över 20 år har Israels regering beslutat upprätta en ny bosättning på Västbanken. Premiärminister Benjamin Netanyahu lovar dock samtidigt Washington att visa återhållsamhet.

Många kolonier har upprättats av så kallade piratbosättare de senaste decennierna, men detta är första gången detta sekel som regeringen tar initiativet till en ny bosättning.

Nyheten möttes av förbittrade reaktioner hos palestinierna, Arabförbundet, FN och Jordaniens kung Abdullah.

– Det här visar att det enda som intresserar Israel är att stjäla mer mark, inte att söka ett slut på konflikten, sade den palestinska riksdagskvinnan Hanan Ashrawi.

Bakgrunden till beslutet är ett löfte från Netanyahu till bosättare som nyligen vräktes från pirat-bosättningen Amona. Netanyahus Likud och bosättarpartiet Det judiska hemmet tävlar om extremväljares stöd, och om han inte infriat sitt löfte skulle han fått plikta för det i nästa val.

Den demokratiska senatorn Dianne Feinstein från Kalifornien säger att den nya bosättningen är ett bevis för att Benjamin Netanyahu inte är seriös ifråga fred med palestinierna. Donald Trump har hittills varit en besvikelse för de israeliska nationalisterna. Presidentens speciella sändebud Jason Greenblatt har vägrat ge Jerusalem fria händer på Västbanken och bosättarna uppmanar nu Netanyahu att strunta i Washington och öka takten i koloniseringen.

I veckan mottog Netanyahu ett meddelande från Trump där denne lovar att återuppliva fredsprocessen. ”Det går att sluta fred inom en vecka”, lär Trump ha sagt. De tongångarna oroar regeringen i Jerusalem, som inser att ett allvarligt menat medlingsförsök från USA:s sida hastigt skulle försämra de relationer som Netanyahu betecknat som de hjärtligaste någonsin länderna emellan.

Israels koalition, med undantag för finansminister Moshe Kahlons parti Kulanu, är enig i sitt motstånd mot en palestinsk stat.

Trumps administration, där-emot, innehåller ett brett spektrum åsikter i ämnet. USA:s nye ambassadör David Friedman är djupt insyltad med de allra mest militanta bosättarna, medan flera av Trumps tunga rådgivare är anhängare av tvåstatslösningen.

Inget Netanyahu tar sig för kan förskona honom från bosättarnas enträgna krav på mer aktiv kolonisering.

Bosättarpartiets ledare, utbildningsminister Naftali Bennett, som förlorade en tredjedel av sitt partis mandat till Likud i valet 2015, är fast besluten att återta dem i nästa val. Han försummar inga tillfällen att utmåla regeringens chef som vek och eftergiven ifråga om bosättningarna.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

DN LÖRDAG 1 APRIL 2017

“ Sverige och Finland med på mötet

Sverige och Finland är inte med i Nato men satt ändå med vid bordet när alliansen mötte USA:s nye utrikesminister Rex Tillerson. Den politiska signalen är att Östersjöområdet blivit allt viktigare och att enighet mot Ryssland väger tyngre än formalia som Natomedlemskap.

Som de enda av Natos partnerländer i Europa har Sverige och Finland sedan 2014 haft det som kallas ”Natos guldkort”. Det innebär ut-ökade möjligheter till samarbete. Inför ministermöten kan Nato – men behöver inte – bjuda in länderna för att diskutera gemensamma frågor.

När USA:s försvarsminister James Mattis i februari mötte Natos övriga 27 försvarsministrar var Sverige och Finland inte inbjudna. Men när utrikesministrarna på fredagen mötte Rex Tillerson var de inviterade till ministrarnas arbetslunch. Det innebar att Sverige och Finland deltog i en tredjedel av mötet.

Utrikesminister Margot Wallström hade förhinder och ersattes av samordningsminister Ibrahim Baylan.

– Tillerson gav ett väldigt trevligt och seriöst intryck. Det var en bra diskussion. För oss som militärt allians-fria är partnerskapet med Nato viktigt, sade Ibrahim Baylan till TT.

Även EU:s utrikeschef Federica Mogherini deltog.

En annan fråga som kom upp var propaganda, falska nyheter och ”aktuella försök” att påverka demokratiska val.

– Vi diskuterade vår gemensamma linje när det gäller Ryssland. Trovärdigt försvar och avskräckning utgör en stark grund för vår dialog med Ryssland, sade Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg som underströk att Nato står enat när det gäller Ryssland.

– Att Sverige och Finland sitter med vid bordet är en del av signalspelet, säger en Nato-diplomat till DN.

I den signaleringen genomför Nato just nu på andra sidan Östersjön den största satsningen på gemensamt försvar sedan det kalla krigets slut.

Rysslands agerande och upprustning har lett till en förstärkning av försvaren i Estland, Lettland, Litauen med fyra bataljoner på 1 000 militärer vardera. Till dem bidrar 15 Natoländer med trupper.

Också problemen med ryska militära flygplan som flyger utan transpondrar över Östersjön, vilket äventyrar flygsäkerheten, diskuterades vid lunchen. “

DN LÖRDAG 1 APRIL 2017

“ De flyr för att slippa giftas bort

Kaduna. Barnäktenskap är vanliga i norra Nigeria. En konsekvens är att flickor berövas sin skolgång vilket ökar analfabetismen. Tolvåriga Maimuna Abdullahi rymde från sin familj när föräldrarna tänkte gifta bort henne med en 26-årig granne. Tre år efter att DN träffade henne första gången drömmer hon om att bli lärare och målet är inom räckhåll.

Ett fint lager av damm som ökenvinden harmattan svept in från Sahara har lagt sig över hela gården samt över symaskinerna och några hoppackade datorer i ett skjul – men i övrigt är platsen sig lik. Maimuna Abdullahi har däremot förändrats, hon är mer än ett huvud högre än senast och den blyga uppsynen har fått ett annat självförtroende.

För tre år sedan träffade DN henne på samma skola, där den då 14-åriga flickan hade bott i två år efter att hon rymt från sin familj. En vecka före bröllopet hade hon insett att den 26-årige grannen Saidu Mohammed inte hade arbetat gratis i två år på pappans fält utan att arbetsinsatsen, samt motsvarande 1 500 kronor i kontanter, var priset han betalat för att få gifta sig med Maimuna.

Hon rymde och hamnade på skolan som också är ett härbärge för flickor som flytt väntande bröllop eller våldsamma äktenskap.

– Jag har lärt mig en hel del under den här tiden. Jag syr, väver och tillverkar tvål som jag säljer på marknaden. Men affärerna går inte så bra nu som tidigare, säger hon.

Även på gatunivå märks den kraftiga recession som drabbat Nigeria sedan oljepriset kollapsat.

– Folk håller nere sina utgifter när de inte har så mycket pengar, säger hon.

Hon gör trevande försök att tala engelska och säger att det är den främsta målsättningen just nu – att lära sig det nya språket och därefter försöka komma in på den lokala lärar-högskolan i Kaduna.

– Jag vill bli lågstadielärare. Sedan vill jag flytta tillbaka till byn och utbilda de andra i området, säger hon.

En omedelbar konsekvens av barnäktenskap är att flickorna berövas sin fortsatta skolgång och resultatet av traditionen är uppenbart i nigeriansk utbildningsstatistik.

I sydvästra delarna av landet är 15 procent av alla män och kvinnor analfabeter. Motsvarande siffra för män i nordöstra Nigeria är 49 procent medan kvinnorna är kraftigt överrepresenterade med 72 procents analfabetism. Detta enligt en nationell undersökning från 2013.

Samma år släppte FN-organet Unicef siffror som visade att 39 procent av alla nigerianska kvinnor mellan 20 och 24 år hade gifts bort före 18

års ålder. Men landet är delat såväl kulturellt som religiöst och ekonomiskt och i norr liknar siffrorna mer grannlandet Niger där tre av fyra kvinnor i samma åldersspann gifts bort som barn.

Utvecklingen går långsamt i rätt riktning och nivåerna har sjunkit under 30 års tid. I november i fjol blev Nigeria det 17:e landet på kontinenten att sjösätta Afrikanska unionens kampanj mot barnäktenskap och ministeriet för kvinnofrågor och social utveckling har nu som målsättning att reducera barnäktenskapen med 40 procent till 2020 och helt stoppa traditionen till 2030.

Men motståndet är fortfarande stort i de nordliga delstaterna. En lag om barns rättigheter som helt förbjuder barnäktenskap antogs 2003 men ännu återstår det för 13 delstater att ratificera dokumentet. Tills vidare kommer fler flickor att tvingas på flykt eller ge upp sin barndom.

I augusti i fjol fick Maimuna Abdullahi sällskap på skolan av sin nya kompis Maryam Adamu, 15, som också hon flytt efter att ha hotats att giftas bort med en vän till hennes farfar. Mannen var 65 år gammal och var av förståeliga skäl ingen lockande gemål för flickan.

– Det tänkte jag aldrig göra. Så jag sprang till marknaden där jag sov över natten och nästa dag vandrade jag i timmar till en grannby, där jag hittades av en kvinna som satte mig i kontakt med Tattali-skolan här i Kaduna, berättar Maryam.

Maimuna hjälper henne och ger henne råd och stöd under den smärtsamma separationen från föräldrarna. Själv har Maimuna återupptagit kontakten med sin familj och hon har besökt dem, även om det inte går att flytta hem.

– Den där mannen kommer hela tiden på besök och eftersom min pappa inte kunde ersätta honom vill han fortfarande ha mig. Men jag vill i framtiden gifta mig med en man som jag själv väljer, säger hon.

Erik Esbjörnsson erikesbjornsson@gmail.com “

“ Fakta. Traditionen ska stoppas

I november 2016 blev Nigeria det 17:e landet på den afrikanska kontinenten att sjösätta Afrikanska unionens kampanj mot barnäktenskap.

Ministeriet för kvinnofrågor och social utveckling i Nigeria har som mål att reducera barnäktenskapen med 40 procent till 2020 och helt stoppa traditionen till 2030.

DN “

DN LÖRDAG 1 APRIL 2017

“ Tuffa EU-krav – men med viss öppning

Analys. Förhandlingarna om Brexit blir hårda. Det står klart sedan EU har lagt fram förhandlingskorten, men ett försonande försök till öppning finns också med.

Donald Tusk, ordförande för Europeiska rådet, såg rätt stursk ut när han framträdde under en presskonferens i Maltas huvudstad Valletta på fredagen.

Tusk presenterade förslag till positioner som han tycker att de 27 EU-länderna ska slåss för under de kommande skilsmässoförhandlingarna med Storbritannien. Han förklarade att det kan bli tuffa tag.

– De samtal som snart ska börja kommer att bli svåra, komplicerade och ibland säkert leda till sammandrabbningar, sade Donald Tusk.

På en avgörande punkt kan dock Tusks förslag ses som ett försök till försonande förhandlingsöppning. Det handlar om en för Storbritannien avgörande fråga.

Parallellt med skilsmässosamtalen vill britterna förhandla om ett framtida handelsavtal med EU, men hittills har EU:s chefsförhandlare Michel Barnier uttryckt sig mycket tydligt på den punkten. Barnier har sagt att det inte är möjligt att börja förhandla om ett frihandelsavtal innan skilsmässan är helt klar.

Nu föreslår Donald Tusk att sådana samtal kan börja när det har gjorts ”tillräckliga framsteg” i skilsmässoförhandlingarna.

Frågan är förstås vad som menas med det. Donald Tusk förklarade under fredagens presskonferens att EU-ledarna ska ta ställning till om det har gjorts tillräckliga framsteg i skilsmässosamtalen redan i höst, och i så fall kan alltså förhandlingar om ett nytt handelsavtal också inledas.

I övrigt lämnade Tusk rätt kärva besked. Han anser bland annat att Storbritannien ska fortsätta betala medlemsavgift till EU under övergångsperioden mellan skilsmässan och fram till dess britterna har ett nytt handelsavtal med EU.

Det skulle i så fall innebära att Storbritannien skulle betala EU-avgift under många år framöver.

Dessutom anser Tusk att Storbritannien ska följa EU-domstolens beslut under hela övergångsperioden. Britterna kommer säkert protestera mot båda dessa förslag.

Donald Tusk varnade också Storbritannien för att försöka göra upp med enskilda EU-länder.

– Om Storbritannien vill ha en konstruktiv uppgörelse ska diskussionerna enbart ske med EU, hävdade han med skärpa.

Bakgrunden till denna varning är att den brittiska regeringen redan gör allt den kan för att få bilaterala relationer med Sverige och andra EU-länder.

De kommande förhandlingarna blir alltså också en prövning av hur väl de 27 EU-länderna lyckas hålla ihop.

Donald Tusk vill dessutom att skilsmässosamtalen ska inledas med vilka rättigheter och skyldigheter som ska gälla för EU-medborgare som redan bor i Storbritannien och britter som är bosatta i andra EU-länder.

– Det är vår plikt att så snart som möjligt minska osäkerheten för miljoner medborgare och företag, hävdade Tusk.

Under fredagens presskonferens fick Donald Tusk också frågan hur han uppfattar en omdiskuterad formulering i det brev som premiärminister Theresa May överlämnade tidigare i veckan.

I Mays begäran om Storbritanniens EU-utträde heter det att arbetet mot terrorism och brottslighet i Europa skulle ”försvagas” om det inte blir en uppgörelse i godo mellan EU och Storbritannien.

Den delen av brevet har på sina håll tolkats som ett hot.

Storbritannien har Europas mest välfungerande underrättelsestjänst och övriga EU-länder skulle utan tvivel få stora svårigheter om britterna inte vill vara med i gemensam terrorkamp.

Men Donald Tusk håller inte alls med om den tolkningen.

– Nej, det är ett missförstånd. Jag känner Theresa May tillräckligt väl för att veta att britterna inte kommer att använda säkerhet som en bricka i förhandlingsspelet, hävdade han.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

DN LÖRDAG 1 APRIL 2017

“På skarpt uppdrag med Sveriges hemliga spaningsflyg

”Asken” är Sveriges minst kända militära flygplan. Det är en flygande central för radarspaning och stridsledning. Hittills har arbetet ombord hållits hemligt för utomstående. Inga journalister har tidigare skildrat verksamheten inifrån. Följ med på ett skarpt uppdrag över Östersjön.

Klockan 07.40 är det dags för morgonbriefing. Platsen är Flygvapnets 732:a specialflygdivision på Malmen utanför Linköping.

– Välkomna, säger divisionschefen major Henric Svensson som i dag också är befälhavare på det plan som DN ska flyga med.

Innan vi går in i mötesrummet måste vi låsa in våra mobiler i ett skåp utanför – för att försvåra avlyssning från främmande makt. Det är noga med sekretessen här – detta är hemmabas för två av de hemligaste delarna i det svenska försvaret: signalspaningsplanen och det plan som vi ska flyga med.

Mötesrummet fylls snabbt av divisionens personal, ett 20-tal officerare. Markpersonal i fältuniformens olika gröna nyanser, de flygande besättningarna i enfärgade flygstridsuniformer.

Först lämnar en kvinnlig meteorolog en prognos för dagens flygväder via en högtalare och kartor på ena kortväggen. Därefter kopplas en manlig flygledare i flyg-ledartornet in och orienterar om status på

flygbaserna. Men den längsta briefingen inför dagens flygpass gäller andra länders militära verksamhet.

Det är divisionens underrättelseofficer som är på plats. Han visar hur det pågår en ständig militär katt-och-råtta-lek runt om Sverige. Under den gångna veckan har 20-talet olika typer av militära flygplan från Ryssland och olika Natoländer observerats. Det är tillräckligt många bomb-, jakt-, attack- och transport- och signalspaningsplan för att nära nog fylla en handbok över flygplanstyper. Dessutom har Ryssland testat ubåtar i djuphavsgraven öster om Gotland, prov som skyddats av ryska bevakningsfartyg.

Underrättelseofficeren avslutar med sin prognos för det kommande dygnet, som lyder:

– Normal intensitet. Låg risk för kränkningar.

En kränkning av svenskt territorium upptäcks i regel genom radarstationer på marken. Radardata från dem sänds till stridsledningscentraler där luftbevakare övervakar radarbilden. Om ett misstänkt radareko är på väg mot gränsen så kan de militära flygledarna larma den flygande incidentberedskapen – i regel två Gripenplan.

Så långt är den svenska incidentberedskapen välkänd för allmänheten. Men vad få känner till är att det plan som vi strax ska flyga med också ingår i denna ständiga beredskap.

Sekretessen kring planen har lett till att de inte ens har något allmänt känt namn, som Draken, Viggen, Jas eller Gripen. I flygvapnet kallas de numera för ”Asken”. Det är en försvenskning av den militära funktionen: ASC890, Airborne Surveillance and Control, alltså flygburen radarspaning och ledning.

”Asken”-planet ingår denna dag i den skarpa incidentberedskapen och Henric Svensson förvarnar om att det kan innebära fem timmar i luften för oss:

– Så passa på att gå på toaletten nu om det behövs. Var beredda, man vet aldrig när det blir larm, säger Henric Svensson på sin klingande gotländska.

Dialekten har gett honom smeknamnet ”Rauk” som står på uniformen – hans anropsnamn när han tidigare var stridspilot och flög Attack-viggen och Spaningsviggen.

Inför vår flygning med ”Asken” är det dags för ”Step Brief”. Henric Svensson, andrepiloten, färdmekanikern och operatörerna som ska flyga med går tillsammans med markpersonalen i detalj igenom flygpasset. Det sker stående runt ett bord som täcks av en stor flygkarta över Nordeuropa. Klockan på väggen visar Zulu-tid, det vill säga en timme efter svensk normaltid. Alla tidsangivelser anges i Zulu.

Svensson ritar med en blå filtpenna på kartan hur han planerar att flyga. Planet leds denna dag från stridsledningscentralen Eagle (Örnen) i Luleå och därifrån kan besättningen få nya order.

– Vi får se vad jaktledaren där säger. Vi kan också få en annan uppgift i luften, säger Henric Svensson.

Tiden är inne för att gå ombord. I han-garen bländas vi av den starka belysningen. Här står två mörkgrå flygmaskiner vars silhuetter

reflekteras i det ljusa golvet – blankpolerat och rent som på ett sjukhus. Planen vårdas också minutiöst av teknikerna.

Flygplanen är propellerplan, i grunden civila Saab 340 (militär beteckning S-100D Argus). Frånsett den grå färgen och Sveriges nationalitetsmärke med tre kronor så är den enda yttre skillnaden mot ett civilt plan en stor låda som är monterad ovanpå flygplanskroppen. Lådan liknar en lång skidbox men är en avancerad radarantenn vars hundratals sändare och mottagare ser nästan horisonten runt (se grafiken).

Försvaret har haft dessa flygplan sedan slutet av 1990-talet. Sex plan köptes in som flygande radarantenner för fjärrspaning. Orsaken är att en radarsignal går rakt fram, men på grund av jordytans krökning så får den begränsad räckvidd. En avancerad radar på ett flygplan på flera tusen meters höjd ser däremot vad som rör sig mycket längre bort, även små föremål nere på låg höjd. Med sex plan hade Sverige kapacitet att dygnet runt upptäcka både fientliga flygplan och lågflygande kryssningsrobotar.

När dessa flygande radarantenner togs i bruk i början av 2000-talet rådde avspänning. Kalla kriget var slut och svenska politiker enades om att det inte längre fanns några militära hot mot Sverige. Försvarets huvuduppgift blev i stället militära fredsinsatser utomlands. Nationellt försvar var passé och kunde till största delen läggas ner. Efter riksdagens försvarsbeslut 2004 hamnade därför fyra av de sex radarplanen utomlands, två i Thailand och två i Förenade Arabemiraten.

I dag är omvärldsläget ett helt annat. Riksdagens försvarsbeslut 2015 innebär att försvaret måste krigsorganiseras för att kunna möta ett angrepp. Ett totalförsvar för krig ska åter byggas upp.

Under det kalla kriget gick frontlinjen mellan öst och väst söder om Sverige, genom det delade Tyskland. I dag skär konfrontationslinjen längre norrut, rätt genom Östersjön. Vid ett eventuellt krig mellan Ryssland och Natoländerna på andra sidan Östersjön dras Sverige ”med stor sannolikhet in redan på ett tidigt stadium”, slog en statlig offentlig expertutredning, ”Säkerhet i ny tid”, fast i höstas.

I denna nya hotmiljö blir Sveriges två återstående ”Asken” allt viktigare. Bidragande orsak till det är också att både teknik och taktik utvecklats sedan 1990-talet. Elektroniken ombord är ny och planen har en radiolänk som också används inom Nato (Länk 16). Via den kan radarplanets bättre radarbild sändas till flygstridsledningen på marken, Gripenplan i luften, marinens fartyg på havet och till arméns luftvärnsförband.

En Jaspilot kan med stöd av ”Asken” se mål tidigare och längre bort än med Gripenplanets egen radar. Gripenradarn kan då också vara avslagen så att det egna planet inte röjs.

Men detta är funktioner som få utanför Försvarsmakten känner till eftersom planens förmåga hållits hemlig. Och det är först när vi kliver ombord som vi förstår hur det fungerar.

Innanför flygplansdörren ser piloternas cockpit ut som i ett vanligt passagerarplan. Men i passagerarkabinen upphör likheterna. Hela den vänstra kabinväggen är täckt av datorterminaler och instrumentpaneler. På kabinens högersida finns tre karmstolar med blå tygklädsel. De är så trådslitna att lite av den ljusare stoppningen sticker fram, flygplanen används flitigt.

I de blå stolarna spänner radaroperatörerna fast sig. Redan medan planet bogseras ut ur hangaren så vrider de stolarna 90 grader åt vänster så att de sitter i mittgången. De fäller ut tangentborden vid terminalerna och startar de olika avancerade elektronik-, signal-, länk- och kryptosystemen ombord.

Planet är redo på startplattan och piloterna varvar upp motorerna. Det bullrar så pass mycket att alla ombord använder headset för att tala med varandra och med centraler på marken. Men före oss ska ett större och tyngre plan från samma förband upp i luften.

Det är ett av Sveriges två signalspaningsplan och det vitmålade planet (modell Gulfstream G4 SP) kan på långt håll tas för ett civilt affärsjet. Men innanmätet är topphemligt och ombord arbetar signalspanare från Försvarets radioanstalt (FRA). Det är knappast någon slump att bägge planen startar samtidigt.

– Signalspaningsplanen åker dit för att lyssna. Vi åker för att titta. Vi kan ofta vara uppe i samma område, säger chefsoperatören på vårt plan, kapten Tomas Pettersson.

Så startar även ”Asken” och på datorskärmarna öppnas nu hela Östersjön, och mer därtill, inför våra ögon.

– Vi är i gång på några minuter och slår på radarn direkt efter start. Det är en del av vårt självskydd, att snabbt veta vad som finns runt oss, förklarar Tomas Pettersson.

Han har smeknamnet ”Coopa” på sin uniform, vilket kommer sig av att han som grabb jobbade på Konsum i Valdemarsvik.

– Det här är lika omväxlande som när man var springsjas på Konsum. Då visste man inte heller vad man skulle möta för folk under dagen. Att slå på radarn är lite som Pandoras ask, vi vet inte vad vi kommer att få se i våra sensorer, säger Tomas Pettersson.

Som chefsoperatör sitter han i mittenstolen, flankerad av en luftbevakare på sin vänstra sida och en stridsledare på den högra.

Vi flyger på 6 100 meters höjd och kan upptäcka små radarekon mer än 45 mil bort. Det är den officiella siffran, men ombord ser vi mål längre bort – i väster på Kattegatt och i öster över Ryssland och Belarus.

Operatörerna ombord upptäcker hela tiden nya radarekon nära eller innanför den baltiska kusten och planets radarbild sänds ner via radiolänk till stridsledningscentralen Eagle. Därmed förbättras och utvidgas Sveriges samlade radarbild över närområdet. Med radiolänk kan planet också leda andra länders stridsflygplan.

Efterhand som de olika flygande radarekona i öster närmar sig Östersjökusten så får varje eko en färg och ett identitetsnummer. Färgerna är desamma som under det kalla kriget:

blåa=egna

gula=oidentifierade

gröna=vänner

röda=fientliga

Numera är systemet förfinat med nyanser av varje kulör för olika slag av flygplan. Alla de färgglada markeringarna ser ut som om någon spillt ut en påse smågodis på datorskärmen, flest ligger över Stockholmsområdet där flygtrafiken är tätast.

Plötsligt bryts rutinen ombord av ett skarpt uppdrag. Henric Svensson i cockpit lämnar över sekretessbelagd information i ett kuvert till chefsoperatören. Uppdraget gäller spaning mot avancerade örlogsfartyg. Det är fregatter som moderniserats i Ryssland för export och tillsammans med ryska örlogsfartyg nu ska vara på väg söderut genom Östersjön.

Operatörerna dirigerar om planet till en bana mellan Gotland och fastlandet för att få bästa spaningsposition. Havsytan under oss syns inte på grund av molnen, men de olika fartygens radarekon skickas ned till stridsledningscentralen Eagle.

De militära fartygen går i den stora farleden och håller samma fart som handelsfartygen. Totalt finns ett 40-tal civila och en handfull militära fartyg i det intressanta området. En halvtimme senare kommer besked från stridsledningen: ”rote i luften”, det vill säga två Gripenplan som lyfter från flygflottiljen F 17 i Ronneby.

Gripenpiloterna flyger an mot fartygen som de ser genom den radarbild som länkas till dem från ”Asken”. På så sätt kan de närma sig fartygen utan att slå på sin egen radar och därmed riskera upptäckt i förtid. På låg höjd flyger Gripenplanen över fartyg efter fartyg och fotograferar dem.

Under tiden har det blivit lunchdags ombord på ”Asken”. Färdmekanikern kapten Leif Larsson har värmt måltiden som serveras i plastformar.

– Välkomna till Restaurang Solsken, säger Tomas Pettersson som äter sin köttfärslasagne utan att ta ögonen från Gripenplanen och fartygen på skärmarna.

”Askens” radarbild kan på samma sätt som till Gripenplanen också sändas till marinens fartyg, korvetterna. De har sjömålsrobotar som kan skjutas mot fartyg på stora avstånd. Med stöd av ”Asken” kan de agera dolt utan att aktivera sin egen radar, vilket skulle röja dem för en motståndare.

– Vi kan öppna upp hela Östersjön för marinen och visa var andra fartyg ligger, berättar kapten Peter Lund.

Han har arbetat med det flygande radarsystemet sedan 1998 – avspänningens era – och konstaterar:

– Det händer mycket mer i dag, det är en stor skillnad. Det gör vårt jobb intressantare – och nödvändigare.

Hela tiden håller de ombord ett extra vakande öga på områdena kring S:t Petersburg och Kaliningrad. För ryskt militärflyg är detta vägarna ut till Östersjön och vidare ut till haven i väster. Men sedan i höstas har Ryssland också Iskander-robotar i Kaliningrad – robotar som på någon minut kan nå mål från Skåne och upp till Stockholmsområdet.

I Kaliningrads hamnområde ligger två nya korvetter, Bujan-M, vars kryssningsrobotar i en kris eller krig kan nå nästan hela Europa. I ett

sådant läge skulle varje sekunds tidigare förvarning från ett ”Asken” kunna rädda liv på marken.

Uppmärksamheten mot Kaliningrad har också en annan orsak: att förvarna och ytterst skydda signalspaningsplanet som startade före ”Asken”. Det spanar från internationellt luftrum mellan oss och den baltiska kusten på 13 000 meters höjd.

De svenska signalspaningsplanen flyger med påslagna transpondrar vilket innebär att de syns och går att identifiera för andra länder. Detta i motsats till ryska signalspaningsplan som flyger utan transpondrar och därmed inte syns på de civila flygtrafikledarnas radar.

Det har lett till tillbud för den civila passagerartrafiken över Östersjön. I mars 2014 upptäckte svenska försvarets flygledare ett ryskt signalspaningsplan på kollisionskurs mot ett SAS-plan som lyfte från Kastrup. Tack vare upptäckten kunde SAS-planet med 134 personer ombord varnas i sista stund och avbryta sin stigning. Ett liknande tillbud i december 2014 ledde till att Danmark och Sverige officiellt protesterade mot Ryssland.

Sveriges signalspaningsplan syns tydligt för omvärlden och bär inga vapen. Trots detta har de under senare år blivit allt mera närgånget uppvaktade av ryskt stridsflyg.

Under senare år har Ryssland sänt upp jaktplan Sukhoi 27 (Natonamn Flanker) som dykt upp hastigt och kommit nära de svenska signalspaningsplanen. Demonstrativt har de ryska stridpiloterna visat upp planens undersida med full vapenlast. ”Det här upplevs som aggressivt och provokativt”, sade flygvapenchefen Micael Bydén i juli 2015, några månader innan han utnämndes till överbefälhavare. Den beskrivningen delas av den svenska regeringen.

– Vi ser en ökad övnings- och underrättelseverksamhet i Östersjöområdet: ryska militärfartyg och flyg som agerar både oprofessionellt och provocerande. Vi har ett ryskt styre som alltmer går i en auktoritär och repressiv riktning. Det ryska maktspråket kan i mycket synas präglas av provokation, desinformation och militär aggression – och det kan aldrig accepteras, sade statsminister Stefan Löfven (S) i sitt tal vid Folk och Försvars rikskonferens i Sälen den 8 januari i år.

Och i luften över Östersjön så uppvaktas de svenska signalspaningsplanen fortfarande ibland av ryskt stridsflyg, berättar piloter och FRA-personal. Då startar de ryska jaktplanen inne över land och flyger på låg höjd för att undgå radarupptäckt innan de hastigt stiger mot signalspaningsplanen.

– Det ska bli intressant att se om ryssarna är på hugget i dag och startar något. Om de startar Su-27:or så kan vi leda in Jas för att stötta signalspaningsplanet, förklarar Tomas Pettersson.

Framför sig på bordet har han en röd mapp med larmrutinerna om ryskt jaktflyg skulle starta. Då är han bara ett knapptryck bort från att förvarna flygvapenpiloterna på signalspaningsplanet.

Men denna dag blir Su-27:orna kvar på marken. Som så ofta går militär verksamhet ut på att vänta på något som inte inträffar. I dag kommer jaktplanen på datorskärmarna ombord inte från öster utan från väster. Det är två danska incidentjaktplan av typ F 16 (Fighting Falcon) som flyger ut över södra Östersjön och vänder vid Bornholm.

Nu meddelar stridsledningscentralen att incidentberedskapens Gripenplan ska starta från Ronneby. Vi hör ”Askens” anropssignal ”Swedforce 604”. Incidentberedskapens radiotrafik förs i fredstid öppet och på engelska:

– *They are joining you shortly.*

Gripenplanen närmar sig bakifrån och lägger sig jämsides utanför flygplanets högervinge. Efter någon minut svänger de undan och försvinner i en tät, sammanhållen formation ner under molnen. De syns inte längre med blotta ögat, men håller sig i närheten.

På operatörernas paneler finns knappar även för krig. ”Prio kill” står det på en av dem. Om stridsledningen på marken slås ut kan operatörerna på egen hand leda svenska Gripenplan. Vid övningar har man klarat av att leda tiotals Gripenplan i luftstrid. Det svenska försvarets uppgift är att se till att ”kill”-knapparna aldrig behöver tryckas in i ett skarpt läge. Idén med försvaret är ju att vi inte ska hamna i krig utan avskräcka från angrepp. Flygpasset som DN är med på, signalspaningsplanet och Gripenplanen är en del i detta spel som ska signalera: Sverige övervakar närområdet, vill och kan försvara sig.

Vi vänder hemåt och även om rutinerna i cockpit påminner om dem i ett civilt trafikflygplan så är de flesta piloterna i divisionen tidigare stridspiloter.

– Den erfarenheten gör att man är van vid snabba förlopp, är stresstålig och snabbt uppfattar en uppkommen situation, säger Henric Svensson.

I luften kan ”Asken” med sitt radar- och ledningssystem väl mäta sig med Natos och andra länders system. På marken väcker planen intresse från länder som bedriver spionage i Sverige. När ett av dem var uppställt under Flygvapendagarna på Malmen i augusti i fjol hade man ett sjå att mota bort utländska besökare som försökte ta sig ombord.

Vårt flygpass över Östersjön går mot sitt slut och vi landar odramatiskt på Malmen samtidigt som solen är på väg ner i väster.

– Välkomna hem allihop, meddelar Henric Svensson från cockpit.

Mikael Holmström mikael.holmstrom@dn.se “

“Fotnot: DN:s team har som första oberoende journalister följt arbetet ombord på ”Asken”. DN:s reportageteam har rört sig fritt i planet. Försvarsmakten har tagit del av materialet före publicering så att inga hemliga uppgifter röjs, men har inte påverkat reportaget i övrigt. “

“ Kränkningar av svenskt territorium 2016
Svenskt territorium kränktes 20 gånger under 2016. Tolv kränkningar skedde med flygplan, sex med fartyg och två med fordon.

Danmark: fem kränkningar, varav tre med flygplan och två med fartyg.

Norge: tre kränkningar, två med flygplan och en med fartyg.

USA: tre kränkningar med flygplan.

Estland: två kränkningar med flyg respektive fordon.

Finland: en kränkning med fordon.

Polen, Litauen och Portugal: har med fartyg kränkt vardera en gång.

Frankrike, Tyskland och Ryssland: var sin flygkränkning.

Svenska militära enheter kränkte 2016 Danmarks, Finlands och Portugals luftrum samt Norges territorialvatten.

Källa: Försvarsmakten, Försvarsdepartementet

Angreppet på DC-3:an

”Asken” är ett obeväpnat flygplan. Ett annat obeväpnat svenskt flygplan sköts ned över Östersjön av Sovjetunionen den 13 juni 1952. Angreppet på DC-3:an, som var ute på signalspaning, skedde i internationellt luftrum och alla åtta i besättningen omkom. Hemmabas för ”Asken”, är Malmen. Där finns också Flygvapenmuseum med den 2004 bärgade DC-3:an – inklusive besättningens återfunna tillhörigheter, som plånböcker och nycklar. “

DN SÖNDAG 2 APRIL 2017

“ Peter Wolodarski: Dyrt och ensamt att begära skilsmässa från 27 länder.

Brexit är inte en förhandling mellan jämbördiga parter. Ett misslyckat avtal är dåligt för EU, men potentiellt katastrofalt för Storbritannien.

Förra veckan firades ett äktenskapsjubileum. Denna vecka var det dags för släktens första skilsmässa.

Storbritannien har ansökt om utträde ur EU efter fyra decenniers medlemskap. 2016 års folkomröstning börjar nu omsättas i praktisk politik.

Det är ett historiskt misslyckande för Europa. Men det största priset betalar inte EU utan Storbritannien.

Lord Heseltine, minister under Margaret Thatchers tid som regeringschef, gick rakt på sak när han i veckan framträdde i brittisk tv. Han kallade EU-utträdet för den största förlusten av brittisk självständighet som han kan minnas.

Varför? Skälet är enkelt. När Storbritannien nu kastar sig loss från EU gör man det utan några trumf på hand. ”Det är européerna som anger villkoren för hur vi ska handla med vår största marknad… Det var precis detta som Margaret Thatcher var orolig för – att förlora kontrollen”, sade Heseltine när han intervjuades i Channel 4.

Precis så är det. Brexitkampanjen lovade de brittiska väljarna mer oberoende och en kostnadsfri skilsmässa. I själva verket får de nu anpassa sig till expartnerns myriad av standardkrav och tvingas betala fler räkningar själva. De riskerar dessutom ett uppslitande bråk i den egna familjen, när tankarna på utträde ur den brittiska unionen åter luftas i Skottland och Nordirland.

Den stundande bodelningen mellan EU och Storbritannien är allt annat än en förhandling mellan jämbördiga parter. Insatserna är mångdubbelt större för regeringen i London än för EU:s 27 återstående medlemmar. Om förhandlingarna misslyckas är det dåligt för EU. För Storbritannien kan konsekvenserna bli ödesdigra. EU-medlemmarna fortsätter att handla med varandra på en öppen marknad, medan britterna riskerar att skickas ut i dimman av tullar och andra begränsningar.

Brexituppgörelsen avgör dessutom inte bara Storbritanniens relation till Europa. Eftersom EU sköter handelsförhandlingar åt sina medlemmar med resten av världen, äventyras också Storbritanniens förbindelser med mängder av andra länder. Det är ingen liten sak.

Alla som varit inblandade i sådana avtalsdiskussioner vet att de är extremt komplicerade och tidskrävande. De tar i regel flera år och är svåra att föra i mål, särskilt i denna tid då protektionistiska vindar åter blåser. Att folk-omrösta om ett EU-utträde är en bagatell jämfört med allt arbete som krävs för att baxa igenom ett frihandelsavtal.

Sällan har en folkomröstning bedrivits under så falska premisser som Brexit. Det finns inga gräddfiler för brittiska medborgare och företag om inte Storbritannien själv är beredd att återgälda öppenheten.

Och det var just den öppenheten som Brexit lovade att ta bort.

Talet om att brittiska politiker och domstolar nu ska återta kontrollen över Storbritanniens öde är snicksnack. Faktum är ju att alla som vill handla med Europa – även amerikanska företag – behöver anpassa sig till EU-ländernas gemensamma regler. Och de rör alltifrån principer om statsstöd, skatter, standarder och konsumentsäkerhet till grundläggande villkor för handel.

Det är så Europa byggt upp sin inre marknad – ett jättelikt frihandelsblock – och skaffat sig styrka i förhandlingar med andra delar av världen. För ett litet och handelsberoende land som Sverige är EU:s politiska och ekonomiska muskler en enorm fördel.

Om britterna velat veta hur det är att handla med Europa utan att vara medlem i EU hade de kunnat fråga Norge. Lagstiftarna i Oslo anpassar sig till tusentals EU-beslut varje år, som man över huvud taget inte varit med om att fatta. Norge är i praktiken en EU-medlem utan rösträtt – det vill säga knappast det som Theresa May lovat väljarna.

Som premiärminister har hon sedan folkomröstningen försökt ge sken av att Brexit kommer att bli en succé. Storbritannien ska fortsätta att vara öppet mot världen och ha starka band till Europa. Samtidigt ska EU-invandringen till Storbritannien minska drastiskt och makt överföras från Bryssel till London.

Sanningen är att dessa mål står i direkt konflikt med varandra. Det drömscenario som Theresa May målat upp förutsätter en motpart som inte tar hänsyn till sina egna intressen.

EU har inget skäl att skada Storbritannien, men heller ingen anledning av att underkasta sig Brexitkampanjens ensidiga förväntningar på resten av Europa. Bryssel har redan förklarat att Storbritannien har en skuld till EU på 60 miljarder euro för beslut som landet varit med om att fatta.

Vill det sig illa kan utträdesförhandlingarna haverera redan innan den notan är reglerad.

Vem ska Storbritannien hålla i handen om det går illa med EU? Donald Trump? Xi Jinping? Vladimir Putin? EU har sina brister. Det är ingen perfekt union. Men det är världens största samarbete mellan demokratier, förankrat i rättsstatliga principer. Och det är ett ekonomiskt maktblock som ger EU-medlemmarna inflytande i en tid av globalisering och förändrade styrkeförhållanden i världen.

EU har genom sin historia gått igenom många kriser. Detta är en av de värre. Men den värsta krisen behöver britterna hantera alldeles på egen hand.

Peter Wolodarski twitter.com/pwolodarski Chefredaktör “

DN SÖNDAG 2 APRIL 2017

“ Erdogans kampanj sprider rädsla bland turksvenskar

○ Turkiets regim kartlägger oliktänkande i Sverige. Nio svenska moskéer har imamer som är utsända och betalda av turkiska staten. I uppdraget ingår att rapportera regimkritiker.

○ I Malmö ger församlingen bort en moské värd många miljoner till en stiftelse som kontrolleras av den turkiska staten. Syftet är att ”vara under och beskyddas av Turkiska Republiken”.

Fredag i Fittja. Lunchtid. Hundratals troende turksvenskar strömmar till Fittja moské för att be. Albysjön glittrar i vårsolen. Moskén invigdes 2007 och ligger vackert vid sjöns strand.

Utanför moskén finns flera svenska kampanjarbetare från det turkiska regeringspartiet AKP, redo att dela ut broschyrer inför den stundande folkomröstningen. ”Evet”, står det på broschyrerna, det betyder ja.

Det religiöst färgade partiet AKP och dess auktoritäre ledare, president Recep Tayyip Erdogan, vill ändra grundlagen så att mer makt koncentreras till presidenten, medan parlamentet ska få mindre att säga till om.

Ett steg mot diktatur, säger kritikerna. Men AKP:s kampanjarbetare i Stockholm ser det inte så. De ser ett land som ska ”bli lättare att styra” och att det ska bli ”lite som i USA”, med en stark president som kan göra Turkiet mäktigare.

Runt 100 000 svenskar har rötter i Turkiet. Många har dubbelt medborgarskap. Över 37 000 i Sverige har rösträtt det i turkiska valet.

– Evet, evet! ropar flera av gudstjänstbesökarna och ler uppskattande mot kampanjarbetarna.

Fittja moské är en av nio svenska moskéer som samarbetar med den turkiska statliga religionsmyndigheten Diyanet, som vid sidan av sitt religiösa uppdrag ska kartlägga regimkritiker i utlandet och sprida turkisk nationalism. Predikan hålls på turkiska av en imam som är en turkisk statlig tjänsteman. Hans lön betalas av den turkiska staten.

Strax före gudstjänsten anländer Menderes Alci, en 58-årig taxiföretagare som sitter i församlingens styrelse. På väg in i moskén säger han att han självklart ska rösta ja i valet och att Turkiet under Erdogan är på rätt väg.

Så börjar han tala om ”Turkiets fiender”.

– De vågar inte visa sig här vid moskén, säger Menderes Alci.

Han syftar på anhängare till Gülenrörelsen. Erdogan har pekat ut dem som terrorister efter sommarens misslyckade statskupp. Menderes Alci säger att han känner till ”minst hundra” som tidigare brukade komma till moskén för att be, men som nu, efter kuppförsöket, har slutat att komma hit.

– Om de inte är skyldiga – varför kommer de inte hit? För mig är det ett tecken på att de är skyldiga, säger Menderes Alci.

När DN frågar hur människor i Sverige – gülenister eller ej – kan vara skyldiga till ett misslyckat kuppförsök i Turkiet, så svänger Menderes Alci plötsligt.

– Alla är välkomna till moskén. Detta är Guds hus.

Så enkelt är det inte. Varken i Fittja moské eller i de andra Turkietkontrollerade moskéerna i Sverige.

DN har de senaste veckorna talat med en rad skrämda församlingsmedlemmar i Stockholm, Göteborg och Malmö. De vittnar om trakasserier, hot och öppen Erdoganpropaganda i moskéerna. Om tidigare vänner som blivit angivare, om kompisar som slutat hälsa.

Och om hotet som hela tiden hänger över den som är skeptisk till Erdogan och utvecklingen i Turkiet: Att bli rapporterad till turkiska myndigheter som statsfiende och riskera att gripas om man åker och hälsar på släktingar.

Det här reportaget ska handla om Turkiets långa auktoritära arm i Sverige, hur den skrämmer människor och påverkar vardagen för svenska medborgare med turkisk bakgrund. Och hur människor med dubbelt medborgarskap känner sig pressade att välja mellan lojalitet till Turkiet och lojalitet till Sverige.

Vi börjar i Malmö.

○○○

Den 12 mars i år samlas ett par hundra medlemmar i Malmös muslimska församling till årsmöte. På dagordningen finns en kontroversiell punkt: att överföra församlingens egendom till Svenska Islam stiftelsen (Isveç Diyanet Vakfı), som ingår i den turkiska statens jättelika religionsmyndighet Diyanet med totalt 120 000 anställda.

Många församlingsmedlemmar undrar varför. Ge bort den fina moskélokalen som köptes 2011 för över 8 miljoner kronor, pengar som samlats in under decennier av medlemmarna? Och dessutom ge bort den till en stiftelse som kontrolleras av den turkiska staten, den stat som under president Recep Tayyip Erdogans styre just nu hastigt går i en alltmer repressiv riktning?

I skrivelsen på turkiska som församlingsstyrelsen skickat ut till medlemmarna för att förklara fördelarna med att ge bort moskén finns flera punkter som väcker frågor. ”Vi vill vara under och beskyddas av Turkiska Republiken mot problem som kan uppstå i framtiden”, står det. Samt att Diyanets stiftelse garanterar att inte lägga sig i Malmöförsamlingens arbete ”så länge församlingen arbetar enligt stiftelsens riktlinjer.”

– Varför ska vi, en svensk församling i Malmö, svära lojalitet till Erdogan och ge bort vår moské? undrar Bilal Karabudak, församlingens tidigare kassör.

Den turkiska församlingen i Malmö har 2 200 medlemmar och är en av Sveriges äldsta muslimska församlingar. Den grundades 1972 av arbetskraftsinvandrare som kommit till Malmö från olika länder. Många var turkar. Under de första decennierna hyrde församlingen in sig på olika håll i staden. 1996 köpte församlingen för första gången en egen moské för medlemmarnas insamlade pengar, men man tvingades 2009 flytta från den. Moskén låg i ett industriområde nära en kemisk fabrik. Kommunen ansåg att olycksriskerna var alltför stora.

Snart fick den hemlösa församlingen upp ögonen för det nyligen konkursade båtföretaget Sparrholms gamla lokaler. Köpeskillingen blev 8 373 000 kronor. Moskélokalen på Sallerups-vägen har sedan dess varit en källa till stor stolthet för församlingen.

Men sommarens misslyckade kuppförsök i Turkiet, och den efterföljande utrensningskampanjen från president Erdogan, har förgiftat atmosfären i församlingen. Många Erdogan-kritiker har slutat gå till moskén, av rädsla för att bli uppskrivna på en lista över Turkiets fiender.

– Vi är rädda att en sådan lista ska skickas till Turkiet och att vi ska gripas om vi återvänder, säger en församlingsmedlem.

– Jag har familj kvar i Turkiet. De kan råka illa ut om jag är öppen med min kritik här i Malmö, säger en annan.

För DN berättar flera församlingsmedlemmar att den turkiska regeringen – via turkiska religions-myndigheten Diyanets svenska gren – har ett grepp om församlingen och makt över vilka som ska sitta i styrelsen.

I höstas tvingades den dåvarande kassören Bilal Karabudak bort från församlingsstyrelsen efter att han i Sydsvenskan uttalat sig kritiskt om Erdogan och hans agerande efter kuppförsöket.

På ett stormigt årsmöte i moskén i november – som slutade med flera polisanmälningar och ett mordhot – sa församlingens sekreterare rent ut att turkiska staten kräver Malmöförsamlingens lojalitet. Annars kunde den statligt finansierade imamen som tjänstgör i moskén kallas tillbaka.

Inför församlingsmedlemmarna återgav sekreteraren på turkiska ett utbyte som församlingsledningen haft med Diyanets Sverigedirektör, Fatih Mehmet Karaca, turkisk statlig tjänsteman utskickad från Ankara.

Budskapet från Diyanet: Malmöstyrelsen måste dela den turkiska regeringens ideologi. Och eftersom kassören Bilal Karabudak öppet gått emot AKP och Erdogan, så måste han bort. Annars skulle Diyanet omedelbart dra in Malmöförsamlingens imamtjänst.

DN har tagit del av en inspelning från årsmötet. Där citerar Malmöförsamlingens sekreterare Diyanets Sverigedirektör:

– ”Om ni väljer att ha kvar Bilal så kallar jag tillbaka imamen på måndag. Är Bilal kvar på måndag, så är imamen i Turkiet.” Detta är klart och tydligt!

Efter kuppförsöket i somras har undantags-lagar införts i Turkiet, lagar som gör att regimen kan fängsla vem som helst i upp till tre månader utan att några anklagelser behöver riktas mot den gripne. Erdogan genomför nu en massiv utrensningskampanj, som framför allt riktas mot anhängare till Erdogans tidigare allierade Fethullah Gülen, nu i landsflykt i USA.

Tiotusentals har gripits. Runt 150 000 män-niskor har förlorat sina arbeten: lärare, domare, forskare, företagare och andra. Bland dem finns inte bara gülenister, utan även andra obekväma som regimen vill bli av med.

– Samma sorts utrensning som sker i Turkiet, den sker även här i Sverige, säger Bilal Karabudak, som är född och uppvuxen i Malmö.

Han tvingades lämna församlingsstyrelsen i Malmö. Andra styrelsemedlemmar anklagar honom nu för att höra till Gülenrörelsen och därmed vara ”terrorist”. På Facebook skriver en styrelsemedlem i en öppen kommentar till Bilal Karabudak:

”Oroa dig inte, polisen i Turkiet kommer att välkomna dig med blommor i handen som de gör till alla andra terrorister!”

– Jag tillhör inte Gülenrörelsen. Men det spelar ingen roll för dem. Det är en anklagelse som kletar sig fast. Den kan användas mot alla som inte rakt av köper AKP:s och Erdogans linje, säger Bilal Karabudak.

DN har talat med flera andra församlingsmedlemmar som bekräftar Bilal Karabudaks bild.

– En man på mötet i november mordhotade Bilal. Han sa att han hade en bakgrund i armén och att han skulle skjuta Bilal i huvudet, säger en skärrad moskébesökare.

Eftersom han fortfarande går till moskén vågar han inte ha sitt namn med i tidningen.

– I församlingen finns folk som registrerar dem som inte gillar Erdogan. Jag har familj i Turkiet och kan inte riskera att de drabbas.

Hotet är högst verkligt. Den 19 september förra året blåste Turkiets president Erdogan till jakt på Gülenanhängare över hela världen. Erdogan underströk att han ser Gülenrörelsen som en terrororganisation genom att använda förkortningen ”Fetö”, där t:et står för terror.

– Låt mig vara tydlig. Från och med nu är inget land och inget område i världen säkert för Fetö och dess aktivister, sa Erdogan.

Dagen efter Erdogans tal skickades en order ut till turkiska ambassader runt om i världen: turkiska tjänstemän i utlandet skulle samla in rapporter om ”all struktur av Fetös verksamhet”. Det handlade både om kartläggning av människor och om företag och skolor som drivs av Gülensympatisörer.

De turkiska statsimamerna i Diyanet och deras församlingar har en central roll i kartläggningen. En inspelning från Malmömoskén, som DN fått, visar att Malmöförsamlingens styrelse är väl medveten om att deras imam kan fungera som turkisk statlig agent. På ett inspelat möte i moskén från i höstas hörs hur två styrelsemedlemmar diskuterar hur information om en församlingsmedlem i Malmö har nått Diyanet i Ankara.

– Någon måste ha spionerat! utbrister den ena styrelsemedlemmen.

Hans kollega föreslår att det kan vara församlingens imam. Han får ju sin lön från Diyanet, påpekar styrelsemedlem nummer två, och tillägger att församlingen inte kan hindra imamen från att rapportera till Turkiet:

– Han har rätt till det. Vilka är vi att lägga oss i det?

Emre Oguz, en turkisksvensk journalist bosatt i Malmö, sammanfattar hur han ser på Diyanet-moskéerna:

– De har blivit en sorts spioncentraler för den turkiska regimen.

Emre Oguz säger att flera imamer från Diyanet personligen berättat för honom att de har i uppdrag att kartlägga politiska motståndare i sina församlingar och rapportera till Ankara.

– Tidigare var det ofta sympatisörer till kurdiska PKK. I dag är rapporteringen fokuserad på gülenister, eller ”terrorister” som AKP säger, säger Emre Oguz.

Han har slutat gå till Malmömoskén av rädsla för trakasserier efter att han kritiserat Erdogan.

– Vi är många. När jag var i en annan moské i Malmö såg jag ett femtiotal turkar som satt i ett hörn. De var alla Gülenanhängare som förut gick i den turkiska moskén.

Diyanet betyder ”religion” på turkiska. Myndigheten som kallas så heter egentligen Diyanet Isleri Baskanlıgı (Direktoratet för religiösa

ärenden) och grundades 1924. År 1976 fick myndigheten även i uppdrag att tillgodose religiösa behov för turkar i utlandet.

I dag kontrollerar Diyanet runt 87 000 moskéer i Turkiet, och över tusen moskéer i Europa. Under Erdogans styre har Diyanet svällt och blivit ett allt viktigare redskap för kontroll och ideo-logiproduktion, enligt samstämmiga Turkiet-experter som DN talat med. Diyanets budget har fyrdubblats sedan AKP kom till makten, och antalet anställda har ökat kraftigt.

– Diyanet används i Europa för att kontrollera den turkiska diasporan och för att föra ut regeringens budskap, säger Umut Özkirimli, professor vid Lunds universitets Centrum för Mellanösternstudier.

Diyanets uppdrag handlar nu inte enbart om att få folk att vara lojala med Turkiet som land, utan om lojalitet med det styrande partiet AKP.

– Allt statligt är AKP nu – även Diyanet, säger professor Umut Özkirimli.

Ett viktigt ideologiskt redskap är fredags-bönen, vars innehåll bestäms centralt i Turkiets huvudstad Ankara. Varje fredag predikas i princip samma budskap i alla tiotusentals moskéer i Turkiet och utomlands. Innehållet ska egentligen inte vara politiskt – men är det ofta ändå.

Enligt Turkietkännaren Svante Cornell, direktör för Institutet för säkerhets- och utvecklingspolitik i Stockholm, har Diyanet under Erdogan fått en striktare religiös inriktning. Diyanet har startat en egen tv-station och uttalar sig alltmer om hur man bör leva för att vara en god muslim. De senaste åren har Diyanet förklarat att det är fel att tatuera sig, delta i lotterier och att fira det västerländska nyåret.

Genom Diyanet utövar Turkiet inflytande i nio svenska moskéer – sju i Stockholmsområdet, en i Göteborg och en i Malmö. Turkiska staten skickar imamer till moskéerna i Sverige och betalar deras lön. Församlingarna som får en gratis imam, och bara behöver ordna bostad.

Sveriges Radio berättade i tisdags om Diyanet-imamer i Sverige som genom hotfulla inlägg på Facebook uppmanar till angiveri och lydnad.

”Om ni vill vara detta lands medborgare, ska ni inte resa upp er mot staten. Annars blir ni mosade som flugor av staten”, skriver en i Sverige verksam turkisk statsimam.

Sådana inlägg skrämmer. Bilal Karabudak, den Erdogankritiske kassören i Malmö, berättar att många turksvenskar undviker honom numera.

– Jag är liksom smittad. De vill inte riskera att hamna på samma bild som jag i sociala medier.

Men i Sverige finns även gott om personer med turkisk börd som inte ser något problem med Erdogans utrensningar. De tusentals turksvenskar som stödjer AKP (partiet fick runt 5 000 svenska röster i senaste valet) anser ofta att europeiska medier överdriver förtrycket i Turkiet.

○○○

En solig fredag åker AKP:s kampanjledare i Sverige, Özer Eken, i en Volvokombi genom Stockholms södra förorter.

Fyra dagar senare ska Sveriges Radios Eko-redaktion avslöja att han är djupt inblandad i spionaget mot turkiska regimkritiker i Sverige, men det vet han inte ännu. Den här fredagen är Özer Eken på gott humör. I bilstereon på hög volym: ett tal av Turkiets president Recep Tayyip Erdogan, förstärkt med inmixad dramatisk musik och körer.

Özer Eken, en 36-årig man från Norsborg som kom till Sverige som 19-åring, förklarar i bilen delar av talet. Han vänder sig mot oss i baksätet, ropar för att höras över den bombastiska musiken och Erdogans ord:

– Nu pratar han om Gaza! Och nu säger han: Vi ska aldrig mer komma till Davos eftersom ni inte låter mig tala!

Talet som spelas i bilen hölls 2009 vid toppmötet World economic forum i schweiziska Davos. Turkiets ledare stormade ut från ett panelsamtal eftersom han inte tyckte att moderatorn gav honom tillräckligt med talartid. Sedan dess har Turkiets relationer med omvärlden försämrats i takt med att Erdogans parti AKP styr landet i en alltmer auktoritär riktning. De senaste veckorna har han bland annat anklagat Tyskland och Holland för att bete sig som ”under nazitiden”, efter att europeiska AKP-valmöten stoppats.

Nu vill president Erdogan och hans AKP ändra grundlagen så att mycket mer makt koncentreras till presidenten. Ändringen kan göra det möjligt för Erdogan att sitta kvar till år 2029. Den 16 april sker folkomröstningen i Turkiet.

De 37 614 turkar som har rösträtt i Sverige kan rösta den 8–9 april i Kistamässans lokaler, som hyrts av turkiska ambassaden.

– Det finns de som säger att grundlagsändringen förvandlar Turkiet till en diktatur, men det är bara lögn, säger Özer Eken.

Han och hans 92 kampanjarbetare i Stockholm anser att sådant snack enbart är förtal från människor som vill Turkiet illa. De svenska AKP:arna ser i stället en förändring som ska göra Turkiet starkare och mäktigare – och som ska sätta Europa på plats.

– Kolla på EU:s länder – de är emot Turkiet. Det är mitt bästa argument när jag ska värva röster. Jag säger: EU är emot oss. Därför måste vi rösta ja, säger Ilhan Kaya, en av AKP:s aktivister i Sverige.

Den här fredagen siktar AKP:s svenska gäng in sig på flera moskéer som ingår i Diyanet och har en turkisk, statligt avlönad imam. Kampanjarbetarna samlas på en grillbar som ägs av en AKP:are. Özer Eken ger order: Någon får åka till moskén i Haninge, en annan till moskén i Skogås, en tredje till Rinkeby, ytterligare någon till Tensta.

– Och vi ska till Fittjamoskén, säger Özer Eken och greppar en bunt nytryckta kampanj-broschyrer på turkiska.

När vi kommer till den pampiga moskén – med sina 32,5 meter är minareten Nordens högsta – möts vi av församlingens ordförande Ismail Okur, en 57-årig kostymklädd man. Han är inte glad över att se DN:s team i sällskap med kampanjarbetarna från AKP.

– Politiken ska hållas utanför moskén. Ni får inte ha några bilder på moskén i samband med detta. Annars kommer jag att bråka med er sen, varnar moskéordföranden.

Runt tusen gudstjänstfirare kommer till moskén denna fredag. Enligt församlingen är runt 90 procent av dem av turkisk börd, och många har rösträtt i valet. Under bönestunden knyter många näven mot Özer Eken, som stöd.

– De vill visa att de tänker rösta, och att de tänker rösta ja, säger AKP:s kampanjledare och ler.

Många kommer fram och viskar saker i Özer Ekens öra.

– De vill ha biobiljetter, säger Özer Eken.

Nästa dag ska det bli turkisk filmvisning på Filmhuset på Gärdet. UEDT, en AKP-styrd lobby-organisation som i Sverige leds av just Özer Eken, har hyrt en stor salong för att visa filmen ”Reis”, en hyllning till president Recep Tayyip Erdogans liv. Biljetterna går åt som smör i solsken, snart är salongens alla 375 platser fyllda.

Efter gudstjänsten bjuder några Erdogan-sympatisörer på kaffe inne i moskén. De börjar genast prata politik och anklaga europeiska medier för att skildra Erdogan på ett orättvist sätt.

– Efter folkomröstningen kommer Turkiet att bli en supermakt.

– Sjukvården är bättre i Turkiet än i Sverige.

– EU:s länder är avundsjuka på Turkiet, det är därför de är emot Erdogan.

När vi lämnar moskén kommer församlingsordföranden Ismail Okur åter fram till oss.

– I artikeln måste ni skriva att de där intervjuerna ägde rum utanför moskéns väggar. Ni skriver att ni gjorde dem där ute! beordrar Ismail Okur och pekar genom fönstret, ut mot gräsmattan.

Fast intervjuerna ägde ju faktiskt rum i moskén, invänder vi. Ja, men så får det inte framställas i tidningen, insisterar ordföranden.

– Det ska inte vara någon politik här inne.

Enligt flera församlingsmedlemmar som DN talat med är Fittjamoskén genomsyrad av politik och av propaganda för AKP. Vi träffar två affärsmän, Gülenanhängare som flytt till Sverige eftersom de hotades i Turkiet. En fredag några veckor efter kuppen förra sommaren gick de till Fittja moské för att be.

– Imamen pratade med församlingen om Gülen, han sa: ”Kuppen gjordes av Fethullah Gülen och hans rörelse. Och några Gülen-anhängare finns här så uppmanar jag er att ge er tillkänna!”, säger en av affärsmännen.

Han och hans vän stelnade till av skräck där i bönelokalen. De såg sig omkring bland de andra männen som bad på den tjocka heltäckningsmattan. Visste någon att de var gülenister?

– Det var bäst att stanna kvar för att inte väcka uppmärksamhet. Om vi hade rest oss och gått så hade det verkat misstänkt, berättar en av affärsmännen.

De har inte återvänt till någon av Diyanet-moskéerna sedan besöket i Fittjamoskén.

I Göteborg träffar vi en äldre svensk medborgare av turkisk börd och en liknande berättelse. När han några dagar efter kuppen gick till den turkiska Diyanetmoskén på Hisingen så fick han höra en mycket politisk predikan. Imamen inledde med en berättelse från profetens tid, om en armé som kommer till Mecka för att slå sönder helgedomen Kaba.

– Imamen kopplade det till kuppen i Turkiet. Han sa att det var Fetö som låg bakom kuppen, och att Erdogan med Guds hjälp lyckades slå ner terroristerna. Han pekade ut oss som sympatiserar med Gülen som kuppmedlemmar och sa att vi var inte var några riktiga muslimer, berättar mannen.

Hans impuls var att säga emot.

– Men jag ville inte bråka i moskén. Jag höll tyst. Sedan dess vågar jag inte gå tillbaka, säger mannen.

Ordföranden i Göteborgs Diyanetförsamling, Mustafa Atik, säger att politik inte hör hemma i moskén. Han har inte hört talas om den politiska predikan som ska ha hållits i hans moské efter kuppen. Däremot vet han att vissa personer inte längre kommer till moskén.

– De känner väl sig inte trygga då.

Varför skulle de inte känna sig trygga?

– Nu ber du mig spekulera. Det vill jag inte, säger församlingsordföranden i Göteborg.

När DN under två dagar följer AKP:s team i Stockholm blir det tydligt att Diyanetmoskéerna är ytterst viktiga i valkampanjen. På lördagen åker AKP:s patrull till den turkiska moskén i Handen, för att besöka en minnesstund för en omtyckt församlingsmedlem som gått bort. 150 personer är här för att sörja. De dricker te, ber och talar med de närmast anhöriga.

– Vi har mycket stöd härinne. Men det svåra är att få folk att verkligen gå och rösta. När de ser oss så blir de påminda, viskar Özer Eken.

Även i Handens moské kommer många fram till AKP:s kampanjledare för att be om biljetter till ”Reis”.

– Men jag har tyvärr inga kvar nu.

En viktig del i AKP:s svenska kampanj handlar om att knacka dörr. Özer Eken och hans team åker till Skogås, Fittja, Jordbro, Norsborg och andra områden där de vet att det bor många turkar. De granskar namnskyltarna och knackar på dörrar med turkiska namn.

– Vi har varit hemma hos över 3 000 personer nu, säger Özer Eken.

Vi följer med Özer Eken och hans medarbetare när de går runt på gårdarna i Stockholms förorter. Flera turksvenskar välkomnar dem med öppna armar. En gammal dam bjuder på dadlar som hon tagit med från Mecka efter en pilgrimsfärd, tar en broschyr och lovar att rösta ja.

Men alla uppskattar inte besöken från Erdogans anhängare. I ett förortscentrum vänder sig en AKP-kille i 25-årsåldern mot en kurdisk kioskägare. Han viftar med några partibroschyrer och börjar ropa till kioskägaren om Erdogan:

– Han är din nya pappa! Säg hej till din nya pappa!

Kioskägaren skakar på huvudet.

– Tayyip lurar dem, muttrar han.

DN talar med flera människor som känt sig illa berörda efter att ha fått besök från AKP-aktivister. Besöken har ibland upplevts som trakasserier och som en påminnelse: Vi vet var du bor, vi har koll på dig.

På kvällen sätter Özer Eken på sig kavaj. Tillsammans med hundratals andra finklädda Erdogansupportrar i Stockholm beger han sig till Filmhuset på Gärdet. Det har blivit dags för hyllningsfilmen till deras ledare: ”Reis”.

Visningen har föregåtts av intensiv kritik. ”Kan någon föreställa sig Filmhuset våga visa Joseph Goebbels propagandafilmer när de producerades?” skrev debattören Kurdo Baksi tillsammans med flera andra i ett protestupprop. Svenska Filminstitutets vd Anna Serner har förklarat att hon är ”djupt olycklig” över filmvisningen och att Filmhusets uthyrningsregler ska ändras så att lokalerna inte kan användas till valpropaganda.

Men på lördagskvällen när ”Reis” visas märks inga protester alls. Hundratals förväntansfulla turksvenskar sjunker ner i biofåtöljerna. De får först se reklam för turkiska restauranger och mataffärer i Stockholm. Sedan börjar filmen.

Tayyip är en rättrådig ung pojke med ett särskilt ljus i sina ögon, upplyser en gammal from man utanför moskén. Kompisarna börjar kalla honom ”Reis” – ”Ledaren”. Turkiet framtida president hoppar in i fotbollslaget och gör mål direkt: en cykelspark i krysset. Han lär sina vänner koranverser och är alltid artig och hjälpsam.

När Reis blir vuxen politiker tar han sig tid att tala med barn. Han ger sitt visitkort till en liten pojke och säger att han får ringa när han vill. I nästa scen kommer Erdogan hem sent, efter en lång dag fylld av

rättrådigt politiskt arbete. Telefonen ringer. Det är pojken med visitkortet. Hans hund har ramlat ner i en brunn. Erdogan tvekar inte. Den tacksamma pojken väntar med en bländvit handduk i famnen för att ta emot den blöta, söta hunden som Reis vinschar upp.

Det religiösa temat är centralt i filmen. Inte minst den diktstrof av den extremnationalistiske diktaren Ziya Gökalp, den strof som Erdogan en gång hamnade i fängelse för att ha citerat:

– ”Moskéerna är våra kaserner, kupolerna är våra hjälmar, minareterna är våra bajonetter, de troende är våra soldater”, upprepar skådespelaren som spelar Erdogan i filmen.

När filmen är slut bryter jubel och applåder ut i salongen. Några yngre turksvenskar tycker att det var lite väl tillrättalagt och sockersött. Men AKP:s kampanjledare Özer Eken är rörd.

– Jag älskar honom, säger han.

Nästa dag fortsätter kampanjen med nya dörrknackningar. Özer Eken fnyser när han får höra att människor sagt att de tycker att det är obehagligt att få besök av AKP.

– Vi kartlägger inte folks åsikter. Det är demokrati, folk får rösta på vad de vill, säger han.

Tre dagar efter filmvisningen avslöjar Ekot en hemlig inspelning som visar att just Özer Eken, AKP:s kampanjledare i Sverige, är djupt inblandad i Turkiets angiveriverksamhet i Sverige. I ett bandat telefonsamtal hörs hur han försöker övertala en Gülensympatisör att lämna över namn på politiska sympatisörer. Özer Eken säger i samtalet att han kan se till att gülenisten själv kan få bli struken från listan över statsfiender om han tjallar på andra.

– Broder, de kommer att vilja ha all verksamhet som pågår här. Om du inte ger dem något konkret är det kört med dig, säger Özer Eken på Ekots inspelning.

När DN ringer för att fråga Özer Eken om AKP:s spionage i Sverige svarar han inte. Till slut skickar han ett sms där han beskriver Ekots uppgifter som ”lögner”. Han lovar att ringa upp, men något samtal kommer inte. Inte heller Diyanets turkiske direktör i Sverige, Fatih Mehmet Karaca, eller Turkiets ambassadör Kaya Türkmen, svarar på DN:s intervjuförfrågningar. DN har även bett Fittja moskés församlingsordförande, Ismail Okur, att kommentera uppgifterna om att folk är rädda för att registreras i hans moské, utan att få svar.

○○○

För tre veckor sedan fick Malmö muslimska församling en ny ordförande: 52-åriga Havva Karanlik-Aydin. Hon representerar Miljöpartiet i Malmös stadsdelsförvaltning Öster, och är även nämndeman i tingsrätten. Tidigare var Havva Karanlik-Aydin styrelseledamot i församlingen – nu leder hon den styrelse som beslutat att moskén ska skänkas bort till turkiska staten.

Samma dag som Havva Karanlik-Aydin valdes diskuterade församlingsmedlemmarna i en och en halv timme förslaget att ge bort moskén till den Turkietkontrollerade stiftelsen Diyanet. Flera kritiska

röster hördes. Men när det blev omröstning bland de cirka tvåhundra mötesdeltagarna vann förslaget att skänka bort moskén till Diyanet – med röstsiffrorna 150 mot 1.

Den enda medlemmen som röstade emot var en äldre man som varit med i församlingen i många år. När DN når honom på telefon så avböjer han att uttala sig. En annan mötesdeltagare berättar:

– Om man var emot det, så blev det som om man röstade nej till turkiska staten. Det var en sådan stämning. Det blev opatriotiskt att säga nej. Och ingen vill bli rapporterad till Turkiet som opatriotisk.

Dagens Nyheter ringer till flera styrelseledamöter i Malmöförsamlingen för att ställa frågor kring moskén och kring Turkiets styrning av den. Flera svarar inte. Någon säger ”inga kommentarer”.

Till slut åker vi till moskén. En äldre man släpper in oss i de ljusa lokalerna med den stora heltäckningsmattan med mönstret riktat mot Mecka.

– Här får vi plats med över tusen personer, säger han stolt.

Vi får hälsa på imamen, den turkiske statstjänsteman som skickats ut från Ankara. Han har varit här i tio månader och bor i en tegelvilla som hör till moskéfastigheten. Vi frågar om hans arbetsuppgifter förändrats efter kuppen, men imamen avböjer frågor. Han hänvisar till församlingens nyvalda ordförande, Havva Karanlik-Aydin.

Havva Karanlik-Aydin var tidigare stadsdels-politiker för Socialdemokraterna, men gick över till Miljöpartiet efter att Omar Mustafa petats från S högsta ledning. Vi har tur, för ordföranden kommer faktiskt in i moskén några minuter senare.

– Jag får inte ge några kommentarer, säger Havva Karanlik-Aydin omedelbart.

Fast när vi berättar att vi talat med församlingsmedlemmar som ogillar att moskén ges bort till Diyanet börjar hon ändå tala:

– De har inget att vara oroliga för. Folket i församlingen har röstat för det här. Om de är oroliga, varför röstade de inte nej? Alla röstade ju ja!

Några säger att de var rädda för att bli rapporterade som bråkmakare och motståndare till Turkiet. Diyanet kontrolleras ju av turkiska staten.

– Ja, och de betalar våra imamer. Innan vi började samarbeta med Diyanet hade vi inga imamer. Det var mycket sämre, säger församlingsordföranden.

Att hamna under den turkiska staten kommer att ge trygghet åt församlingen, enligt Havva Karanlik-Aydin. Tanken är att det ska bli mindre bråk.

Men vad vinner församlingens medlemmar egentligen på att ge bort sin moské?

– Vi kommer att bli starkare. Och ingen kommer att ta medlemmarnas egendom, de behöver inte vara oroliga, säger Havva Karanlik-Aydin.

Hon säger att hon måste gå. På väg uppför en trappa i moskén förklarar hon att hon håller på att avveckla sitt engagemang i Miljöpartiet och att hon inte tänker ställa upp till omval. Vi hinner ställa en sista innan hon försvinner.

Diyanet kräver väl att få bestämma vilka som ska sitta i styrelsen?

– Jag har aldrig hört något sådant, säger Havva Karanlik-Aydin.

Men det finns en film som ger en annan bild. DN har tagit del av en inspelning från församlingens stormiga möte i november, när kassören Bilal Karabudak tvingades bort från styrelsen efter order av Diyanets turkiske direktör i Sverige.

På filmen kan man se och höra Havva Karanlik-Aydin understryka Malmömoskéns beroende av den turkiska staten och av dess imamer. Därmed har Diyanet rätt att lägga sig i hur Malmöförsamlingen styrs, menar hon.

När en församlingsmedlem på mötet invänder att politiska problem i Turkiet inte borde importeras till Sverige, så påminner Havva Karanlik-Aydin om församlingens samarbete med Diyanet:

– Vi kan inte göra något utan våra imamer, eller hur? Vi är beroende av dessa imamer. Därför kan Diyanet välja att lägga sig i sig vår verksamhet.

Hon förtydligar:

– Diyanet är den turkiska staten.

Ett par dagar efter DN:s besök i moskén får vi ett mejl från församlingsstyrelsen. Där står att alla är välkomna till moskén oavsett politisk åsikt. Att församlingen ger bort moskén för att ”vara under och beskyddas av Turkiska Republiken”, som styrelsen skrev till medlemmarna, är mest en olycklig formulering. Egentligen handlar det, skriver styrelsen nu, om att försäkra sig om att inga nya trosläror i framtiden tränger ut den som nu råder i moskén: hanafitisk sunni-islam.

Emre Oguz, den turkisk-svenske journalisten i Malmö som inte längre törs gå i stadens turkiska moské, är skeptisk till styrelsens förklaring. Diyanet vill säkra Malmömoskén till Turkiet så att landet även i framtiden kan fortsätta att utöva inflytande bland stadens många turksvenskar, tror han.

– I dag skulle den turkiske statsanställde imamen kunna bytas ut av en lokal Malmöstyrelse. De skulle kunna sparka honom och anställa en svensk imam i stället, och bryta med Turkiet. Men om Diyanet äger hela moskén så går inte det. Då bestämmer Ankara allt i en svensk församling, säger Emre Oguz.

Han skakar på huvudet. I mobilen i kavajfickan finns en massa hot och smädelser som han fått från Erdogantrogna turkar i Sverige. Facebookmeddelanden, sms och röstmeddelanden som anklagar honom för att vara ”gülenist” och ”terrorist”.

– Jag är inget av det. Jag är journalist, jag avskyr egentligen politiker.

Emre Oguz tar fram mobilen och spelar upp ett röstmeddelande som han fått från en kille från Borås. En slö, hotfull röst säger på turkiska: ”Vad är du för journalist …? Är du PKK? Fetö? Jag säger till dig att du är förföljd.”

– När jag kollade upp honom såg jag att han hade en pistol på sin Facebookprofil. Jag polisanmälde hotet, men åklagaren la ner ärendet för ett par veckor sedan.

Som många andra turksvenskar känner Emre Oguz sorg över utvecklingen. Han är säker på att han redan är rapporterad som statsfiende till turkiska myndigheter, och att han skulle bli gripen eller avvisad om han reste dit.

– Det känns tråkigt att min treårige son inte kan hälsa på sina farföräldrar. Men det är också för hans skull jag är öppen med min kritik. Det här är en avgörande tid, och i framtiden kommer han att undra: vad gjorde pappa då, 2017?

Emre Oguz påminner om att runt 100 000 svenskar har rötter i Turkiet. Svenska moskéer är en del av Sverige, och han tycker att fler svenskar behöver förstå vad som händer där. Särskilt nu, när de turkiska moskéerna alltmer förvandlas till statliga turkiska beskickningar.

– Det är som om medlemmarna i Diyanets moskéer i Sverige tvingas välja mellan lojalitet till Sverige eller till turkiska regimen. Det är en väldigt farlig utveckling. **Niklas Orrenius** niklas.orrenius@dn.se “

“ Reportaget i fyra punkter

Genom statsanställda imamer har Turkiet inflytande i nio svenska moskéer.

I Malmö skänker en muslimsk församling bort sin moské, värd många miljoner, till en Turkietkontrollerad stiftelse. Nyligen tvingades en regimkritisk styrelse-ledamot bort.

Många turksvenskar i Stockholm, Göteborg och Malmö har slutat gå till moskén av rädsla.

Den alltmer auktoritära turkiska regimen skrämmer och kartlägger menings-motståndare i Sverige.

Fakta. Diyanet

Diyanet grundades 1924, när Kemal Atatürk tagit makten och grundat den turkiska republiken. Ett syfte för den sekulärt inriktade Atatürk var att kontrollera religionen och forma budskapet i landets moskéer.

1976 fick Diyanet även i uppgift att tillgodose religiösa behov för turkar i utlandet. Det var en reaktion på att statligt oberoende muslimska organisationer som Milli Görüs hade upprättat moskéer i europeiska länder. Den turkiska staten ville inte missa möjligheten att påverka den religiösa diasporan.

Diyanet erbjuder i dag moskéer imamer som skickas ut och avlönas av den turkiska staten. I Tyskland kontrollerar institutionen nästan 900 moskéer. I Sverige finns nio moskéer som har statsavlönade imamer från Turkiet och som i sin islamtolkning samt i relation till de som besöker moskén företräder en officiell turkisk uppfattning av islam.

I Turkiet kontrollerar Diyanet runt 87 000 moskéer. Under president Erdogans styre har Diyanet blivit ett allt viktigare redskap för kontroll och ideologiproduktion. Diyanets budget har fyrdubblats sedan AKP kom till makten, och antalet anställda har ökat kraftigt.

Diyanet har även fått en allt striktare religiös inriktning. Myndigheten har startat en egen tv-station och uttalar sig alltmer om hur man bör leva för att vara en god muslim. De senaste åren har Diyanet bland annat uttalat att det är fel att tatuera sig, delta i lotterier och att fira det västerländska nyåret.

Fakta. Diyanet i Sverige

I Sverige företräds Diyanet av en stiftelse – Isveç Diyanet Vakfı – vars chef är tillsatt av Diyanet i Ankara. Följande nio svenska församlingar har turkiska statligt avlönade Diyanetimamer:

1 Turkiska Islamiska kulturföreningen i Botkyrka.

2 Muslimska församlingen i Skärholmen.

3 Islamiska kulturföreningen i Bredäng.

4 Islamiska kulturföreningen i Haninge.

5 Turkiska Islamiska kulturföreningen i Rinkeby.

6 Islamiska kulturföreningen i Tensta.

7 Islamiska kulturföreningen i Flemingsberg.

8 Islamisk centrum i Göteborg.

9 Muslimska församlingen i Malmö.

Källa: Lunds universitet (CMES), Diyanet, Institutet för säkerhets- och utvecklings-politik i Stockholm

Fakta. Det här är Gülenrörelsen

Den muslimska Gülenrörelsen grundades i slutet av 1970-talet i Turkiet av Fethullah Gülen. Gülen har många anhängare i Turkiet. President Erdogan anklagar honom för att ligga bakom kuppförsöket, något som rörelsen förnekar.

Den nu 75-åriga Gülen var en gång nära bundsförvant med Erdogan, men för ett par år sedan skar det sig mellan de två.

Fethullah Gülen, bor i USA och har begärts utlämnad av Turkiet. Hittills har USA inte beviljat den begäran.

Fakta. Folkomröstningen

Den 16 april ska Turkiet rösta om en ny konstitution. Enligt förslaget innebär den nya konstitutionen att premiärministerämbetet i praktiken avskaffas och att presidenten får makten att utse och avsätta ministrar och höga statliga tjänstemän. Presidenten får också rätt att utlysa undantagstillstånd.

Om förslaget går igenom kan en president sitta vid makten i 15 år vilket gör att Recep Tayyip Erdogan, som tillträdde 2014, kan sitta kvar till 2029.

Kritiker menar att den i praktiken skulle göra president Recep Tayyip Erdogan enväldig, medan förespråkare säger att den borgar för ett starkt och stabilt Turkiet

Tyskland och Nederländerna har stoppat flera turkiska ministrar från att driva valkampanj bland röstberättigade medborgare i utlandet, vilket har lett till mycket starka reaktioner från Turkiet. “

DN SÖNDAG 2 APRIL 2017

“ Zuma klamrar sig fast vid makten trots skandalerna

Sydafrikas president Jacob Zuma kämpar för sin överlevnad. Men likt ett sårat lejon blir han bara mer aggressiv i sina utfall. I veckan sparkade han den populära finansministern Pravin Gordhan vilket kastat partiet ANC in i dess djupaste kris sedan de kom till makten.

Johannesburg.
Ryktena hade florerat i veckor men det dröjde till midnatt mot den 31 mars innan yxan föll. Ett fönster hade öppnats och han kunde genomföra sin rockad utan omedelbara reaktioner i det stormiga parlamentet, som tidigare samma dag haft sin sista session inför påskuppehållet.

Med kort varsel sammankallade president Jacob Zuma ANC:s ”top six” – sextetten som sitter på den verkställande makten i regeringspartiet och landet. Mötet pågick i nästan fyra timmar och slutade långt från någon eftersträvansvärd enighet – gruppen var delad på mitten. I stället tvingades presidenten använda sin konstitutionella rätt för att genomdriva sin regeringsombildning.

Zuma blandade om leken och totalt 20 ministrar och biträdande ministrar kastades ut eller hamnade på nya poster. Men när nyheterna spreds vid midnatt, och när marknaderna öppnade på fredagsmorgonen, handlade allt om finansminister Pravin Gordhan som fått sparken. Den sydafrikanska valutan skulle gå igenom sitt största ras sedan förra gången Jacob Zuma sparkade en finansminister för två år sedan. Sju

sydafrikanska banker tappade tillsammans motsvarande 60 miljarder kronor i börsvärde efter att nyheten briserat.

Pravin Gordhan är finansministern med rötter i kommunistpartiet som blivit näringslivets största vän i den sydafrikanska administrationen. Hans kamp för att rädda den sydafrikanska ekonomin från skräpstatus med en strikt finanspolitik har också gjort honom till den starkaste symbolen för motståndet mot president Jacob Zumas alltmer ansvarslösa styre. Ett styre som har kantats av korruptionsskandaler som ständigt överträffar varandra i absurditet och omfång.

Fram tills nu har Zuma lyckats hålla fast vid makten trots massiv kritik. Det beror på att landets valsystem med en enda nationell valkrets gynnar de parlamentariker som lojalt följer presidentens piska. Men nu finns det ett tydligt motstånd, för såväl vicepresident Cyril Ramaphosa som ANC:s generalsekreterare Gwede Mantashe, båda medlemmar i ”top six”, har öppet vädrat sin kritik efter händelsen.

– Vi fick en lista som var komplett och enligt min åsikt så hade den skapats någon annanstans och gavs till oss för att legitimera den, sade Mantashe enligt nyhetskanalen EWN.

Ramaphosa kallade beslutet för totalt oacceptabelt när han mötte reportrar utanför Pelonomi-sjukhuset i Bloemfontein på fredagen. Sprickan har nu blivit allmänt känd. Detta anser statsvetaren och ANC-experten William Gumede, som leder tankesmedjan Democracy Works, vara unikt i ANC:s nutidshistoria.

– För första gången sedan de fick makten 1994 är konflikten ute i det öppna. Det är frihetsrörelsernas problem, att allt sker bakom stängda dörrar och ingen vet vad som pågår på grund av den inneboende paranoian. Det gör att partiets anhängare inte vet vad de ska tro på, säger Gumede och fortsätter:

– Till och med i de avlägsna områdena på landsbygden kan folk nu se vad som händer och detta är en positiv utveckling. Det är bra för demokratin.

Nu har ett streck dragits i sanden och alla i maktpositioner kommer att tvingas välja sida – vilket bara kan leda till två utfall, enligt Gumede: Antingen splittras partiet eller så förlorar de nästa val, 2019.

– Ramaphosa måste gå hårdare fram i sin kritik och öka pressen. De partimedlemmar som är emot Zuma kommer att kräva detta eller se sig om efter andra kandidater.

Även ANC:s allianspartners kommer att tvingas ta avstånd från Zuma om de inte ska riskera medlemsflykt. Kommunistpartiet SACP utmanas av det radikala partiet EFF, och paraplyfacket Cosatu utmanas av flera utbrytarfack. Traditionellt har Sydafrika styrts av en allians som består av ANC, SAPC och Cosatu, inte helt olikt det upplägg som präglade det socialdemokratiska minoritetsstyret i Sverige under många år.

– Det har blivit en kamp om ANC:s värderingar. ANC har blivit ett parti som ser ut som ANC, men det är ett Zuma-parti och därför ställs de andra delarna av alliansen inför detta dilemma, säger Gumede.
I december ska ANC välja en ny ordförande och Jacob Zuma, som har nästan 800 rättsprocesser väntande efter att han lämnar presidentposten, är mån om att hans exhustru Nkosazani Dlamini-Zuma ska ta över.

– Han har gått igenom många bakslag på sistone. Så sent som i november undvek han med nöd och näppe en misstroendeförklaring av det egna partiets exekutiva ledning. Det var förödmjukande och nu måste han manifestera sin kraft, säger Gumede.

– Klockan tickar för Jacob Zuma. Under den pressen tänker han inte rationellt. Han har ett gammaldags revolutionärt sätt att tänka. Han tror att bara den som har kontroll över institutioner har makt. När han vill bli av med sina fiender berövar han dem detta, i ett svep, och skickar in sina egna i hopp om att de ska skydda honom. Men i stället blir det fler på utsidan och han skyndar på sitt eget fall. Han riskerar också sin exhustrus kampanj för att ta över ANC-ledarskapet.

Erik Esbjörnsson erikesbjornsson@gmail.com “

“ Fakta. Korruptionsskandalerna under Zuma
Jacob Zuma måste bemöta totalt 783 korruptionsanklagelser som väntar på honom när han lämnar presidentposten.

Den mest spektakulära rörde en säkerhetsuppgradering av den privata bostaden Nkandla för 130 miljoner kronor. I uppgraderingen ingick en hönsgård, en boskapsanläggning, en swimmingpool, en amfiteater samt ett besökscenter. Presidenten har återbetalat en del av beloppet.

I höstas avslöjades att två veckor innan förre finansministern skulle sparkas, blev biträdande finansministern Mcebisi Jonas erbjuden posten. Vid tillfället erbjöds han även en muta på motsvarande 400 miljoner kronor av den mäktiga näringslivsfamiljen Gupta. “

DN SÖNDAG 2 APRIL 2017

“ En frihetshjälte som byggde broar

Den sydafrikanske frihetskämpen Ahmed ”Kathy” Kathrada har gått ur tiden. En hel nation sörjer hans bortgång och påminns om idealens förgäng-lighet, skriver DN:s korrespondent Erik Esbjörnsson.

Kathrada avled på tisdagsmorgonen i sviterna efter en blodpropp. Om landsfadern Nelson Mandelas dödsbud häromåret följdes av ett nationellt firande av en livsgärning var reaktionerna på Kathradas bortgång präglade av ett annat vemod. Uppvaknandet i en grå vardag har gått successivt men på sistone har en nationell depression övergått i desperation i takt med president Jacob Zumas eskalerande vanstyre.

Av denna anledning blev begravningen, som hölls enligt muslimsk sed på Westparkkyrkogården i Johannesburg redan på onsdagen, en ovanligt politisk tillställning.

Elefanten i rummet, president Jacob Zuma, valde att avlägsna sig själv genom att meddela sin frånvaro av respekt för familjens önskningar.

Att den styrande presidenten i ett ANC-lett Sydafrika ombeds att inte komma till begravningen av en av den moderna demokratins grundare säger mycket om sakernas tillstånd i Sydafrika. När regeringspartiet förlorat sin moraliska kompass är det inte den yngre generationen utan det äldre gardet som vågat säga sanningen. Och det var Kathrada som jämte den tidigare ärkebiskopen Desmond Tutu höll fanan högst i kampen för en hotad demokrati.

Kathrada föddes i staden Schweizer-Reneke i västra Transvaal-provinsen den 21 augusti 1929. Familjen härstammade från Indien och hade sökt sig till Sydafrika som ekonomiska migranter.

I Schweizer-Reneke fanns bara skolor för svarta och vita och Kathrada tvingades flytta till Johannesburg för sin skolning, där han redan vid 12 års ålder engagerade sig i kommunistpartiet. Apartheidsystemet hade den effekten – segregationen redan på skolstadiet väckte mången frihetskämpes engagemang i unga år.

Fem år senare hade han tagit strid för asiatiska sydafrikaners rättigheter och fängslades för första gången. Under de följande decennierna skulle arresteringarna följa tätt men han det var vid Rivonia-rättegången 1963 som Kathrada blev en nationell symbol för frihetskampen jämte tungviktare som Walter Sisulu och Nelson Mandela.

Kathrada, eller Kathy som han kallades av vännerna, hade efter rättegången en möjlighet att överklaga livstidsdomen men vägrade att utnyttja den för att visa enighet med de andra dömda. Han skulle tillbringa totalt 18 år på den vindpinade fängelseön Robben Island innan fångarna flyttades till Pollsmooranstalten på fastlandet.

Även bakom murarna rådde apartheidsystemets perverterade världsbild och Kathrada slapp utstå den bistra vintern barfota i shorts, en klädsel som gällde för de svarta internerna. Han kunde också tillgodogöra sig fyra akademiska examina under fängelsetiden.

Politiskt förtryck som utförts av eliter i minoritet har alltid krävt ett visst mått av kollaboration av en sekundär grupp i privilegierad ställning. När det i Sydafrika saknades villiga medlöpare och opportunister lagstiftade apartheidregimen att medborgare av blandat ursprung, så kallade färgade, samt med asiatisk bakgrund skulle behandlades mindre illa. Denna etniska stratifiering av befolkningen lever kvar i det nutida Sydafrika.

Ahmed Kathrada blev i sitt arbete mot rasism en nyckelperson i läkningen av dessa sår i det att han var en brygga mellan olika grupper. Han var den mest seniora frihetskämpen av asiatisk börd och har en given plats bland nationens fäder och mödrar på frihetshjältarnas parnass.

Erik Esbjörnsson erikesbjornsson@gmail.com “

“ **Ahmed Kathrada 1929–2017**

○ Sydafrikansk politiker och apartheidmotståndare, ○ Föddes i Schweizer-Reneke, flyttade till Johannesburg vid 12 års ålder och -engagerade sig tidigt i frihetskampen.

○ Dömdes till livstids fängelse av apartheidregimen för sabotage och för försök att störta regeringen.

○ Släpptes ur fängelse 1989, strax före apartheidsystemets kollaps.

○ I början av 1990--talet tog han plats i ANC:s ledning och blev efter de första fria valen 1994 parlamentsledamot och rådgivare åt president Nelson Mandela.

○ Gifte sig med den vita ministern Barbara Hogan som han träffat sedan hon släppts ur fängelse efter att ha avtjänat åtta av tio år för högförräderi. Paret fick aldrig några barn.”

DN SÖNDAG 2 APRIL 2017

“ Valet avgör Assanges öde

Quito. I dag avgörs Julian Assanges öde på Ecuadors ambassad i London. Om högeroppositionens kandidat vinner presidentvalet i Ecuador kan Assange tvingas lämna ambassaden.

Vi kommer vänligt att be herr Assange att lämna inom 30 dagar, säger presidentkandidaten Guillermo Lasso.

Han menar att Ecuadors ambassad i London ”inte är ett hotell” och kan inte längre betala för Assanges kost och logi. Ecuadors folk har betalat ett pris som de inte skulle behövt göra, säger Lasso till den brittiska dagstidningen The Guardian.

I nästan fem år har wikileaks-grundaren, Julian Assange, bott i ett de fyra rummen på bottenvåningen i Ecuadors ambassad i London. Läget har varit bra. Ambassaden ligger bakom varuhuset Harrods i Knightsbridge. Problemet är att Assange inte kunnat lämna den i rädsla för att bli gripen av brittisk polis.

Eftersom ambassaden inte har någon utegård har han inte fått något dagsljus mer än de få gånger han stått på ambassadens balkong och hållit tal. Den självvalda isoleringen har inte bara tärt på honom, utan också på ambassadens personal.

– Jag tror inte regeringen riktigt hade tänkt genom det hela när de gav sig in i det här, säger oppositionspolitikern Monica Chuji.

Hon var tidigare kommunikationsminister i Rafael Correas regering, men hoppade av innan beslutet om att ge Julian Assange asyl fattades.

Nu tillhör hon oppositionen och är kritisk till hur den avgående presidenten Rafael Correa skött ärendet.

– Correa har haft en väldigt hög svansföring när det gäller att försvara Julian Assanges yttrandefrihet. Men på hemmaplan har han infört censur av dagstidningar och tvingat journalister till tystnad, -säger Monica Chuji, 43.

Rafael Correa har utsett sin före detta vice president, Lenín Moreno, till att efterträda honom. Många fruktar att Moreno kan bli Correas marionett om han blir vald.

– Moreno är en mjukare person, men det går ändå inte att lita på - honom. I sex år var han vicepresident utan att göra något för att motverka Correas auktoritära styre, säger Monica Chuji.

Men trots att Monica Chuji gått över till oppositionsledaren Lassos sida stödjer hon inte honom i frågan om Assange.

– Om Lasso vinner kommer jag att göra mitt bästa för att övertala honom om att inte slänga ut Assange, säger hon.

Hon är rädd för att Assange kommer att gripas och skickas till USA om han tvingas lämna ambassaden.

– Han har satt ljus på många korrupta regeringar och har många ovänner. Det bästa vore om han får skydd av FN eller asyl i något annat land, säger hon.

Säkerhetskostnaden för att ha Julian Assange på landets London-ambassad uppskattas till hundratusentals kronor om året.

Henrik Brandão Jönsson riojonsson@gmail.com “

DN SÖNDAG 2 APRIL 2017

“ De dödades i en lavin av lera

Minst 112 människor har dödats och 180 skadats i ett jordskred i sydvästra Colombia, enligt lokala myndigheter. Hundratals människor saknas ännu. Vården på sjukhuset hotas av kollaps.

Naturkatastrofen inträffade i den sydvästra gränsprovinsen Putumayo efter flera timmar av tunga regnfall under fredagsnatten, vilket fick tre floder att svämma över.

– Igår regnade det 130 millimeter, vanligtvis regnar det 400 millimeter på en hel månad, förklarade president Juan Manuel Santos från katastrofområdet dit han rest för att övervaka räddningsarbetet.

Regnmängden skapade en lavin av lera och sediment som förstörde byggnader, vägar och broar. Hårdast har provinshuvudstaden Mocoa, med 35 000 invånare, drabbats. Fem bostadsområden i Mocoa är helt förstörda och 14 har skadats av skredet. Två broar och många vägar har raserats och ett täcke med lera ligger som en tjock filt över stora delar av staden.

– Minst 112 personer har dött, bekräftade presidenten för lokala medier under lördagseftermiddagen.

Men siffran har justerats under hela dagen och på lördagskvällen rapporterade colombianska medier om 154 döda och 400 skadade. Dessutom saknas fortfarande många personer.

– Det är hundratals familjer som vi ännu inte har hittat, och hela bostadsområden är borta, säger -Sorrel Aroca, guvernör i Putumayo, till WRadio enligt AFP.

– Dödssiffran har ökat och till krisrummet kommer fler rapporter om döda. Vi hoppas vid Gud att siffran inte stiger för mycket, säger José Antonio Castro, borgmästare i Mocoa.

De döda kropparna har lagts i ett provisoriskt bårhus och kommer begravas i en gemensam grav under söndagen, enligt colombianska tidningen El Espectador.

Armén har skickat två förband och Röda korset finns på plats.

Sammanlagt deltar 2 500 personer i räddningsarbetet.

Det finns varken elektricitet -eller dricksvatten i staden. Invånare i Mocoa har under dagen lagt ut dramatiska bilder och filmklipp på sociala medier.

– Alla bostadsområden nära floderna är praktiskt taget försvunna. Det finns ett obestämt antal -människor försvunna, personer som inte hann ut, som inte rapporterats, säger José Antonio Castro.

Vården i det lokala sjukhuset har pratiskt taget kollapsat och ber nu allmänheten om filtar och dricksvatten, enligt tv-kanalen Caracol, som benämner händelsen som ”den största tragedin i Mocoas historia”. Men hjälpen måste flygas in, eftersom vägarna in till staden är förstörda, rapporterar El Espectador.

Svenska ambassaden står i kontakt med de lokala myndigheterna.

– Vi har inga uppgifter i nuläget på att svenskar ska ha drabbats. Men vi uppmanar svenskar som kan finnas i området att kontakta anhöriga och följa myndigheternas rekommendationer, säger Erik Norbergh, presskommunikatör på Utrikesdepartementet.

2015 drabbades Colombia av ett stort jordskred, i Salgar tio mil söder om Medellin. Den gången dog 80 personer i lermassorna.

Martin Ezpeleta martin.ezpeleta@dn.se “

DN SÖNDAG 2 APRIL 2017

“ Trump avskräcker svenska turister

Svenska resenärer ratar USA sedan Donald Trump blivit president. Både Ticket och Resia rapporterar kraftiga nedgångar i antalet bokade resor. Och trenden är likadan i stora delar av världen. Nu befarar amerikansk turistindustri miljardförluster.

Affärsmannen och hotellägaren Donald Trump är som president dålig för amerikansk turistindustri. Antalet utländska turister från hela världen, inklusive Sverige, sjunker. Särskilt tydlig blev trenden sedan Donald Trump kom med sitt första förslag om inreseförbud.

Sedan slutet av -januari till den 19 mars har antalet resor i sommar bokade via resesajten Ticket sjunkit med 13 procent jämfört med förra året. Resia rapporterar ett ännu större ras, 18 procent från den 20 januari till den 27 mars.

– Vi ser en tydlig Trump-effekt. Dels bokar inte de som berörs av reseförbudet, dels finns det en känsla av osäkerhet om USA som gör att lusten att åka dit är mindre än tidigare. Reseförbudet blev en tydlig vändpunkt i bokningarna, säger Karin Starkman Ahlstedt, pr- och kommunikationsansvarig på Ticket.

New York har nu halkat ner från plats tre till fem över Resias mest populära resmål under april–maj.

– Det är tydligt att Trump har satt sina spår sedan han kom till makten. Det verkar som om svenskar vill visa att de inte vill sponsra -honom.

Jag har sett flera på sociala medier som säger ”om fyra år kommer vi tillbaka”. Det är fantastiskt egentligen vad en person kan göra. Tidigare år har vi haft ett enormt tryck på USA med ökningar i -antalet bokningar, säger Lina Eklund, pr-specialist på Resia.

I en Sifo-undersökning som Ticket gjort anger 9 procent att valet av amerikansk president hade inflytande på deras val av resmål. Om effekten blir bestående är svårt att sia, menar Karin Starkman Ahlstedt.

– Vi har tidigare sett att efter enstaka terrordåd kommer resandet igen ganska snart. Men det här är en speciell politisk situation, det är omöjligt att sia om vilka mer långvariga effekter den får.

Nu sjunker priserna på USA-resor. Enligt Karin Starkman Ahlstedt är de 17 procent billigare än förra sommaren, Resia ser en minskning med 4 procent. Amerikanska medier rapporterar om kraftiga nedgångar i hotellpriser i till exempel New York.

I USA mullrar nu oroliga röster inom turistindustrin. Redan talas det om miljardförluster och förlorade jobb. Förra året spenderade utländska besökare runt 250 miljarder dollar (2 195 miljarder kronor) i USA, enligt organisationen Tourism Economics. Organisationen räknar med 6,3 miljoner färre utländska besökare i år – en förlust på 10,8 miljarder dollar.

Antalet utländska besökare till New York, ett av världens mest populära turistmål, sjunker för första gången på åtta år. Även Los Angeles och Miami befarar färre turister.

Inte bara turister känner mindre lust att åka till USA. Flera forskare har öppet gått ut med att de inte vill åka till landet, som stöd för kollegor från länder som drabbas av Trumps inreseförbud. Även kanadensiska skolor har dragit ner på utbytet med USA, rädda att elever som är födda i utlandet blir stoppade.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

“ Fakta. Inreseförbudet

27 januari ville Donald Trump införa ett inreseförbud mot sju länder: Iran, Irak, Libyen, Somalia, Sudan, Syrien och Jemen. Inreseförbudet stoppades av domstolen.

Trump omarbetade förslaget och lade fram det igen i mars. I det nya förslaget ingick inte Irak och det omfattade inte längre personer med permanent uppehållstillstånd eller giltigt visum. Även detta förslag stoppades. I torsdags beslutades att stoppet förlängs. “

DN SÖNDAG 2 APRIL 2017

“ Med blick för maktens politiska och privata rum

Efter trehundra år vid makten gick tsardynastin Romanov under. Henrik Berggren läser Simon Sebag Montefiores imponerande tegelsten om tsarfamiljernas och Rysslands spektakulära historia.

”Varför?” undrade storhertig Sergej Michailovitj Romanov när bolsjevikerna släpade ut honom i skogarna kring Sverdlovsk den 17 juli 1918 för att avrätta honom: ”Jag har aldrig hållit på med politik. Jag älskar idrott, spelar biljard och samlar mynt.”

Det var kanske sant. Men släkten Romanovs makt vilade på sablar och knutpiskor, inte biljardköer. I över trehundra år hade man härskat oinskränkt över det ryska folket genom en blandning av blodig terror och furstliga mutor. Den som satte sig upp kunde bli av med vitala kroppsdelar, den som var lojal belönades med stora gods och livegna bönder att själv härska oinskränkt över.

De första tvåhundra åren var idel framgångar. Efter att ha kommit till makten i början av 1600-talet inledde Romanovs omvandlingen av det lagårsdoftande storfurstendömet Moskva till ett euroasiatiskt imperium. Peter den store satte svenskarna på plats och öppnade fönstret mot väst i S:t Petersburg. Katarina den stora erövrade Krim från turkarna och förde in upplysningen. Den motsägelsefulle Alexander I gjorde Ryssland till en världsmakt genom att besegra Napoleon.

Efter dessa insatser borde ätten Romanov helst ha lämnat den historiska scenen. I 1800-talets alltmer komplicerade samhälle gick det inte längre att styra med ukaser från Vinterpalatset. Men tsarerna vägrade att inse att klockan var slagen för självhärskardömet. ”Ni säger att jag måste återvinna folkets förtroende”, sade Nikolaj II, den siste tsaren, till den brittiske ambassadören i början av revolutionsåret 1917, ”men det är väl folket som borde återvinna mitt förtroende?” Det slutade med att Lenin beordrade att den kejserliga familjen skulle mördas, trots att han i likhet med tsaren ansåg att det var folket som var skyldig regimen förtroende och inte tvärtom.

Det är svårt att tänka sig en historiker mer lämpad att berätta den spektakulära historien om Romanovs trehundra år vid makten än Simon Sebag Montefiore. Han fick sitt genombrott i början av 2000-talet med en lysande bok om intrigerna och våldet i Stalins inre cirkel, ”Den röde tsaren och hans hov”. De följdes på svenska av ”Potemkin och Katarina den stora” (2005) och ”Den unge Stalin” (2007). Sedan kom en mer medioker period med romaner av skiftande kvalitet och en ganska svårläsbar bok om Jerusalems historia. Men i ”Den sista tsardynastin” är han på hemmaplan igen: Ryssland och dess despotiska makthavare.

Mest imponerande är kanske Montefiores säkra berättargrepp. Historien om Romanovs är fylld av bysantinska palatsintriger, svåröverskådlig stormaktspolitik och ett till synes oändligt antal familjemedlemmar som alla verkar hetta Alexander, Nikolaj eller Michail – dessutom försedda med fadersnamn och fåniga smeknamn som ”Bimbo”, ”Nicky” och ”Sandro”. Men Montefiore navigerar lugnt och placerar tsarerna i sitt historiska sammanhang med pedagogisk precision.

Inte minst har han en brittisk tabloidreporters näsa för källor som tar oss in i maktens innersta rum: sängkamrarna och fängelsehålorna. Vi informeras nogsamt om Alexander II:s vilda kärleksliv med sin älskarinna (”fyra gånger på varje möbel – i varje rum”) eller om den tortyr som Peter den store utsatte konspirerande adelsman för (”Erkänn, din best, erkänn!” skrek Peter till när de steglades). Men de kittlande eller obehagliga detaljerna är nästan alltid inordnade i en mer komplicerad berättelse om vad människor gör med makten – och tvärtom.

De ryska tsarerna var sannolikt inte mer brutala och promiskuösa till sin läggning än sina västeuropeiska motsvarigheter. Men de var fångade i despotismens moment -22: de kunde aldrig lita på sina undersåtar. Peter den stores mål var att göra Ryssland mer västerländskt och införa en rationell förvaltning av svensk typ. Men hans metoder underminerade hans ambitioner. Han straffade inte bara sina motståndare brutalt utan ägnade sig åt en nästan konstant förnedring av den ryska aristokratin – vilket förmodligen var politiskt nödvändigt i avsaknad av en självägande bondeklass som kunde utmana adeln.

Katarina den storas omtalade kärleksaffärer var inte ett uttryck för ett bottenlöst sexuellt begär som Montefiore ser det, utan snarare en naturlig längtan efter värme och kärlek i en utsatt position. Tronföljden i Ryssland var för det mesta oordnad och Katarina hade i likhet med många av sina företrädare erövrat makten genom att hålla ett eldande tal till palatsvakten och utropa sig själv till kejsarinna. Tyvärr hade hennes medsammansvurna ”råkat” ha ihjäl den sittande tsaren, Katarinas hopplöse make Peter III, vilket kastade en skugga över hennes regentskap.

Det finns också något rörande över Alexander II:s eskapader med älskarinnan Katia, det vill säga Jekaterina Michailovna Dolgorukaja. ”Min bingerle sänder sina komplimanger”, skrev han från sitt fälttåg mot turkarna 1877, ”jag längtar efter att vara inuti din ljuvliga coquille”. Bingerle och coquille (snäcka på franska) var parets privata erotiska kodord. Förvisso finns det något stötande över att en envåldshärskare som just kommenderat tusentals män in i kriget mest går och längtar efter sin älskarinnas godsak. Men det kanske också speglar desperationen hos en människa som var dömd att bära upp ett imperium med sin kropp.

Ätten Romanovs långa och destruktiva grepp om Ryssland väcker förstås en strukturell fråga: varför har ryssarna så svårt att bryta med den despotiska traditionen? Det krävdes ett världskrig och en fullständigt inkompetent tsar för att tsardömet skulle falla – enbart för att en ny sorts envåldshärskare skulle ta makten. ”Folket behöver en tsar som de kan dyrka och leva och arbeta för”, menade Stalin på 1930-talet.

Vi bör motstå frestelsen att utgå från att det finns något evigt i den ryska kulturen som är oförenligt med jämlikhet, mänskliga rättigheter och demokrati – en idé som inte minst omhuldas av ryska nationalister. Däremot visar Montefiore att det finns långa historiska strukturer som fortfarande är verksamma.

I västra och norra Europa utvecklade sig det politiska spelet från medeltiden och framåt till ett triangeldrama mellan tre parter: kungen, adeln och bönderna. Dynamiken bestod i att två växelvis kunde slå den tredje: kungen och bönderna kunde hålla stormännen i schack, kungen och adeln kunde trycka ner bönderna – och om adeln och bönderna gjorde gemensam sak (vilket var ytterst ovanligt) blev det revolution.

I Ryssland fanns det bara två parter: tsaren och aristokratin, som ständigt misstrodde varandra men var evigt förenade i sin strävan att hålla folket utanför. De livegna bönderna revolterade stundtals, men de kunde inte påverka det politiska spelet. Det fanns inget parlament eller civilt samhälle som kunde utmana despotin. Medan resten av Europa genomlevde revolutioner, statskupper, konstitutioner och en alltmer fri debatt förblev Ryssland fast i enväldets logik. Och där tycks historien fortfarande stå och stampa.

Henrik Berggren “

“ Simon Sebag Montefiore ”Den sista tsardynastin Romanov 1613-1918” Övers. Hans O Sjöström Norstedts, 962 sidor

Tre andra böcker av Montefiore

”Potemkin och Katarina den stora”
Simon Sebag Montefiore strävar efter att skriva levande och konkret, ser ingen motsättning mellan det seriösa och det underhållande. Han har sagt att det är roligt om experterna och akademikerna uppskattar det han gör, men det är ännu roligare om mamma gillar böckerna. Debuten om den kejserliga förbindelsen mellan Katarina den stora och furst Potemkin är häpnadsväckande välskriven och innehåller massor av ny kunskap.

”Den röde tsaren och hans hov”
Den i alla meningar tunga analysen av Sovjetunionen under Stalins långa terrorvälde. Flera skickliga och personliga porträtt av de extrema maktmänniskorna i kretsen kring Kreml. Historikern öste fram nya fynd ur de ryska arkiven som skänkte en intim och därför mera skrämmande bild av den stalinistiska ledartrojkan. Det viner av skräck och blod. Men bödlarna förvandlas inte, som Peter Englund skrev, till karikatyrer. Ett lysande storverk.

”Den unge Stalin”
Vad visste man om Josef Stalins barndomsår och vägen till makten? Inte mycket, för det fanns så litet skrivet. Historikern reste därför till Georgien där diktatorn föddes och växte upp. Där satt han under lång tid och häpnade över hur mycket han fann. Stalin växte upp i ett våldsamt klansamhälle och hade lika nära till sången och poesin som till nävarna och pistolen. Han levde länge likt en osannolik bladning av yvig gangster, revolutionär och folkhjälte.

Text: Jan Eklund “

DN MÅNDAG 3 APRIL 2017

“ Trump måste vara kinesisk agent

President Trump skrävlar om att han ska sätta Amerika främst men det land som hans politik verkligen kommer att göra starkt igen är Kina. Med sin satsning på kol når hans kampanj för Kina nya höjder.

Den heta storyn alla jagar är om president Trump är en rysk lakej. Fel. Det där är bara rökridåer. I själva verket är Trump agent för Kina. Det är tydligt att han satsar på Make China Great Again. Det är bara att studera fakta.

Trump tillträdde sitt ämbete med löftet att fixa underskottet i handelsbalansen med Kina och vad är då det första han gör? Han kastar bort det frihandelsavtal med elva andra Stillahavsländer som USA utformat, en pakt vars medlemmar står för 40 procent av världens samlade BNP.

The Trans-Pacific Partnership (TPP) byggde till stor del på USA:s ekonomiska intressen och gynnade våra mest snabbväxande teknologier och agroindustrier och hade fler föreskrifter om arbetsförhållanden, miljön och mänskliga rättigheter än något annat handelsavtal någonsin haft. Och det uteslöt Kina. Det var vår baby som skulle prägla framtiden för handeln i Asien.

Tänk er att Trump satt i förhandlingar med Kina nu, inte bara som USA:s president utan också som ledare för ett tolvnationers handelsblock som byggde på våra värderingar och intressen. Det kallas s-t-y-r-

k-a och den kastade Trump just bort….för det hade han lovat i valkampanjen – utan att, det kan jag slå vad om, nånsin ha läst TPP. Vilken dumskalle! Jag kan ännu höra klirret av champagneglas när de skålar i Peking.

Nu rättar flera asiatiska länder in sig i ledet i Kinas regionala handelsorganisation, The Regional Comprehensive Economic Parthership, som saknar sådana seriösa föreskrifter om miljö, immaterialrätt, trafficking eller arbetsvillkor som TPP hade. I en rapport från Peterson Institute hävdades att TPP skulle ”öka de årliga realinkomsterna i USA med 131 miljarder dollar” till år 2030 utan att det påverkade den totala sysselsättningsgraden i USA. Ajöss med det.

Men i tisdags lyfte Trump upp sin kampanj Make China Great Again till en högre nivå genom att tillbakavisa vetenskapens syn på klimatförändringarna och langa bort alla Obamaperiodens planer på att få ner vårt beroende av kolbaserad energi. Trump vill också försvaga de gällande reglerna för bränsleåtgång i bilar som tillverkats i USA. Idiotiskt.

Okej, mr President, låt oss för ett ögonblick anta att klimatförändringarna är en bluff. Tror ni på matematik? Nu bor det 7,5 miljarder människor på denna planet och år 2030 kommer de, enligt FN:s befolkningsbyrå, att vara 8,5 miljarder och de flesta av dem kommer att vilja köra bil som vi, äta proteiner som vi och bo i hus som vi. Och om de gör det så kommer vi att äta, bränna, röka upp och kväva planeten och glufsa i oss all fisk och förstöra korallreven, floderna och skogarna i en hastighet som vi aldrig upplevt tidigare. Större städer i Indien och Kina har redan svårt att andas. Vänta bara tills det finns ytterligare en miljard människor.

Detta betyder att nästa stora globala bransch måste gälla ren energi, rent vatten, ren luft, rena transporter och energieffektiva byggnader – alldeles oavsett om klimatet förändras eller inte. Efterfrågan kommer att vara enorm.

Vad gör då Kina? Den nya femårsplanen har en stark betoning på elektriska bilar, batterier, kärnkraft, vind- och solkraft och energieffektivisering samt ett system med utsläppsrätter för koldioxid. Trumps plan? Mer kol och olja. Men hallå? Hur kan Amerika bli Great om vi inte dominerar världens nästa stora bransch, ren energi?

Den delstat i USA som är bäst på innovationer inom området ren energi är Kalifornien som också har de strängaste avgasreglerna och de hårdaste byggreglerna. Resultat: Enbart i Kalifornien finns mycket fler avancerade jobb i energisektorn än det finns gruvarbetare i USA och lönerna är högre och arbetet hälsosammare. CNN Money rapporterade i januari 2016 att i USA är ”de som arbetar i solenergibranschen fler än de som arbetar i olje- och gasbranschen och nästan tre gånger så många som de som är sysselsatta i kolgruveindustrin.”

Avslutningsvis vill Trump slakta budgetarna för utrikesdepartementet och biståndet och göra det svårare för människor att invandra till Amerika, särskilt för muslimer. Detta öppnar vägen för Kina att öka sitt inflytande i alla utvecklingsländer och skickar en signal till världens smartaste matematik- och vetenskapsstudenter att etablera sina uppstartsföretag någon annanstans än i Amerika.

I förra veckan rapporterade NBC News att antalet inträdesansökningar från utländska studenter, främst från Kina, Indien och Mellanösterns ”har minskat med 40 procent i år bland de lärosäten som nyligen

svarat på en enkät från The American Association of Collegiate Registrars and Admission Officers.”

Och sedan påstår ni att Trump inte är en kinesisk agent.

Den enda möjliga alternativa förklaringen är att han är okunnig och dåligt påläst, att han aldrig satt sig in i sakfrågorna eller dragit slutsatser av dem med följden att koljättar och oljejättar lätt kunnat manipulera honom till att bli deras nyttiga idiot som bara twittrade ut deras slagord för att vinna röster här och där – utan minsta tanke på någon övergripande strategi. Inte kan det väl vara så?

Översättning: Lars Ryding Copyright: New York Times

Thomas Friedman amerikansk journalist och författare. “

DN MÅNDAG 3 APRIL 2017

“ Kriminologen: ”Det går att bryta gängens makt”

Det går att bryta gängens makt över gaturummet, det går att få dem att sluta skjuta ihjäl varandra. Men det kräver ett strategiskt arbete, inriktat på att slå sönder det grupptryck som råder. Det hävdar kriminologen David Kennedy. Polisen i Malmö är intresserade av ett fördjupat samarbete.

David M Kennedy på John Jay College of Criminal Justice i New York är en reslig man. Han ger intryck av att vara lugn och lyhörd. För ett par veckor sedan besökte han Malmö, dels för att lära om den gängproblematik som lett till att 16 personer mördats på öppen gata under se senaste 14 månaderna, men också för att föreläsa inför 600 personer på Brottförebyggande rådets konferens ”Råd för framtiden”.

Han gick ut hårt:

– 1 promille av Malmös befolkning står för en majoritet av de grova brotten och förpestar livet för majoriteten. Polisen vet vilka de här individerna är. Om samhället ändå inte kan göra någonting åt det: ”Then shame on you”, inledde hans sitt anförande.

Själv är han hjärnan bakom ”Operation ceasefire”, en myndighetsgemensam insats som gjordes i gängmiljön i Boston i mitten på 90-talet.

– Det var en hemsk tid. En ton-åring i veckan sköts ihjäl. Och på varje mördat barn kunde vi räkna mellan fem och sex mordförsök, berättar David Kennedy för DN.

Två år efter att ”Operation ceasefire” inletts hade antalet tonårsmord i Boston minskat med 63 procent. I dag kallas strategin ”The group violence intervention” (gruppvåldsingripande) och har införts i ett 60-tal städer över hela USA. Hittills har forskarna bara sett goda resultat.

– Nu vet vi att gör vi rätt saker kan vi få bukt med det dödliga våldet. Vi måste börja med att förstå att det är en fråga om grupptryck och att grundproblemet är den hederskultur som utvecklas i gatugäng där man inte länge har förtroende för myndigheter, fortsätter han.

Han har tre grundläggande utgångspunkter:

1. Antalet personer som står för den grövsta brottsligheten är mycket lågt. De måste identifieras och ringas in.

2. De flesta som lever i brottsut-satta miljöer tolererar inte våld. De lider fysiskt och psykiskt av situationen. Typiskt sett är förtroendet för myndigheter lågt.

3. De som står för våldet skulle överge sitt destruktiva beteende om det vore möjligt utan att tvingas svika sina kriminella vänner och om de visste att de fick hjälp att bygga upp ett bättre liv.

Det är den grundsyn som präglar den metod som David Kennedy utvecklat.

– Vi förstod att vi måste prata med våldsutövarna, ge dem alternativ. Berätta vad de riskerar och vad de har att vinna på att bryta med sin livsstil, säger David Kennedy.

I Boston fokuserade man på en gängkonflikt. De som uppfattades som ledare söktes upp och kriminologer, polis och socialtjänst förklarade för dem att nästa gäng som kunde misstänkas för att ha begått ett mord skulle villkorslöst hamna under polisens lupp. Samtliga i nätverket skulle drabbas i form av ständiga kontroller, minst brott skulle rapporteras och i värsta fall skulle deras familjer drabbas i form av indragna bidrag och få sina hyres-kontrakt ifrågasatta. Inget skulle lämnas åt slumpen.

Även familjerna, så som föräldrar, syskon och flickvänner, drogs in i diskussionerna för att få gängmedlemmarna att förstå hur hårt även de drabbades av deras pågående brottslighet. De berörda möttes gemensamt i så kallade ”call-ins” där man helt enkelt samtalade med varandra om alternativen:

Antingen ett kriminellt liv i ständig rädsla och återkommande fängelsevistelser där anhöriga och offer drabbas hårt – eller försöka ta emot den hjälp som finns att få; terapi, jobb, bostad?

– Det viktiga här är att så väl hot som löften måste uppfyllas. Och att vi talar om för dem att vi inte vill att de ska skjuta ihjäl varandra, att vi inte vill att de ska skadas utan att vi tvärtom vill att de ska lyckas och få leva vanliga liv.

Enligt David Kennedy började många kriminella lyssna och respektera villkoren som ”Operation ceasefire” ställde upp. Det dödliga gängvåldet minskade drastiskt och sättet att arbeta har nu implementerats i flera amerikanska städer.

– Vi glömmer lätt att de flesta av dessa individer själva är brottsoffer, att de lever under stor stress. De är ofta fattiga och saknar fast adress. Efter ett eventuellt avtjänat straff har de ingenting annat än gänget att

gå tillbaka till och därför förändrar ofta inte ett fängelsestraff någonting.

”The Group Violence Intervention”, som metoden kallas, fungerar för att forskningen visat att väldigt få av de berörda individerna från början vill skada någon, men att grupptrycket skapar ett behov av att visa och skapa ett slags hedersrelaterad ”respekt”.

Skjutningarna har sällan med narkotikan, fattigdomen eller upplevt svek från samhällets sida att göra, utan med – utifrån sett – ganska simpla, personliga vendettor och revirstrider. David Kennedys forskning har också visat att medlemmarna i nätverken är i princip lika rädda för de egna ”vännerna” som för rivaliserande nätverk.

– Men när de fick insikter i att andra människor faktiskt bryr sig om dem, hur mycket deras nära får lida för dem och hur stor skada de orsakat offren så förändrade det deras sätt att tänka, säger David Kennedy, som numera också är chef för The National network for safe communities i USA.

David Kennedy är noga med att understryka att de inte handlar om att ”förhandla med gängen”.

– Rättsamhället ska slå hårt mot den brottslighet de begår, något annat alternativ finns inte. Det viktiga är att de inser att vi vill – och kan – hjälpa dem.

Stefan Sintéus, polismästare i Malmö, är mycket intresserad av att inleda ett samarbete med det institut som David Kennedy leder. Polismyndigheten i Malmö för nu diskussioner med så väl Malmö högskola som med Malmö stad för att diskutera formerna. Enligt honom är dagens största hinder de sekretessregler som råder mellan polis och socialtjänst.

Vidare har Brottsförebyggande rådet tagit på sig att inleda diskussioner med Kriminalvårdsmyndigheten för att se om även frivården har möjlighet att medverka.

Ulrika By ulrika.by@dn.se “

“ **Fakta. Resultat av ”The group violence intervention”**

Boston, Massachusetts: Det dödliga våldet mellan unga gängmedlemmar sjönk med 63 procent. (Källa: Braga. Kennedy, Waring and Piehl, 2001)

Stockton, Kalifornien: Antalet mord sjönk med 42 procent. (Källa: Braga, 2008)

Powell, Massachusetts: Antalet skjutningar minskade med 44 procent. (Källa: Braga, Pierce, McDevitt, Bond, Cronin, 2008)

Indianapolis, Indiana: Antalet mord sjönk med 34 procent. (Källa: McGarrel, Chermak, Wilson, Corsaro), 2006)

Chicago: Antalet skjutningar mellan kriminella nätverk som deltog i så kallade ”call-ins” sjönk med 23 procent. (Källa: Papachritos, Kirk, 2015) “

DN TISDAG 4 APRIL 2017

“ Hotet kommer från många håll

Martin Luther King var inte någon naiv flummare. Tvärtom. Hans budskap anses uppenbarligen fortfarande vara mycket radikalt.

Det är i dag 49 år sedan -Martin Luther King lutade sig ut från sin motell-balkong i Memphis och bad en -musiker nere på parkeringen att spela ”Take my hand, precious Lord” under kvällens möte. Några sekunder senare träffades han i huvudet av kulan från en krypskytt, och hans saga var all. Men ändå inte.

Lorraine Motel är nu en del av Nationella medborgarrättsmuseet och besöks av mer än 200 000 personer årligen. Martin Luther King själv har fått skolor uppkallade efter sig, och biblio-tek och gator. Han är dessutom den enda person som har en egen helgdag i USA utan att ha varit president.

Han hade många fiender under sin levnad. Och fortfarande – snart ett halvt sekel efter att han dog – är han intensivt hatad. Internetadressen Martinlutherking.org har kapats av vitmaktrörelsen och beskriver därför inte en lika ickevåldsam som orubblig ledare för den svarta medborgarrättsrörelsen, utan ett otroget kommunistfyllo som inte hade mycket att komma med.

Om nazisterna trott på detta omdöme själva hade de förstås aldrig ansträngt sig så för en sedan länge död man. Men de vet att hans idéer är farliga. Särskilt nu. För våra tider påminner en hel del om 1960-talet. En stor andel afroamerikaner lever fortfarande i fattigdom. USA:s svarta möts med övervåld av polisen. Under president Donald Trump kommer icke-vita, inte minst då utlandsfödda muslimer, otvivel-aktigt att få det sämre.

Sprickan människor emellan är tydlig också i Sverige. Vi har aldrig riktigt gjort upp med vårt arv av undfallenhet under andra världskriget, och det märks tydligt nu när högerextrema vindar åter sveper in över Europa och rör upp det politiska landskapet.

Det stora populistiska partiet här, Sverigedemokraterna, har till skillnad från många av sina systerpartier utomlands rötter i just vitmaktrörelsen. Det märks. Deras representanter slinter gång efter annan på tungan vad gäller demokratins själva förutsättning, nämligen synen på alla människor som lika mycket värda. Den som förhåller sig ”neutral” inför sådan rasism är inte alls neutral, utan en del av problemet.

Politiker gör sannerligen rätt i att kräva krafttag mot islamistiskt betonad extremism, för den är nog så allvarlig. Men vi får inte glömma att även nazismen alltjämt är ett hot.

Bara de senaste veckorna har det rapporterats att sprängmedel hittats hos en nazist i Göteborgstrakten, och en lärare i Skåne avslöjades både ha gått på vitmaktmöten och spridit antisemitism på egen hand. I rasistiska Facebookgrupper med hundratusentals medlemmar blir tonen bara allt hetsigare och grövre mot invandrare, muslimer och judar.

Och i dagarna meddelade Judiska föreningen i Umeå – just den stad som av demokratiminister Alice Bah Kuhnke ironiskt nog pekats ut som särskilt framgångsrik i kampen mot våldsbejakande extremism – att verksamheten läggs ned efter hot från nazister.

Det är inte bara den alltmer inflytelse-rika rasismen och den tveksamma responsen på den som ger skäl till oro, utan även den nya,

förvridna antirasismen. Den som väl borde sträva efter att vara en motröst, men vars företrädare inte sällan önskar sig -separation och segregation, som även de framhåller vissa männi-skor som moraliskt överlägsna. Som, för att låna Martin Luther Kings röst, söker släcka sin frihetstörst genom att dricka ur bitterhetens och hatets bägare.

Överallt denna ressentimentsfyllda övertygelse om att vi är fundamentalt olika, och att ”de andra” aldrig kan förstå. Det passar förstås demokratins fiender utmärkt.

”Jag vägrar att acceptera att hopplöshet är det slutgiltiga svaret”, sade Martin Luther King när han emottog -Nobels fredspris. ”Jag vägrar att acceptera idén att människan bara är vrakgods och strandfynd i livets flod, oförmögen att påverka händelseförloppet.”

Nu som då anklagas han för att vara naiv, med sitt ickevåld och sin tilltro till individernas förmåga att tillsammans förflytta berg. Men den idén är inte flummig utan ytterst radikal. För i slutänden är just mänsklighet det enda som kan hindra mänsklighetens fiender från att vinna.

Det är givetvis också därför nazister fortfarande bemödar sig att ge sig på Martin Luther King. De känner sig, med rätta, hotade av hans budskap om att man ska vara en anständig männi-ska och behandla sina medmänniskor väl, att vi alla hör samman.

Detta är också både det läskigaste och mest hoppingivande för alla som oroar sig över de nya mörka tiderna. Att det faktiskt inte handlar om ”de andra”, inte egentligen. Att förändringen börjar med en själv.

Lisa Magnusson lisa.magnusson@dn.se “

DN TISDAG 4 APRIL 2017

”Vi vill stötta företag som tar steg mot hållbart samhälle”

“ I dag börjar vi samla in företags kunskap och idéer om vägen mot ett mer hållbart samhälle. Målet är konkreta förslag om sänkta kostnader för att anställa, en skattepolitik för klimatomställning och jobb samt långsiktiga spelregler som stärker svenskt näringslivs möjlighet att vara föregångare, skriver Gustav Fridolin (MP) och Isabella Lövin (MP).

När organisationen Carbon Market Watch nyligen jämförde samtliga EU-länders klimatpolitik hamnade Sverige på överlägsen förstaplats. Vi har kommit längst, men vi har arbete kvar. Sverige ska visa världen att det går att bygga ett fossilfritt samhälle med stark ekonomi samtidigt som vi minskar utsläppen och resursförbrukningen. Klimatrapporterna visar att det är bråttom. Världen behöver klimatledarskap, och Sverige ska ta det ledarskapet. Om vi ska klara klimatutmaningen behöver vi samla alla goda krafter, och många av de goda krafterna finns i näringslivet.

I dag påbörjar Miljöpartiet därför ett arbete runt om i landet med att samla företags kunskap och idéer om hur vi kan underlätta för företag som är med och tar steg mot ett mer hållbart samhälle. Inför Miljöpartiets kongress i maj och med sikte på valet 2018 kraftsamlar vi för att skapa och genomföra mer grön politik. Målet är att presentera konkreta förslag om hur kostnaderna för att anställa ska minska, om skattepolitik för klimatomställning och jobb samt om hur långsiktiga

spelregler kan utformas för att stärka svenskt näringslivs möjlighet att vara föregångare.

2016 uppmättes den högsta medeltemperaturen för jorden i modern tid. Världen har slagit rekordet tre år i rad. Under vintern har det flera gånger varit 20 grader varmare än normalt vid Arktis. Fortsätter jordens medeltemperatur att öka i samma takt kommer det att få katastrofala följder för människor, djur, natur, ekonomier och samhällen. Den globala uppvärmningen är samtidigt inte enbart ett framtida hot, utan har förödande effekter redan i dag i form av minskade skördar, hotade fiskbestånd, sinande grundvatten och en ökning av extrema oväder. Enligt meteorologiska världsorganisationen kostade naturkatastrofer minst fem gånger mer under detta sekels tio första år jämfört med på 1970-talet.

Klimathotet väcker oro, vilken måste omvandlas till handlingskraft. I dag ser vi det ske i många företag. Många av Sveriges företag antar och arbetar för att nå ambitiösa klimatmål. Nyligen skrev företrädare för tio svenska storföretag i nätverket Hagainitiativet i Dagens Nyheter att man vill se ännu tuffare klimatmål, att Sverige kan bli utsläppsfritt redan 2040 och att stora satsningar på en fossilfri fordonsflotta måste till omedelbart. Det är sådant arbete politiken ska understödja. Det kräver att vi har tydliga regler, att vi tar en politisk strid när det behövs för att svensk industri ska fortsätta vara först med det nya och inte sist med det gamla. I dag inser allt fler att det innebär konkurrensfördelar att vara först in i en grön ekonomi.

Miljöpartiets uppgift är att steg för steg förändra samhället – lokalt, regionalt, nationellt och internationellt – i hållbar riktning. Vi gör det i samarbeten i olika partikonstellationer runt om i Sverige. Det som i våra samarbeten alltid är konstant är att Miljöpartiet behövs för att sätta klimat och miljö först.

Med Miljöpartiet i regering genomförs nu de största klimatreformerna någonsin i Sverige. Vi har hittills presenterat klimatsatsningar på över 25 miljarder som kommer att genomföras under mandatperioden, till exempel:

Klimatklivet där staten samfinansierar klimatsatsningar tillsammans med företag, kommuner och regioner. Klimatklivet förverkligar lokala investeringar i biogasanläggningar, laddinfrastruktur för elfordon och utbyggnad av fjärrvärmenät. Hittills har exempelvis 6 000 laddstolpar byggts runt om i landet tack vare klimatklivet.

Stora satsningar på en utbyggd och mer klimatsmart infrastruktur med ny stambana för höghastighetståg, spårväg, cykelbanor och kraftigt höjda medel till järnvägsunderhåll. Vi genomför ett bonus/malus-system där bränsletörstiga nya bilar bekostar en bonus för klimatsmartare bilar. Vi genomför ett bränsle-byte vid pumpen så att alla bilar körs på en växande andel förnybart bränsle. Klimatsmarta transporter gör det möjligt att leva och bedriva företag i hela Sverige.

Tillgången till snabbt bredband byggs ut, med målet att 95 procent ska ha tillgång till snabbt bredband 2020 och hela Sverige senast 2025. Det här är en förutsättning för landsbygdsföretagande och ekoturism, men också för klimatsmart utveckling i digitala och kreativa branscher. Digitala lösningar kan minska resursförbrukning och onödigt resande.

Grön skatteväxling. I regering har vi höjt koldioxidskatten och en rad andra miljöskatter, och vi arbetar nu för att införa flygskatt och skatt

på tunga lastbilstransporter. Samtidigt sänker vi skatten för små, innovativa och växande företag genom till exempel sänkt skatt för den först anställda och förbättrade villkor för personaloptioner. Sänkt moms på naturguider är viktigt för växande branscher inom eko-turism, och sänkt moms på reparationstjänster gynnar också småföretag.

Ett klimatpolitiskt ramverk med målsättningen att Sverige senast 2045 inte ska ha några netto-utsläpp av växthusgaser. Med klimatlagen ska regeringar inför varje mandatperiod ta fram en klimathandlingsplan och årligen lämna en klimatredovisning till riksdagen. Lagen innebär att klimatpolitiken, precis som den finansiella politiken, omfattas av ett regelverk som säkerställer måluppfyllelse och långsiktighet. Med ordning och reda i klimatpolitiken ges företag långsiktiga planeringsförutsättningar och kan känna trygghet inför större investeringar som är i linje med klimatmålen.

Klimatarbetet kräver uthållighet, och uppfinningsrikedom. Särskilt ser vi behovet av att utveckla politiken för att bättre ta till vara näringslivets engagemang för en grön omställning som stärker utvecklingskraften i ekonomin, ger fler arbetstillfällen och möter klimathotet. Därför inleder Miljöpartiet nu ett arbete där vi inhämtar kunskap, erfarenheter och idéer samt presenterar nya politiska förslag som kombinerar klimatnytta med växande företag inom hållbara näringar. En del av detta arbete är en miljöpartistisk Sverigeturné som inleds av oss språkrör i dag och som följs av gröna företrädares resor ute i landet.

Miljöpartiet kommer att presentera konkreta förslag som stärker näringar som exempelvis sysslar med ekoturism, reparationer, hållbar matproduktion, framtidens drivmedel, utsläppssnåla tjänster och cleantech. I fram-tagandet av förslagen kommer vi att ha en nära dialog med näringslivsföreträdare, bransch-organisationer, akademin och den civila sektorn kring hur kostnaderna för att anställa kan minska, regelbördan lätta och skatter utformas. Några av de gröna förslagen kommer att hinna initieras under innevarande mandatperiod, andra förslag siktar vi på att genomföra under nästa mandatperiod.

Svenskt klimatledarskap kräver att Sverige står stabilt, och styrs stabilt, i en globalt instabil omvärld. Sveriges styre kräver pragmatism, framtidstro och ansvarstagande partier. Miljöpartiet har under mandatperioden agerat brobyggare mellan olika partier för att bland annat ta fram politik för klimatlagen och 100 procent förnybar el. Det sättet att arbeta kommer vi att fortsätta. Klimatet och miljön går först.

Gustav Fridolin (MP), språkrör
Isabella Lövin (MP), språkrör “

Trumps sanning – ord för ord | SvD 2017-04-04 01(07
https://www.svd.se/trump-ord-for-ord-mina-instinkter-riktiga

Trumps sanning – ord för ord

Sverige, avlyssning och två turbulenta månader på president-posten. Nyhetsmagasinet Time intervjuade Donald Trump den 22 mars, för ett större reportage om hur han under sin karriär har hanterat sanningar och lögner. Här är den ordagranna och översatta utskriften av den uppmärksammade intervjun.

Time-intervjun med Trump
Intervjun gjordes av Times Washingtonchef Michael Scherer för ett större reportage om Trumps syn på sanningar och lögner.

Samtalet återges med några få ändringar – utskriften har inte med Trumps frågor till medarbetare eller en kommentar presidenten gjorde efter att ha bett om att få gå ”off the record”. Översättning: Lars Ryding.

Time: Hej, Mr President. Tack för att ni tar er tid för oss.
– Föralldel. Hur är det med dig? Okej?

Jadå. Det har varit ett par galna månader. Ni håller oss igång.
– Just det. Men det har varit bra. Det har varit bra.

Vill ni att jag drar, lite kort, hur vi tänker lägga upp (storyn)?
– Visst. Det är en cool story. Alltså, konceptet är rätt. Jag förutsade en massa grejer, Michael. Saker som ni begrep lite senare. Fast vi bara rullade upp en lista. Sverige. Jag gör ett uttalande och alla blir som galna. Dagen därpå har de ett jättestort upplopp och dödsfall och problem.

1 tim 624 delningar
Trumps sanning – ord för ord | SvD 2017-04-04 01(07

– Huma (Abedin) och Anthony (Weiner), du vet, det där jag twittrade om hela historien och så visade det sig att han hade den, hela Hillarys mejlkonversation, han hade den i sin grej. Nato, förlegat därför att det inte inbegriper terrorism. De fixade det där och jag sa att de allierade måste betala. Ingen kände till att de inte betalade. Det gjorde jag. Jag begrep det. Brexit, där hade jag fullständigt rätt. Du var väl där borta, tror jag, när jag förutspådde det, dagen innan. Bryssel, sa jag, är inte Bryssel. Jag menar, massa andra saker, hur valet var riggat till Bernie Sanders nackdel. Vi har massa grejer.

Fast det finns andra saker ni sagt som inte har inträffat. Kroken i våra artiklar är avlyssningsförhören den 20 mars där (FBI-chefen James) Comey och (NSA-chefen Mike) Rogers vittnade om era tweets.

– Ja, alltså, om du ser på, jag ska faktiskt ge dig toppstoryn, och precis i dag hörde jag, för bara en liten stund sedan, att (ordförande i representanthusets underrättelseutskott Devin Nunes höll en press-konferens, har du hört om det här, där de har massor med upplys-ningar om avlyssning. Känner du till det där?

Det gör jag inte, nej.
– Lägg märke till det här. När jag sa avlyssning så var det inom citationstecken. För, du vet, idag är avlyssning något annat än avlyssning. Det är bara en bra beskrivning. Men avlyssning var inom citationstecken. Det jag talar om är övervakning. Och idag har Devin Nunes just haft en presskonferens och nu har vi en sån där grej igen. Den andra saken, valet, jag sa att vi skulle vinna. Vi vann. Och massor

av andra grejer. Och jag tror att det här kommer att bli mycket intressant.

(Foto:Donald Trump hälsar besökaren Jack Cornish, 10 år, välkommen till Vita huset den 7 mars, invid porträttet av tidigare presidentfrun Hillary Clinton. Foto: Aude Guerrucci/IBL “

Så ni tycker inte att Comeys vittnesmål på något vis inverkar på trovärdigheten i de tweets som ni skickat ut, om än med citationstecknen?

– Nej. Jag har, hör på nu, jag har artiklar där det står att det hände. Men du måste studera vad de, de framträdde bara vid en presskonferens. Devin Nunes hade en presskonferens. Alltså, jag vet inte, jag hade inte tillfälle att se den för jag sitter i möten, men de hade nyss en presskonferens och talade om övervakning. Jag upprepar, det står inom citationstecken. Det innebär övervakning och många andra saker. Och The New York Times hade en stor sak på förstasidan som de faktiskt dämpade. De tog…de tog bort ordet övervakning ur rubriken, men den första versionen på tidningens förstasida var med avlyssning. Och en massa information har just kommit fram och en massa information kan komma den närmaste tidsperioden. Vi får se vad som händer.

– Kolla, jag förutspådde en massa saker som tog lite tid. Här, rubrik på förstasidan av The New York Times ”Avlyssnade uppgifter användes i undersökning av Trumps medarbetare.” Det är en rubrik. Sen slängde de ut den rubriken. Jag hade inte sett det här förrän i morse. Och så slängde de ut den rubriken och så hade de en rubrik utan ordet avlyssning, men det var avlyssning de menade. Avlyssnade uppgifter användes i undersökning. Sen bytte de efter det, de gillade det nog inte. Och de bytte rubrik. De tog bort ordet avlyssning.

En tanke jag haft är att ni under hela kampanjen, och nu som president, har kommit med ifrågasatta uttalanden. Här är ett som ifrågasatts, påståendet att tre miljoner oregistrerade människor röstade i valet…

– Alltså, jag tror att jag också kommer att få rätt om det där också.

Påståendet att muslimer i New Jersey firade den 11 september…

– Tja, om du läser reportern, han skrev storyn i The Washington Post.

Men jag tänker att hur det än är med verkligheten i det ni beskriver så blir budskapen mera effektiva av själva det faktum att de är ifrågasatta, att ni kan sprida budskapen vidare, att fler blir upprörda, att det går på tv.

– Men alltså om man tittar på rösterna, när jag säger det menar jag att de oftast registreras fel, med andra ord, för röstningen, registrerar de sig inte korrekt och/eller olagligt. Och sen röstar de. Där har vi enormt många människor. Jag håller faktiskt på att sätta samman en utredning om det där.

Men det finns inga bevis för att tre miljoner människor röstade med…

– Alltså, vänta tills utredningen är klar. Jag har hört folk säga att de var fler än så. Vi får se när vi har…Men det kommer att bli..vi tillsätter en utredning och vi ska studera saken, ett mycket allvarligt problem.

Gör det någon skillnad att komma med den här sortens förutsägelser, utan att ha bevisfakta, som president?

– Jag är en mycket instinktiv person, men mina instinkter visar sig vara riktiga. När alla sa att jag inte skulle vinna valet så sa jag att jo det tror jag att jag gör. Vet du vad, det var intressant, häromdagen kom en person fram till mig och sa tamejfan The New York Times och andra människor, alltså andra grupper, la dig nere på en procent och jag sa nej, jag tror att jag kommer att vinna och folk log. George Stephanopoulos skrattade, du minns det där. Han tycket det var hemskt gulligt och hemskt roligt. Andra människor log. Och en del människor, de smarta eller de som kände mig, log inte alls. Det finns folk som känner mig, som Carl Icahn och många andra, som inte skrattade alls, de trodde att jag skulle vinna därför att de förstår hur jag, de förstår mig. De fattar. Men kolla bara och vet du vad, jag vann, och jag vann lätt. Jag förutspådde brexit. Kommer du ihåg att det inte fanns en chans att jag skulle få ihop 270 (elektorsröster)? Jaha, men till slut fick jag 306. På valnatten hade jag 306. Men det skulle inte finnas en chans att nå, i själva verket reste jag till Maine fyra gånger. Fyra gånger reste jag till Maine för jag måste få en röst, därför att det fanns inget sätt att nå 270, men till slut fick jag 306. Brexit. Jag förutspådde brexit, det minns du, dagen innan det hände. Jag sa nej brexit kommer att inträffa och alla skrattade och så hände brexit. Många, många saker. De visar sig vara rätt. Och nu idag har Devin Nunes just hållit en presskonferens.

Jag ska ta reda på det.

– Jo, det kom precis nu. Nu är problemet, grejen är att, jag är inte säker på att de tittar på nåt annat än det där, kanske låt oss träffa folk i Donald Trumps övergångsteam, kanske, å nu kom det här precis. Det här är en story från Politico. ”Medlemmar i Donald Trumps övergångsteam, inklusive Trump själv, var övervakade under Obama-administrationen efter valet i november, sade ordföranden i Representanthusets underrättelseutskott Devin Nunes till reportrar”. Wow. Det sa Nunes så det innebär att jag har rätt. Nunes sa att övervakningen verkar ha varit slumpartad, utan att synbarligen vara kopplad till oro för Ryssland.

Så slumpartade insamling av uppgifter skulle i innebära att ni inte avlyssnades utan vem…?

– Vem vet vad det är? Du förstår varför, för att någon sa slumpartad. Nunes är på väg till Vita huset.

Nunes har också sagt att han inte har några bevis för att er tweet är korrekt, tidigare.

– Alltså, den här informationen fick han precis nu. Det var nya upplysningar. Det här kom just nu. ”Medlemmar i”, låt oss se, ”var övervakade under Obamaadministrationen efter valet i november”. Wow. Det här kom precis nu. Så, ah, kom nu precis.

Mitch McConnell har sagt att han helst ser att ni slutar twittra, att han betraktar det som en distraktion.

– Det får stå för Mitch. Mitch är underbar. Mitch bör tala för sig själv.

Men tycker ni inte att det är det minsta problematiskt med denna slags kontroverser? Är det här, när vi i pressen talar om huruvida presidenten var avlyssnad eller inte, är detta bra eller dåligt för er?

– Antagligen ingetdera. Antagligen ingetdera. Vad jag sa, hör på nu,

jag sa att Donna Brazile hade upplysningar och hon hade upplysningar om Hillarys debattfrågor. Jag sa: varför bad inte Hillary om ursäkt? Donna Brazile erkände just att det var rätt. Jag sa att valet var riggat till Bernies nackdel, många människor håller med om det, många människor hatade mitt uttalande när jag gjorde det.

Jag ger er rätt när det gäller en del av det där. Men ni får väl hålla med om att en del saker ni sagt inte har varit sanna? Ni säger att Ted Cruz far träffade Lee Harvey Oswald.

– Tja, det stod i tidningen. Nej, nej, jag gillar Ted Cruz. Han är min vän.

Men det där stod i tidningen. Jag var inte, jag sa inte det. Jag refererade till en tidning. En artikel om Ted Cruz refererade till en tidningsartikel med, hade en bild av Ted Cruz, hans far, och Lee Harvey Oswald när de åt frukost.

Det för oss nära kärnan…
– Varför säger du att jag måste be om ursäkt? Jag citerar bara ur en tidning, precis som jag citerade domaren häromdagen, domaren Napolitano. Jag citerade domare Napolitano precis som jag citerade Bret Baier. Alltså, Bret Baier nämnde ordet avlyssning. Nu kan han förneka det eller vad det nu är han håller på med, förstår du. Men jag såg Bret Baier och han använde det där begreppet. Jag har stor respekt för domare Napolitano och han sa att tre källor hade berättat saker för honom som skulle ge mig rätt. Jag vet inte vad han har gjort av det efter detta. Men jag citerar högt respekterade människor från högt respekterade tv-bolag.

Men traditionellt sett har människor som suttit på ert jobb i Ovala rummet inte uttalat sig om saker om de inte kunde belägga att de var sanna.

– Alltså, jag är inte, alltså, jag tycker att jag inte påstår saker, jag citerar, Michael, jag citerar högt respekterade människor och källor inom ledande tv-organisationer.

Såg ni Wall Street Journals debattsida idag, ledarsidan?
(Wall Street Journal Den konservativa tidningen Wall Street Journal skrev på ledarplats att Trump ”håller fast vid påståenden likt en alkis som klamrar sig fast vid sin gin-flaska” och att hans återkommande-falsarier är på väg att äventyra hela USA:s trovärdighet.)

Såg ni Wall Streets debattsida idag, ledarsidan?

– Jag tyckte att det var, jag tyckte att det var skändligt av dem att skriva så.

Men låt mig bara, det hypotetiska fall de inledde med, att ni var tvungen att förklara för landet och för världen att någon allvarligt hade hänt som berörde nationens säkerhet och …

– Landet tror på mej. Hallå. Jag for till Kentucky för två dagar sedan och vi samlade 25 000 människor i en enorm basketarena. Där fanns inte en enda ledig plats. De var tvungna att avvisa människor. Jag reste till Tennessee för fyra dagar sen. Det var fullpackat. De var tvungna att avvisa tusentals människor. Du såg det, va? Såg du det?

Ja, det gjorde jag.

– Landet går inte på det där. Det är fejkmedier. Och The Wall Street Journal är en del av det.

Okej. Så ni oroar er inte för att er trovärdighet, att om ni har citerat saker som senare visade sig vara fel, baserat på anonyma källor – att det skulle skada er?

– Berätta vad som är fel! Jamen, kom igen! Ärligt talat.

Fox News sa…

– Brexit. Vänta ett tag. Jag förutspådde brexit. Det jag sa om Nato var sant, folk betalar inte sina räkningar. Och alla sa att det var förskräckligt att säga det där. Och sen upptäckte de hur det var. Och när Tyskland var här hos oss så sa jag att vi skulle ha ett jättefint förhållande med Tyskland, men man måste betala sina Natoräkningar och det förnekar de inte ens, okej? Så vad har jag sagt som är felaktigt?

Alla, jag blev attackerad om det där med Nato fast nu säger alla att jag hade rätt. Jag blev attackerad om brexit när jag sa, jag sa det långt tidigare än dagen före, jag sa det före öppnandet, men jag sa att brexit skulle få godkänt och alla skrattade och så visade det sig att jag hade rätt om det där. Jag fick mycket skäll när jag sa att brexit skulle få godkänt. Glöm inte, Obama sa att Storbritannien kommer att få ställa sig sist i kön, och jag talade om Sverige och kan ha legat lite snett, men dagen efter, två dagar senare, var det ett enormt upplopp i Sverige, precis det jag hade talat om. Jag hade rätt om det där.
Men också i det där

(”Sweden last night”
President Trump nämnde ”det fruktansvärda som hände i Sverige i går kväll” i ett tal i Florida den 18 februari, och det lät som om han syftade på ett terrorattentat. Det visade sig senare att Trump sett ett inslag om invandring i Sverige på Fox News. Den 20 februari utbröt våldsamma upplopp i Rinkeby, vilket blev en världsnyhet och lyftes fram som ett bevis för att Trumps negativa bild av Sverige faktiskt stämde. SvD:s rapportering om Sverigeutspelet finns samlad här.)

Men också i det där Sverigecitatet sa ni ”se vad som hände i Sverige i fredags”, men nu säger ni att ni syftade på något som hände dan därpå.

– Nej, jag säger att jag hade rätt. Jag talar om Sverige. Jag talar om att det som Sverige har åsamkat sig själv är mycket sorgligt, det är det jag säger. Du kan välja att beskriva det hur du vill. En dag senare var där ett fruktansvärt, fruktansvärt upplopp i Sverige och du såg vad som hände. Jag talade om Bryssel. Jag hamnade på New York Times förstasida med mitt citat. Jag sa att Bryssel inte är vad det en gång var, väldigt sorgligt det som hänt Bryssel. Jag mötte en fullständig kritikstorm. Strax därefter genomfördes ett stort attentat i Bryssel. För ett år sen idag. Precis ett år sen idag. Och då sa folk till varandra att Trump hade rätt. Vad mer kan jag säga? Jag brukar ha rätt. Jag är en instinktiv människa, jag råkar vara en person som vet hur livet fungerar. Jag sa att jag skulle vinna valet. Jag vann valet. Jag ledde faktiskt hela tiden, i primärvalen, från den dan jag offentliggjorde min kandidatur låg jag etta. Och The New York Times, CNN och alla de där gjorde såna där opinionsundersökningar som var extremt dåliga och kom att visa fullständigt fel och mina egna opinionsundersök-

ningar visade att vi skulle vinna...Vi trodde att vi skulle vinna på valnatten.

Så när ni…

– Och Time Magazine, som behandlar mig så gräsligt illa, men jag säljer uppenbarligen, jag förmodar att det här ska ligga på omslaget också. Har jag satt rekord? Skulle tro det, va? Omslag, ingen har varit fler gånger på omslaget

Jag tror att Richard Nixon fortfarande ligger före er. Men han satt längre på posten så vänta bara ett tag.

– Okej, bra. Jag kommer säkert att vinna.
…
Om ni återvänder till det här med att Comey vittnar och säger att han och justitiedepartementet inte har några upplysningar som stöder er tweet, chefen för NSA vittnar om att det inte finns några upplysningar som stöder er tweet eller det som domare Napolitano hävdade…

– På New York Times förstasida, eller hur? Det står i rubriken på förstasidan. Och jag skulle vilja att ni officiellt – jag vet att ni kommer att skriva en usel artikel för det gör ni alltid – (nämner) avlyssnad information användes i undersökning av Trumps medarbetare. Okej? Avlyssnad information användes i undersökning av Trumps medarbetare. Skulle ni möjligen kunna slå fast det? Förstasidan, 20 januari. Fast i senare upplagor plockade man bort alltihop på nätet. De lyfte ur det. Okej? Men så där är det. Och sen hade de nyss en presskonferens där de dök upp. Titta får du se. Titta du bara.

Det är en annan sak än…

– Jag kritiserar inte någon, jag konstaterar bara.

Det är en annan sak än att presidenten avlyssnar er, vilket skulle vara ett brott utan domstolstillstånd.

– Nja, jag vet inte vem som låg bakom de här avlyssningarna. De kom nånstans ifrån. Det är det de ska reda ut. Och, du förstår, den verkliga historien här handlar om de som läcker. Okej? Det skriver ni inte om. Men den verkliga storyn här är vem som avslöjade general Flynns namn? Vem läckte, vem läckte ut mitt samtal med Australien och vem läckte mitt samtal med Mexiko? För mig, Michael, är det detta som är storyn, de här som läcker, de är vedervärdiga. De är förskräckliga människor.

Och det pågår tydligen en utredning av det också.

– Borde åtminstone göra det för det är där som hela…vem kunde tro att man talar med ledaren i Mexiko, ledaren i Australien eller general Flynn som var, det där skulle inte ha kommit ut. Det är ytterst konfidentiella grejer. Hemligstämplat. Det är hemligstämplat. Man åker i fängelse när man avslöjar sånt där. Och vem skulle läcka det där? Den verkliga storyn är att de måste jobba, säkerhetstjänsten måste jobba med att ta reda på vilka det är som läcker. För vet du vad? När saker börjar röra sig kring Nordkorea och alla problem vi har där, i Mellanöstern. Jag menar, den informationen kan inte få läcka ut och det kommer att vara av det här samma, och de här människorna var här på Obamas tid, för han drabbades också av många läckor. Men säkerhetstjänsten måste ta reda på vilka dessa människor är. Därför att den största storyn här handlar om vem som läcker denna hemliga

information.

Men är det inte, det slår mig att frågan om trovärdighet återstår. Om säkerhetstjänsten steg fram och sa att vi kan slå fast att det är den och den som har läckt här, men ni säger till mig nu att ni inte tror på säkerhetstjänsten när den säger att er tweet var fel"

– Jag säger inte – nej jag skuldbelägger inte. För det första installerade jag Mike Pompeo. Jag satte in senator Dan Coats. De är jättebra människor. Jag tycker att de är jättebra människor och de kommer att, jag har ett stort förtroende för dem. Så förhoppningsvis ska saker och ting rättas till. Men jag ärvde en röra, på så många vis ärvde jag en röra. Jag ärvde en röra i Mellanöstern och en röra med Nordkorea, jag ärvde en röra med jobben, trots statistiken, förstår du, min statistik är ännu bättre, men det är inte den verkliga statistiken för det finns miljontals människor som inte kan få nåt jobb, okej. Och jag ärvde en röra på handelsområdet. Jag menar, vi har så mycket, man kan rabbla upp det ena efter det andra. Men det är så det ser ut. Men kolla, under tiden. Det verkar inte gå så dåligt för mig för det är jag som är president och inte du, vet du. Hälsa alla, okej?

Tack så mycket, Mr President.

© 2017 Time Inc. All rights reserved. Translated from TIME and published with permission of Time Inc. Reproduction in any manner in any language in whole or in part without written permission is prohibited. TIME and the TIME logo are registered trademarks of Time Inc. used under license.

Vem talar Trump om?

Donald Trump nämner en lång rad personer i intervjun med nyhetsmagasinet Time. Här följer en kort beskrivning av vilka de är:

Huma Abedin och Anthony Weiner: Huma Abedin har arbetat för Hillary Clinton sedan hon kom till Vita huset som praktikant på 90-talet. Var gift med den förre kongressledamoten Anthony Weiner som avgick efter att ha twittrat olämpliga bilder på sig själv. Weiner dök upp i slutet av presidentvalskampanjen då FBI hittade mail från Hillary Clinton på hans dator som även Huma Abedin använt.

Bernie Sanders: Senator från Vermont och Hillary Clintons främste utmanare i kampen om att bli demokraternas presidentkandidat.

James Comey: FBI-chef som informerade kongressen i ett brev, 11 dagar före valet, att han återigen skulle öppna utredningen av Hillary Clintons hanterande av en privat e-postserver.

Michael Rogers: Amiral och chef över den nationella säkerhetstjänsten NSA.

Devin Nunes: Republikansk kongressledamot från Kalifornien och ordförande i representanthusets underättelsekommitté. Var rådgivare åt Trump i perioden efter valet och innan presidenten tillträdde. Har anklagats för att ha haft samröre med Vita huset för att skydda Trump från pinsamheter efter att presidenten anklagat sin företrädare, president Obama, för att ha avlyssnat honom.

George Stephanopoulos: Programledare och tung profil på tvkanalen ABC. Leder bland annat söndagsprogrammet This Week och morgonprogrammet Good Morning America. Var president Bill

Clintons kommunikationschef i Vita huset.

Carl Icahn: Känd miljardär och investerare som även är rådgivare åt Donald Trump.

Mitch McConnell: Republikansk senator från Kentucky och senatens majoritetsledare.

Donna Brazile: Demokratisk politiker som gick in som tillfällig ordförande för det demokratiska partiet i somras, efter att partiets epost hackats och det uppdagades att ledningen hellre såg Hillary Clinton som presidentkandidat än Bernie Sanders. Brazile har erkänt att hon läckte frågor inför en av presidentvalsdebatterna till Clintons stab.

Ted Cruz: Senator från Texas och Donald Trumps främste utmanare om presidentkandidatsnomineringen 2016.

Lee Harvey Oswald: Den man som avlossade skotten som dödade president John F Kennedy.

Andrew Napolitano: ”Judge” Napolitano är juridisk kommentator på Fox News och före detta domare i New Jerseys högsta domstol. Napolitano sade i direktsändning den 16 mars att den brittiska underättelsetjänsten GCHQ hade avlyssnat Trump Tower på uppdrag av Obama. Napolitanos uppgifter citerades senare av Trump som fakta.

Bret Baier: Journalist och programledare på konservativa Fox News.

Richard Nixon: USA:s president 1969–1974. Avgick efter Watergateskandalen för att undvika att ställas inför riksrätt.

Michael Flynn: General och Donald Trumps säkerhetsrådgivare som tvingades avgå efter enbart 24 dagar eftersom Flynn gav vicepresident Mike Pence felaktig information om sina kontakter med den ryske ambassadören i USA.

Mike Pompeo: Före detta republikansk kongressledamot från Kansas som utsågs av president Trump att leda underättelseorganet CIA.

Dan Coats: Före detta republikansk senator från Indiana, samma delstat som vicepresident Mike Pence var guvernör för. Är sedan den 16 mars i år nationell underrättelsechef i Donald Trumps kabinett.

Therese Larsson Hultin
Trumps sanning Snabbt om Allt om Världen Långläsning

Kommentarer.

Tidningsartiklarna 27 februari - 2 April 2017 gäller utrikes förhållanden och är en fortsättning på artiklar som finns för 5-26 februari 2017 i

Sven Wimnell 5 mars 2017:Läget i världen. Artiklar om läget 5-26 februari 2017. Utrikesdeklarationen och riksdagsdebatten. Utrikesdepartementets förbättringar av världen.
http://wimnell.com/omr36-39zzzze.pdf

Artiklar om utrikes förhållanden före 5 februari 2017 finns i

Sven Wimnell 5 februari 2017:
Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Vetande från SIDA och Nationalencyklopedin och tidningsartiklar om förhållandena i världen 18 december 2016 till 3 februari 2017. http://wimnell.com/omr36-39zzzzc.pdf

Artiklar för tider dessförinnan finns i tidigare dokument , bl a i

Sven Wimnell 9 november 2016:
Verksamheter och kunskaper som alla i en demokrati bör känna till och vad regeringen gör och borde göra. Och tidningsartiklar.
http://wimnell.com/omr36-39zzzy.pdf

Där finns Några tidningsartiklar 27 oktober 2016 och senare, bla DN 9 nov 2016, sidorna 360-390.:Donald Trump USA:s nästa president.

Artiklarna om utrikes förhållanden.

De handlar litet om Förenta Nationerna och världen i allmänhet.

De handlar mycket om USA och litet om övriga Amerika.
Mycket om Europa. EU, Brexit, Ryssland
Litet om Centralasien.
Mycket om Mellanöstern och Nordafrika.
Liet om övriga Afrika.
Något om Kina, Indien, Pakistan, Japan och Korea.
Litet om övriga Asien.
Litet om Australien, Oceanien, Polarområdena, Världshaven och Rymden.

De handlar huvudsakligen om människornas verksamheter, folkens och ledarnas verksamheter, Det är deras handlingar man får veta något om, inte mycket om deras kunskaper och värderingar, hur de tänker.

Med hjälp av tidningsartiklarna får man gissa sig till vad de tänker. Folken röstar fram ledare med hjälp av vad ledarna säger och med ledning av vad folken tror vad ledarna menar. Ledarna förskönar sina avsikter och luras ofta.

Utvecklingen i världen domineras av Trump, ledare i Europa, Putin, Presidenter i Syrien, Turkiet, Iran, Saudiarabien, ledare i olika kategorier i Irak och ledare i Kina. I Afrika finns ledare som ger svåra konflikter av mer lokal karaktär.

Vad man kan se har folken inte tillräckligt bra kunskaper för att kunna rösta fram bra ledare. Det är också så att i folken finns det sådana som har bra levnadsförhållanden och sådana som är sämre ställda. De

sämre ställda ser skillnaderna och vill ha det bättre, få jämnare levnadsförhållanden. De som har det bättre ser sig hotade och menar att de sämre ställda är revolutionärer som vill förstöra samhället, det samhälle de bättre ställda gynnas av. De bättre ställda är giriga och vill inte ha försämringar utan snarare ha det ännu bättre.

Kunskaperna och värderingarna är i alltför hög grad grundade på gamla förhållanden, på gamla traditioner och fördomar som människorna har svårt för att överge. Religioner är traditioner grundade på gamla samhällsförhållanden och står för mycket av eländet i världen.

I statsskicken bör politiken vara överordnad över religionerna, eländet i Mellanöstern beror bl a på att den islamiska religionen kräver att kvinnor ska underordnas män. något som strider mot regler som Förenta Nationerna kommit fram till.

Människorna på jorden förstör klimatet och man måste förändra levnadsförhållandena för att kunna förhindra mänskligetens undergång, men den amerikanske presidenten förstår inte det. USA är ett ålderdomligt samhälle.

I Ryssland protesterar ungdomar mot Putins system.

Det mest hoppfulla är Kina, som trots brister i mänskliga rättigheter tycks förstå klimatproblemen och är på väg att förbättra levnadsförhållandena.

Populismen har varit på framgång men förhoppningsvis kommer en god demokrati vinna i EU.

Mänskligheten har förändrats mycket sedan tidernas begynnelse.

Historisk tid med skriftspråk är cirka 5000 år. Religionerna är cirka 2000 år. Demokratins formella genombrott skedde för cirka hundra år sedan. Tekniken har utvecklats: transporttekniken, internet, TV och mobiltelefoner o d gör att världen nu är ett stort gemensamt samhälle för jordens alla folk.

I Svenska regeringen har biståndsministerns område omvandlats till ett område för klimat och internationellt samarbete. Sverige är ett litet land, men bör använda samarbetsministern för att förbättra världen utanför Sverige. Men regeringens huvuduppgift är de inrikes förhållandena.

Förbättringar både utomlands och Sverige kräver i första hand förbättringar av människornss kunskaper och väderingar. Och de måste gälla alla kunskapsområden.

Som hjälp har forskats fram ett allomfattande system för mänskliga verksamheter som gäller både tänkande/kunskaper och handlingar.

Sven Wimnells hemsida på Internet: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?

Utvecklingen mot framtiden beror huvudsakligen av människornas verksamheter. De har sedan 19 år tillbaka på hemsidan grupperats i 129 verksamhetsområden i huvudområden numrerade 1-9.

På Sven Wimnells hemsida på Internet, ges en redovisning av ett forskningsarbete med titeln: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen. Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. Forskningen har med varierande intensitet pågått sedan mitten av 1960-talet.

Utvecklingen mot framtiden beror huvudsakligen av människornas verksamheter. De har ordnats in i 129 verksamhetsområden i nio huvudområden numrerade 1-9. I områdena finns verksamheter som tillsammans formar världens framtid: myndigheter och privata företag och organisationer, arbetare, tjänstemän, filosofer, forskare, lärare, elever, författare, människor av alla slag med alla upptänkliga verksamheter, yrkesverksamheter, fritidsverksamheter, tankeverksamheter o s v

Hemsidan lades in på Internet våren 1998. Redovisningen omfattar sju inledande dokument och 129 dokument med verksamhetsområden som i första hand ska belysa hur verksamheterna fördelas på de olika områdena. De första åren fylldes de 129 sidorna med sådant, men det visade sig att allt inte kunde läggas in, det skulle bli för mycket. Därför gjordes särskilda bilagor, vanligen i pdf-format, som fick länkar på de 129 sidorna.

På område 40 förtecknas bilagor som har att göra med klassifikationssystemets utformning. Klassifikationssystemet innebär en samhällsbeskrivning som beskriver de olika verksamheterna, verksamhetsområdena och hur de beror av varandra.

Senare har arbetet mer växlats över till att påverka utvecklingen genom politiken och många bilagor om det har gjorts och finns förtecknade på område 36-39. Många bilagor handlar både om att visa systemets uppbyggnad och att påverka politiken och mycket gäller att bara undersöka verksamheterna i de olika områdena.

Det är så mycket som händer att det är svårt att både sköta de 129 områdena på hemsidan och att göra bilagor. Arbetet gäller att hålla koll på alla som med verksamheter påverkar utvecklingen. Det är så många att enda möjligheten i det arbetet är att skaffa kunskaper från hemsidor på Internet. Människor som väsentligt påverkar utvecklingen finns ofta i företag och organisationer som numera måste ha hemsidor på Internet för att kunna göra sig gällande. Hemsidesinnehavare som man har anledning besöka har vanligen sitt material svåröverskådligt och ändrar ofta åsikter och adresser. Det är inte möjligt att ständigt kontrollera dem och deras ändringar.

I mars 2011 gjordes en revidering av de 129 områdena, där mycket plockades bort. I april 2014 påbörjas revideringar då ännu mer tas bort. Det finns på de 129 områdena på hemsidan inte plats för några mer omfattande beskrivningar eller beskrivningar som har kort giltighetstid. Områdena måste i stor utsträckning få innehålla länkar till bilagor som innehåller beskrivningar av verksamheter och länkar till beskrivningar.

De särskilda utredningarna/bilagorna finns förtecknade i följande pdf, som också innehåller innehållsförteckningar till de senaste årens utredningar.

Sven Wimnell 080203+++: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. (http://wimnell.com/omr40zf.pdf)

I början är dokumenten uppdelade på olika kategorier, men från och med 8 april 2011 (sidan 164) förtecknas de i kronologisk ordning, varvid den senaste läggs underst.

De senaste utredningarna, som var för sig ofta redovisar aktuella saker i alla de 129 delområdena. De förtecknas i början av hemsidan i kronologisk ordning med den senaste allra överst. Adressen till hemsidan är http://wimnell.com

Utredningen den 1 oktober 2015 innehåller mycket omfattande och aktuella uppgifter om högskolor, forskning, klassifikationssystemet för verksamheter m m.
Sven Wimnell 1 oktober 2015: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden.
http://wimnell.com/omr40zj.pdf

Utredningen den 5 februari 2016 innehåller en sorts sammanfattning av arbetet med samhällsplaneringens problem t o m 4 februari 2016.
Sven Wimnell 5 februari 2016: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett system för mänskliga verksamheter som kan hjälpa oss att forma framtiden. http://wimnell.com/omr36-39zzzk.pdf

Utredningen den 1 april innehåller en repetition av förslag och något om politik efter 4 februari 2016 till slutet av mars 2016.
Sven Wimnell 1 april 2016: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Tillägg till utredningen 5 februari 2016. http://wimnell.com/omr36-39zzzl.pdf

Utredningen den 2 april innehåller tidningsartiklar efter 4 februari 2016.
Sven Wimnell 2 april 2016: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen. Tidningsartiklar och debattartiklar efter 4 februari 2016. http://wimnell.com/omr36-39zzzm.pdf

Utredningen den 4 april 2016 innehåller regeringens prioriteringar och förslag om regionplaneringar i Sverige.
Sven Wimnell 4 april 2016: Utvecklingens krafter. Levnadsförhållanden. Regeringens verksamheter och prioriteringar enligt hemsidan på internet 2 april 2016. Vad gör Kristina Persson ? Planering av Sverige. Utbildning och kultur. http://wimnell.com/omr36-39zzzn.pdf

Utredningen den 29 april 2016:
Sven Wimnell 29 april 2016: Vårbudgeten 2016, tidningsartiklar och förslag om en svensk världsplanering för svenska behov och planeringar för Sverige och 6 svenska regioner.
http://wimnell.com/omr36-39zzzo.pdf

Sven Wimnell 8 maj 2016: Hushållens levnadskostnader. Samhällskunskap, samhällsplanering. Sveriges regioner. Regionplanering. Förstamajtal 2016. Miljöpartiet. Oppositionen. Kungen
http://wimnell.com/omr36-39zzzp.pdf

Sven Wimnell 9+16+26 maj 2016: Sveriges 6 regioner. Länsstyrelser, landsting och kommuner. Invånare 2005 och 2013. Antalet bostäder 2010. Länkar till deras hemsidor på internet 6 maj 2016 med uppgifter om allt de vill visa upp m m.
http://wimnell.com/omr36-39zzzq.pdf

Sven Wimnell 30 maj 2016: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Ny regering 25 maj 2016.
http://wimnell.com/omr36-39zzzr.pdf

Sven Wimnell 4 juni2016: Verksamheterna i 22 politikområden och något om samhällsplaneringens problem. Kulturministern: Skattepengar ska inte gå till hatretorik och polarisering.
http://wimnell.com/omr36-39zzzs.pdf

Sven Wimnell 18 juni 2016: Världen och Sverige 5-13 juni. Regeringens utbildningspolitik, politik för fysiska och sociala miljöer i regioner och kommuner och politik för hushåll samt partiledardebatt.
http://wimnell.com/omr36-39zzzt.pdf

Sven Wimnell 29 augusti 2016: Brev till statsråd.
Om bostäder och skolor m m.
http://wimnell.com/omr36-39zzzu.pdf
Även om skatter o d.

Till statsminister Stefan Löfven
den 10 september 2016.
http://wimnell.com/omr36-39zzzv.pdf

Sven Wimnell 10 oktober 2016:
Riksmötets öppnande 13 september 2016. Statsbudget 2017. Budgetmotioner. Debatter. Kommentarer. Läget i Sverige och i världen. De politiska partierna. Jämlikhet.
http://wimnell.com/omr36-39zzzx.pdf

Sven Wimnell 9 november 2016:
Verksamheter och kunskaper som alla i en demokrati bör känna till och vad regeringen gör och borde göra. Och tidningsartiklar.
http://wimnell.com/omr36-39zzzy.pdf

Sven Wimnell 3 december 2016:
De nya regionerna. Läget i världen. Mänskliga verksamheter som styr världen. Regeringens politik och brist på politik. Samhällsplaneringens problem. Planering av fysiska och sociala miljöer. Tidningsartiklar. http://wimnell.com/omr36-39zzzz.pdf

Sven Wimnell 20 december 2016: Ett bättre nytt år önskas. Kunskaper och etik. Statsministerns jultal. Tidningsartiklar 12-20 december 2016, Ett system för mänskliga verksamheter som styr utvecklingen. Hur ska man kunna förbättra världen?
http://wimnell.com/omr36-39zzzza.pdf

Sven Wimnell 16 januari 2017: Att förbättra världen.
Att förbättra Sverige. Inkomstskattesystemet ger orimligt höga skatter för de lägsta inkomsterna. De måste kompenseras för det. Det behövs en politik för hushållens förhållanden.
http://wimnell.com/omr36-39zzzzb.pdf

Sven Wimnell 5 februari 2017:
Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Vetande från SIDA och Nationalencyklopedin och tidningsartiklar om förhållandena i världen 18 december 2016 till 3 februari 2017. http://wimnell.com/omr36-39zzzzc.pdf

Sven Wimnell 15 februari 2017:
Socialdemokraterna och regeringen.
Regionplanering. Trygghet och myndigheter.
http://wimnell.com/omr36-39zzzzd.pdf

Sven Wimnell 5 mars 2017:Läget i världen. Artiklar om läget 5-26 februari 2017. Utrikesdeklarationen och riksdagsdebatten. Utrikesdepartementets förbättringar av världen.
http://wimnell.com/omr36-39zzzze.pdf

Sven Wimnell 19 mars 2017:
Påminnelser om inrikespolitiken. Introduktion med korta kommentarer om inrikesproblem och läget i världen. Sedan mänskliga verksamheter som styr världen och regeringens verksamheter.
http://wimnell.com/omr36-39zzzzf.pdf

Sven Wimnell 5 april 2017:
Tidningsartiklar 27 februari - 2 April 2017
om utrikes förhållanden. Kommentarer och sammanfattning om samhällsplaneringens problem.
http://wimnell.com/omr36-39zzzzg.pdf

Ämnet om samhällsplaneringens problem

Ämnet om samhällsplaneringens problem har utretts i samband med forskarutbildningen i samhällsplanering vid Nordiska Institutet för Samhällsplanering, Nordplan. Intitutet bildades 1968 av de nordiska länderna med plats i Stockholm. Av någon anledning lades det ner efter ett par decennier.

Innan nedläggningen publicerade intitutet dock en rapport, Nordplan meddelande 1986:5 "Sven Wimnell : Samhällsplaneringens problem: ett klassifikationssystem som hjälpmedel."

Systemet ordnar samhällsplaneringens problem på ett systematiskt sätt. Enligt Libris finns rapporten på bibliotek :

Umeå universitetsbibliotek,
Kungl. biblioteket,
Nordregio, Biblioteket,
Riksdagsbiblioteket,
Stockholms universitetsbibliotek, Geobiblioteket,
Lunds universitets bibliotek, Universitetsbiblioteket,
Malmö stadsbibliotek, Informations- och lånecentralen och
Sveriges lantbruksuniversitets bibliotek, Alnarpsbiblioteket.
Handelshögskolan i Stockholm

Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:
* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.
* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.
Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).
Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar och påverkas genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.

Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ?	Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ?	Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.
Hur kan det bli ?	Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ?	Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av

psykiska och
kroppsliga förhållanden och av deras
fysiska och
sociala miljöer.

Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Man bör noga skilja mellan planeringar och beslut. Planeringar är beslutsunderlag. När alla fått alla informationer i planeringsprocesserna ska allas åsikter slussas igenom i hierarkierna till dem som fått makt att besluta, och det är också informationsprocesser som ingår i samhällsplaneringens problem.

Till problemen hör också informationsprocesserna från beslut till det slutliga verkställandet. Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personers, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Förändringsprocesserna hålls igång av informationsflöden i och mellan människorna, och därför övergår förändringsproblemen och samhällsplaneringens problem i ett stort problem om produktion och spridning av kunskaper och värderingar, som leder till handlingar som förändrar världen.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på planerings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Arbetet om samhällsplaneringens problem vänder sig till dem som har makten över förändrings- och fördelningsprocesserna på olika nivåer och i synnerhet på de politiska nivåerna. Eftersom Sverige är en demokrati har i princip folket makten. Arbetet vänder sig därför till folket, men då den s k representativa demokratin tillämpas har de förtroendevalda politikerna makten och arbetet vänder sig därför främst till dem.

Men det vänder sig också i hög grad till alla som på ledande sätt på opolitiska nivåer medverkar vid förändring av individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och deras fysiska och sociala miljöer, och de finns inom alla delar av systemet. Arbetet vänder sig i hög grad till alla som sysslar med utbildning och information.

I rollen A1 behöver man information så att man klarar det dagliga livet. I den rollen kan man ställas inför problem var man ska köpa varor bäst, hur man lagar bra mat, hur man kan resa bäst, hur man gör för att bota krämpor, vart man vänder sig när man blir sjuk, hur man knypplar, vad aktierna står i, vad de ger på bio och teater, vem som vann fotbollsmatcherna etc etc. I den rollen vet man vad man vill efterfråga och det kan då vara bra med en söktjänst där man bara skriver in t ex ”fotbollsmatcher” eller ”magont”. I ett väl utvecklat nät ska man då få ”träffar” som beskriver det man är ute efter.

I rollen B1 gäller det att hitta ett bra jobb man trivs med och man får betalt för så mycket man vill ha. I den rollen måste man välja utbildning om man inte har någon man tycker räcker och då får man söka på utbildningar och lediga jobb.

I rollen B2 gäller det att göra jobbet bra, dvs man måste göra det på bästa sätt och på rätt tid. Vill man använda Internet för den här rollen får man söka på det yrke man valt och se om man kan få några tips om hur man bör göra. Arbetsgivarna bör tala om hur arbetet ska skötas och anställda och specialister och forskare kan komma med förslag till förbättring av arbetsrutinerna.

Rollen A2 är den verkligt svåra rollen : Att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer. Klassifikationssystemet som redovisas här är uppbyggt i första hand med hänsyn till rollen A2, men tillfredsställer automatiskt informationsbehoven i de andra rollerna eftersom man i rollen A2 behöver veta bland annat allt som man behöver veta i de andra rollerna. Det som man ytterligare behöver veta i rollen A2 är hur alla verksamheter påverkar varandra och behöver veta vad man ska sträva mot, dvs veta vilka verksamheter som behövs och hur de bör vara fördelade.

Information för rollen A2 kan man inte få genom att söka på ett enda ord utan man måste orientera sig i hela informationsutbudet. För att inte drunkna i all information måste man ha hjälp att få ordning på frågorna, och den hjälpen får man med det uppgjorda klassifikationssystemet för verksamheter.

Följande sidor från omr36-39zzzn

Utvecklingens krafter.

Utvecklingen i världen i framtiden beror av människornas verksamheter och av naturens verksamheter, dess krafter och resurser. Människornas verksamheter gäller tankeverksamheter och handlingar hos individer, grupper, organisationer och institutioner o d. Naturen och människorna påverkar och påverkas.

För att få grepp om utvecklingen måste man ha beskrivningar om människornas och naturens verksamheter. Människornas tankar och handlingar är för det mesta inte beskrivna utan bara utförda, Individer, grupper, organisationer etc är ofta dåliga på att beskriva sina tankar och handlingar, det behövs i stor utsträckning särskilda åtgärder för att få fram nödvändiga beskrivningar, det behövs bl a forskningar inom en lång rad vetenskaper och utredningssystem.

Naturen har inga tankar och kan inte själv beskriva vad den gör, för att få fram beskrivningar om naturens krafter och resuser blir det bl a uppgifter för människor inom naturvetenskaperna att göra beskrivningar om naturen. På det hela taget är det då människornas verksamheter som avgör världens framtid.

För framtidsplaneringen har forskats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

De mänskliga verksamheterna har på översta nivån grupperats i nio huvudområden:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.	**20 områden**
2. Religiösa verksamheter o d.	**5 områden**
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.	**15 områden**
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.	**3 områden**
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.	**11 områden**
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.	**30 områden**
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.	**21 områden**
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.	**12 områden**
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar.	
Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.	**12 områden**
Summa	**129 områden**

Huvudområdena har underindelats i delområden enligt en decimalprincip som framgår av de härefter följande sidorna.

Alla röstberättigade måste känna till vad demokratiska samhällen består av och hur de fungerar och behöver känna till systemet för de mänskliga verksamheterna.

Isynnerhet de som sysslar med information och utbildning och de som har makt och ledande ställning i verksamheterna behöver kunskaper om allt och har i sitt arbete nytta av att väl känna till alla verksamheter som formar framtiden.

Systemet för mänskliga verksamheter.

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter
20 områden:

Texten för områdena är länk till hemsidan.

SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.

SW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
SW . 103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar.
SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
SW . 105 Övergripande om forskning
SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
SW . 108 Samhällskunskap.
SW . 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

SW 11/19 Individernas inre verkligheter.
SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
SW 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

2. Religiösa verksamheter o d.
5 områden:

SW 2 Religiösa verksamheter o d.
SW 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.
SW 21 Allmän religionsvetenskap.
SW 22/28 Kristna religioner.
SW 29 Icke kristna religioner o d.

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
15 områden

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

SW 31 Statistik och demografi.
SW 32 Statsvetenskap.
SW 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.
SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.

SW 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
SW . 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
SW . 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots.)
SW . 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d).

SW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
SW 36 ...om individernas kroppsliga förhållanden.
SW 37 ...om utbildning o d.
SW 38 ...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
SW 39 ...om sociala miljöer, nöjen, sport o d.

4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
3 områden:

SW 4 Sambandsforskningsverksamheter.
SW 40 Systemvetenskap.Infostruktur.
SW 41-49 Samband o samordning mellan olika verksamheter.

5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
11 områden

SW 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.
SW 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap.
SW 51 Matematik.
SW 52 Astronomi, rymdforskning.
SW 53 Fysik o d.
SW 54 Kemi o d.
SW 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d.
SW 56 Paleontologi, arkeologi o d.
SW 57 Biologi, ekologi. Naturgeogr. Utv.lära, ärftlighet
SW 58 Botanik.
SW 59 Zoologi.

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
30 områden:

SW 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
SW 60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter.

SW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.
SW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
SW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.
SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
SW . 641 Matlagning. 642 Måltider, matservering.
SW . 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
SW . 645 Användning av inventarier o d.
SW . 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom tvätt o d)
SW . 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster o utgifter mm.
SW . 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
SW . 649 Personvård: barn, hemsjukvård.

SW 65 Adm, distribution, kommunikation, organisation o d.
SW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
SW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
SW . 6525-6529 Militära verksamheter.
SW . 653 Handelsverksamheter.
SW . 654 Telekommunikationsverksamheter.
SW . 655 Förlagsverksamheter o d.
SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.
SW . 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

SW 66/68 Tillverkning av varor.
SW 66 Tillverkning av kemivaror od.
SW 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
SW 68 Tillverkning av komplexvaror.

SW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
21 områden:

SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
SW 70 Allmänt om konst o kultur.

SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.
SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.
SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.
SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, teckenkonst. 77 Fotografi.
SW 78 Musik (konserter o d 792)

SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport.
SW . 7911-7913 Seder och bruk.
SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
SW . 794 Spel. Skicklighets-och turspel. Lotteri. Lotto. Tips etc.

SW 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
SW . 7951 Sociologi. Socialvård..
SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.
SW . 7957 Undervisning o d.
SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.
SW . 7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d.

SW 796/799 Sport, idrott o d.

8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
12 områden:
SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
SW 80 Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
SW 81 Litteraturvetenskap. Litteraturhistoria.
SW 82/89 Skönlitteratur på olika språk.
SW 82 Engelsk skönlitteratur o d.
SW 83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitt.
SW 84 Fransk skönlitteratur o d.
SW 85 Italiensk skönlitteratur o d.
SW 86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d.
SW 87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d.
SW 88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d.
SW 89 Skönlitt på orientaliska och övriga språk o d .

9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
12 områden:
SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.
SW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
SW 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.
SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
SW 93 Allmänt om allm. historia. Världs- och forntidshistoria.
SW 94 Medeltidens o nya tidens hist. i allmänhet och i Europa.
SW 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
SW 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
SW 97 Medeltidens o nya tidens hist i Nord- o Mellanamerika.
SW 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika.
SW 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Poler. Rymden.

Den fundamentala påverkanskedjan

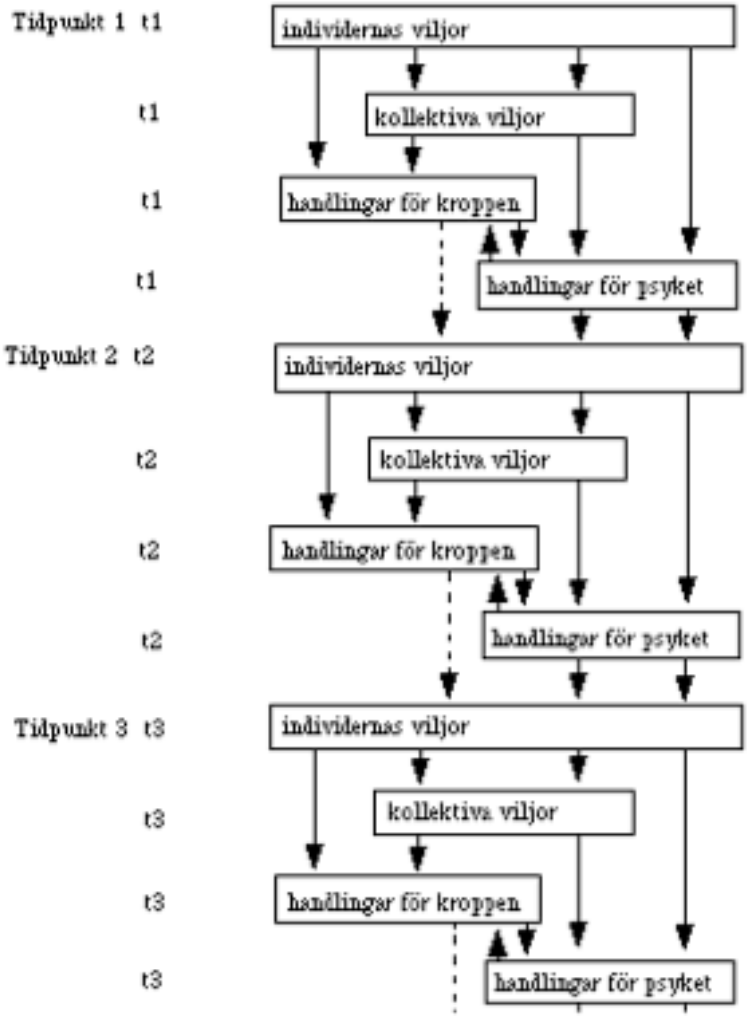

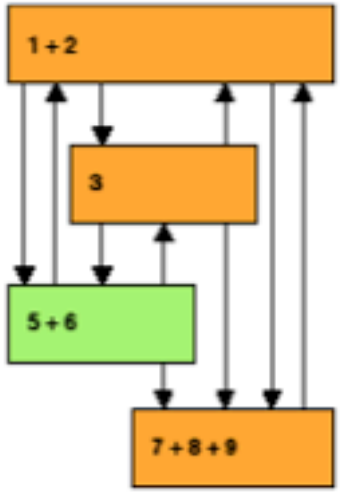

1-2 Filosofiska, psykologiska och religiösa verksamheter.
3 Politiska vetenskaper och politiska verksamheter.
5-6 Naturforskning och teknologiska/ ekonomiska verksamheter.
7-9 Kulturella verksamheter.

4 Bakgrundens med pilarna: Sambandsforskning på samhällsnivå.

Påverkan enligt pilarna sker direkt eller indirekt.

020130

Den fundamentala påverkanskedjan

Det är viktigt att observera den fundamentala påverkanskedjan, där individernas inre verkligheter ger viljor som styr världens utveckling. Viljorna styr de kollektiva politiska viljorna och individernas viljor och de politiska kollektiva viljorna styr tillsammans handlingarna i den yttre verkligheten.

Handlingarna styr dels ekonomiska/teknologiska verksamheter till kroppslig nytta (eller onytta), dels kulturella verksamheter som är informationsverksamheter med olika uttrycksmedel - till psykisk nytta (eller onytta).

De kulturella verksamheterna påverkar individernas inre verkligheter som i sin tur ger upphov till nya viljor, nya kollektiva viljor och och nya ekonomiska och kulturella handlingar.

Vill man förbättra världen måste man se till att individernas inre verkligheter blir lämpliga, vilket kan göras bara med hjälp av lämpliga kulturella verksamheter.

Man kan säga att individernas inre verkligheter och viljor idag på det hela taget är olämpliga, hur ska man då kunna åstadkomma lämpliga kulturella verksamheter? Bland de kulturella verksamheterna finns de offentliga utbildningssystemen (grundskola, gymnasium etc) som genom åratal av förändringar i teorin blivit tämligen bra, i Sverige. I världen för övrigt finns många dåliga utbildningssystem eller inga alls.

Men utbildningssystemen är bara en liten del av alla kulturella verksamheter. Verksamheter som påverkar individenas inre verkligheter och viljor finns också i alla andra kulturella verksamheter: i nöjesindustrin, i reklamindustrin, i tidningar, tidskrifter, radio, TV, video etc, i konst- och designvärlden, överallt. Dessa verksamheter översvämmas av informationer och program som visar livsstilar som inte befrämjar uppkomsten av lämpliga inre verkligheter och lämpliga viljor.

De ekonomiska/teknologiska verksamheterna är beroende av individernas inre verkligheter och viljor och av de kollektiva/politiska viljorna. Det innebär idag fördelning av produktion och konsumtion av varor och tjänster som är mer ojämlik än den behövde vara. Den nuvarande fördelningen är resultat av de bilder av livsstilar som de kulturella verksamheterna förmedlar.

Individernas inre verkligheter och deras viljor, politiken, de ekonomiska verksamheterna och de kulturella verksamheterna bildar alltså fyra stora problemkomplex, som påverkar varandra i ständigt pågående påverkanskedjor.

Komplexen innehåller många skevheter som borde rättas till.

Vill man rätta till skevheterna i de fyra komplexen bör man ha lämpliga värderingar som utgångspunkt. Eftersom hela jordklotet bildar ett enda stort system bör man ha värderingar som gäller överallt. Det som då finns att tillgå är bland annat FNs mänskliga rättigheter och mål med komplement som bl a FNs Millenniedeklaration och senare överenskommelser

22 politikområden för politiken 26 maj 2016

Komletterad med namn och adresser 4 januari 2017.

Under årens lopp har innehållet i dominerande politikområden skiftat. Utredningar har visat att dagens politiska problem kan inordnas i 22 politikområden som hvudsakligen stämmer överens med regeringens ministerområden. http://www.regeringen.se

*** Partiledaren/statsministern Stefan Löfven.**
*** Allmänt om regeringens politik.**
Statsminister Stefan Löfven
statsradsberedningen.registrator@regeringskansliet.se

Samordnings- och energiminister Ibrahim Baylan
miljodepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Utrikespolitik.**
Politik för en utrikesminister.
Utrikesminister Margot Wallström
utrikesdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Europapolitik.**
Politik för en EU-minister.
EU- och handelsminister Ann Linde
utrikesdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Politik för juridik.**
Politik för en justitieminister.
Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson
justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Försvar.**
Politik för en försvarsminister.
Försvarsminister Peter Hultqvist
forsvarsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Miljö**
Politik för miljöminister för fysiska och sociala miljöer i regioner och kommuner.
Miljöminister Karolina Skog
miljodepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Transporter.**
Politik för en infrastrukturminister.
Infrastrukturminister Anna Johansson
naringsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Bostadsproduktion.**
Politik för en bostadsminister som ser till att det produceras.
Bostads- och digitaliseringsminister Peter Eriksson
naringsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Landsbygdspolitik.**
Politik för en landsbygdsminister.
Landsbygdsminister Sven-Erik Bucht
naringsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Politik för internationellt utvecklingssamarbete och klimat.**
Minister för internationellt utvecklingssamarbete och klimat.
Minister för internationellt utvecklingssamarbete och klimat samt vice statsminister Isabella Lövin
utrikesdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Sjuk- och hälsovård o d.**
Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.
Folkhälso-, sjukvårds- och idrottsminister Gabriel Wikström
socialdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Hushållet. Mat, boende, konsumtion, hushållsekonomi o d**
Politik för en socialförsäkringsminister som bore ha ansvar för hushållsverksamheter.
Socialförsäkringsminister Annika Strandhäll
socialdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst**
Politik för en barn- och äldreminister m m med välfärd och socialtjänst o d
Barn-, äldre- och jämställdhetsminister Åsa Regnér
socialdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Utbildning. Forskning.**
Politik för utbildningsministrar.
Utbildningsminister Gustav Fridolin
utbildningsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Minister för högre utbildning och forskning Helene Hellmark Knutsson
utbildningsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Gymnasie- och kunskapslyftsminister Anna Ekström
utbildningsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Information, konst, kultur o d.**
Politik för en kultursminister. Med demokrati.
Kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke
kulturdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Jobb.**
Politik för en arbetsmarknads- och etableringsminister.
Arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson
arbetsmarknadsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Näringar.**
Politik för en näringsminister.
Närings- och innovationsminister Mikael Damberg
naringsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Handel.**
Politik för handelsminiser.
EU- och handelsminister Ann Linde
utrikesdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Migration.**
Politik för en migrationsminister.
Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson
justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Polisen. Brott. Kriminalvård.**
Politik för en inrikesminister för brott och polis o d
Inrikesminister Anders Ygeman
justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Politik för statens finanser och statens stöd till regioner och kommuner o d.**
Politik för finans- finansmarknads- och civilministrar.
Finansminister Magdalena Andersson
finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Finansmarknads- och konsumentminister, biträdande finansminister Per Bolund
finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Civilminister Ardalan Shekarabi
finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Andra aktörer**
Partisekreterare (S) Lena Rådström Baastad
Socialdemokraterna Partiet info@socialdemokraterna.se

Karl-Petter Thorwaldsson. Ordförande i LO
karl-petter.thorwaldsson@lo.se

Vänsterpartiledare Jonas Söstedt
Sjöstedt Jonas <jonas.sjostedt@riksdagen.se>

Ulla Andersson, vänsterpartiet
Andersson (v) Ulla <ulla.andersson@riksdagen.se>

Sammanfattningsvis

Sverige bör ha en minister för hushållen och hushållsverksamheterna, som redovisar hur det var, är, kan bli och bör bli, och som ser till att de blir bra,
i princip Socialförsäkringsminister Annika Strandhäll.

Miljöministern bör driva en regionplanering för jämlikhet i landet

Runt hushållen serviceområden :

*** Statsminister Stefan Löfven Statsledning.**

*** Samordnings- och energiminister Ibrahim Baylan**

*** Utrikesminister Margot Wallström. Utrikesförhållanden.**

*** EU- minister Ann Linde. EU-förhållanden.**

*** Justitieminister Morgan Johansson. Lagar och regler.**

*** Försvarsminister Peter Hultqvist. Försvar.**

*** Miljöminister Karolina Skog. Fysiska och sociala miljöer i regioner, landsting och kommuner**.

*** Infrastrukturminister Anna Johansson. Transporter.**

*** Bostadsminister Peter Eriksson. Ledning av bostadsproduktion.**

*** Landsbygdsminister Sven-Erik Bucht. Kompletterar miljöministern.**

*** Minister för internationellt utvecklingssamarbete och klimat Isabella Lövin Stöd och samarbete.**

*** Folkhälso-, sjukvårds- och idrottsminister Gabriel Wikström. Hälso-och sjukvård.**

*** Barn-, äldre och jämställdhetsminister Åsa Regnér. Socialtjänst.**

*** Utbildningsminister Gustav Gustav Fridolin. Grundskola.**

*** Minister för högre utbildning och forskning Helene Hellmark Knutsson. Högre utbildning och forskning.**

*** Gymnasie- och kunskapslyftsminister Anna Ekström. Gymnasier mm.**

*** Kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke. Kultur och demokrati.**

*** Arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson. Arbete och etablering.**

*** Närings- och innovationsminister Mikael Damberg. Näringar.**

*** Handelsminister Ann Linde. Handel.**

*** Migrationsminister Morgan Johansson. Migration.**

*** Inrikesminister Anders Ygeman. Brott och polis.**

*** Finansminister Magdalena Andersson. Statens finanser.**

*** Finansmarknadsminister Per Bolund. Finansmarknad.**

*** Civilminister Ardalan Shekarabi. Statligt stöd till kommuner.**

Inkomstskatterna

Sverige var under 1800-talet ett utpräglat klassamhälle. Sverige styrdes av kungen med hjälp av de fyra stånden i riksdagen, adel, präster, borgare och bönder. Någon plats för arbetare fanns inte.

Ståndsriksdagen avskaffades 1865 och ersattes med ett tvåkammarsystem. Arbetare med inkomst eller förmögenhet som var tillräckligt stor fick rösta, men det var till föga hjälp.

Socialdemokratiska partiet bildades 1889 och hade som första mål åttatimmarsdag och rösträtt för alla. Åttatimmarsdagen blev lag i slutet på 1910-talet. Rösträtten ökade steg för steg, först för män och sist för kvinnor som med full rätt kunde rösta första gången 1924. Det året fick de också komma in i läroverk, tidigare hade det inte varit möjligt. Kommuner hade möjlighet att i stället ordna kommunala flickskolor för realskolenivån.

Parlamentarismens principer att riksdagen skulle ha det översta ansvaret för styrningen av Sverige och inte kungen genomfördes informellt på 1910-talet men blev inte lag förrän 1974 då talmannen fick en central roll när en ny regering ska bildas.

På 1920-talet hämtades statsministern ibland från de borgerliga partierna, ibland från socialdemokraterna , men 1932 hade socialdemokraterna blivit så starka att de kunde inneha statsministerposten i 44 år till 1976.

Före andra värdskriget rådde en tradition att kvinnornas främsta uppgift var att bli gifta och försörjda av en man. De blev då “hemmafruar” med uppgift att sköta hushåll och barn, med hjälp av pigor om mannen hade hög inkomst.

Att föda barn utan att vara gift ansågs som skamligt. De som råkade ut för det försökte se till att de kunde föda i hemlighet någonstans. Tidningen Husmodern innehöll massor av annonser om det.

När de fått barnet gällde det att skaffa inkomster till försörjning eller adoptera bort. Det var ont om yrken för kvinnor: sjuksköterskor, sjukvårdsbiträden, barnmorskor. lärarinna på småskolor, hushållsarbete, butiksbiträde, serveringspersonal, enklare kontorsarbtete, skrivmaskinsarbete o d, hantverk i kvinnovänligt arbete, sömmerska, textilarbetare, man kunde inte bli polis, militär eller präst. Blev man gift med en general eller prost blev man generalska eller prostinna.

Under kriget fick kvinnor överta mäns arbete när de var inkallade. I början av 1900-talet var jordbruket den största branschen. med teknikens utveckling miskade behovet av arbetskraft i jordbruket, städerna växte. Kvinnorna blev mer och mer självständiga.

Efter kriget beskattades makar gemensamt enligt regler om sambeskattning. Det ogillades mer och mer och det kom krav om särbeskattning. Allmänna skatteberedningen gjorde en stor utredning om det men kom inte med förslag om hur det skulle gå till. Ett par andra statliga utredningar gav heller inte förslag och finansminister Gunnar Sträng åtog sig att lösa problemet. Han kom med 1970 års skattereform. Förslaget minskade antalet statliga skatteskikt och marginalskatterna för de högsta inkomster sänktes. “Dynamiska effekter” skulle göra att statens skatteinkomster inte skulle bli för låga.

Skatteomläggningen borde i möjligaste mån ske så att skatten blev efter förmåga. Ett problem var att förvärvarbetande make med hemmafru utan inkomst skulle få samma skatt som förvärvsarbetande ensamstående. Det löstes med ett hemmamakeavdrag. Avdraget var

inte idexreglerat och realvärdet minskade vartefter med inflationen. När realvärdet kommit nära noll avskaffades det, men då hade de flesta hemmafruarna försvunnit.

Ett annat problem var att de lägsta rimliga levnadskostnaderna för förvärvsarbetande makar då som nu inte var dubbelt så stora som för förvärvsarbetande ensamstående utan bara cirka 150%. Det hade gått att lösa med olika storlekar på gundavdrag för makar och ensamma, men det accepterades inte. Grundavdraget blev lika stort per person, men det sattes relativt lågt. Det medförde att de med de lägsta lönerna fick orimligt höga skatter, något som partierna inte kompenserat tillräckligt för.

Ett annat problem var att kapitalinkomstskatten inte blev väl ordnad. Kvar blev att skuldräntor fick avdrag med den marginaleffekt som blev för arbetsinkomsterna och således större ju större inkomsterna var, vilket inte var bra. Det förbättrades något av statsminister Torbjörn Fälldin (C) i förslag 1982, som genomfördes av socialdemokraterna eftersom Fälldin förlorade valet 1982

I skattereformen 1990 fick kapitalinkomstskatten nuvarande form med statlig skatt 30% oavsett inkomstens storlek. Den sattes till 30% för att ungefär motsvara kommunalskatterna som ligger ungefär där.

De flesta betalar ingen statlig inkomstskatt, bara kommunal inkomstskatt. Kapitalinkomstskatten på 30 % är för de flesta ungefär som kommunalskatten.

Progessiviteten i inkomstskattesystemet ombesörjs av den staliga inkomstskatten som 2017 börjar vid inkomst cirka 38000 kr per månad.

I sista minuten 1990 gjordes i skattereformen på förslag av LO en ändring av reglerna för kommunalskatten. För att lindra skatten för de lägsta inkomsterna bestämes att grundavdraget vid låga inkomster skulle ökas ett antal procent upp till inkomt litet över 100 000 kr per år, istället skulle sedan grundavdaget minska en viss procent vid inkomst däröver.

Inkomtsskattesystemet består enligt detta av en kommunalskatt som med nyss nämnda undantag är lika med den skatt kommunerna bestämmer samt en statlig skatt vid inkomst över en viss nivå som rksdagen avgör. Till det en kapitalinkomstskatt på 30% oavsett arbetsinkomstens storlek. Man bör observera, att skuldräntor (negativ kapitalinkomst) bör medge avdrag 30%.

Kvar står sedan att de med de lägta inkomsterna får orimligt höga skatter på grund av att grundavdraget inte når upp till lägsta rimliga levnadskostnader.

Från konsumentverkets hemsida, “Koll på penarna”

Konsumentverkets beräkningar 2017

Konsumentverket gör varje år en beräkning av vad som är rimliga kostnader för hushåll av olika storlek. Siffrorna kan vara en utgångspunkt när du vill gå igenom din ekonomi. Du kan också jämföra våra beräkningar med dina egna.

Konsumentverkets beräkningar baseras på ett basbehov av varor och tjänster och visar exempel på kostnader för detta. I beräkningarna förutsätts att du inte har några funktionsnedsättningar eller sjukdomar som innebär extra utgifter för till exempel hjälpmedel, särskild kost eller mediciner. Det förutsätts också att du bor i lägenhet och inte har några utgifter för trädgård eller reparationer.

Observera att inte alla hushållskostnader ingår i beräkningarna. Kostnader som inte ingår är till exempel boende, resor, hälso-och sjukvård, glasögon, presenter, semester, kalas, alkohol, måltider på restaurang, tobak och spel.

Läs mer
Vill du läsa mer om Konsumentverkets beräkningar kan du gå in på www.konsumentverket.se

Använd beräkningarna
Skriv in ditt hushålls kostnader i tabellen eller använd Konsumentverkets siffror om du är osäker på hur mycket du gör av med. Flytta sedan över dina kostnader till budgeten på sidan 3.

Beloppen i tabellerna har avrundats till jämna tiotal kronor.

Detta innehåller kostnadsposterna

All mat lagas hemma: Barn och vuxna äter alla måltider hemma, baserat på Konsumentverkets matsedel som finns på Konsumentverkets webbplats. Det är en fyraveckors näringsberäknad matsedel som täcker dagsbehovet av energi och näring för respektive åldersgrupp. Matsedeln består av frukost, lunch, middag och två till tre mellanmål.

All mat utom lunch vardagar lagas hemma: Matkostnad där lunch fem dagar per vecka är borträknad, du får själv lägga till kostnad för lunch på restaurang. Barnen äter i skolan.

Övriga matkostnader som du har för exempelvis festmåltider och extra fika (hemma eller på uteställe) ingår inte i beräkningen. Du måste själv lägga till den kostnad du har för detta.

Kläder och skor: Ett basbehov av kläder och skor som används till vardags, på fritiden och vid festligare tillfällen. Här ingår även tillbehör som väska, klocka och paraply.

Fritid och lek: Vanliga fritidsaktiviteter, leksaker, böcker, skidor, cykel, föreningsavgift med mera.

Mobiltelefon: Kostnad för en smarttelefon med kontantkort.

Personlig hygien: Gäller sådant som tvål, tandkräm, blöjor, hårklippning med mera samt kostnad för ett årligt tandläkarbesök (undersökning) för vuxna.

Barn-/ungdomsförsäkring: Kostnad för sjuk-och olycksfallsförsäkring för barn och ungdomar, som även omfattas under fritid.

Förbrukningsvaror: Dagligvaror som främst används för vård och skötsel av hemmet som tvätt-och rengöringsmedel, toalett-och hushållspapper med mera.
Hemutrustning: Möbler, husgeråd, tv, dator med mera. Vitvaror som disk-och tvättmaskin ingår inte.

Medier: Kostnad för bredband, fast telefoni, tv-licens och dagstidning med mera.

Hemförsäkring: Kostar olika beroende på hemmets försäkringsbelopp och bostadsort.
Storstad: över 200 000 invånare.
Mellanstor stad: 50 000–200 000 invånare.
Mindre tätort: under 50 000 invånare.

	1 person	2 personer
Förbrukningsvaror	130	160
Hemutrustning	500	610
Medier	1040	1090
Hemförsäkring		
storstad	150	170
mellanstor stad	90	100
mindre tätort	90	90
Summa gemensamma kostnader		
storstad	1820	2030
mellanstor stad	1760	1960
mindre tätort	1760	1950

Hushållets gemensamma kostnader per månad

	1 pers	2 pers	3 pers	4 pers	5 pers	6 pers	7 pers
Förbrukningsvaror	130	160	230	270	340	390	450
Hemutrustning	500	610	770	870	970	1 060	1 160
Medier	1 040	1 090	1 210	1 210	1 220	1 320	1 370
Hemförsäkring							
storstad	150	170	190	210	230	230	240
mellanstor stad	90	100	120	130	130	140	140
mindre tätort	90	90	110	110	120	130	130
Summa gemensamma kostnader							
storstad	1 820	2 030	2 400	2 560	2 760	3 000	3 220
mellanstor stad	1 760	1 960	2 330	2 480	2 660	2 910	3 120
mindre tätort	1 760	1 950	2 320	2 460	2 650	2 900	3 110

2017 1 Gäller för barn från 10 år. 2 För 18- och 19-åringar ska kostnaden minskas med 68 kr/månad på grund av fri tandvård.

Individuella matkostnader per månad

	6–11 mån	1 år	2–5 år	6–9 år	10–13 år	14–17 år	18–30 år	31–60 år	61–74 år	75 år >
All mat lagas hemma	710	750	980	1 406	1 700	2 040	2 240	2 110	1 890	1 780
All mat lagas hemma utom lunch vardagar	540	560	750	1 090	1 310	1 580	1 730	1 630	1 460	1 360

Övriga individuella kostnader per månad

	0 år	1–3 år	4–6 år	7–10 år	11–14 år	15–17 år	18–25 år	26–49 år	50-64 år	65 år >
Kläder och skor	370	500	730	740	730	730	710	690	680	680
Fritid och lek	100	260	440	610	710	740	690	670	660	560
Mobiltelefon	0	0	0	180[1]	210	300	400	300	280	180
Personlig hygien	500	640	140	170	250	370	490[2]	490	480	480
Barn- och ungdomsförsäkring	140	140	140	140	140	140				
Summa kostnader	**1 110**	**1 540**	**1 450**	**1 840**	**2 040**	**2 280**	**2 290**	**2 150**	**2 100**	**1 900**

Individuella kostnader per månad

	18-30år	31-60år	61-74år	75-år
Alla måltider i hemmet	2240	2110	1890	1780
Alla måltider i hemmet utom lunch	1730	16300	1460	13600

	18-25år	26-49år	50-64år	65-år
Personlig hygien inkl. tandvård	480*	490	480	480
Kläder och skor	710	690	680	680
Fritid och lek	690	670	660	560
Mobiltelefon	400	300	280	180
Summa kostnader, exklusive livsmedel	2290	2150	2100	1900

* För 18- och 19-åringar minskas summan med cirka 68 kr/månad p.g.a. fri tandvård.

Förvärvsarbetande i åldrar 18-65 år. 2017

Hemförsäkring i storstad.
Konsumentverkets beräkningar baseras på ett basbehov av varor och tjänster och visar exempel på kostnader för detta. I beräkningarna förutsätts att du inte har några funktionsnedsättningar eller sjukdomar som innebär extra utgifter för till exempel hjälpmedel, särskild kost eller mediciner. Det förutsätts också att du bor i lägenhet och inte har några utgifter för trädgård eller reparationer.

Observera att inte alla hushållskostnader ingår i beräkningarna. Kostnader som inte ingår är till exempel boende, resor, hälso-och sjukvård, glasögon, presenter, semester, kalas, alkohol, måltider på restaurang, tobak och spel.

Inga kostnader för semester ingår.

Mat:

All mat lagas hemma: Barn och vuxna äter alla måltider hemma, baserat på Konsumentverkets matsedel som finns på Konsumentverkets webbplats. Det är en fyraveckors näringsberäknad matsedel som täcker dagsbehovet av energi och näring för respektive åldersgrupp. Matsedeln består av frukost, lunch, middag och två till tre mellanmål. Inklusive matlåda till jobbet.
Övriga matkostnader som du har för exempelvis festmåltider och extra fika (hemma eller på uteställe) ingår inte i beräkningen.

	18-30år	31-60år	61-74år	75-år
Alla måltider i hemmet	2240	2110	1890	1780

18-65år:
13x2240+30x2110+4x1890 = 29120+63300+7560=99980=48x**2083**

66-80 år:
66-74år:9x1890+6x1780=17010+10680=27690=15x**1846.**

Personlig hygien inkl. tandvård: Gäller sådant som tvål, tandkräm, blöjor, hårklippning m.m. samt kostnad för ett årligt tandläkarbesök (undersökning) för vuxna.

18-25 år 490 kr per mån. 26-49år 490kr.
50-64år 480kr. 65-år 480kr.

18-65år:
8x490+ 24x490+16x480=3920+11760+7680=23360=48x**487=490**

66-80år: 480 kr per månad.

Kläder, skor: Ett basbehov av vanliga kläder och skor som används till vardags, på fritiden och för något festligare tillfälle. Här ingår även tillbehör som väska, klocka och paraply.

18-65 år:690 kr per mån, 66-80 år 680 kr.

Fritid, lek: Vanliga fritidsaktiviteter, leksaker, böcker, skidor, cykel, föreningsavgift m.m.

18-65 år: 670 kr per mån. 66-80 år 560 kr/mån.

Mobiltelefon: Kostnad för en smarttelefon med kontantkort. **Säg**
18-65 år 290 kr per månad,
66-80 år 180 kr per månad

Gemensamma kostnader per månad:

Förbrukningsvaror: Dagligvaror som främst används för vård och skötsel av hemmet som tvätt- och rengöringsmedel, toalett- och hushållspapper m.m. **1 person 130 kr per mån. 2 pers 160 kr.**

Hemutrustning: Möbler, husgeråd, tv, dator m.m. Vitvaror som disk- och tvättmaskin ingår inte.. **1 pers 500 kr per mån, 2 pers 610 kr.**

Medier: Kostnad för bredband, fast telefoni, tv-licens och dagstidning m.m. **1 pers 1040 kr per mån, 2 pers 1090 kr.**

Hemförsäkring: Kostar olika beroende på hemmets försäkringsbelopp och bostadsort. Storstad: över 200 000 invånare. Mellanstor stad: 50 000– 200 000 invånare. Mindre tätort: under 50 000 invånare.
I person storstad 150 kr per mån. 2 pers 170 kr. (Mellanstad 90/100. Mindre tätort 90/90.)

El. 2010 angavs: Den här posten är en uppskattad genomsnittlig förbrukning i kilowatt i hyreslägenhet: 1 person 180 kWh per månad, 2 personer 240 kWh.
Fortum - ELLEVIO 2016 El i Stockholm, treårskontrakt: fast avgift ca 91 kr per mån. KWh-pris ca 1,36 kr. Gör:
1 person 336 kr per mån. 2 pers 418 kr.
Säg 1 person 340 kr. 2 personer 420 kr.

Övrigt:

Kollektivresor och fackavgifter (inkl a-kassa):
Konsumentverket visar kostnader för en 20- åring, som har egen inkomst och bor i en mellanstor stad. Den egna bostaden är på två rum och kök:
Kollektiva lokalresor 540 kr per månad och fackavgifter (inkl a-kassa) 460 kr per månad. Summa 1000x12= 12000 per år.

I Stockholm kostar busskort 830 kr per mån (pensionär 550 kr)
Säg för åldrar 18-65 år:830+460 =1290kr per mån =15480 kr per år.
För arbetsresor får i skatten dras av delar över 10 000 kr per år, 830 kr per månad ligger under gränsen.

Från SCB 8 mars 2017:

Ny hyresstatistik på kommun- och stadsdelsområdesnivå

Statistiknyhet från SCB 2016-11-09 9.30

För första gången kan SCB presentera hyresstatistik på kommunnivå. Hyror för större städer redovisas också uppdelat efter byggår och antal rum. För Stockholm, Göteborg och Malmö presenteras dessutom hyror på stadsdelsområdesnivå.

Den nya hyresstatistiken visar att genomsnittlig (median) månadshyra för en trerumslägenhet i landet är 6 324 kronor. En tvårumslägenhet har en hyra på 5 141 kronor i genomsnitt.

En lägenhet på ett rum kostar 3 665 kronor per månad, och lägenheter med 4 eller fler rum har en genomsnittlig månadshyra på 7 794 kronor.

Hyrorna varierar dock betydligt mellan olika regioner. Storstäderna har en högre hyresnivå än de mindre kommunerna. Ett hushåll i en kommun med färre än 75 000 invånare får betala drygt 1000 kronor mindre i hyra per månad för en trea än ett hushåll i Stockholm.

Genomsnittlig (median) ny månadshyra för trerumslägenheter 2016 efter region, med felmarginal

Ny månadshyra 2016, kronor	
Stor-Stockholm	6 887 ±131
Stockholm	6 972 ±222
Stor-Göteborg	6 301 ±183
Göteborg	6 381 ±238
Stor-Malmö	6 811 ±214
Malmö	6 984 ±284
Lund	6 686 ±319
Övriga större kommuner	6 237 ± 63
Övriga mindre kommuner	5 959 ±71
Riket	6 324 ±44

*Gränsen mellan större och mindre kommuner går vid 75 000 invånare.

Fastighetens byggår påverkar hyran
Hyrorna varierar betydligt mellan fastigheter byggda olika år. Billigast är det att bo i lägenheter byggda under 1941–1960 och 1961–1980. Här är genomsnittlig (median) hyra för en trerumslägenhet 6 167 respektive 6 127 kronor per månad.

Lägenheter i hus byggda 1981–2000 samt 1940 och tidigare har en något högre snitthyra: 6 954 respektive 7 026 kronor per månad.

I fastigheter byggda mellan 2001 och 2010 är hyran för en trea 8 600 kronor i snitt. Ännu högre är hyran i hus byggda år 2011 eller senare.

Här får man betala 9 782 kronor i snitt per månad för en trerumslägenhet.

Lägsta hyresökningen på nio år
Hyrorna ökade med i genomsnitt 0,7 procent mellan 2015 och 2016. Det är den lägsta hyreshöjningen sedan 2007. Under de senaste nio åren har hyreshöjningen varierat från 0,7 procent (i år) till 3,3 procent mellan år 2008 och 2009. Sedan 2012 har hyreshöjningarna blivit lägre varje år.

Hyresförändring under de senaste nio åren, hela riket

År	**Hyresförändring, procent**
2015/2016	0,7*
2014/2015	1,3
2013/2014	1,7
2012/2013	2,2
2011/2012	2,8
2010/2011	2,4
2009/2010	1,6
2008/2009	3,3
2007/2008	2,7

*Värdet visar medianökningen. Medelökningen är 0,8 %.

Om hyrorna 2016/2017 ökar 0,8 % blir hyrona 2016:
2 rok: 5141 x 1.008 = 5182 kr/mån = 62 184 kr/år, säg **62 400 kr/år** = 5200 kr/mån
3 rok: 6324 x 1,008 = 6375 kr/mån = 76 495 kr/år, **säg 76 800 kr/år** = 6400 kr/mån

Utrymmesstandard :

Enligt Diagram 10.2, sid 225 i SCBs Bostads- och byggnadsstatistisk årsbok 2008, hade i hyreslägenheter 2002:

Hushåll med en person
- 64 år i genomsnitt ca 1,8 rok (1,77),
65 - år cirka 2,0 rok (2,08).
Hushåll med makar, 2 personer
- 64 år cirka 2,8 rok (2,72),
65 - år cirka 3,0 rok (2,98).
(Siffrorna inom parentes från tabell 10.7 på sid 230 i årsboken).

I bostadsrättslägenheter, tab 10.7 ungefär som i hyrslägenheter:
Ensam - 64 år 1,95 rok,
65- år 2,46.
Makar - 64 år 2,92 rok,
65- år 3,14 rok.

I småhus är rumsantalen cika 2 rum större än i hyrslägenheter:
Ensam - 64 år 4,17 rok,
65 - år 4,19.
Makar - 64 år 4,72,
65 - år 4,64 rok.

Mot bakgrunden av dessa siffor är det rimligt att räkna med
2rok för ensam och
3rok för makar. (Utan barn).

Boverkets grundprincip för bostadsytor innebär kök och vardagsrum samt ett rum per person.

Månadskostnader år 2017, förvärvs-arbetande icke-pensionärer.

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam	2 personer
Livsmedel. Alla mål äts hemma eller matlåda	2090	4180
Hygien (personlig)	490	980
Kläder och skor	690	1380
Lek och fritid	670	1340
Mobiltelefon	290	580
Förbrukningsvaror	130	160
Hemutrustning (inklusive dator)	500	610
Media (Fast telefon, Internet mm)	1040	1090
Hemförsäkring	150	170
Hushålls-el	340	420
Summa per månad 2017	**6390**	**10910**

Årskostnader år 2017, förvärvs-arbetande icke-pensionärer.

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam	2 personer
Summa per månad 2017	**6390**	**10910**
enligt månadsedovisningen.		
2017 per år:	**76680**	**130920**
Bostadshyra per år säg :		
Ensam 2rok, 12x 5200	62400	
2 personer 3rok, 12x 6400		76800
Summa per år 2017, bostad + övrigt	139080	207720
Förvärvsarbetande:arbets-resor+ fackavgifter säg	15480	30960
Summa per år 2017: bostad + övrigt	**154560**	**238680**
Här är inget räknat för höga semesterkostnader eller andra resor än lokalresor.		
Säg för enkelhets skull, avrundat	**155000**	**239000**

2 personer 154 % av ensam.

Pensionärer 2017

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam	2 personer
Livsmedel. Alla mål äts hemma	1850	3700
Hygien (personlig)	480	960
Kläder och skor	680	1360
Lek och fritid	560	1120
Mobiltelefon	180	360
Förbrukningsvaror	130	160
Hemutrustning (inklusive dator)	500	610
Media (Fast telefon, Internet mm)	1040	1090
Hemförsäkring	150	170
Hushålls-el	340	420
Summa per månad 2017	**5910**	**9950**

Kollektiva lokalresor säg 240 kr per månad per person, medger 6 tur- och returresor i månaden i Stockholm = 2880 kr per år.
Vårdkostnad 1100 kr per år (gräns i försäkringen)
Läkemedelskostnad 2200 kr per år (gräns i försäkringen)

Hemtjänst: Säg (lågt räknat) ensam 1200 kr per år, makar 1800 per år.

Summa för dessa kostnader 2880+1100+2200 = 6180 kr per person.
samt med hemjänst:
Ensam 7380 kr per år
Makar/sambor 14160 kr per år

Årskostnader år 2017, pensionärer.

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam.	2 personer
Summa per månad 2017	**5910**	**99500**
enligt månadsedovisningen.		
2017 per år:	**67440**	**115320**
Bostadshyra per år säg :		
Ensam 2rok, 12x 5200	62400	
2 personer 3rok, 12x 6400		76800
Summa per år 2017, bostad + övrigt	129840	192120
Lokalresor m m säg	7380	14160
Vård, läkemedel		
Hemtjänst.		
Summa per år 2017:		
bostad + övrigt	**137220**	**206280**
Säg för enkelhets skull,		
avrundat	**137000**	**206000**

2 personer 150 % av ensam.

Från konsumentverkets Koll på pengarna 8 mars 2017

Ekonomi för unga

Redan som ung behöver du lära dig att ha koll på din ekonomi. Kläder, fika, resor, mobiltelefon och körkort är några exempel på saker som kostar pengar.

Dina föräldrar måste betala för ditt uppehälle tills du fyller 18 år, eller tills du är 21 år om du fortfarande går i gymnasiet. I ditt uppehälle ingår bland annat mat, bostad och kläder. Men tjänar du egna pengar är det bra om du betalar en del för att bo hemma. I tabellen på nästa sida kan du se vad som är rimligt att betala.

Dina egna pengar

Från att du fyllt 16 år får du bestämma över de pengar du själv tjänat. Om du vill ingå ett avtal innan du fyllt 18 år måste dina föräldrar godkänna det. Annars är avtalet ogiltigt och dina föräldrar kan kräva att köpet ska gå tillbaka.

För att få egna pengar när du går i skolan kan du prata med dina föräldrar om att låta dig få en del av studiebidraget. Har du möjlighet kan du ta ett extrajobb under kvällar och helger för att tjäna egna pengar. Under sommaren brukar det även finnas en hel del sommarjobb som ger dig möjlighet att tjäna egna pengar.

Koll på din ekonomi

Ett bra sätt att få koll på sina pengar är att göra en budget. Då ser du dina inkomster och utgifter. På sidan 3 kan du läsa om hur du gör en budget. Att till exempel ta en fika på stan en gång i veckan blir cirka 2 600 kr på ett år! Fler exempel kan du hitta på sidan 8.

Flytta hemifrån

När du flyttar hemifrån får du eget ansvar för både din ekonomi och ditt boende. Du måste betala för sådant som du inte behövde betala för hemma och ha koll på vad som ska göras och när det ska göras. En förutsättning för att klara av att sköta ett hushåll är att ha koll på både inkomster och utgifter.

Alla kostnader blir plötsligt dina

När du bor hemma hos föräldrarna finns till exempel köksgrejer, el, möbler och dammsugare redan på plats. I ett eget boende är det du som måste se till att allt finns – och du måste betala för det.

Det är bra att skaffa en hemförsäkring när du flyttar hemifrån, det kostar runt 100 kronor i månaden. Om något försvinner eller går sönder så kan du få ersättning och slipper betala allt själv.

Räcker pengarna?

Förutom hyra och andra kostnader för din bostad ska pengarna räcka till annat. Räkna ut hur mycket pengar du har över efter att hyran är betald. Pengarna ska räcka till mat, el, hemförsäkring, mobiltelefon och nöjen. Se över din ekonomi - kanske finns det möjlighet att spara lite varje månad?

Om du inte har råd att betala en räkning så är det viktigt att du genast kontaktar den du fått räkningen av. En obetald räkning på 600 kronor kan snabbt komma upp i över 2 000 kronor om du inte gör något åt det. På sidorna 4-5 kan du läsa mer om vad du kan göra när pengarna inte räcker och se ett exempel på vad som händer med en obetald räkning.

Tänka ekonomiskt

Det finns flera saker du kan göra för att minska på dina utgifter. Istället för att bo själv kan du dela boende med någon. Då är ni flera som delar på de gemensamma kostnaderna. Du kanske inte heller kan inreda hela din lägenhet på en gång, det kan vara bra att vänta lite och känna efter vad du egentligen behöver. Ett annat sätt att spara pengar kan vara att till exempel köpa begagnade möbler och begagnat porslin. Exempel:

Exempel:Vad det kan kosta för en 20-åring med egen inkomst att bo hos föräldrar eller ha eget boende

Utgifter per månad	**Bo hos föräldrar**	**Eget boende**
All mat lagas hemma utom lunch vardagar	1 730	1 730
Förbrukningsvaror	70*	130
Hemutrustning	260*	700
Medier	260*	840
Hyra	1 890*	5 120
Hemförsäkring	30*	100
Summa hushållsutgifter	**4 240**	**8 620**
Övriga utgifter		
Personlig hygien	490	490
Kläder och skor	710	710
Fritid	690	690
Mobil	400	400
Äta lunch ute (20 ggr/månad)	1 760	1 760
Resor med lokaltrafik	540	540
Medlemskap i fack och a-kassa	460	460
Summa övriga utgifter	**5 050**	**5 050**
Total summa utgifter	**9 290**	**13 670**

* En fjärdedel av hushållets kostnader eftersom beräkningen utgår ifrån ett hushåll med fyra personer.

2017 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5200 kr per mån = 62 400 kr per år för ensam och 6400 kr per mån för makar/sambor= 76 800 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 155 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 239 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Inkomstskatt**
Mån. lön	**Prelskatt /mån**	**/år**	**Efter skatt /mån**	**/år**	**Över-skott/år**		**i % av inkomst**
6001	**622**	**7464**	**5379**	**64548**	**-90452**		**10,4**
7001	**844**	**10128**	**6157**	**73884**	**-81116**		**12,1**
8001	**1066**	**12792**	**6435**	**83220**	**-71780**		**13,3**
9001	**1288**	**15456**	**7713**	**92556**	**-62444**		**14,3**
10001	**1510**	**18120**	**8491**	**101892**	**-53108**		**15,1**
11001	**1743**	**20916**	**9258**	**111096**	**-43904**		**15,8**
12001	**2038**	**24456**	**9963**	**119556**	**-35444**		**17,0**
13001	**2334**	**27888**	**10667**	**128004**	**-26996**		**18,0**
14001	**2630**	**31560**	**11371**	**136452**	**-18548**		**18,8**
15001	**2926**	**35112**	**12075**	**144900**	**-10100**	**kris-**	**19.5**
16001	**3222**	**38664**	**12779**	**153348**	**-1652**	**gräns**	**20,1**
17001	**3518**	**42216**	**13483**	**161796**	**6796**		**20.7**
18001	**3814**	**45768**	**14187**	**170244**	**15244**		**21,2**
19001	**4110**	**49320**	**14891**	**178692**	**23692**		**21,6**
20001	**4435**	**53220**	**15566**	**186792**	**31792**		**22,2**
21001	**4731**	**56772**	**16270**	**195240**	**40240**		**22.5**
22001	**5027**	**60324**	**16974**	**203688**	**48688**		**22,8**
23001	**5323**	**63876**	**17678**	**213136**	**57136**		**23,1**
24001	**5619**	**67428**	**18382**	**220584**	**65584**		**23,4**
25001	**5915**	**70980**	**19086**	**229032**	**74032**		**23,7**
26001	**6211**	**74532**	**19790**	**237480**	**82480**		**23,9**
27001	**6507**	**78084**	**20477**	**245928**	**90928**		**24,1**
29001	**7096**	**85152**	**21905**	**262860**	**107860**		**24,5**
30001	**7394**	**88728**	**22607**	**271284**	**116284**		**24.6**
35001	**9044**	**108528**	**25957**	**311484**	**156484**		**25,8**
40001	**11199**	**134388**	**28802**	**345624**	**190624**		**28,0**
45001	**13849**	**166188**	**31152**	**373824**	**218824**		**30.8**
50001	**16499**	**197988**	**33502**	**402024**	**247024**		**33,0**
55001	**19333**	**231996**	**35668**	**428016**	**273016**		**35,2**
60001	**22383**	**268596**	**37618**	**451416**	**296416**		**37,3**

2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4200 kr per mån = 50400 kr per år för ensam och 5100 kr per mån för makar/sambor= 61 200kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 120 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 180 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**		**Årsinkomst per person**
Mån. lön	Prelskatt /mån	/år	Efter skatt /mån	/år	Över-skott/år		Överskott/år		
6001	1364	16368	4637	55644	-64356		-68712 (55644x 2-180000)		
7001	1628	19536	5373	64476	-55524		-51048		84 000
8001	1892	22704	6109	73308	-46692		-33384		96 000
9001	2161	25932	6840	82080	-37920		-15840		108 000
10001	2491	29892	7510	90120	-29880		240	kris-	120 000
11001	2849	34188	8152	97824	-22176		15648	gräns	132 000
12001	3212	38544	8789	104468	-14532		20936		144 000
13001	3575	42900	9426	113112	- 6888		46224		156 000
14001	3938	47256	10063	120756	756	kris-	61512		168 000
15001	4301	51612	10700	128400	8400	gräns	76800		180 000
16001	4664	55968	11337	136044	16044		92088		192 000
17001	5027	60324	11974	143688	23688		107376		204 000
18001	5390	64680	12611	151332	31332		122554		216 000
19001	5753	69036	13248	158976	38976		137952		228 000
20001	6151	73812	13850	166200	46200		152400		240 000
21001	6514	78168	14487	173844	53844		167688		252 000
22001	6877	82524	15124	181488	61488		182976		264 000
23001	7240	86880	15761	189132	69132		198264		276 000
24001	7603	91236	16398	196776	76776		213552		288 000
25001	7966	95592	17035	204420	84420		228840		300 000
26001	8324	99888	17677	212124	92124		244248		312 000
27001	8799	105588	18202	218424	98424		256848		324 000
29001	9859	118308	19142	229704	109704		279408		348 000
30001	10389	124668	19612	253344	115344		290688		360 000
35001	13039	156468	21962	263544	143544		347088		420 000
40001	15731	188772	24270	291240	171240		402480		480 000
45001	18631	223572	26370	316440	196440		452880		540 000
50001	21531	258372	28470	341640	221640		503280		600 000
55001	24431	293172	30570	366840	246840		553680		660 000
60001	27331	327972	32670	392040	272040		604080		720 000

2008. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4300 kr per mån = 51 600 kr per år för ensam och 5200 kr per mån för makar/sambor= 62 400kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 124 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 186 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**		
Mån. lön	Prelskatt /mån	/år	Efter skatt /mån	/år	Över-skott/år		Överskott /år		
6001	836	10032	5165	61980	-62020		-62040 (61980x2-186000)		
7001	1074	12888	5927	71124	-52876		- 43752		**Ensams**
8001	1338	16056	6663	79956	-44044		-26088		**förbättring**
9001	1602	19224	7399	88788	-35212		-8424		**på skatten**
10001	1910	22920	8091	97092	-26908		8184	kris-	**2006 - 2008**
11001	2230	26760	8771	105252	-18748		24504	gräns	3428
12001	2551	30612	9450	113400	-10600		40800		3932
13001	2872	34464	10129	121548	- 2452		57096		4436
14001	3193	38316	10808	129696	5696	kris-	73392		4940
15001	3513	42156	11488	137836	13856	gräns	83672		5456
16001	3834	46008	12167	146004	22004		106008		5960
17001	4155	49860	12846	154152	30152		122304		6464
18001	4475	53700	13526	162312	38312		138624		6980
19001	4796	57552	14205	170460	46460		154920		7484
20001	5149	61788	14852	178224	54224		170448		8024
21001	5470	65640	15531	186372	62372		186744		8528
22001	5790	69480	16211	194532	70532		203064		9044
23001	6111	73332	16890	202680	78680		219360		9548
24001	6435	77220	17569	210892	86828		235784		10052
25001	6766	81192	18235	218882	94820		251764		10400
26001	7097	85164	18904	226848	102848		267696		10724
27001	7428	89136	19573	234876	110876		283752		12452
29001	8247	98964	20754	249048	125048		312096		15344
30001	8777	105324	21224	254688	130688		323376		15344
35001	11427	156468	23574	282888	158888		379776		15344
40001	14077	168924	25924	311088	187088		436176		15848
45001	16874	202488	28127	337524	213524		489048		17084
50001	19774	237288	30227	362724	238724		539448		17084
55001	22674	272088	32327	387924	263924		589848		17084
60001	25574	306888	34427	413124	289124		640248		17084

2009. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4450 kr per mån = 53 400 kr per år för ensam och 5420 kr per mån för makar/sambor= 65 040kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 130 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 195 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**	
Mån. lön	Prelskatt /mån	/år	Efter skatt /mån	/år	Över-skott/år		Överskott /år	
6001	729	8748	5272	63264	-66736		-68472 (63264x2-195000)	
7001	977	11724	6024	72288	-57712		- 50424	**Ensams**
8001	1225	14700	6776	81312	-48688		-32376	**förbättring**
9001	1474	17688	7527	90324	-39676		-14352	**på översk.**
10001	1745	20940	8256	99072	-30928		3144 kris-	**2006 - 2009**
11001	2055	24660	8946	107352	-22648		19704 gräns	- 472
12001	2365	28380	9636	115632	-14368		36264	+164
13001	2676	32112	10325	123900	- 6100		52800	788
14001	2986	35832	11015	132180	2180	kris-	69360	1424
15001	3297	39564	11704	140448	10448	gräns	85896	2048
16001	3607	43284	12394	148728	18728		102456	2684
17001	3918	47016	13083	156996	26996		118992	3308
18001	4228	50736	13773	165276	35276		135552	3944
19001	4539	54468	14462	173544	43544		152088	4568
20001	4881	58572	15120	181440	51440		167880	5240
21001	5191	62292	15810	189720	59720		184440	5876
22001	5502	66024	16499	197988	67988		200976	6500
23001	5812	69744	17189	206268	76268		217536	7136
24001	6123	73476	17878	214536	84536		234072	7760
25001	6437	77244	18564	222768	92768		250536	8348
26001	6768	81216	19233	230796	100796		266592	8672
27001	7100	85200	19901	238812	108812		282624	10388
29001	7761	93132	21240	254880	124880		314760	15176
30001	8091	97092	21910	262920	132920		330840	17576
35001	10444	125328	24557	294684	164684		394368	21140
40001	13094	157128	26907	322884	192884		450768	21644
45001	15759	189108	29242	350904	220904		586808	24464
50001	18659	223908	31342	376104	246104		557208	24464
55001	21559	258708	33442	401304	271304		557208	24464
60001	24459	293508	35542	426504	296504		658008	24464

2010. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4700 kr per mån = 56 400 kr per år för ensam och 5700 kr per mån för makar/sambor= 68 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 134 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 201 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**	
Mån. lön	Prelskatt /mån	/år	Efter skatt /mån	/år	Över-skott/år		Överskott /år	
6001	687	8244	5314	63768	-70232		-73464 (63768x2-201000)	
7001	918	11016	6083	72996	-61004		- 55008	**Ensams**
8001	1149	13788	6852	82224	-51776		-36552	**förbättring**
9001	1380	16560	7621	91452	-42548		-18096	**på översk.**
10001	1644	19728	8357	100284	-33716		-432 kris-	**2006 - 2010**
11001	1943	23316	9058	108696	-25304		16392 gräns	-3128
12001	2244	26928	9757	117084	-16916		33168	-2384
13001	2545	30540	10456	125472	- 8528		49944	-1640
14001	2846	34152	11155	133860	- 140	kris-	66720	-896
15001	3147	37764	11854	142248	8248	gräns	83496	-152
16001	3448	41376	12553	150636	16636		100272	592
17001	3749	44988	13252	159024	25024		117048	1336
18001	4050	48600	13951	167412	33412		133824	2080
19001	4351	52212	14650	175800	41800		150600	2824
20001	4682	56184	15319	183828	49828		166656	3628
21001	4983	59796	16018	192216	58216		183434	4372
22001	5284	63408	16717	200604	66604		200208	5116
23001	5585	67020	17416	208992	74992		216984	5860
24001	5886	70732	18115	217380	83380		233760	6604
25001	6201	74412	18800	225600	91600		250200	7180
26001	6532	78384	19469	233628	99628		266256	7504
27001	6863	82356	20138	241656	107656		282312	9232
29001	7524	90288	21477	257724	123724		314448	14020
30001	7854	94248	22147	265764	131764		330528	16424
35001	10134	121608	24867	298404	164404		395808	20860
40001	12784	153408	27217	326604	192604		452208	21364
45001	15434	185208	29567	354804	220804		508608	24364
50001	18323	219876	31678	380136	246136		559272	24496
55001	21223	254676	33778	405336	271336		609672	24496
60001	24123	289476	35878	430536	296536		660072	24496

2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4700 kr per mån = 56 400 kr per år för ensam och 5700 kr per mån för makar/sambor= 68 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 134 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 201 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam						Makar lika inkomst
Mån. lön	Prelskatt /mån	/år	Efter skatt /mån	/år	Över-skott/år	Överskott /år
6001	680	8160	5321	63852	-70148	- 73296
7001	911	10932	6090	73080	-60920	- 54840
8001	1142	13704	6859	82308	-51692	- 36384
9001	1373	16476	7628	91536	-42464	- 17928
10001	1630	19560	8371	100452	-33548	- 96 kris-
11001	1930	23160	9071	108852	-25148	16704 gräns
12001	2231	26772	9770	117240	-16760	33480
13001	2532	30384	10469	125628	- 8372	50256
14001	2833	33996	11168	134016	16 kris-	67032
15001	3134	37608	11867	142404	8404 gräns	83808
16001	3435	41220	12566	150792	16792	100584
17001	3736	44832	13265	159180	25180	117360
18001	4037	48444	13964	167568	33568	134136
19001	4338	52056	14663	175956	41956	150912
20001	4669	56028	15332	183984	49984	166968
21001	4970	59640	16031	192372	58372	183794
22001	5271	63252	16730	200760	66760	200520
23001	5572	66864	17429	209148	75148	217296
24001	5873	70476	18128	217536	83536	234072
25001	6181	74172	18820	225840	91840	250680
26001	6510	78120	19491	233892	99892	266784
27001	6843	82116	20167	242004	108004	283008
29001	7504	90048	21497	257964	123964	314928
30001	7834	94008	22167	266004	132004	331008
35001	9931	119172	25070	300840	166840	400680
40001	12581	150972	27420	329040	195040	457080
45001	15231	182772	29770	357240	223240	513480
50001	18054	216648	31947	383364	249364	565728
55001	20954	251448	34047	408564	274564	616128
60001	23854	286248	36147	433764	299764	666528

2012. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4900 kr per mån = 58 800 kr per år för ensam och 6000 kr per mån för makar/sambor= 72 000 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 142 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 216 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam						Makar lika inkomst
Mån. lön	Prelskatt /mån	/år	Efter skatt /mån	/år	Över-skott/år	Överskott /år
6001	660	7920	5341	64092	-77908	- 87816
7001	891	10692	6110	73320	-73178	- 69360
8001	1122	13464	6879	82548	-59452	- 50904
9001	1353	16236	7648	91776	-50224	- 32448
10001	1591	19092	8410	100920	-41080	- 14160 kris-
11001	1891	22692	9110	109320	-32680	2640 gräns
12001	2192	26304	9809	117708	-24492	19416
13001	2493	29916	10508	126096	-15904	36192
14001	2794	33528	11207	134484	-7516 kris-	52968
15001	3095	37140	11906	142872	872 gräns	69744
16001	3396	40752	12605	151260	9260	86520
17001	3697	44364	13304	159648	17648	113296
18001	3998	47976	14003	168036	26036	120072
19001	4299	51588	14702	176424	34424	136848
20001	4630	55560	15371	184452	42452	152904
21001	4931	59172	16070	192840	50840	169680
22001	5232	62784	16769	201228	59228	186456
23001	5533	66396	17468	209616	67616	217296
24001	5834	70008	18167	218004	76004	203232
25001	6135	73620	18866	226392	84392	236784
26001	6451	77412	19550	234600	92600	253200
27001	6782	81384	20219	242628	100628	269256
29001	7445	89340	21556	258672	116672	301344
30001	7775	93300	22226	266712	124712	317424
35001	9565	114780	25436	305232	163232	394464
40001	12215	146580	27786	333432	191432	45o864
45001	14865	178380	30136	361632	219632	507264
50001	17578	210396	32423	389076	247076	562152
55001	20478	245736	34523	414276	272276	612552
60001	23378	280536	36623	439476	297476	662952

2013 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5100 kr per mån = 61 200 kr per år för ensam och 6100 kr per mån för makar/sambor= 73 200 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 145 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 220 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							Makar lika inkomst
Mån. lön	Prelskatt /mån	/år	Efter skatt /mån	/år	Över-skott/år		Överskott /år
6001	575	6900	5426	65112	-79888		- 89776
7001	779	9348	6222	74664	-70336		- 70672
8001	982	11784	7019	84228	-60772		- 51544
9001	1185	14220	7816	93792	-51208		- 32416
10001	1388	16656	8613	103356	-41080		- 13288
11001	1651	19812	9350	112200	-32800	kris-	4400
12001	1916	22992	10085	121020	-23980	gräns	22040
13001	2180	26160	10821	129852	-15148		39704
14001	2445	29340	11556	138672	-6328	kris-	57344
15001	2683	32196	12318	147816	2816	gräns	75632
16001	2948	35376	13053	156636	11636		93272
17001	3240	38880	13761	165132	20132		110264
18001	3504	42048	14497	173964	28964		127928
19001	3769	45228	15232	182784	37784		145568
20001	4060	48720	15941	191292	46292		162584
21001	4325	51900	16676	200112	55112		180224
22001	4590	55080	17411	208932	63932		197864
23001	4855	58260	18146	217752	72752		215504
24001	5120	61440	18881	226572	81572		233144
25001	5384	64608	19617	235404	90404		250808
26001	5655	67860	20346	244152	99152		268304
27001	5946	71352	21055	252660	107660		285320
29001	6529	78348	22472	269664	124664		319328
30001	6819	81828	23182	278184	133184		336368
35001	8269	99228	26732	320784	175784		421568
40001	10654	127848	29347	352164	207164		484328
45001	13104	157248	31897	382764	237764		545528
50001	15554	186648	34447	413364	268364		606728
55001	18244	218928	36754	441084	296084		662168
60001	20944	251328	39057	468684	323684		717368

2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5100 kr per mån = 61 200 kr per år för ensam och 6200 kr per mån för makar/sambor= 74 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 145 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 222 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							Makar lika inkomst
Mån. lön	Prelskatt /mån	/år	Efter skatt /mån	/år	Över-skott/år		Överskott /år
6001	629	7548	5372	64464	-80536		- 93072
7001	851	10212	6150	73800	-71200		- 70672
8001	1073	12876	6928	83136	-61864		- 55728
9001	1295	15540	7706	92472	-52528		- 37056
10001	1517	18204	8484	101808	-43192		- 18384
11001	1757	21084	9244	110928	-34072	kris-	-144
12001	2052	24624	9949	119388	-25612	gräns	16776
13001	2378	28536	10623	127476	-17524		32952
14001	2644	31728	11357	136284	-8716	kris-	50568
15001	2940	35280	12061	144732	-268	gräns	67464
16001	3236	38832	12765	153180	8180		84360
17001	3561	42732	13440	161280	16280		100560
18001	3828	45936	14173	170076	25076		118152
19001	4124	49488	14877	178524	33524		135048
20001	4449	53388	15552	186624	41624		151248
21001	4745	56940	16256	195072	50072		168144
22001	5041	60492	16960	203520	58520		185040
23001	5337	64044	17664	211968	66968		201936
24001	5633	67596	18368	220416	75416		218832
25001	5929	71148	19072	228864	83864		222000
26001	6224	74688	19777	237324	92324		218808
27001	6520	78240	20481	245772	100772		269544
29001	7112	85344	21889	262668	117668		303336
30001	7417	89004	22584	271008	126008		320016
35001	9067	108804	25934	311208	166208		400416
40001	11525	138300	28476	341712	196712		461424
45001	14175	171700	30826	369912	224912		517824
50001	16825	201900	33176	398112	253112		574224
55001	19670	236040	35331	423972	278972		625944
60001	22570	270840	37431	449172	304172		676344

Skattetabell:
/www.skatteverket.se/download/18.3810a01c150939e893fbaed/manadslon_tabell33.pdf

Kolumnindelningen för 2016 års skattetabell

Skattetabell för beräkning av skatteavdrag för år 2016
Arbetsgivare gör skatteavdrag vid varje utbetalningstillfälle. På inkomst som är huvudinkomst görs skatteavdrag enligt tabell eller enligt beslut från Skatteverket. På ersättningar som inte är huvudinkomst görs skatteavdrag med 30 %. Skatteavdrag ska inte göras om den sammanlagda ersättningen till arbetstagaren beräknas bli lägre än 1 000 kr under året.

Kolumnindelning
I de lägsta inkomstskikten blir skatteavdraget större om allmän pensionsavgift ska betalas på inkomsten. Denna avgift betalas av personer som är födda 1938 eller senare. Skattereduktionen för arbetsinkomster (jobbskatteavdrag) påverkar också kolumnindelningen eftersom storleken på reduktionen är beroende av om den skattskyldige är över eller under 65 år vid inkomstårets ingång och också av hur stora inkomsterna är.

Tabellerna innehåller sex olika kolumner. Samma skatteavdrag kan förekomma i vissa inkomstskikt i fler än en kolumn.

Kolumn 1 avser löner, arvoden och liknande ersättningar till den som är född 1951 eller senare. Allmän pensionsavgift ska betalas och inkomsten ger rätt till jobbskatteavdrag.

2016 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5300 kr per mån = 63 200 kr per år för ensam och 6450 kr per mån för makar/sambor= 77 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 149 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 232 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							Makar lika inkomst
Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Över-skott/år		Överskott /år
6001	630	7560	5371	64452	-84548		- 103096
7001	852	10224	6148	73788	-75212		- 84424
8001	1074	12888	6927	83124	-65876		- 65752
9001	1296	15552	7705	92460	-56540		- 47080
10001	1518	18216	8483	101796	-47204		- 28408
11001	1760	21120	9241	110892	-38108		-10216 kris-
12001	2056	24672	9945	119340	-29660		6680 gräns
13001	2352	28224	10649	127788	-21212		23576
14001	2647	31764	11354	136248	-12752	kris-	40496
15001	2943	35316	12058	144696	-4304	gräns	57392
16001	3239	38868	12762	153144	4144		74288
17001	3535	42420	13466	161592	12592		91184
18001	3831	45972	14170	170040	21040		108080
19001	4127	49524	14874	178488	29488		124976
20001	4452	53424	15549	186588	47588		141176
21001	4748	56976	16253	195036	46036		158072
22001	5044	60528	16957	203484	54484		174968
23001	5340	64080	17661	211932	62932		191864
24001	5636	67632	18365	220380	71380		208760
25001	5932	71184	19069	228828	79828		225656
26001	6228	74736	19773	237276	88276		242552
27001	6524	78288	20477	245724	96724		259448
29001	7115	85380	21886	262632	113632		293264
30001	7423	89076	22578	270936	121936		309872
35001	9073	108876	25928	311136	166208		390272
40001	11376	136512	28825	343500	194500		455000
45001	14026	168312	30975	371700	222700		511400
50001	16682	200184	33319	399828	250828		567656
55001	19581	234972	35420	425040	276040		618080
60001	22631	271572	37370	448440	299440		664880

http://wimnell.com/omr36-39zzs1.pdf sid 34:

Underskott och överskott i hushållsbudgetarna

För inkomståren 2006, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 och 2014 har undersökts hur stora underskotten och överskotten blir i hushålls-butdgetarna för förvärvsarbetande med inkomster mellan 6000 och 60 000 kr per månad, för ensamma och makar med líka stora inkomster.

Underskott och överskott avser det som återstår av inkomsten sedan inkomstskatt betalats och det betalats för de minsta rimliga levnads-kostnaderna enligt konsumentverkets belopp. I de angivna lägsta kost-naderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Skillnader mellan 2006 och 2014 redovisas i tabellen till höger.

Den borgerliga alliansen har menat att jobbskatteavdragen mest tillfallit låg- och medelinkomsttagare, men tabellen visar att
*** underskotten har ökat för inkomster 13000 och lägre,**
*** att överskotten har minskat för inkomster 14000-25000 och**
*** att överskotten har ökat för inkomster 26000 och högre och med cirka 23000-32000 kr per år för inkomser 35000 och högre.**

Den nya regeringen vill minska jobbskatteavdragen för inkomster 50000 kr och högre och sänka inkomsgränsen för statlig skatt till 35000 kr. Det tycks finnas överskott att ta av.

Försämringarna för inkomster 25000 och lägre borde åtgärdas.

2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan inkomstskatt betalats och det betalats för de minsta rimliga levnadskostnaderna enligt konsumentverkets belopp. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam Mån. lön	2006 Över-skott/år	2014	Skillnad	
6001	-64356	**-80536**	**-16180**	**Underskottet har ökat**
7001	-55524	**-71200**	**-15676**	**Underskottet har ökat**
8001	-46692	**-61864**	**-15172**	**Underskottet har ökat**
9001	-37920	**-52528**	**-14608**	**Underskottet har ökat**
10001	-29880	**-43192**	**-13312**	**Underskottet har ökat**
11001	-22176	**-34072**	**-11896**	**Underskottet har ökat**
12001	-14532	**-25612**	**-11080**	**Underskottet har ökat**
13001	-6888	**-17524**	**-10636**	**Underskottet har ökat**
14001	756	**-8716**	**-9472**	**Överskottet har minskat**
15001	8400	**-268**	**-8668**	**Överskottet har minskat**
16001	16044	**8180**	**-7864**	**Överskottet har minskat**
17001	23688	**16280**	**-7408**	**Överskottet har minskat**
18001	31332	**25076**	**-6256**	**Överskottet har minskat**
19001	38976	**33524**	**-5452**	**Överskottet har minskat**
20001	46200	**41624**	**-4576**	**Överskottet har minskat**
21001	53844	**50072**	**-3772**	**Överskottet har minskat**
22001	61488	**58520**	**-2968**	**Överskottet har minskat**
23001	69132	**66968**	**-2164**	**Överskottet har minskat**
24001	76776	**75416**	**-1360**	**Överskottet har minskat**
25001	84420	**83864**	**-556**	**Överskottet har minskat**
26001	92124	**92324**	**200**	**Överskottet har ökat**
27001	98424	**100772**	**2348**	**Överskottet har ökat**
29001	109704	**117668**	**7964**	**Överskottet har ökat**
30001	115344	**126008**	**10664**	**Överskottet har ökat**
35001	143544	**166208**	**22664**	**Överskottet har ökat**
40001	171240	**196712**	**25472**	**Överskottet har ökat**
45001	196440	**224912**	**28472**	**Överskottet har ökat**
50001	221640	**253112**	**31472**	**Överskottet har ökat**
55001	246840	**278972**	**32132**	**Överskottet har ökat**
60001	272040	**304172**	**32132**	**Överskottet har ökat**

2017 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5200 kr per mån = 62 400 kr per år för ensam och 6400 kr per mån för makar/sambor= 76 800 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 155 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 239 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							Makar lika inkomst
Mån. lön	Prelskatt /mån	/år	Efter skatt /mån	/år	Över-skott/år		Överskott /år
6001	622	7464	5379	64548	-90452		- 109904
7001	844	10128	6157	73884	-81116		- 91232
8001	1066	12792	6435	83220	-71780		- 72560
9001	1288	15456	7713	92556	-62444		- 53888
10001	1510	18120	8491	101892	-53108		- 35216
11001	1743	20916	9258	111096	-43904		-16808 kris-
12001	2038	24456	9963	119556	-35444		112 gräns
13001	2334	27888	10667	128004	-26996		17008
14001	2630	31560	11371	136452	-18548		33904
15001	2926	35112	12075	144900	-10100	kris-	50800
16001	3222	38664	12779	153348	-1652	gräns	67696
17001	3518	42216	13483	161796	6796		84592
18001	3814	45768	14187	170244	15244		101488
19001	4110	49320	14891	178692	23692		118384
20001	4435	53220	15566	186792	31792		134584
21001	4731	56772	16270	195240	40240		151480
22001	5027	60324	16974	203688	48688		168376
23001	5323	63876	17678	213136	57136		187272
24001	5619	67428	18382	220584	65584		202168
25001	5915	70980	19086	229032	74032		219064
26001	6211	74532	19790	237480	82480		235960
27001	6507	78084	20477	245928	90928		252856
29001	7096	85152	21905	262860	107860		286720
30001	7394	88728	22607	271284	116284		303568
35001	9044	108528	25957	311484	156484		383968
40001	11199	134388	28802	345624	190624		452248
45001	13849	166188	31152	373824	218824		518648
50001	16499	197988	33502	402024	247024		565048
55001	19333	231996	35668	428016	273016		617032
60001	22383	268596	37618	451416	296416		663832

2017 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5200 kr per mån = 62 400 kr per år för ensam och 6400 kr per mån för makar/sambor= 76 800 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 155 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 239 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.

Ensam			Makar lika inkomst		
Mån. lön	Över-skott/år		Överskott /år		skillnad per person ensam- en make
6001	-90452		- 109904	-54952	35500
7001	-81116		- 91232	-45616	35500
8001	-71780		- 72560	-36280	35500
9001	-62444		- 53888	-26944	35500
10001	-53108		- 35216	-17608	35500
11001	-43904		-16808 kris-	-8404	35500
12001	-35444		112 gräns	56	35500
13001	-26996		17008	8504	35500
14001	-18548		33904	16952	35500
15001	-10100	kris-	50800	25400	35500
16001	-1652	gräns	67696	33848	35500
17001	6796		84592	42296	35500
18001	15244		101488	50744	35500
19001	23692		118384	59192	35500
20001	31792		134584	67292	35500
21001	40240		151480	78740	35500
22001	48688		168376	84188	35500
23001	58136		187272	93636	35500
24001	65584		202168	101084	35500
25001	74032		219064	109532	35500
26001	82480		235960	117980	35500
27001	90928		252856	126428	35500
29001	107860		286720	143360	35500
30001	116284		303568	151784	35500
35001	156484		383968	191984	35500
40001	190624		452248	226124	35500
45001	218824		508648	254324	35500
50001	247024		565048	282524	35500
55001	273016		617032	308516	35500
60001	296416		663832	331916	35500

Ensamstående missgynnas och makar/sambor gynnas i inkomstskattesystemet.

För förvärvsarbetande icke-pensionärer 2017 gäller att makar/sambor med lika höga inkomster tillsammans per år får 71 000 kr större överskott sedan inkomstskatt och lägsta rimliga levnadskostnader betalats, jämfört med ensamstående. Per person blir det 35 500 kr, vilket är mycket pengar.

Det nuvarande inkomstskattesystemet är enkelt och bra om man bortser från jobbskatteavdraget och brister i kompensationerna för de höga orimliga skatterna vid de lägsta inkomsterna.

Man måste ha klart för sig att systemet är en kompromiss som kräver kompensationer vid de lägsta inkomsterna. och de kompensationera bör inte ses som bidrag. Systemet gynnar makar/sambor. Kompensationerna måste ta hänsyn till att ensamstående är missgynnade. Det gäller både pensionärer och icke-pensionärer.

Ungdomsbostadsbidragen utgår från en låg levnadsstandard. Pensionsmyndigheten gör kompensationerna för pensionärer med de lägsta inkomsterna på ett sätt som deras tjänstemän inte kan klargöra. Socialförsäkringsministern borde förklara hur det går till och vilken levnadstandard de utgår från. Och ändra de orimliga reglerna för pensionärernas bostadstillägg.

Jag har noga följt riksdagens fördelningspolitik sedan 1964 och nästan varje år lämnat kommentarer och förslag. I det följande delar av
http://wimnell.com/omr36-39zzzzb.pdf

Från omr 36-39zz sid 32 m m (Nedbantat)

Mer om skatter och bidrag.

Politikerna har under årens lopp då och då talat om att skatt ska utgå efter bärkraft och skattekraft och bidrag ska utgå efter behov. Men varken regeringen, riksdagen eller partierna har någonsin under de senaste femtio åren visat upp hushållsbudgetar som visar behov eller visat hur bärkraft hänger ihop med hushållsbudgetar.

Jag har nästan varje år under denna tid redovisat hushållsbudgetar och påpekat att inkomsterna vid låga inkomster inte räcker till hushållsbudgetarna och att skatter och bidrag bör bestämmas med hänsyn till det. Tyvärr har politikerna inte rätttat sig efter det, och fortfarande måste många med låga inkomster betala skatter trots att inkomsterna inte räcker till rimliga levnadskostnader.

Skattefördelningen bör ske efter bärkraft. Den bör ske med hänsyn till inkomst och med hänsyn till hushållsutgifter för rimliga behov.

Skattefördelningen har två dimensioner: Vertikal och horisontell fördelning.

Den vertikla fördelningen gäller fördelningen på personer med samma rimliga utgifter men med olika höga inkomster. Den horisontella fördelningen gäller fördelning på personer med olika rimliga utgifter men samma inkomster.

I den allmänna skattedebatten talas nästan bara om den vertikala fördelningen av skatterna - med hänsyn till inkomstens storlek.

Den vanligaste komplikationen i den horisontella fördelningen är förekomsten av barn. Oberoende av inkomstens storlek medför barn kostnader som det finns skäl att ta hänsyn till vid fördelningen av skatter och bidrag.

Eftersom vi har ett progressivt skattesystem som innebär att man procentuellt tar ut mer skatt vid högre inkomster än vid låga är det olämpligt att utforma hänsynen till barnkostnader som ett avdrag på inkomsten, det innebär att skattelättnad för barn blir större vid höga inkomster än vid låga. Därför sker hänsynen till barn genom barnbidrag som är lika stora oberoende av inkomstens storlek. Barnbidragen kan ses som en negativ skatt.

Före skattereformen 1970 sambeskattades makar. Det ville man komma ifrån och i reformen infördes särbeskattning, dvs makara beskattades var för sig efter sina inkomster. På den tiden var det vanligt att makar fördelade sina insatser så att mannen hade heltidsarbete med penninginkomster medan frun var hemma med barnen och stod vid spisen och tvättbaljan, utan penninginkomster, var hemmafru.

Vid övergång till särbeskattning uppstod problem för hemmafruarna. Mannen behövde kompensation för att han försörjde en hemmafru. Hemmafrun kunde inte spara in på hushållsutgifterna till de kostnader hon förorsakade mannen. Man införde då ett hemmamakeavdrag som var en horisontell fördelningsfaktor och lika stor vid alla inkomster. Hade man utformat det som ett avdrag på skatten skulle män med höga inkomster och större marginalskatter få större skattelättnader än de med låga inkomster.

När åren gick blev det färre hemmafruar och hemmamakeavdraget smälte i någon takt med det bort med inflationen. Till slut togs hemmamakeavdraget bort när hemmamakarna (hemmafruarna) var nära utrotade.

I början efter skattereformen 1970 hade man kvar bl a sättet att dra av för räntekostnader, avdrag gjordes med samma maginaleffekt som för inkomsten, dvs ju högre inkomst man hade och ju högre marginalskatt man hade desto mer tjänade man på ränteavdragen,

Direktören med hög lön och hög maginalskatt kunde få större skattelättnader av skuldränteavdragen än den lägst betalda i firman om man hade samma sorts hus att bo i och samma skuldräntor. Det var inte bra. I skatterformen 1982 rättades detta till något, men i reformen 1990 blev det klart att ränteavdragen blev samma vid olika inkomster. Man stannade då för 30% skatt på ränteinkomster och 30% skatteavdrag för skuldräntor. Hänsynen till räntorna hör till den horisontella fördelningen, räntorna har inget med inkomsterna att göra. Nu får direkören och springpojken vid inkomstbeskattningen samma hänsyn.

Bostadsbidragen hör till de horisontella fördelningshänsynen, men är också dimensionerade efter inkomstens storlek. För barnfamiljerna trappas de av med 20% av ökande inkomst.

Det borgerliga blocket vann valet 2006 med löften om skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare och åtgärder som skulle ge jobb åt arbetslösa och minska "utanförskapet". Det blev stora skattesänkningar för dem med höga inkomster och nedskärningar som mest drabbar dem med låga inkomster. Arbetslösheten är stor. De borgerliga har ställt i utsikt att de ska forsätta på samma sätt.

En central fråga, som alltid, är skatterna. Vem ska betala dem och vad ska de användas till. De som ska betala är individer, hushåll och företag och skatterna ska gå till saker som är till nytta för de kategorierna. Skatterna tas ut på skattebaser: skatter på arbetsinkomster, inkomster av företag, vinster och kapital, skatt på varor mm.

En högerfilosofi är att de som har höga arbetsinkomster inte arbetar om de inte får lägre skatter och högre bidrag och att de med låga inkomster inte arbetar om de får lägre skatter och högre bidrag.

Den borgerliga alliansen hatar bidrag och har satt ett annat namn på jobbskatteavdragen, nämligen avdrag, som är detsamma som bidrag. Jobbskatteavdragsbidragen är vid höga inkomster mycket stora.

Folkpartiet framför krav om att den s k värnskatten ska tas bort, annars vill ingen utbilda sig, och utbildat folk är nödvändigt i den globala konkurrensen. Kravet är nonsens. De som inte vill utbilda sig på grund av värnskatten har fel inställning till utbildning och om de avstår utbildning är det bara bra. Samhället bör undvika att släppa fram giriga personer till välbetalda platser där de bara tänker på att skaffa sig själva förmåner.

De som nu ihärdigt propagerar för lägre skatter för höginkomster borde istället intressera sig för dem med låga och de lägsta inkomsterna och kräva förbättringar för dem. Skattesänkningarna bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.....

Skattereformen 1970 föregicks av många skatteutredningar. I en utredning stod att det inte gick att hitta ett belopp för levnadskostnader som kunde ligga till grund för skattefördeningar. Det var mycket dumt skrivet. Redan då fanns socialbidragsbelopp att utgå från. Nu är dessa belopp tydligare och grundar sig på bantade belopp i konsumentverkets budgetar.

Bostadskostnader är inte med i de beloppen utan bedöms från fall till fall. Emellertid finns statistik om svenska folkets bostadsstandard och statistik om bostadskostnader. En lägsta rimlig levnadskostnad kan beräknas från konsumentverkets budgetar och från statistik om hyror i hyreslägenheter i riket eftersom sådana lägenheter är de enda som är aktuella vid de lägsta inkomsterna. Det är tillräckligt många hyresboende för att det ska duga som grund. Statistiken för andra boendeformer ger skäl för att det är lämpligt. När det gäller bostadsstandard ger statistik och utrymmesnormer från Boverket skäl räkna med 2rok för ensam och 3rok för makar/sambor.....

Ett problem när man ska avväga inkomstskatterna vid de lägsta inkomsterna är att det per person är dyrare levnadskostnader för en ensam än för makar/sambor. Sambeskattningen togs bort i skattereformen 1970 och man kan inte få en lämplig skattefördelning genom att höja grundavdraget, eftersom det bör vara lika per person. Om man sätter grundavdraget så att ensamma får lämplig skatt får makar för låg skatt och sätter man grundavdraget så att makar får lämplig skatt får ensamma för hög skatt. Det är därför lämpligt att lösa det problemet med bostadsbidrag som kan formas så att man får en bättre fördelning vid låga inkomster. Det är här fråga om horisontell fördelning där rimliga hushållskostnader är olika för ensamma och makar.

Som komplement till inkomstskattesystemet finns nu barnbidrag, flerbarnstillägg och bostadsbidrag för barnfamiljer som avses korrigera skattesystemets skevheter. För barnlösa ungdomar finns också bostadsbidrag och för barnlösa äldre låginkomster har funnits bostadbidrag, som dock tagits bort. Det är skäl att återinföra bostadsbidrag för barnlösa äldre icke-pensionärer.

Det är möjligt beräkna levnadskostnader för barnfamiljer, men det är mer komplicerat än för kategorierna vuxna ensamma och vuxna makar och man måste då också ta med barntillsynskostnader. Det är regeringens och riksdagens uppgift att följa barnkostnaderna och vartefter justera belopp för barnbidrag o d.
Tillsynskostnaderna är relativt stora för småbarn, men kostnaderna för mat och kläder mm är då relativt låga. För mellanbarn är tillsynskostnaderna lägre och för de största barnen inga alls, men ju äldre barnen blir desto högre blir kostnadena för mat och kläder etc.

Beräkningar av barnkostnader har gjorts i

Sven Wimnell 10+12 maj 2011+ 7 feb 2013: Barnfattigdom och annan fattigdom. http://wimnell.com/omr36-39zm.pdf

Det är tidsödande att göra sådana beräkningar, de måste göras för olika barnatal, olika åldrar på barnen, olika inkomstnivåer och för ensamma och makar. Genomsnittskostnaden var 2011 inklusive bostadskostnader omkring 38 000 kr per barn och år, Partierna borde redovisa sådant men tycks sakna både förmåga och intresse för det.
I detta sammanhang är det lämpligt påpeka TV-avgiftens inverkan. Den är orättvis och missgynnar ensamma. Den bör avskaffas för hushållen och ersättas med en kollektivavgift för hushållen som betalas av riksdagen och som kan bindas till folkmängdens utveckling om riksdagen inte förmår fortsätta att avgöra hur mycket som ska läggas på TV. Avgiften är nu drygt 2000 kr per år och är en stor belastning vid låga inkomster. TV har haft en löjlig patrull som åkt omkring och sjungit för sådana som betalar avgiften samtidigt som man påstår att SVT är fri television. Avskaffa snarast TV-avgiften som är att se som en skatt. De pengar som behövs för det kan tas från Jobbskatteavdragen enligt förslag.

Pensionärer med låga inkomster: Det nya systemt med garantipensioner ger det omöjligt att kontrollera om pensionerna som utbetalas är riktiga. Reglerna för bostadstilläggen är orimliga och bör ändras på flera punkter. Det gäller bland annat reglerna för hur kapitalförekomst ska påverka.

Fastighetsskatter och förmögenhetsskatter.

Kd-ledaren Göran Hägglund gjorde en stor insats för att förbättra fastighetsbeskattningen. En stor del av befolkningen äger småhus och för dem har fastighetsskatten många år varit en pina. Skatten har byggt på fastighetstaxeringarna, som bygger på uppmätta marknadspriser för fastigheter i omvärlden. Skatterna har byggt på fiktiva inkomster på husen, inkomster som i verkligheten inte funnits. Husägarna har inte haft inkomster av husen som kunnat användas till fastighetsskatten.

Det gamla systemet har fått en bättre efterföljare. För reavinstskatten finns förmånliga regler om uppskov som kostar mycket pengar för staten, regler som kanske är alltför förmånliga.

Fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatterna bör ej återinföras. Statliga inkomstskatten bör ej tas bort.

Fastighetsskatterna och förmögenhetsskatterna är ett elände därför att fastigheter och förmögenheter för många inte alltid inbringar pengar som räcker till skatterna. Arvs- och gåvoskatter ger upphov till onödigt manipulerande.

Den mest rättvisa skatten är skatten på förvärvsinkomster som handlar om pengar man disponerar och är mer kontrollerbara än de andra skatterna.

Om förmögenheter: det finns olika slags förmögenheter, man kan ha ett hus eller pengar på banken, men en viktig typ av förmögenhet är den förmåga man har genom kunskaper och erfarenheter. Denna förmögenhet beskattas inte, man beskattar avkastningen av kunnandet, dvs inkomster man har av kunnandet, avkastningen av kunnandet. Samma bör gälla för de materiella förmögenheterna, man beskattar avkastningen.

Ränteavdrag och kapitalinkomstskatter bör ligga kvar på 30%

De svenska politiska partierna har aldrig förstått sig på problemen med fördelningen av inkomstskatterna, isynnerhet för de lägsta inkomsterna där de olika hushållkostnaderna, mest på grund av bostadskostnaderna, för ensamma och makar/sambor spelar stor roll.

För pensionärerer och barnfamiljer görs en sorts anpassning genom bostadstillägg vid låga inkomster. Samma sorts anpassning borde ske för icke-pensionärer utan barn, för dem borde införas lämpliga bostadstillägg. Sådana tillägg har funnits en tid men tagits bort.

Genom jobbskatteavdragen har skattefördelningen ytterligare försämrats.

Man bör observera, att makar/sambor (utan barn) vanligen klarar sig bra om båda har inkomster. Ensamstående är missgynnade i skattesystemet eftersom de ensamma ska betala hela levnadsstandarden. Om man sänker skatterna så att ensamma klarar sig vid låga inkomster kommer makar/sambor att bli överkompenserade. Man kan klara detta problem bara med hjälp av lämpligt utformade bostadsbidrag.

Under de senaste 40 åren har man i riksdagen inte kunnat få syn på någon vettig sammanhängande framställning om skatte- och bidragsfördelningsproblem. Varken de rödgröna eller de borgerliga partierna har gjort någon redovisning om levnadskostnaderna och satt skatter och bidrag i relation till det. Skattelättnaderna: bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.....

I det man bör göra ingår intresse och förbättringar för de lägsta inkomsterna och minskning av gapet mellan fövärvsarbetande och andra.

Vi har offentliga verksamheter och privata verksamheter för hushållen och för näringsverksamheter.

Socialdemokraternas fiender är inte näringsverksamheterna utan de andra partierna. Därför bör socialdemokraterna inte beskatta näringslivets kapital utan beskatta näringslivets kapitalinkomster. Till kapialinkomster hör vinster.

Alla verksamheter bör omges av lämpliga restriktioner som hindrar skador och leverans av onyttigheter. Näringslivet ska hålla god arbetsmiljö, goda löner och trygghet i anställning. Vinster bör beskattas, men att beskatta kapitalet lär inte ha mycket gott med sig, bara leda till onödigt krångel. När kapital säljs kan finns skäl att ta ut skatt, men då är ju kapitalet en vara. .....

Förbättringar för låginkomster har föreslagits genom införande av bostadsbidrag för barnlösa i förvärvsarbetande åldrar och genom att slopa den nuvarande TV-avgiften och istället minska jobbskatteavdragen med 100 kr per månad utom för låga inkomster och pensionärer.

Se mer om detta på sidorna 312-369 i
Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikations-system för verksamheter som förändrar världen.
http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Observera sidan 349:
"Pensionärerna med låga pensioner. Göran Persson genomförde svåra försämringar för pensionärer. Han gjorde inget för att ta bort försämringarna. Mona Sahlin gjorde heller ingenting i förbättrande syfte. De förlorade också valen.

Om dessa pensionärer finns mycket skrivet och ett sammandrag finns på sidorna 95-105 i Sven Wimnell 16 maj 2012: Politik i maj 2012 och socialdemokra-ternas möjligheter att vinna valet 2014. **http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf "** Sid 105: " Ingen i regeringen eller riksdagen har visat tillräckligt intresse för de lägsta inkomsterna. "
……..

Det behövs förbättringar på många områden, men en viktig del gäller att man har pengar till sina levnadskostnader.

Fyra förslag som förbättrar för de lägsta inkomsterna. (http://wimnell.com/omr36-39zzzl.pdf 76-78)

Politiken ändrar sig hela tiden. Sammanställningarna görs vartefter vid tidpunkter då det hänt något inom politiken som bedömts viktigt att kommentera. Det blir då nödvändigt att anknyta till det som hänt förut. Det gör att saker och ting ofta behöver upprepas. Ämnet är så stort att allt inte kan upprepas varje gång. Varje sammanställning har sitt eget tema där vissa sidor av det hela behandlas. Förslag till åtgärder måste upprepas eftersom ingen tycks reagera på dem.

Några förslag har upprepats många gånger. det gäller förslag om förbättringar för de lägsta inkomsterna. De borgerliga partierna gynnade överklassen. Nu behövs förbättringar för underklasserna. Här är förslag om det. Förslagen anges här i korthet, men de finns behandlade mer urförligt i de nämnda sammanställningarna. Bl a i

Sven Wimnell 20 april 2015: Arbetslöshet och välfärd. Samhällsplaneringens problem. Utbildning, skatter och bidrag. Vårbudgeten. **http://Wimnell.com/omr36-39zzz.pdf**

1 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer

Bostadsbidragen som gäller för åldrarna 18-28 år utvecklas till att gälla även för åldrarna 29-64 år och där med avtrappning 20% vid stigande inkomst.

Från försäkringskassan:

Bostadsbidrag till unga utan barn 2015

Du som är ung och har låga inkomster kan få bostadsbidrag. Hur mycket du kan få beror på dina inkomster, dina boendekostnader och bostadens storlek. Du söker bidrag utifrån vilka inkomster du tror att du kommer att få under hela kalenderåret. Får du högre inkomster än du beräknat kan du få betala tillbaka pengar, får du lägre inkomster kan du få mer bidrag i efterskott.

I det här faktabladet beskrivs först reglerna för bostadsbidrag. Sedan följer tabeller för att hjälpa dig att räkna ut om du har rätt till bostadsbidrag, och i så fall hur mycket. Du kan gå direkt till tabellerna för preliminärt bostadsbidrag för att få veta ungefär hur stort bidrag du kan få. Men tänk på att den bostadskostnad som du får räkna med när du söker bidrag, inte alltid är densamma som din verkliga bostadskostnad. Du kan läsa mer om det i faktabladet *Information om bostadskostnad och inkomst*.

Vilka ungdomar utan barn kan få bostadsbidrag?

Du som har fyllt 18 men inte 29 år kan få bostadsbidrag. Makar eller sambor ska båda vara under 29 år. Du måste bo i egen bostad (ett godkänt andrahandskontrakt går bra) och vara folkbokförd i Sverige på den adress som du söker bidrag för. I vissa fall kan man dock göra undantag från folkbokföringskravet.

Du som kommer till Sverige för att studera kan normalt inte få bostadsbidrag. Du kan inte få bostadsbidrag om du eller din maka, make eller sambo får bostadstillägg, eller har ansökt om bostadstillägg men inte får det på grund av för hög inkomst.

Hur mycket bidrag du får beror på:
hur många personer som bor i hushållet
bostadskostnad och bostadsyta , inkomst och förmögenhet.

Hur mycket kan jag få i bidrag?

Du kan som mest få 1 300 kronor per månad i bostadsbidrag.
Du kan få bidrag till de bostadskostnader som överstiger 1 800 kronor per månad.
Du kan inte få bidrag för bostadskostnader över 3 600 kronor per månad.
Du får inte bidrag för mer än 60 kvadratmeter.
Du kan inte få bidrag om dina inkomster är högre än 86 720 kronor per år. Makar och sambor kan inte få bidrag om de tillsammans har inkomster som är högre än 103 720 kronor per år.

I tabellen nedan visas hur stor del av bostadskostnaden som du kan få bidrag för. Bostadskostnaden anges i kronor per månad.

Andel av bostadskostnader som du får bidrag för
Du får bidrag för 90 % av bostadskostnader mellan 1 800 och 2 600 kronor
Du får bidrag för 65 % av bostadskostnader mellan 2 600 och 3 600 kronor

Har du höga inkomster minskas bostadsbidraget

Den inkomst Försäkringskassan använder för att räkna ut vad du får i bostadsbidrag kallas bidragsgrundande inkomst. Du som får studiemedel ska ange hela studiebidraget som bidragsgrundande inkomst. (Vid beräkning av bostadsbidrag räknar Försäkringskassan 80% av den summa du har skrivit). Andra bidragsgrundande inkomster är till exempel lön, skattepliktiga förmåner, arbetslöshetsersättning och kapitalinkomster. Du kan läsa mer om hur olika typer av inkomster räknas i faktabladet *Information om bostadskostnad och inkomst*.

Om du bor ensam minskas bidraget med en tredjedel av den del av din bidragsgrundande inkomst som överstiger 41 000 kronor. För makar eller sambor minskas bidraget med en tredjedel av den del av hushållets sammanlagda bidragsgrundande inkomst som överstiger 58 000 kronor. Det beräknade bidraget per månad avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Exempel

Du bor ensam och din bostadskostnad är 4 000 kronor per månad. Maximalt bidrag är 1 300 kronor per månad.

Du har uppskattat din bidragsgrundande inkomst till 50 000 kronor, alltså 9 000 kronor mer än 41 000 kronor.

En tredjedel av 9 000 kronor är 3 000 kronor. 3 000 delat i 12 blir 250 kronor per månad. Bostadsbidraget per månad beräknas då så här:
90 procent av bostadskostnad mellan 1 800 och 2 600 kronor + 720
65 procent av bostadskostnader mellan 2 600 och 3 600 kronor + 650
Summa maximalt bidrag, kronor = 1 370
Inkomstavdrag (9 000/3) /12 – 250
Summa bidrag = 1 120
Bidrag som betalas ut = 1 100

Alla dina inkomster under året räknas

Alla inkomster som du får från den 1 januari till den 31 december räknas med. Det betyder att inkomster som du får under den tid som du inte får bidrag också räknas med. Inkomsten anses nämligen lika fördelad under årets månader. Du ska alltid beräkna skattepliktiga inkomster före avdrag för skatt.

Exempel

Du ska studera hela året och räknar med att arbeta på sommaren och under vissa helger. Studiebidraget är 12 000 kronor per termin och du beräknar arbetsinkomsten till sammanlagt 34 000 kronor. Du tänker också sälja några aktier och räknar med 2 000 kronor i kapitalvinst. Den bidragsgrundande inkomsten beräknas till 55 200 kronor.

Studiebidrag 19 200 kr (80 % x 24 000 kr)

Lön 34 000 kr

Kapitalvinst 2 000 kr = 55 200 kr för hela året

55 200 delat i 12 är 4 600, vilket blir den inkomst vi räknar med att du har per månad.

Kommentarer till försäkringskassans regler om bostadsbidrag för unga 18-28 år.

Från zzz 20 april 2015

Boverkets norm om bostadsstandard.

Tabell B1.Målsättningar och definitioner kring trångboddhet Källa: Thiberg (1985), SCB och Boverket(1993)

Norm År	Målsättning	Definition av trångboddhet
Norm 3 1974	Ingen ska behöva sova i kök eller vardagsrum. Eget sovrum till varje hushållsmedlem med undantag av gifta/samboende par.	Fler än en boende per rum kök och ett rum oräknade samt enpersonshushåll i ett rum och kök eller mindre. Finns samboende i hushållet reduceras rumskravet med ett rum.

2 rum och kök är det minsta för en ensam person. Försäkringskassan föreskriver att bidrag inte ges för mer än 60 kvm. Det var enligt tabeller nyss genomsnitt i riket för 2rok 2013.

Bostadsbidragen

• Man kan inte få bidrag för bostadskostnader över 3 600 kronor per månad = 43 200 kr per år. Det räcker bara till 1rok, som 2013 kostade 42160 kr. 2rok kostade 57715 och "övriga" (rum och kokvrå o d) 41705.

Man kan konstatera, att kassan inte räknar med fullvärdiga bostäder för de unga som ska få bostadsbidrag

Inkomsten får inte vara högre för en ensam än 86 720 kronor per år. = 7227 kr per månad. Makar och sambor kan inte få bidrag om de tillsammans har inkomster som är högre än 103 720 kronor per år (8643 kr/ månad).

Du får bidrag för 90 % av bostadskostnader mellan
1 800 och 2 600 kronor
Bidraget 90% av 800 kr = 720 kr

Du får bidrag för 65 % av bostadskostnader mellan
2 600 och 3 600 kronor
Bidraget 65% av 1000 kr= 650 kr

Summa bidrag 1370 kr som avrunas till 1300 kr = 15600 kr per år.

Om bidragstagaren fått tag i en lägenhet på 1rok eller lägre kan han få bidrag 15 600 kr per år när hyran är 43 200 kr per år. Dvs hans hyra efter bidrag blir 27600 kr per år

Men inkomsten får för en ensam inte vara högre än 41000 kr per år = 3417 kr per månad. Är den högre minskas bidraget med 1/3 av inkomsten över 41000 kr. 15600 kr är avtrappat efter inkomstökning 46800kr, dvs till inkomt 87800 kr. (kanske blir 86720 kr efter avrundningar)

Beräkningar enligt
Sven Wimnell 3 april 2015: Svenska folket och dess boende, nya lägenhetstyper, hushålls- och bostadsstatistik. Hushållskostnader, samhällsplaneringens problem och regeringens verksamheter och ansvar. http://wimnell.com/omr36-39zzy.pdf

Normal hyreskostnad för en ensam var 2014: 61200 kr per år, det har han minskat till 27600 kr, dvs minskat med 33600 kr, om inkomsten är 41000 kr per år.

Hans årskostnad för hushållet blir 145000-33600= 111400 kr

Om hans inkomster är 3417 kr kr per månad = 41000 kr per år blir underskottet i hushållsbudgeten år 2014: minst 80000 - 33600 = minst 46400 kr.
Andra kostnader än hyra var 145000 - 61200= 83800 kr, dessa kostnader måste han minska med minst 46400 kr, dvs minska med 55 %.

Om hans inkomster är 7000 kr/mån= 84000 kr/år är bidragen nästan helt avtrappade. Räknar man med att hans hyra är 3600 kr/mån = 43200 kr per år är hans hyra 61200-43200 = 18000 kr lägre än i en normal budget med hyra 61200.

Hans underskott blir då 71200 - 18000 = 53200 kr per år. Dvs med billig bostad och inget bostadsbidrag. Hans marginalskatt är ca 22%. För varje tusenlapp han ökar sin inkomst ökar hans disponibla inkomst med ca 78%. **Han har då minkat underskottet till noll när inkomsten är 68205 kr högre per år. 84000+68205 = 152205 per år = 12684 kr/månad.**

Vid ca inkomst 12000 kr per månad kan han klara sin hushållsbudget utan underskott, med en hyra 3600 kr/månad = 43200 kr per år, Hyra av 1rok eller lägre.

Med hyra av 2rk skulle han behöva ha inkomst 15000 kr per månad för att slippa underskott i hushållsbudgeten. Försäkringskassans bidrag för makar/sambor tycks skilja sig från ensammas bidrag bara genom att inkomstgränsen för maximalt bidrag är 17000 kr högre än för ensamma. Om det är lämpligt avvägt kan inte bedömas nu utan närmare beräkningar.

Om ensamma:
Beräkningarna visar att bidrag kan bli högst 15600 kr per år och då får inkomsten var högst 41000 kr per år = 3417 kr/månad. Bidraget är borttrappat vid inkomst omkring 85000 kr per år = ca 7000 kr/månad

När maximalt bidrag ges måste man minska sina kostnader för annat än hyra till hälften av normala utgifter, annars har man inte råd att ha någon bostad. Den bostad man kan ha är 1rok eller mindre för 43200 kr per år, vad man kan få tag på. Den hyran är ca 70% av den hyra som boverkets norm för ensam boende ger, 61200 kr per år.

Med hyran 43200 måste inkomsten vara ca 12000 kr/månad för att man ska kunna ha normal standard för övrigt. Med boverkets norm för bostaden måste man ha inkomst ca 15000 kr per månad.

Bostadsbidragssystemet för unga 18-28 år ger inga överdrivet stora bidrag och bör i ett första steg för förbättring för barnlösa med låga inkomster införas för dem genom att åldersområdet sätts till 18 - 64 år så att alla under pensionsåldern kan få bidragen.

Regler för makar/sambor måste sättas på lämpligt sätt. Hänsyn till kapital tas bort, vilket betydligt förenklar, För hänsyn till inkomst av kapital bör gälla skattemyndigheternas beslut i inkomstdeklarationen, även underskott i inkomst av kapital.

Förhållandet ensamma och makar/sambor

När ensam har inkomst 41000 kr per år=3417/mån är skatten enligt skattetabell för inkomstår 2015: 264/mån =3168 kr/ år , **disponibelt efter skatt 37832 kr**

Om makar/sambor har inkomst tillsammans 58000 kr och har lika lön har de vardera lön 29000 = 2417/mån och skatten blir 186x12x2 = 4464kr. **Disponibelt blir 53536 kr**

Makarnas 53536 är 142% av ensams 37832.
Vid full standard har makar/sambor kostnader ca 150% av ensams, 145000 resp 222000.

Om de får bostadsbidrag med 15600 kr har ensam disponibelt 37832+ 15600= 53432
makarna har disponibelt 53536 +15600 = 69136 kr
Makarnas 69136 är 129% = av ensams 53432
Man kan preliminärt anta att de proportionerna kan duga.

Ensams 53432 är ca 37%% av full standard och makarnas 69136 är ca 31% av full standard. Det är ungefär lika dåligt för både ensamma och sambor., bara ca en tredjedel av normal standard

När de kommit upp till en tredjedel av normal standard börjar man trappa ner bostadsbidragen. Det finns anledning fundera på om det är lämpligt.

Om inkomst vid slutet av avtrappningen.

Ungdomsbostadsbidragen är slutavtrappade vid inkomst ca 85000 kr = ca 7100/månad för ensam. Men då är skatten 849x12 = ca 6588/år. Disponibelt 85000-6588 = 88412 kr = ca 61 % av full standard 2015 för ensam 145000.

Underskotten för ensamma börjar redan vid inkomst 15000 kr per månad.= 180 000 kr per år. Det skulle vara bra att ha en avtrappning som slutade vid denna inkomst. Om bobidraget är 15600 kr och börjar trappas av vid inkmst 41000 som i gällande system blir avtrappnings-sträckan 180000-41000=139000 och avtrappningsfaktor 11%.

Om man sätter avtrappningen till 20 % blir avtrappningssträckan 78000. 20% av 78000=15600. Då skulle avtrappningen sluta vid inkomst 41000+78000= imkomst 119000 kr/år = 9917 kr/månad.

Inkomståret 2014 var underskottet för ensam vid inkomst 10000 kr per månad 43192 kr på året. Det vore bra om bobidraget kunde verka åtminstone till den inkomsten.

Vid full standard behöver ensam 145000 kr disponibelt per år= 12083 kr per månad. vid inkomst 10000kr per månad var underskottet 3599 kr per månad = 30% fullstandarden. dvs standarden är 70% av full standard.

Det finns inte tid nu att undersöka lämplig standard för studerande.

Om man låter åldrarna 29-64 år få bostadsbidragen kan man räkna med att studerande är borta i den gruppen och att man kan förändra reglerna för de äldre. För den äldre åldersgruppen är det lämpligt att minska avtrappningsfaktorn till 20%.

2 Systemet för pensionärernas bostadstillägg.

Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadstilläggen avskaffas
Regeln 15% innebär en förmögenhetsskatt som tillsammans med vanlig skatt på räntan år 2013 är över 500% av bankavkastningar. För fastigheter innebär regeln en extra förmögenhetsskatt på 7,75% av taxeringsvärdet utöver den avgift för fastigheter som betalas på skatt-sedeln Se sidan 352 i
http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

3 Bostadsbidrag för barnfamiljer.

Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.
Det är dock inte lika angeläget som för pensionärerna. Marginal-effekterna av regeln är för barnfamiljerna bara en tredjedel av pensio-närernas högsta marginaleffekt av samma regel.

Men när förmögenhetsskatt nu tagits bort så att ickepensionärerna inte betalar förmögenhetsskatt kan det verka ologiskt att för de barn-familjer som är beroende av bidrag ha kvar den förmöghetsskatt som 15%-regeln innebär: på marginalen 20% av 15%= 3% där pensionären har 9, 3% (62% av 15%=9,3%) och icke-pensionärerna 0%.

Hur noga var man med att beräkna statens kostnader när förmögen-hetsskatten togs bort? När det gjordes borde man på samma gång ha tagit bort regeln 15% i bostadsbidragssystemen.

Enligt DN 3 feb 2013 var sparräntorna då cirka 1% (se sida 352):
Om banfamiljen har 200 000 på banken är räntan säg 1% = 2000 kr.
Skatten på räntan är 30%= 600 kr.
Bostadsbidraget minskar med 20% av räntan 2000 kr= 400 kr
Förmögenhetstillägget är 15 % av 100 000= 15000 och det minskar bostadsbidraget med med 20% av det= 3000 kr.
Skatt och bidragsminskning blir : 600+400+3000= 4000 kr.
Den verkliga inkomsten av 200 000 kr på banken är räntan 2000 kr och det ger en förlust på 4000-2000=2000 kr=100% av räntan 2000 kr
En förståndig barnfamilj bör ta ut pengarna från banken och lägga dem i madrassen och tjäna 2000 kr per år, på 10 år 20 000 kr.

Om riksdagen anser att de nuvarande regeln om 15% är lämplig och förenlig med de jämlikhetsideal man förespråkar, kan regeln behållas, men om så inte är fallet bör regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

4.TV-avgiften avskaffas för privathushåll.

Motsvarande belopp betalas som en kollektivavgift av riksdagen till public-serviceföretagen. För riksdagens finansieringen avskaffas inflationsindexregleringen av jobbskatteavdragen och minskas jobb-skatteavdragen för alla med 1200 kr per år = 100 kr per månad utom för inkomster under cirka 11 000 kr per månad.

Svensk radio kom till 1925. Radiopratare var främst Sven Jerring. För att lyssna behövde man mottagare. Det var kristallmottagare med en nål som skulle styras mot en kristall. En del lyssnare, isynnerhet ungdomar, byggde själva sina apparater. De gav dåligt ljud och man behövde hörlurar.

Sedan kom apparater att köpa, med rör och högtalare. Men de var dyra, många hade inte råd att köpa. I mitten på 1930-talet kunde man köpa en femrörs Luxor för 300 kr på avbetalning, i dagens penningvärde motsvarar det ungefär vad en stor TV-apparat nu kostar.

Det blev vanlig att lyssna på utländsk radio, man kunde ta in hundratals namngivna stationer som man ställde in med rattar.

För att få lyssna krävdes att man till Radiotjänst hade betalat radiolicens för 10 kr om året.

Många köpte nog radio till olympiska spelen 1936, på vintern i Garmisch-Partenkirchen och på sommaren i Berlin, där Hitler gjorde propaganda för sin politik. Man kunde höra hans stora tal i radion. Och höra reportage om Jesse Owen.

Svensk radio började om dagarna med klockorna i stadshuset klockan tolv och dagens dikt. Sedan följde ofta levande musik av kapell som då var vanliga. Halv ett kom Dagsnyheter från TT, väderleksrapport och börsnoteringar. I början av kvällen kom en timmes grammofonmusik. Senare Dagsnyheter från TT igen och diverse program, bl a underhållningsprogram som blev en stor del av svenska folkets underhållning.

För sin information om världen och vad som hände i den hade man främst tidningar, radio och bio med förspel som innehöll diverse saker, bl a varje vecka journaler som SF-journalen och tyska UFA-journalen som visade bl a Hitler och tysk propaganda.

De stora morgontidningarna var Stockholmstidningen, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet. Ute i landet hade de flesta inte råd med stocksolmstidningarna utan lär mest ha nöjt sig med att prenumerera på en lokaltidning som kunde komma som varannansdagstidning med tidning tre dar i veckan.

Bio kom till som stumfilm som blev ljudfilm 1929-1930. Ljudet ordnades till en början med grammofonskivor som filmskötaren skulle passa in till bilderna, sedan fördes koder för ljudet in i kanten av filmremsan så att ljudet passade precis till bilderna. Al Jolsson med Sonny Boy hörde till de första på ljudfilmen.

På söndgarna var det på eftermiddagen mattinéer för barn, biljetter 55 öre, och bl a rafflande cowboyfilmer utlöste glädjetjut hos barnen.

När kriget var slut kom såsmåningom svartvit TV, tjocka apparater, TV-licenser, kanal 2, färgTV och på de allra senaste åren platta TV-apparater.

Internet kom till i början av 1990-talet, hade liten omfattning i början, men är nu jättestort och oumbärligt.

Sedan TV kommit till har biogåendet minskat. Internet har tagit annonser från tidningarna som nu är på fallrepet.

Mobiltelefonerna har kommit i rasande fart och har utvecklats till att ta hand om bilder, man fotograferar med telefonerna, tar in från internet, läser tidningar etc.

Användningen av internet har utvecklats. Alla som vill synas och höras måste finnas på internet. Det sägs att man kan få veta allt på internet, men det myckna som finns där gör det svårt att vaska fram det man vill ha tag i.

Den nuvarande TV-avgiften är orättvis därför att den kräver samma avgift för ensamma som för hela familjer som bara behöver en licens för flera personer.

SVT har nu en stor verksamhet på Internet, man kan bl a se TV-program där utan att ha betalt TV-avgift. För att lyssna på radio behövs nu ingen avgift.
*
Radio och SVT sysslar med publicservice som gäller information som alla behöver och som alla enligt en följd av demokratins princip måste ha. Det enda rimliga är att TV-avgiften avskaffas för hushållens del och kostnaden för publicserviceverksamheterna betalas av staten till dem som utför verksamheterna som en kollektivavgift från hushållen, samtidigt som hushållens jobbskatteavdrag minskas i motsvarande mån och då på sätt som tar bort orättvisor.

TV-avgiften för företag bör behållas som nu.

Lagstiftningsmässigt är det enkelt att genomföra omläggningen. Alla regler om hur publicservice-verksamheterna ska bedrivas blir kvar och riksdagen får som nu göra de lagförändringar om ändringar i det som den vill ha. Riksdagen bestämmer nu vilken omfattning verksamheterna ska ha och vad de får kosta. Det är något som ligger vid sidan om frågan om fördelning av kostnaderna på individerna i svenska folket.

Jobbskatteavdragen är olämpliga och måste reformeras så att välfärdsfördelning blir bättre, mer pengar till låga inkomster som måste tas från de högre inkomsterna. Den föreslagna omläggningen av TV-avgifterna är ett led i detta. Andra led är att förbätttra sjuk- och arbetslöshetsersättningar o d och samtidigt minska jobbskatteavdrag vid höga inkomster.

*** TV-avgiften bör ersättas med en kollektivavgift för hushållen, betald av staten, samtidigt som jobbskatteavdragen minskas med 100 kr per månad utom för de lägsta inkomsterna. Det kan ske genom en enkel ändring av en brytpunkt i skalan för jobbskatteavdragen. Inflationsuppräkningen av jobbskatteavdragen bör tas bort och avdragen frysas till de avdrag som gäller för <u>inkomståret 2015.</u>**

Det är lämpligt att göra en enkel justering av brytpunkten som nu ligger vidinkomst 2,94 prisbasbelopp= 130536 kr per år= 10878 kr/månad. I skiktet nedanför denna gräns är marginaleffekten 4,28% och ovanför gränsen 6,495%. Genom att höja gränsen kommer avdraget att minska över gränsen. Vid inkomst 3,04 prisbasbelopp har avdraget minskat 100 kr per månad så när som på 4 kr. Brypunkten bör därför sättas vid 3,04%.

Från **http://wimnell.com/omr36-39zzzl.pdf** (sid 73-75)

Problem med bostadslån. Varken amorteringskrav eller sämre ränteavdrag i huvudregeln bör föreslås av regeringen.

I 1990 års skattereform infördes en ny typ av kapitalinkomstbeskattning: Kapitalinkomster beskattas med 30% och kapitalutgifter ger avdragsrätt 30%, en procentsats som skruvas ner vid vissa höga kapitalutgifter. Systemet bör behållas och procentsatsen 30% behållas för både kapitalinkomster och kapitalutgifter. Vad man kan gör är att studera minskningen av avdragsrätten vid höga kapitalutgifter, procentsatser och storleksgränser, och eventuellt minska avdragsrätten genom att ändra procentsatser och storleksgränser vid höga inkomster.

Inflationen är nu låg och riksbanken vill att den ska öka till 2%. Riksbanken har rätt att självständigt styra den s k reporäntan. Riksbanken gjorde den negativ i början av 2015, Löntagarnas organisationer vill ha 2% inflation så att de kan kräva höjda löner.

Riksbankschefen menar att hushållen lånar för mycket pengar, men har inga förslag om hur man ska få hushållen att låna mindre, det är inte hans bord.

I det läget har det från olika håll kommit förslag om att minska hushållens ränteavdrag och att införa amorteringskrav för dem. Finansinspektionen har haft förslag till krav om amorteringar på nya lån från och med 1 augusti 2015, men har den 23 april 2015 dragit tillbaka förslagen då finansinspektionen troligen inte har rätt att utfärda sådana krav. Då menar somliga att det är nödvändigt att försämra ränteavdragen. Statsminister Stefan Löfven och finansminister Magdalena Andersson är med rätta emot detta då det på olämpligt sätt rubbar hushållens hushållsbudgetar, hushållen måste ha en rimligt bra stabilitet i reglerna som styr hushållens budgetar.

Amorteringskrav och minskade ränteavdrag minskar hushållens möjligheter att köpa saker och ting, det minskar konsumtionen, och bidrar till att inflationen inte ökar så som riksbankschefen vill. företagen kan inte höja priserna och inte investera så att arbetslösheten sjunker. Både amorteringskrav och försämrade ränteavdrag motverkar riksbankschefen önskemål om högre inflation.

Varken amorteringskrav eller sämre ränteavdrag i huvudregeln bör föreslås av regeringen.

Finansmarknadsministern (MP) tycks nu vilja införa amorteringskrav för bostadslån.
Det är en olämplig högerpolitik som gynnar dem med höga inkomster. Statsministern och finansministern bör som socialdemokrater övertyga finansmarknadsministern om att förslaget inte bör genomföras.

Amorteringskraven är en mycket svår belastning för dem med låga inkomster, de kan inte ha råd att köpa lägenheter. De lägenheter de inte köper blir tillgängliga för dem med högre inkomster, som har stora överskott i sina hushållsbudgetar och väl tål amorteringskraven. Kraven gynnar alltså de högre inkomsterna, vilket knappast kan vara en politik som passar socialdemokraternas ambitioner.

Tanken med statligt styrda amorteringskrav är felaktig, amorteringskraven är i första hand en fråga mellan banker och låntagare, inte något för staten att lägga sig i.

<u>Varken amorteringskrav eller sämre ränteavdrag i huvudregeln bör föreslås av regeringen</u>.

Somliga menar att hushåll som lånar pengar till bostäder riskerar att gå i konkurs och tvingas sälja sina hus. För att förhindra det vill de försämra för låntagarna så att de går omkull och tvingas sälja sina hus. Förstå logiken i det den som kan.

Amorteringskrav och försämring av ränteavdragets 30% drabbar alla med hus, bl a alla de som varit tvungna köpa bostad för att få någonstans att bo. isynnerhet yngre personer. De yngre nu kan ofta låna till bostad med hjälp av föräldrarnas medverkan och med hjälp av annat som gör att deras hushållsbudgetar är mycket känsliga för amorteringskrav och försämringar av ränteavdrag. De förslag om försämringar som förekommer drabbar bl a dem med låga inkomster.

<u>Det finns en annan logik ifråga om försämringar.</u>

<u>Istället för att försämra för alla husägare kan man försämra för dem som har hus med ovanligt högt värde och ovanligt höga ränteavdrag, vanligen ägare med höga inkomster.</u>

Enligt "Dags att deklarera" får man för underskott av kapital skatterduktion med 30% om underskottet är högst 100 000 kr. Om underskottet är större än 100 000 kr är skattereduktionen 30% av 100 000 plus 21% av den del av underskott som överstiger 100 000 kr (gäller inte ivesteringsavdrag).

Om man sänker underskottsgränsen 100 000 kr till 50 000 kr: skatterduktionen vid underskott 100 000 kr blir 15 000 kr för delen under 50 000 kr och 21 % för delen däröver, 10 500 kr, tillsammans reduktion 25 500 kr, dvs reduktionen minskar med 4 500 kr. Relativt litet. **Skattereduktionen för underskott 100 000 kr blir 25, 5% av underskottet.**

Om man dessutom sänker procentsatsen 21% till 11 % blir skattereduktionen för delen mellan 50 000 och 100 000 11% av 50 000= 5500 kr och skatterduktionerna tillsammans 15 000 + 5500= 20 500 kr. **Skatterduktionen för underskott 100 000 blir 20,5% av underskottet.** Kännbart.

Vid underskott över 100 000 kr blir skattereduktionen för delen över 100 00 kr: 11%.

Riksbankschefen menar att småhusägarna har för stora lån och vill att de ska minska lånen. Men det finns ingen bra förklaring till varför det är bra med låga lån.

Tvärtom: det är bra med höga lån så att folk kan skaffa sig bostad. Den nuvarande regeln om att lånen bör vara högst 85% av husvärden bör behållas.

Förslagen om amorteringar visar att bostadskostnaderna med amorteringsförslagen stiger med 51 000 kr per år för ett hus värt 3 miljoner kr (kan vara 2rok) och med lån 85% av värdet. Om årslönen är 300 000 kr= 25 000 kr per månad (ungefär mittlönen i Sverige) innebär ökningen 17 % av lönen.

Är lönen 20 000 kr per månad = 240 000 kr per år blir ökningen 21% av lönen. Vid löner under 22 000 kr per månad för ensam blir det underkott i hushållsbudgetarna.

Om amorteringsreglerna ska gälla bara nya lån kan det alltså bli 51 000 kr i skillnad per år mellan nya och gamla låntagare, vilket är en mycket besvärande (och oacceptabel) skillnad med hänsyn till levnadskostnader. och besvärande med hänsyn till rörligheten på bostadsmarknaden,

När hushållen med de nya lånen förlorar 51 000 kr på amorteringar måste de minska konsumtionen för att leva och staten förlorar säg 15% därav på momsinkomster = cirka 8000 kr per hushåll. De som lånar ut får cirka 2000 kr lägre räntor. Låntagarna får det bättre med att betala räntor på lånedelar som inte amorteras än att betala amorteringar.

Utan amorteringar får låntagarna möjlighet att fördela sina kostnader på ett sätt över tiden som de kan leva med.

Att införa de föreslagna amortringskraven är ett sätt att öka klassklyftorna och är därför inget som socialdemokraterna bör göra.